

Euroopan unionin virallinen lehti

L 260

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

57. vuosikerta

30. elokuuta 2014

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

2014/492/EU:

- ★ Neuvoston päätös, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta 1

Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen assosiaatiosopimus 4

2014/493/Euratom:

- ★ Neuvoston päätös, annettu 16 päivänä heinäkuuta 2014, hyväksynnän antamisesta sille, että Euroopan komissio tekee Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen Euroopan atomienergiayhteisön puolesta 739

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyypillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyypillä ja merkitty tähdellä.

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

NEUVOSTON PÄÄTÖS,

annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014,

Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

(2014/492/EU)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan ja 31 artiklan 1 kohdan yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 217 artiklan yhdessä 218 artiklan 5 kohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa, sekä 218 artiklan 7 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 15 päivänä kesäkuuta 2009 komission aloittamaan Moldovan tasavallan kanssa neuvottelut kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ⁽¹⁾ korvaavan unionin ja Moldovan tasavallan välisen uuden sopimuksen tekemisestä.
- (2) Ottaen huomioon osapuolten läheiset historialliset siteet ja vähitellen tiivistyvät yhteydet sekä niiden halun lujittaa ja laajentaa suhteitaan kunnianhimoisesti ja innovatiivisesti, Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välistä assosiaatiosopimusta, jäljempänä 'sopimus', koskevat neuvottelut on saatettu menestyksekkäästi päätökseen parafoimalla sopimus 29 päivänä marraskuuta 2013.
- (3) Sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta ja sopimuksen osia olisi sovellettava ennen sen voimaan tuloa väliaikaisesti sen 464 artiklan mukaisesti, kunnes sen tekemistä varten tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen.
- (4) Sopimuksen osien väliaikainen soveltaminen ei vaikuta perussopimusten mukaiseen unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon.
- (5) Neuvosto voi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 7 kohdan nojalla antaa komissiolle valtuudet hyväksyä sopimukseen tehtäviä muutoksia, jotka assosiaatiokomitea hyväksyy sopimuksen 438 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä erityiskokoonpanossaan maantieteellisten merkintöjen alakomitean sopimuksen 306 artiklan nojalla tekemän ehdotuksen johdosta.

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus (EYVL L 181, 24.6.1998, s. 3).

- (6) On aiheellista vahvistaa asiaankuuluvat menettelyt, joilla suojataan tämän sopimuksen mukaisesti suojattavia maantieteellisiä merkintöjä.
- (7) Sopimusta ei saisi tulkita siten, että sillä myönnettäisiin oikeuksia tai asetettaisiin velvoitteita, joihin voidaan suoraan vedota unionin tai jäsenvaltioiden tuomioistuimissa,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Annetaan lupa allekirjoittaa unionin puolesta Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen assosiaatiosopimus sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.
2. Sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja valtuutetaan nimeämään yksi tai useampi henkilö, jolla on oikeus allekirjoittaa sopimus unionin puolesta.

3 artikla

1. Ennen sopimuksen voimaantuloa unionin ja Moldovan tasavallan välillä sovelletaan väliaikaisesti sopimuksen seuraavia osia sen 464 artiklan mukaisesti ja edellyttäen, että siinä tarkoitetut ilmoitukset on annettu, mutta vain siltä osin kuin ne kattavat unionin toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, mukaan lukien ne, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan määritellä ja toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa:
  - a) I osasto;
  - b) II osasto: 3, 4, 7 ja 8 artikla;
  - c) III osasto: 12 ja 15 artikla;
  - d) IV osasto: 5, 9 ja 12 luku (lukuun ottamatta 68 artiklan h alakohtaa), 13 luku (lukuun ottamatta 71 artiklaa siltä osin kuin se koskee meriasioiden hallinnointia ja lukuun ottamatta 73 artiklan b ja e alakohtaa ja 74 artiklaa), 14 luku (lukuun ottamatta 77 artiklan i alakohtaa), 15 luku (lukuun ottamatta 81 artiklan a ja e alakohtaa ja 82 artiklan 2 kohtaa), 16 luku (lukuun ottamatta 87 artiklaa, 88 artiklan c alakohtaa ja 89 artiklan a ja b alakohtaa siltä osin kuin b alakohta koskee maaperän suojelua), 26 ja 28 luku sekä 30, 37, 46, 57, 97, 102 ja 116 artikla;
  - e) V osasto, lukuun ottamatta 278 artiklaa siltä osin kuin se koskee teollis- ja tekijänoikeuksien rikosoikeudellista täytäntöönpanoa ja 359 ja 360 artiklaa siltä osin kuin niitä sovelletaan hallinnollisiin menettelyihin sekä uudelleentarkasteluun ja muutoksenhakuun jäsenvaltion tasolla;
  - f) VI osasto;
  - g) VII osasto: lukuun ottamatta 456 artiklan 1 kohtaa, siltä osin kuin kyseisen osaston määräykset rajoittuvat siihen mikä on tarpeen tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen varmistamiseksi tässä kohdassa määritellyllä tavalla;
  - h) liitteet II–XIII, liitteet XV–XXXV sekä pöytäkirjat I–IV.
2. Neuvoston pääsihteeristö julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* päivän, josta alkaen sopimusta sovelletaan väliaikaisesti.

4 artikla

Sopimuksen 306 artiklan soveltamiseksi komissio hyväksyy unionin puolesta sopimuksen muutokset, jotka johtuvat maantieteellisten merkintöjen alakomitean päätöksistä. Jos asianomaiset osapuolet eivät maantieteellistä merkintää koskevien vastaväitteiden esittämisen jälkeen pääse keskenään sopimukseen, komissio vahvistaa asiaa koskevan kannan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽¹⁾ 57 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

5 artikla

1. Sopimuksen V osaston 9 luvun 3 alajakson "Maantieteelliset merkinnät" mukaisesti suojattua nimeä saavat käyttää kaikki sitä vastaavan eritelmän mukaisia maataloustuotteita, elintarvikkeita, viinejä, maustettuja viinejä tai väkeviä alkoholijuomia markkinoille saattavat toimijat.
2. Jäsenvaltiot ja unionin toimielimet toteuttavat sopimuksen 301 artiklan mukaisesti sopimuksen 297–300 artiklassa määrätyn suojan, myös asianomaisen osapuolen pyynnöstä.

6 artikla

Sopimusta ei saa tulkita siten, että sillä myönnettäisiin oikeuksia tai asetettaisiin velvoitteita, joihin voidaan suoraan vedota unionin ja jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

7 artikla

Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 2014.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
G. KARASMANIS

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1151/2012, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1).

Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen

ASSOSIAATIOSOPIMUS

JOHDANTO-OSA

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKin TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

KROATIAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARI,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä 'jäsenvaltiot',

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni' tai 'EU', ja

EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ, jäljempänä 'Euratom',

sekä

MOLDOVAN TASAVALTA,

jäljempänä yhdessä 'osapuolet', jotka

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten yhteiset arvot ja vahvat siteet, jotka ovat aiemmin perustuneet Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen ja joita kehitetään Euroopan naapuruuspolitiikan ja itäisen kumppanuuden puitteissa, sekä tunnustavat osapuolten yhteisen halun kehittää, lujittaa ja laajentaa suhteitaan edelleen;

TUNNUSTAVAT Moldovan tasavallan Eurooppaan suuntautuvat pyrkimykset ja sen Eurooppaan lähentymisen;

TUNNUSTAVAT, että EU:n perustana olevat yhteiset arvot eli demokratia, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen sekä oikeusvaltioperiaate ovat keskeisiä myös tähän sopimukseen perustuvassa poliittisessa assosiaatiossa ja taloudellisessa yhdentymisessä;

OTTAVAT HUOMIOON, että tämä sopimus ei vaikuta unionin ja Moldovan tasavallan suhteiden tulevaan, vähitellen tapahtuvaan kehitykseen, vaan jättää sen avoimeksi;

TUNNUSTAVAT, että eurooppalaisena maana Moldovan tasavallalla on yhteinen historia ja yhteiset arvot jäsenvaltioiden kanssa ja että se on sitoutunut panemaan nämä arvot täytäntöön ja edistämään näitä arvoja, jotka kannustavat Moldovan tasavaltaa sen Eurooppaan suuntautuvassa pyrkimyksessä;

TUNNUSTAVAT, että helmikuussa 2005 hyväksytyllä EU:n ja Moldovan tasavallan välisellä Euroopan naapuruuspolitiikan toimintasuunnitelmalla on tärkeä merkitys EU:n ja Moldovan tasavallan välisten suhteiden vahvistamisessa sekä uudistus- ja lähentymisprosessin edistämisen helpottamisessa Moldovan tasavallassa, ja näin ollen sillä edistetään asteittaista taloudellista yhdentymistä ja poliittisen assosiaation syventämistä;

OVAT SITOUTUNEET lujittamaan perusvapauksien, ihmisoikeuksien, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, demokratian, oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteiden kunnioitusta;

PALAUTTAVAT mieliin erityisesti niiden halun edistää ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta muun muassa tekemällä tähän tähtävästä yhteistyöstä Euroopan neuvoston puitteissa;

HALUAVAT edistää Moldovan tasavallan poliittista ja sosioekonomista kehitystä laajamittaisella yhteistyöllä lukuisilla yhteistä etua koskevilla aloilla, mukaan lukien hyvän hallintotavan, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden, kaupan yhdenmukaisen ja tiiviimmän taloudellisen yhteistyön, työllisyyden ja sosiaalipolitiikan, varainhoidon, julkishallinnon ja valtionhallinnon uudistamisen, kansalaisyhteiskunnan osallistumisen, instituutioiden kehittämisen, köyhyyden vähentämisen ja kestävä kehityksen aloilla;

OVAT SITOUTUNEET kaikkiin Yhdistyneiden kansakuntien (YK) peruskirjan, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) ja erityisesti vuonna 1975 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingin päätösasiakirjan, Madridissa ja Wienissä vuosina 1991 ja 1992 pidettyjen kokousten päätösasiakirjojen, uutta Eurooppaa koskevan vuoden 1990 Pariisin peruskirjan, Yhdistyneiden kansakuntien vuonna 1948 antaman ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi vuonna 1950 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen periaatteisiin ja määräyksiin;

PALAUTTAVAT MIELIIN halunsa edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta sekä sitoutuvat tehokkaaseen monenvälisyyteen ja riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen, erityisesti tekemällä tämän päämäärän saavuttamiseksi yhteistyötä YK:ssa ja ETYJ:ssä;

TUNNUSTAVAT, että Moldovan tasavallan aktiivinen osallistuminen alueellisen yhteistyön muotoihin on tärkeää;

HALUAVAT edelleen kehittää säännöllistä poliittista vuoropuhelua yhteisen edun mukaisista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä, mukaan lukien alueelliset näkökohdat, ottaen huomioon EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP), mukaan lukien yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP);

OTTAVAT HUOMIOON EU:n halun tukea kansainvälisiä pyrkimyksiä Moldovan tasavallan suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden vahvistamiseksi ja maan yhdentymisen edistämiseksi;

TUNNUSTAVAT Transnistrian konfliktin kestävää ratkaisua koskevan Moldovan tasavallan sitoumuksen merkityksen ja EU:n sitoumuksen tukea konfliktin jälkeistä jälleenrakentamista;

OVAT SITOUTUNEET estämään ja torjumaan järjestäytyneen rikollisuuden kaikkia muotoja, ihmiskauppaa ja korruptiota sekä tehostamaan yhteistyötä terrorismin torjumiseksi;

OVAT SITOUTUNEET syventämään vuoropuheluaan ja yhteistyötään, joka koskee liikkuvuutta, muuttoliikettä, turvapaikka-asioita sekä rajavalvontaa EU:n ulkoisen muuttoliikepolitiikan niiden puitteiden mukaisesti, joilla pyritään laillista muuttoliikettä, mukaan lukien kiertomuuttoa, koskevaan yhteistyöhön ja puuttumaan laittomaan muuttoliikkeeseen, sekä varmistamaan ilman lupaa oleskelevien henkilöiden takaisinotosta tehdyn Euroopan yhteisen ja Moldovan tasavallan sopimuksen tehokkaan täytäntöönpanon;

TUNNUSTAVAT, että vähittäisiä toimenpiteitä toteutetaan Moldovan tasavallan kansalaisia koskevan viisumivapaan matkustusjärjestelmän asianmukaisesti tapahtuvaa käyttöönottoa varten edellyttäen, että olosuhteet mahdollistavat hallitun ja turvallisen liikkuvuuden;

VAHVISTAVAT, että tämän sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston soveltamisalaan, sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia erillisinä osapuolina eivätkä osana EU:ta, jollei EU yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa ole ilmoittanut Moldovan tasavallalle, että määräykset sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia osana EU:ta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti. Jos määräykset eivät enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia osana EU:ta mainitussa pöytäkirjassa olevan 4 a artiklan mukaisesti, EU:n on yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa välittömästi ilmoitettava Moldovan tasavallalle niiden asemaa koskevasta muutoksesta, jonka jälkeen tämän sopimuksen määräykset sitovat niitä erillisinä osapuolina. Sama koskee Tanskaa mainittuihin perussopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan N:o 22 mukaisesti;

OVAT SITOUTUNEET vapaan markkinatalouden periaatteisiin ja vahvistavat EU:n olevan valmis edistämään talouden uudistuksia Moldovan tasavallassa;

OVAT SITOUTUNEET kunnioittamaan ympäristöön liittyviä tarpeita, mukaan lukien monenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia koskevaa valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä ja näiden sopimusten täytäntöönpanoa, sekä noudattamaan kestävä kehityksen periaatteita;

HALUAVAT saavuttaa asteittaisen taloudellisen yhdentymisen EU:n sisämarkkinoihin tämän sopimuksen mukaisesti muun muassa pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen (DCFTA) kautta, joka on erottamaton osa tätä sopimusta;

HALUAVAT luoda pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen, joka mahdollistaa kauaskantoisen sääntelyn lähentämisen ja markkinoille pääsyn vapautumisen osapuolten Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenyydestä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti sekä näitä oikeuksia ja velvollisuuksia avoimesti soveltaen;

USKOVAT, että tämä sopimus luo uudenlaisen ilmapiirin osapuolten keskinäisille taloussuhteille ja ennen kaikkea kaupan ja investointien kehitykselle sekä edistää kilpailua, mitkä kaikki ovat olennaisen tärkeitä tekijöitä talouden rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen kannalta;

OVAT SITOUTUNEET tehostamaan energian toimitusvarmuutta, helpottamaan asianmukaisen infrastruktuurin kehittämistä, lisäämään markkinoiden yhdentymistä ja sääntelyn lähentämistä suhteessa unionin säännösten keskeisiin osiin sekä edistämään energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä;

TUNNUSTAVAT tarpeen tehostaa yhteistyötä energia-alalla sekä osapuolten sitoutumisen energiayhteisön perustamissopimuksen täytäntöönpanoon;

HALUAVAL parantaa kansanterveyden ja ihmisten terveyden suojelun tasoa edellytyksenä kestäväälle kehitykselle ja talouskasvulle;

OVAT SITOUTUNEET tukemaan ihmisten välisiä yhteyksiä muun muassa yhteistyöllä ja vaihtotoiminnalla tutkimuksen ja kehityksen, koulutuksen ja kulttuurin aloilla;

OVAT SITOUTUNEET edistämään rajat ylittävää ja alueiden välistä yhteistyötä hyvien naapuruussuhteiden hengessä;

TUNNUSTAVAT Moldovan tasavallan sitoutumisen lähentämään lainsäädäntöään asteittain asiaankuuluvilla aloilla EU:n lainsäädännön kanssa ja lainsäädännön tehokkaaseen täytäntöönpanoon;

TUNNUSTAVAT Moldovan tasavallan sitoutumisen kehittämään hallintoaan ja institutionaalisia rakenteitaan tämän sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämässä laajuudessa;

OTTAVAT HUOMIOON, että EU haluaa tukea uudistusten toteuttamista ja hyödyntää tätä varten kaikkia käytettävissä olevia yhteistyön sekä teknisen, rahoituksellisen ja taloudellisen avun välineitä,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Tavoitteet

1. Perustetaan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen assosiaatio.
2. Tämän assosiaation tavoitteena on
  - a) edistää yhteisiin arvoihin ja läheisiin yhteyksiin perustuvia poliittista assosiaatiota ja taloudellista yhdentymistä osapuolten välillä muun muassa lisäämällä Moldovan tasavallan osallistumista EU:n politiikkoihin ja ohjelmiin sekä sen erillisvirastojen toimintaan;
  - b) vahvistaa puitteita poliittisen vuoropuhelun tehostamiselle kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla, mikä mahdollistaa läheisten poliittisten suhteiden kehittämisen osapuolten välillä;
  - c) edistää demokratian lujittamista ja poliittista, taloudellista ja institutionaalista vakautta Moldovan tasavallassa;
  - d) edistää, ylläpitää ja lujittaa rauhaa ja vakautta alueellisesti ja kansainvälisesti muun muassa toteuttamalla yhteisiä toimia jännitteiden poistamiseksi, parantamalla rajaturvallisuutta, edistämällä rajat ylittävää yhteistyötä ja ylläpitämällä hyviä naapuruussuhteita;
  - e) tukea ja tehostaa yhteistyötä vapauden, turvallisuusasioiden ja oikeuden alalla tavoitteena vahvistaa oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, sekä liikkuvuuden ja ihmisten välisten yhteyksien alalla;
  - f) tukea Moldovan tasavallan pyrkimyksiä kehittää taloudellisia mahdollisuuksiaan kansainvälisellä yhteistyöllä, myös lähentämällä lainsäädäntöään EU:n säännöstöön;
  - g) luoda edellytykset talous- ja kauppasuhteiden parantamiselle, jonka seurauksena Moldovan tasavalta yhdentyy asteittain EU:n sisämarkkinoihin tämän sopimuksen mukaisesti, mukaan lukien perustamalla pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppa-alue, joka mahdollistaa kauaskantoisen sääntelyn lähentämisen ja markkinoille pääsyn vapautumisen WTO:n jäsenyydestä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti ja näiden oikeuksien ja velvollisuuksien avoimen soveltamisen; ja
  - h) luoda edellytykset yhä tiiviimmälle yhteistyölle muilla yhteisen edun mukaisilla aloilla.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 artikla

1. Osapuolten sisä- ja ulkopoliitikan perustan ja olennaisen osan tätä sopimusta muodostaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ilmaistujen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa, vuonna 1975 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingin päätösasiakirjassa sekä uutta Eurooppaa koskevassa vuoden 1990 Pariisin peruskirjassa määriteltyjen demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioitus. Myös joukkotuhousteiden, niihin liittyvien materiaalien ja niiden kantolaitteiden leviämisen estäminen ovat tämän sopimuksen olennainen osa.
2. Osapuolet toistavat sitoutumisensa vapaan markkinatalouden, kestävän kehityksen ja tehokkaan monenvälisyyden periaatteisiin.
3. Osapuolet vahvistavat kunnioittavansa oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteita sekä kansainvälisiä velvollisuuksiaan, erityisesti velvollisuuksiaan YK:n, Euroopan neuvoston ja ETYJ:n jäseninä.
4. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteistyötä ja hyviä naapurussuhteita, mukaan lukien yhteistyötä yhteisen edun mukaisten hankkeiden kehittämisessä, erityisesti sellaisten, jotka liittyvät korruption, järjestäytyneen ja muun, myös valtioiden rajat ylittävän, rikollisen toiminnan ja terrorismin ehkäisemiseen ja torjuntaan. Tämä sitoumus on keskeinen tekijä osapuolten suhteiden ja yhteistyön kehittämisen kannalta ja lisää alueellista rauhaa ja vakautta.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU JA POLIITTISET UUDISTUKSET, YHTEISTYÖ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLIITIKAN ALALLA

3 artikla

Poliittisen vuoropuhelun tavoitteet

1. Osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla, mukaan lukien ulko- ja turvallisuusasiat sekä sisäiset uudistukset, kehitetään edelleen ja tehostetaan. Tällä lisätään poliittista yhteistyötä ja edistetään lähentymistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevissa asioissa.
2. Poliittisen vuoropuhelun tavoitteena on
  - a) syventää poliittista assosiaatiota sekä lisätä poliittista ja turvallisuuspoliittista lähentymistä ja tehokkuutta;
  - b) edistää kansainvälistä vakautta ja turvallisuutta tehokkaan monenvälisyyden pohjalta;
  - c) lujittaa osapuolten välistä kansainvälistä turvallisuutta ja kriisinhallintaa koskevaa yhteistyötä ja vuoropuhelua, etenkin jotta voidaan käsitellä maailmanlaajuisia ja alueellisia haasteita ja keskeisiä uhkia;
  - d) edistää osapuolten välistä tulossuuntautunutta käytännön yhteistyötä rauhan, turvallisuuden ja vakauden saavuttamiseksi Euroopan mantereella;
  - e) lujittaa demokratian periaatteiden, oikeusvaltion ja hyvän hallinnon, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, mukaan lukien kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien oikeudet, sekä edistää sisäisten poliittisten uudistusten lujittamista;
  - f) kehittää vuoropuhelua ja syventää osapuolten yhteistyötä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla; ja
  - g) kunnioittaa ja edistää täysivaltaisuuden ja alueellisen koskemattomuuden, rajojen loukkaamattomuuden ja itsenäisyyden periaatteita.

4 artikla

Sisäiset uudistukset

Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavilla aloilla:

- a) demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltion vakauden ja tehokkuuden kehittäminen, vakiinnuttaminen ja lisääminen;

- b) ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioituksen takaaminen;
- c) edistymisen oikeuslaitoksen ja lainsäädännön uudistamisessa, jotta voidaan varmistaa oikeuslaitoksen riippumattomuus, vahvistaa sen hallinnollisia valmiuksia ja taata lainvalvontaviranomaisten puolueettomuus ja tehokkuus;
- d) julkishallinnon uudistamisen jatkaminen sekä vastuullisen, tehokkaan, avoimen ja ammattimaisen virkamieskunnan kehittäminen; ja
- e) korruption torjunnan tehokkuuden varmistaminen erityisesti tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä korruption torjunnan alalla ja varmistamalla asiaan kuuluvien kansainvälisten oikeudellisten välineiden, kuten vuoden 2003 korruption vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen, tehokas täytäntöönpano.

5 artikla

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

1. Osapuolet tehostavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään ja edistävät asteittaista lähentymistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) mukaan lukien, ja käsittelevät erityisesti konfliktien estämiseen ja kriisinhallintaan sekä alueelliseen vakauteen, aseriisuntaan, asensulkuun sekä aseiden ja niiden viennin valvontaan liittyviä kysymyksiä. Yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin ja etuihin, ja sen tarkoituksena on lisätä politiikkojen lähentymistä ja tehokkuutta hyödyntäen kahdenvälisiä, kansainvälisiä ja alueellisia foorumeja.
2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa noudattaa täysivaltaisuuden ja alueellisen koskemattomuuden, rajojen loukkaamattomuuden ja itsenäisyyden periaatteita, sellaisina kuin ne määritellään Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa ja vuonna 1975 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingin päätössiakirjassa, ja edistää näitä periaatteita kahdenvälisissä ja monenvälisissä suhteissaan.

6 artikla

Kansainvälinen rikostuomioistuin

1. Osapuolet vahvistavat, että vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta ja että niiden osalta on varmistettava tehokkaat syytetoimet kansallisen ja kansainvälisen tason toimenpitein, myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa.
2. Osapuolet katsovat, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittäväällä tavalla kansainvälistä rauhaa ja oikeutta. Osapuolet sopivat tukevansa Kansainvälistä rikostuomioistuinta panemalla täytäntöön sen Rooman perussäännön ja siihen liittyvät asiakirjat huolehtien asianmukaisesti sen riippumattomuudesta.

7 artikla

Konfliktien estäminen ja kriisinhallinta

Osapuolet tehostavat käytännön yhteistyötä konfliktien estämisen ja kriisinhallinnan alalla, erityisesti tarjotakseen Moldovan tasavallalle mahdollisuuden osallistua EU:n johdolla toteutettaviin siviili- ja sotilaskriisinhallintaoperaatioihin sekä tähän liittyviin harjoituksiin ja koulutukseen tapauskohtaisesti ja EU:n mahdollisesta kutsusta.

8 artikla

Alueellinen vakaus

1. Osapuolet tehostavat yhteisiä toimiaan edistääkseen vakautta, turvallisuutta ja demokraattista kehitystä alueella ja tekevät erityisesti yhteistyötä alueellisten konfliktien rauhanomaisen ratkaisemisen puolesta.
2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa Transnistrian tilanteen kestävään ratkaisemiseen Moldovan tasavallan täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta täysin kunnioittaen sekä konfliktin jälkeisten jälleenrakennustoimien helpottamiseen yhdessä. Siihen saakka, kunnes Transnistrian tilanteeseen löydetään ratkaisu, ja rajoittamatta vahvistettuja neuvotelurakenteita, Transnistrian kysymys muodostaa erään osapuolten välisen poliittisen vuoropuhelun ja yhteistyön sekä muiden asiaan liittyvien kansainvälisten toimijoiden kanssa käytävän vuoropuhelun ja toteutettavan yhteistyön keskeisistä aiheista.

3. Näissä pyrkimyksissä noudatetaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen tähtäviä yhteisiä periaatteita, sellaisina kuin ne on vahvistettu Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa, vuonna 1975 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingin päätöksiäkirjassa ja muissa asiaa koskeissa monenvälisissä asiakirjoissa.

9 artikla

Joukkotuhoukset

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhousteiden ja niiden kantolaitteiden leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä. Tästä syystä osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhousteiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen panemalla kansallisella tasolla täytäntöön kansainvälisistä aseriisunta- ja asesulkusopimuksista johtuvat velvoitteensa ja muut asiaa koskevat kansainväliset velvoitteensa ja noudattamalla niitä täysimääräisesti. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on tämän sopimuksen olennainen osa.

2. Lisäksi osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhousteiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen

- a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaan liittyvien kansainvälisten sopimusten ratifioimiseksi tai tapauksesta riippuen niihin liittymiseksi sekä niiden panemiseksi kaikilta osin täytäntöön; ja
- b) luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhousteisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua, mukaan luettuna kaksikäyttötöknologian loppukäytön valvonta, ja johon sisältyvät tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyömisestä.

3. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jolla täydennetään ja tehostetaan näitä sopimuksen osia.

10 artikla

Pienaseet ja kevyet aseet sekä tavanomaisten aseiden vientivalvonta

1. Osapuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet sopivat noudattavansa olemassa olevista kansainvälisistä sopimuksista ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmista johtuvia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muihin alan kansainvälisiin välineisiin, kuten pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelmaan, perustuvia sitoumuksiaan ja panevansa ne täysimääräisesti täytäntöön.

3. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja huolehtimaan toimiensa yhteensovittamisesta, täydentävyydestä ja yhteisvaikutuksesta pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä liiallisten varastojen hävittämiseksi maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kansallisella tasolla.

4. Lisäksi osapuolet sopivat jatkavansa yhteistyötä tavanomaisten aseiden vientivalvonnan alalla sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä 8 päivänä joulukuuta 2008 vahvistetun neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP huomioon ottaen.

5. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jolla täydennetään ja tehostetaan näitä sitoumuksia.

11 artikla

Kansainvälinen yhteistyö terrorismin torjumiseksi

1. Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä kahdensivälisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ehkäistäkseen ja torjuakseen terrorismia kansainvälisen oikeuden, asiaan kuuluvien YK:n päätöslauselmien, kansainvälisten ihmisoikeusnormien sekä pakolais- ja humanitaarisen oikeuden mukaisesti.

2. Osapuolet tekevät tätä varten erityisesti yhteistyötä terrorismin torjuntaa koskevan kansainvälisen yhteisymmärryksen syventämiseksi muun muassa pyrkimällä sopimaan terroritekojen oikeudellisesta määritelmästä ja pyrkivät yhteisymmärrykseen laajasta kansainvälistä terrorismia koskevasta yleissopimuksesta.
3. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1373 (2001) ja muiden asianomaisten YK:n asiakirjojen sekä sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten ja asiakirjojen täysimääräisen täytäntöönpanon puitteissa osapuolet vaihtavat tietoja terroristijärjestöistä ja -ryhmistä ja niiden toiminnasta sekä tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja osapuolten lainsäädännön mukaisesti.

III OSASTO

VAPAAUS, TURVALLISUUS JA OIKEUS

12 artikla

Oikeusvaltioperiaate

1. Yhteistyössään vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla osapuolet pyrkivät erityisesti edistämään oikeusvaltioperiaatetta, johon kuuluvat oikeuslaitoksen riippumattomuus, oikeussuojan toteutuminen ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.
2. Osapuolet tekevät täysimääräistä yhteistyötä, jotta lainvalvonnan ja oikeudenkäytön alalla toimivat instituutiot toimisivat tehokkaasti.
3. Kaiken vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan yhteistyön johtoajatuksena on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen.

13 artikla

Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä varmistaakseen henkilötietojen korkeatasoisen suojan EU:n, Euroopan neuvoston ja kansainvälisten oikeudellisten asiakirjojen ja normien mukaisesti.
2. Kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä I tarkoitettuja säännöksiä. Henkilötietojen siirto osapuolten välillä voi tapahtua vain, jos siirto on välttämätön, jotta osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat panna tämän tai muut osapuolten väliset sopimukset täytäntöön.

14 artikla

Yhteistyö maahanmuutto- turvapaikka-asioiden ja rajaturvallisuuden alalla

1. Osapuolet vahvistavat, että ne pitävät alueidensa välisten muuttovirtojen yhteistä hallintaa tärkeänä, ja tehostavat nykyistä kattavaa vuoropuhelua kaikista muuttoliikettä koskevista kysymyksistä, joihin kuuluvat muun muassa laillinen maahanmuutto, kansainvälinen suojelu, laitton maahanmuutto, ihmisten salakuljetus ja ihmiskauppa.
2. Yhteistyö perustuu osapuolten keskinäisiin neuvotteluihin tehtävään tarvearviointiin, ja sitä tehdään asiaan liittyvän, osapuolten voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Keskeisiä yhteistyöaloja ovat erityisesti
  - a) muuttoliikkeen taustalla olevat syyt ja sen seuraukset;
  - b) kansainvälistä suojelua koskevan kansallisen lainsäädännön ja kansallisten käytäntöjen kehittäminen ja täytäntöönpano pakolaisten oikeusasemasta vuonna 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja pakolaisten oikeusasemasta vuonna 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten määräysten noudattamiseksi ja palauttamiskieltoa koskevan periaatteen noudattamisen varmistamiseksi;
  - c) maahanpääsyä koskevat säännöt ja maahantuloluvan saaneiden henkilöiden oikeudet ja asema, maassa laillisesti asuvien ulkomaalaisten oikeudenmukainen kohtelu ja heidän kotouttamisensa, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä rasismien ja muukalaisvihan vastaiset toimenpiteet;

- d) laitonta maahanmuuttoa, muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa vastaan suunnattujen tuloksellisten ennalta ehkäisevien toimintaperiaatteiden vahvistaminen kiinnittäen huomiota myös siihen, millä tavoin salakuljettajien ja ihmiskauppioiden verkostoja voidaan torjua ja tällaisen toiminnan uhreja suojella;
  - e) laittomien muuttajien paluun edistäminen ja helpottaminen; ja
  - f) rajavalvonnan ja asiakirjojen turvallisuuden alalla organisointia, koulutusta, parhaita käytäntöjä ja muita operationaalisia toimenpiteitä koskevat kysymykset sekä yhteistyön tehostaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) ja Moldovan tasavallan rajavartiolaitoksen välillä.
3. Yhteistyöllä voidaan myös helpottaa kehitystä hyödyttävää kiertomuuttoa.

15 artikla

Henkilöiden liikkuvuus

1. Osapuolet varmistavat, että seuraavat sopimukset pannaan täysimääräisesti täytäntöön:
  - a) ilman lupaa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehty Euroopan yhteisön ja Moldovan tasavallan välinen sopimus, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008; ja
  - b) viisumien myöntämisen helpottamisesta tehty Euroopan yhteisön ja Moldovan tasavallan välinen sopimus, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008, ja jota on muutettu 27 päivänä kesäkuuta 2012.
2. Osapuolet pyrkivät tukemaan kansalaisten liikkuvuutta ja toteuttavat asteittain toimenpiteitä edetäkseen kohti yhteistä tavoitetta, joka on viisumivapauden saavuttaminen ajallaan, jos viisumivapautta koskevassa toimintasuunnitelmassa määritellyt edellytykset hallitulle ja turvalliselalle liikkuvuudelle täyttyvät.

16 artikla

Järjestäytyneen rikollisuuden, korruption ja muun laittoman toiminnan estäminen

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä järjestäytyneen tai muun rikollisuuden ja laittoman toiminnan kaikkien muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, mukaan lukien valtioiden rajat ylittävä rikollisuus, kuten
  - a) ihmisten salakuljetus ja ihmiskauppa;
  - b) tavaroiden, mukaan lukien pienaseiden ja laittomien huumausaineiden, salakuljetus ja kauppa;
  - c) laitton toiminta talous- ja rahoitusallalla, kuten väärentäminen, veropetokset ja julkisiin hankintoihin liittyvät petokset;
  - d) tämän sopimuksen VI osastossa (Rahoitustukea, petosten torjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset) tarkoitetut petokset kansainvälisten avunantajien rahoittamissa hankkeissa;
  - e) aktiivinen ja passiivinen korruptio yksityisellä ja julkisella sektorilla, mukaan lukien virka-aseman ja vaikutusvallan väärinkäyttö;
  - f) asiakirjojen väärentäminen ja väärien lausuntojen antaminen; ja
  - g) tietoverkkorikollisuus.
2. Osapuolet tehostavat lainvalvontaelinten kahdenvälistä, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä, myös lujittamalla yhteistyötä Euroopan poliisiviraston (Europol) ja Moldovan tasavallan asianomaisten viranomaisten välillä. Osapuolet ovat sitoutuneet panemaan tehokkaasti täytäntöön kansainväliset normit ja etenkin vuonna 2000 tehtyyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen ja sen kolmeen pöytäkirjaan, vuonna 2003 tehtyyn korruption vastaiseen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen ja Euroopan neuvoston asianomaisiin korruption ehkäisemistä ja torjuntaa koskeviin asiakirjoihin kirjatut normit.

17 artikla

Laittomien huumausaineiden torjunta

1. Osapuolet tekevät toimivaltansa rajoissa yhteistyötä varmistaakseen, että niiden huumausaineita koskeva lähestymistapa on tasapainoinen ja yhtenäistetty. Huumepolitiikkojen ja -toimien tavoitteena on lujittaa laittomien huumausaineiden torjuntarakenteita, vähentää laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää, käsitellä huumausaineiden väärinkäytöstä aiheutuvia terveydellisiä ja sosiaalisia seurauksia sekä estää tehokkaammin huumausaineiden kemiallisten lähtöaineiden kulkeutumista huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen.
2. Osapuolet sopivat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavista yhteistyön menetelmistä. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut, alan kansainvälisten yleissopimusten, EU:n huumausainestrategian (2013–2020) ja Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen huumeita koskevan 20. erityisistunnon kesäkuussa 1998 antaman, huumausaineiden kysynnän vähentämisen suuntaa-antavia periaatteita koskevan poliittisen julistuksen mukaiset periaatteet.

18 artikla

Rahanpesu ja terrorismin rahoitus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä estääkseen rahoitusjärjestelmiensä ja muiden asiaan liittyvien järjestelmiensä käytön rikollisen toiminnan tuottaman hyödyn rahanpesuun sekä terrorismin rahoittamiseen. Yhteistyö kattaa myös rikosten tuottoon perustuvan omaisuuden tai varojen takaisinperinnän.
2. Tämän alan yhteistyöllä mahdollistetaan asiaan liittyvien tietojen vaihto osapuolten lainsäädännön mukaisesti sekä alan kansainvälisten elinten, kuten rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (FATF), hyväksymiä vaatimuksia vastaavien rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien asianmukaisten vaatimusten käyttöönotto.

19 artikla

Terrorismin torjunta

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä terroritekojen estämiseksi ja tukahduttamiseksi täysin oikeusvaltioperiaatteen, kansainvälisten ihmisoikeuksien sekä pakolais- ja humanitaarisen oikeuden, vuonna 2006 hyväksytyyn YK:n maailmanlaajuisen terrorismin vastaisen strategian sekä omien lakiansa ja määräystensä mukaisesti. Ne toimivat näin erityisesti pannessaan kokonaisuudessaan täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1267 (1999), 1373 (2001), 1540 (2004) ja 1904 (2009) sekä muut asiaa koskevat YK:n asiakirjat ja sovellettavat kansainväliset yleissopimukset ja asiakirjat,

- a) vaihtamalla tietoja terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- b) vaihtamalla näkemyksiä terrorismin suuntauksista ja terrorismin torjunnan keinoista ja menetelmistä, myös teknisillä aloilla ja koulutuksessa, ja vaihtamalla kokemuksia terrorismin ehkäisemisestä; ja
- c) jakamalla parhaita toimintatapoja, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa.

20 artikla

Oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet sopivat kehittävänsä siviili- ja kauppaoikeuden alan yhteistyötä sikäli kuin on kyse siviilioikeudellista yhteistyötä koskevien monenvälisten yleissopimusten neuvottelemisesta, ratifioinnista ja täytäntöönpanosta erityisesti kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön ja kansainvälisten oikeudenkäyntien alan sekä lastensuojelun alan yleissopimusten osalta.
2. Rikosasioita koskevassa oikeudellisessa yhteistyössä osapuolet pyrkivät tehostamaan keskinäiseen oikeusapuun liittyvää yhteistyötä. Siihen on tarkoitus kuulua tarpeen mukaan liittyminen YK:n ja Euroopan neuvoston asiaa koskeviin kansainvälisiin asiakirjoihin ja niiden täytäntöönpano sekä läheisempi yhteistyö Eurojustin kanssa.

IV OSASTO

TALOUDELLINEN JA MUU ALAKOHTAINEN YHTEISTYÖ

1 LUKU

Julkishallinnon uudistus

21 artikla

Yhteistyössä keskitytään tehokkaan ja vastuullisen julkishallinnon kehittämiseen Moldovan tasavallassa oikeusvaltioperiaatteen täytäntöönpanon tukemiseksi, sen varmistamiseksi, että valtioelimet toimivat Moldovan tasavallan koko väestön hyväksi ja Moldovan tasavallan ja sen kumppaneiden välisen kitkattomien suhteiden edistämiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään täytäntöönpanotehtävien nykyaikaistamiseen ja kehittämiseen, jotta Moldovan tasavallan kansalaisille voidaan tarjota laadukkaita palveluita.

22 artikla

Yhteistyö kattaa seuraavat alat:

- a) viranomaisten kehittäminen instituutioiden ja tehtävien osalta, jotta voidaan tehostaa niiden toimintaa ja varmistaa tehokas, osallistava ja avoin päätöksenteko ja strateginen suunnitteluprosessi;
- b) julkisten palvelujen nykyaikaistaminen, mukaan lukien sähköisen hallinnoinnin käyttöönotto ja soveltaminen, jotta palveluiden tarjontaa kansalaisille voitaisiin tehostaa ja toimintakuluja vähentää;
- c) ammattimaisen virkamieskunnan luominen johdon vastuullisuuden periaatteen ja toimivallan tehokkaan delegoinnin pohjalta sekä oikeudenmukainen ja avoin rekrytointi, koulutus, arviointi ja palkkaus;
- d) tehokas ja ammattimainen henkilöstöhallinto ja urakehitys; ja
- e) eettisten arvojen edistäminen virkamieskunnassa.

23 artikla

Yhteistyö käsittää kaikki julkishallinnon tasot, myös paikallishallinnon.

2 LUKU

Taloutta koskeva vuoropuhelu

24 artikla

1. EU ja Moldovan tasavalta helpottavat talousuudistusta parantamalla tietämystä talouksiensa perustekijöistä. Osapuolten yhteistyön tarkoituksena on edistää ja laatia toimivaan markkinatalouteen liittyviä talouspolitiikkoja ja panna ne täytäntöön.

2. Moldovan tasavalta pyrkii luomaan toimivan markkinatalouden ja lähentämään asteittain politiikkaansa EU:n politiikkaan terveitä makrotalous- ja finanssipolitiikkoja, mukaan lukien keskuspankin riippumattomuus ja hintojen vakaus, tervettä julkistaloutta ja tasapainoista maksutasetta koskevien periaatteiden mukaisesti.

25 artikla

1. Osapuolet sopivat tätä varten tekevänsä yhteistyötä seuraavilla aloilla:

- a) tietojen vaihto makrotalouspolitiikasta ja rakenneuudistuksista, makrotalouden tuloksista ja tulevaisuuden näkymistä sekä talouden kehittämisstrategioista;

- b) yhteisen edun mukaisten talouskysymysten yhteinen tarkastelu, mukaan lukien talouspolitiikka ja sen täytäntöönpanokeinot, kuten talousennusteiden ja strategisten toimintapoliittisten asiakirjojen laatiminen, jotta voidaan lujittaa Moldovan tasavallan päätöksentekomenettelyjä EU:n periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti; ja
  - c) asiantuntemuksen vaihto makrotalouden ja rahoitusmarkkinoiden alalla, mukaan lukien julkinen talous, rahoitusalan kehitys ja sääntely, raha- ja valuuttakurssipolitiikka ja -puitteet, ulkoinen rahoitustuki ja taloustilastot.
2. Yhteistyöhön kuuluu myös tietojen vaihto Euroopan talous- ja rahaliiton periaatteista ja toiminnasta.

26 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

3 LUKU

Yhtiöoikeus, kirjanpito ja tilintarkastus sekä yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmä

27 artikla

1. Osapuolet tunnustavat yhtiöoikeutta ja yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmää sekä kirjanpitoa ja tilintarkastusta koskevien tehokkaiden sääntöjen ja käytäntöjen merkityksen moitteettomasti toimivan markkinatalouden luomisessa ja kaupan edistämiseksi, minkä vuoksi ne sopivat yhteistyöstä, joka kattaa seuraavat kysymykset:
- a) osakkeenomistajien, velkojien ja muiden sidosryhmien suojelu tällä alalla sovellettavien EU:n sääntöjen mukaisesti;
  - b) asiaa koskevien kansainvälisten normien soveltaminen kansallisella tasolla ja Moldovan tasavallan sääntöjen asteittainen lähentäminen EU:n sääntöihin kirjanpidon ja tilintarkastuksen alalla; ja
  - c) yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan politiikan edelleen kehittäminen kansainvälisten normien mukaisesti sekä Moldovan tasavallan sääntöjen asteittainen lähentäminen tällä alalla sovellettaviin EU:n sääntöihin ja suosituksiin.
2. Asiaa koskevat EU:n säännöt ja suositukset on lueteltu tämän sopimuksen liitteessä II.

28 artikla

Osapuolten tavoitteena on jakaa tietoja ja asiantuntemusta sekä nykyisistä järjestelmistä että näiden alojen merkittävistä uusista kehitysuuntauksista. Lisäksi osapuolet pyrkivät parantamaan tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden kaupparekistereiden ja Moldovan tasavallan kansallisen yrityskirjaston välillä.

29 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

30 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä II tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

4 LUKU

Työllisyys, sosiaalipolitiikka ja yhtäläiset mahdollisuudet

31 artikla

Osapuolet vahvistavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään edistääkseen kansainvälisen työjärjestön (ILO) ihmisarvoista työtä koskevaa ohjelmaa, työllisyyspolitiikkaa, työterveyttä ja -turvallisuutta, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, sosiaalista suojelua, sosiaalista osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa, syrjinnän estämistä ja sosiaalisia oikeuksia sekä edistävät siten uusien ja parempien työpaikkojen luomista, köyhyyden vähentämistä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kestävästä kehityksestä ja parempaa elämänlaatua.

32 artikla

Yhteistyö, joka perustuu tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen, voi kattaa tietyt kysymykset muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) köyhyyden vähentäminen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääminen;
- b) työllisyyspolitiikka, jonka tavoitteena on uusien ja parempien työpaikkojen luominen ja kunnolliset työolosuhteet, sekä epävirallisen talouden ja pimeän työn teon supistaminen;
- c) aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden ja tehokkaiden työnvälityspalvelujen edistäminen, jotta työmarkkinat voidaan nykyaikaistaa ja mukautua työmarkkinoiden tarpeisiin;
- d) osallistavampien työmarkkinoiden ja sosiaaliturvajärjestelmien edistäminen heikommassa asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten ja vähemmistöryhmien, integroimiseksi;
- e) työvoiman muuttoliikkeen tehokas hallinta, jolla pyritään vahvistamaan muuttoliikkeen myönteistä vaikutusta kehitykseen;
- f) yhtäläiset mahdollisuudet, joilla pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä torjumaan kaikenlaista syrjintää;
- g) sosiaalipolitiikka, jolla pyritään tehostamaan sosiaalisen suojelun tasoa, mukaan lukien sosiaaliavustukset ja sosiaalivaikutus, ja nykyaikaistamaan sosiaalisen suojelun järjestelmiä laadun, saatavuuden ja taloudellisen kestävyyyden osalta;
- h) työmarkkinaosapuolten osallistumisen lisääminen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun edistäminen muun muassa kaikkien sidosryhmien valmiuksia vahvistamalla; ja
- i) työterveyden ja -turvallisuuden edistäminen.

33 artikla

Osapuolet kannustavat kaikkia asianmukaisia sidosryhmiä, myös kansalaisjärjestöjä ja erityisesti työmarkkinaosapuolia, osallistumaan Moldovan tasavallan toimintapolitiikan kehittämiseen ja uudistuksiin sekä osapuolten tämän sopimuksen perusteella tekemään yhteistyöhön.

34 artikla

Osapuolet pyrkivät tehostamaan yhteistyötä työllisyys- ja sosiaalipolitiikan alalla kaikkien asiaankuuluvien alueellisten, monenvälisten ja kansainvälisten foorumien ja organisaatioiden puitteissa.

35 artikla

Osapuolet edistävät yritysten yhteiskunnallista vastuuta ja vastuuvälillisyyttä ja kannustavat soveltamaan vastuullisia liiketoimintatapoja, kuten niitä, jotka sisältyvät YK:n Global Compact -aloitteeseen ja ILO:n kolmenkeskiseen julistukseen monikansallisten yritysten ja sosiaalipolitiikan periaatteista.

36 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

37 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä III tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

5 LUKU

Kuluttajansuoja

38 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen kuluttajansuojan korkean tason ja saavuttaakseen kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensopivuuden.

39 artikla

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyö voi kattaa erityisesti seuraavat toimet:

- a) kuluttajalainsäädännön lähentäminen tämän sopimuksen liitteessä IV esitettyjen painopistealueiden mukaisesti ja samalla kaupan esteiden syntyminen välttäminen kuluttajien todellisen valinnanvapauden varmistamiseksi;
- b) sellaisen tietojenvaihdon edistäminen, joka koskee kuluttajansuojajärjestelmiä, mukaan lukien kuluttajalainsäädäntö ja sen noudattamisen valvonta, kulutustavaroiden turvallisuutta, mukaan lukien markkinavalvonta, kuluttajatiedotukseen käytettäviä järjestelmiä ja välineitä, kuluttajavalistusta, kuluttajan vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä ja oikeussuojaa sekä elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiä myynti- ja palvelusopimuksia;
- c) hallintoviranomaisille ja muille kuluttajien etua edustaville tahoille tarkoitetun koulutuksen edistäminen; ja
- d) riippumattomien kuluttajajärjestöjen, mukaan lukien kuluttajia edustavat kansalaisjärjestöt, kehittämisen tukeminen ja kuluttajaryhmien edustajien välisten yhteyksien sekä viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen yhteistyön edistäminen kuluttajansuojan alalla.

40 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä IV tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

6 LUKU

Tilastot

41 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään tilastoihin liittyvissä kysymyksissä ja edistävät näin pitkän aikavälin tavoitetta tuottaa oikea-aikaisesti kansainvälisesti vertailukelpoisia ja luotettavia tilastotietoja. Kestävän, tehokkaan ja ammatillisesti riippumattoman kansallisen tilastojärjestelmän odotetaan tuottavan kansalaisten, yritysten ja päättäjien EU:ssa ja Moldovan tasavallassa tarvitsemia tietoja, jotta nämä pystyvät tekemään siihen perustuvia päätöksiä. Kansallisen tilastojärjestelmän olisi oltava tilastointia koskevien YK:n perusperiaatteiden mukainen ja siinä olisi otettava huomioon tilastotietoja koskeva unionin säännöstö, mukaan lukien eurooppalaisia tilastoja koskevat käytännösäännöt, jotta kansallinen tilastojärjestelmä saataisiin yhdenmukaiseksi unionin normien ja standardien kanssa.

42 artikla

Yhteistyöllä pyritään:

- a) vahvistamaan edelleen kansallisen tilastojärjestelmän valmiuksia, keskittymään vankan oikeusperustan luomiseen, riittävien tietojen ja metatietojen tuottamiseen, tietojen levittämistä koskevaan politiikkaan ja käyttäjäystävällisyyteen ottaen huomioon eri käyttäjäryhmät, kuten julkinen ja yksityinen sektori, akateeminen yhteisö ja muut käyttäjät;
- b) yhdenmukaistamaan asteittain Moldovan tasavallan tilastojärjestelmä Euroopan tilastojärjestelmän kanssa;
- c) hienosäätämään tietojen toimittamista EU:lle, ottaen huomioon asiaa koskevien kansainvälisten ja unionin menetelmien soveltaminen, luokittelut mukaan lukien;
- d) parantamaan tilastotyöntekijöiden ammatillisia ja hallinnointivalmiuksia, jotta voidaan helpottaa EU:n tilastonormien soveltamista ja edistää Moldovan tasavallan tilastojärjestelmän kehittämistä;

- e) vaihtamaan osapuolten välillä kokemuksia tilastoalan osaamisen kehittämisestä; ja
- f) edistämään kaikkien tilastojen tuotantoon liittyvien prosessien ja tilastojen levittämisen kokonaislaadun hallintaa.

43 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa, jossa Eurostat on Euroopan tilastoviranomainen. Yhteistyössä keskitytään seuraaviin:

- a) väestötilastot, mukaan lukien väestölaskennat ja sosiaalitalastot;
- b) maataloustilastot, mukaan lukien maatalouslaskennat ja ympäristötilastot;
- c) liiketoimintatilastot, mukaan lukien yritysrekisterit ja hallintolähteiden käyttö tilastotarkoituksiin;
- d) makrotaloudelliset tilastot, mukaan lukien kansantalouden tilinpito, ulkomaankauppatalastot ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevat tilastot;
- e) energiatilastot, mukaan lukien energiataseet;
- f) aluetilastot; ja
- g) monialaiset toimet, mukaan lukien tilastoluokitukset, laadunhallinta, koulutus, tilastotietojen levittäminen sekä ajanmukaisen tietotekniikan käyttö.

44 artikla

Osapuolet muun muassa vaihtavat tietoja ja asiantuntemusta ja kehittävät yhteistyötään ottaen huomioon eri avustusohjelmien puitteissa käynnistetyistä tilastojärjestelmän uudistuksesta tähän asti kertyneet kokemukset. Tavoitteena on tilastoja koskevaan unionin sääntöön edelleen lähentyminen Moldovan tasavallan tilastojärjestelmän kehittämistä koskevan kansallisen strategian pohjalta ja Euroopan tilastojärjestelmän kehityksen huomioon ottaen. Tilastotietojen tuottamisprosessissa painotetaan otantatutkimusten edelleen kehittämistä ja hallinnollisten tietojen käyttöä, ja samalla otetaan huomioon tarve vähentää vastausrasitetta. Tietojen on oltava politiikan suunnittelun ja seurannan kannalta tarkoituksenmukaisia kaikilla yhteiskunta- ja talouselämän keskeisillä aloilla.

45 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua. Moldovan tasavallan olisi mahdollisuuksien mukaan voitava osallistua Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa toteutettaviin toimiin, mukaan lukien koulutukseen.

46 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat laatimaan ohjelman Moldovan tasavallan lainsäädännön asteittaisesta lähentämisestä EU:n tilastoalan sääntöön ja tarkistamaan sitä määräajoin.
2. EU:n tilastoalan sääntöä esitetään vuosittain ajan tasalle saatettavassa tilastotietoja koskevien vaatimusten yhteenvedossa (Statistical Requirements Compendium), jonka osapuolet katsovat olevan tämän sopimuksen liitteenä (liite V).

7 LUKU

Julkisen talouden hoito: budjettipolitiikka, varainhoidon sisäinen valvonta, talouden tarkastus ja ulkoinen tilintarkastus

47 artikla

Tämän luvun kattamalla alalla toteutettavassa yhteistyössä keskitytään kansainvälisten standardien sekä EU:n kyseistä alaa koskevien hyvien käytäntöjen täytäntöönpanoon, millä edistetään nykyaikaisen julkisen varainhoitojärjestelmän kehittämistä Moldovan tasavallassa siten, että se vastaa avoimuutta, vastuullisuutta, taloudellisuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta koskevia EU:n ja kansainvälisiä periaatteita.

48 artikla

Talousarvio- ja kirjanpitojärjestelmät

Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavilla aloilla:

- a) julkista taloutta, valtion varoja ja kirjanpito- ja raportointijärjestelmiä koskevien sääntelyasiakirjojen parantaminen ja systematisointi sekä niiden yhdenmukaistaminen kansainvälisten standardien mukaisesti ja EU:n julkisen sektorin hyviä käytäntöjä noudattaen;
- b) monivuotisen talousarviosuunnittelun jatkuva kehittäminen ja yhdenmukaistaminen EU:n hyvien käytäntöjen kanssa;
- c) Euroopan maiden talousarvioita koskevien käytäntöjen tarkastelu talousarviokäytäntöjen tehostamiseksi Moldovan tasavallassa;
- d) edistetään hankintamenettelyjen lähentämistä EU:n käytäntöjen kanssa; ja
- e) tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto, muun muassa henkilöstövaihdon ja alan yhteisen koulutuksen avulla.

49 artikla

Varainhoidon sisäinen valvonta, talouden tarkastus ja ulkoinen tilintarkastus

Osapuolet tekevät yhteistyötä myös seuraavilla aloilla:

- a) valtion ja paikallisviranomaisten sisäisen valvontajärjestelmän edelleen kehittäminen (mukaan lukien toiminnallisesti itsenäinen sisäinen tarkastus) yhdenmukaistamalla se yleisesti hyväksytyjen kansainvälisten standardien ja menetelmien sekä EU:n hyvien käytäntöjen kanssa;
- b) riittävän talouden tarkastusjärjestelmän kehittäminen, jolla täydennetään päällekkäisyyttä välttämällä sisäistä tarkastustoimintaa ja varmistetaan riittävä valtion tulojen ja menojen tarkastus siirtymäkauden aikana ja sen jälkeen;
- c) varainhoitoon ja varainhoidon valvontaan ja tarkastuksiin osallistuvien toimijoiden sekä talousarvion laatimiseen, valtion varojen hallintointiin ja kirjanpitoon osallistuvien toimijoiden välinen tehokas yhteistyö hallintotavan kehittämisen edistämiseksi;
- d) julkisen varainhoidon sisäisen valvonnan yhdenmukaistamisesta vastaavan keskusyksikön toimivallan lisääminen;
- e) ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön (INTOSAI) antamien kansainvälisesti hyväksytyjen ulkoista tarkastusta koskevien standardien täytäntöönpano; ja
- f) tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto, muun muassa henkilöstövaihdon ja alan yhteisen koulutuksen avulla.

50 artikla

Petosten ja korruption torjunta

Osapuolet tekevät yhteistyötä myös seuraavilla aloilla:

- a) tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto;
- b) menetelmien parantaminen petosten ja korruption torjumiseksi ja ehkäisemiseksi tämän luvun kattamilla aloilla, mukaan lukien asianomaisten hallintoelinten välinen yhteistyö; ja
- c) tehokkaan yhteistyön varmistaminen asianomaisten EU:n toimielinten ja elinten kanssa EU:n varojen hallintointiin ja valvontaan liittyvien paikan päällä suoritettavien tarkastusten, muiden tarkastusten ja valvonnan osalta asiaa koskevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

51 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

8 LUKU

Verotus

52 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä tehostaakseen hyvää hallintoa verotuksen alalla tarkoituksenaan parantaa edelleen taloudellisia suhteitaan, kauppaa, investointeja ja reilua kilpailua.

53 artikla

Viitaten tämän sopimuksen 52 artiklaan osapuolet tunnustavat verotusalan hyvän hallintotavan periaatteet eli avoimuutta, tietojenvaihtoa ja reilua verokilpailua koskevat periaatteet, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet EU:n tasolla, ja sitoutuvat noudattamaan niitä. Osapuolet parantavat tätä varten kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla, helpottamaan lainmukaisten verotulojen keräämistä ja laatimaan toimenpiteitä edellä mainittujen periaatteiden tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltuuksia.

54 artikla

Osapuolet tehostavat ja lujittavat yhteistyötään, jonka tarkoituksena on parantaa ja kehittää Moldovan tasavallan verojärjestelmää ja -hallintoa, mukaan lukien veronkanto- ja valvontavalmiuksien tehostaminen, kiinnittäen erityistä huomiota arvonlisäveron (alv) palautusmenettelyihin, jotta voidaan välttää verorästien kertyminen, varmistaa tehokas veronkanto ja lujittaa veropetosten ja veronkierron torjuntaa. Osapuolet pyrkivät tehostamaan yhteistyötä ja jakamaan kokemuksia veropetosten torjunnasta ja erityisesti karusellipetoksista.

55 artikla

Osapuolet kehittävät yhteistyötään ja yhdenmukaistavat toimiaan, joilla torjutaan petoksia ja valmisteveron alaisten tuotteiden salakuljetusta. Tämä yhteistyö kattaa muun muassa tupakkatuotteiden valmisteverojen asteittaisen lähentämisen mahdollisuuksien mukaan ja ottaen huomioon alueellisesta toimintaympäristöstä johtuvat rajoitteet, myös alueellisella tasolla käytävän vuoropuhelun kautta ja tupakoinnin torjuntaa koskevan Maailman terveysjärjestön vuoden 2003 puitesopimuksen mukaisesti. Osapuolet pyrkivät tätä varten lujittamaan yhteistyötään alueellisessa toimintaympäristössä.

56 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

57 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä VI tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

9 LUKU

Rahoituspalvelut

58 artikla

Osapuolet tunnustavat tehokkaiden sääntöjen ja käytäntöjen merkityksen rahoituspalvelujen alalla, jotta voidaan luoda toimiva markkinatalous ja kehittää osapuolten keskinäistä kauppavaihtoa, minkä vuoksi ne sopivat yhteistyöstä rahoituspalvelujen alalla seuraavien tavoitteiden mukaisesti:

- a) tuetaan rahoituspalveluja koskevan sääntelyn mukauttamista avoimen markkinatalouden tarpeisiin;
- b) varmistetaan sijoittajien ja muiden rahoituspalvelujen käyttäjien tehokas ja asianmukainen suojele;

- c) varmistetaan Moldovan tasavallan rahoitusjärjestelmän vakaus ja eheys kokonaisuudessaan;
- d) edistetään yhteistyötä rahoitusjärjestelmän eri toimijoiden välillä, sääntely- ja valvontaviranomaiset mukaan lukien; ja
- e) varmistetaan riippumaton ja tehokas valvonta.

59 artikla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä asiaankuuluvien sääntely- ja valvontaviranomaisten välillä, mukaan lukien tietojenvaihtoa, rahoitusmarkkinoita koskevan asiantuntemuksen jakamista ja muita vastaavia toimenpiteitä.
2. Erityistä huomiota kiinnitetään tällaisten viranomaisten hallinnollisten valmiuksien kehittämiseen muun muassa henkilöstövaihdon ja yhteisen koulutuksen avulla.

60 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

61 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-A tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

10 LUKU

Teollisuus- ja yrityspolitiikka

62 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään teollisuus- ja yrityspolitiikan alalla parantaakseen liiketoimintaympäristöä kaikkien talouden toimijoiden ja erityisesti pienten ja keskusuurten yritysten (pk-yritykset) kannalta. Tehostetun yhteistyön on määrä parantaa hallinnollista kehystä ja sääntelykehystä niin EU:n yritysten kuin Moldovan tasavallan yritysten kannalta sekä EU:ssa että Moldovan tasavallassa, ja sen olisi perustuttava pk-yrityksiä koskevaan EU:n politiikkaan ja teollisuuspolitiikkaan ottaen huomioon tämän alan kansainvälisesti tunnustetut periaatteet ja käytännöt.

63 artikla

Osapuolet toimivat tätä varten yhteistyössä

- a) toteuttaakseen strategioita pk-yritysten kehittämiseksi eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan *Small Business Act* -aloitteen periaatteiden pohjalta ja valvoakseen täytäntöönpanoprosessia säännöllisen raportoinnin ja vuoropuhelun avulla. Tässä yhteistyössä keskitytään myös mikroyrityksiin, jotka ovat erittäin tärkeitä sekä EU:n että Moldovan tasavallan talouden kannalta;
- b) luodakseen paremmat toimintaedellytykset vaihtamalla tietoja ja hyviä käytäntöjä ja edistämällä siten kilpailukyvyyn parantumista. Tämä yhteistyö kattaa rakennemuutosten hallinnoinnin, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kehittämisen ja ympäristö- ja energiakysymykset, kuten energiatehokkuuden ja puhtaamman tuotannon;
- c) yksinkertaistaakseen ja järjeistääkseen sääntelyä ja sääntelykäytäntöjä; tässä keskitytään erityisesti sääntelytekniikkaa koskevien hyvien käytäntöjen vaihtoon, EU:n periaatteet mukaan lukien;
- d) edistääkseen innovaatiopolitiikan kehitystä vaihtamalla tutkimus- ja kehittämistoiminnan kaupallistamiseen (teknologia-alan start-up -yrityksille tarkoitetut tukivälineet mukaan lukien), klustereiden kehittämiseen ja rahoituksen saantiin liittyviä tietoja ja hyviä käytäntöjä;
- e) edistääkseen EU:n yritysten ja Moldovan tasavallan yritysten välisiä yhteyksiä sekä näiden yritysten ja EU:n ja Moldovan tasavallan viranomaisten välisiä yhteyksiä;
- f) tukeakseen vienninedistämistoimien toteuttamista Moldovan tasavallassa; ja
- g) helpottaakseen Moldovan tasavallan teollisuuden nykyaikaistamista ja rakennemuutosta tietyillä aloilla.

64 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua. Vuoropuheluun osallistuvat myös EU:n yritysten ja Moldovan tasavallan yritysten edustajat.

*11 LUKU****Kaivostoiminta ja raaka-aineet****65 artikla*

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötä kaivostoiminnan ja raaka-aineiden kaupan alalla edistääkseen keskinäistä ymmärtämystä, liiketoimintaympäristön parantamista, tietojenvaihtoa ja yhteistyötä muissa kuin energiaan liittyvissä kysymyksissä, jotka liittyvät erityisesti metallimalmien ja teollisuusmineraalien louhintaan.

66 artikla

Osapuolet sopivat tätä varten tekensä yhteistyötä seuraavilla aloilla:

- a) osapuolten tietojenvaihto niiden kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alan kehityksestä;
- b) tietojenvaihto raaka-aineiden kauppaan liittyvistä kysymyksistä kahdenvälisen vaihtojen edistämiseksi;
- c) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto kaivosteollisuuden kestäväen kehityksen näkökohdista; ja
- d) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto kaivosteollisuuteen liittyvästä koulutuksesta, osaamisesta ja turvallisuudesta.

*12 LUKU****Maatalous ja maaseudun kehittäminen****67 artikla*

Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen maataloutta ja maaseudun kehittämistä erityisesti politiikkojen ja lainsäädännön asteittaisen lähentämisen avulla.

68 artikla

Osapuolten yhteistyö maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla kattaa muun muassa seuraavat alat:

- a) maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevien politiikkojen keskinäisen ymmärtämyksen helpottaminen;
- b) hallinnollisten valmiuksien parantaminen keskus- ja paikallistasolla politiikkojen suunnittelun, arvioinnin ja täytäntöönpanon osalta EU:n säädösten ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti;
- c) maataloustuotannon nykyaikaistamisen ja kestävyuden edistäminen;
- d) maaseudun kehittämistä koskeviin politiikkoihin liittyvien tietojen ja parhaiden käytäntöjen jakaminen maaseutuyhteisöjen taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi;
- e) maatalousalan kilpailukyvyyn sekä markkinoiden tehokkuuden ja avoimuuden parantaminen;
- f) laatupolitiikkojen ja niiden valvontajärjestelmien, erityisesti maantieteellisten merkintöjen ja luonnonmukaisen maatalouden, edistäminen;

- g) tietojen levittäminen ja maataloustuottajille tarkoitettujen neuvontapalvelujen edistäminen; ja
- h) sellaisten kysymysten yhdenmukaistamisen tehostaminen, joita käsitellään niissä kansainvälisissä järjestöissä, joiden jäseniä osapuolet ovat.

69 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

70 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä VII tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

13 LUKU

Kalastus- ja meripolitiikka

1 Jakso

Kalastuspolitiikka

71 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään kalastus- ja meriasioiden hallintaa koskevissa kysymyksissä ja tiivistävät näin kahdenvälistä ja monenvälistä yhteistyötä kalastusalalla. Osapuolet edistävät myös yhdenmukaisen lähestymistavan soveltamista kalastuskysymyksiin ja kestävä kalastuksen kehittämistä.

72 artikla

Osapuolet toteuttavat yhteisiä toimia, vaihtavat tietoja ja antavat toisilleen tukea edistääkseen

- a) hyvää hallintoa ja parhaita käytäntöjä kalastuksenhoidossa, jotta voidaan varmistaa kalakantojen säilyttäminen ja hoito kestäväällä tavalla ja ekosysteemiin perustuvan lähestymistavan pohjalta;
- b) vastuullista kalastusta ja kalastuksenhoitoa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti, jotta voidaan säilyttää kalakantojen ja ekosysteemien terveys; ja
- c) yhteistyötä asianmukaisten alueellisten järjestöjen kautta, joiden tehtävänä on varmistaa elollisten vesiluonnonvarojen hoito ja säilyttäminen.

73 artikla

Osapuolet tukevat aloitteita, kuten vastavuoroista kokemusten vaihtoa ja tuen antamista, varmistaakseen kestävä kalastuspolitiikan täytäntöönpanon, mukaan lukien seuraavat toimet:

- a) kala- ja vesiviljelyvarojen hoito;
- b) kalastustoiminnan tarkastus ja valvonta sekä asianmukaisten toimenpiteiden soveltamiseen kykenevien hallinnollisten ja oikeudellisten rakenteiden kehittäminen;
- c) pyyntiä, saaliin purkamista sekä biologisia ja taloudellisia seikkoja koskevien tietojen keruu;
- d) markkinoiden tehokkuuden parantaminen erityisesti tukemalla tuottajaorganisaatioita, järjestämällä kuluttajille tiedotusta sekä edistämällä markkinoille saattamista koskevia vaatimuksia ja jäljitettävyyttä; ja
- e) kalatalousalan rakennepolitiikan kehittäminen kiinnittäen erityistä huomiota kestäväan kehitykseen kalastusalueilla, joilla tarkoitetaan järven rannalla olevaa aluetta, johon voi kuulua myös lammikoita tai joen suisto, ja joilla kalatalousala on merkittävä työllistäjä.

2 Jakso

Meripolitiikka

74 artikla

Ottaen huomioon osapuolten yhteistyön kalastuksen, liikenteen, ympäristön ja muiden mereen liittyvien politiikkojen aloilla osapuolet kehittävät tarvittaessa myös yhteistyötä ja vastavuoroista tukea meriasioissa, erityisesti tukemalla asiaa koskevilla kansainvälisillä merialan foorumeilla aktiivisesti yhdennetyn lähestymistavan soveltamista meriasioihin ja hyvään hallintoon Mustallamerellä.

75 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

14 LUKU

Yhteistyö energia-alalla

76 artikla

Osapuolet sopivat jatkavansa nykyistä energia-alan yhteistyötään kumppanuuden, yhteisen edun, avoimuuden ja ennakoitavuuden periaatteiden pohjalta. Yhteistyöllä olisi pyrittävä energiatehokkuuteen, markkinoiden yhdentymiseen ja energia-alan sääntelyn lähentämiseen ottaen huomioon, että on tarpeen varmistaa kilpailukyky ja turvallisen, ympäristön kannalta kestävä ja kohtuuhintaisen energian saanti, muun muassa energiayhteisön perustamissopimuksen määräysten avulla.

77 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat alat ja tavoitteet:

- a) energiastراتيجiat ja -politiikat;
- b) kilpailukykyisten, avointen ja syrjimättömien energiamarkkinoiden kehittäminen EU:n normien mukaisesti, mukaan lukien energiayhteisön perustamissopimuksesta aiheutuvat velvoitteet, sääntelyn uudistamisen kautta ja osallistumalla alueelliseen energia-alan yhteistyöhön;
- c) houkuttelevan ja vakaan investointiympäristön luominen institutionaaliset, oikeudelliset, verotukselliset ja muut olosuhteet huomioon ottaen;
- d) energiainfrastruktuuri, mukaan lukien yhteistä etua koskevat hankkeet, energialähteiden, energiantoimittajien ja kuljetusreittien monipuolistamiseksi tehokkaalla, taloudellisella ja ympäristöystävällisellä tavalla muun muassa helpottamalla lainoilla ja avustuksilla rahoitettavia investointeja;
- e) energian toimitusten ja kaupan, kauttakulun ja kuljetusten pitkän aikavälin vakauden ja varmuuden lisääminen kumpaakin osapuolta hyödyttävällä ja syrjimättömällä tavalla EU:n ja kansainvälisten sääntöjen mukaisesti;
- f) energiatehokkuuden ja energiansäästön edistäminen muun muassa rakennusten energiatehokkuuden osalta sekä uusiutuvien energialähteiden kehittäminen ja tukeminen taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti;
- g) kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, myös energiatehokkuutta ja uusiutuvia energiamuotoja käsittelevien hankkeiden avulla;
- h) tieteellinen ja tekninen yhteistyö ja tietojenvaihto teknologioiden kehittämiseksi ja parantamiseksi energian tuotannossa, siirrossa, jakelussa ja loppukäytössä kiinnittäen erityistä huomiota energiatehokkaisuun ja ympäristöä säästäviin teknologioihin; ja
- i) yhteistyötä voidaan toteuttaa ydinturvallisuuden ja ydinvalvonnan sekä säteilysuojelun alalla Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) periaatteiden ja standardien, IAEA:n puitteissa tehtyjen asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten sekä soveltuvin osin Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

78 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

79 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä VIII tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

*15 LUKU***Liikenne***80 artikla*

Osapuolet

- a) laajentavat ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla edistääkseen kestävien liikennejärjestelmien kehittämistä;
- b) edistävät tehokkaita, turvallisia ja varmoja liikennepalveluja sekä intermodaaliliikennettä ja liikennejärjestelmien yhteentoimivuutta; ja
- c) pyrkivät parantamaan tärkeimpiä liikenneyhteyksiä alueidensa välillä.

81 artikla

Tämä yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat alat:

- a) kestävän, kaikki liikennemuodot kattavan kansallisen liikennepolitiikan kehittäminen, erityisesti jotta voidaan varmistaa tehokkaat, turvalliset ja varmat liikennejärjestelmät ja edistää liikenteeseen liittyvien näkökohtien huomioimista muilla politiikan aloilla;
- b) kansalliseen liikennepolitiikkaan perustuvien alakohtaisten strategioiden laatiminen (mukaan lukien oikeudelliset vaatimukset teknisten laitteiden ja välineiden sekä kuljetuskaluston tason nostamiseksi korkeimpien kansainvälisten standardien mukaiseksi) tie-, rautatie-, sisävesi- ja lentoliikenteelle sekä intermodaaliliikenteelle; tämä käsittää myös täytäntöönpanon aikataulut ja välitavoitteet, hallintovastuun määrittämisen sekä rahoitussuunnitelmat;
- c) infrastruktuuripolitiikan tehostaminen tavoitteena eri liikennemuotoihin liittyvien infrastruktuurihankkeiden määrittelyn ja arvioinnin parantaminen;
- d) sellaisten rahoitusstrategioiden laatiminen, joissa painotetaan kunnossapitoa, kapasiteettiongelmia ja puuttuvia infrastruktuuriyhteyksiä ja joissa edistetään yksityisen sektorin aktiivista osallistumista liikennehankkeisiin;
- e) liittyminen asianmukaisesti kansainvälisiin liikennejärjestöihin ja -sopimuksiin sekä menettelyihin, joiden avulla varmistetaan kansainvälisten liikennesopimusten ja -yleissopimusten täysimääräinen täytäntöönpano ja tehokas valvonta;
- f) tieteellinen ja tekninen yhteistyö ja tietojenvaihto liikenteen alan teknologioiden, esimerkiksi älykkäiden liikennejärjestelmien, kehittämistä ja parantamista varten; ja
- g) älykkäiden liikennejärjestelmien sekä tietotekniikan käytön edistäminen kaikkien liikennemuotojen hallinnoinnissa ja toiminnassa sekä intermodaalisuuden ja yhteistyön tukeminen liikennettä helpottavien avaruustietoliikennejärjestelmien ja kaupallisten sovellusten käytössä.

82 artikla

1. Yhteistyön tarkoituksena on myös helpottaa matkustaja- ja tavaraliikennettä ja lisätä liikennevirtojen sujuvuutta Moldovan tasavallan, EU:n ja alueen kolmansien maiden välillä poistamalla hallinnollisia, teknisiä ja muita esteitä, parantamalla liikenneverkkoja ja uudistamalla infrastruktuuria erityisesti osapuolia yhdistävillä pääväylillä. Tämä yhteistyö käsittää toimia rajanylitysten helpottamiseksi.

2. Yhteistyöhön kuuluu tietojenvaihtoa ja yhteisiä toimia
  - a) alueellisella tasolla, erityisesti ottaen huomioon edistyksen, jota on tapahtunut erilaisten alueellista liikenneyhteistyötä koskevien järjestelyjen, kuten liikenneväylän Eurooppa-Kaukasus-Aasia (TRACECA), itäisen kumppanuuden puitteissa toteutettavan liikenneyhteistyön ja muiden liikennealan aloitteiden, ansiosta; ja
  - b) kansainvälisellä tasolla, myös suhteessa kansainvälisiin liikennejärjestöihin ja osapuolten ratifioimisiin kansainvälisiin sopimuksiin ja yleissopimuksiin sekä EU:n eri liikennevirastojen puitteissa.

83 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

84 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen liikenneyhteyksiä tämän sopimuksen liitteessä IX tarkoitettujen määräysten mukaisesti.

85 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä X ja liitteessä XXVIII-D tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainittujen liitteiden määräysten mukaisesti.

16 LUKU

Ympäristö

86 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ympäristöön liittyvissä kysymyksissä ja edistävät näin kestävää kehitystä ja vihreää taloutta koskevaa pitkän aikavälin tavoitetta. Ympäristönsuojelun tehostamisen odotetaan tuovan etuja kansalaisille ja yrityksille sekä EU:ssa että Moldovan tasavallassa, muun muassa kansanterveyden kohenemisen, luonnonvarojen säilymisen ja taloudellisen ja ympäristötehokkuuden lisääntymisen ansiosta sekä siksi, että ympäristöpolitiikan näkökohdat otetaan huomioon muilla politiikan aloilla ja käytetään uudenaikaisia, puhtaampia teknologioita, joilla edistetään kestävämpiä tuotantotapoja. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä osapuolten keskinäinen riippuvuus ympäristönsuojelun alalla ja alan monenväliset sopimukset.

87 artikla

Yhteistyön tarkoituksena on ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen, parantaminen ja palauttaminen, ihmisten terveyden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) ympäristöhallinto ja monialaiset kysymykset, kuten ympäristövaikutusten arviointi ja strateginen ympäristöarviointi, koulutus, ympäristövastuu, ympäristöriskillisuuden torjunta, valtioiden rajat ylittävä yhteistyö, ympäristötiedon saataavuus, päätöksentekoprosessit sekä tehokkaat hallinnolliset ja oikeudelliset muutoksenhakumenettelyt;
- b) ilman laatu;
- c) veden laatu ja vesivarojen hoito, mukaan lukien tulvariskien hallinta, veden niukkuus ja kuivuus;
- d) jätehuolto ja resurssien hallinta sekä jätteen siirto;
- e) luonnonsuojelu, mukaan lukien biologisen ja maisemallisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja suojeleminen;
- f) teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet;
- g) kemikaalit;

- h) melusaaste;
- i) maaperän suojele;
- j) kaupunki- ja maaseutu ympäristö;
- k) ympäristömaksut ja -verot;
- l) valvonta ja ympäristötietojärjestelmät;
- m) tarkastukset ja täytäntöönpano; ja
- n) ekoinnovointi, mukaan lukien parhaat käytettävissä olevat tekniikat.

88 artikla

Osapuolet muun muassa

- a) vaihtavat tietoja ja kokemuksia;
- b) toteuttavat yhteisiä tutkimustoimia ja vaihtavat tietoja puhtaammista teknologioista;
- c) tekevät suunnitelmia teollisuusonnettomuuksien varalle;
- d) toteuttavat yhteisiä toimia alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, muun muassa osapuolten ratifioimien monenvälisen ympäristösopimusten ja tarvittaessa alalla toimivien virastojen puitteissa.

Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota rajat ylittäviin kysymyksiin ja alueelliseen yhteistyöhön.

89 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat tavoitteet:

- a) sellaisen kattavan ympäristöstrategian laatiminen, joka sisältää suunnitellut institutionaaliset uudistukset (aikatauluineen), jotta voidaan varmistaa ympäristölainsäädännön täytäntöönpano ja täytäntöönpanon valvonta; toimivallan jako kansallisen, alueellisen ja paikallisen ympäristöhallinnon välillä; päätöksentekoa ja päätösten täytäntöönpanoa koskevat menettelyt; menettelyt ympäristönäkökohtien ottamiseksi huomioon muilla politiikan aloilla; vihreän talouden toimenpiteiden ja ekoinnovoinnin edistäminen, tarvittavien henkilöstöresurssien ja rahoituksen määrittäminen sekä tarkastelumenettely; ja
- b) ilman laatua koskevien alakohtaisten strategioiden laatiminen; veden laatu ja vesivarojen hoito; jätehuolto ja resurssien hallinta; biologinen monimuotoisuus ja luonnonsuojelu; teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet sekä kemikaalit, melusaaste, maaperän suojele, kaupunki- ja maaseutu ympäristö, ekoinnovointi mukaan lukien selkeästi määritellyt aikataulut ja välitavoitteet täytäntöönpanoa varten, hallinnolliset vastuualueet ja rahoitusstrategiat infrastruktuuriin ja teknologiaan tehtäviä investointeja varten.

90 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

91 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XI tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

17 LUKU

Ilmastotoimet

92 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä alan kahdenvälisen ja monenvälisen sitoumusten keskinäinen riippuvuus.

93 artikla

Yhteistyöllä edistetään toimenpiteitä osapuolten sisäisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) ilmastonmuutoksen hillitseminen;
- b) ilmastonmuutokseen sopeutuminen;
- c) hiilidioksidipäästöjen kauppa;
- d) turvallisten ja kestävien vähähiilisten teknologioiden ja sopeutumisteknologioiden tutkimus, kehittäminen, demonstrointi, käyttöönotto ja levitys;
- e) ilmastonäkökohtien sisällyttäminen alakohtaisiin politiikkoihin; ja
- f) tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät toimet ja koulutus.

94 artikla

Osapuolet muun muassa

- a) vaihtavat tietoja ja kokemuksia;
- b) toteuttavat yhteisiä tutkimustoimia ja vaihtavat tietoja puhtaammista teknologioista;
- c) toteuttavat yhteisiä toimia alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, muun muassa osapuolten ratifioimien monenvälisten ympäristösopimusten ja tarvittaessa alalla toimivien virastojen puitteissa.

Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota rajat ylittäviin kysymyksiin ja alueelliseen yhteistyöhön.

95 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavien toimenpiteiden laatimisen ja täytäntöönpanon:

- a) kokonaisvaltainen ilmastostrategia ja toimintasuunnitelma ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi pitkällä aikavälillä;
- b) haavoittuvuus- ja sopeutumisarvioinnit;
- c) ilmastonmuutoksen kansallinen sopeutumisstrategia;
- d) vähähiilistä kehitystä koskeva strategia;
- e) pitkän aikavälin toimenpiteet, joiden tarkoituksena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä;
- f) hiilidioksidipäästöjen kauppaan valmistautumiseen tähtäävät toimenpiteet;
- g) toimenpiteet, joilla pyritään edistämään teknologian siirtoa teknologiatarpeiden arvioinnin pohjalta;
- h) toimenpiteet, joiden tarkoituksena on sisällyttää ilmastonäkökohdat alakohtaisiin politiikkoihin; ja
- i) otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevat toimenpiteet.

96 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

97 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XII tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

18 LUKU

Tietoyhteiskunta

98 artikla

Osapuolet lujittavat yhteistyötään tietoyhteiskunnan kehittämisessä, jotta kansalaiset ja yritykset voivat hyötyä tieto- ja viestintäteknikan laajasta saatavuudesta sekä laadukkaammista ja kohtuuhintaisista palveluista. Tällä yhteistyöllä olisi pyrittävä helpottamaan pääsyä sähköisen viestinnän markkinoille ja rohkaisemaan alan kilpailua ja investointeja sekä edistämään sähköisten julkisten palvelujen kehittämistä.

99 artikla

Yhteistyö voi kattaa seuraavat alat:

- a) kansallisten tietoyhteiskuntastrategioiden täytäntöönpanoa koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto, mukaan lukien aloitteet, joilla pyritään edistämään laajakaistayhteyksiä, parantamaan verkkoturvallisuutta ja kehittämään sähköisiä julkisia palveluja;
- b) tietojen, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihto kattavan sähköisen viestinnän sääntelykehyksen kehittämisen edistämiseksi sekä erityisesti tieto- ja viestintäteknikkaa käsittelevien kansallisten viranomaisten ja riippumattoman sääntelyelimen hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi, taajuuksien käytön tehostamiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden edistämiseksi Moldovan tasavallassa ja EU:n kanssa;
- c) tieto- ja viestintäteknikan välineiden käyttöönoton edistäminen hallinnon, verkko-oppimisen ja tutkimuksen, julkisen terveydenhuollon, kulttuuriperinnön digitalisoinnin, sähköisen sisällön kehittämisen ja sähköisen kaupankäynnin tehostamiseksi; ja
- d) henkilötietojen ja yksityisyyden suojan tason nostaminen sähköisessä viestinnässä.

100 artikla

Osapuolet edistävät EU:n sääntelyelinten ja Moldovan tasavallan kansallisten sääntelyviranomaisten välistä yhteistyötä sähköisen viestinnän alalla. Osapuolet harkitsevat yhteistyötä myös muilla asiaan liittyvillä aloilla, muun muassa alueellisten aloitteiden kautta.

101 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

102 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-B tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

19 LUKU

Matkailu

103 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä matkailualalla tavoitteenaan lujittaa kilpailukykyisen ja kestävä matkailuteollisuuden kehittämistä, joka luo talouskasvua, työllisyyttä ja ulkomaanvaluuttaa ja edistää voimaantumista.

104 artikla

Yhteistyön kahdenvälisellä, alueellisella ja Euroopan tasolla on määrä perustua seuraaviin periaatteisiin:

- a) paikallisyhteisöjen koskemattomuuden ja etujen kunnioittaminen erityisesti maaseutualueilla;
- b) kulttuuriperinnön tärkeys; ja
- c) positiivinen vuorovaikutus matkailun ja ympäristönsuojelun välillä.

105 artikla

Yhteistyössä keskitytään seuraaviin näkökohtiin:

- a) tietojen, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihto sekä muun muassa innovatiivisia teknologioita koskevan osaamisen siirto;
- b) strategisten kumppanuuksien solmiminen julkisten, yksityisten ja yhteisön etujen pohjalta, jotta voidaan varmistaa matkailun kestävä kehitys;
- c) matkailutuotteiden ja -markkinoiden, infrastruktuurin sekä henkilöstöresurssien ja institutionaalisten rakenteiden edistäminen ja kehittäminen sekä matkailupalvelujen esteiden yksilöiminen ja poistaminen;
- d) tehokkaiden politiikkojen ja strategioiden kehittäminen ja täytäntöönpano, tarvittavat oikeudelliset, hallinnolliset ja rahoitusta koskevat näkökohdat mukaan lukien;
- e) matkailualan koulutuksen ja valmiuksien kehittäminen palvelutason parantamiseksi; ja
- f) paikallisyhteisömatkailun kehittäminen ja edistäminen.

106 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

*20 LUKU****Alueellinen kehitys, rajat ylittävä ja aluetason yhteistyö****107 artikla*

1. Osapuolet edistävät keskinäistä ymmärtämystä ja kahdenvälistä yhteistyötä aluepolitiikan, mukaan lukien aluepolitiikkojen muotoilua ja täytäntöönpanoa koskevat menettelyt, monitasoinen hallinto ja kumppanuus, kiinnittäen erityistä huomiota heikommassa asemassa olevien alueiden kehittämiseen ja alueelliseen yhteistyöhön tavoitteenaan luoda yhteydenpitoväyliä ja tehostaa tietojen ja kokemusten vaihtoa kansallisten sekä alue- ja paikallisviranomaisten, sosioekonomisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan välillä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti yhdenmukaistaakseen Moldovan tasavallan käytäntöjä seuraavien periaatteiden mukaisiksi:

- a) päätöksentekoprosessin hajauttaminen keskustasolta alueyhteisöjen tasolle;
- b) kumppanuuden lujittaminen kaikkien aluekehitykseen osallistuvien osapuolten välillä; ja
- c) alueellisten kehitysohjelmien ja -hankkeiden täytäntöönpanoon osallistuvien osapuolten osallistuminen rahoitukseen;

108 artikla

1. Osapuolet tukevat ja lujittavat paikallis- ja aluetason viranomaisten osallistumista rajat ylittävään ja alueelliseen yhteistyöhön ja siihen liittyviä hallintorakenteita, tehostavat yhteistyötä luomalla sen mahdollistavan säädöskehityksen, tukevat ja kehittävät valmiuksien kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä ja lujittavat rajat ylittäviä ja alueellisia taloudellisia ja yritysten muodostamia verkostoja.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä lujittaakseen kansallisten ja alueellisten laitosten institutionaalisia ja toiminnallisia valmiuksia aluekehityksen ja maankäytön suunnittelun aloilla muun muassa:
- parantamalla keskus- ja paikallishallinnon vertikaalista ja horisontaalista vuorovaikutusmekanismeja alueellisten politiikkojen kehittämis- ja täytäntöönpanoprosessissa;
  - kehittämällä paikallisviranomaisten valmiuksia edistää rajat ylittävää yhteistyötä EU:n säädösten ja käytäntöjen mukaisesti; ja
  - jakamalla tietämystä, tietoa ja parhaita käytäntöjä alueellisesta kehityspolitiikasta paikallisyhteisöjen taloudellisen hyvinvoinnin ja alueiden yhtenäisen kehityksen edistämiseksi.

109 artikla

- Osapuolet tehostavat ja rohkaisevat rajat ylittävien ja alueellisten osatekijöiden kehittämistä muun muassa liikenteen, energian, viestintäverkkojen, kulttuurin, koulutuksen, matkailun ja terveydenhuollon aloilla ja muilla tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, jotka vaikuttavat rajat ylittävään ja alueelliseen yhteistyöhön.
- Osapuolet tiivistävät yhteistyötä alueidensa välillä kansainvälisten ja rajat ylittävien ohjelmien muodossa, rohkaisevat Moldovan tasavallan alueiden osallistumista Euroopan alueellisiin rakenteisiin ja organisaatioihin ja edistävät niiden taloudellista ja institutionaalista kehitystä toteuttamalla yhteistä etua koskevia hankkeita.

Nämä toimet toteutetaan seuraavien yhteistyörakenteiden puitteissa:

- jatkuva alueellinen yhteistyö Euroopan alueiden kanssa, mukaan lukien kansainvälisten ja rajat ylittävien ohjelmien kautta;
- yhteistyö itäisen kumppanuuden puitteissa ja EU:n elinten, mukaan lukien alueiden komitean, kanssa sekä osallistuminen eurooppalaisiin alueellisiin hankkeisiin ja aloitteisiin; ja
- yhteistyö muun muassa Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, aluekehitysorganisaatioiden eurooppalaisen järjestön (EURADA) ja Euroopan aluekehittämisen seurantaverkoston (ESPON) kanssa.

110 artikla

- Osapuolet tehostavat Tonavan aluetta koskevaan EU:n strategiaan kuuluvien maiden ja alueiden välistä koordinaointia ja yhteistyötä ja varmistavat sen keskittymällä muun muassa parantamaan liikenne- ja energiayhteyksiä, ympäristöä, talouden ja yhteiskunnan kehitystä ja turvallisuutta, millä puolestaan edistetään nopeampaa maantie- ja rautatieliikennettä, huokeampaa ja varmempaa energiahuoltoa, parempaa ympäristöä ja puhtaampaa vettä, biologista monimuotoisuutta ja tehokkaampaa rajat ylittävää tulvien ehkäisyä.
- Osapuolet lisäävät rajat ylittävää yhteistyötä, jonka tarkoituksena on palauttaa Prut-joen liikennöinti, millä ehkäistään jokialueen tulvia, parantaa veden laatua ja maatalouden kastelujärjestelmiä, tehostaa taloudellista toimintaa sekä edistää matkailua, kulttuuritoimintaa ja valmiuksien kehittämistä.

111 artikla

Osapuolet helpottavat niiden EU:n ja Moldovan tasavallan kansalaisten liikkumista, joiden on ylitettävä raja säännöllisesti lyhyillä matkoilla.

112 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

21 LUKU

Kansanterveys

113 artikla

Osapuolet sopivat kehittävänsä yhteistyötään kansanterveyden alalla parantaakseen kansanterveyden ja ihmisten terveyden suojelun tasoa, mikä on kestävä kehitys ja talouskasvun ennakoedellytys.

114 artikla

Yhteistyö kattaa erityisesti seuraavat alat:

- a) Moldovan tasavallan julkisen terveydenhuoltojärjestelmän tehostaminen erityisesti toteuttamalla terveydenhuollon uudistus, varmistamalla korkeatasoinen perusterveydenhuolto ja parantamalla terveysalan hallinnon ja terveydenhuollon rahoitusta;
- b) tartuntatautien, kuten HIV/aids, hepatiitti ja tuberkuloosi, epidemiologinen seuranta ja valvonta sekä valmistautuminen kansanterveyteen kohdistuviin uhkiin ja hätätilanteisiin;
- c) tarttumattomien tautien ehkäisy ja valvonta lähinnä vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä, edistämällä terveitä elämäntapoja ja puuttamalla tärkeimpiin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin kuten ravintoon ja alkoholi-, huume-, ja tupakkariippuvuuteen;
- d) ihmisestä peräisin olevien aineiden laatu ja turvallisuus;
- e) terveyteen liittyvä tieto ja tietämys; ja
- f) kansainvälisten terveysalan sopimusten, erityisesti kansainvälisen terveyssäännösten ja Maailman terveysjärjestön vuoden 2003 tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen täysimittainen ja oikea-aikainen täytäntöönpano.

115 artikla

Yhteistyöllä on mahdollistettava

- a) Moldovan tasavallan asteittainen integroiminen terveyteen liittyviin EU:n verkostoihin; ja
- b) Moldovan tasavallan ja Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen välisen vuorovaikutuksen asteittainen lisääminen.

116 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentäminen tämän sopimuksen liitteessä XIII tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

22 LUKU

Pelastuspalvelu

117 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien katastrofien torjumiseksi. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä osapuolten ja monenvälisten toimien keskinäisen riippuvuuden pelastuspalvelualalla.

118 artikla

Yhteistyön tavoitteena on tehostaa luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisyä, niihin valmistautumista ja niihin reagoimista.

119 artikla

Osapuolet muun muassa vaihtavat tietoja ja asiantuntemusta sekä toteuttavat yhteisiä toimia kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla. Yhteistyöhön sisältyy osapuolten välisten erityissopimusten ja hallinnollisten järjestelyjen täytäntöönpano tällä alalla osapuolten lainsäädäntöön perustuvien menettelyjen mukaisesti ja ottaen huomioon EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimivaltuudet.

120 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat tavoitteet:

- a) keskinäisen avunannon helpottaminen hätätilanteissa;
- b) EU:ta tai Moldovan tasavaltaa koskevia suuren mittaluokan hätätilanteita koskevien ennakkovaroitusten ja ajan tasalle saatetun tiedon vaihto 24 tuntia vuorokaudessa, mukaan lukien avunpyynnöt ja -tarjoukset;
- c) suuronnettomuuksien ympäristövaikutusten arviointi;
- d) asiantuntijoiden kutsuminen erityisiin pelastuspalveluun liittyviä kysymyksiä käsitteleviin teknisiin työpajoihin ja seminaareihin;
- e) tarkkailijoiden kutsuminen tapauskohtaisesti EU:n ja/tai Moldovan tasavallan järjestämiin erityisharjoituksiin ja -koulutukseen; ja
- f) yhteistyön lujittaminen käytettävissä olevien pelastuspalveluvalmiuksien mahdollisimman tehokkaan käytön edistämiseksi.

121 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

*23 LUKU****Koulutusta, monikielisyyttä, nuorisoa ja urheilua koskeva yhteistyö****122 artikla*

Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen elinikäistä oppimista sekä rohkaistakseen yhteistyötä ja avoimuutta kaikilla koulutuksen tasoilla, erityisesti korkeakoulutuksen alalla.

123 artikla

Tässä yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin aloihin:

- a) elinikäisen oppimisen edistäminen, koska elinikäinen oppiminen on keskeinen tekijä kasvun ja työllisyyden kannalta ja voi antaa kansalaisille mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti yhteiskuntaan;
- b) koulutusjärjestelmien modernisointi ja niiden laadun ja merkityksellisyyden sekä koulutukseen pääsyn parantaminen;
- c) korkea-asteen koulutuksen lähentymisen edistäminen Bolognan prosessin ja EU:n korkea-asteen koulutuksen nykykaistamisohjelman pohjalta;
- d) kansainvälisen akateemisen yhteistyön, EU:n yhteistyöohjelmiin osallistumisen sekä opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuden lisääminen;
- e) kansallisen tutkintokehityksen perustaminen tutkintojen ja osaamisen läpinäkyvyyden ja tunnustamisen parantamiseksi; ja
- f) ammatillisen koulutuksen tehostettua eurooppalaista yhteistyötä koskevassa Kööpenhaminan prosessissa asetettujen tavoitteiden edistäminen.

124 artikla

Osapuolet edistävät yhteistyötä ja vaihtoa molempien edun mukaisilla aloilla, kuten kielellisen monimuotoisuuden ja elinikäisen kielten oppimisen aloilla, vaihtamalla tietoja ja parhaita toimintatapoja.

125 artikla

Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä nuorisokysymyksissä

- a) yhteistyön ja vaihdon vahvistamiseksi nuorisopolitiikan sekä nuorille ja nuorisotyöntekijöille tarkoitetun muun kuin muodollisen koulutuksen aloilla;
- b) nuorten aktiivisen yhteiskuntaan osallistumisen helpottamiseksi;
- c) nuorten ja nuorisotyöntekijöiden liikkuvuuden tukemiseksi keinona edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua ja hankkia tietoja, taitoja ja pätevyyskäsitteitä muun kuin virallisen koulutusjärjestelmän, mukaan lukien vapaaehtoistyön, kautta; ja
- d) nuorisojärjestöjen välisen kansalaisyhteiskuntaa tukevan yhteistyön edistämiseksi.

126 artikla

Osapuolet edistävät yhteistyötä urheilun ja liikunnan alalla vaihtamalla tietoja ja hyviä käytäntöjä terveellisten elämäntapojen, urheilun yhteiskunnallisten ja kasvatuksellisten arvojen ja hyvän urheiluhallinnon edistämiseksi EU:n jäsenvaltioissa ja Moldovan tasavallassa.

*24 LUKU****Tutkimusta, teknologian kehittämistä ja demonstrointia koskeva yhteistyö****127 artikla*

Osapuolet edistävät yhteistyötä kaikilla siviilitarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) ja demonstroinnin aloilla yhteisen edun sekä mukaisesti teollis- ja tekijänoikeudet asianmukaisesti ja tehokkaasti suojaen.

128 artikla

TTK-yhteistyö kattaa

- a) poliittisen vuoropuhelun ja tieteellisen ja teknologisen tiedon vaihdon;
- b) osapuolten ohjelmiin osallistumisen helpottamisen;
- c) Moldovan tasavallan tutkimusyksiköiden tutkimuskapasiteetin ja niiden EU:n tutkimuksen puiteohjelmiin osallistumisen lisääminen;
- d) yhteisten tutkimushankkeiden edistäminen kaikilla TTK-aloilla;
- e) TTK-toiminnassa mukana oleville kummankin osapuolen tiedemiehille, tutkijoille ja muulle tutkimushenkilöstölle tarkoitetut koulutustoimet ja vaihto-ohjelmat;
- f) tämän sopimuksen kattamaan toimintaan osallistuvien tutkijoiden vapaan liikkuvuuden helpottaminen ja tällaisessa toiminnassa käytettävissä olevien tavaroiden rajat ylittävän liikkumisen helpottaminen sovellettavan lainsäädännön puitteissa; ja
- g) muut TTK-yhteistyömuodot (myös alueelliset lähestymistavat ja aloitteet) osapuolten yhteisestä sopimuksesta.

129 artikla

TKK-yhteistyötoimien toteuttamisen yhteydessä olisi pyrittävä löytämään yhteisvaikutusta tiede- ja teknologiakeskuksen (STCU) rahoittamien toimien ja muiden EU:n ja Moldovan tasavallan rahoitusyhteistyön puitteissa toteutettavien toimien välillä.

25 LUKU

Kulttuuria, audiovisuaalipoliitikkaa ja viestimiä koskeva yhteistyö

130 artikla

Osapuolet edistävät yhteistyötä kulttuurin alalla Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco) kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevassa vuoden 2005 yleissopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Osapuolet pyrkivät säännölliseen poliittiseen vuoropuheluun yhteisen edun mukaisilla aloilla, joihin kuuluu muun muassa EU:n ja Moldovan tasavallan kulttuuriteollisuuden kehittäminen. Osapuolten välisen yhteistyön tarkoituksena on edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua, muun muassa EU:n ja Moldovan tasavallan kulttuurialan ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen kautta.

131 artikla

1. Osapuolet käyvät säännöllistä vuoropuhelua ja tekevät yhteistyötä Euroopan audiovisuaaliteollisuuden edistämiseksi sekä yhteistuotannon lisäämiseksi elokuva- ja televisioalalla.
2. Yhteistyö voi käsittää muun muassa toimittajien ja muiden viestintäalan ammattilaisten koulutuksen sekä viestimille annettavan tuen niiden riippumattomuuden ja ammattimaisuuden lisäämiseksi ja yhteyksien edistämiseksi EU:n viestimiin eurooppalaisten normien, mukaan lukien Euroopan neuvoston ja kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan vuoden 2005 Unesco:n yleissopimuksen normien mukaisesti.

132 artikla

Osapuolet keskittävät yhteistyönsä useille aloille:

- a) kulttuuriyhteistyö ja -vaihto sekä taideteosten ja taiteilijoiden liikkuvuus;
- b) kulttuurien välinen vuoropuhelu;
- c) kulttuuri- ja audiovisuaalipoliitikkaa koskeva poliittinen vuoropuhelu;
- d) yhteistyö kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Unesco:ssa ja Euroopan neuvostossa, muun muassa kulttuurien monimuotoisuuden kehittämiseksi sekä kulttuuriperinnön ja historiallisen perinnön säilyttämiseksi ja hyödyntämiseksi; ja
- e) yhteistyö viestimien alalla.

133 artikla

Moldovan tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentäminen tämän sopimuksen liitteessä XIV tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

26 LUKU

Kansalaisyhteiskuntaa koskeva yhteistyö

134 artikla

Osapuolet aloittavat kansalaisyhteiskunnan yhteistyötä koskevan vuoropuhelun, jolla on seuraavat tavoitteet:

- a) vahvistaa yhteyksiä sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa kansalaisyhteiskunnan eri alojen välillä EU:ssa ja Moldovan tasavallassa;

- b) varmistaa parempi Moldovan tasavallan, mukaan lukien sen historian ja kulttuurin, tuntemus ja ymmärtäminen EU:ssa ja erityisesti jäsenvaltioihin sijoittautuneissa kansalaisjärjestöissä, mikä mahdollistaa paremman tietämyksen tulevien suhteiden mahdollisuuksista ja haasteista; ja
- c) varmistaa vastavuoroisesti EU:n parempi tuntemus ja ymmärtäminen Moldovan tasavallassa ja erityisesti Moldovan tasavallan kansalaisjärjestöissä ja korostaa muun muassa niitä arvoja, joille EU rakentuu, sekä sen politiikkoja ja toimintaa.

135 artikla

Osapuolet edistävät vuoropuhelua ja yhteistyötä kummankin kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien välillä olennaisena osana EU:n ja Moldovan tasavallan suhteita. Tällaisen vuoropuhelun ja yhteistyön tavoitteet ovat seuraavat:

- a) kansalaisyhteiskunnan osallistumisen varmistaminen EU:n ja Moldovan tasavallan välisiin suhteisiin ja erityisesti tämän sopimuksen täytäntöönpanoon;
- b) kansalaisyhteiskunnan julkiseen päätöksentekoon osallistumisen tehostaminen erityisesti ottamalla käyttöön avoin, läpinäkyvä ja säännöllinen vuoropuhelu julkisten laitosten, etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan välillä;
- c) instituutioiden kehittämisprosessin ja kansalaisjärjestöjen vahvistamisen helpottaminen eri tavoin, mukaan lukien neuvontapalvelut, epämuodollinen ja muodollinen verkottuminen, vastavuoroiset vierailut ja työpajat, erityisesti kansalaisyhteiskunnan oikeudellisen kehyksen parantamiseksi; ja
- d) kummankin osapuolen kansalaisyhteiskunnan edustajien tutustuminen toisen osapuolen siviili- ja työmarkkinaosaosapuolten välisiin neuvottelu- ja vuoropuheluprosesseihin erityisesti kansalaisyhteiskunnan integroimiseksi paremmin Moldovan tasavallan julkiseen päätöksentekoon.

136 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään osapuolten välillä säännöllistä vuoropuhelua.

27 LUKU

Lasten oikeuksien suojelua ja edistämistä koskeva yhteistyö

137 artikla

Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä varmistaakseen lasten oikeuksien edistämisen kansainvälisten lakien ja normien, erityisesti lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1989 yleissopimuksen, mukaisesti ottaen huomioon Moldovan tasavallan osalta määritellyt prioriteetit erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien osalta.

138 artikla

Tällaiseen yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat toimet:

- a) kaikenlaisen lapsiin kohdistuvaa riiston (mukaan luettuna lapsityö), hyväksikäytön, laiminlyönnin ja väkivallan estäminen ja torjuminen muun muassa kehittämällä ja lujittamalla oikeudellisia ja institutionaalisia puitteita sekä alan tiedotuskampanjoiden avulla;
- b) sellaisen järjestelmän parantaminen, jolla tunnistetaan haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja autetaan heitä, muun muassa lisäämällä lasten osallistumista päätöksentekoprosesseihin ja panemalla täytäntöön tehokkaita mekanismeja lasten tekemien valitusten käsittelemiseksi;
- c) sellaisten tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto, jotka koskevat lasten köyhyyden vähentämistä, mukaan lukien toimenpiteistä, jotka kohdistetaan lasten hyvinvointia ja heidän koulutusmahdollisuuksiensa edistämistä ja helpottamista koskevaan sosiaalipolitiikkaan;
- d) lasten oikeuksien edistämistä perheessä ja instituutioissa sekä vanhempien ja hoitajien valmiuksien vahvistamista koskevien toimenpiteiden täytäntöön panto, jotta voidaan varmistaa lasten kehitys; ja

- e) asiaa koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin liittyminen, mukaan lukien Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan neuvoston ja kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin sopimukset, niiden ratifiointi ja täytäntöön pano tarkoituksin edistää ja suojata lasten oikeuksia alan tiukimpien normien mukaisesti.

139 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

28 LUKU

Osallistuminen unionin virastojen toimintaan ja unionin ohjelmiin

140 artikla

Moldovan tasavalta saa osallistua kaikkien niiden unionin virastojen toimintaan, joiden perustamista koskevat säädökset sallivat Moldovan tasavallan osallistumisen. Moldovan tasavalta voi tehdä EU:n kanssa erillisiä sopimuksia, joiden nojalla Moldovan tasavalta voi osallistua kunkin tällaisen viraston toimintaan ja joissa määrätään muun muassa sen rahoitusosuudesta.

141 artikla

Moldovan tasavalta saa osallistua kaikkiin niihin nykyisiin ja tuleviin unionin ohjelmiin, joiden perustamista koskevat säädökset sallivat Moldovan tasavallan osallistumisen. Moldovan tasavallan osallistuminen unionin ohjelmiin toteutetaan tämän sopimuksen pöytäkirjassa N:o I vahvistettujen määräysten mukaisesti; pöytäkirja koskee Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan puitesopimusta Moldovan tasavallan osallistumista unionin ohjelmiin säätelevistä yleisistä periaatteista.

142 artikla

Osapuolet käyvät säännöllistä vuoropuhelua Moldovan tasavallan osallistumisesta unionin ohjelmiin ja sen virastojen toimintaan. EU ilmoittaa Moldovan tasavallalle erityisesti uusien unionin virastojen ja ohjelmien perustamisesta sekä tämän sopimuksen 140 ja 141 artiklassa tarkoitettujen, unionin ohjelmiin ja virastojen toimintaan osallistumista koskevien ehtojen mahdollisista muutoksista.

V OSASTO

KAUPPA JA KAUPAN LIITÄNNÄISTOIMENPITEET

1 LUKU

Tavaroiden kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy

1 Jakso

Yhteiset määräykset

143 artikla

Tavoite

Osapuolet perustavat tämän sopimuksen määräysten ja tullitariffeja ja kauppaa koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen, jäljempänä 'GATT 1994 -sopimus', XXIV artiklan määräysten mukaisesti asteittain vapaakauppa-alueen enintään kymmenen vuotta kestävä siirtymäkauden aikana, joka alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

144 artikla

Soveltamisala

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan osapuolten väliseen tavarakauppaan ⁽¹⁾.
2. Tätä lukua sovellettaessa 'peräisin olevalla' tarkoitetaan sellaista tavaraa, joka on tämän sopimuksen pöytäkirjassa II vahvistettujen alkuperäsääntöjen mukainen.

2 Jakso

Tullien, palkkioiden ja muiden maksujen poistaminen

145 artikla

Tullien määritelmä

Tässä luvussa 'tullilla' tarkoitetaan kaikkia tulleja ja muita maksuja, joita sovelletaan tavarantoimituksen tuonnissa, viennissä tai niiden yhteydessä ja myös kaikkia tuontiin tai vientiin sovellettavia tai niiden yhteydessä kannettavia lisäveroja tai -maksuja. 'Tulliin' eivät sisälly mitkään seuraavista:

- a) tämän sopimuksen 152 artiklan mukaisesti asetettua sisäistä veroa vastaava maksu;
- b) tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 2 luvun (Kaupan suojakeinot) mukaisesti määrätty tulli; tai
- c) tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti määrätty palkkio tai muu maksu.

146 artikla

Tavaroiden luokittelu

Osapuolten välisessä kaupassa käytetään tavaroiden luokittelua, joka on vahvistettu vuoden 1983 harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän, jäljempänä 'HS-järjestelmä', mukaisesti, joka Moldovan tasavallassa perustuu HS 2007:een, ja unionin tariffinimikkeistön, joka perustuu HS 2012:een, sekä näiden nimikkeistöjen myöhempien muutosten mukaisesti.

147 artikla

Tuontitullien poistaminen

1. Kumpikin osapuoli alentaa toisen osapuolen alueelta peräisin olevien tavaroiden tuontitullit tai poistaa ne tämän sopimuksen liitteen XV mukaisesti.
2. Kustakin tavarasta ilmoitetaan tämän sopimuksen liitteessä XV se tullin perustaso, johon tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti sovelletaan perättäisiä tullin alennuksia ja tullin poistoja.
3. Jos osapuoli alentaa soveltamaansa suosituimmuustullia milloin tahansa tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen, kyseistä tullia sovelletaan tullin perustasona, jos ja niin kauan kuin se on alempi kuin tämän sopimuksen liitteen XV mukaisesti laskettu tulli.
4. Tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen osapuolet voivat sopia mahdollisuudesta nopeuttaa ja laajentaa tullien poistamista niiden välisessä kaupassa. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kaupan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean tekemä päätös tiettyä tavaraa koskevan tullin poistamisen nopeuttamisesta tai tullin poistamisesta korvaa kyseiselle tavaralle tämän sopimuksen XV liitteen mukaisesti määrätyn tullin tai vaihe-
luokan.
5. Tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan kolmannen vuoden aikana osapuolet arvioivat tilanteen ottaen huomioon osapuolten välisen maataloustuotteiden kaupan rakenteen, kyseisten tuotteiden erityisen arkuuden sekä kummankin osapuolen maatalouspolitiikan kehittämisen.
6. Osapuolet selvittävät kaupan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa vastavuoroisesti mahdollisuuksia myöntää toisilleen lisää myönnytyksiä, joilla pyritään tehostamaan maataloustuotteiden kaupan vapauttamista erityisesti niiden tuotteiden osalta, joihin sovelletaan tariffikiintiöitä.

⁽¹⁾ Tässä sopimuksessa 'tavaroilla' tarkoitetaan GATT 1994 -sopimuksen mukaisia tavaroita, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

148 artikla

Maataloustuotteita ja jalostettuja maataloustuotteita koskeva toimenpiteiden kiertämisen ehkäisymekanismi

1. Tämän sopimuksen liitteessä XV-C lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan toimenpiteiden kiertämisen ehkäisymekanismia. Tämän sopimuksen liitteessä XV-C esitetään kyseisten tuotteiden kunkin tuoteluokan Moldovan tasavallasta unioniin tapahtuvan tuonnin vuotuiset keskimäärät.

2. Kun yhden tai useamman tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuoteluokan tuonnin määrä saavuttaa 70 prosenttia liitteessä XV-C mainitusta määrästä minkä tahansa 1 päivästä tammikuuta alkaneeksi laskettavan vuoden osalta, unioni ilmoittaa Moldovan tasavallalle kyseisen yhden tai useamman tuotteen tuonnin määrän. Tämän ilmoituksen jälkeen ja 14 kalenteripäivän kuluessa siitä päivästä, jona yhden tai useamman tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuoteluokan tuonnin määrä saavuttaa 80 prosenttia tämän sopimuksen liitteessä XV-C mainitusta määrästä, Moldovan tasavallan on annettava unionille vakuuttavat perustelut sille, miksi tuonti on kasvanut. Jos kyseisen tuonnin määrä saavuttaa 100 prosenttia tämän sopimuksen liitteessä XV-C mainitusta määrästä eikä Moldovan tasavalta ole esittänyt vakuuttavia perusteluita, unioni voi tilapäisesti keskeyttää kyseisten tuotteiden etuuskohtelun.

Keskeytystä sovelletaan kuuden kuukauden ajan, ja se tulee voimaan päivänä, jona etuuskohtelun keskeyttämistä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Unioni ilmoittaa kaikista 2 kohdan mukaisista tilapäisistä keskeytyksistä Moldovan tasavallalle ilman aiheetonta viivytystä.

4. Unioni voi lopettaa tilapäisen keskeytyksen soveltamisen ennen sen voimaantuloa seuraavien kuuden kuukauden päättymistä, jos Moldovan tasavalta esittää tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisessa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa näytön siitä, että tämän sopimuksen liitteessä XV-C mainitun määrän ylittävä asianomaisen tuoteluokan tuotteiden määrä johtuu siitä, että kyseisen yhden tai useamman tuotteen tuotanto- ja vientikapasiteetti Moldovan tasavallassa on muuttunut.

5. Unioni ja Moldovan tasavalta voivat yhteisestä sopimuksesta muuttaa tämän sopimuksen liitettä XV-C ja siinä mainittuja määriä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa Moldovan tasavallan pyynnöstä sen huomioon ottamiseksi, miten kyseisen yhden tai useamman tuotteen tuotanto- ja vientikapasiteetti ovat muuttuneet Moldovan tasavallassa.

149 artikla

Vallitsevan tilan säilyttäminen

Kumpikaan osapuoli ei saa korottaa voimassa olevia tulleja tai ottaa käyttöön uusia tulleja toisen osapuolen alueelta peräisin olevien tuotteiden tuonnissa. Tämä ei estä kumpaakaan osapuolta

- a) nostamasta tullia liitteessä XV vahvistetulle tasolle, jos se on ensin yksipuolisesti alentanut kyseistä tullia; tai
- b) säilyttämästä tai korottamasta tullia WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksynnän jälkeen.

150 artikla

Vientitullit

Kumpikaan osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa mitään muita tulleja tai veroja kuin tämän sopimuksen 152 artiklan mukaisesti sovellettuja sisäisiä maksuja toisen osapuolen alueelle suuntautuvassa tavaroiden viennissä tai sen yhteydessä.

151 artikla

Palkkiot ja muut maksut

Kumpikin osapuoli varmistaa GATT 1994 -sopimuksen VIII artiklan ja sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti, että kaikenlaiset tavaroiden viennissä tai tuonnissa tai niiden yhteydessä perittävät palkkiot ja maksut, lukuun ottamatta tulleja ja muita tämän sopimuksen 147 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä, on määrältään rajattu suoritettujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin ja etteivät ne ole kotimarkkinatuotteiden välillistä suojelua tai tuonnin tai viennin verotusta.

3 Jakso

Muut kuin tariffitoimenpiteet

152 artikla

Kansallinen kohtelu

Kumpikin osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan ja sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen III artikla ja sen tulkintaan liittyvät huomautukset liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

153 artikla

Tuonti- ja vientirajoitukset

Ellei tässä sopimuksessa tai GATT 1994 -sopimuksen XI artiklassa ja sen tulkintaan liittyvissä huomautuksissa toisin määrätä, kumpikaan osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toisen osapuolen tavaroiden tuontiin tai niiden toisen osapuolen alueelle tarkoitettuun vientiin tai vientiä varten tapahtuvaan myyntiin sovellettavia kieltoja tai rajoituksia. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen XI artikla ja sen tulkintaan liittyvät huomautukset liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

4 Jakso

Tavaroihin liittyvät erityismääräykset

154 artikla

Yleiset poikkeukset

1. Tämän luvun määräysten ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat GATT 1994 -sopimuksen XX ja XXI artiklan ja niiden tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisia; GATT 1994 -sopimuksen XX ja XXI artikla ja niiden tulkintaan liittyvät huomautukset liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

2. Osapuolet hyväksyvät, että ennen sellaisten toimenpiteiden toteuttamista, joita voidaan perustella GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan i ja j alakohdan nojalla, sen osapuolen, joka aikoo toteuttaa toimenpiteet, on toimitettava toiselle osapuolelle kaikki merkitykselliset tiedot ja pyrkiä osapuolten hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun. Jos sopimukseen ei päästä 30 päivän kuluessa tällaisten tietojen antamisesta, asianomainen osapuoli voi soveltaa tämän kohdan mukaisia toimenpiteitä kyseiseen tavaraan. Kun välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi ennakkoon tiedottaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista, toimenpiteiden käyttöönottoa suunnitteleva osapuoli voi viipymättä soveltaa tilanteen vaatimia varotoimenpiteitä, ja sen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle osapuolelle.

5 Jakso

Hallinnollinen yhteistyö ja koordinaointi muiden maiden kanssa

155 artikla

Hallinnollista yhteistyötä koskevat erityismääräykset

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että hallinnollinen yhteistyö ja apu ovat välttämättömiä tämän luvun nojalla myönnetyn etuuskohtelun täytäntöönpanossa ja valvonnassa, ja vahvistavat sitoutuvansa sääntöjenvastaisuuksien ja petosten torjuntaan tullialalla ja siihen liittyvissä asioissa.

2. Jos osapuoli objektiivisten tietojen perusteella toteaa, että toinen osapuoli on laiminlyönyt tämän luvun mukaisen hallinnollisen yhteistyön tai avun, ja/tai havaitsee sääntöjenvastaisuuksia tai petoksia, asianomainen osapuoli voi väliaikaisesti keskeyttää etuuskohtelun kyseiseltä yhdeltä tai useammalta tuotteelta tämän artiklan ja erityisesti 5 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

3. Tässä artikkelissa tarkoitetaan hallinnollisen yhteistyön tai avun laiminlyönnillä muun muassa
- a) toistuvaa veloitteiden noudattamatta jättämistä asianomaisen yhden tai useamman tavaran alkuperäaseman tarkastamiseksi;
  - b) toistuvaa kieltäytymistä alkuperäselvityksen jälkitarkastuksesta ja/tai sen tulosten ilmoittamisesta tai aiheutonta viivytelyä siinä;
  - c) toistuvaa kieltäytymistä luvan myöntämisestä selvityskäyntien tekemiseen asiakirjojen aitouden tai kyseessä olevan etuuskohtelun myöntämisen kannalta merkityksellisten tietojen oikeellisuuden määrittämiseksi tai aiheutonta viivytelyä sen myöntämisessä.
4. Tässä artikkelissa tarkoitettu sääntöjenvastaisuus tai petos voidaan todeta muun muassa silloin, kun osapuolen tavaramaisen tuotantotason ja vientikapasiteetin ylittävä tuotujen tavaroiden määrän nopea kasvu ilman riittävää perustetta voidaan yhdistää sääntöjenvastaisuutta tai petosta koskevaan objektiiviseen tietoon.
5. Etuuskohtelun väliaikaisen keskeyttämisen edellytykset ovat seuraavat:
- a) osapuolen, joka on objektiivisten tietojen perusteella havainnut toisen osapuolen laiminlyöneen hallinnollisen yhteistyön tai avun ja/tai havainnut sääntöjenvastaisuuksia tai petoksia, on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle havainnostaan ja sitä koskevista objektiivisista tiedoista ja aloitettava kyseisessä komiteassa kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin ja objektiivisiin havaintoihin perustuvat neuvottelut, jotta löydettäisiin kummankin osapuolen kannalta hyväksyttävissä oleva ratkaisu;
  - b) kun osapuolet ovat aloittaneet neuvottelut edellä mainitussa komiteassa eivätkä ole löytäneet hyväksyttävissä olevaa ratkaisua kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä, asianomainen osapuoli voi keskeyttää väliaikaisesti kyseisen yhden tai useamman tavaran etuuskohtelun. Väliaikaisesta keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle;
  - c) tässä artikkelissa tarkoitettu etuuskohtelun väliaikainen keskeytys ei saa kestää pidempään kuin asianomaisen osapuolen taloudellisten etujen suojaamiseksi on tarpeen. Se ei saa kestää kuutta kuukautta pidempään, mutta keskeytys voidaan uusaa, jos voimassaolon päättymispäivään mennessä mikään ei ole muuttunut olosuhteissa, jotka alun perin antoivat aiheen keskeyttämiseen. Keskeytyksestä neuvotellaan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisessa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa säännöllisin väliajoin, pyrkien erityisesti lopettamaan keskeyttäminen heti, kun sen soveltamisen edellytykset eivät enää täyty.
6. Kumpikin osapuoli ilmoittaa sisäisten menettelyjensä mukaisesti tuojille kaikista 5 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista ilmoituksista, 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista päätöksistä ja 5 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista uusimisista tai lopettamisista.

156 artikla

Hallinnollisten virheiden käsittely

Jos toimivaltainen viranomainen tekee virheen vientiin liittyvää etuuskohtelujärjestelmää hallinnoidessaan, etenkin soveltaessaan tähän sopimukseen liitetyn, alkuperätuotteiden määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevan pöytäkirjan II määräyksiä, ja jos tämä virhe vaikuttaa tuontitulleihin, osapuoli, johon kyseiset vaikutukset kohdistuvat, voi pyytää tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaista kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevää assosiaatiokomiteaa selvittämään mahdollisuutta toteuttaa tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

157 artikla

Muiden maiden kanssa tehdyt sopimukset

1. Tämä sopimus ei ole este tulliliittojen, muiden vapaakauppa-alueiden tai rajaliikennejärjestelyjen ylläpitämiselle tai perustamiselle, sikäli kuin ne eivät ole ristiriidassa tässä sopimuksessa määrättyjen kauppajärjestelyjen kanssa.

2. Osapuolet keskustelevat tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisessa kauppaaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa sopimuksista, joilla perustetaan tulliliittoja, muita vapaakauppa-alueita tai rajaliikennejärjestelyjä, ja pyydettyä muista keskeisistä asioista, jotka liittyvät niiden kauppapolitiikkaan kolmansien maiden kanssa. Erityisesti tapauksissa, joissa jokin kolmas maa liittyy EU:hun, näitä neuvotteluja järjestetään sen varmistamiseksi, että tässä sopimuksessa ilmaistut unionin ja Moldovan tasavallan yhteiset edut otetaan huomioon.

2 LUKU

Kaupan suojakeinot

1 Jakso

Yleiset suojatoimenpiteet

158 artikla

Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat oikeutensa ja velvollisuutensa, jotka johtuvat GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklasta, Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen, jäljempänä 'WTO-sopimus', liitteeseen 1A sisältyvästä suojalausekesopimuksesta, jäljempänä 'suojalausekesopimus', sekä WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvän maataloutta koskevan sopimuksen, jäljempänä 'maataloussopimus', 5 artiklasta.
2. Tähän jaksoon ei sovelleta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 1 luvun (Tavaroitten kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy) mukaisesti vahvistettuja etuuskohtelualkuperäsääntöjä.
3. Tämän jakson määräyksiin ei sovelleta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 lukua (Riitojen ratkaiseminen).

159 artikla

Avoimuus

1. Osapuoli, joka panee vireille tutkimuksen suojatoimenpiteiden käyttöönottoa varten, ilmoittaa tutkimuksen vireillepanosta toiselle osapuolelle, jos asiaan liittyy jälkimmäisen osapuolen huomattava taloudellinen etu.
2. Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen 158 artiklassa määrätään, osapuolen, joka aloittaa suojatoimenpidetutkimuksen ja aikoo toteuttaa suojatoimenpiteitä, on toisen osapuolen pyynnöstä toimitettava tälle välittömästi kirjallisesti kaikki ne olennaiset tiedot, joiden perusteella suojatoimenpidetutkimus pannaan vireille ja suojatoimenpiteet otetaan käyttöön, sekä tarvittaessa myös tiedot suojatoimenpidetutkimuksen aloittamisesta sekä tutkimuksen alustavista ja lopullisista päätelmistä, ja tarjottava toiselle osapuolelle lisäksi mahdollisuus neuvotteluihin.
3. Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan, että asiaan liittyy osapuolen huomattava taloudellinen etu, jos se on ollut viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana yksi tuodun tuotteen viidestä tärkeimmästä toimittajasta, joko tuotteen absoluuttisena määränä tai sen arvona mitattuna.

160 artikla

Toimenpiteiden soveltaminen

1. Osapuolet pyrkivät suojatoimenpiteitä käyttöön ottaessaan huolehtimaan siitä, että ne otetaan käyttöön tavalla, joka vaikuttaa mahdollisimman vähän niiden kahdenväliseen kauppaan.
2. Sovellettaessa 1 kohtaa osapuolen, joka katsoo, että lopullisten suojatoimenpiteiden käyttöönoton oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja joka aikoo soveltaa tällaisia toimenpiteitä, on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle ja tarjottava tälle mahdollisuus kahdenvälisiin neuvotteluihin. Jos tyydyttävään ratkaisuun ei päästä 30 päivän kuluessa siitä, kun asiasta ilmoitettiin, tuojasapuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ongelman korjaamiseksi.

2 Jakso

Polkumyynnin vastaiset toimenpiteet ja tasoitustoimenpiteet

161 artikla

Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat oikeutensa ja velvollisuutensa, jotka johtuvat GATT 1994 -sopimuksen VI artiklasta, WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevasta GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamisesta tehdystä sopimuksesta, jäljempänä 'polkumyynnin sopimus', ja WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevasta tukia ja tasoitustulleja koskevasta sopimuksesta, jäljempänä 'tukisopimus'.
2. Tähän jaksoon ei sovelleta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 1 luvun (Tavaroiden kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy) mukaisesti vahvistettuja etuuskohtelualkuperäsääntöjä.
3. Tämän jakson määräyksiin ei sovelleta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 lukua (Riitojen ratkaiseminen).

162 artikla

Avoimuus

1. Osapuolet sopivat, että polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä ja tasoitustoimenpiteitä olisi käytettävä täysin polkumyynnin sopimuksen ja tukisopimuksen vaatimuksia noudattaen ja että niiden olisi perustuttava oikeudenmukaiseen ja avoimeen järjestelmään.
2. Osapuolet varmistavat, että kaikki ne olennaiset tosiseikat ja näkökannat, joihin niiden päätös toimenpiteiden soveltamisesta pohjautuu, ilmoitetaan kokonaisuudessaan ja tarkoituksenmukaisella tavalla välittömästi väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönoton jälkeen ja ennen lopullisten päätelmien tekemistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta polkumyynnin sopimuksen 6 artiklan 5 kohdan ja tukisopimuksen 12 artiklan 4 kohdan soveltamista. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti, ja asianomaisille osapuolille on annettava riittävästi aikaa näkemystensä esittämiseen.
3. Sillä edellytyksellä, että tutkimuksen toteuttaminen ei tarpeettomasti lykkäänny, kummallekin asianomaiselle osapuolelle on tarjottava mahdollisuus tulla kuulluksi, jotta se voi esittää näkemyksiään polkumyynnistä ja tukia koskevien tutkimusten aikana.

163 artikla

Yleisen edun huomioon ottaminen

Osapuoli ei saa soveltaa polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä, jos tutkimuksen aikana käytettävissä olevien tietojen perusteella voidaan selvästi päätellä, että toimenpiteiden soveltaminen ei ole yleisen edun mukaista. Yleistä etua määritettäessä on kaikkia etuja arvioitava kokonaisuutena, mukaan lukien kotimaisen tuotannonalan sekä käyttäjien, kuluttajien ja tuojien edut sikäli kuin ne ovat toimittaneet asiaan liittyviä tietoja tutkintaviranomaisille.

164 artikla

Alhaisemman tullin sääntö

Jos osapuoli päättää ottaa käyttöön väliaikaisen tai lopullisen polkumyynin- tai tasoitustullin, tällaisen tullin määrä ei saa ylittää polkumyynnin marginaalia tai tasoitustoimenpiteiden alaisen tuen koko määrää, vaan sen olisi oltava polkumyynnin marginaalia tai tasoitustoimenpiteiden alaisen tuen koko määrää pienempi, jos tällainen alhaisempi tulli on riittävä kotimaiselle tuotannonalalle aiheutuneen vahingon poistamiseksi.

3 Jakso

Kahdenväliset suojatoimenpiteet

165 artikla

Kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltaminen

1. Jos tämän sopimuksen mukaisen tullien alennuksen tai poiston seurauksena jonkin osapuolen alueelta peräisin olevaa tuotetta tuodaan toisen osapuolen alueelle sellaisina joko absoluuttisesti mitattuna tai suhteessa kotimaiseen tuotantoon lisääntyneinä määrinä ja sellaisissa olosuhteissa, että tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa kotimaiselle tuotannonalalle, joka tuottaa kyseisen tuotteen kanssa samankaltaisia tai sen kanssa suoraan kilpailuvia tuotteita, tuojaosapuoli voi toteuttaa 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä tässä jaksossa vahvistettujen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.
2. Tuojaosapuoli voi toteuttaa kahdenvälisen suojatoimenpiteen, jolla
  - a) keskeytetään kyseiseen tavaraan tämän sopimuksen mukaisesti sovellettavan tullin lisäalennus; tai
  - b) korotetaan tavaran tulli tasolle, joka ei ylitä alemmaa seuraavista:
    - i) tavaraan sovellettu suosituimmuustullin määrä ajankohtana, jona toimenpide toteutetaan; tai
    - ii) liitteessä XV olevissa luetteloissa vahvistettu tullin perustaso tämän sopimuksen 147 artiklan mukaisesti.

166 artikla

Ehdot ja rajoitukset

1. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti 2 kohdassa kuvatun tutkimuksen aloittamisesta ja neuvottelee toisen osapuolen kanssa niin paljon etukäteen ennen kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamista kuin on käytännössä mahdollista, jotta voitaisiin tarkastella tutkimuksesta saatavaa tietoa ja vaihtaa näkemyksiä toimenpiteestä.
2. Osapuoli soveltaa kahdenvälistä suojatoimenpidettä ainoastaan toimivaltaisten viranomaistensa suorittaman tutkimuksen jälkeen suojalausekesopimuksen 3 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti. Tätä varten suojalausekesopimuksen 3 artikla ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan soveltuvin osin osaksi sitä.
3. Osapuoli noudattaa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tutkimusta suorittaessaan suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan määräyksiä. Tätä varten suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan soveltuvin osin osaksi sitä.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset saattavat 2 kohdassa tarkoitettuja tutkimukset päätökseen vuoden kuluessa niiden aloituspäivästä.
5. Kumpikaan osapuoli ei voi soveltaa kahdenvälistä suojatoimenpidettä
  - a) kuin siinä mitassa ja sen ajan, joka on tarpeen vakavan haitan estämiseksi tai korjaamiseksi ja kotimaisen tuotannonalan sopeutumisen helpottamiseksi;
  - b) kuin enintään kahden vuoden ajan. Suojatoimenpiteen soveltamisen kesto voidaan kuitenkin jatkaa enintään kahdella vuodella, jos tuojaosapuolen toimivaltaiset viranomaiset määrittävät tässä artiklassa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti, että toimenpide on edelleen tarpeen vakavan haitan estämiseksi tai korjaamiseksi ja kotimaisen tuotannonalan sopeutumisen helpottamiseksi ja että on näyttöä siitä, että tuotannonala sopeutuu parhaillaan, ja sillä edellytyksellä, että suojatoimenpiteen soveltamisen kokonaiskesto, mihin sisältyvät sekä alkuperäinen soveltamisjakso että sen mahdolliset jatkamiset, on enintään neljä vuotta;
  - c) kuin enintään siirtymäkauden ajan; tai
  - d) saman tuotteen osalta, johon samanaikaisesti sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekesopimuksen mukaista toimenpidettä.
6. Kun osapuoli lopettaa kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisen, tullin määrä on se, joka tämän sopimuksen liitteeseen XV sisältyvän luettelon mukaisesti olisi ollut voimassa ilman kyseistä toimenpidettä.

167 artikla

Väliaikaiset toimenpiteet

Kriittisissä olosuhteissa, joissa viivytyks aiheuttaisi vaikeasti korjattavissa olevan vahingon, osapuoli voi soveltaa väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä, kun alustavan määräyksen perusteella on ensin saatu selkeää näyttöä siitä, että toisen osapuolen alueelta peräisin olevien tavaroiden tuonti on lisääntynyt tämän sopimuksen mukaisen tullin alentamisen tai poistamisen seurauksena ja että tällainen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa huomattavaa haittaa kotimaiselle tuotannonalalle. Väliaikaisten toimenpiteiden kesto on enintään 200 päivää, ja tänä aikana osapuoli noudattaa tämän sopimuksen 166 artiklan 2 ja 3 kohdan määräyksiä. Osapuoli hyvittää viipymättä kaikki tämän sopimuksen liitteessä XV vahvistetun tullin määrän ylittävät tullit, jos tämän sopimuksen 166 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tutkimuksessa ei päädytä siihen tulokseen, että tämän sopimuksen 165 artiklan vaatimukset täyttyvät. Kaikkien väliaikaisten toimenpiteiden kesto lasketaan osaksi tämän sopimuksen 166 artiklan 5 kohdan b alakohdassa määrättyä jaksoa.

168 artikla

Korvaukset

1. Väliaikaista suojatoimenpidettä soveltava osapuoli neuvottelee toisen osapuolen kanssa, jotta voitaisiin yhdessä sopia soveltuvasta kauppaa vapauttavasta korvauksesta sellaisina myönnytyksinä, jotka kauppaan kohdistuvilta olennaisilta vaikutuksiltaan tai arvoltaan vastaavat niitä ylimääräisiä tullee, joita oletetaan koituvan suojatoimenpiteen seurauksena. Osapuoli tarjoaa mahdollisuuden tällaisiin neuvotteluihin viimeistään 30 päivän kuluttua kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisesta.
2. Jos 1 kohdan mukaisissa neuvotteluissa ei päästä sopimukseen kauppaa vapauttavasta korvauksesta 30 päivän kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, se osapuoli, jonka tavaroihin suojatoimenpidettä sovelletaan, voi keskeyttää olennaisilta osin vastaavien myönnytysten soveltamisen siihen osapuoleen, joka soveltaa suojatoimenpidettä.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettua keskeyttämis-oikeutta ei saa käyttää kahdenvälisen suojatoimenpiteen ensimmäisten 24 voimassaolokuukauden aikana sillä edellytyksellä, että suojatoimenpide on tämän sopimuksen määräysten mukainen.

169 artikla

Määritelmät

Tässä jaksossa

- a) 'vakava haitta' ja 'vakavan haitan uhka' on tulkittava suojalausekesopimuksen 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti. Tätä varten suojalausekesopimuksen 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan soveltuvin osin osaksi sitä; ja
- b) 'siirtymäkausi' tarkoittaa kymmenen vuoden ajanjaksoa tämän sopimuksen voimaantulosta.

3 LUKU

Kauppan tekniset esteet, standardointi, metrologia, akkreditointi ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

170 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä lukua sovelletaan WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevassa kaupan teknisistä esteistä tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä 'kaupan teknisiä esteitä koskeva sopimus', määriteltyjen sellaisten standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden valmisteluun, käyttöönottoon ja soveltamiseen, jotka voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty WTO-sopimuksen liitteessä IA olevan terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan sopimuksen, jäljempänä 'terveys- ja kasvinsuojelusopimus', liitteessä A, eikä viranomaisten omia tuotanto- tai kulutusvaatimuksiaan varten laatimiin hankintaeritelmiin.

3. Tässä luvussa sovelletaan kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteen 1 määritelmiä.

171 artikla

Kauppan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen vahvistaminen

Osapuolet vahvistavat voimassa olevat kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa toisiaan kohtaan; mainittu sopimus liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

172 artikla

Tekninen yhteistyö

1. Osapuolet tehostavat yhteistyötään standardien, teknisten määräysten, metrologian, markkinavalvonnan, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien alalla, jotta ne voisivat lisätä toistensa järjestelmien tuntemusta ja helpottaa pääsyä toistensa markkinoille. Tätä varten osapuolet voivat käynnistää sääntelyä koskevia vuoropuheluita sekä laaja-alaisesti että alakohtaisesti.

2. Osapuolet pyrkivät yhteistyönsä puitteissa määrittelemään, kehittämään ja edistämään erilaisia kauppaa helpottavia toimia, joihin voi kuulua muun muassa seuraavia:

- a) sääntelyalan yhteistyön tehostaminen vaihtamalla tietoja ja kokemuksia sekä tekemällä tieteellistä ja teknistä yhteistyötä osapuolten teknisten määräysten, standardien, markkinavalvonnan, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja akkreditoinnin laadun parantamiseksi ja sääntelykeinojen hyödyntämiseksi tehokkaasti;
- b) yhteistyön edistäminen ja rohkaiseminen metrologian, standardoinnin, markkinavalvonnan, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja akkreditoinnin aloilla toimivien, osapuolten julkisten tai yksityisten organisaatioiden välillä;
- c) standardointiin, metrologiaan, akkreditointiin, vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja markkinavalvontaan liittyvän laatuinfrastruktuurin kehittämisen edistäminen Moldovan tasavallassa;
- d) Moldovan tasavallan alan eurooppalaisten järjestöjen toimintaan osallistumisen edistäminen;
- e) pyrkiminen ratkaisujen löytämiseen mahdollisesti ilmeneviin kaupan teknisiin esteisiin; ja
- f) niiden kantojen yhteen sovittaminen, jotka osapuolet omaksuvat kansainvälisissä kaupan ja sääntelyalan järjestöissä, kuten WTO:ssa ja Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissiossa (UNECE).

173 artikla

Teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin lähentäminen

1. Moldovan tasavalta toteuttaa tarvittavat toimenpiteet saattaakseen lainsäädäntönsä asteittain yhdenmukaiseksi unionin teknisten määräysten, standardien, metrologian, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja sen vastaavien järjestelmien sekä markkinavalvonnan järjestelmän kanssa ja sitoutuu noudattamaan asiaa koskevassa unionin säännöstössä vahvistettuja periaatteita ja käytäntöjä.

2. Edellä 1 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Moldovan tasavalta

- a) ottaa asiaa koskevan unionin säännösten asteittain osaksi lainsäädäntöään tämän sopimuksen liitteen XVI määräysten mukaisesti; ja
- b) toteuttaa sellaiset hallinnolliset ja institutionaaliset uudistukset, jotka ovat välttämättömiä tämän luvun täytäntöönpanon edellyttämän tehokkaan ja avoimen järjestelmän luomiseksi.

3. Moldovan tasavalta pidättäytyy muuttamasta laaja-alaista ja alakohtaista lainsäädäntöään, lukuun ottamatta kyseisen lainsäädännön asteittaista yhdenmukaistamista unionin säännösten kanssa ja yhdenmukaistamisen ylläpitämistä, ja se ilmoittaa unionille kansalliseen lainsäädäntöönsä tehtävistä muutoksista.

4. Moldovan tasavalta varmistaa, että sen kyseisten alojen kansalliset elimet osallistuvat standardoinnin, lakisääteisen metrologian ja perusmetrologian sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, mukaan lukien akkreditointi, alalla toimivien eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan kunkin järjestön toimialan ja niille tarjolla olevan jäsenyysaseman mukaisesti.
5. Standardointijärjestelmänsä integroimiseksi Moldovan tasavalta
  - a) saattaa asteittain voimaan eurooppalaiset standardit (EN) kansallisina standardeina, mukaan lukien yhdenmukaistetut eurooppalaiset standardit, joiden vapaaehtoinen käyttö luo olettamuksen, että Moldovan tasavallan lainsäädäntö on unionin lainsäädännön mukaista;
  - b) samaan aikaan näiden standardien voimaansaattamisen kanssa poistaa niiden kanssa ristiriidassa olevat kansalliset standardit; ja
  - c) täyttää asteittain edellytykset täysjäsenyydelle eurooppalaisessa standardointiorganisaatiossa.
6. Tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen Moldovan tasavalta toimittaa unionille vuosittain kertomuksia tämän sopimuksen liitteen XVI mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä. Jos tämän sopimuksen liitteessä XVI lueteltuja toimenpiteitä ei ole toteutettu siinä asetetussa määräajassa, Moldovan tasavalta esittää uuden aikataulun näiden toimenpiteiden toteutukselle. Osapuolet voivat mukauttaa tämän sopimuksen liitettä XVI.

174 artikla

Teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskeva sopimus

1. Osapuolet päättävät viime kädessä teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskevan sopimuksen lisäämisestä pöytäkirjana tähän sopimukseen; pöytäkirja kattaa tämän sopimuksen liitteessä XVI olevaan luetteloon sisältyviä aloja, joita pidetään yhdenmukaistettuina sen jälkeen, kun niistä on sovittu, ja unionin tarkastettua, että Moldovan tasavallan asiaankuuluva alakohtainen ja laaja-alainen lainsäädäntö, instituutiot ja standardit on täysin yhdenmukaistettu unionin kanssa. Tarkoituksena on viime kädessä laajentaa teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskeva sopimus kattamaan kaikki tämän sopimuksen liitteessä XVI luetellut alat.
2. Teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskevassa sopimuksessa määrätään, että osapuolten välistä tuotteiden kauppaa sopimuksen kattamilla aloilla koskevat samat edellytykset kuin vastaavien tuotteiden kauppaa jäsenvaltioiden välillä.

175 artikla

Merkinnät

1. Osapuolet vahvistavat merkintöihin liittyviä vaatimuksia koskevien teknisten määräysten osalta kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2.2 lukuun sisältyvät periaatteet, joiden mukaan tällaisia vaatimuksia ei saisi laatia, hyväksyä tai soveltaa siten, että niiden avulla tai vaikutuksesta luodaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 173 ja 174 artiklan soveltamista. Tämän vuoksi tällaiset merkintöihin liittyvät vaatimukset eivät saa rajoittaa kauppaa enemmän kuin on tarpeen oikeutettujen tarkoitusten täyttämiseksi, ottaen huomioon riskit, jotka niiden täyttämättä jättäminen aiheuttaisi.
2. Etenkin pakollisten merkintöjen osalta osapuolet sopivat seuraavaa:
  - a) ne pyrkivät minimoimaan merkintöjä koskevat tarpeensa lukuun ottamatta tapauksia, joissa ne ovat tarpeen alaa koskevan unionin säännösten hyväksymiseksi sekä terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelemiseksi taikka muiden kohtuullisten yleisten etujen vuoksi; ja
  - b) osapuolilla on edelleen oikeus edellyttää, että merkintöjen tiedot annetaan tietyllä kielellä.

4 LUKU

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

176 artikla

Tavoite

1. Tämän luvun tavoitteena on helpottaa terveys- ja kasvinsuojelutoimien soveltamisalaan kuuluvien perushyödykkeiden kauppaa osapuolten välillä ja samalla suojella ihmisten, eläinten ja kasvien elämää tai terveyttä
  - a) varmistamalla kauppaan sovellettavien, tämän sopimuksen liitteessä XVII lueteltujen toimenpiteiden täysi avoimuus;

- b) lähentämällä Moldovan tasavallan sääntelyjärjestelmä unionin sääntelyjärjestelmään;
  - c) tunnustamalla osapuolten eläinten ja kasvien terveystilanne ja soveltamalla alueellistamisen periaatetta;
  - d) ottamalla käyttöön osapuolten soveltamien, tämän sopimuksen liitteessä XVII lueteltujen toimien vastaavuuden tunnustamista koskeva järjestelmä;
  - e) jatkamalla terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen soveltamista;
  - f) ottamalla käyttöön mekanismeja ja menetelmiä kaupankäynnin helpottamiseksi; ja
  - g) parantamalla osapuolten välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä tämän sopimuksen liitteessä XVII luetelluissa toimenpiteissä.
2. Tämän luvun määräyksillä pyritään siihen, että osapuolet pääsevät yhteisymmärrykseen eläinten hyvinvointia koskevista normeista.

177 artikla

Monenväliset velvoitteet

Osapuolet vahvistavat WTO-sopimusten ja erityisesti terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa.

178 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, jotka voivat suoraan tai epäsuorasti vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan, mukaan lukien kaikki tämän sopimuksen liitteessä XVII luetellut toimenpiteet.

179 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

- 1) 'terveys- ja kasvinsuojelutoimilla' terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevassa 1 kohdassa määriteltyjä toimenpiteitä;
- 2) 'eläimillä' Maailman eläintautijärjestön (OIE) maaeläinten terveyttä koskevassa säännöstössä ja vesieläinten terveyttä koskevassa säännöstössä määriteltyjä maa- ja vesieläimiä;
- 3) 'eläintuotteilla' eläinperäisiä tuotteita, mukaan lukien OIE:n vesieläinten terveyttä koskevassa säännöstössä määritellyt vesieläimistä saadut tuotteet;
- 4) 'muilla kuin ihmisravinnoksi tarkoitetuilla eläimistä saatavilla sivutuotteilla' tämän sopimuksen liitteessä XVII-A olevan 2 osan II kohdassa lueteltuja eläintuotteita;
- 5) 'kasveilla' eläviä kasveja ja tiettyjä eläviä kasvinosia, siemenet mukaan luettuina:
  - a) hedelmät, kasvitieteellisessä merkityksessä, muut kuin pakastetut;
  - b) kasvikset, muut kuin pakastetut;
  - c) mukulat, sipulit, juurakot;
  - d) leikkokukat;
  - e) oksat lehtineen;
  - f) puut, jotka on katkaistu lehtineen;
  - g) kasvisolukkoviljelmät;
  - h) lehdet, lehvistö;
  - i) elävä siitepöly; ja
  - j) silmulliset oksat (bud-wood), pistokkaat, varttamisoksat;

- 6) 'kasvituotteilla' kasviperäisiä jalostamattomia tai yksinkertaisesti valmistettuja tuotteita, sikäli kuin ne eivät ole tämän sopimuksen liitteessä XVII-A olevassa 3 osassa määriteltyjä kasveja;
- 7) 'siemenillä' kylvämiseen tarkoitettuja siemeniä termin kasvitieteellisessä merkityksessä;
- 8) 'kasvintuhoojilla' tai 'haitallisilla organismeilla' kasveille tai kasvituotteille haitallisia kasvien, eläinten tai taudinaiheuttajien lajeja, kantoja tai biotyyppejä;
- 9) tietyiltä haitallisilta säännellyiltä organismeilta 'suojellulla alueella' virallisesti määriteltyä unionin maantieteellistä aluetta, jossa kyseistä organismeja ei esiinny suotuisista olosuhteista huolimatta ja vaikka sitä esiintyy unionin muissa osissa;
- 10) 'eläintaudilla' jonkin infektion kliinistä tai patologista esiintymistä eläimissä;
- 11) 'vesieläinten taudilla' OIE:n vesieläinten terveyttä koskevassa säännöstössä tarkoitettujen tautien yhden tai useamman etiologisen tekijän aiheuttamaa kliinistä tai ei-kliinistä infektiota;
- 12) 'eläinten infektiolla' tilannetta, jossa eläimet toimivat tartunnanaiheuttajien kantajina ja jolloin infektio eläimissä saattaa ilmetä tai olla ilmenemättä kliinisesti tai patologisesti;
- 13) 'eläinten hyvinvointia koskevilla normeilla' osapuolten laatimia ja soveltamia normeja eläinten suojelemiseksi, soveltuvin osin OIE:n normien mukaisesti;
- 14) terveys- ja kasvinsuojelun 'asianmukaisella suojasolla' terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevassa 5 kohdassa määriteltyä terveys- ja kasvinsuojelun asianmukaista tasoa;
- 15) 'alueella' vyöhykettä tai aluetta, sellaisina kuin ne on eläinten terveyden osalta määritelty OIE:n maaeläinten terveyttä koskevassa säännöstössä ja vesieläinten osalta vesieläinten terveyttä koskevassa kansainvälisessä säännöstössä. Unionin osalta 'alueella' tai 'maalla' tarkoitetaan unionin aluetta;
- 16) 'kasvintuhoojista vapaalla alueella' aluetta, jolla määrättyä kasvintuhoojaa ei esitetyn tieteellisen näytön perusteella esiinny ja jolla tilanteen säilyttämiseksi on tarvittaessa ryhdytty virallisiin toimiin;
- 17) 'alueellistamisella' alueellisen sopeuttamisen käsitettä sellaisena kuin se on kuvattu terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 6 artiklassa;
- 18) 'lähetyksellä' tiettyä määrää sellaisia samaa lajia olevia eläviä eläimiä tai eläintuotteita, joita koskee sama todistus tai asiakirja, jotka kuljetetaan samalla kuljetusvälineellä, jotka lähettää yksi ainoa lähettäjä ja jotka ovat peräisin samasta viejäosapuolesta tai samalta (samoilta) viejäosapuolen alueelta (alueilta). Eläinlähetyksessä voi koostua yhdestä tai useammasta erästä. Eläintuotelähetyksessä voi koostua yhdestä tai useammasta hyödykkeestä tai erästä;
- 19) 'kasvien tai kasvituotteiden lähetyksellä' tiettyä määrää sellaisia osapuolesta toiseen kuljetettavia kasveja, kasvituotteita ja/tai muita tuotteita, joita koskee, silloin kun sitä vaaditaan, yksi ainoa kasvien terveystodistus. Lähetyksessä voi koostua yhdestä tai useammasta hyödykkeestä tai erästä;
- 20) 'erällä' lähetykseen kuuluvaa yhden hyödykkeen tiettyä yksikkömäärää, joka on yksilöitävissä koostumuksensa homogeneisuuden ja alkuperänsä perusteella;
- 21) 'vastaavuudella kaupankäynnin tarkoituksiin', jäljempänä 'vastaavuus', tilannetta, jossa tuojaosapuoli hyväksyy tämän sopimuksen liitteessä XVII lueteltujen viejäosapuolen toimien vastaavuuden siinäkin tapauksessa, että nämä toimet poikkeavat sen omista toimista, jos viejäosapuoli osoittaa objektiivisesti tuojaosapuolelle, että sen käyttämällä toimilla saavutetaan tuojaosapuolelle asianmukainen terveys- ja kasvinsuojelutaso tai sallittu riskitaso;
- 22) 'alalla' jonkin tuotteen tai tuoteryhmän tuotannon ja kaupan rakennetta osapuolen alueella;
- 23) 'osa-alueella' tarkoin määriteltyä ja valvottua alan osaa;
- 24) 'hyödykkeellä' kaupankäyntitarkoituksiin kuljetettavia, myös 2–7 kohdassa tarkoitettuja tuotteita tai tavaroita;
- 25) 'erityisellä tuontiluvalla' virallista tuojaosapuolen toimivaltaisten viranomaisten yksittäiselle tuojalle antamaa ennakkolupaa, joka on edellytys jonkin tämän luvun soveltamisalaan kuuluvan hyödykkeen yhden tai useamman lähtöksen tuonnille viejäosapuolen alueelta;

- 26) 'työpäivillä' muita päiviä kuin sunnuntaita, lauantaita ja osapuolen yleisiä vapaapäiviä;
- 27) 'tarkastuksella' rehua, elintarvikkeita, eläinten terveyttä tai eläinten hyvinvointia koskevan minkä tahansa näkökohdan tutkimista sen toteamiseksi, onko kyseinen yksi tai useampi näkökohta rehuja ja elintarvikkeita koskevassa lainsäädännössä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevissa säännöissä esitettyjen oikeudellisten vaatimusten mukainen;
- 28) 'kasvien terveystarkastuksella' kasvien, kasvituotteiden tai muiden säänneltyjen tuotteiden virallista, silmämääräistä tutkintaa sen määrittämiseksi, onko niissä kasvintuhoojia ja/tai onko kasvinsuojelua koskevia määräyksiä noudatettu;
- 29) 'varmentamisella' sitä, että objektiivista todistusaineistoa tutkimalla ja tarkastelemalla varmistetaan, että esitetyt vaatimukset täyttyvät.

180 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Osapuolet ilmoittavat toisilleen toimivaltaisten viranomaistensa rakenteen, organisaation ja toimivallan jaon tämän sopimuksen 191 artiklassa tarkoitetun terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän alakomitean ensimmäisessä kokouksessa. Osapuolet ilmoittavat toisilleen näiden toimivaltaisten viranomaisten rakenteen, organisaation ja toimivallan jaon, mukaan lukien yhteyspisteet, muutoksista.

181 artikla

Asteittainen lähentäminen

1. Moldovan tasavalta lähentää asteittain terveys- ja kasvinsuojelualaa ja eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöään unionin lainsäädäntöön tämän sopimuksen liitteen XXIV mukaisesti.
2. Osapuolet tekevät yhteistyötä asteittaisessa lähentämisessä ja valmiuksien kehittämisessä.
3. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea seuraa säännöllisesti tämän sopimuksen liitteessä XXIV tarkoitetun lähentämisprosessin toteutusta voidakseen tarvittaessa antaa lähentämistä koskevia suosituksia.
4. Moldovan tasavalta toimittaa kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon niistä EU:n terveys- ja kasvinsuojelutoimista, eläinten hyvinvointia koskevista toimenpiteistä ja muista lainsäädäntötoimenpiteistä, joihin Moldovan tasavalta aikoo lähentyä. Luettelo jaotellaan ensisijaisiin aloihin, jotka liittyvät tämän sopimuksen liitteessä XVII määriteltyihin toimenpiteisiin, ja siinä määritellään hyödyke tai hyödykeryhmä, johon lähentämistoimenpiteitä sovelletaan. Lähentämistä koskeva luettelo toimii viiteasiakirjana tämän luvun täytäntöönpanossa.
5. Lähentämistä koskeva luettelo ja lähentämisprosessissa saavutetun edistyksen arviointiperiaatteet lisätään tämän sopimuksen liitteeseen XXIV, ja niiden perustana ovat Moldovan tasavallan tekniset ja taloudelliset resurssit.

182 artikla

Eläinten terveystilanteen, tuhoajatilanteen ja alueellisten olosuhteiden tunnustaminen kauppaa varten

Eläintautien, eläinten infektioiden tai tuhoajien tilanteen tunnustaminen

1. Eläintautien ja eläinten infektioiden (zoonoosit mukaan luettuina) osalta sovelletaan seuraavaa:
  - a) tuojaosapuoli tunnustaa kauppaa varten viejäosapuolen tai sen alueiden eläinten terveystilanteen tämän sopimuksen liitteessä XVIII-A yksilöityjen eläintautien osalta tämän sopimuksen liitteessä XIX olevassa A osassa esitetyn menettelyn mukaisesti;
  - b) jos osapuoli katsoo, että sen koko alueella tai jossakin osassa vallitsee erityinen tilanne jonkin tietyn, tämän sopimuksen liitteeseen XVIII-A sisältymättömän eläintaudin osalta, se voi pyytää tämän tilanteen tunnustamista tämän sopimuksen liitteessä XIX olevassa C osassa vahvistetun menettelyn mukaisesti. Tuojaosapuoli voi pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat osapuolten tunnustetun terveystilanteen mukaisia;

- c) osapuolet tunnustavat keskinäisen kauppansa perustaksi muiden kuin tämän sopimuksen liitteessä XVIII-A lueteltujen eläintautien tai eläinten infektioiden yleisyyttä tai esiintyvyyttä ja/tai tapauksen mukaan siihen liittyvää riskiä koskevan osapuolten alueiden tai osien tai alojen tai osa-alueiden tilanteen, sellaisena kuin OIE on sen määritellyt. Tuojaosapuoli voi pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat OIE:n suositusten mukaisesti määritellyn terveystilanteen mukaisia; ja
- d) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja taikka neuvotteluja ja/tai varmentamista, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheutonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 184, 186 ja 190 artiklan soveltamista.

2. Kasvintuhoojien osalta sovelletaan seuraavaa:

- a) osapuolet tunnustavat kauppaa varten tuhoajatilan tällaisen tämän sopimuksen liitteen XIX-B mukaisesti tämän sopimuksen liitteessä XVIII-B yksilöityjen tuhoajien osalta; ja
- b) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja taikka neuvotteluja ja/tai varmentamista, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheutonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 184, 186 ja 190 artiklan soveltamista.

Alue- ja vyöhykejaon, kasvintuhoojista vapaiden alueiden ja suojeltujen alueiden tunnustaminen

3. Osapuolet tunnustavat alueellistamisen ja kasvintuhoojista vapaiden alueiden käsitteen, siten kuin se määritellään vuoden 1997 kansainvälisessä kasvinsuojeluyleissopimuksessa (IPPC) ja Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) kansainvälisissä kasvinsuojelutoimenpiteitä koskevista standardeista (ISPM), ja suojeltujen alueiden käsitteen, siten kuin se määritellään kasvien ja kasvituotteiden haitallisten organismien jäsenvaltioihin kulkeutumisen estämiseen liittyvistä suojatoimenpiteistä 8 päivänä toukokuuta 2000 annetussa neuvoston direktiivissä 2000/29/EY, ja sopivat, että niitä sovelletaan niiden väliseen kauppaan.

4. Osapuolet sopivat, että tämän sopimuksen liitteessä XVIII-A lueteltuihin eläin- ja kalatauteihin sekä tämän sopimuksen liitteessä XVIII-B lueteltuihin kasvintuhoojiin liittyvät alueellistamista koskevat päätökset tehdään tämän sopimuksen liitteessä XIX olevien A ja B osan määräysten mukaisesti.

5. Eläintautien osalta tämän sopimuksen 184 artiklan määräysten mukaisesti viejäosapuolen, joka pyytää tuojaosapuolen tunnustusta alueellistamista koskevalle päätökselleen, on ilmoitettava toimenpiteistään ja annettava täydellinen selvitys sekä ratkaisujensa ja päätöstensä tukena käytetyt tiedot. Jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi lisätietoja, neuvotteluja ja/tai varmentamista 15 työpäivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, ilmoitettu alueellistamista koskeva päätös katsotaan hyväksytyksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 185 artiklan soveltamista.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut neuvottelut käydään tämän sopimuksen 185 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuolen on arvioitava lisätiedot 15 työpäivän kuluessa niiden vastaanottamisesta. Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu varmentaminen toteutetaan tämän sopimuksen 188 artiklan mukaisesti 25 työpäivän kuluessa varmentamispyynnön vastaanottamisesta.

6. Kasvintuhoojien osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että kasveilla, kasvituotteilla ja muilla tuotteilla käytävässä kaupassa otetaan tapauksen mukaan huomioon toisen osapuolen suojelluksi alueeksi tai kasvintuhoojista vapaaksi alueeksi tunnustaman alueen kasvintuhoojatilanne. Osapuolen, joka pyytää toisen osapuolen tunnustusta kasvintuhoojista vapaalle alueelle, on ilmoitettava toimenpiteistään sekä annettava pyydettyä täydellinen selvitys ja kyseisen alueen perustamista ja ylläpitoa tukevat tiedot FAO:n tai IPPC:n, mukaan lukien ISPM-standardit, mukaisesti. Jollei toinen osapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi lisätietoja, neuvotteluja ja/tai varmentamista kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, ilmoitettu kasvintuhoojista vapaata aluetta koskeva alueellistamis päätös katsotaan hyväksytyksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 190 artiklan soveltamista.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut neuvottelut käydään tämän sopimuksen 185 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuolen on arvioitava lisätiedot kolmen kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta. Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu varmentaminen toteutetaan tämän sopimuksen 188 artiklan mukaisesti 12 kuukauden kuluessa varmentamispyynnön vastaanottamisesta, ottaen huomioon kyseisen kasvintuhoojan ja viljelykasvin biologiset ominaisuudet.

7. Kun tämän artiklan 4–6 kohdassa tarkoitetut menettelyt on saatettu päätökseen, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheutonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupan mahdollistamiseksi tämän mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 190 artiklan soveltamista.

Lokeroiminen

8. Osapuolet sitoutuvat jatkamaan keskusteluja lokeroimista koskevan periaatteen täytäntöönpanemiseksi.

183 artikla

Vastaavuuden tunnustaminen

1. Vastaavuus voidaan tunnustaa suhteessa

a) yksittäiseen toimenpiteeseen;

b) toimenpideryhmään; tai

c) järjestelmään, jota sovelletaan tietyllä alalla tai osa-alueella tai tiettyihin hyödykkeisiin tai hyödykkeiden ryhmään.

2. Vastaavuutta tunnustaessaan osapuolet noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä. Tässä menettelyssä viejäosapuolen on objektiivisesti osoitettava vastaavuus ja tuojaosapuolen on arvioitava pyyntöä objektiivisesti. Tämä arviointi voi sisältää tarkastuksia ja varmuuksia.

3. Viejäosapuolen pyytäessä vastaavuuden tunnustamista tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti osapuolet aloittavat viipymättä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun tuojaosapuoli on vastaanottanut pyynnön, neuvottelumenettely, johon sisältyvät tämän sopimuksen liitteessä XXI vahvistetut vaiheet. Jos viejäosapuoli on esittänyt useita pyyntöjä, osapuolet sopivat tuojaosapuolen pyynnöstä tämän sopimuksen 191 artiklassa tarkoitettussa terveys- ja kasvin-suojelutoimia käsittelevässä alakomiteassa aikataulusta, jonka mukaisesti ne aloittavat ja suorittavat tässä kohdassa tarkoitettua menettelyä.

4. Kun lainsäädäntö tämän sopimuksen 181 artiklan 3 kohdassa määrätyn seurannan tuloksena on saatu lähennettyä, Moldovan tasavallan on ilmoitettava asiasta heti unionille. Tätä ilmoitusta pidetään Moldovan tasavallan pyyntönä aloittaa tämän artiklan 3 kohdan mukainen kyseisten toimenpiteiden vastaavuuden tunnustamista koskeva menettely.

5. Jollei toisin sovita, tuojaosapuoli saattaa tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua vastaavuuden tunnustamista koskevan menettelyn päätökseen 12 kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut viejäosapuolen pyynnön, joka sisältää vastaavuuden osoittavat asiakirjat. Määräaikaa voidaan pidentää kausittaisten viljelykasvien osalta, jos arviointia on perusteltua lykätä, jotta varmuus voidaan suorittaa viljelykasvin sopivana kasvukautena.

6. Tuojaosapuoli määrittää vastaavuuden kasvien, kasvituotteiden ja muiden tuotteiden osalta asianmukaisten ISPM-standardien mukaisesti.

7. Tuojaosapuoli voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamisen, jos jompikumpi osapuoli muuttaa vastaavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä, mikäli noudatetaan seuraavaa menettelyä:

a) viejäosapuoli ilmoittaa tämän sopimuksen 184 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti tuojaosapuolelle kaikista sellaisten toimenpiteidensä muutosehdotuksista, joiden vastaavuus on tunnustettu, ja ehdotettujen toimenpiteiden todennäköisestä vaikutuksesta tunnustettuun vastaavuuteen. Tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle kuukauden kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta, pysyykö vastaavuus tunnustettuna ehdotettujen toimenpiteiden perusteella;

b) tuojaosapuoli ilmoittaa tämän sopimuksen 184 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti viejäosapuolelle kaikista sellaisten toimenpiteidensä muutosehdotuksista, joihin vastaavuuden tunnustaminen on perustunut, ja ehdotettujen toimenpiteiden todennäköisestä vaikutuksesta tunnustettuun vastaavuuteen. Jos tuojaosapuoli ei enää tunnusta vastaavuutta, osapuolet voivat sopia ehdoista aloittakseen uudelleen tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä ehdotettujen toimenpiteiden perusteella.

8. Vastaavuuden tunnustaminen tai tunnustamisen keskeyttäminen tai peruuttaminen riippuu kokonaan tuojaosapuolesta, joka toimii omien hallinnollisten ja lainsäädännöllisten puitteidensa mukaisesti. Kyseisen osapuolen on toimitettava viejäosapuolelle täydellinen kirjallinen selvitys ja tämän artiklan kattamien ratkaisujen ja päätösten tukena käytetyt tiedot. Jos vastaavuutta ei tunnusteta tai tunnustaminen keskeytetään tai perutaan, tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle tarvittavat edellytykset, joiden perusteella 3 kohdassa tarkoitettu menettely voidaan aloittaa uudestaan.

9. Tuojaosapuoli ei voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamista ennen kuin jommankumman osapuolen ehdottamat uudet toimenpiteet tulevat voimaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 190 artiklan soveltamista.

10. Jos tuojaosapuoli tunnustaa vastaavuuden virallisesti tämän sopimuksen liitteessä XXI vahvistetun neuvottelumenettelyn perusteella, terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea vahvistaa tämän sopimuksen 191 artiklan 5 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti, että vastaavuus on tunnustettu osapuolten välisessä kaupassa. Vahvistuspäätöksessä voidaan tapauksen mukaan säätää myös fyysisten rajatarkastusten vähentämisestä, yksinkertaistetuista todistuksista ja laitosten ennakkoluetteloinnin menetelmistä.

Vastaavuutta koskeva tilanne esitetään tämän sopimuksen liitteessä XXV.

184 artikla

Avoimuus ja tietojen vaihto

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen tämän sopimuksen liitteessä XVII lueteltujen toimien soveltamisesta vastaavien toisen osapuolen virallisten valvontarakenteiden ja -järjestelmien ja niiden toiminnan tuntemusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 185 artiklan soveltamista. Tämä voidaan saavuttaa muun muassa kansainvälisten tarkastuskertomusten avulla, kun osapuolet julkistavat ne. Osapuolet voivat vaihtaa näiden tarkastusten tuloksia koskevia tai muita tietoja tarpeen mukaan.

2. Osapuolet ilmoittavat toisilleen asianomaisten alojen lainsäädäntöä tai menettelyjä koskevista muutoksista tämän sopimuksen 181 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön lähentämisen ja 183 artiklassa tarkoitetun vastaavuuden tunnustamisen yhteydessä.

3. Tässä yhteydessä unioni ilmoittaa Moldovan tasavallalle hyvissä ajoin unionin lainsäädäntöön tehtävistä muutoksista, jotta Moldovan tasavalta voi harkita oman lainsäädäntönsä muuttamista vastaavasti.

Jotta lainsäädäntöasiakirjojen siirto jommankumman osapuolen pyynnöstä olisi helpompaa, olisi saavutettava riittävä yhteistyön taso.

Tätä varten kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle yhteispisteensä ja niitä koskevat muutokset.

185 artikla

Ilmoitukset, neuvottelut ja viestinnän helpottaminen

1. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti kahden työpäivän kuluessa kaikista vakavista tai merkittävistä riskeistä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, mukaan luettuina elintarvikevalvonnan hätätilanteista tai tilanteista, joissa on selvästi havaittu riski eläin- tai kasvitutotteiden kulutukseen liittyvistä vaarallisista vaikutuksista terveydelle ja jotka koskevat erityisesti seuraavia:

- a) toimenpiteet, jotka vaikuttavat tämän sopimuksen 182 artiklassa tarkoitettuihin alueellistamista koskeviin päätöksiin;
- b) minkä tahansa tämän sopimuksen liitteessä XVIII-A luetellun eläintaudin tai liitteessä XVIII-B luetellun säännellyn kasvintuhoajan esiintyvyys tai kehitys;
- c) epidemiologisesti tärkeät havainnot tai merkittävät niihin liittyvät riskit, jotka koskevat tämän sopimuksen liitteisiin XVIII-A ja XVIII-B sisältyttäviä eläintauteja ja kasvintuhoajia tai uusia eläintauteja tai kasvintuhoajia; ja
- d) eläintautien tai kasvintuhoajien torjumiseksi tai hävittämiseksi taikka kansanterveyden tai kasvien terveyden suojelemiseksi toteutettujen toimenpiteiden lisäksi toteutettavat, perusvaatimuksia laajemmat osapuolten toimenpiteet ja kaikki ennaltaehkäisevään politiikkaan, rokotuspolitiikka mukaan luettuina, liittyvät muutokset.

2. Ilmoitukset tehdään kirjallisesti tämän sopimuksen 184 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuille yhteyspisteille.

Kirjallisella ilmoituksella tarkoitetaan ilmoitusta postitse, telekopioitse tai sähköpostilla. Ilmoituksia lähetetään ainoastaan tämän sopimuksen 184 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen yhteyspisteiden välillä.

3. Jos jompikumpi osapuoli on vakavasti huolissaan ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen liittyvistä vaaroista, tilannetta koskevat neuvottelut järjestetään kyseisen osapuolen pyynnöstä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 15 työpäivän kuluessa tästä pyynnöstä. Tällaisissa tilanteissa kumpikin osapuoli pyrkii toimittamaan kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan välttää kaupan häiriöt ja saavuttaa molempien osapuolten kannalta hyväksyttävä ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelun mukainen ratkaisu.

4. Kumman tahansa osapuolen pyynnöstä käydään eläinten hyvinvointia koskevia neuvotteluja mahdollisimman pian ja viimeistään 20 työpäivän kuluessa ilmoituksen tekemisestä. Kumpikin osapuoli pyrkii näissä tilanteissa toimittamaan kaikki pyydetyt tiedot.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen pidetään osapuolen pyynnöstä video- tai audiokokouksena. Pyyntöä esittänyt osapuoli varmistaa, että neuvotteluista laaditaan pöytäkirja, jonka osapuolet virallisesti hyväksyvät. Tähän hyväksyntään sovelletaan tämän sopimuksen 184 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

6. Moldovan tasavalta laatii ja panee täytäntöön kansallisen elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän ja kansallisen varhaisvaroitusjärjestelmän, jotka ovat yhteensopivia EU:n vastaavien järjestelmien kanssa. Kun Moldovan tasavalta on pannut täytäntöön tarvittavan alaa koskevan lainsäädännön ja luonut edellytykset kansallisen elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän ja kansallisen varhaisvaroitusjärjestelmän asianmukaiselle toiminnalle, nämä järjestelmät liitetään osapuolten välillä sovittavan kohtuullisen ajan kuluessa vastaaviin EU:n järjestelmiin.

186 artikla

Kauppaa koskevat edellytykset

1. Yleiset tuontiedellytykset:

- a) Osapuolet sopivat soveltavansa tämän sopimuksen liitteessä XVII-A ja liitteessä XVII-C olevissa 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden tuontiin yleisiä tuontiedellytyksiä. Tuojaosapuolen tuontiedellytyksiä sovelletaan koko viejäosapuolen alueeseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 182 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten soveltamista. Tuojaosapuoli ilmoittaa tämän sopimuksen tullessa voimaan ja tämän sopimuksen 184 artiklan määräysten mukaisesti viejäosapuolelle tuontia koskevista terveys- ja/tai kasvinsuojeluvaatimuksistaan tämän sopimuksen liitteissä XVII-A ja liitteessä XVII-C tarkoitetuille hyödykkeille. Näihin tietoihin sisältyvät tarvittaessa tuojaosapuolen edellyttämien virallisten todistusten tai ilmoitusten tai kaupallisten asiakirjojen mallit.

- b) i) Tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen edellytysten muutoksissa tai muutosehdotuksissa on noudatettava terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen asiaa koskevia ilmoitusmenettelyjä riippumatta siitä, koskevatko ne terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen kattamia toimenpiteitä.

- ii) Tuojaosapuoli ottaa huomioon osapuolten välisen kuljetusajan vahvistaessaan tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen edellytysten muutosten voimaantulopäivän, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 190 artiklan määräysten soveltamista. ja

- iii) Jos tuojaosapuoli ei noudata näitä ilmoitusvaatimuksia, sen on hyväksyttävä aikaisemmin sovelletut edellytykset takaava todistus tai vahvistus 30 päivän ajan muutettujen tuontiedellytysten voimaantulosta.

2. Tuontiedellytykset vastaavuuden tunnustamisen jälkeen:

- a) Osapuolet toteuttavat 90 päivän kuluessa vastaavuuden tunnustamista koskevan päätöksen hyväksymispäivästä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet vastaavuuden tunnustamisen täytäntöönpanemiseksi mahdollistaakseen sen perusteella tämän sopimuksen liitteessä XVII-A ja liitteessä XVII-C olevissa 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden kaupan välillään. Näiden hyödykkeiden osalta tuojaosapuolen vaatiman virallisen todistuksen tai asiakirjan malli voidaan tällöin korvata todistuksella, joka on laadittu tämän sopimuksen liitteessä XXIII-B määrättyllä tavalla.

- b) Sellaisten alojen tai osa-alueiden hyödykkeiden, joiden osalta kaikkia toimenpiteitä ei ole tunnustettu vastaaviksi, kauppa jatkuu tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti. Viejäosapuolen pyynnöstä sovelletaan tämän artiklan 5 kohdan määräyksiä.

3. Tämän sopimuksen liitteessä XVII-A ja liitteessä XVII-C olevassa 2 kohdassa tarkoitetuilta hyödykkeiltä ei vaadita erityistä tuontilupaa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

4. Osapuolet neuvottelevat viejäosapuolen pyynnöstä terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevässä alakomiteassa tämän sopimuksen 191 artiklan määräysten mukaisesti edellytyksistä, jotka vaikuttavat tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden kauppaan, sopiakseen vaihtoehtoisista tai uusista tuojaosapuolen tuontiedellytyksistä. Tällaiset vaihtoehtoiset tai uudet tuontiedellytykset voivat perustua soveltuviin tapauksissa viejäosapuolen toimenpiteisiin, jotka tuojaosapuoli on tunnustanut vastaaviksi. Jos sopimukseen päästään, tuojaosapuoli toteuttaa tarvittavat lainsäädännölliset ja/tai hallinnolliset toimenpiteet 90 päivän kuluessa tuonnin mahdollistamiseksi sovittujen tuontiedellytysten perusteella.

5. Luettelo laitoksista, ehdollinen hyväksyntä:

a) Tuojaosapuoli hyväksyy alustavasti tämän sopimuksen liitteessä XVII-A olevassa 2 osassa tarkoitettujen eläintuotteiden tuonnin osalta viejäosapuolen pyynnöstä, jonka liitteenä on tarvittavat takeet, tämän sopimuksen liitteessä XX olevassa 2 kohdassa tarkoitettujen viejäosapuolen alueella sijaitsevat jalostuslaitokset ilman yksittäisten laitosten ennakkotarkastusta. Tämän hyväksynnän on oltava tämän sopimuksen liitteessä XX vahvistettujen edellytysten ja määräysten mukainen. Jollei lisätietoja edellytetä, tuojaosapuoli toteuttaa tarvittavat lainsäädännölliset ja/tai hallinnolliset toimenpiteet tuonnin mahdollistamiseksi tämän perusteella kuukauden kuluessa päivästä, jona tuojaosapuoli on vastaanottanut pyynnön ja asianmukaiset takeet.

Alustava luettelo laitoksista hyväksytään tämän sopimuksen liitteen XX määräysten mukaisesti.

b) Viejäosapuoli antaa tämän artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen eläintuotteiden tuonnin osalta tuojaosapuolelle tiedoksi luettelon laitoksistaan, jotka täyttävät tuojaosapuolen vaatimukset.

6. Osapuolen on toisen osapuolen pyynnöstä toimitettava tarvittava selvitys ja tämän artiklan kattamien ratkaisujen ja päätösten tukena käytetyt tiedot.

187 artikla

Sertifiointimenettely

1. Osapuolet sopivat noudattavansa tämän sopimuksen liitteessä XXIII vahvistettuja periaatteita sertifiointimenettelyissä sekä todistusten ja virallisten asiakirjojen antamisen yhteydessä.

2. Tämän sopimuksen 191 artiklassa tarkoitettu terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea voi sopia sähköisessä sertifiointissa sekä todistusten peruuttamisessa tai korvaamisessa noudatettavista säännöistä.

3. Osapuolet sopivat tarvittaessa yhteisistä todistusmalleista tämän sopimuksen 181 artiklassa tarkoitettua lainsäädännön lähentämisen yhteydessä.

188 artikla

Varmentaminen

1. Luottamuksen säilyttämiseksi tämän luvun määräysten tosiasialliseen täytäntöönpanoon kummallakin osapuolella on oikeus

a) suorittaa toisen osapuolen viranomaisten tarkastus- ja sertifiointijärjestelmän tai sen osan ja/tai soveltuvin osin muiden toimenpiteiden varmentaminen Codex Alimentarius -komission, OIE:n ja IPPC:n kansainvälisten normien, suuntaviivojen ja suositusten mukaisesti; ja

b) saada tietoja toiselta osapuolelta sen valvontajärjestelmästä ja tämän järjestelmän mukaisesti suoritettujen valvontatöiden tuloksista.

2. Kumpikin osapuoli voi ilmoittaa 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen varmentamisen tulokset kolmansille osapuolille ja julkistaa ne kumpaan tahansa osapuoleen sovellettavien määräysten mahdollisesti edellyttämällä tavalla. Tällaisessa tulosten jakamisessa ja/tai julkistamisessa on tarvittaessa noudatettava kumpaan tahansa osapuoleen sovellettavia, luottamuksellisuutta koskevia määräyksiä.

3. Jos tuojaosapuoli päättää suorittaa varmennuskäynnin viejäosapuolen alueelle, tuojaosapuolen on ilmoitettava tästä varmennuskäynnistä viejäosapuolelle vähintään kolme kuukautta ennen varmennuskäynnin aiottua suorittamista, paitsi silloin kun on kyseessä hätätapaus tai jos osapuolet toisin sopivat. Osapuolet sopivat keskenään kaikista varmennuskäyntiä koskevista muutoksista.
4. Toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tarkastus- ja sertifiointijärjestelmien tai niiden osan tai soveltuvin osin muiden toimenpiteiden varmentamisesta aiheutuvat kulut maksaa tarkastuksen tai varmentamisen suorittava osapuoli.
5. Varmennuskertomuksen luonnos toimitetaan viejäosapuolelle kolmen kuukauden kuluessa varmentamisen päättymisestä. Viejäosapuolella on 45 työpäivää aikaa esittää huomautuksensa kertomusluonnoksesta. Viejäosapuolen huomautukset on liitettävä ja tarvittaessa sisällytettävä lopulliseen kertomukseen. Jos varmentamisessa on todettu merkittävä ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen liittyvä riski, viejäosapuolelle on kuitenkin ilmoitettava asiasta mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa 10 työpäivän kuluessa varmentamisen päättymisestä.
6. Selvyyden vuoksi varmentamisen tuloksia voidaan käyttää osapuolten tai toisen osapuolen tämän sopimuksen 181, 183 ja 189 artiklan mukaisesti suorittamissa menettelyissä.

189 artikla

Tuontitarkastukset ja tarkastusmaksut

1. Osapuolet sopivat, että tuojaosapuolen suorittamissa viejäosapuolen alueelta tulevien lähetysten tuontitarkastuksissa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä XXII olevan A osan periaatteita. Näiden tarkastusten tuloksia voidaan käyttää tämän sopimuksen 188 artiklassa tarkoitettussa varmentamismenettelyssä.
2. Kummankin osapuolen soveltamien fyysisten tuontitarkastusten tiheys on vahvistettu tämän sopimuksen liitteessä XXII olevassa B osassa. Osapuoli voi muuttaa tarkastustiheyttä toimivaltansa rajoissa ja sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tämän sopimuksen 181, 183 ja 186 artiklan mukaisesti tapahtuneen edistymisen taikka varmentamisen, neuvotte-lujen tai muiden tässä sopimuksessa määrättyjen toimenpiteiden tuloksena. Tämän sopimuksen 191 artiklassa tarkoitettu terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea muuttaa päätöksellä tämän sopimuksen liitteessä XXII olevaa Bosaa vastaavasti.
3. Tarkastusmaksut voivat kattaa ainoastaan toimivaltaiselle viranomaiselle tuontitarkastusten suorittamisesta aiheu-tuvat kustannukset. Ne lasketaan samoin perustein kuin maksut, jotka veloitetaan vastaavien kotimaisten tuotteiden tarkastuksesta.
4. Tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle tämän pyynnöstä kaikista tuontitarkastuksiin ja tarkastusmaksuihin vaikut-taviin toimenpiteisiin tehtävistä muutoksista, näiden muutosten syistä sekä merkittävistä muutoksista tällaisten tarkas-tusten hallinnollisessa toteutuksessa.
5. Osapuolet voivat sopia tämän sopimuksen 191 artiklassa tarkoitettujen terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän alakomitean määrittämästä päivämäärästä alkaen edellytyksistä, joilla ne hyväksyvät toistensa tämän sopimuksen 188 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen valvontatoimet tarkoituksenaan mukauttaa ja tarvittaessa vastavuoroi-sesti harventaa fyysisten tuontitarkastusten tiheyttä tämän sopimuksen 186 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitet-tujen hyödykkeiden osalta.

Osapuolet voivat kyseisestä päivämäärästä alkaen vastavuoroisesti hyväksyä toistensa tekemät tiettyjen hyödykkeiden valvontatoimet ja tämän johdosta vähentää tai korvata niitä koskevia tuontitarkastuksia.

190 artikla

Suojatoimenpiteet

1. Jos viejäosapuoli ottaa alueellaan käyttöön toimenpiteitä hallitakseen jotakin sellaista tekijää, joka todennäköisesti aiheuttaa vakavan vaaran tai riskin ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, viejäosapuolen on toteutettava vastaavat toimenpiteet estääkseen kyseisen vaaran tai riskin kulkeutumisen tuojaosapuolen alueelle, sanotun kuitenkin rajoitta-matta 2 kohdan määräysten soveltamista.
2. Tuojaosapuoli voi vakavasta ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen liittyvästä syystä toteuttaa ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelun kannalta välttämättömiä tilapäisiä toimenpiteitä. Osapuolten välillä matkalla olevien lähe-tysten osalta tuojaosapuoli harkitsee, mikä olisi sopivin ja oikeasuhteisin ratkaisu, jotta tarpeettomat kaupan häiriöt voidaan välttää.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä käyttöön ottava osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle viimeistään yhden työpäivän kuluttua toimenpiteen käyttöönotosta. Osapuolet neuvottelevat tilanteesta kumman tahansa osapuolen pyynnöstä ja tämän sopimuksen 185 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisesti 15 työpäivän kuluessa ilmoituksesta. Osapuolet ottavat asianmukaisesti huomioon kaikki tällaisissa neuvotteluissa saadut tiedot ja pyrkivät välttämään tarpeettomia kaupan häiriöitä ottamalla tarvittaessa huomioon tämän sopimuksen 185 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisten neuvottelujen tuloksen.

191 artikla

Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea

1. Perustetaan terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea. Se kokoontuu kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta kumman tahansa osapuolen pyynnöstä tai vähintään kerran vuodessa. Osapuolten sopimuksesta terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän alakomitean kokous voidaan pitää video- tai audiokokouksena. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea voi kokouksensa välisinä aikoina käsitellä asioita myös kirjeitse.
2. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän alakomitean tehtävänä on
  - a) käsitellä kaikkia tähän lukuun liittyviä asioita;
  - b) valvoa tämän luvun täytäntöönpanoa ja tarkastella kaikkia asioita, joita sen täytäntöönpanossa voi tulla esille;
  - c) tarkastella tämän sopimuksen liitteitä XVII–XXV erityisesti tässä luvussa määrätyissä neuvotteluissa ja menettelyissä saavutetun edistymisen perusteella;
  - d) muuttaa tämän sopimuksen liitteitä XVII–XXV päätöksillä tämän kohdan c alakohdassa tarkoitettua tarkastelun mukaisesti tai siten kuin tässä luvussa muuten määrätään; ja
  - e) antaa tämän kohdan c alakohdassa tarkoitettua tarkastelun perusteella lausuntoja ja suosituksia tämän sopimuksen VII osastossa (Institutionaaliset määräykset, yleiset määräykset ja loppumääräykset) määritellyille muille elimille.
3. Osapuolet sopivat perustavansa tarvittaessa teknisiä työryhmiä, jotka koostuvat osapuolten asiantuntijaedustajista ja joiden tehtävänä on määrittää ja käsitellä tämän luvun soveltamisesta aiheutuvia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä. Jos tarvitaan muuta asiantuntemusta, osapuolet voivat perustaa tilapäisiä työryhmiä, tieteelliset työryhmät ja asiantuntijaryhmät mukaan luettuina. Tällaiseen tilapäiseen työryhmään voi kuulua muitakin kuin osapuolten edustajia.
4. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea antaa tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle säännöllisesti kertomuksen toimivaltansa puitteissa tekemistään toimista ja päätöksistä.
5. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea vahvistaa työjärjestyksensä ensimmäisessä kokouksessaan.
6. Osapuolet hyväksyvät yksimielisesti kaikki terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän alakomitean tai sen mahdollisesti perustamien ryhmien päätökset, suositukset, kertomukset ja muut toimet.

5 LUKU

Tullimenettelyjen ja kaupan helpottaminen

192 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat tullimenettelyjen ja kaupan helpottamisen merkityksen kehittyvän kahdenvälisen kaupan käyntiympäristön kannalta. Osapuolet sopivat periaatteellisenä asiana tämän alan yhteistyön vahvistamisesta, jotta voidaan varmistaa, että asiaankuuluva lainsäädäntö ja menettelyt sekä asianomaisten hallinnonalojen valmiudet vastaavat tehokkaan valvonnan tavoitteita ja tukevat laillisen kaupan helpottamista.

2. Osapuolet pitävät oikeutettuja poliittisia tavoitteita, kuten kaupan helpottamista, turvallisuutta ja petosten torjuntaa, sekä niitä koskevaa tasapainoista lähestymistapaa ensiarvoisen tärkeinä.

193 artikla

Lainsäädäntö ja menettelyt

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden kauppaa- ja tullialaa koskevan lainsäädännön on periaatteessa oltava vakaa ja kattava ja että alan säännösten ja menettelyjen on oltava oikeasuhteisia, avoimia, ennakoitavia, syrjimättömiä ja puolueettomia ja niitä on sovellettava yhdenmukaisesti ja tehokkaasti; tässä tarkoituksessa osapuolet muun muassa

- a) suojelevat ja helpottavat laillista kauppaa panemalla lainsäädännölliset vaatimukset tehokkaasti täytäntöön ja noudattamalla niitä;
- b) välttävät asettamasta tarpeettomia tai syrjiviä rasitteita talouden toimijoille, estävät petoksia ja tarjoavat talouden toimijoille lisäapua vastineeksi vaatimusten hyvästä noudattamisesta;
- c) käyttävät yhtenäistä hallinnollista asiakirjaa tulli-ilmoitusten tekemiseen;
- d) toteuttavat toimenpiteitä, jotka parantavat rajalla sovellettavien tullimenettelyjen ja -käytäntöjen tehokkuutta ja avoimuutta ja yksinkertaistavat niitä;
- e) soveltavat tavaroiden maahantuonnin ja luovutuksen yksinkertaistamiseksi ja helpottamiseksi nykyaikaisia tullimenetelmiä, mukaan luettuina riskinarviointi, jälkitarkastukset ja yritysten tarkastusmenettelyt;
- f) pyrkivät karsimaan talouden toimijoille, muun muassa pienille ja keskisuurille yrityksille, aiheuttamia kustannuksia ja lisäämään niiden toimintaympäristön ennustettavuutta;
- g) varmistavat, että tavaroiden tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevia vaatimuksia ja menettelyjä sovelletaan syrjimättömästi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta objektiivisten riskinarviointikriteerien soveltamista;
- h) soveltavat tullin ja kaupan alalla sovellettavia kansainvälisiä asiakirjoja, mukaan lukien Maailman tullijärjestön (WCO) maailmankaupan turvaamista ja helpottamista koskevaa normikehystä, WTO:n sopimusta tullausarvosta, väliaikaista maahantuontia koskevaa vuoden 1990 Istanbulin yleissopimusta, harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää koskevaa vuoden 1983 kansainvälistä yleissopimusta, YK:n vuoden 1975 TIR-yleissopimusta, tavaroiden rajatarkastuksen yhdenmukaistamista koskevaa vuoden 1982 kansainvälistä yleissopimusta sekä Euroopan komission antamia suuntaviivoja, kuten tullitoiminnan ohjeita;
- i) toteuttavat tarvittavat toimenpiteet ottaakseen huomioon ja pannakseen täytäntöön tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan tarkistetun vuoden 1973 Kioton yleissopimuksen määräykset;
- j) mahdollistavat sitovat ennakkopäätökset tariffiluokittelun ja alkuperäsääntöjen osalta. Osapuolet varmistavat, että päätöstä voidaan muuttaa tai se voidaan kumota vasta, kun siitä on ensin ilmoitettu asianomaiselle toimijalle, ja ilman takautuvaa vaikutusta, paitsi jos päätökset on tehty virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella;
- k) ottavat käyttöön ja soveltavat yksinkertaistettuja menettelyjä valtuutettujen toimijoiden osalta objektiivisten ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti;
- l) vahvistavat säännöt, joilla varmistetaan, että tullimääräysten tai menettelyihin liittyvien vaatimusten rikkomisista aiheutuvat seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja syrjimättömiä ja ettei niiden soveltaminen aiheuta kohtuuttomia ja perusteettomia viivästyksiä; ja
- m) soveltavat avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia sääntöjä tulliasioitsijoiden toimilupien osalta.

2. Työskentelytapojen parantamiseksi sekä toiminnan syrjimättömyyden, avoimuuden, tehokkuuden, rehellisyyden ja vastuullisuuden takaamiseksi osapuolet

- a) toteuttavat lisätoimia, joiden tavoitteena on vähentää, yksinkertaistaa ja standardoida tullin ja muiden viranomaisten vaatimia tietoja ja asiakirjoja;
- b) yksinkertaistavat tavaroiden nopeaan luovutukseen ja tulliselvitykseen liittyviä vaatimuksia ja muodollisuuksia aina, kun se on mahdollista;

- c) huolehtivat tehokkaista, ripeistä ja syrjimättömistä menettelyistä, joilla turvataan muutoksenhakuoikeus sellaisiin tullin ja muiden viranomaisten hallinnollisiin toimiin ja päätöksiin, jotka vaikuttavat tullille esitettyihin tavaroihin. Muutoksenhakumenettelyjen on oltava helposti käytettävissä, myös pienten ja keskisuurten yritysten osalta, ja niihin liittyvien maksujen on oltava kohtuullisia ja oikeassa suhteessa muutoksenhakumenettelyistä viranomaisille aiheutuviin kustannuksiin, jotta muutoksenhakuoikeuden toteutuminen voidaan varmistaa;
- d) toteuttavat toimia varmistaakseen, että jos kiistanalaiseen hallinnolliseen toimeen tai päätökseen haetaan muutosta, tavarat voidaan yleensä luovuttaa ja tullimaksut jättää toistaiseksi kantamatta, jollei mahdollisesti tarpeelliseksi katsuttuista turvaamistoimenpiteistä muuta johdu. Tavaroiden luovuttamisen edellytykseksi olisi tarvittaessa vaadittava vakuuden antamista esimerkiksi takauksen tai talletuksen muodossa; ja
- e) varmistavat mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamisen erityisesti rajalla soveltamalla tämän alan kansainvälisiin sopimuksiin ja asiakirjoihin, erityisesti WCO:n tarkistettuun Arushan julistukseen vuodelta 2003 ja Euroopan komission ohjeisiin vuodelta 2007, sisältyvien periaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

3. Osapuolet eivät sovelta

- a) tulliasioitsijoiden pakollista käyttöä koskevia vaatimuksia; eikä
- b) kuljetusta edeltävien tai määräpaikassa suoritettavien tarkastusten pakollista käyttöä koskevia vaatimuksia.

4. Tässä sopimuksessa sovelletaan WTO:n määräyksissä (erityisesti GATT 1994 -sopimuksen V artikla ja siihen liittyvät määräykset, mukaan lukien kaupan helpottamisesta käytyjen Dohan kierroksen neuvottelujen tuloksena aikaansaadut selvennykset ja muutokset) vahvistettuja kauttakulkua koskevia sääntöjä ja määritelmiä. Näitä määräyksiä sovelletaan myös tapauksiin, joissa tavaroiden kauttakuljetus alkaa tai päättyy osapuolen alueella (tuonti-/vientipassitus).

Osapuolet jatkavat tullipassitusjärjestelmiensä asteittaista yhteenliittämistä tavoitteenaan Moldovan tasavallan tuleva liittyminen yhteistä passitusta koskevaan vuoden 1987 yleissopimukseen.

Osapuolet varmistavat kaikkien asiaankuuluvien viranomaisten välisen yhteistyön ja koordinoinnin alueellaan tarkoitukseensa helpottaa kauttakuljetuksia. Osapuolet edistävät myös viranomaisten ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä passitukseen liittyvissä asioissa.

194 artikla

Suhteet liike-elämään

Osapuolet sopivat

- a) varmistavansa, että niiden lainsäädäntö ja menettelyt ovat avoimia ja että ne ovat julkisesti saatavilla, mahdollisuuksien mukaan sähköisesti, ja että ne sisältävät perustelut niiden käyttöönotolle. Uusien tai muutettujen säännösten julkaisemisen ja voimaantulon välillä on oltava riittävän pitkä aika;
- b) tarpeesta käydä oikea-aikaisia ja säännöllisiä neuvotteluja kaupan alan edustajien kanssa lainsäädäntöehdotuksista ja menettelyistä, jotka koskevat tullialaa ja kaupan kysymyksiä. Kukin osapuoli ottaa tätä varten käyttöön viranomaisten ja liike-elämän toimijoiden väliseen neuvonpitoon tarkoitettuja asianmukaisia ja säännöllisiä järjestelyjä;
- c) asettavansa julkisesti saataville, mahdollisuuksien mukaan sähköisesti, asiaankuuluvat hallinnolliset ilmoitukset, jotka koskevat muun muassa viranomaisten vaatimuksia sekä saapumista ja poistumista koskevia menettelyjä, satamissa ja rajanylityspaikoissa sijaitsevien tullitoimipaikkojen aukioloaikoja ja toimintamenetelmiä sekä yhteyspisteitä tiedusteluja varten;
- d) edistävänsä yhteistyötä toimijoiden ja asiaankuuluvien viranomaisten välillä käyttämällä ennustettavia ja julkisesti saatavilla olevia menettelyjä, kuten yhteisymmärryspöytäkirjoja, jotka perustuvat WCO:n julkaisemiin vastaaviin asiakirjoihin; ja
- e) varmistavansa, että niiden tullia ja siihen liittyviä seikkoja koskevat vaatimukset ja menettelyt täyttävät edelleen kaupan alan toimijoiden oikeutetut tarpeet, ovat parhaiden toimintatapojen mukaisia ja rajoittavat kauppaa edelleen mahdollisimman vähän.

195 artikla

Maksut ja palkkiot

1. Tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä alkaen osapuolet kieltävät vaikutukseltaan tuonti- tai vientituloja ja -maksuja vastaavien hallinnollisten maksujen perimisen.

2. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liittämisaspektit) 1 luvun (Tavaroiden kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy) asiaa koskevien artiklojen soveltamista rajoittamatta osapuolet sopivat kaikenlaisten tuonnissa tai viennissä tai niiden yhteydessä perittävien, osapuolten tulliviranomaisten määräämien maksujen ja palkkioiden, mukaan luettuina näiden viranomaisten puolesta suoritettuihin tehtäviin liittyvät maksut ja palkkiot, osalta seuraavaa:

- a) maksuja ja palkkioita saa määrätä ainoastaan kyseessä olevan tuonnin tai viennin yhteydessä tarjotuista palveluista, jotka tavaranimittajan pyynnöstä suoritetaan muissa kuin tavanomaisissa työoloissa, muulloin kuin tavanomaisina työaikoina ja muussa kuin tullisäännöksissä tarkoitettussa paikassa, tai tällaisiin palveluihin mahdollisesti liittyvistä muodollisuuksista, joita tuonnin tai viennin toteuttaminen edellyttää;
- b) maksut ja palkkiot eivät saa ylittää tarjotun palvelun kustannuksia;
- c) maksuja ja palkkioita ei lasketa arvon perusteella;
- d) tiedot maksuista ja palkkioista on julkaistava virallisesti nimetyn välineen kautta ja mahdollisuuksien mukaan virallisella verkkosivustolla. Näihin tietoihin on sisällytettävä tarjotusta palvelusta perittävän maksun tai palkkion peruste, vastuussa oleva viranomainen, sovellettavat maksut tai palkkiot sekä maksun suoritus aika ja -tapa; ja
- e) uusia tai muutettuja maksuja ja palkkioita ei saa määrätä ennen kuin niitä koskevat tiedot on julkaistu ja saatettu helposti saataville.

196 artikla

Tullausarvon määrittäminen

1. Tavaroiden tullausarvon määrittämisessä osapuolten välisessä kaupassa noudatetaan WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevan, GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehdyn sopimuksen määräyksiä ja niiden mahdollisia myöhempiä muutoksia. Nämä määräykset liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä. Vähimmäistullausarvoja ei käytetä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jotta tullausarvon määrittämiseen liittyvissä kysymyksissä päästäisiin yhteiseen toimintatapaan.

197 artikla

Tulliyhteistyö

Osapuolet lujittavat tullialan yhteistyötään varmistaakseen tässä luvussa määriteltyjen tavoitteiden toteutumisen, jotta ne voivat entisestään helpottaa kauppaa samalla kun varmistetaan tehokas valvonta, turvallisuus ja petosten ehkäisy. Tätä varten osapuolet hyödyntävät vertailuaineistona soveltuvin osin Euroopan komission laatimia vuoden 2007 tullitoiminnan ohjeita.

Varmistaakseen tämän luvun määräysten noudattamisen osapuolet muun muassa

- a) vaihtavat tietoja tullilainsäädännön ja -menettelyjen alalla;
- b) kehittävät yhteisiä aloitteita, joiden aiheina ovat tuonti-, vienti- ja passitusmenettelyt, ja pyrkivät varmistamaan, että liike-elämän toimijoille tarjotaan tehokkaita palveluja;
- c) tekevät yhteistyötä tullimenettelyjen ja muiden kauppaan liittyvien menettelyjen automatisoinnin alalla;
- d) vaihtavat tarvittaessa tietoja ottaen kuitenkin huomioon tarpeen kunnioittaa tietojen luottamuksellisuutta ja noudattaa henkilötietojen suojaa koskevia normeja ja sääntöjä;
- e) tekevät yhteistyötä ehkäistäkseen rajat ylittävää tavaroiden, mukaan lukien tupakkatuotteet, laitonta kauppaa ja torjuakseen sitä;
- f) vaihtavat tietoja tai käyvät neuvotteluja voidakseen mahdollisuuksien mukaan määrittää yhteisiä kantoja tullialan kansainvälisissä järjestöissä, joita ovat muun muassa WTO, WCO, YK, YK:n kauppa- ja kehityskonferenssi (UNCTAD) ja UNECE;
- g) tekevät yhteistyötä teknisen avun suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, etenkin edistääkseen tullimenettelyihin ja kauppaa koskeviin helpotuksiin liittyviä uudistuksia tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti;
- h) vaihtavat tulliopeeraatioihin liittyviä parhaita käytäntöjä erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksien toteutumisen osalta varsinkin tuoteväarennösten osalta;

- i) edistävät osapuolten kaikkien rajaviranomaisten välistä koordinaointia rajanylitysprosessin helpottamiseksi ja valvonnan tehostamiseksi, ottaen huomioon yhteiset rajatarkastukset, jos ne ovat mahdollisia ja tarkoituksenmukaisia; ja
- j) tunnustavat vastavuoroisesti, tarvittaessa ja soveltuvin osin, kauppakumppanuusohjelmat ja tullivalvonnan, mukaan lukien niitä vastaavat kauppaa helpottavat toimenpiteet.

198 artikla

Keskinäinen hallinnollinen apu tulliasioissa

Osapuolet antavat toisilleen hallinnollista apua tulliasioissa keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan tämän sopimuksen pöytäkirjan III määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tämän sopimuksen ja erityisesti sen 197 artiklan mukaisia yhteistyömuotoja.

199 artikla

Tekninen apu ja valmiuksien kehittäminen

Osapuolet tekevät yhteistyötä, jonka tavoitteena on teknisen avun tarjoaminen ja valmiuksien kehittäminen kaupan helpottamiseksi ja tullialaa koskevien uudistusten toteuttamiseksi.

200 artikla

Tulliasioden alakomitea

1. Perustetaan tulliasioden alakomitea. Se raportoi tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle.
2. Alakomitean tehtävänä on muun muassa järjestää säännöllisiä neuvotteluja ja valvoa tämän luvun täytäntöönpanoa ja hallinnointia, missä yhteydessä se käsittelee muun muassa tulliyhteistyöhön, rajat ylittävään tulliyhteistyöhön ja sen hallinnointiin, tekniseen apuun, alkuperäsääntöihin, kaupan helpottamiseen ja keskinäiseen hallinnolliseen avunantoon tulliasioissa liittyviä kysymyksiä.
3. Tulliasioden alakomitea muun muassa
  - a) huolehtii siitä, että tämän luvun ja tämän sopimuksen pöytäkirjojen II ja III määräyksiä sovelletaan asianmukaisesti;
  - b) hyväksyy tämän luvun ja tämän sopimuksen pöytäkirjojen II ja III täytäntöönpanon edellyttämiä käytännön järjestelyjä, toimenpiteitä ja päätöksiä, mukaan luettuina tietojen vaihdosta, tullitarkastusten ja kauppakumppanuusohjelmien vastavuoroisesta tunnustamisesta, ja vastavuoroisesti hyväksytyt etuudet;
  - c) vaihtaa näkemyksiä kaikista yhteistä etua koskevista kysymyksistä, mukaan lukien tulevat toimenpiteet ja niiden täytäntöön panemiseksi ja soveltamiseksi tarvittavat voimavarat;
  - d) antaa tarvittaessa suosituksia; ja
  - e) hyväksyy työjärjestyksensä.

201 artikla

Tullilainsäädännön lähentäminen

Asteittainen lähentyminen unionin tullilainsäädäntöön ja tiettyyn kansainväliseen lainsäädäntöön toteutetaan tämän sopimuksen liitteessä XXVI esitetyllä tavalla.

6 LUKU

Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa

1 Jakso

Yleiset määräykset

202 artikla

Tavoite ja soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat uudelleen WTO-sopimuksen mukaiset sitoumuksensa ja vahvistavat tarvittavat järjestelyt, jotta sijoittautuminen ja palvelukauppa voidaan vapauttaa asteittain ja vastavuoroisesti ja jotta sähköisessä kaupassa voidaan tehdä yhteistyötä.
2. Julkiset hankinnat sisältyvät tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 8 lukuun (Julkiset hankinnat). Tämän luvun määräysten ei voida tulkita johtavan minkäänlaisiin julkisia hankintoja koskeviin velvoitteisiin.
3. Tuet sisältyvät tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 10 lukuun (Kilpailu). Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta osapuolten myöntämiin tukiin.
4. Osapuolet säilyttävät tämän luvun määräysten mukaisesti oikeutensa säännellä ja ottaa käyttöön uusia säännöksiä perusteltujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
5. Tätä lukua ei sovelleta osapuolen työmarkkinoille pyrkiviä luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä kansalaisuutta taikka vakituista asumista tai työntekoa koskeviin toimenpiteisiin.
6. Tämän luvun määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, joilla säännellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan lukien toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja joilla varmistetaan luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuvuus sen rajojen yli, sillä edellytyksellä, että näitä toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne tekevät tyhjäksi ne edut, joita kumpi tahansa osapuoli saa tähän lukuun ja tämän sopimuksen liitteisiin XXVII ja XXVIII sisältyvän erityisen sitoumuksen ehtojen mukaisesti, tai heikentäisivät näitä etuja ⁽¹⁾.

203 artikla

Määritelmät

Tätä lukua sovellettaessa

- 1) 'toimenpiteellä' tarkoitetaan mitä tahansa osapuolen toimenpidettä, joka voi olla lain, säännöksen tai määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen tai hallinnollisen toimen muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;
- 2) 'osapuolen käyttöön ottamalla tai voimassa pitämällä toimenpiteellä' tarkoitetaan toimenpidettä, jonka toteuttavat
  - a) keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet ja viranomaiset; ja
  - b) valtiosta riippumattomat elimet käyttäessään keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;
- 3) 'osapuolen luonnollisella henkilöllä' tarkoitetaan EU:n jonkin jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan kansalaista näiden maiden lainsäädännön mukaisesti;
- 4) 'oikeushenkilöllä' tarkoitetaan mitä tahansa sovellettavan lainsäädännön mukaan joko voiton tavoittelemiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;

⁽¹⁾ Pelkästään sen seikan, että vain tiettyjen maiden luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan viisumi, ei katsota tekevän tyhjäksi erityisen sitoumuksen mukaisia etuja tai heikentävän niitä.

- 5) 'unionin oikeushenkilöllä' tai 'Moldovan tasavallan oikeushenkilöllä' tarkoitetaan 4 alakohdassa määriteltyä ja jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua oikeushenkilöä, jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka alueella ⁽¹⁾, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, tai Moldovan tasavallan alueella.

Jos tällaisella oikeushenkilöllä on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka tai keskushallinto alueella, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, tai Moldovan tasavallan alueella, sitä ei katsota unionin tai Moldovan tasavallan oikeushenkilöksi, ellei sen toiminnalla ole tosiasiallista ja jatkuvaa yhteyttä unionin tai Moldovan tasavallan talouteen.

Sen estämättä, mitä edellisessä alakohdassa määrätään, myös unionin tai Moldovan tasavallan ulkopuolelle sijoittautuneet laivanvarustamot, jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan kansalaisten määräysvallassa, hyötyvät tämän sopimuksen määräyksistä, jos niiden alukset on rekisteröity kyseisen jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lainsäädännön mukaisesti ja ne purjehtivat jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lipun alla;

- 6) osapuolen oikeushenkilön 'tytäryhtiöllä' tarkoitetaan kyseisen osapuolen toisen oikeushenkilön määräysvallassa tosiasiallisesti olevaa oikeushenkilöä ⁽²⁾;
- 7) oikeushenkilön 'sivuliikkeellä' tarkoitetaan liiketoimintayksikköä, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, kuten emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa siten, että näiden kolmansien osapuolten ei tarvitse olla suoraan yhteydessä emoyhtiöön, vaikka ne ovatkin tietoisia tarvittaessa syntyvästä oikeussuhteesta emoyhtiöön, jonka pääkonttori on ulkomailla, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa tämän sivutoimipaikan muodostavan liiketoimintayksikön kanssa;
- 8) 'sijoittautumisella' tarkoitetaan
- a) unionin tai Moldovan tasavallan oikeushenkilöiden osalta oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tai hankkimalla oikeushenkilö ja/tai perustamalla sivuliike tai edustusto unionissa tai Moldovan tasavallassa;
- b) luonnollisten henkilöiden osalta unionin tai Moldovan tasavallan luonnollisten henkilöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina ja perustaa yrityksiä, erityisesti yhtiöitä, jotka ovat heidän tosiasiallisessa määräysvallassaan;
- 9) 'taloudellinen toiminta' kattaa teollisen, kaupallisen ja ammatillisen toiminnan sekä käsityöläistoiminnan mutta ei julkista valtaa käytettäessä toteutettua toimintaa;
- 10) 'toiminnalla' tarkoitetaan taloudellisen toiminnan harjoittamista;
- 11) 'palveluihin' sisältyvät kaikkien alojen kaikki palvelut lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja;
- 12) 'julkista valtaa käytettäessä suoritettut palvelut ja muu toiminta' ovat palveluja tai toimintaa, joita ei suoriteta kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman talouden toimijan kanssa;
- 13) 'rajat ylittävällä palvelujen tarjonnalla' tarkoitetaan palvelujen tarjontaa
- a) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle (toimitusmuoto 1), tai
- b) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle (toimitusmuoto 2);
- 14) osapuolen 'palveluntarjoajalla' tarkoitetaan osapuolen kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka aikovat tarjota tai tarjoavat palveluja;
- 15) 'yrittäjällä' tarkoitetaan kaikkia osapuolen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka aikovat harjoittaa tai harjoittavat taloudellista toimintaa sijoittautumalla.

⁽¹⁾ Selvennyksenä todetaan, että tähän alueeseen sisältyvät talousyöhyke ja mannerjalusta Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti.

⁽²⁾ Oikeushenkilö on toisen oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitulla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa.

2 Jakso

Sijoittautuminen

204 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten hyväksymiin tai ylläpitämiin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat sijoittautumiseen millä tahansa taloudellisen toiminnan alalla, lukuun ottamatta seuraavia:

- a) ydinaineiden louhinta, valmistus ja jalostus ⁽¹⁾;
- b) aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto tai kauppa;
- c) audiovisuaalialan palvelut;
- d) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ⁽²⁾; ja
- e) kotimaan ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ⁽³⁾, sekä säännöllinen että muu lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, eivät kuitenkaan seuraavat:
  - i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi lentokone poistetaan liikenteestä;
  - ii) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
  - iii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
  - iv) maahuolintapalvelut;
  - v) lentokenttäpalvelut.

205 artikla

Kansallinen kohtelu ja suosituimmuuskohtelu

1. Jollei tämän sopimuksen liitteessä XXVII-E luetelluista varaumista muuta johdu, Moldovan tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen
  - a) unionin oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille näiden sijoittautumisen osalta yhtä edullisen kohtelun kuin Moldovan tasavallan omille oikeushenkilöille ja niiden sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi;
  - b) unionin oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille Moldovan tasavaltaan sijoittautumisen jälkeen näiden toiminnan osalta yhtä edullisen kohtelun kuin Moldovan tasavallan omille oikeushenkilöille ja niiden sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi. ⁽⁴⁾
2. Jollei tämän sopimuksen liitteessä XXVII-A luetelluista varaumista muuta johdu, unioni myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen
  - a) Moldovan tasavallan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille näiden sijoittautumisen osalta yhtä edullisen kohtelun kuin unionin omille oikeushenkilöille ja niiden sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi;

⁽¹⁾ Ydinaineiden jalostukseen kuuluu kaikki toiminta, joka sisältyy YK:n kansainvälisen toimialaluokitusstandardin (ISIC REV 3.1) koodiin 2330.

⁽²⁾ Tässä luvussa kansallinen meriliikenteen kabotaasi kattaa matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevan sataman tai paikan ja jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jossakin jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sisäisessä lainsäädännössä kabotaasina pidetyn toiminnan soveltamisalaa.

⁽³⁾ Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisessä sopimuksessa.

⁽⁴⁾ Tämä velvoite ei koske tämän luvun soveltamisalaan kuulumatonta sijoitusten suojaa, investoijien ja valtion välinen riitojenratkaisu mukaan luettuna, josta määrätään muissa sopimuksissa.

- b) Moldovan tasavallan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille unioniin sijoittautumisen jälkeen näiden toiminnan osalta yhtä edullisen kohtelun kuin unionin omille oikeushenkilöille ja niiden sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi. ⁽¹⁾
3. Jollei tämän sopimuksen liitteissä XXVII-A ja XXVII-E luetelluista varaumista muuta johdu, osapuolet eivät anna uusia säännöksiä tai toteuta uusia toimenpiteitä, joilla olisi syrjivä vaikutus unionin tai Moldovan tasavallan oikeushenkilöiden sijoittautumiseen niiden alueelle tai niiden toimintaan sijoittautumisen jälkeen osapuolten omiin oikeushenkilöihin verrattuna.

206 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Osapuolet tarkastelevat säännöllisesti sijoittautumista koskevaa oikeudellista kehystä ⁽²⁾ ja sijoittautumisympäristöä kansainvälisissä sopimuksissa antamiensa sitoumusten mukaisesti tavoitteenaan vapauttaa sijoittautumista koskevat edellytykset asteittain.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun uudelleentarkastelun yhteydessä osapuolet arvioivat esiin tulleita sijoittautumisen esteitä. Tämän luvun määräysten syventämiseksi osapuolet käyttävät tällaisten esteiden raivaamiseksi soveltuvia tapoja, joita voivat olla muun muassa lisäneuvottelut, myös sijoitusten suojasta sekä investoijien ja valtion välisistä riitojenratkaisumenettelyistä.

207 artikla

Muut sopimukset

Minkään tässä luvussa ei saa katsoa rajoittavan osapuolten yrittäjien oikeuksia hyötyä sellaisesta mahdollisesti edullisemmasta kohtelusta, joka voidaan myöntää sellaisten nykyisten tai tulevien sijoituksia koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella, joiden osapuolena on jokin jäsenvaltio ja Moldovan tasavalta.

208 artikla

Sivuliikkeiden ja edustustojen kohtelu

1. Tämän sopimuksen 205 artiklan määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta erityisiä sääntöjä sellaisten toisen osapuolen oikeushenkilöiden sivuliikkeiden ja edustustojen sijoittautumiseen ja toimintaan sen alueella, joita ei ole perustettu ensiksi mainitun osapuolen alueella, jos nämä erityiset säännöt ovat perusteltuja sen vuoksi, että näissä sivuliikkeissä ja edustustoissa on oikeudellisia tai teknisiä eroja verrattuna sen alueella perustettujen oikeushenkilöiden sivuliikkeisiin ja edustustoihin; rahoituspalveluihin voidaan soveltaa tällaisia erityisiä sääntöjä vakavaraisuussyistä.
2. Kohtelun ero ei saa olla suurempi kuin mikä on ehdottomasti tarpeen tällaisten oikeudellisten tai teknisten erojen vuoksi tai rahoituspalvelujen osalta vakavaraisuussyistä.

3 Jakso

Rajat ylittävä palvelujen tarjonta

209 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat rajat ylittävään palveluiden tarjontaan kaikilla aloilla lukuun ottamatta seuraavia:

- a) audiovisuaalialan palvelut;

⁽¹⁾ Tämä velvoite ei koske tämän luvun soveltamisalaan kuulumatonta sijoitusten suojaa, investoijien ja valtion välinen riitojenratkaisu mukaan luettuna, josta määrätään muissa sopimuksissa.

⁽²⁾ Tähän sisältyvät tämä luku sekä tämän sopimuksen liitteet XXVII-A ja XXVII-E.

- b) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ⁽¹⁾; ja
- c) kotimaan ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ⁽²⁾, sekä säännöllinen että muu lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, eivät kuitenkaan seuraavat:
  - i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;
  - ii) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
  - iii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
  - iv) maahuolintapalvelut;
  - v) lentokenttäpalvelut.

210 artikla

Markkinoille pääsy

1. Kun kyse on markkinoille pääsystä rajat ylittävän palvelujen tarjonnan muodossa, kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin tämän sopimuksen liitteissä XXVII-B ja XXVII-F olevien erityisten sitoumusten mukainen kohtelu.
2. Aloilla, joilla on annettu markkinoillepääsytoumuksia, osapuoli ei saa, ellei tämän sopimuksen liitteissä XXVII-B ja XXVII-F toisin mainita, pitää voimassa tai ottaa käyttöön alueellisesti tai koko alueellaan seuraavia toimenpiteitä:
  - a) palveluntarjoajien määrän rajoitukset lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palveluntarjoajien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
  - b) palvelujen kaupan tai varojen kokonaisarvoa koskevat rajoitukset lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
  - c) palveluliiketoimien kokonaismäärää tai palvelutuotannon kokonaismäärää koskevat rajoitukset määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa.

211 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää niillä aloilla, jotka on kirjattu tämän sopimuksen liitteiden XXVII-B ja XXVII-F markkinoillepääsytoumuksiin, ja näissä sitoumuksissa asetettujen edellytysten ja kelpoisuusehtojen mukaisesti toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille kaikkien rajat ylittävään palvelujen tarjontaan vaikuttavien toimenpiteiden osalta yhtä edullisen kohtelun kuin omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.
2. Osapuoli voi täyttää 1 kohdassa määrätyn vaatimuksen myöntämällä toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.
3. Muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun katsotaan olevan vähemmän edullinen, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä osapuolen palvelujen tai palveluntarjoajien eduksi verrattuna vastaaviin toisen osapuolen palveluihin tai palveluntarjoajiin.
4. Tämän artiklan nojalla annetut erityiset sitoumukset eivät velvoita osapuolta korvaamaan luontaista kilpailuhaittaa, joka johtuu asianomaisten palvelujen tai palveluntarjoajien ulkomaalaisuudesta.

⁽¹⁾ Tässä luvussa kansallinen meriliikenteen kabotaasi kattaa matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevan sataman tai paikan ja jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jossakin jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sisäisessä lainsäädännössä kabotaasina pidetyn toiminnan soveltamisalaa.

⁽²⁾ Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisessä sopimuksessa.

212 artikla

Sitoumusluettelot

1. Kummankin osapuolen tämän jakson mukaisesti vapauttamat alat sekä ne markkinoille pääsyn ja kansallisen kohtelun rajoitukset, joita näillä aloilla varaumien muodossa sovelletaan toisen osapuolen palveluihin ja palveluntarjoajiin, luetellaan tämän sopimuksen liitteisiin XXVII-B ja XXVII-F sisältyvissä sitoumusluetteloissa.
2. Tämän sopimuksen liitteiden XXVII-B ja XXVII-F sitoumusluetteloissa ei ole audiovisuaalialan palveluja koskevia sitoumuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehtyyn eurooppalaisen yleissopimukseen ja elokuvien yhteistuotannosta tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvien tai niistä mahdollisesti johtuvien osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamista.

213 artikla

Uudelleentarkastelu

Jotta osapuolten välinen rajat ylittävä palvelujen tarjonta voitaisiin asteittain vapauttaa, tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen 212 artiklassa tarkoitettuja sitoumusluetteloita. Tässä tarkastelussa otetaan huomioon muun muassa tämän sopimuksen 230, 240, 249 ja 253 artiklassa tarkoitettu asteittaisen lähentymisen prosessi ja sen vaikutus jäljellä olevien esteiden poistamiseen rajat ylittävässä palvelujen tarjonnassa osapuolten välillä.

4 Jakso

Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten

214 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten toimenpiteisiin, jotka koskevat avainhenkilöstön, korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden, yritysmyyjien, sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien saapumista ja tilapäistä oleskelua niiden alueella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 202 artiklan 5 kohdan soveltamista.
2. Tässä jaksossa
  - a) 'avainhenkilöstöllä' tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät osapuolen sellaisessa oikeushenkilön palveluksessa, joka ei ole voittoa tavoittelematon organisaatio⁽¹⁾, ja jotka ovat vastuussa sijoittautuneen yksikön perustamisesta tai sen asianmukaisesta valvonnasta, hallinnosta ja toiminnasta. 'Avainhenkilöstöön' kuuluvat sijoittautumisen vuoksi matkustavat 'liikematkalaiset' ja 'yrityksen sisäisesti siirretyt':
    - i) sijoittautumisen vuoksi matkustavilla 'liikematkalaisilla' tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät johtotehtävissä ja ovat vastuussa sijoittautuneen yksikön perustamisesta. He eivät tarjoa palveluja eivätkä suorita muuta taloudellista toimintaa kuin mitä sijoittautuminen edellyttää. He eivät saa korvausta isäntämaana olevan osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;
    - ii) 'yrityksen sisäisesti siirretyillä' tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka ovat olleet jonkin oikeushenkilön palveluksessa taikka sen yhtiömiehenä tai osakkaana vähintään yhden vuoden ajan ja jotka on tilapäisesti siirretty toisen osapuolen alueelle sijoittautuneeseen yksikköön, joka voi olla yrityksen/oikeushenkilön tytäryhtiö, sivuliike tai emoyritys. Kyseisen luonnollisen henkilön on kuuluttava johonkin seuraavista luokista:
      - 1) johtajat: johtoasemassa olevat oikeushenkilön palveluksessa työskentelevät henkilöt, jotka ensisijaisesti vastaavat sijoittautuneen yksikön johtamisesta ja työskentelevät pääasiassa yrityksen hallituksen tai osakkeenomistajien tai vastaavan elimen yleisen valvonnan alaisuudessa ja joiden toimenkuvaan kuuluvat ainakin seuraavat:
        - sijoittautuneen yksikön tai sen osaston tai alaosaston johtaminen,

⁽¹⁾ Viittausta 'voittoa tavoittelemattomaan organisaatioon' sovelletaan vain Alankomaiden, Belgian, Espanjan, Irlannin, Italian, Itävallan, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Luxemburgin, Maltaan, Portugalin, Ranskan, Saksan, Slovenian, Suomen, Tanskan, Tšekin, Viron ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta.

- muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työn ohjaus ja valvonta, ja
  - henkilökohtainen toimivalta palkata ja irtisanoa työntekijöitä taikka antaa palkkaamista, irtisanomista tai muita henkilöstöä koskevia suosituksia;
- 2) asiantuntijat: oikeushenkilön palveluksessa työskentelevät henkilöt, joilla on sijoittautuneen yksikön tuotannon, tutkimuslaitteiden, tekniikan, prosessien, menetelmien tai hallinnon kannalta olennaista erityisosaamista. Näitä tietoja arvioitaessa otetaan huomioon paitsi sijoittautuneen yksikön sisäinen tieto myös henkilön huomattava pätevyys erityistä teknistä osaamista vaativassa työssä tai ammatissa, samoin kuin henkilön kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin;
- b) 'korkeakoulututkinnon suorittaneilla harjoittelijoilla' tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön tai sen sivuliikkeen palveluksessa vähintään yhden vuoden ajan, joilla on korkeakoulututkinto ja jotka tilapäisesti siirretään oikeushenkilön toisen osapuolen alueelle sijoittautuneeseen yksikköön urakehitystä varten tai liiketoiminnan tekniikoita tai menetelmiä koskevan koulutuksen saamiseksi ⁽¹⁾;
- c) 'yritysmyyjillä' ⁽²⁾ tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka edustavat osapuolen palveluntarjoajaa tai tavarantoimittajaa ja hakevat lupaa maahanpääsyyn ja tilapäiseen oleskeluun toisen osapuolen alueella palveluja tai tavaroita koskevien myyntineuvottelujen käymiseksi tai palvelujen tai tavaroiden myyntiä koskevan sopimuksen tekemiseksi kyseisen palveluntarjoajan tai tavarantoimittajan puolesta. He eivät osallistu suoraan myyntiin suurelle yleisölle, eivät saa korvausta isäntämaana olevan osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä eivätkä ole komissionäärejä;
- d) 'sopimusperusteisilla palveluntarjoajilla' tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka ovat osapuolen jonkin sellaisen oikeushenkilön palveluksessa, joka ei ole työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimisto eikä toimi tällaisen toimiston kautta, jolla ei ole sijoittautunutta yksikköä toisen osapuolen alueella ja joka on tehnyt vilpittömässä mielessä sopimuksen palvelujen tarjoamisesta viimeksi mainitun osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää sen työntekijöiden tilapäistä läsnäoloa mainitun osapuolen alueella palveluiden tarjontaa koskevan sopimuksen täytäntöön panemiseksi ⁽³⁾;
- e) 'itsenäisillä ammatinharjoittajilla' tarkoitetaan osapuolen alueelle itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä, jotka harjoittavat jonkin palvelun tarjontaa, joilla ei ole sijoittautunutta yksikköä toisen osapuolen alueella ja jotka ovat tehneet vilpittömässä mielessä sopimuksen (muu kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimiston kautta tehty sopimus) palvelujen tarjoamisesta viimeksi mainitun osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää heidän tilapäistä läsnäoloaan mainitun osapuolen alueella palveluiden tarjontaa koskevan sopimuksen täytäntöön panemiseksi ⁽⁴⁾;
- f) 'tutkinnoilla' tarkoitetaan tutkinto- ja muita todistuksia ja muuta näyttöä (virallisesta tutkinnosta), jonka viranomainen on antanut oikeudellisten, hallinnollisten tai muiden määräysten mukaisesti ja jolla osoitetaan ammatillisen koulutuksen suorittaminen.

215 artikla

Avainhenkilöstö ja korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat

1. Kaikilla aloilla, joiden osalta on tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen) mukaisesti tehty sitoumuksia, ja jollei tämän sopimuksen liitteissä XXVII-A ja XXVII-E tai liitteissä XXVII-C ja XXVII-G luetelluista varaumista muuta johdu, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yrittäjien palkata sijoittautuneisiin yksikköihinsä kyseisen toisen osapuolen luonnollisia henkilöitä sillä edellytyksellä, että työntekijät ovat tämän sopimuksen 214 artiklassa määriteltyä avainhenkilöstöä tai korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita. Avainhenkilöstön ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden tilapäinen maahantulo ja oleskelu saa kestää enintään kolme vuotta yrityksen sisäisesti siirrettyjen osalta, 90 päivää minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkalaisten osalta ja yhden vuoden korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden osalta.

2. Ellei tämän sopimuksen liitteissä XXVII-C ja XXVII-G toisin määrätä, osapuoli ei saa millään alalla, jonka osalta on tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen) mukaisesti annettu sitoumuksia, pitää voimassa tai ottaa käyttöön alueellisesti tai koko alueellaan toimenpiteitä, jotka määrittävät lukumäärien kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa oleviksi rajoituksiksi niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärään, jotka yrittäjä voi ottaa palvelukseen avainhenkilöstönä ja korkeakoulututkinnon suorittaneina harjoittelijoina tietyllä alalla, ja syrjiviksi rajoituksiksi.

⁽¹⁾ Vastaanottavalta sijoittautuneelta yksiköltä voidaan edellyttää oleskeluajan kattavan koulutusohjelman esittämistä ennakkohyväksyntää varten. Koulutusohjelmasta on käytävä ilmi, että oleskelun tarkoituksena on koulutus. Espanjan, Itävallan, Ranskan, Saksan, Tšekin ja Unkarin osalta harjoittelun on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.

⁽²⁾ Yhdistynyt kuningaskunta: yritysmyyjiksi tunnustetaan ainoastaan palvelujen myyjät.

⁽³⁾ Edellä d ja e alakohdassa tarkoitettujen palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lakien, asetusten ja vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

⁽⁴⁾ Edellä d ja e alakohdassa tarkoitettujen palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lakien, asetusten ja vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

216 artikla

Yritysmyyjät

Kaikilla aloilla, joiden osalta on tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen) tai 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) mukaisesti annettu sitoumuksia, ja jollei tämän sopimuksen liitteissä XXVII-A, XXVII-E, XXVII-B ja XXVII-F luetelluista varaumista muuta johdu, kumpikin osapuoli sallii yritysmyyjien maahantulon ja tilapäisen oleskelun enintään 90 päivän ajan minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana.

217 artikla

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

1. Osapuolet vahvistavat uudelleen palvelukaupan yleissopimuksen, jäljempänä 'GATS-sopimus', mukaisista sitoumuksistaan johtuvat velvoitteensa, jotka koskevat sopimusperusteisten palveluntarjoajien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua.

Tämän sopimuksen liitteiden XXVII-D ja XXVII-H mukaisesti kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien tarjota palveluita alueellaan tämän artiklan 3 kohdassa määrätyin edellytyksin.

2. Osapuolten sitoumuksiin sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

- a) luonnollisten henkilöiden on tarjottava palveluja väliaikaisesti sellaisen oikeushenkilön työntekijöinä, joka on saanut palvelusopimuksen enintään 12 kuukauden ajaksi;
- b) toisen osapuolen alueelle tulevien luonnollisten henkilöiden olisi tarjottava tällaisia palveluja sellaisen oikeushenkilön työntekijöinä, joka on tarjonnut kyseisiä palveluja vähintään vuoden ajan välittömästi ennen kuin toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus on esitetty. Lisäksi luonnollisilla henkilöillä on oltava päivänä, jona toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus esitetään, vähintään kolmivuotinen ammatillinen kokemus ⁽¹⁾ alalta, jota sopimus koskee;
- c) toisen osapuolen alueelle saapuvilla luonnollisilla henkilöillä on oltava
  - i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava tutkinto ⁽²⁾; ja
  - ii) sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, määräysten tai muiden oikeudellisten vaatimusten mukainen, toiminnan harjoittamiseen vaadittava ammattipätevyys;
- d) luonnollinen henkilö ei saa saada palvelujen tarjoamisesta toisen osapuolen alueella muuta korvausta kuin sen, jonka hänen työnantajanaan oleva oikeushenkilö hänelle maksaa;
- e) luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu kyseisen osapuolen alueella saa kestää enintään kuusi kuukautta tai Luxemburgin osalta 25 viikkoa minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana tai sopimuksen keston ajan, sen mukaan kumpi on lyhyempi;
- f) tämän artiklan määräysten nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan; ja
- g) palvelusopimuksen kattamien henkilöiden määrä ei saa olla suurempi kuin on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, asetusten ja muiden oikeudellisten vaatimusten mukaisesti.

218 artikla

Itsenäiset ammatinharjoittajat

1. Tämän sopimuksen liitteiden XXVII-D ja XXVII-H mukaisesti kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien tarjota palveluita alueellaan tämän artiklan 2 kohdassa määrätyin edellytyksin.

⁽¹⁾ Hankittu täysi-ikäisenä.

⁽²⁾ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

2. Osapuolten sitoumuksiin sovelletaan seuraavia edellytyksiä:
  - a) luonnollisten henkilöiden on tarjottava palveluja väliaikaisesti toisen osapuolen alueelle sijoittautuneina itsenäisinä ammatinharjoittajina, ja heillä on oltava palvelusopimus enintään kahdentoista kuukauden ajaksi;
  - b) luonnollisilla henkilöillä, jotka saapuvat toisen osapuolen alueelle, on päivänä, jona toisen osapuolen alueelle saapumista koskeva hakemus esitetään, oltava vähintään kuusivuotinen ammatillinen kokemus toiminnasta, jota sopimus koskee;
  - c) toisen osapuolen alueelle saapuvilla luonnollisilla henkilöillä on oltava
    - i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava tutkinto ⁽¹⁾; ja
    - ii) sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, määräysten tai muiden oikeudellisten vaatimusten mukainen, toiminnan harjoittamiseen vaadittava ammattipätevyys;
  - d) luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu kyseisen osapuolen alueella saa kestää enintään kuusi kuukautta tai Luxemburgin osalta 25 viikkoa minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana tai sopimuksen keston ajan, sen mukaan kumpi on lyhyempi; ja
  - e) tämän artiklan määräysten nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan.

5 Jakso

Sääntelykehys

1 Alajakso

Sisäinen sääntely

219 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Seuraavia sääntöjä sovelletaan sellaisiin lupavaatimuksiin ja -menettelyihin sekä pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin koskeviin osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat
  - a) rajat ylittävään palvelujen tarjontaan;
  - b) tämän sopimuksen 203 artiklan 8 alakohdassa määriteltyyn oikeushenkilöiden ja luonnollisten henkilöiden sijoittautumiseen niiden alueelle, ja
  - c) tämän sopimuksen 214 artiklan 2 kohdan a–e alakohdassa määriteltyihin luokkiin kuuluvien luonnollisten henkilöiden tilapäiseen oleskeluun niiden alueella.
2. Rajat ylittävän palvelujen tarjonnan osalta näitä sääntöjä sovelletaan vain aloihin, joilla osapuoli on antanut erityis-sitoumuksia, ja niiltä osin kuin näitä sitoumuksia sovelletaan. Sijoittautumisen osalta näitä sääntöjä ei sovelleta aloihin, joita koskee tämän sopimuksen liitteissä XXVII-A ja XXVII-E ilmoitettu varauma. Luonnollisten henkilöiden tilapäisen oleskelun osalta näitä sääntöjä ei sovelleta aloihin, joita koskee tämän sopimuksen liitteissä XXVII-C, XXVII-D, XXVII-G ja XXVII-H ilmoitettu varauma.
3. Näitä sääntöjä ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka on kirjattava luetteloihin rajoituksina.
4. Tässä jaksossa
  - a) 'lupavaatimuksilla' tarkoitetaan muita kuin pätevyyttä koskevia sisällöllisiä vaatimuksia, jotka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on täytettävä saadakseen tai uusiakseen luvan tai muuttaakseen lupaa 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettuun toimintaan;
  - b) 'lupamenettelyillä' tarkoitetaan hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita lupaa 1 kohdan a–c alakohdassa määritettyyn toimintaan hakevan, mukaan lukien luvan muuttaminen tai uusiminen, luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on noudatettava lupavaatimukset täyttääkseen;

⁽¹⁾ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

- c) 'pätevyysvaatimuksilla' tarkoitetaan sisällöllisiä vaatimuksia, jotka koskevat luonnollisen henkilön pätevyyttä tarjota palvelua ja joiden täytyminen on osoitettava luvan saamiseksi palvelun tarjoamiseen;
- d) 'pätevyyksenmenettelyillä' tarkoitetaan hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita luonnollisen henkilön on noudatettava osoittaakseen pätevyysvaatimusten täyttymisen ja saadakseen luvan palvelun tarjoamiseen; ja
- e) 'toimivaltaisella viranomaisella' tarkoitetaan keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelintä tai viranomaista tai valtiosta riippumatonta elintä, joka käyttää keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten sille siirtämiä valtuuksia, ja joka päättää palvelun tarjoamista, myös sijoittautuneen yksikön kautta, koskevasta luvasta tai muun taloudellisen toiminnan kuin palvelujen tarjoamisen aloittamista koskevasta luvasta.

220 artikla

Lupia ja pätevyyttä koskevat edellytykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lupavaatimuksia ja -menettelyjä sekä pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä koskevat toimenpiteet perustuvat kriteereihin, joilla toimivaltaisia viranomaisia estetään käyttämästä harkintavaltaansa mielivaltaisesti.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kriteerien on oltava
  - a) oikeassa suhteessa poliittisiin tavoitteisiin nähden;
  - b) selkeitä ja yksiselitteisiä;
  - c) objektiivisia;
  - d) ennalta vahvistettuja;
  - e) ennakkoon julkaistuja; ja
  - f) avoimia ja saatavilla.
3. Lupa on myönnettävä heti, kun asianmukaisen tarkastelun perusteella on todettu, että luvan saamisen edellytykset täyttyvät.
4. Kumpikin osapuoli pitää yllä tai perustaa oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyitä, jotka mahdollistavat vahinkoa kärsineen yrittäjän tai palveluntarjoajan pyynnöstä nopean uudelleenkäsittelyn ja tarvittaessa asianmukaiset oikaisukeinot, kun on kyse hallinnollisista päätöksistä, jotka koskevat sijoittautumista, rajat ylittävää palveluntarjontaa tai luonnollisten henkilöiden tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten. Siinä tapauksessa, että edellä mainitut menettelyt eivät ole riippumattomia elimestä, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, kummankin osapuolen on taattava, että menettelyt tosiasiallisesti mahdollistavat asian objektiivisen ja puolueettoman tarkastelun.
5. Jos tiettyyn toimintaan saatavilla olevien lupien määrää on rajoitettu vähäisistä luonnonvaroista tai teknisistä valmiuksista johtuvista syistä, kumpikin osapuoli soveltaa mahdollisten ehdokkaiden valintaan menettelyä, jolla varmistetaan tasapuolisuus ja avoimuus, erityisesti saattamalla menettelyn aloittaminen, toteuttaminen ja päättäminen riittävän laajalti tiedoksi.
6. Jollei tämän artiklan määräyksistä muuta johdu, kumpikin osapuoli voi valintamenettelyä koskevia sääntöjä vahvistaessaan ottaa huomioon poliittisia tavoitteita, mukaan lukien terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua ja kulttuuriperinnön säilyttämistä koskevia näkökohtia.

221 artikla

Lupia ja pätevyyttä koskevat menettelyt

1. Lupia ja pätevyyttä koskevien menettelyjen ja muodollisuuksien on oltava selkeitä, ne on julkaistava ennakkoon ja niiden on oltava omiaan takaamaan hakijoille, että hakemukset käsitellään objektiivisesti ja tasapuolisesti.

2. Lupia ja pätevyyttä koskevien menettelyjen ja muodollisuuksien on oltava mahdollisimman yksinkertaisia, eivätkä ne saa tehdä palvelun tarjoamisesta kohtuuttoman mutkikasta tai viivästyttää sitä aiheettomasti. Hakijoille hakemuksesta mahdollisesti aiheutuvien lupamaksujen (1) on oltava kohtuullisia ja oikeasuhteisia lupamenettelyjen kustannuksiin nähden.
3. Kummankin osapuolen on varmistettava, että toimivaltaisen viranomaisen lupaprosessissa tekemät päätökset ja käyttämät menettelyt ovat tasapuolisia kaikkien hakijoiden suhteen. Toimivaltaisen viranomaisen olisi tehtävä päätöksensä itsenäisesti, eikä se saa olla selontekovastuussa millekään niiden palvelujen tarjoajalle, joita varten lupa vaaditaan.
4. Jos hakemuksille on määräaika, hakijalle on jätettävä kohtuullisesti aikaa hakemuksen tekemiseen. Toimivaltaisen viranomaisen on aloitettava hakemuksen käsittely ilman aiheetonta viivytystä. Jos mahdollista, sähköiset hakemukset olisi hyväksyttävä samoin aitoutta koskevin edellytyksin kuin paperihakemukset.
5. Kummankin osapuolen on varmistettava, että hakemusten käsittely, mukaan lukien lopullisen päätöksen tekeminen, saadaan päätökseen kohtuullisessa ajassa täydellisen hakemuksen toimittamisesta. Kumpikin osapuoli pyrkii vahvistamaan hakemusten käsittelyä varten tavanomaiset käsittelyajat.
6. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava hakijalle kohtuullisessa ajassa hakemuksen vastaanottamisesta, jos se katsoo hakemuksen epätäydelliseksi, ja mahdollisuuksien mukaan yksilöitävä hakemuksen täydentämiseksi vaadittavat lisätiedot sekä tarjottava mahdollisuus korjata puutteet.
7. Oikeaksi todistetut jäljennökset olisi mahdollisuuksien mukaan hyväksyttävä alkuperäisten asiakirjojen sijasta.
8. Jos toimivaltaisen viranomaisen hylkää hakemuksen, tästä on ilmoitettava hakijalle kirjallisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Pääsääntöisesti hakijalle on tämän pyynnöstä ilmoitettava myös hakemuksen hylkäämisen syyt ja määräaika, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta.
9. Kummankin osapuolen on varmistettava, että myönnetty lupa tulee voimaan ilman aiheetonta viivytystä luvassa määriteltyjen ehtojen mukaisesti.

2 Alajakso

Yleisesti sovellettavat määräykset

222 artikla

Vastavuoroinen tunnustaminen

1. Tämän luvun määräykset eivät estä osapuolta vaatimasta, että luonnollisilla henkilöillä on sellainen tarvittava pätevyys ja/tai ammattikokemus, jota edellytetään asianomaisen toimialan osalta sillä toiminta-alalla, jolla palvelua tarjotaan.
2. Kumpikin osapuoli rohkaisee ammattialajärjestöjä antamaan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle vastavuoroista tunnustamista koskevia suosituksia, jotta yrittäjät ja palveluntarjoajat voisivat kokonaan tai osittain täyttää kummankin osapuolen soveltamat kriteerit, jotka koskevat yrittäjien ja palveluntarjoajien, erityisesti ammatillisten palvelujen tarjoajien, lupia, toimintaa ja todistuksia.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen suositusten vastaanotettuaan kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea tarkastelee suositusta kohtuullisessa ajassa selvittääkseen, onko se tämän sopimuksen mukainen, ja arvioi suosituksen sisältyvien tietojen perusteella erityisesti
  - a) missä määrin kummankin osapuolen soveltamat normit ja kriteerit, jotka koskevat palveluntarjoajien ja yrittäjien lupia, toimintaa ja todistuksia, ovat samankaltaisia; ja
  - b) vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen mahdollista taloudellista arvoa.

(1) Lupamaksuihin eivät sisälly huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjittämättömästä toimiluvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamisesta.

4. Jos nämä vaatimukset täyttyvät, kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea määrittelee vaiheet neuvotteluja varten. Osapuolet aloittavat sen jälkeen neuvottelut vastavuoroista tunnustamista koskevasta sopimuksesta toimivaltaisten viranomaistensa välityksellä.

5. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen on oltava WTO-sopimuksen asiaa koskevien määräysten ja erityisesti GATS-sopimuksen VII artiklan mukainen.

223 artikla

Avoimuus ja luottamuksellisten tietojen luovuttaminen

1. Kumpikin osapuoli vastaa viipymättä toisen osapuolen pyyntöihin saada siltä tietoja sen yleisesti soveltamista toimenpiteistä tai kansainvälisistä sopimuksista, jotka liittyvät tai vaikuttavat tähän sopimukseen. Kumpikin osapuoli perustaa lisäksi yhden tai useamman tiedotuspisteen, joka toimittaa pyynnöstä tietoja kaikista tällaisista seikoista toisen osapuolen yrittäjille ja palveluntarjoajille. Osapuolet ilmoittavat toisilleen tiedotuspisteidensä yhteystiedot kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Tiedotuspisteiden ei tarvitse olla lakien ja säännösten tallettajia.

2. Tämän sopimuksen määräykset eivät velvoita osapuolta antamaan luottamuksellisia tietoja, joiden luovuttaminen estäisi lain noudattamisen tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut.

3 Alajakso

Tietokonepalvelut

224 artikla

Tietokonepalveluja koskeva yhteisymmärrys

1. Osapuolet noudattavat tämän artiklan määräyksiä niiltä osin kuin tietokonepalvelujen kauppa vapautetaan tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen), 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jakson (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten) mukaisesti.

2. Yhdistyneiden kansakuntien koodi CPC ⁽¹⁾ 84, jolla kuvataan tietokonepalveluita ja niihin liittyviä palveluita, kattaa perustoiminnot, joita käytetään kaikkien tietokonepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen tarjoamiseen:

- a) tietokoneohjelmat, jotka määritellään ohjekokonaisuuksiksi, joita tietokoneiden toiminta ja viestintä edellyttävät (mukaan lukien niiden kehittäminen ja toteuttaminen);
- b) tietojen käsittely ja varastointi; ja
- c) niihin liittyvät palvelut, kuten konsulttipalvelut ja asiakkaiden henkilöstön koulutuspalvelut.

Tekniikan kehitys on johtanut siihen, että näitä palveluita tarjotaan yhä useammin toisiinsa liittyvien palveluiden kokonaisuutena tai pakettina, johon voivat sisältyä kaikki tällaiset perustoiminnot tai joitain niistä. Esimerkiksi verkkosivujen tai verkkoalueen isännöinti, tietojen louhintapalvelut ja grid-laskenta koostuvat tietokonepalveluiden perustoimintojen yhdistelmästä.

3. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut, riippumatta siitä, tarjotaanko niitä verkon, myös internetin, kautta, sisältävät kaikki palvelut, joissa tarjotaan

- a) tietokoneita tai tietokonejärjestelmiä koskevaa tai niitä varten tehtävää konsultointia, strategioita, analyysia, suunnittelua, erittelyä, tuotesuunnittelua, kehittämistä, asentamista, toteuttamista, integrointia, testausta, vianetsintää, päivitystä, tukea, teknistä apua tai hallinnointia;

⁽¹⁾ CPC tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).

- b) tietokoneohjelmia, jotka määritellään ohjekokonaisuuksiksi, joita tietokoneiden toiminta ja (sekä sisäinen että keskinäinen) viestintä edellyttävät, sekä tietokoneohjelmia koskevaa tai niitä varten tehtävää konsultointia, strategioita, analyysia, suunnittelua, erittelyä, tuotesuunnittelua, kehittämistä, asentamista, toteuttamista, integrointia, testausta, vianetsintää, päivitystä, muuntamista, ylläpitoa, tukea, teknistä apua, hallinnointia tai käyttöä;
- c) tietojen käsittelyä, tallennusta, isännöintiä tai tietokantapalveluja;
- d) toimistokoneiden ja -laitteiden, myös tietokoneiden, huolto- ja korjauspalveluja; tai
- e) tietokoneohjelmiin, tietokoneisiin tai tietokonejärjestelmiin liittyviä, muualle luokittelemattomia asiakkaiden henkilöstön koulutuspalveluja.
4. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut mahdollistavat muiden palveluiden (esimerkiksi pankkipalveluiden) tarjonnan sähköisesti ja muilla keinoin. On kuitenkin tärkeää erottaa toisistaan mahdollistava palvelu (esim. verkko- tai sovellusisännöinti) ja sisältö- tai ydinpalvelu, jota tarjotaan sähköisesti (esim. pankkipalvelu). Näissä tapauksissa sisältö- tai ydinpalvelu ei kuulu CPC 84:ään.

4 Alajakso

Posti- ja kuriiripalvelut

225 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä alajaksossa vahvistetaan sääntelykehyksen periaatteet, jotka koskevat kaikkia posti- ja kuriiripalveluja, jotka on vapautettu tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen), 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jakson (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten) mukaisesti.
2. Tässä alajaksossa ja tämän luvun 2 jaksossa (Sijoittautuminen), 3 jaksossa (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jaksossa (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten)
- a) 'toimiluvalla' tarkoitetaan lupaa, jonka sääntelyviranomaisen on myöntänyt yksittäiselle palveluntarjoajalle ja jota tietyn palvelun tarjoaminen edellyttää;
- b) 'yleispalvelulla' tarkoitetaan tietynlaatuisten postipalveluiden pysyvää tarjontaa kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin osapuolen koko alueella.

226 artikla

Kilpailuvastaisten käytäntöjen torjunta posti- ja kuriiripalveluiden alalla

Asianmukaisia toimenpiteitä otetaan käyttöön tai pidetään yllä, jotta voidaan estää sellaisia toimittajia ottamasta käyttöön kilpailuvastaisia käytäntöjä käyttöönotto tai jatkaa niitä, jotka yksin tai yhdessä voivat markkina-asemaansa käyttämällä vaikuttaa olennaisesti (hintaa ja tarjontaa koskeviin) osallistumisehtoihin asianomaisilla posti- ja kuriiripalvelujen markkinoilla.

227 artikla

Yleispalvelu

Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa. Tällaisia velvoitteita ei sinänsä katsota kilpailun vastaisiksi, jos niitä hallinnoidaan avoimesti, ketään syrjimättä ja kilpailun kannalta puolueettomalla tavalla eivätkä ne aiheuta suurempaa rasitetta kuin mitä osapuolen määrittelemä yleispalvelu edellyttää.

228 artikla

Toimiluvat

1. Toimilupa voidaan vaatia ainoastaan sellaisiin palveluihin, jotka kuuluvat yleispalvelun piiriin.
2. Jos toimilupa vaaditaan, seuraavat tiedot on julkistettava:
  - a) kaikki toimiluvan myöntämiseen liittyvät perusteet sekä aika, joka yleensä tarvitaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen; ja
  - b) toimilupien ehdot ja edellytykset.
3. Toimiluvan epäämisperusteet on pyynnöstä ilmoitettava hakijalle. Kumpikin osapuoli vahvistaa riippumattoman elimen välityksellä tapahtuvan muutoksenhakumenettelyn. Tällaisen menettelyn on oltava avoin ja syrjimätön, ja sen on perustuttava objektiivisiin perusteisiin.

229 artikla

Sääntelyelimen riippumattomuus

Sääntelyelimen on oltava oikeudellisesti erillinen kaikista posti- ja kuriiripalveluiden tarjoajista, eikä se ole niille selontekovelvollinen. Sääntelyelimen päätösten ja menettelyjen on oltava tasapuoliset kaikkien markkinaosapuolten kannalta.

230 artikla

Asteittainen lähentäminen

Kumpikin osapuoli tunnustaa, että on tärkeää lähentää Moldovan tasavallan nykyistä ja tulevaa lainsäädäntöä asteittain tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-C olevassa luettelossa esitettyyn unionin säännöstöön.

5 Alajakso

Sähköisen viestinnän verkot ja palvelut

231 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä alajaksossa esitetään sääntelyperiaatteet, jotka koskevat kaikkia sähköisiä viestintäpalveluja, jotka on vapautettu tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen), 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jakson (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten) mukaisesti.
2. Tässä alajaksossa ja tämän luvun 2 jaksossa (Sijoittautuminen), 3 jaksossa (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jaksossa (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten)
  - a) 'sähköisillä viestintäpalveluilla' tarkoitetaan kaikkia palveluja, jotka muodostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan lukien televiestintäpalvelut ja siirtopalvelut radio- ja televisiotoinnassa käytetyissä verkoissa. Palvelujen ulkopuolelle jäävät sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirretyt sisältöpalvelut tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitävät palvelut;
  - b) 'yleisellä viestintäverkolla' tarkoitetaan sähköistä viestintäverkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan;
  - c) 'sähköisellä viestintäverkolla' tarkoitetaan siirtojärjestelmiä sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita välineitä, joilla voidaan siirtää signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla, mukaan luettuina satelliittiverkot, kiinteät (piiri- ja pakettikytkentäiset, mukaan luettuna internet) ja matkaviestinnän maanpäälliset verkot, sähkökaapelijärjestelmät siinä määrin kuin niitä käytetään signaalinsiirtoon, radio- ja televisiolähteyksiin käytetyt verkot sekä kaapelitelevisioverkot riippumatta siitä, minkä tyyppistä informaatiota niissä siirretään;

- d) 'säätelyviranomaisella' tarkoitetaan sähköisen viestinnän alalla yhtä tai useampaa elintä, jonka tehtävänä on säännellä tässä luvussa tarkoitettua sähköistä viestintää;
- e) palveluntarjoajalla katsotaan olevan 'huomattava markkinavoima', jos sillä on yksin tai yhdessä muiden kanssa määrävää asemaa vastaava asema eli sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, asiakkaista ja viime kädessä kuluttajista;
- f) 'yhteenliittämisellä' tarkoitetaan saman tai eri palveluntarjoajan käyttämien yleisten viestintäverkkojen fyysistä ja loogista yhdistämistä, jotta tietyn palveluntarjoajan palveluja käyttävät voivat olla yhteydessä saman tai toisen palveluntarjoajan palvelujen käyttäjiin tai käyttää toisen palveluntarjoajan palveluja. Palveluja voivat tarjota yhteenliitetyt osapuolet tai muut osapuolet, joilla on verkon käyttöoikeus. Yhteenliittäminen on erityinen käyttöoikeuden tyyppi, joka toteutetaan yleisten verkkojen operaattoreiden kesken;
- g) 'yleispalvelulla' tarkoitetaan tietynlaatuisten palvelujen kokonaisuutta, joka tarjotaan kaikille käyttäjille osapuolen alueella maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kohtuullisin hinnoin. Osapuolet päättävät itse sen laajuudesta ja täytäntöönpanosta;
- h) 'käyttöoikeudella' tarkoitetaan järjestelmien ja/tai palvelujen asettamista toisen palveluntarjoajan saataville määritellyin ehdoin joko yksinoikeudella tai muutoin sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamista varten. Se kattaa muun muassa verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeuden, johon saattaa sisältyä laitteiden liittäminen kiinteää tai muuta kuin kiinteää tapaa käyttäen (tässä tarkoitetaan erityisesti tilaajayhteyksien sekä sellaisten toimintojen ja palvelujen käyttöoikeutta, joita tarvitaan palvelujen tarjoamiseksi tilaajayhteyksien kautta); fyysisten perusrakenteiden käyttöoikeuden, mukaan lukien rakennukset, kaapelikanavat ja mastot; asiaan liittyvien ohjelmistojen käyttöoikeuden, mukaan lukien käyttötukijärjestelmät; numeronmuuntoa tai vastaavia toimintoja tarjoavien järjestelmien käyttöoikeuden; kiinteiden ja matkaviestintäverkkojen käyttöoikeuden erityisesti verkkovierailua varten; digitaalitelevisiopalvelujen ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmien käyttöoikeuden; ja virtuaaliverkkopalvelujen käyttöoikeuden;
- i) 'loppukäyttäjällä' tarkoitetaan käyttäjää, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja;
- j) 'tilaajayhteydellä' tarkoitetaan fyysisiä johtoja, jotka yhdistävät tilaajan tiloissa olevan liityntapisteen ristikytkentätelineeseen tai vastaavaan kiinteän yleisen viestintäverkon verkkoelementtiin.

232 artikla

Säätelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähköisten viestintäpalvelujen säätelyviranomaiset ovat oikeudellisesti erillisiä ja toiminnallisesti riippumattomia kaikista sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajista. Jos osapuolella on omistusosuuksia tai määräysvaltaa sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoavassa palveluntarjoajassa, sen on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että säätelyviranomaisella on riittävät valtuudet toimialan sääntelyyn. Säätelyviranomaisen tehtävät on julkaistava helposti saatavilla olevassa ja selkeässä muodossa, erityisesti jos tehtävät on osoitettu useammalle kuin yhdelle elimelle.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että säätelyviranomaisten päätökset ja niiden käyttämät menettelyt ovat tasapuolisia kaikkien markkinaosapuolten kannalta ja avoimia.
4. Säätelyviranomaisella on valtuudet suorittaa analyysi ennakkosääntelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista. Jos säätelyviranomaisen on tämän sopimuksen 234 artiklan mukaisesti tehtävä päätös siitä, asettaako, pitääkö voimassa, muuttaako tai poistaako se velvoitteita, sen on markkina-analyysin perusteella määriteltävä, vallitseeko merkityksellisillä markkinoilla todellinen kilpailu.
5. Jos säätelyviranomainen toteaa, ettei merkityksellisillä markkinoilla vallitse todellista kilpailua, sen on määriteltävä ja nimettävä palveluntarjoajat, joilla on huomattava markkinavoima kyseisillä markkinoilla, ja tarpeen mukaan asetettava niille tämän sopimuksen 234 artiklassa tarkoitettuja erityisiä sääntelyllisiä velvoitteita tai pidettävä ne edelleen voimassa tai muutettava niitä. Jos säätelyviranomainen toteaa, että markkinoilla vallitsee todellinen kilpailu, se ei saa asettaa eikä pitää voimassa minkäänlaisia tämän sopimuksen 234 artiklassa tarkoitettuja erityisiä sääntelyllisiä velvoitteita.
6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoajalla, johon säätelyviranomaisen päätös vaikuttaa, on oikeus hakea muutosta päätökseen muutoksenhakuelimeltä, joka on riippumaton kaikista päätöksen tekemiseen osallistuneista

osapuolista. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tapaukseen liittyvät tosiseikat otetaan asianmukaisesti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös on voimassa, kunnes muutoksenhaku on käsitelty, jollei muutoksenhakuelin toisin päätä. Jos muutoksenhakuelin ei ole luonteeltaan tuomioistuini, sen päätökset on aina perusteltava kirjallisesti ja sen päätöksistä on lisäksi voitava valittaa puolueettomalle ja riippumattomalle oikeusviranomaiselle. Muutoksenhakuelinten päätökset on pantava tehokkaasti täytäntöön.

7. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos sääntelyviranomaiset aikovat toteuttaa tämän alajakson määräyksiin liittyviä, merkityksellisiin markkinoihin huomattavalla tavalla vaikuttavia toimenpiteitä, ne antavat asianomaisille osapuolille mahdollisuuden esittää kohtuullisessa määräajassa lausuntonsa ehdotetuista toimenpiteistä. Sääntelyviranomaisen on julkaistava tiedot kuulemismenettelyistään. Kuulemisen tulokset on asetettava julkisesti saataville, paitsi jos tiedot ovat luottamuksellisia.

8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavat palveluntarjoajat toimittavat kaikki tarvittavat tiedot, taloudelliset tiedot mukaan lukien, jotta sääntelyviranomaiset voivat varmistua siitä, että tämän alajakson määräyksiä tai niiden mukaisesti tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Näiden palveluntarjoajien on pyynnöstä toimitettava tiedot viipymättä sekä sääntelyviranomaisen edellyttämän aikataulun mukaisesti että sen vaatimalla tarkkuudella. Sääntelyviranomaisen pyytämien tietojen on oltava oikeasuhteisia tämän tehtävän suorittamiseen nähden. Sääntelyviranomaisen on perusteltava tietojen antamista koskeva pyyntönsä.

233 artikla

Lupa sähköisten viestintäpalveluiden tarjoamiseen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluiden tarjontaan myönnetään mahdollisuuksien mukaan lupa pelkän ilmoituksen perusteella.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimilupaa voidaan vaatia numeroiden ja taajuuksien myöntämiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällaisten toimilupien ehdot on julkistettava.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos toimilupa vaaditaan,
  - a) kaikki toimiluvan myöntämiseen liittyvät perusteet sekä kohtuullinen aika, joka yleensä vaaditaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen, julkistetaan;
  - b) toimiluvan epäämisperusteet ilmoitetaan pyynnöstä hakijalle kirjallisesti;
  - c) hakija voi tehdä valituksen muutoksenhakuelimeen, jos toimilupa evätään perusteettomasti; ja
  - d) lupamaksut ⁽¹⁾, jotka osapuoli vaatii luvan myöntämisestä, eivät ylitä hallinnollisia kustannuksia, jotka tavanomaisesti koituvat soveltuvien lupien hallinnosta, valvonnasta ja täytäntöönpanosta. Tämän kohdan vaatimuksia ei sovelleta radiotaajuuksien ja numerointivarojen käytöstä perittäviin lupamaksuihin.

234 artikla

Käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikilla palveluntarjoajilla, joilla on sähköisten viestintäpalveluiden tarjoamista koskeva lupa, on oikeus ja velvollisuus neuvotella käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjoajien kanssa. Käyttöoikeuksista ja verkkojen yhteenliittämisestä olisi periaatteessa sovittava kyseisten palveluntarjoajien kaupallisten neuvottelujen pohjalta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoajat, jotka verkkojen yhteenliittämisjärjestelyjä koskevien neuvottelujen myötä saavat tietoja toiselta palveluntarjoajalta, käyttävät tällaisia tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu, ja huolehtivat aina toimitettujen tai tallennettujen tietojen luottamuksellisuudesta.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos sääntelyviranomaisen toteaa tämän sopimuksen 232 artiklan mukaisesti, ettei merkityksellisillä markkinoilla vallitse todellista kilpailua, sillä on valtuudet asettaa palveluntarjoajalle, jolla on todettu olevan huomattava markkinavoima, yksi tai useampi seuraavista yhteenliittämistä ja/tai käyttöoikeuksia koskevista velvoitteista:
  - a) syrjimättömyyttä koskeva velvoite sen varmistamiseksi, että operaattori soveltaa samankaltaisia ehtoja samankaltaisissa olosuhteissa muihin palveluntarjoajiin, jotka tarjoavat samankaltaisia palveluja, ja tarjoaa palveluja ja tietoja muille samoilla ehdoilla ja samanlaatuina kuin omille yksiköilleen, tytäryhtiöilleen tai kumppaneilleen;

⁽¹⁾ Lupamaksuihin eivät sisälly huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjittämättömästä toimiluvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset yleispalvelun tarjoamiseksi.

- b) useassa tarjontaketjun vaiheessa toimivaa yritystä koskeva velvoite saattaa tietoon tukkuhintansa ja sisäiset siirtohintansa syrjimättömyysveloitteen noudattamiseksi tai epärehellisen ristiintukemisen estämiseksi. Sääntelyviranomaisen voi määritellä käytettävän menettely- ja kirjanpitoavan;
- c) veloitteet toteuttaa kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat erityisten verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeutta, mukaan luettuna tilaajayhteyksien eriytetty tarjonta, ja oikeutta hyödyntää niitä muun muassa silloin, kun sääntelyviranomaisen katsoo, että käyttöoikeuden epääminen tai saman vaikutuksen aiheuttavat kohtuuttomat ehdot estäisivät kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymistä vähittäismyyntitasolla tai että se ei olisi loppukäyttäjien edun mukaista.

Sääntelyviranomaiset voivat liittää tämän alakohdan veloitteisiin vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja;

- d) velvoite tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten; myöntää teknisten rajapintojen, yhteyskäytäntöjen tai muiden keskeisten, palvelujen tai virtuaaliverkkopalvelujen yhteentoimivuuden kannalta välttämättömien tekniikkojen avoin käyttöoikeus; tarjota rinnakkain sijoittamista tai muita toimintojen yhteiskäyttötapoja, mukaan lukien kaapelikanavien, rakennuksien tai mastojen käyttöoikeus; tarjota tiettyjä palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi käyttäjille, mukaan lukien älyverkkopalveluihin liittyvät toiminnot; antaa käyttökäytännön tai samankaltaisten ohjelmistojärjestelmien käyttöoikeus terveen kilpailun varmistamiseksi palvelujen tarjonnassa; ja liittää yhteen verkkoja tai verkkotoimintoja.

Sääntelyviranomaiset voivat liittää tämän alakohdan veloitteisiin vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja;

- e) kustannusvastaavuutta ja hintavalvontaa koskevat veloitteet, mukaan lukien hintojen kustannuslähtöisyyttä ja kustannuslaskentaa koskevat veloitteet, tietyn tyyppisten yhteenliittämisten ja/tai käyttöoikeuksien tarjonnassa, jos markkina-analyysi osoittaa, että todellinen kilpailu puuttuu ja tämä saattaa johtaa siihen, että kyseinen operaattori saattaa pitää hintoja liian korkealla tasolla tai harjoittaa hintapainostusta loppukäyttäjien haitaksi.

Sääntelyviranomaisten on otettava huomioon operaattorin tekemät investoinnit ja sallittava tälle kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle, ottaen huomioon investointeihin liittyvät riskit;

- f) velvoite julkaista sääntelyviranomaisen palveluntarjoajalle asettamat erityisveloitteet ja yksilöidä samalla tuote-/palvelumarkkinat ja maantieteelliset markkinat. Ajantasaiset tiedot on saatettava yleisesti ja helposti kaikkien asianomaisten osapuolten saataville, jolleivät tiedot ole luottamuksellisia eivätkä sisällä liikesalaisuuksia;
- g) avoimuutta koskevat veloitteet, joiden mukaan operaattoreiden on julkistettava määrätty tiedot; erityisesti tilanteessa, jossa operaattorilla on syrjimättömyyteen liittyviä veloitteita, sääntelyviranomaisen voi vaatia sitä julkaisemaan viitetarjouksen, jonka on oltava riittävästi eritelty sen varmistamiseksi, että palveluntarjoajia ei vaadita maksamaan toiminnoista, jotka eivät ole halutun palvelun kannalta välttämättömiä, ja joka sisältää tarjottavan palvelun eriteltynä markkinoiden tarpeiden mukaisesti osatekijöihin sekä siihen liittyvät ehdot, mukaan lukien hinnat.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoaja, joka pyytää verkkojen yhteenliittämistä sellaisen palveluntarjoajan kanssa, jolla on todettu olevan huomattava markkinavoima, voi hakea verkkojen yhteenliittämistä ja/tai käyttöoikeuksia koskeviin ehtoihin liittyvän riidan ratkaisua riippumattomalta kotimaiselta elimeltä, joka voi olla tämän sopimuksen 231 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu sääntelyelin, joko milloin tahansa tai julkisesti ilmoitetun kohtuullisen ajan kuluttua.

235 artikla

Rajalliset voimavarat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki menettelyt, jotka koskevat rajallisten voimavarojen, kuten taajuuksien, numeroiden ja asennusoikeuksien, myöntämistä ja käyttöä, toteutetaan puolueettomasti, oikeasuhteisesti, viivytystä, avoimesti ja syrjimättömästi. Myönnettyjen taajuuskaistojen kulloinenkin tilanne on julkaistava, mutta yksityiskohtaisia tietoja julkishallinnon erityisiin käyttötarkoituksiin myönnettyistä taajuuksista ei edellytetä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa sähköisissä viestintäpalveluissa niiden alueella käytettävien radiotaajuuksien tehokkaan hallinnoinnin, jotta voidaan varmistaa taajuuksien tosiasiallinen ja tehokas käyttö. Jos tiettyjen taajuuksien kysyntä ylittää saatavilla olevien taajuuksien määrän, tällaisten taajuuksien jakamisessa käyttäjille on noudatettava tarkoituksenmukaisia ja avoimia menettelyjä, jotta voidaan varmistaa niiden mahdollisimman tehokas käyttö ja edistää kilpailun kehittymistä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kansallisten numerointivarojen jakaminen ja kansallisten numerointisuunnitelmien hallinnointi annetaan sääntelyviranomaisen tehtäväksi.

4. Jos julkisilla viranomaisilla tai paikallisviranomaisilla on omistussuosuuksia tai määräysvaltaa yleisiä viestintäverkkoja ja/tai -palveluja tarjoavissa palveluntarjoajissa, on varmistettava, että asennusoikeuksien myöntämiseen liittyvät toiminnot erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti omistajuuteen ja määräysvaltaan liittyvästä toiminnasta.

236 artikla

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määrittellä, minkälaiset yleispalveluvelvoitteet se haluaa pitää voimassa.

2. Tällaisia velvoitteita ei sinänsä pidetä kilpailunvastaisina sillä edellytyksellä, että niitä hallinnoidaan avoimesti, objektiivisesti ja syrjimättömästi. Tällaisten velvoitteiden hallinnoinnin on myös oltava kilpailun suhteen neutraalia, eikä se saa olla raskaampaa kuin mikä on tarpeen kunkin osapuolen määrittelemää yleispalvelutyyppejä varten.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki palveluntarjoajat voivat tarjoutua yleispalvelun varmistajiksi eikä mitään palveluntarjoajaa suljeta ennakolta tämän mahdollisuuden ulkopuolelle. Valinta on tehtävä tehokkaalla, avoimella, objektiivisella ja syrjimättömällä tavalla. Kumpikin osapuoli arvioi tarvittaessa, muodostaako yleispalvelun tarjoaminen kohtuuttoman rasitteen yhdelle tai useammalle yleispalvelun tarjoajaksi nimetyille organisaatiolle. Jos se tällaisen kustannuslaskelman nojalla on perusteltua ja ottaen huomioon yleispalvelua tarjoavalle organisaatiolle mahdollisesti koituvaa markkinaetu, sääntelyviranomaisten on päätettävä, tarvitaanko kyseistä yhtä tai useampaa palveluntarjoajaa koskevaa kompensatiomenettelyä tai yleispalvelujen nettokustannusten jakamisenettelyä.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että:

- a) käyttäjien saatavilla on joko painettuja tai sähköisiä tilaajaluetteloita tai molempia, ja luettelot saatetaan ajan tasalle säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa; ja
- b) edellä a alakohdassa tarkoitettuja palveluja tarjoavat organisaatiot soveltavat syrjimättömyyden periaatetta muiden organisaatioiden niille toimittamien tietojen käsittelyssä.

237 artikla

Sähköisten viestintäpalveluiden rajat ylittävä tarjonta

Kumpikaan osapuoli ei voi rajat ylittävän palveluiden tarjonnan ehtona edellyttää, että toisen osapuolen palveluntarjoajan on perustettava toimipaikka tai oltava jollain tavalla sijoittautunut osapuolen alueelle tai että sillä olisi kotipaikka siellä.

238 artikla

Tietojen luottamuksellisuus

Kumpikin osapuoli varmistaa palvelukauppaa rajoittamatta yleisessä sähköisessä viestintäverkossa tapahtuvan ja julkisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluita käyttävän sähköisen viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden.

239 artikla

Palveluntarjoajien väliset riidat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos sähköisten viestintäverkkojen tai -palveluiden tarjoajien välillä ilmenee riita, joka liittyy tässä luvussa tarkoitettuihin oikeuksiin ja velvoitteisiin, asianomainen sääntelyviranomaisen antaa kumman tahansa asianomaisen osapuolen pyynnöstä sitovan päätöksen, jolla riita ratkaistaan mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa.

2. Säätelyviranomaisen päätös on julkistettava liikesalaisuutta koskevia määräyksiä noudattaen. Asianomaisille palveluntarjoajille on esitettävä päätöksen täydelliset perustelut.
3. Jos tällainen riita koskee rajat ylittävää palveluiden tarjontaa, kyseisten säätelyviranomaisten on koordinoitava toimintansa, jotta riita voidaan ratkaista.

240 artikla

Asteittainen lähentäminen

Kumpikin osapuoli tunnustaa, että on tärkeää lähentää Moldovan tasavallan nykyistä ja tulevaa lainsäädäntöä asteittain tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-B olevassa luettelossa esitettyyn unionin säännöstöön.

6 Alajakso

Rahoituspalvelut

241 artikla

Soveltamisala ja määritelmä

1. Tässä jaksossa esitetään säätelyperiaatteet, jotka koskevat kaikkia rahoituspalveluja, jotka on vapautettu tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen), 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jakson (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten) mukaisesti.
2. Tässä alajaksossa ja tämän luvun 2 jaksossa (Sijoittautuminen), 3 jaksossa (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jaksossa (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten)
  - a) 'rahoituspalvelulla' tarkoitetaan mitä tahansa osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toimintamuodot:
    - i) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut:
      - 1) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus):
        - a) henkivakuutus;
        - b) vahinkovakuutus;
      - 2) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
      - 3) vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta; ja
      - 4) vakuutusten liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut;
    - ii) pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja):
      - 1) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä;
      - 2) kaikenlaisen luotonanto, mukaan luettuina kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus;
      - 3) rahoitusleasing;
      - 4) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan luettuina luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit;
      - 5) takaukset ja sitoumukset;

- 6) kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:
    - a) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekrit, vekselit ja talletustodistukset);
    - b) ulkomaanvaluutta;
    - c) johdannaistuotteet, esimerkiksi futuurit ja optiot;
    - d) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkoterminit;
    - e) siirtokelpoiset arvopaperit;
    - f) muut markkinakelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, mukaan lukien jalometalliharkot;
  - 7) osallistuminen asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) kaikenlaisien arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
  - 8) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
  - 9) varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikenlaisen yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
  - 10) rahoitusvaroihin kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin markkinakelpoisiin välineisiin liittyvät selvitys- ja toimituspalvelut;
  - 11) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot;
  - 12) neuvonta, välitys ja muut liitännäisrahoituspalvelut 1–11 alakohtassa lueteltujen toimintamuotojen osalta, mukaan lukien luottotiedot ja luottotietoanalyysit, sijoituksiin ja arvopaperisalkkuihin liittyvä tutkimus ja neuvonta, yritysostoihin sekä yritysten uudelleenjärjestelyyn ja strategiaan liittyvä neuvonta;
- b) 'rahoituspalvelujen tarjoajalla' tarkoitetaan osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluja. Käsitteeseen 'rahoituspalvelujen tarjoaja' eivät kuulu julkiset elimet;
- c) 'julkisella elimellä' tarkoitetaan
- i) osapuolen julkisia viranomaisia, keskuspankkia tai raha- tai rahoitusalan viranomaista taikka osapuolen omistuksessa tai valvonnassa olevaa laitosta, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa julkisia tehtäviä tai suorittaa julkishallintoon kuuluvia toimintoja, ei kuitenkaan laitosta, joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai
  - ii) näiden tehtävien osalta yksityistä elintä, kun se hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai raha- ja rahoitusalan viranomainen;
- d) 'uudella rahoituspalvelulla' tarkoitetaan luonteeltaan rahoitukseen liittyvää palvelua, jota mikään rahoituspalvelujen tarjoaja ei tarjoa osapuolen alueella mutta jota tarjotaan toisen osapuolen alueella, mukaan lukien palvelut, jotka liittyvät olemassa oleviin ja uusiin tuotteisiin tai tuotteen toimitustapaan.

242 artikla

Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Kumpikin osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä syistä muun muassa
  - a) suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutusosastajia tai henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja; ja
  - b) varmistaakseen osapuolen rahoitusjärjestelmän luotettavuuden ja vakauden.
2. Nämä toimenpiteet eivät saa olla vaativampia kuin on tarpeen niille asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, eivätkä ne saa johtaa toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajien syrjintään osapuolen omiin rahoituspalvelujen tarjoajiin verrattuna.
3. Tämän sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu paljastamaan yksittäisten kuluttajien liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

243 artikla

Tehokas ja avoin sääntely

1. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan ilmoittamaan etukäteen kaikille asianomaisille henkilöille sellaisista yleisesti sovellettaviksi tarkoitetuista toimenpiteistä, joiden käyttöönottoa osapuoli ehdottaa, antaakseen näille henkilöille mahdollisuuden esittää huomautuksia kyseisistä toimenpiteistä. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan

- a) virallisessa julkaisussa; tai
- b) muussa kirjallisessa tai sähköisessä muodossa.

2. Kumpikin osapuoli antaa asianomaisten henkilöiden tiedoksi vaatimukset, joita se soveltaa rahoituspalvelujen tarjoamista koskevien hakemusten laatimiseen.

Asianomainen osapuoli antaa hakijalle tämän pyynnöstä tiedon sen hakemuksen käsittelyvaiheesta. Jos asianomainen osapuoli tarvitsee lisätietoja hakijalta, sen on ilmoitettava tästä hakijalle ilman tarpeetonta viivytystä.

3. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan varmistamaan, että rahoituspalvelualan sääntelyä ja valvontaa sekä veropetosten ja veronkierron torjuntaa koskevat kansainvälisesti sovitut normit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan sen alueella. Tällaisia kansainvälisesti sovittuja normeja ovat muun muassa Baselin pankkivalvontakomitean ”Core Principles for Effective Banking Supervision” (pankkivalvontaa koskevat peruseriaatteen), kansainvälisen vakuutusvalvojen järjestön ”Insurance Core Principles” (vakuutuksen peruseriaatteen), arvopaperipörssiä valvovien viranomaisten kansainvälisen järjestön ”Objectives and Principles of Securities Regulation” (arvopaperikaupan sääntelyn tavoitteet ja periaatteet), taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) tietojenvaihtoa veroasioissa koskeva sopimus, G20-ryhmän antama ”Statement on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes” (lausuma avoimuudesta ja tietojenvaihdosta verotusta varten) sekä rahanpesunvastaisen kansainvälisen toimintaryhmän ”Forty Recommendations on Money Laundering” (neljäkymmentä rahanpesun vastaista suositusta) ja ”Nine Special Recommendations on Terrorist Financing” (yhdeksän terrorismin rahoituksen vastaista erityissuositusta).

Osapuolet ottavat myös huomioon G7-maiden valtiovarainministerien vahvistaman ”Ten Key Principles for Information Exchange” (tietojenvaihdon kymmenen peruseriaatetta) ja toteuttavat tarvittavat toimenpiteet näiden periaatteiden soveltamiseksi kahdensivuisissa yhteyksissään.

244 artikla

Uudet rahoituspalvelut

Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjota samantyyppisiä uusia rahoituspalveluja kuin ne, joita osapuolen omat rahoituspalvelujen tarjoajat saavat osapuolen sisäisen lainsäädännön nojalla tarjota vastavissa olosuhteissa. Osapuoli voi määrätä sen oikeudellisen muodon, jonka kautta palvelua voidaan tarjota, ja se voi edellyttää, että palvelun tarjoamiseen hankitaan lupa. Jos lupa vaaditaan, päätös siitä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa, ja lupa voidaan evätä vain toiminnan vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä syistä.

245 artikla

Tietojenkäsittely

1. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan siirtää tietojenkäsittelyssä tarvittavia tietoja sähköisesti tai muussa muodossa alueelleen ja sieltä pois, jos tällainen tietojenkäsittely on tarpeen rahoituspalvelujen tarjoajan tavanomaisessa liiketoiminnassa.

2. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön riittäviä suoja-toimenpiteitä henkilöiden yksityisyyden ja perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamiseksi, erityisesti henkilötietojen siirron osalta.

246 artikla

Erityiset poikkeukset

1. Tämän luvun määräysten ei saa tulkita estävän osapuolta tai sen julkisia elimiä harjoittamasta yksinoikeudella alueellaan yleiseen eläkejärjestelmään tai lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvaa toimintaa tai tarjoamista siihen liittyviä palveluja, paitsi jos tällaista toimintaa voivat osapuolen sisäisten säännösten mukaisesti harjoittaa myös julkisten elinten tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat.

2. Tämän sopimuksen määräyksiä ei sovelleta keskuspankin, rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen raha- ja valuuttakurssipolitiikan yhteydessä toteuttamiin toimiin.

3. Tämän luvun määräysten ei saa tulkita estävän osapuolta tai sen julkisia elimiä harjoittamasta toimintaa tai tarjoamista palveluja yksinoikeudella alueellaan osapuolen tai sen julkisten elinten lukuun taikka niiden takauksella tai niiden myöntämin varoin.

247 artikla

Itsesääntelyorganisaatiot

Jos osapuoli edellyttää liittymistä tai osallistumista tai pääsyä johonkin itsesääntelyelimeen, arvopaperi- tai futuuripörssiin tai -markkinoihin, selvitystoimistoon tai muuhun organisaatioon tai yhdistykseen, jotta toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoaja saisi tarjota rahoituspalveluja samoista lähtökohdista kuin osapuolen omat rahoituspalvelujen tarjoajat, tai jos osapuoli välittömästi tai välillisesti tarjoaa tällaisille elimille oikeuksia tai etuja rahoituspalveluiden tarjonnassa, osapuolen on varmistettava tämän sopimuksen 205 artiklan 1 kohdassa ja 211 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden noudattaminen.

248 artikla

Selvitys- ja maksujärjestelmät

Niillä ehdoilla ja edellytyksillä, joilla myönnetään kansallinen kohtelu, kummankin osapuolen on sallittava alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajien päästä osalliseksi julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja selvitysjärjestelmiin, sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleenrahoitusmahdollisuuksiin, jotka ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä. Tällä artiklalla ei tarjota näille rahoituspalvelujen tarjoajille pääsyä osapuolen viimekäden rahoittajan ("lender of last resort") mahdollisuuksiin.

249 artikla

Asteittainen lähentäminen

Kumpikin osapuoli tunnustaa, että on tärkeää lähentää Moldovan tasavallan nykyistä ja tulevaa lainsäädäntöä asteittain tämän sopimuksen 243 artiklan 3 kohdassa luetteluihin kansainvälisiin parhaiden käytäntöjen normeihin sekä tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-A olevassa luettelossa esitettyyn unionin säännöstöön.

7 Alajakso

Liikennepalvelut

250 artikla

Soveltamisala

Tässä jaksossa esitetään periaatteet, jotka koskevat kansainvälisiä liikennepalveluja, jotka on vapautettu tämän luvun 2 jakson (Sijoittautuminen), 3 jakson (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jakson (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten) mukaisesti.

251 artikla

Kansainvälinen meriliikenne

1. Tässä alajaksossa ja tämän luvun 2 jaksossa (Sijoittautuminen), 3 jaksossa (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) ja 4 jaksossa (Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten)

a) 'kansainväliseen meriliikenteeseen' sisältyvät ovelta ovelle -kuljetukset ja multimodaalikuljetukset, joilla tarkoitetaan tavaroiden kuljettamista useammalla kuin yhdellä liikennemuodolla, joihin sisältyy meriosuus, ja ainoastaan yhdellä kuljetusasiakirjalla, minkä vuoksi tähän sisältyy oikeus tehdä suoraan sopimuksia muiden liikennemuotojen tarjoajien kanssa;

- b) 'meriliikenteen lastinkäsittelypalveluilla' tarkoitetaan ahtausyritysten, myös terminaalien operaattoreiden, harjoittamaa toimintaa, mutta siihen ei sisälly satamatyöläisten välitön toiminta, jos tällainen työvoima on järjestetty ahtausyrityksistä ja terminaalien operaattoriyrityksistä riippumattomasti. Tähän sisältyvät seuraavien vaiheiden järjestely ja valvonta:
- i) lastin lastaaminen laivaan/purkaminen laivasta;
  - ii) lastin kiinnittäminen/irrottaminen; ja
  - iii) lastin vastaanottaminen/toimittaminen ja säilyttäminen ennen laivausta tai purkamisen jälkeen;
- c) 'tulliselvityspalveluilla' (vaihtoehtoisesti 'tullitoimipaikan asiamiespalvelut') tarkoitetaan toimia, jotka koostuvat rahdin tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvien tullimuodollisuuksien täyttämistä toisen osapuolen puolesta riippumatta siitä, onko palvelu kyseisen palveluntarjoajan päätoiminta vai sen päätoimialaa täydentävä muu toimintamuoto;
- d) 'konttiasema- ja varastopalveluilla' tarkoitetaan konttien säilyttämistä joko satama-alueilla tai sisämaassa niiden pakkaamiseksi, purkamiseksi ja korjaamiseksi sekä niiden saattamiseksi liikennekelpoisiksi;
- e) 'varustamon edustajan palveluilla' tarkoitetaan yhden tai useamman linja- tai laivanvarustamon kaupallisten etujen edustamista tietyllä maantieteellisellä alueella seuraavissa tarkoituksissa:
- i) meriliikenteen ja siihen liittyvien oheispalvelujen markkinointiin ja myyntiin liittyvät toimet hinnoittelusta laskutukseen sekä konossementtien laatiminen yhtiöiden puolesta, tarvittavien oheispalvelujen ostaminen ja jälleenvyynti, asiakirjojen laatiminen ja liiketoimintaa koskevien tietojen toimittaminen;
  - ii) aluksen satamassakäynnin järjestäminen tai rahdin haltuunotto tarvittaessa varustamon puolesta;
- f) 'huolintapalveluilla' tarkoitetaan laivauksen järjestämistä ja seurantaan laivaajan puolesta hankkimalla kuljetus- ja tarvittavat oheispalvelut, laatimalla tarvittavat asiakirjat ja toimittamalla tarvittavat liiketoimintatiedot;
- g) 'syöttöliikennepalveluilla' tarkoitetaan kansainvälisten lastien, erityisesti konttirahdin, kuljetusta meritse osapuolen alueella sijaitsevien satamien välillä ennen kansainvälistä kuljetusosuutta tai sen jälkeen.

2. Kansainvälisen meriliikenteen osalta kumpikin osapuoli varmistaa lastin vapaata kuljetusoikeutta kaupallisiin ehdoin koskevan periaatteen tosiasiallisen soveltamisen, kansainvälisten meriliikennepalvelujen vapaan tarjoamisen sekä kansallisen kohtelun soveltamisen tällaisten palvelujen tarjoamisen yhteydessä.

Ottaen huomioon kansainvälisten meriliikennepalvelujen nykyisen vapauttamisasteen osapuolten välillä

- a) kumpikin osapuoli soveltaa tosiasiallisesti periaatetta, jonka mukaan kansainvälisille meriliikennemarkkinoille ja meriliikenteeseen on rajoittamaton pääsy kaupallisiin ehdoin ja syrjimättömästi;
  - b) kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen lipun alla toimiville tai sen palveluntarjoajien liikennöimille aluksille yhtä edullisen kohtelun kuin omille aluksilleen tai minkä tahansa kolmannen maan aluksille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, muun muassa satamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja palveluiden ja merenkulun tukipalvelujen käytön ja niistä johtuvien maksujen ja palkkioiden, tullipalvelujen ja laituripaikkojen sekä lastausta ja purkamista varten osoitettavien tilojen ja välineiden osalta.
3. Soveltaessaan kyseisiä periaatteita osapuolet
- a) eivät ota käyttöön tulevaisuudessa, kolmansien maiden kanssa meriliikennepalveluista tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyitä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan luettuina, ja lopettavat kohtuullisen ajan kuluessa tällaiset lastinjakojärjestelyt, jos niitä on aiemmissa sopimuksissa; ja
  - b) poistavat tämän sopimuksen voimaan tullessa kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset tai muut esteet, jotka voisivat rajoittaa peiteltyä kansainvälisten merikuljetuspalvelujen vapaata tarjoamista tai vaikuttaa niihin syrjivästi, ja pidättäytyvät ottamasta tällaisia käyttöön.

4. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien sijoittautumisen alueelleen yhtä edullisin sijoittautumis- ja toimintaedellytyksin kuin ne, jotka se tarjoaa joko omille tai minkä tahansa kolmannen maan palvelujen tarjoajille sen mukaan, kummat näistä edellytyksistä ovat paremmat.
5. Kumpikin osapuoli tarjoaa toisen osapuolen meriliikennepalvelujen tarjoajille kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin seuraavat satamapalvelut: luotsaaminen, hinaus ja vetoapu, muonitus, polttoaineen ja veden toimitus, jätehuolto ja paino-lastin hävittäminen, satamakapteenipalvelut, navigointilaitteet, alusten käytön kannalta ratkaisevan tärkeät maissa sijaitsevat viestintä-, vesi-, sähkö- ja muut vastaavat palvelut, korjausvälineet hätätapauksia varten, ankkurointi, laituripaikka ja alusten kiinnityspalvelut.
6. Kumpikin osapuoli sallii välineistön, kuten tyhjien konttien, kuljetuksen muuna kuin maksua vastaan kuljetettavana rahtina jäsenvaltion satamien välillä tai Moldovan tasavallan satamien välillä.
7. Kumpikin osapuoli sallii toimivaltaisen viranomaisen luvalla toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien tarjota syöttöliikennepalveluja kansallisten satamiensa välillä.

252 artikla

Lentoliikenne

Lentoliikenteen asteittaisesta vapauttamisesta osapuolten välillä niiden kaupallisten tarpeiden ja vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevien edellytysten mukaisesti sovitaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan yhteistä ilmailualueetta koskevassa sopimuksessa.

253 artikla

Asteittainen lähentäminen

Kumpikin osapuoli tunnustaa, että on tärkeää lähentää Moldovan tasavallan nykyistä ja tulevaa lainsäädäntöä asteittain tämän sopimuksen liitteessä XXVIII-D olevassa luettelossa esitettyyn unionin säännöstöön.

6 Jakso

Sähköinen kaupankäynti

1 Alajakso

Yleiset määräykset

254 artikla

Tavoite ja periaatteet

1. Osapuolet tunnustavat, että sähköinen kaupankäynti lisää kaupankäynnin mahdollisuuksia monilla aloilla, ja ne sopivat edistävänsä sähköistä kaupankäyntiä välillään tekemällä yhteistyötä erityisesti tämän luvun määräyksiin perustuvissa sähköiseen kaupankäyntiin liittyvissä asioissa.
2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sähköisen kaupankäynnin kehityksen on oltava täysin yhteensopiva korkeatasoisimpien kansainvälisten tietosuojastandardien kanssa, jotta käyttäjien luottamus sähköiseen kaupankäyntiin voidaan varmistaa.
3. Osapuolet sopivat, että sähköisiä siirtoja pidetään tämän luvun 3 jaksossa (Rajat ylittävä palvelujen tarjonta) tarkoitettuna palveluiden tarjontana, johon ei voida soveltaa tulleja.

255 artikla

Sähköistä kaupankäyntiä koskeva yhteistyö

1. Osapuolet ylläpitävät sähköisen kaupan esille nostamista sääntelykysymyksistä vuoropuhelua, jossa käsitellään muuan muassa seuraavia kysymyksiä:
  - a) yleisölle annettujen elektronisten allekirjoitusten varmenteiden tunnustaminen ja rajat ylittävien varmennepalveluiden helpottaminen;
  - b) välittävien palveluntarjoajien vastuu tiedon toimittamisen tai tallentamisen osalta;
  - c) ei-toivotun sähköisen kaupallisen viestinnän käsittely;
  - d) kuluttajansuoja sähköisen kaupan alalla; ja
  - e) kaikki muut sähköisen kaupankäynnin kehityksen kannalta merkitykselliset seikat.
2. Tällainen yhteistyö voi tapahtua tiedonvaihtona, jonka aiheena on osapuolten näitä kysymyksiä koskeva lainsäädäntö ja tällaisen lainsäädännön täytäntöönpano.

2 Alajakso

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu

256 artikla

Välittäjien palvelujen käyttö

1. Osapuolet tunnustavat, että kolmannet osapuolet voivat käyttää välittäjien palveluita loukkaavaan toimintaan ja huolehtivat tässä alajaksossa määrättyjen toimenpiteiden toteuttamisesta välittäjinä toimivien palveluntarjoajien osalta.
2. Sovelletaessa tämän sopimuksen 257 artiklaa 'palveluntarjoajalla' tarkoitetaan digitaalisen verkossa tapahtuvan viestinnän tiedonsiirto-, reititys- tai yhteyspalvelujen tarjoajaa, kun viestin sisältöä ei muuteta käyttäjän, joka on valinnut itse aineiston, määrittämien pisteiden välillä tai kyseisissä pisteissä. Sovelletaessa tämän sopimuksen 258 ja 259 artiklaa 'palveluntarjoajalla' tarkoitetaan palveluntarjoajaa tai operaattoria, joka tarjoaa verkkopalveluja tai verkon käyttöoikeuksia.

257 artikla

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu: ”pelkkä siirtotoiminta”

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos tarjottava tietoyhteiskunnan palvelu muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa tai viestintäverkkoyhteyden tarjoamisesta, palveluntarjoaja ei ole vastuussa siirretyistä tiedoista, edellyttäen, että palveluntarjoaja:
  - a) ei ole siirron alkuunpanija;
  - b) ei valitse siirron vastaanottajaa; ja
  - c) ei valitse eikä muuta siirrettäviä tietoja.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut siirtoon ja yhteyden tarjoamiseen liittyvät toiminnot käsittävät siirrettyjen tietojen automaattisen, väliaikaisen ja tilapäisen tallentamisen, sikäli kuin tallentaminen palvelee yksinomaan siirron toimeenpanoa viestintäverkossa eikä sen kesto ylitä siirtoon tarvittavaa kohtuullista aikaa.
3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia osapuolten oikeusjärjestelmien mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset.

258 artikla

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu: ”välimuistiin tallentaminen”

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa, palveluntarjoaja ei ole vastuussa tämän tiedon sellaisen automaattisen, tilapäisen ja lyhytaikaisen tallentamisen osalta, jonka suorittamisen ainoana tavoitteena on muille palvelun vastaanottajille niiden pyynnöstä myöhemmin tehtävän tiedonsiirron tehostaminen, edellyttäen, että:
  - a) palveluntarjoaja ei muuta tietoja;
  - b) palveluntarjoaja noudattaa tietoihin pääsyä koskevia ehtoja;
  - c) palveluntarjoaja noudattaa tiedon päivitystä koskevia sääntöjä, jotka on ilmoitettu toimialalla laajalti hyväksytyllä ja käytetyllä tavalla;
  - d) palveluntarjoaja ei puutu toimialalla laajalti hyväksytyyn ja käytetyn teknologian lailliseen käyttöön saadakseen tietoja tallennetun tiedon käytöstä; ja
  - e) palveluntarjoaja toimii viipymättä tallentamansa tiedon poistamiseksi tai sen saannin estämiseksi heti, kun se on saanut tosiasiallisesti tietoonsa sen, että tieto on poistettu sieltä, missä se alun perin oli verkossa, tai että kyseisen tiedon saanti on estetty taikka tuomioistuimien tai hallintoviranomaisen on määrännyt poistamaan kyseisen tiedon tai estämään sen saannin.
2. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia osapuolten oikeusjärjestelmien mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset.

259 artikla

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu: säilytys (”hosting”)

1. Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennettujen tietojen osalta, edellyttäen, että
  - a) palveluntarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai tiedoista eikä hänen tiedossaan vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasioita tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai tietojen laittomuus on ilmeistä; tai
  - b) palveluntarjoaja toimii viipymättä tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, kun palvelun vastaanottaja toimii palveluntarjoajan johdon tai valvonnan alaisena.
3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia osapuolten oikeusjärjestelmän mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset, eikä se myöskään vaikuta osapuolten mahdollisuuteen vahvistaa menettelyjä, joita sovelletaan tietojen poistamiseen tai niihin pääsyn estämiseen.

260 artikla

Yleisen valvontavelvoitteen puuttuminen

1. Osapuolet eivät aseta palveluntarjoajille tämän sopimuksen 257, 258 ja 259 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamia tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selvillä laittomia toimia osoittavia tosiasioita ja olosuhteita.
2. Osapuoli voi asettaa tietoyhteiskunnan palveluntarjoajille velvoitteen ilmoittaa välittömästi toimivaltaisille viranomaisille palvelun vastaanottajien toteuttamista laittomiksi väitetyistä toimista tai näiden antamista laittomiksi väitetyistä tiedoista tai velvoitteen ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä tiedot, joiden avulla voidaan tunnistaa niiden palvelujen vastaanottajat, joiden kanssa niillä on säilytys sopimuksia.

7 Jakso

Poikkeukset

261 artikla

Yleiset poikkeukset

1. Tämän luvun ja tämän sopimuksen liitteiden XXVII-A, XXVII-E, XXVII-B, XXVII-F, XXVII-C, XXVII-G, XXVII-D ja XXVII-H määräyksiin sovelletaan tässä artiklassa määrättyjä poikkeuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 446 artiklassa vahvistettujen yleisten poikkeusten soveltamista.

2. Edellyttäen, että toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään sellaisten maiden välillä, joissa vallitsevat samankaltaiset olosuhteet, taikka sijoittautumisen tai rajat ylittävän palveluntarjonnan peiteltyyn rajoittamiseen, tämän luvun määräysten ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka

- a) ovat tarpeen yleisen turvallisuuden ja julkisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi;
- b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;
- c) liittyvät ehtyvien luonnonvarojen suojeluun, jos tällaisten toimenpiteiden toteuttamisen ohella rajoitetaan kotimaisia yrittäjiä tai kotimaista palveluiden tuotantoa tai kulutusta;
- d) ovat tarpeen taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi;
- e) ovat tarpeen sellaisten lakien tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän luvun määräysten kanssa, mukaan luettuina seuraavia seikkoja koskevat lait ja määräykset:
  - i) harhaanjohtavien ja petollisten toimintatapojen ehkäiseminen tai sopimusten noudattamatta jättämisen seurauksista huolehtiminen,
  - ii) henkilöiden yksityisyyden suojaaminen henkilötietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä henkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden turvaaminen;
  - iii) turvallisuus;
- f) eivät ole yhteensopivia tämän sopimuksen 205 artiklan 1 kohdan ja 211 artiklan kanssa, edellyttäen että erilaisen kohtelun tarkoituksena on varmistaa välittömien verojen tehokas tai tasapuolinen määrittäminen tai kantaminen toisen osapuolen taloudellisen toiminnan, yrittäjien tai palveluntarjoajien osalta (¹).

3. Tämän luvun ja tämän sopimuksen liitteiden XXVII-A, XXVII-E, XXVII-B, XXVII-F, XXVII-C, XXVII-G, XXVII-D ja XXVII-H määräyksiä ei sovelleta osapuolten sosiaaliturvajärjestelmiin tai sellaiseen osapuolen alueella harjoitettavaan toimintaan, joka liittyy vaikka vain satunnaisesti julkisen vallan käyttöön.

262 artikla

Verotusta koskevat toimenpiteet

Tämän luvun määräysten mukaista suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verokohteluun, jonka osapuolet myöntävät tai aikovat tulevaisuudessa myöntää niiden välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella.

(¹) Toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrittäminen tai kantaminen tasapuolisesti tai tehokkaasti, kuuluvat osapuolen verojärjestelmänsä mukaisesti suorittamat toimenpiteet,

- a) joita sovelletaan ulkomaisiin yrittäjiin ja palveluntarjoajiin tunnustaen, että ulkomaalaisten verovelvollisuus määritetään sellaisten erien perusteella, joiden lähde on tai jotka sijaitsevat osapuolen alueella;
- b) joita sovelletaan ulkomaalaisiin verojen määrittämisen tai kantamisen turvaamiseksi osapuolen alueella;
- c) joita sovelletaan ulkomaalaisiin tai maassa asuviin verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi, mukaan lukien menettelyyn liittyvien määräysten noudattaminen;
- d) joita sovelletaan toisen osapuolen alueella tai alueelta hankittujen palvelujen kuluttajiin tarkoituksena turvata osapuolen alueella olevista lähteistä olevien verojen määrittäminen sellaisille kuluttajille tai kantaminen sellaisilta kuluttajilta;
- e) joilla erotetaan toisistaan maailmanlaajuisesti veronalaisista eristään verovelvolliset yrittäjät ja palveluntarjoajat ja muut yrittäjät ja palveluntarjoajat tunnustaen heidän veropohjansa välisen erilaisuuden; tai
- f) joilla määrätään, kohdennetaan tai jaetaan osapuolen alueella asuvien henkilöiden tai sivukonttoreiden taikka etuyhteydessä keskenään olevien henkilöiden tai saman henkilön sivukonttoreiden välinen tulo, voitto, tappio, vähennys tai hyvitys tarkoituksena turvata osapuolen veropohja.

Tämän kohdan f alakohdassa ja tässä alaviitteessä tarkoitettut termit ja -käsitteet määräytyvät toimenpiteen suorittavan osapuolen sisäisen lainsäädännön mukaisten verotuksen määrittelmien ja käsitteiden tai vastaavien tai samankaltaisten määrittelmien ja käsitteiden mukaisesti.

263 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Mikään tässä sopimuksessa ei

- a) velvoita osapuolta toimittamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää keskeisten turvallisuussetujensa vastaisina;
- b) estä osapuolta ryhtymästä toimenpiteisiin, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuussetujensa suojelemiseksi ja jotka
  - i) liittyvät aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan;
  - ii) liittyvät taloudelliseen toimintaan, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti sotilaskohteen varustaminen;
  - iii) liittyvät fissioituvaan ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai
  - iv) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai
- c) estä osapuolia toteuttamasta toimenpiteitä täyttääkseen velvoitteet, joihin ne ovat sitoutuneet kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

7 LUKU

Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

264 artikla

Juoksevat maksut

Osapuolet sitoutuvat Kansainvälisen valuuttarahaston perustamissopimuksen VIII artiklan mukaisesti hyväksymään kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa suoritettavat maksutaseeseen liittyvät maksut ja siirrot osapuolten välillä.

265 artikla

Pääomanliikkeet

1. Osapuolet varmistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden suorissa sijoituksissa, mukaan lukien kiinteistöjen hankinnat, jotka on tehty vastaanottajamaan lainsäädännön mukaisesti, ja sijoituksissa, jotka on tehty tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 6 luvun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kaupankäynti) määräysten mukaisesti, sekä näiden sijoitusten ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamisessa ja kotiuttamisessa.
2. Rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista kumpikin osapuoli varmistaa tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen muiden kuin 1 kohdassa mainittujen maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta
  - a) pääomien vapaan liikkuvuuden, kun on kyse luotoista, jotka liittyvät liiketoimiin tai palveluihin, joissa jommankumman osapuolen alueella asuva on osallisena; ja
  - b) pääomien vapaan liikkuvuuden, kun on kyse toisen osapuolen sijoittajien arvopaperisijoituksista ja rahoituslainoista ja -luotoista.

266 artikla

Suojatoimenpiteet

Jos maksut tai pääomanliikkeet poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia ongelmia valuuttakurssi- tai rahapolitiikan toiminnalle, mukaan lukien vakavia maksutasevaikeuksia, yhdessä tai useammassa

jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa, asianomaiset osapuolet voivat toteuttaa suoja-toimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. Suoja-toimenpiteen käyttöön ottavan osapuolen on ilmoitettava toimenpiteen käyttöönotosta viipymättä toiselle osapuolelle ja esitettävä mahdollisimman pian sen poistamista koskeva aikataulu.

267 artikla

Helpottamista ja kehittymistä koskevat määräykset

1. Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen pääomanliikkeitä välillään ja edistääkseen näin tämän sopimuksen tavoitteita.
2. Osapuolet toteuttavat tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavien neljän vuoden aikana toimenpiteitä, joilla luodaan tarvittavat edellytykset pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien unionin sääntöjen asteittaisen soveltamisen jatkamiselle.
3. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea tarkastelee toteutettuja toimenpiteitä ja määrittää yksityiskohtaiset säännöt lisävapauttamista varten tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan viidennen vuoden loppuun mennessä.

8 LUKU

Julkiset hankinnat

268 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat, että läpinäkyvä, syrjimätön, kilpailuun perustuva ja avoin tarjouskilpailu edistää kestävää talouskehitystä, ja asettavat tavoitteekseen tehokkaan, vastavuoroisen ja asteittaisen julkisten hankintojensa markkinoiden avaamisen.
2. Tämän luvun mukaisesti vastavuoroinen pääsy julkisten hankintojen markkinoille toteutetaan kansallisen kohtelun periaatteen mukaisesti kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla julkisen sektorin sekä yleishyödyllisten palvelujen alan julkisten sopimusten ja käyttöoikeussopimusten osalta. Tässä luvussa määrätään Moldovan tasavallan julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön asteittaisesta lähentämisestä unionin julkisia hankintoja koskevaan säännöstöön, institutionaalista uudistuksesta ja sellaisen julkisia hankintoja koskevan tehokkaan järjestelmän luomisesta, joka perustuu julkisia hankintoja Euroopan unionissa ohjaaviin periaatteisiin sekä edellytyksiin ja määritelmiin, jotka on annettu julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/18/EY sekä vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/17/EY.

269 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin, yleishyödyllisten palvelujen alan rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin sekä käyttöoikeusurakoihin ja palveluja koskeviin käyttöoikeussopimuksiin.
2. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin hankintaviranomaisiin ja kaikkiin hankintayksiköihin, jäljempänä 'hankintayksiköt', jotka täyttävät unionin julkisia hankintoja koskevan säännöston määritelmät. Se kattaa myös yleishyödyllisten palvelujen alan julkisoikeudelliset laitokset ja julkiset yritykset, kuten valtion omistamat yritykset, jotka harjoittavat asianomaisia toimia, ja yksityiset yritykset, joiden toiminta perustuu yleishyödyllisten palvelujen alan erityisiin ja yksinomaisiin oikeuksiin.
3. Tätä lukua sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä XXIX-A esitetyt kynnysarvot ylittäviin sopimuksiin.

4. Julkisen sopimuksen ennakoidun arvon laskentaperusteena käytetään maksettavaa kokonaismäärää ilman arvonlisäveroa. Soveltaessaan näitä kynnysarvoja Moldovan tasavalta laskee ja muuntaa kyseiset arvot kansalliseksi valuutakseen käyttäen kansallisen pankkinsa vaihtokurssia.
5. Kynnysarvoja tarkistetaan säännöllisesti kahden vuoden välein alkaen sopimuksen voimaantulovuodesta euron erityisnosto-oikeuksina ilmaistun ja 1 päivänä tammikuuta voimaan tulevaa tarkistusta edeltävän elokuun viimeisenä päivänä päättyvän 24 kuukauden jakson keskimääräisen päivänkurssin perusteella. Tarkistetut kynnysarvot pyöristetään tarvittaessa alaspäin lähimpään tuhanteen euroon. Kynnysarvojen tarkistus hyväksytään tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppiaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean päätöksellä.

270 artikla

Institutionaalinen tausta

1. Kumpikin osapuoli laatii soveltuvan institutionaalisen kehyksen ja mekanismit tai ylläpitää niitä julkisten hankintojen järjestelmän asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi ja tämän luvun määräysten täytäntöönpanemiseksi.
2. Institutionaalisten uudistusten puitteissa Moldovan tasavalta nimeää erityisesti
  - a) talouspolitiikasta vastaavan toimeenpanevan keskuselimen, jonka tehtävänä on taata johdonmukainen politiikka kaikilla julkisiin hankintoihin liittyvillä aloilla. Tämä elin helpottaa ja koordinoi tämän luvun täytäntöönpanoa ja ohjaa unionin säännöstöön lähentymisen asteittaista prosessia; ja
  - b) puolueettoman ja riippumattoman elimen, jonka tehtävänä on hankintaviranomaisten tai hankintayksiköiden julkisten hankintojen yhteydessä tekemien päätösten tarkistaminen. Tässä yhteydessä 'riippumaton' tarkoittaa sitä, että elimen on oltava julkinen viranomainen, joka on erillään kaikista hankintayksiköistä ja talouden toimijoista. Kyseisen elimen tekemiin päätöksiin voidaan soveltaa oikeudellista valvontaa.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että talouden toimijoiden tekemien, sisäisen lainsäädännön rikkomisia koskevien valitusten käsittelystä vastuussa olevien viranomaisten tekemien päätösten noudattamista valvotaan tehokkaasti.

271 artikla

Hankintasopimusten tekemistä koskevat perusstandardit

1. Osapuolet täyttävät viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta kaikkien hankintasopimusten tekemistä koskevat perusstandardit 2–15 kohdan mukaisesti. Nämä perusstandardit johtuvat suoraan julkisia hankintoja koskevista säännöistä ja periaatteista, sellaisina kuin ne sisältyvät unionin julkisia hankintoja koskevaan säännöstöön, mukaan lukien syrjimättömyyden, tasa-arvoisen kohtelun, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteet.

Julkaistu

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki aiotut hankinnat julkaistaan sopivissa tiedotusvälineissä tavalla, joka on riittävä
  - a) avaamaan markkinat kilpailulle; ja
  - b) antamaan kaikille kiinnostuneille talouden toimijoille mahdollisuuden tutustua aiottua hankintaa koskeviin tietoihin ennen hankintasopimuksen tekemistä ja ilmaista kiinnostuksensa sopimuksen tekemiseen.
3. Julkaisun on oltava asianmukainen talouden toimijalle tulevaan hankinnan taloudelliseen etuun nähden.
4. Julkaisun on sisällettävä vähintään tehtävää hankintasopimusta koskevat olennaiset tiedot, laadulliset valintaperusteet, hankintasopimuksen tekemistä koskeva menetelmä, hankintasopimuksen tekoperusteet ja muut lisätiedot, joita talouden toimijat tarvitsevat tehdäkseen päätöksen siitä, ilmaisevatko ne kiinnostuksensa sopimuksen tekemiseen.

Hankintasopimusten tekeminen

5. Kaikki hankintasopimukset tehdään avoimella ja puolueettomalla menettelyllä, jolla estetään korruptio. Puolueettomuus varmistetaan erityisesti hankintasopimuksen kohteen syrjimättömällä kuvauksella, sillä, että hankintasopimus on avoin kaikille talouden toimijoille tasa-arvoiselta pohjalta, asianmukaisilla määräajoilla sekä avoimella ja objektiivisella lähestymistavalla.

6. Hankintayksiköt käyttävät vaadittua rakennusurakkaa, tavaraa tai palvelua kuvatessaan suoritusta ja toimintaa koskevia yleisiä kuvauksia ja kansainvälisiä, eurooppalaisia tai kansallisia standardeja.

7. Vaadittua rakennusurakkaa, tavaraa tai palvelua koskevien ominaispiirteiden kuvauksessa ei saa viitata tiettyyn merkkiin tai alkuperään tai erityiseen prosessiin tai tavaramerkkeihin, patenteihin, tyyppeihin, alkuperänimitykseen tai valmistusmenetelmään, paitsi jos kyseinen viittaus on perusteltavissa hankintasopimuksen kohteella ja siinä esiintyvät sanat 'tai vastaava'. Suorituksista tai toiminnoista käytetään ensisijaisesti yleistä kuvausta.

8. Hankintayksiköt eivät saa asettaa ehtoja, jotka johtavat toisen osapuolen talouden toimijoiden suoraan tai välilliseen syrjintään, kuten vaatimusta siitä, että sopimuksen tekemisestä kiinnostuneiden talouden toimijoiden on oltava sijoittautuneita samaan maahan tai samalle alueelle kuin hankintayksikkö.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa määrätään, sopimuksen tehneeltä hakijalta voidaan vaatia tietyn yritysinfrastruktuurin kehittämistä toiminnan toteuttamisalueella, jos se on hankintasopimuksen erityispiirteistä johtuen perusteltua.

9. Kiinnostuksenilmausten ja tarjousten esittämisen määräajan on oltava riittävän pitkä, jotta toisen osapuolen talouden toimijat voivat tehdä mielekkään arvioinnin tarjouskilpailusta ja valmistella tarjoustaan.

10. Kaikkien osallistujien on etukäteen tiedettävä sovellettavat säännöt, valintaperusteet ja sopimuksen tekoperusteet. Näitä sääntöjä on sovellettava tasapuolisesti kaikkiin osallistujiin.

11. Hankintayksiköt voivat pyytää rajoitettua määrää hakijoita esittämään tarjouksen edellyttäen, että

a) se tapahtuu avoimesti ja syrjimättömästi; ja

b) valinta perustuu ainoastaan objektiivisiin tekijöihin kuten hakijoiden kokemukseen asianomaiselta alalta, hakijoiden yritysten kokoon ja infrastruktuuriin tai hakijoiden teknisiin ja ammatillisiin kykyihin.

Pyydetessä rajoitettua määrää hakijoita esittämään tarjous on kiinnitettävä huomiota tarpeeseen varmistaa riittävä kilpailu.

12. Hankintayksiköt voivat käyttää neuvottelumenettelyä ainoastaan poikkeustapauksissa, jos tällaisen menettelyn käyttö ei vääristä kilpailua.

13. Hankintayksiköt voivat käyttää kelpuuttamisjärjestelmiä ainoastaan, jos kelpuutettujen toimijoiden luettelo on laadittu läpinäkyvällä, avoimella menettelyllä, josta on tiedotettu riittävästi. Näiden järjestelmien soveltamisalaan kuuluvat hankintasopimukset on niin ikään tehtävä syrjimättömästi.

14. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sopimukset tehdään avoimella tavalla sellaisen hakijan kanssa, joka on esittänyt taloudellisesti edullisimman tarjouksen tai hinnaltaan alhaisimman tarjouksen ennakkoon laadittujen ja ilmoitettujen tarjouskilpailua ja menettelysääntöjä koskevien perusteiden pohjalta. Lopulliset päätökset ilmoitetaan kaikille hakijoille viipymättä. Jos hylätyn tarjouksen tekijä sitä pyytää, päätöksen perusteet on esitettävä riittävän yksityiskohtaisesti päätöksen uudelleentarkastelun mahdollistamiseksi.

Oikeussuoja

15. Kumpikin osapuoli varmistaa, että henkilöt, jotka ovat tai ovat olleet kiinnostuneita tekemään tietyn sopimuksen ja joille on aiheutunut tai joille on vaarana aiheutua vahinkoa väitetystä sääntöjen rikkomisesta, ovat oikeutettuja saamaan tehokkaan ja puolueettoman oikeussuojan sopimuksen tekemiseen liittyvien hankintayksikön päätösten osalta. Tämän tarkastelumenettelyn aikana ja sen lopuksi tehdyt päätökset on julkistettava tavalla, joka on riittävä päätösten ilmoittamiseksi kaikille asianomaisille talouden toimijoille.

272 artikla

Asteittaisen lähentämisen suunnittelu

1. Ennen asteittaisen lähentämisen aloittamista Moldovan tasavalta toimittaa tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle kattavan etenemissuunnitelman tämän luvun täytäntöönpanemiseksi sekä aikataulut ja välitavoitteet, joihin on sisällyttävä kaikki uudistukset, jotka liittyvät lainsäädännön lähentämiseen unionin säännöstöön ja institutionaalisten valmiuksien kehittämiseen. Tämä etenemissuunnitelma noudattaa tämän sopimuksen liitteessä XXIX-B vahvistettuja aikatauluja ja vaiheita.
2. Etenemissuunnitelma kattaa julkisiin hankintoihin liittyvien toimien täytäntöönpanon osalta kaikki uudistusta ja yleistä oikeudellista kehystä koskevat näkökohdat ja erityisesti seuraavat: lainsäädännön lähentäminen julkisten hankintojen, yleishyödyllisten palvelujen alan hankintasopimusten, käyttöoikeusurakoiden ja tarkastelumenettelyjen osalta sekä hallinnollisen kapasiteetin vahvistaminen kaikilla tasoilla, myös tarkasteluelinten ja täytäntöönpanomekanismien osalta;
3. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean myönteisen lausunnon jälkeen kyseistä etenemissuunnitelmaa pidetään tämän luvun täytäntöönpanemista koskevana viiteasiakirjana. Unioni tekee parhaansa avustaakseen Moldovan tasavaltaa etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa.

273 artikla

Asteittainen lähentäminen

1. Moldovan tasavalta varmistaa, että sen voimassa oleva ja tuleva julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö saatetaan asteittain yhdenmukaiseksi julkisia hankintoja koskevan unionin säännösten kanssa.
2. Lainsäädännön lähentäminen unionin säännöstöön toteutetaan peräkkäisissä vaiheissa tämän sopimuksen liitteessä XXIX-B olevan aikataulun ja liitteiden XXIX-C–XXIX-F, XXIX-H, XXIX-I, ja XXIX-K mukaisesti. Tämän sopimuksen liitteissä XXIX-G ja XXIX-J määritetään ei-pakolliset osat, joita ei tarvitse lähentää, ja liitteissä XXIX-L–XXIX-O määritetään ne unionin säännösten osat, jotka jäävät lähentämisen ulkopuolelle. Prosessissa otetaan asianmukaisesti huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen vastaava oikeuskäytäntö ja Euroopan komission hyväksymät täytäntöönpanotoimenpiteet sekä tarvittaessa unionin säännöstöön tehtävät muutokset. Kunkin vaiheen täytäntöönpanoa arvioi tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea ja, komitean annettua myönteisen arvioinnin, vastavuoroinen markkinoillepääsy myönnetään tämän sopimuksen liitteen XXIX-B mukaisesti. Euroopan komissio ilmoittaa viipymättä Moldovan tasavallalle kaikista unionin säännösten muutoksista. Se antaa asianmukaista neuvontaa ja teknistä apua tällaisten muutosten täytäntöönpanemista varten.
3. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea aloittaa seuraavan vaiheen arvioinnin vasta sen jälkeen, kun edellisen vaiheen täytäntöönpanotoimenpiteet on suoritettu ja hyväksytty 2 kohdassa esitettyjen sääntöjen mukaisesti.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tämän artiklan soveltamisalan ulkopuolelle jäävät julkisia hankintoja koskevat näkökohdat ja alat noudattavat avoimuuden, syrjimättömyyden ja tasapuolisen kohtelun periaatteita tämän sopimuksen 271 artiklan mukaisesti.

274 artikla

Markkinoillepääsy

1. Osapuolet sopivat, että niiden markkinoiden tehokas ja vastavuoroinen avaaminen tapahtuu asteittain ja samanlaisesti. Lähentämisprosessin aikana vastavuoroisesti myönnettävän markkinoillepääsyn laajuus on yhteydessä prosessissa tapahtuneeseen edistykseen tämän sopimuksen liitteen XXIX-B mukaisesti.
2. Päätös siirtyä markkinoiden avaamisen seuraavaan vaiheeseen tehdään hyväksytyyn lainsäädännön laadun ja sen käytännön täytäntöönpanon arvioinnin perusteella. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea suorittaa tällaisen arvioinnin säännöllisesti.

3. Siltä osin kuin osapuoli on tämän sopimuksen liitteen XXIX-B mukaisesti avannut julkisten hankintojen markkinansa toiselle osapuolelle
  - a) unioni myöntää Moldovan tasavallan yrityksille riippumatta siitä, ovatko yritykset sijoittautuneet unioniin vai eivät, pääsyn hankintasopimusmenettelyihin julkisia hankintoja koskevien unionin sääntöjen mukaisesti ja yhtä edullisella kohtelulla kuin unionin yrityksille myönnettävä kohtelu;
  - b) Moldovan tasavalta myöntää unionin yrityksille riippumatta siitä, ovatko yritykset sijoittautuneet Moldovan tasavaltaan vai eivät, pääsyn hankintasopimusmenettelyihin julkisia hankintoja koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti ja yhtä edullisella kohtelulla kuin Moldovan tasavallan yrityksille myönnettävä kohtelu.
4. Lähentämisprosessin viimeisen vaiheen täytäntöönpanon jälkeen osapuolet tarkastelevat mahdollisuutta myöntää vastavuoroinen markkinoillepääsy tämän sopimuksen liitteessä XXIX-A vahvistetun kynnyksarvon alapuolelle jääville hankintasopimuksille.
5. Suomi tekee varauman Ahvenanmaan osalta.

275 artikla

Tiedottaminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hankintayksiköille ja talouden toimijoille tiedotetaan asianmukaisesti julkisista hankintamenettelyistä, myös julkaisemalla kaikki asiaa koskeva lainsäädäntö ja kaikki asiaa koskevat hallinnolliset päätökset.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tarjousten tekomahdollisuuksista jaetaan tietoa tehokkaasti.

276 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet tehostavat yhteistyötään vaihtamalla kokemuksia ja tietoja parhaista käytännöistään ja sääntelykehkeistään.
2. Unioni helpottaa tämän luvun täytäntöönpanoa, myös antamalla tarvittaessa teknistä apua. Tämän sopimuksen VI osaston (Rahoitustukea, petosten torjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset) määräysten mukaisesti rahoitustukea koskevat päätökset tehdään asianmukaisten unionin rahoitusmekanismien ja välineiden kautta.
3. Tämän sopimuksen liitteeseen XXIX-P sisältyy ohjeellinen luettelo yhteistyöalueista.

9 LUKU

Teollis- ja tekijänoikeudet

1 Jakso

Yleiset säännökset ja periaatteet

277 artikla

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteena on

- a) helpottaa innovatiivisten ja luovien tuotteiden tuotantoa ja kaupallistamista osapuolten välillä; ja
- b) saavuttaa riittävä ja tehokas teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ja täytäntöönpano.

*278 artikla***Velvoitteiden luonne ja soveltamisala**

1. Osapuolet varmistavat sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten, joiden osapuolien ovat, myös teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn WTO:n sopimuksen, jäljempänä 'TRIPS-sopimus', riittävän ja tehokkaan täytäntöönpanon. Tämän luvun määräyksissä täydennetään ja täsmennetään osapuolten TRIPS-sopimuksen sekä muiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita.
2. Tässä sopimuksessa 'teollis- ja tekijänoikeuksilla' tarkoitetaan vähintään kaikkia sellaisia teollis- ja tekijänoikeuksien luokkia, joita käsitellään tämän sopimuksen 280–317 artiklassa.
3. Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja sisältää myös suojan vilpillistä kilpailua vastaan vuonna 1967 tehdyn teollisoikeuden suojelemista koskevan Pariisin yleissopimuksen, jäljempänä 'Pariisin yleissopimus', 10 a artiklan mukaisesti.

*279 artikla***Sammuminen**

Kumpikin osapuoli perustaa teollis- ja tekijänoikeuksien sisäistä tai alueellista sammumista koskevan järjestelmän.

2 Jakso

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat normit

1 Alajakso

Tekijänoikeus ja lähioikeudet*280 artikla***Annettava suoja**

Osapuolet noudattavat seuraavien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita:

- a) Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Bernin yleissopimus);
- b) kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta (1961);
- c) TRIPS-sopimus;
- d) WIPO:n tekijänoikeussopimus; ja
- e) WIPO:n esitys- ja äänitesopimus.

*281 artikla***Tekijät**

Kumpikin osapuoli säätää, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää

- a) suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen teoksistaan;
- b) teostensa alkuperäiskappaleen tai sen kopion levitys yleisölle myymällä tai millä tahansa muulla tavalla; ja
- c) teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

282 artikla

Esittävät taiteilijat

Kumpikin osapuoli säätää, että esittäville taiteilijoilla on yksinoikeus

- a) sallia tai kieltää esitystensä tallennus ⁽¹⁾;
- b) sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain esitystensä tallennus;
- c) saattaa yleisön saataville esitystensä tallenteet joko myymällä tai muulla tavalla;
- d) sallia tai kieltää esitystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataviin langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada esitysten tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemana aikana;
- e) sallia tai kieltää esitystensä yleisradiointi langattomasti ja niiden välittäminen yleisölle, paitsi jos esitys jo sinänsä on yleisradioitu esitys tai on peräisin tallenteelta.

283 artikla

Äänitteiden tuottajat

Kumpikin osapuoli säätää, että äänitteiden tuottajilla on yksinoikeus

- a) sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen äänitteistään;
- b) saattaa yleisön saataville äänitteensä ja sen kopiot joko myymällä tai muulla tavalla; ja
- c) sallia tai kieltää äänitteidensä saattaminen yleisön saataviin langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänitteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemana aikana.

284 artikla

Yleisradio-organisaatiot

Kumpikin osapuoli säätää, että yleisradio-organisaatioilla on yksinoikeus sallia tai kieltää

- a) lähetystensä tallennus;
- b) lähetystensä tallenteiden kopiointi;
- c) lähetystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti; ja
- d) lähetystensä uudelleen tapahtuva yleisradiointi langattomasti sekä lähetystensä välittäminen yleisölle, jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.

285 artikla

Yleisradiointi ja välittäminen yleisölle

1. Kumpikin osapuoli säätää oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään langattomasti tapahtuvaan yleisradiointiin tai mihin tahansa välittämiseen yleisölle, ja varmistaa, että tämä korvaus jaetaan asianomaisten esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken.

2. Esittäjien ja äänitteiden tuottajien välisen sopimuksen puuttuessa kumpikin osapuoli voi määrätä ehdot tämän korvauksen jakamiseksi näiden kesken.

⁽¹⁾ Tässä luvussa 'tallenteella' tarkoitetaan äänien tai kuvien tai niitä edustavien merkkien sisällyttämistä materiaaliseen alustaan, josta ne laitteen avulla voidaan havaita, kopioida tai tuoda julki.

286 artikla

Suoja-aika

1. Bernin yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitetut kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijänoikeudet ovat voimassa tekijän koko elinajan ja 70 vuotta tämän kuolemasta riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.
2. Sanoitetun sävellyksen suojan voimassaoloaika päättyy 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt nimetty tekijäkumppaneiksi: sanoittaja ja säveltäjä, mikäli sekä sanoitus että sävellykset on luotu erityisesti kyseistä sanoitettua sävellystä varten.
3. Esittäjien oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua esityksestä. Kuitenkin
  - a) jos esityksen tallenne muussa muodossa kuin äänitteinä julkaistaan laillisesti tai välitetään laillisesti yleisölle kyseisenä aikana, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua ensiksi näistä sattuvista tapahtumista;
  - b) jos esityksen tallenne äänitteinä julkaistaan laillisesti tai välitetään laillisesti yleisölle kyseisenä aikana, oikeudet lakkaavat 70 vuoden kuluttua ensiksi näistä sattuvista tapahtumista.
4. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Kuitenkin
  - a) jos äänite julkaistaan laillisesti kyseisenä aikana, oikeudet lakkaavat aikaisintaan 70 vuoden kuluttua ensimmäisestä laillisesta julkaisemisesta. Jos äänitettä ei ole julkaistu laillisesti ensimmäisessä virkkeessä mainittuna aikana ja jos äänite on välitetty laillisesti yleisölle kyseisenä aikana, mainitut oikeudet lakkaavat 70 vuoden kuluttua ensimmäisestä laillisesta välittämisestä yleisölle;
  - b) jos äänitteiden tuottaja 50 vuotta äänitteen laillisesta julkaisusta tai äänitteen laillisesta välittämisestä yleisölle ei enää tarjoa äänitettä myyntiin riittävinä määrinä taikka saata äänitettä yleisön saataviin, esittäjä voi irtisanoa sopimuksen, jolla esittäjä on siirtänyt tai luovuttanut oikeutensa esityksensä tallenteeseen äänitteiden tuottajalle.
5. Yleisradio-organisaatioiden oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetykset langallisesti tai langattomasti, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä.
6. Tässä artiklassa esitetyt voimassaoloajat lasketaan teoksen niiden lähtökohtana olevan seikan tapahtumista seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä.

287 artikla

Teknisten toimenpiteiden suojaaminen

1. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaisten tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, jota asianomainen henkilö suorittaa tietäen tai niin, että hänellä olisi riittävät perusteet tietää pyrkivänsä kyseiseen tavoitteeseen.
2. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista laitteiden, tuotteiden tai komponenttien valmistamista, maahantuontia, jakelua, myyntiä, vuokrausta, myytäväksi tai vuokrattavaksi ilmoittelua taikka kaupallisiin tarkoituksiin omistamista tai sellaisten palvelujen tarjoamista,
  - a) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;
  - b) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä; tai
  - c) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu tai niitä käytetään siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

3. Tässä sopimuksessa 'teknisillä toimenpiteillä' tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai komponenttia, joka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessaan estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun suojeltuun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijalta sisäisessä lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Teknisiä toimenpiteitä pidetään 'tehokkaina', jos oikeudenhaltijat valvovat teoksen tai muun suojatun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvonta- tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.

288 artikla

Oikeuksien hallinnointitietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista:

- a) oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen;
- b) tämän sopimuksen nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleisradiointi, yleisölle välittäminen tai yleisön saataviin saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta,

jos henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän aiheuttavansa, mahdollistavansa, helpottavansa tai salaavansa sisäisessä laissa säädetyin tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien loukkaamisen.

2. Tässä luvussa ilmaisulla 'oikeuksien hallinnointitiedot' tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnustetaan tämän luvun perusteella annettavan suojan kohteena oleva teos tai muu aineisto, tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jos jokin kyseisistä tiedoista on liitetty tämän luvun perusteella annettavan suojan kohteena olevan teoksen tai muun aineiston kappaleeseen tai ilmenee mainittua teosta tai aineistoa yleisölle välitettäessä.

289 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää niiden yleissopimusten ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti, joiden osapuolia ne ovat, rajoituksia tai poikkeuksia tämän sopimuksen 281–286 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa suojatun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

2. Kumpikin osapuoli säätää, että tämän sopimuksen 282–285 artiklassa vahvistettu kappaleen valmistamista koskeva oikeus ei koske sellaista tämän sopimuksen 282–285 artiklassa tarkoitettua tilapäistä kappaleen valmistamista, joka on väliaikaista tai satunnaista sekä erottamaton ja välttämätön osa teknistä prosessia ja jonka ainoa tarkoitus on mahdollistaa

- a) välittäjän toimesta tapahtuva teoksen tai muun suojatun aineiston siirto verkossa kolmansien osapuolien välillä, tai
- b) teoksen tai muun suojatun aineiston laillinen käyttö, ja jolla ei ole itsenäistä taloudellista merkitystä.

290 artikla

Taiteilijalla oleva oikeus taideteoksen jälleenmyyntiin

1. Kumpikin osapuoli säätää, että alkuperäisen taideteoksen tekijällä on luovuttamaton oikeus, josta ei voida luopua edes etukäteen, saada jälleenmyyntikorvauksena osuus teoksen sellaisesta jälleenmyynnistä saaduista hinnoista, joka tapahtuu sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta sovelletaan kaikkeen jälleenmyyntiin, johon osallistuu myyjinä, ostajina tai välittäjinä taidekaupan ammattilaisia, kuten huutokauppakamareita, taidegallerioita sekä taidekauppiaita yleensä.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta ei sovelleta jälleenmyyntiin, jossa myyjä on hankkinut teoksen suoraan tekijältä alle kolme vuotta ennen tätä jälleenmyyntiä ja joissa jälleenmyyntihinta ei ylitä tiettyä vähimmäismäärää.
4. Korvauksen suorittamisesta on vastuussa myyjä. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 2 kohdassa tarkoitetuista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä joku muu kuin myyjä on yksin tai yhdessä myyjän kanssa velvollinen maksamaan korvauksen.
5. Suojelua voidaan vaatia sen osapuolen sallimissa rajoissa, jossa suojaa vaaditaan. Korvausten keräämistä koskeva menettely ja korvausten määrät määritetään osapuolen sisäisessä lainsäädännössä.

291 artikla

Oikeuksien kollektiivista hallinnointia koskeva yhteistyö

Osapuolet pyrkivät edistämään vuoropuhelua ja yhteistyötä yhteisvalvontajärjestöjensä välillä teosten ja muun suojatun aineiston saatavuuden ja tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytöstä maksettavien tekijänpalkkioiden siirron edistämiseksi.

2 Alajakso

Tavaramerkit

292 artikla

Kansainväliset sopimukset

Osapuolet

- a) noudattavat tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvää pöytäkirjaa, tavaramerkkilainsäädäntöä koskevaa WIPO:n yleissopimusta ja Nizzan sopimusta tavaroiden ja palvelujen kansainvälisestä luokituksista tavaramerkkien rekisteröimistä varten; ja
- b) pyrkivät kaikkiin kohtuullisiin keinoin liittymään tavaramerkkilainsäädäntöä koskevaan Singaporen sopimukseen.

293 artikla

Rekisteröintimenettely

1. Kumpikin osapuoli perustaa tavaramerkkien rekisteröintijärjestelmän, jossa jokainen tavaramerkkien hallintoelimen lopullinen kielteinen päätös ilmoitetaan hakijalle kirjallisesti ja perustellaan asianmukaisesti.
2. Kumpikin osapuoli antaa mahdollisuuden vastustaa tavaramerkkien rekisteröintihakemuksia. Tällaisten vastustusmenettelyjen on oltava kontradiktoria.
3. Osapuolet tarjoavat yleisesti saataville sähköisen tietokannan tavaramerkkihakemuksista ja tavaramerkkien rekisteröinnistä.

294 artikla

Tunnetut tavaramerkit

Tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevien Pariisin yleissopimuksen 6 a artiklan ja TRIPS-sopimuksen 16 artiklan 2 ja 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi osapuolet soveltavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua käsittelevän Pariisin liiton konferenssin ja maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) yleiskokouksen yhteistä suositusta, joka koskee tunnettujen tavaramerkkien suojaan liittyviä määräyksiä, ja joka on annettu kolmannessakymmenennessäneljännessä WIPO:n jäsenvaltioiden konferenssin kokoussarjassa (syyskuussa 1999).

295 artikla

Poikkeukset tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin

Kumpikin osapuoli säätää rajoitetuista poikkeuksista tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin, kuten kuvailevien käsitteiden käytöstä lojaalilla tavalla, tämän sopimuksen 303 artiklassa määrätystä maantieteellisten merkintöjen suojasta tai muista rajoitetuista poikkeuksista, joissa otetaan huomioon tavaramerkin omistajan ja kolmansien osapuolien oikeudet.

3 Alajakso

Maantieteelliset merkinnät*296 artikla***Soveltamisala**

1. Tätä alajaksoa sovelletaan osapuolten alueilta peräisin olevien maantieteellisten merkintöjen tunnustamiseen ja suojaan.
2. Jotta osapuolen maantieteellinen merkintä katsotaan toisen osapuolen suojaamaksi, sen on koskettava tuotteita, jotka kuuluvat kyseisen osapuolen tämän sopimuksen 297 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön soveltamisalaan.
3. 'Maantieteellisellä merkinnällä' tarkoitetaan TRIPS-sopimuksen 22 artiklan 1 kohdassa määriteltyä merkintää, joka sisältää myös 'alkuperänimitykset'.

*297 artikla***Vakiintuneet maantieteelliset merkinnät**

1. Tarkasteltuaan tämän sopimuksen liitteessä XXX-A olevassa A osassa lueteltua maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevaa Moldovan tasavallan lainsäädäntöä unioni päätelee, että kyseinen lainsäädäntö täyttää tämän sopimuksen liitteessä XXX-A olevassa C osassa asetetut vaatimukset.
2. Tarkasteltuaan tämän sopimuksen liitteessä XXX-A olevassa B osassa lueteltua maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevaa unionin lainsäädäntöä Moldovan tasavalta päätelee, että kyseinen lainsäädäntö täyttää tämän sopimuksen liitteessä XXX-A olevassa C osassa asetetut vaatimukset.
3. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen tämän sopimuksen liitteessä XXX-B vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja tarkasteltuaan tämän sopimuksen liitteessä XXX-C lueteltuja unionin maataloustuotteita ja elintarvikkeita koskevia maantieteellisiä merkintöjä ja tämän sopimuksen liitteessä XXX-D lueteltuja unionin viinejä, maustettuja viinejä ja tislattuja alkoholijuomia koskevia maantieteellisiä merkintöjä, jotka unioni on rekisteröinyt tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisesti, Moldovan tasavallan hallitus suojaa kyseisiä maantieteellisiä merkintöjä tässä alajaksossa määrätyn suojan tason mukaisesti.
4. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen tämän sopimuksen liitteessä XXX-B vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja tarkasteltuaan tämän sopimuksen liitteessä XXX-C lueteltuja Moldovan tasavallan maataloustuotteita ja elintarvikkeita koskevia maantieteellisiä merkintöjä ja tämän sopimuksen liitteessä XXX-D lueteltuja Moldovan tasavallan viinejä, maustettuja viinejä ja tislattuja alkoholijuomia koskevia maantieteellisiä merkintöjä, jotka Moldovan tasavalta on rekisteröinyt tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisesti, unioni suojaa kyseisiä maantieteellisiä merkintöjä tässä alajaksossa määrätyn suojan tason mukaisesti.
5. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen suojasta tehdyn Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan sopimuksen 11 artiklalla perustetun sekakomitean päätösten, jotka koskevat kyseisen sopimuksen liitteiden III ja IV muuttamista ja jotka annetaan ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, katsotaan olevan maantieteellisten merkintöjen alakomitean päätöksiä, ja mainitun sopimuksen liitteisiin III ja IV lisättyjen maantieteellisten merkintöjen katsotaan olevan osa tämän sopimuksen liitteitä XXX-C ja XXX-D. Näin ollen osapuolten on suojattava kyseisiä maantieteellisiä merkintöjä tämän sopimuksen mukaisina vakiintuneina maantieteellisinä merkintöinä.

*298 artikla***Uusien maantieteellisten merkintöjen lisääminen**

1. Osapuolet sopivat mahdollisuudesta lisätä tämän sopimuksen 306 artiklan 3 kohdassa esitettyä menettelyä noudattaen uusia suojattavia maantieteellisiä merkintöjä tämän sopimuksen liitteisiin XXX-C ja XXX-D sen jälkeen, kun vastaväitemenettely on saatettu päätökseen ja maantieteellisiä merkintöjä on tarkasteltu tämän sopimuksen 297 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla.

2. Osapuolta ei voida vaatia suojaamaan maantieteellisenä merkintänä nimeä, joka on ristiriidassa kasvilajikkeen, viiniköynnöslajike mukaan luettuna, tai eläinrodun nimen kanssa ja on sen vuoksi omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän osalta.

299 artikla

Maantieteellisten merkintöjen suojan laajuus

1. Tämän sopimuksen liitteissä XXX-C ja XXX-D luetellut sekä niihin tämän sopimuksen 298 artiklan mukaisesti lisättävät maantieteelliset merkinnät ovat suojattuja

a) suoralta tai välilliseltä suojatun nimen kaupalliselta käytöltä

i) vastaavissa tuotteissa, jotka eivät ole suojattua nimeä koskevan eritelmän mukaisia; tai

ii) jos nimen käytöllä hyödynnetään maantieteellisen merkinnän mainetta;

b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä ⁽¹⁾, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty, litteroitu tai translitteroitu tai siihen on liitetty ilmaisu kuten "laatu", "tyyppi", "menetelmä", "tuotettu kuten", "jäljitelmä", "makuinen", "kaltainen" tai muu samankaltainen ilmaisu;

c) muilta vääriä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka liittyvät tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, tuotteen luonteeseen tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista tuotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä; ja

d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

2. Jos maantieteelliset merkinnät ovat kokonaan tai osittain homonyymisiä, suoja myönnetään kullekin nimitykselle edellyttäen, että sitä on käytetty vilpittömässä mielessä ja ottaen asianmukaisesti huomioon paikalliset ja perinteiset käytännöt sekä sekaannusten todennäköisyys. Osapuolten on yhdessä päätettävä niistä käytännön edellytyksistä, joilla homonyymiset maantieteelliset merkinnät erotetaan toisistaan, ottaen huomioon tarve varmistaa kyseisten tuottajien tasapuolinen kohtelu ja se, että kuluttajia ei johdeta harhaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta TRIPS-sopimuksen 23 artiklan soveltamista. Homonyymistä nimitystä, joka saa kuluttajan virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltain muulta alueelta, ei saa rekisteröidä, vaikka nimi olisikin oikea sen alueen tai paikan osalta, mistä kyseinen tuote on peräisin.

3. Jos osapuoli kolmannen maan kanssa neuvotellessaan ehdottaa sellaisen kyseisen kolmannen maan maantieteellisen merkinnän suojaamista, joka on homonyyminen toisen osapuolen maantieteellisen merkinnän kanssa, toiselle osapuolelle on annettava tästä tieto ja mahdollisuus esittää huomautuksensa ennen kuin nimitys suojataan.

4. Tämä alajakso ei velvoita osapuolta suojaamaan toisen osapuolen maantieteellistä merkintää, joka ei ole suojattu tai jonka suoja lakkaa sen alkuperämaassa. Osapuolet ilmoittavat toisilleen, jos maantieteellinen merkintä ei ole enää suojattu sen alkuperämaassa.

5. Tämän alajakson määräykset eivät missään tapauksessa saa estää kenenkään oikeutta käyttää kaupallisiin tarkoituksiin omaa tai edeltäjänsä nimeä edellyttäen, että tätä nimeä käytetään tavalla, joka ei johda kuluttajaa harhaan.

300 artikla

Maantieteellisten merkintöjen käyttöoikeus

1. Tämän alajakson mukaisesti suojattua nimeä voivat käyttää kaikki toimijat, jotka pitävät kaupan, tuottavat, jalostavat tai valmistavat vastaavan eritelmän mukaisia maataloustuotteita, elintarvikkeita, viinejä, maustettuja viinejä tai tislattuja alkoholijuomia.

2. Kun maantieteellinen merkintä on tämän alajakson mukaisesti suojattu, tällaisen suojatun nimen käyttö ei edellytä käyttäjiltä minkäänlaista rekisteröintiä tai lisämaksuja.

⁽¹⁾ Ilmaisua 'miellelyhtymä' käytetään erityisesti HS-nimikkeeseen 20.09 kuuluvien tuotteiden osalta, kuitenkin vain siltä osin kuin kyseisiä tuotteita pidetään HS-nimikkeeseen 22.04 kuuluvina viineinä, HS-nimikkeeseen 22.05 kuuluvina maustettuina viineinä ja HS-nimikkeeseen 22.08 kuuluvina väkevinä alkoholijuomina.

301 artikla

Suojan täytäntöönpanon valvonta

Osapuolet valvovat tämän sopimuksen 297–300 artiklassa määrätyn suojan täytäntöönpanoa asianmukaisilla hallinnollisilla tai oikeudellisilla toimilla, myös tullirajoilla (vienti ja tuonti), suojattujen maantieteellisten merkintöjen laittoman käytön estämiseksi ja lopettamiseksi. Niiden on valvottava tällaisen suojan täytäntöönpanoa myös jonkin intressitahon pyynnöstä.

302 artikla

Täydentävien toimien täytäntöönpano

Rajoittamatta Moldovan tasavallan sellaisten aiempien sitoumusten soveltamista, jotka johtuvat maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevista kansainvälisistä sopimuksista ja niiden täytäntöönpanosta ja koskevat suojan myöntämistä unionin maantieteellisille merkinnöille, mukaan lukien alkuperänimitysten suojasta ja niiden kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdystä Lissabonin sopimuksesta johtuvat ja tämän sopimuksen 301 artiklan mukaiset sitoumukset, Moldovan tasavallalla on viiden vuoden siirtymäaika 1 päivästä huhtikuuta 2013 alkaen kaikkien niiden täydentävien toimien ja erityisesti tullirajoilla toteutettavien toimenpiteiden toteuttamiseksi, jotka tarvitaan suojattujen maantieteellisten merkintöjen laittoman käytön lopettamiseksi.

303 artikla

Suhde tavaramerkkeihin

1. Osapuolet epäävät tai mitätöivät viran puolesta tai minkä tahansa asianomaisen osapuolen pyynnöstä kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti sellaisen tavaramerkin rekisteröinnin, joka koskee suojatun maantieteellisen merkinnän rekisteröintiä vastaavalle tuotteelle tämän sopimuksen 299 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos hakemus tavaramerkin rekisteröimiseksi on jätetty maantieteellisen merkinnän suojaa kyseisellä alueella koskevan soveltamispäivän jälkeen.
2. Tämän sopimuksen 297 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta suojan soveltamispäivä on 1 päivä huhtikuuta 2013.
3. Tämän sopimuksen 298 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta suojan soveltamispäivä on päivä, jona pyyntö maantieteellisen merkinnän suojaamisesta toimitetaan toiselle osapuolelle.
4. Osapuolilla ei ole mitään velvollisuutta suojata tämän sopimuksen 298 artiklassa tarkoitettua maantieteellistä merkintää, jos suoja saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden vuoksi.
5. Osapuolet suojaavat maantieteelliset merkinnät myös silloin, kun aiempi tavaramerkki on olemassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 4 kohdan soveltamista. Aiempi tavaramerkki tarkoittaa tavaramerkkiä, jonka käyttö vastaa jotakin tämän sopimuksen 299 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tapausta ja jota koskeva rekisteröintihakemus on tehty tai joka on rekisteröity tai jota koskeva oikeus on saatu asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti toisen osapuolen alueella tapahtuneella käytöllä ennen kuin toinen osapuoli on jättänyt maantieteellisen merkinnän suojaamista koskevan hakemuksen tämän alajakson mukaisesti. Tällaisen tavaramerkin käyttöä voidaan jatkaa ja se voidaan uusia maantieteellisen merkinnän suojaamisesta huolimatta, jos osapuolten tavaramerkkilainsäädännössä ei ole kyseisen tavaramerkin mitättömyys- tai menettämisperusteita.

304 artikla

Yleiset säännöt

1. Tätä alajaksoa sovelletaan rajoittamatta osapuolille WTO-sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamista.
2. Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen 302 artiklassa määrätään, tämän sopimuksen 297 ja 298 artiklassa tarkoitettuja tuotteita tuodaan, viedään ja pidetään kaupan tuojana olevan osapuolen alueella sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti.

3. Rekisteröityjen nimien teknisiä eritelmiä koskevia seikkoja käsitellään tämän sopimuksen 306 artiklalla perustetussa maantieteellisten merkintöjen alakomiteassa.
4. Tämän alajakson mukaisesti suojatut maantieteelliset merkinnät voi peruuttaa ainoastaan se osapuoli, josta tuote on peräisin.
5. Sen osapuolen viranomaiset, jonka alueelta tuote on peräisin, hyväksyvät tässä alajaksossa tarkoitetun tuote-eritelmän ja sen muutokset.

305 artikla

Yhteistyö ja avoimuus

1. Osapuolet ovat yhteydessä joko suoraan tai tämän sopimuksen 306 artiklalla perustetun maantieteellisten merkintöjen alakomitean välityksellä kaikissa tämän alajakson täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvissä asioissa. Osapuoli voi erityisesti pyytää toiselta osapuolelta tietoja tuote-eritelmistä ja niiden muutoksista sekä valvontaan liittyviä yhteystietoja.
2. Kumpikin osapuoli voi julkistaa tämän artiklan nojalla suojattuja toisen osapuolen maantieteellisiä merkintöjä koskevat eritelmät tai niiden yhteenvedon sekä valvontaan liittyvät yhteystiedot.

306 artikla

Maantieteellisten merkintöjen alakomitea

1. Perustetaan maantieteellisten merkintöjen alakomitea.
2. Osapuolten edustajista koostuvan maantieteellisten merkintöjen alakomitean tehtävänä on seurata tämän alajakson kehittymistä sekä tehostaa osapuolten yhteistyötä ja vuoropuhelua maantieteellisten merkintöjen alalla. Se raportoi tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle.
3. Maantieteellisten merkintöjen alakomitea hyväksyy päätöksensä yksimielisesti. Se hyväksyy oman työjärjestyksensä. Se kokoontuu vähintään kerran vuodessa jommankumman osapuolen pyynnöstä vuorotellen EU:ssa ja Moldovan tasavallassa sellaiseen aikaan, sellaisessa paikassa ja sellaisella tavalla (myös videoneuvotteluna), jonka osapuolet ovat keskenään sopineet, kuitenkin viimeistään 90 päivän kuluttua pyynnöstä.
4. Maantieteellisten merkintöjen alakomitea valvoo myös tämän alajakson moitteetonta soveltamista, ja se voi tarkastella kaikkia alajakson täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyviä kysymyksiä. Sen tehtävänä on erityisesti
  - a) tehdä muutoksia tämän sopimuksen liitteessä XXX-A olevaan A osaan ja B osaan siltä osin kuin kyseessä ovat viitaukset osapuolten alueella sovellettavaan lainsäädäntöön;
  - b) tehdä muutoksia tämän sopimuksen liitteisiin XXX-C ja XXX-D siltä osin kuin kyseessä ovat maantieteelliset merkinnät;
  - c) vaihtaa tietoja maantieteellisiä merkintöjä koskevan lainsäädännön ja politiikan kehityksestä ja mistä tahansa muusta yhteistä etua koskevasta aiheesta maantieteellisten merkintöjen alalla;
  - d) vaihtaa maantieteellisiä merkintöjä koskevia tietoja, jotta voidaan harkita näiden tietojen suojaamista tämän alajakson mukaisesti; ja
  - e) seurata viimeisintä kehitystä tämän sopimuksen liitteissä XXX-C ja XXX-D lueteltujen maantieteellisten merkintöjen suojan täytäntöönpanon valvonnassa.

4 Alajakso

Mallit

307 artikla

Kansainväliset sopimukset

Osapuolet noudattavat teollismallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Haagin sopimukseen liittyvää Geneven asiakirjaa (1999).

308 artikla

Rekisteröityjen mallien suoja

1. Kumpikin osapuoli säätää sellaisten itsenäisesti luotujen mallien suojasta, jotka ovat uusia tai omaperäisiä ⁽¹⁾. Suoja on tarjottava rekisteröinnillä, jolla myönnetään rekisteröityjen mallien haltijoille yksinoikeudet tämän artiklan määräysten mukaisesti.
2. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena ja omaperäisenä vain:
  - a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvässä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja
  - b) siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja omaperäisyyden vaatimukset.
3. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetaan 'tavanomaisella käytöllä' loppukäyttäjän toimesta tapahtuvaa käyttöä, pois luettuina kunnossapito-, huolto- tai korjaustyöt.
4. Rekisteröidyn mallin haltijalla on oltava oikeus estää kolmansia osapuolia ilman hänen suostumustaan ainakaan valmistamasta, tarjoamasta myytäväksi, myymästä, tuomasta maahan, viemästä maasta, varastoimasta tai käyttämästä esineitä, joissa on tai jotka muodostavat suojatun mallin, kun sellaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa, toimet haittaavat kohtuuttomasti mallin tavanomaista käyttöä tai ne eivät ole hyvän kauppataavan mukaisia.
5. Saatavilla olevan suojan keston on oltava 25 vuotta rekisteröintihakemuksen jättämispäivästä.

309 artikla

Rekisteröimättömille malleille myönnettävä suoja

1. Kumpikin osapuoli säätää oikeudellisista keinoista, joilla voidaan estää rekisteröimättömien mallien käyttö, vain, jos riitautettu käyttö on seurauksena tuotteen rekisteröimättömän ulkomuodon kopioimisesta. Tässä artiklassa ilmaisuun 'käyttö' sisältyy myyntiin tarjoaminen, markkinoille saattaminen ja tuotteen maahantuonti tai vienti.
2. Rekisteröimättömille malleille saatavilla olevan suojan keston on oltava vähintään kolme vuotta siitä päivästä, jona malli tarjottiin yleisesti saataville jommankumman osapuolen alueella.

310 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää rajoitettuja poikkeuksia mallien suojaan edellyttäen, että sellaiset poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa suojattujen mallien tavanomaisen käytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita suojatun mallin omistajan oikeutettuja etuja, ottaen huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut.

(¹) Tämän artiklan soveltamiseksi osapuoli voi pitää omaperäisenä mallia, jonka luonne on yksilöllinen.

2. Mallisuoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät olennaisesti teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella. Mallioikeutta ei enenkään myönnetä tuotteen ulkoasun niille piirteille, jotka on toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, voidaan mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitetulla tavalla.

311 artikla

Suhde tekijänoikeuteen

Malli suojataan myös osapuolen tekijänoikeuslain nojalla siitä päivästä lähtien, jona malli on luotu tai saatettu johonkin muotoon. Kumpikin osapuoli määrää näin myönnettävän suojan laajuuden ja edellytykset sekä vaadittavan omaperäisyyden.

5 Alajakso

Patentit

312 artikla

Kansainväliset sopimukset

Osapuolet noudattavat WIPOn patenttityhteistyösopimuksen määräyksiä ja pyrkivät kaikkiin kohtuullisiin keinoin noudattamaan WIPOn patenttilainsäädäntöä koskevaa sopimusta.

313 artikla

Patentit ja kansanterveys

1. Osapuolet tunnustavat merkityksen, joka on 14 päivänä marraskuuta 2001 WTO:n ministerikokouksessa TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetulla julistuksella. Tämän luvun mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tulkittaessa ja täytäntöönpannassa osapuolet varmistavat, että julistusta noudatetaan.
2. Osapuolet noudattavat tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun julistuksen 6 kohdasta 30 päivänä elokuuta 2003 annettua WTO:n yleisneuvoston päätöstä, ja osallistuvat sen täytäntöönpanoon.

314 artikla

Lisäsuojatodistus

1. Osapuolet tunnustavat, että patentilla suojattuihin lääkkeisiin ja kasvinsuojelutuotteisiin voidaan soveltaa hallinnollista lupamenettelyä ennen markkinoille saattamista. Ne tunnustavat, että aika, joka kuluu patentin saamista koskevan hakemuksen tekemisen ja tuotteen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämisen välillä osapuolen sisäisessä lainsäädännössä määritellyn mukaisesti, voi lyhentää patentin antamaa todellista suojaa.
2. Kumpikin osapuoli säätää patentin suojaamalle lääkkeelle tai kasvinsuojelutuotteelle, johon on sovellettu hallinnollista lupamenettelyä, lisäsuojan, joka on sama kuin 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu aika vähennettynä viidellä vuodella.
3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, lisäsuojan kesto voi olla enintään viisi vuotta.
4. Sellaisten lääkkeiden osalta, joille on tehty pediatria tutkimuksia, joiden tulokset sisältyvät tuotetietoihin, osapuolet säätävät 2 kohdassa tarkoitettuun suojaan kuuden kuukauden lisäajan.

315 artikla

Lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön kattavan järjestelmän, jolla taataan niiden tietojen luottamuksellisuus, salassapito ja riippumattomuus, jotka on toimitettu lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi. ⁽¹⁾
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi toimitettuja tietoja ei anneta kolmansille osapuolille ja että niitä suojataan epärehellistä kaupallista käytäntöä vastaan.

Sen vuoksi

- a) vähintään viiden vuoden ajan alkaen päivästä, jona myyntilupa myönnettiin asianomaisen osapuolen alueelle, kenenkään muun henkilön tai minkään muun julkisen tai yksityisen yhteisön kuin sen henkilön tai yhteisön, joka on toimittanut kyseiset julkistamattomat tiedot, ei sallita lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamista varten vedota suoraan tai välillisesti kyseisiin tietoihin ilman kyseiset tiedot antaneen henkilön tai yhteisön nimenomaista suostumusta.
  - b) vähintään seitsemän vuoden ajan alkaen päivästä, jona myyntilupa on myönnetty asianomaisen osapuolen alueelle, mahdollisia seuraavia myyntilupahakemuksia ei hyväksytä, ellei hakija esitä omia tietojaan tai ensimmäisen luvan haltijan luvalla käytettäviä tietoja, jotka täyttävät samat vaatimukset kuin ensimmäisen luvan yhteydessä. Ilman tällaisia tietoja rekisteröidyt tuotteet on poistettava markkinoilta, kunnes vaatimukset täytetään.
3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua seitsemän vuoden määräaikaa pidennetään enintään kahdeksaan vuoteen, jos viiden ensimmäisen vuoden aikana ensimmäisen luvan saamisesta haltijalle myönnetään lupa, joka koskee yhtä tai useampaa uutta terapeuttisia käyttöaihetta, joista katsotaan olevan huomattavaa kliinistä hyötyä verrattuna olemassa oleviin hoitomuotoihin.
  4. Tämän artiklan määräyksillä ei ole taannehtivaa vaikutusta. Ne eivät koske sellaisten lääkkeiden myyntiä, joille on myönnetty lupa ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.
  5. Moldovan tasavalta yhdenmukaistaa lääkkeiden tietosuojaa koskevan lainsäädäntönsä unionin lainsäädännön kanssa tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean päättämänä ajankohtana.

316 artikla

Kasvinsuojeluaineiden tietosuoja

1. Kumpikin osapuoli määrittää turvallisuutta ja tehokkuutta koskevat vaatimukset ennen kasvinsuojeluaineiden saattamista markkinoille.
2. Kumpikin osapuoli myöntää kasvinsuojeluaineen myyntiluvan saamiseksi ensimmäisen kerran esitetyn testi- tai tutkimusraportin omistajalle tilapäisen tietosuoja-oikeuden.

Tietosuoja-oikeuden keston aikana testi- tai tutkimusraporttia ei saa käyttää kenenkään muun sellaisen hakijan eduksi, jonka tavoitteena on saada myyntilupa kasvinsuojeluaineelle, ellei omistajan nimenomaista suostumusta ole esitetty.

3. Testi- tai tutkimusraportin on täytettävä seuraavat edellytykset:
  - a) sen on oltava välttämätön luvan tai luvan sellaisen muuttamisen kannalta, jolla mahdollistetaan käyttö muilla viljelykasveilla; ja
  - b) niiden on todistettu noudattavan hyvän laboratoriotäytäntöön tai hyvän koekäytännön periaatteita.

⁽¹⁾ Tässä artiklassa 'lääkkeillä' tarkoitetaan

i) kaikkia aineita tai aineitten yhdistelmiä, jotka on tarkoitettu ihmisen sairauden hoitoon tai ehkäisyyn; tai

ii) kaikkia aineita tai aineitten yhdistelmiä, joita voidaan antaa ihmisille sairauden syyn selvittämiseksi taikka ihmisten elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi.

Lääkkeisiin kuuluvat esimerkiksi kemialliset lääkkeet, biologiset lääkkeet (esim. rokotteet, (anti)toksiinit), myös ihmisverestä tai -veri-plasmasta peräisin olevat lääkkeet, pitkälle kehitetyissä terapeutioissa käytettävät lääkkeet (esim. geeniterapiassa ja soluterapiassa käytettävät lääkkeet), kasviperäiset lääkkeet ja radiofarmaseuttiset lääkkeet.

4. Tietosuojaan keston on oltava vähintään 10 vuotta kyseisen osapuolen alueella sovellettavan ensimmäisen luvan saamisesta. Vähäriskisten kasvinsuojeluaineiden osalta määräaika voidaan pidentää 13 vuoteen.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja pidennetään kolmella kuukaudella kunkin vähäisiä käyttötarkoituksia koskevan luvan ⁽¹⁾ pidennyksen osalta, jos luvan haltija tekee tällaisia lupia koskevat hakemukset viimeistään viiden vuoden kuluessa ensimmäisen luvan saamisesta. Tietosuoja voi joka tapauksessa olla voimassa enintään 13 vuotta. Vähäriskisten kasvinsuojeluaineiden tietosuoja voi joka tapauksessa olla voimassa enintään 15 vuotta.
6. Testi- tai tutkimusraportti on tietosuojaan alainen myös, jos se on ollut välttämätön luvan uusimisen tai uudelleen-tarkastelun vuoksi. Siinä tapauksessa tietosuoja on voimassa 30 kuukautta.

317 artikla

Kasvilajikkeet

Osapuolet suojaavat kasvinjalostajanoikeuksia uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti ottaen huomioon myös kyseisen yleissopimuksen 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen jalostajanoikeuksia koskevan valinnaisen poikkeuksen, ja tekevät yhteistyötä edistääkseen ja soveltaakseen näitä oikeuksia.

3 Jakso

Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpano

318 artikla

Yleiset velvoitteet

1. Osapuolet vahvistavat TRIPS-sopimuksen ja varsinkin sen III osan mukaiset sitoumuksensa ja säätävät tässä jaksossa määrätyistä täydentävistä toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, jotka ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi ⁽²⁾.
2. Näiden täydentävien toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia, ne eivät saa olla liian monimutkaisia tai kalliita eivätkä ne saa sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viivytyksiin.
3. Näiden täydentävien toimenpiteiden ja oikeussuojakeinojen on myös oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja säädetään takeista niiden väärinkäytön estämiseksi.

319 artikla

Oikeudet hakijat

Kumpikin osapuoli myöntää oikeuden pyytää tässä jaksossa ja TRIPS-sopimuksen III osassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista seuraaville:

- a) sovellettavan lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille;
- b) kaikille muille henkilöille, joilla on oikeus käyttää näitä oikeuksia, erityisesti käyttöluvan haltijoille, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti;

⁽¹⁾ Tässä artiklassa tarkoitetaan 'vähäisillä käyttötarkoituksilla' kasvinsuojeluaineiden käyttöä osapuolen alueella sellaisiin kasveihin tai kasvituotteisiin, joita ei kasvateta yleisesti kyseisen osapuolen alueella tai joita kasvatetaan yleisesti poikkeukselliseen kasvinsuojelutarpeeseen vastaamiseksi.

⁽²⁾ Tässä alajaksossa teollis- ja tekijänoikeuksien käsite kattaa ainakin seuraavat oikeudet: tekijänoikeus; tekijänoikeuden lähioikeudet; tietokannan valmistajan *sui generis* -oikeus; puolijohdetuotteiden piirimallien luoja oikeudet; tavaramerkkioikeudet; mallioikeudet; patenttioikeudet, mukaan lukien lisäsuojatodistuksista johtuvat oikeudet; maantieteelliset merkinnät; hyödyllisyysmallioikeudet; kasvinjalostajanoikeudet; ja toiminimet, kun ne on suojattu yksinoikeuksina osapuolen sisäisessä lainsäädännössä.

- c) teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoiville elimille, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti; ja
- d) alan edunvalvonnasta vastaaville elimille, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti.

1 Alajakso

Yksityisoikeudellinen täytäntöönpano

320 artikla

Toimenpiteet todisteiden suojaamiseksi

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat jo ennen pääasiaa koskevan kanteen nostamista sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa tukeakseen väitteitään teollis- tai tekijänoikeutensa loukkaamisesta tai tällaisen loukkaamisen uhasta, määrätä nopeita ja tehokkaita väliaikaisia toimia väitettyyn loukkaamiseen liittyvän asiaankuuluvan todistusaineiston suojaamiseksi edellyttäen, että luottamuksellisten tietojen suoja taataan.
2. Nämä toimet voivat sisältää väitettyjen riidanalaisten tavaroiden yksityiskohtaisen kuvaamisen ja mahdollisen näytteen oton tai riidanalaisten tavaroiden ja soveltuvissa tapauksissa näiden tavaroiden valmistuksessa ja/tai jakelussa käytettyjen materiaalien ja välineiden sekä tavaroihin liittyvien asiakirjojen haltuunottamisen. Nämä toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa toista osapuolta kuulematta, erityisesti jos mahdollisesta viiveestä voi koitua korvaamatonta haittaa oikeudenhaltijalle tai jos todistusaineiston hävittämisen vaara on ilmeinen.

321 artikla

Tiedonsaantioikeus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä, että sellaisten tavaroiden ja palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta, annetaan tietoja. Tiedonantovelvollinen on teollis- tai tekijänoikeuksia loukannut ja/tai kuka tahansa muu henkilö,
  - a) jonka on todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;
  - b) joka on tavattu käyttämästä riidanalaisia palveluja kaupallisessa laajuudessa;
  - c) jonka on todettu tarjoavan riidanalaisessa toiminnassa käytettäviä palveluja kaupallisessa laajuudessa;
  - d) jonka a, b tai c alakohdassa tarkoitettu henkilö on osoittanut osallistuneen kyseisten tavaroiden tuottamiseen, valmistukseen tai jakeluun tai kyseisten palvelujen tarjoamiseen.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sisältyvät tapauksen mukaan:
  - a) tuotteen tai palvelujen tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiotujen tukku- ja vähittäiskauppioiden nimet ja osoitteet;
  - b) tiedot tuotettujen, valmistettujen, toimitettujen, vastaanotettujen tai tilattujen tavaroiden taikka palveluiden määrästä sekä kyseisistä tavaroista tai palveluista saaduista hinnoista.
3. Edellä olevat 1 ja 2 kohdan säännökset eivät rajoita muita laissa annettuja säännöksiä, jotka
  - a) antavat oikeudenhaltijalle oikeuden saada laajempia tietoja;
  - b) koskevat tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tietojen käyttöä rikos- tai siviilioikeudellisessa menettelyssä;
  - c) koskevat vastuuta tiedonsaantioikeuden väärinkäytöstä;

- d) antavat mahdollisuuden kieltäytyä sellaisten tietojen antamisesta, jotka pakottaisivat 1 kohdassa tarkoitetun henkilön myöntämään oman tai lähisukulaisensa osallistumisen teollis- tai tekijänoikeuden loukkaukseen; tai
- e) koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suojaa tai henkilötietojen käsittelyä.

322 artikla

Turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat määrätä hakijan pyynnöstä väitettyä loukkaajaa koskevan väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset tai kieltää väliaikaisesti tai, jos osapuolen sisäinen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla kyseisen oikeuden väitettyjen loukkausten jatkaminen tai asettaa jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitetut vakuudet. Väliaikainen kieltäminen voidaan määrätä samoin edellytyksin välittäjälle, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukatakseen teollis- tai tekijänoikeutta.
2. Väliaikaisella kiellolla voidaan myös määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen jakelukanavien piiriin tai levittäminen jakelukanavia pitkin.
3. Kaupallisessa laajuudessa tehtyjen väitettyjen loukkausten osalta osapuolten on varmistettava, että jos hakija osoittaa olosuhteet, jotka saattavat uhata vahingonkorvauksen maksamista, oikeusviranomaiset voivat määrätä väitetyn loukkaajan irtainta ja kiinteää omaisuutta asetettavaksi hukkaamiskieltoon ja tämän pankkitilit ja muut varat jäädytettäväksi. Tässä tarkoituksessa toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä esitettäväksi pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja tai asianmukaisen pääsyn asiaankuuluviin tietoihin.

323 artikla

Korjaavat toimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta kuuluvia vahingonkorvauksia rajoittamatta ja ilman minkäänlaista korvausta hakijan pyynnöstä, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä sellaisten tavaroiden osalta, joiden ne ovat todenneet loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, vähintään niiden lopullisesta poistamisesta markkinointikanavasta tai hävittämisestä. Toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat tarvittaessa määrätä myös näiden tavaroiden luomisessa tai valmistuksessa pääasiassa käytettyjen materiaalien ja välineiden hävittämisestä.
2. Osapuolten oikeusviranomaisilla on oltava valtuudet määrätä, että nämä toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteeksi vedota erityisiin syihin.

324 artikla

Kieltotuomiot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeuden päätös on tehty, oikeusviranomaiset voivat antaa loukkaajaa vastaan sekä sellaista välittäjää vastaan, jonka palveluita kolmas osapuoli käyttää teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamiseksi, kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen.

325 artikla

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Osapuolet voivat säätää, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat soveltuvissa tapauksissa määrätä sen henkilön pyynnöstä, johon tämän sopimuksen 323 ja/tai 324 artiklassa määrätyt toimenpiteet voivat kohdistua, että vahingon kärsineelle osapuolelle maksetaan tämän sopimuksen kyseisissä kahdessa artiklassa mainittujen toimenpiteiden soveltamisen sijasta rahallinen hyvitys, jos asianomainen henkilö on toiminut ilman tuottamusta tai laiminlyöntiä, jos kyseisten toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi tälle henkilölle suhteetonta vahinkoa ja jos vahingon kärsineelle osapuolelle maksettavaa rahallista hyvitystä voidaan kohtuudella pitää tyydyttävänä.

326 artikla

Vahingonkorvaukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset määräävät vahingon kärsineen osapuolen hakemuksesta loukkaajan, joka tiesi tai jolla oli riittävät perusteet tietää ryhtyneensä loukkaavaan tekoon, maksamaan oikeudenhaltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa tälle loukkauksen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa. Määrittäessään vahingonkorvauksen määrän oikeusviranomaisten on

- a) otettava huomioon kaikki asianmukaiset näkökohdat, kuten vahingon kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, saamatta jäänyt voitto mukaan lukien, loukkaajan saama perusteeton etu ja soveltuviissa tapauksissa muita kuin taloudellisia tekijöitä, kuten oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta aiheutunut aineeton vahinko; tai
- b) vaihtoehtona a alakohdalle oikeusviranomaiset voivat soveltuviissa tapauksissa määrittää vahingonkorvauksen kiinteänä määränä esimerkiksi vähintään niiden rojaltien tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa käyttää kyseistä teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Jos oikeudenloukkaaja ei ole tietoisesti ryhtynyt loukkaavaan tekoon tai ryhtyi loukkaavaan tekoon ilman, että hänellä oli riittävät perusteet tietää ryhtyvänsä siihen, osapuolet voivat säätää, että oikeusviranomaiset voivat määrätä voitot perittäviksi takaisin vahingon kärsineelle osapuolelle tai maksettavaksi mainitulle osapuolelle vahingonkorvauksen, joka voi olla ennalta määrätty.

327 artikla

Oikeudenkäyntikulut

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kohtuulliset ja oikeasuhteiset oikeudenkäyntikulut ja muut oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneet kulut kuuluvat yleensä oikeudenkäynnin hävinneen maksettaviksi, jollei se ole kohtuutonta.

328 artikla

Tuomioistuinten päätösten julkistaminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen johdosta nostetun kanteen yhteydessä kantajan pyynnöstä ja loukkaajan kustannuksella määrätä toteutettaviksi soveltuvia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkistaminen ja sen julkaiseminen kokonaan tai osittain.

329 artikla

Tekijänoikeusolettama

Tässä jaksossa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovellettaessa,

- a) jotta kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijää voidaan pitää, jollei toisin osoiteta, tekijänä ja sen johdosta oikeutettuna ajamaan kannetta tekijänoikeutensa loukkaamisesta, riittää, että hänen nimensä on tavanmukaisella tavalla ilmoitettu teoksessa;
- b) edellä olevaa a alakohtaa sovelletaan soveltuvin osin lähioikeuksien haltijoihin heidän suojatun aineistonsa osalta.

2 Alajakso

Muut määräykset

330 artikla

Rajatoimenpiteet

1. Jollei muualla tässä alajaksossa toisin määrätä, kumpikin osapuoli hyväksyy menettelyjä, joilla varmistetaan, että oikeudenhaltija, jolla on pätevät perusteet epäillä, että voi tapahtua teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien

tavaroiden ⁽¹⁾ tuontia, vientiä, jälleenvientiä, saapumista tullialueelle tai poistumista tullialueelta, asettamista suspensiomennettelyyn tai viemistä vapaa-alueelle tai vapaavarastoon, voi jättää toimivaltaisille hallinto- tai oikeusviranomaisille kirjallisen hakemuksen, jotta tulliviranomaiset keskeyttäisivät tällaisten tavaroiden luovutuksen tai ottaisivat ne haltuun.

2. Kumpikin osapuoli säätää, että tulliviranomaiset voivat, kun niillä on toimintansa kautta ja ennen kuin oikeudenhaltija on jättänyt hakemuksen tai se on hyväksytty, riittävät perusteet epäillä, että tavarat loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta, lykätä kyseisten tavaroiden luovutusta tai ottaa ne haltuun, jotta oikeudenhaltija voi jättää hakemuksen toimenpiteitä varten 1 kohdan mukaisesti.

3. Kaikkia tuojaa koskevia oikeuksia tai velvoitteita, joista säädetään osapuolten sisäisessä lainsäädännössä tämän artiklan ja TRIPS-sopimuksen III osan 4 jakson täytäntöönpanemiseksi, sovelletaan myös viejään tai tavaroiden haltijaan.

4. Kumpikin osapuoli säätää, että sen toimivaltaiset viranomaiset edellyttävät oikeudenhaltijan, joka pyytää 1 kohdassa kuvattujen menettelyjen soveltamista, esittävän riittävät todisteet, joiden perusteella toimivaltaiset viranomaiset voivat vakuuttua siitä, että hänen teollis- tai tekijänoikeuttaan on menettelyjä soveltavan osapuolen lainsäädännön perusteella todennäköisesti loukattu, sekä riittävät tiedot, jotka hänellä voidaan kohtuudella olettaa olevan ja joiden perusteella toimivaltaiset viranomaiset voivat kohtuudella tunnistaa epäilyksenalaiset tavarat. Vaatimus riittävien tietojen esittämisestä ei saa kohtuuttomasti vaikeuttaa turvautumista 1 kohdassa kuvattuihin menettelyihin.

5. Selvittääkseen, onko teollis- tai tekijänoikeutta loukattu, tullitoimipaikan on ilmoitettava oikeudenhaltijalle hänen pyynnöstään ja jos se on tiedossa, tavaroiden vastaanottajan, lähettäjän tai haltijan nimet ja osoitteet ja niiden tavaroiden alkuperä ja lähtöisyys, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta.

Tullitoimipaikan on myös annettava hakijalle mahdollisuus tarkastaa tavarat, joiden luovuttamista on lykätty tai jotka on otettu haltuun. Tavaroiden tarkastuksen yhteydessä tullitoimipaikka voi ottaa näytteitä ja antaa tai toimittaa ne oikeudenhaltijalle tämän pyynnöstä yksinomaan analysointitarkoituksiin ja menettelyn jatkamisen helpottamiseksi.

6. Tulliviranomaisten on käytettävä aktiivisesti riskianalyysiteknikoita sellaisten lähetysten kohdentamiseksi ja tunnistamiseksi, jotka sisältävät tavaroiden, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta. Niiden on otettava käyttöön järjestelmiä tiiviin yhteistyön tekemiseksi oikeudenhaltijoiden kanssa, mukaan lukien tehokkaita mekanismeja, joilla kerätään tietoja riskianalyysiä varten.

7. Osapuolet sopivat toimivansa yhdessä sellaisten tavaroiden kansainvälisen kaupan lopettamiseksi, jotka loukkaavat teollis- ja tekijänoikeuksia. Tätä varten niiden on tarvittaessa erityisesti vaihdettava tietoja teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden kansainvälisestä kaupasta ja huolehdittava asiaa koskevasta yhteistyöstä toimivaltaisten viranomaistensa välillä.

8. Silloin, kun tavarat kuljetetaan osapuolen alueen kautta toisen osapuolen alueelle, ensiksi mainittu osapuoli antaa tavaroita koskevia tietoja viimeksi mainitulle osapuolelle, jotta voidaan tehokkaasti torjua sellaisten tavaroiden lähetyksiä, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta.

9. Keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehtyä pöytäkirjaa III sovelletaan tämän artiklan 7 ja 8 kohdan osalta, kun on kyse teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvistä tullilainsäädännön rikkomisista, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden yhteistyömuotojen soveltamista.

⁽¹⁾ Tässä artiklassa 'teollis- ja tekijänoikeutta loukkaavilla tavaroilla' tarkoitetaan:

- a) "väärennetyjä tavaroita" eli
  - i) tavaroita, mukaan luettuina niiden pakkaukset, jotka on luvattomasti varustettu tavaramerkillä, joka on samanlainen kuin tällaisille tavaroille asianmukaisesti rekisteröity merkki tai jota ei olennaisesti tuntoomerkkiensä perusteella voida erottaa tällaisesta tavaramerkistä ja joka siten loukkaa tavaramerkin haltijan oikeuksia;
  - ii) mitä tahansa tavaramerkkiä, kuten logoa, etikettiä, tarraa, esitettä, käyttöohjetta tai takuutodistusta, jopa erillään esitettynä, samoin edellytyksin kuin i alakohdassa tarkoitettuja tavaroita;
  - iii) pakkauksia, jotka on varustettu väärennetyn tavarantoiminnan merkillä, yksinään esitettynä samoin edellytyksin kuin i alakohdassa tarkoitettuja tavaroita;
- b) "laittomasti valmistettuja tavaroita" eli mitä tahansa tavaroita, jotka ovat tai jotka sisältävät ilman oikeudenhaltijan tai oikeudenhaltijan kyseisen tavarantoiminnan valmistusmaassa asianmukaisesti valtuuttaman henkilön suostumuksella tehtyjä kopioita ja jotka on tehty suoraan tai epäsuorasti tavarasta, jonka kopioiminen olisi täyttänyt tuontimaan lain mukaan tekijänoikeuden tai lähioikeuksien tai mallioikeuksien rikkomisen tunnusmerkistön riippumatta siitä, onko se rekisteröity osapuolen sisäisessä lainsäädännössä;
- c) tavaroita, jotka sen osapuolen lainsäädännön mukaan, jossa tulliviranomaisten toimenpiteitä koskeva hakemus on tehty, loukkaavat patenttia, kasvinjalostajanoikeutta tai maantieteellistä merkintää.

10. Tämän sopimuksen 200 artiklassa tarkoitettu tulliasioiden alakomitea toimii tämän artiklan asianmukaisen toiminnan ja täytäntöönpanon varmistamisesta vastaavana komiteana.

331 artikla

Käytännestä

Osapuolet edistävät

- a) teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävien käytännestä laatimista ammattialan tai ammatillisten järjestöjen tai -liittojen toimesta; ja
- b) käytännestä luonnosten ja kyseisten käytännestä soveltamista koskevien arviointien toimittamista osapuolten toimivaltaisille viranomaisille.

332 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä tukeakseen tämän luvun mukaisten sitoumusten ja velvoitteiden täytäntöönpanoa.
2. Jollei tämän sopimuksen VI osaston (Rahoitustukea, petosten torjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset) määräyksestä muuta johdu, yhteistyö koskee muun muassa seuraavia toimintoja:
  - a) tietojen vaihto teollis- ja tekijänoikeuksia sekä suojele- ja täytäntöönpanosääntöjä koskevasta oikeudellisesta kehityksestä; näiden alojen lainsäädännön kehityksestä saatujen kokemusten vaihto;
  - b) teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanosta saatujen kokemusten ja tietojen vaihto;
  - c) tullin, poliisin sekä hallinto- ja oikeuselinten keskushallinnon tasolla ja sen alapuolella suorittamasta teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnasta saatujen kokemusten vaihto; koordinointi väärennettyjen tavaroiden viennin estämiseksi, myös muiden maiden kanssa;
  - d) valmiuksien kehittäminen; henkilöstön vaihto ja koulutus;
  - e) teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan tiedon edistäminen ja levittäminen muun muassa yritysmaailmassa ja kansalaisyhteiskunnan keskuudessa; kuluttajien ja oikeudenhaltijoiden tietoisuuden lisääminen;
  - f) institutionaalisen yhteistyön kehittäminen esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavien virastojen välillä;
  - g) suurelle yleisölle suunnattu teollis- ja tekijänoikeuspolitiikkaa koskeva aktiivinen tiedotus ja koulutus: tehokkaiden strategioiden laatiminen tärkeimpien kohderyhmien tunnistamiseksi ja tiedotusohjelmien luominen kuluttajien ja tiedotusvälineiden tietoisuuden parantamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomisen vaikutuksista, terveys- ja turvallisuusriskit ja yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen mukaan luettuina.

10 LUKU

Kilpailu

1 Jakso

Kilpailunrajoitukset ja yrityskeskittymät

333 artikla

Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan

- 1) 'kilpailuviranomaisella' unionin osalta Euroopan komissiota ja Moldovan tasavallan osalta kilpailuneuvostoa;

- 2) 'kilpailulainsäädännöllä'
- unionin osalta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101, 102 ja 106 artiklaa, yrityskeskittymien valvonnasta 20 päivänä tammikuuta 2004 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 139/2004 (EY:n sulautuma-asetus) ja niiden täytäntöönpanoasetuksia tai muutoksia;
  - Moldovan tasavallan osalta 11 päivänä heinäkuuta 2012 annettua kilpailulakia N:o 183 ja sen täytäntöönpanoasetuksia tai muutoksia; ja
  - edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuihin säädöksiin tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen mahdollisesti tehtäviä muutoksia.

334 artikla

Periaatteet

Osapuolet tunnustavat vapaan ja vääristymättömän kilpailun merkityksen kauppasuhteissaan. Osapuolet tunnustavat, että yritysten kilpailunvastaiset toimintatavat voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta saatavat edut.

335 artikla

Täytäntöönpano

- Kumpikin osapuoli pitää voimassa omalla alueellaan kattavan kilpailulainsäädännön, jonka avulla torjutaan tehokkaasti kilpailunvastaisia sopimuksia, yhdenmukaistettuja menettelytapoja ja määräävässä markkina-asemassa olevien yritysten yksipuolista kilpailunvastaista toimintaa sekä valvotaan tehokkaasti yrityskeskittymiä.
- Kummallakin osapuolella on oltava toiminnallisesti riippumaton viranomainen, jolla on riittävästi henkilöstöä ja taloudellisia resursseja 333 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kilpailulainsäädännön tehokkaaksi täytäntöönpanemiseksi.
- Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää soveltaa niiden kilpailulainsäädäntöä avoimesti ja syrjimättömästi noudattaen oikeudenmukaisen menettelyn ja asianomaisten yritysten puolustautumisoikeuksien periaatteita.

336 artikla

Valtion monopolit, julkiset yritykset ja yritykset, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia

- Tämän luvun säännökset eivät estä osapuolia lainsäädäntönsä mukaisesti nimeämästä tai säilyttämästä valtion monopoleja tai julkisia yrityksiä tai yrityksiä, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia.
- Kun on kyse valtion kaupallisista monopoleista, julkisista yrityksistä ja yrityksistä, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia, kumpikin osapuoli varmistaa, että näihin yrityksiin sovelletaan 333 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kilpailulainsäädäntöä siltä osin kuin kyseisen lainsäädännön soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä kyseisille yrityksille annettujen yleishyödyllisten tehtävien suorittamista.

337 artikla

Yhteistyö ja tiedonvaihto

- Osapuolet tunnustavat, että niiden kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö ja koordinaatio on tärkeää, jotta voidaan tehostaa kilpailuoikeuden tehokasta täytäntöönpanoa ja saavuttaa tämän sopimuksen tavoitteet edistämällä kilpailua ja karsimalla kilpailunvastaista liiketoimintaa tai kilpailunvastaisia liiketoimia.

2. Tätä varten kilpailuviranomainen voi ilmoittaa toiselle kilpailuviranomaiselle halukkuudestaan tehdä yhteistyötä kumman tahansa osapuolen täytäntöönpanotoiminnan osalta. Kumpaakaan osapuolta ei saa estää toteuttamasta yksipuolisia päätöksiä yhteistyötä koskevissa asioissa.

3. Kilpailulainsäädäntönsä täytäntöönpanoa tehostaakseen kilpailuviranomaiset voivat vaihtaa keskenään muita kuin luottamuksellisia tietoja. Kaikkeen tietojenvaihtoon sovelletaan kunkin osapuolen soveltamia luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä. Osapuolet ottavat tämän artiklan mukaisessa tietojenvaihdossa huomioon salassapitovelvollisuutta ja liikesalaisuuksia koskevat vaatimukset oikeudenkäyttöalueellaan.

338 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvussa (Riitojen ratkaiseminen) esitettyjä riitojenratkaisumenettelyä koskevia määräyksiä ei sovelleta tähän jaksoon.

2 Jakso

Valtiontuki

339 artikla

Yleiset periaatteet ja soveltamisala

1. Unionin tai Moldovan tasavallan myöntämä valtiontuki tai jommankumman osapuolen varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla joitakin yrityksiä tai joidenkin tavaroiden tai palveluiden tuotantoa ja joka vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan, on ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa.

2. Tätä lukua ei sovelleta kalastusta koskevaan valtiontukeen, maataloussopimuksen liitteen 1 soveltamisalaan kuuluiin tuotteisiin eikä muihin maataloussopimuksen kattamiin tukiin.

340 artikla

Valtiontuen arviointi

1. Valtiontukea on arvioitava niiden kriteereiden perusteella, jotka johtuvat EU:ssa sovellettavista kilpailusäännöistä, erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklasta sekä EU:n toimielimien hyväksymistä tulkintavälineistä, mukaan lukien Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

2. Tästä artiklasta johtuvia velvoitteita sovelletaan viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

341 artikla

Valtiontukilainsäädäntö ja valtiontukiviranomainen

1. Osapuolet ottavat tapauksen mukaan käyttöön tai pitävät voimassa valtiontuen valvontaa koskevaa lainsäädäntöä. Niiden on myös tapauksen mukaan perustettava tai säilytettävä toiminnaltaan riippumaton viranomainen, jolla on tarvittavat valtuudet valvoa valtiontukia. Tällä viranomaisella on oltava muun muassa valtuudet hyväksyä valtiontukijärjestelmiä ja yksittäisiä valtiontukitoimenpiteitä sekä valtuudet määrätä sääntöjenvastaisesti myönnetty valtiontuki maksettavaksi takaisin.

2. Tästä artiklasta johtuvia velvoitteita sovelletaan kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

3. Kaikki valtiontukijärjestelmät, jotka on aloitettu ennen valtiontukiviranomaisen perustamista, on yhdenmukaistettava kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Rajoittamatta tämän sopimuksen muiden lukujen soveltamista, yhdenmukaistamisen määräaika pidennetään enintään kymmeneen vuoteen tämän sopimuksen voimaantulosta niiden valtiontukijärjestelmien osalta, jotka on aloitettu vapaista talousvyöhykkeistä 27 päivänä heinäkuuta 2001 annetun Moldovan tasavallan lain N:o 440-XV mukaisesti.

342 artikla

Avoimuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa valtiontukien avoimuuden. Tätä varten kumpikin osapuoli antaa kahden vuoden välein 1 päivästä tammikuuta 2016 alkaen toiselle osapuolelle kertomuksen, jossa on käytetty EU:n vuosittaisen valtiontukia koskevan katsauksen menetelmiä ja esitystapaa. Kertomus katsotaan annetuksi, jos osapuolet asettavat tai niiden nimissä asetetaan asianmukaiset tiedot saataville verkkosivuilla, joille on kaikilla pääsy.

2. Jos osapuoli katsoo, että toisen osapuolen yksittäisessä tapauksessa myöntämä valtiontuki vaikuttaa sen kauppasuhteisiin, asianomainen osapuoli voi pyytää toista osapuolta toimittamaan tietoja kyseisestä valtiontuesta.

343 artikla

Luottamuksellisuus

Osapuolet ottavat tämän luvun mukaisessa tietojen vaihdossa huomioon salassapitovelvollisuutta ja liikesalaisuuksia koskevat vaatimukset.

344 artikla

Uudelleentarkastelulauseke

Osapuolet arvioivat tässä luvussa tarkoitettuja seikkoja jatkuvasti. Kumpikin osapuoli voi saattaa tällaiset seikat tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kaupan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean käsiteltäväksi. Osapuolet sopivat arvioivansa tämän luvun täytäntöönpanon edistymistä joka toinen vuosi tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen, jolleivät osapuolet sovi toisin.

11 LUKU

Energian kauppapoliittiset näkökohdat

345 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa

- 1) 'energiatuotteilla' tarkoitetaan raakaöljyä (HS-koodi 27.09), maakaasua (HS-koodi 27.11) ja sähköenergiaa (HS-koodi 27.16);
- 2) 'kiinteällä infrastruktuurilla' tarkoitetaan kaikkia siirto- ja jakeluverkkoja, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja varastoja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/55/EY ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/54/EY määritelmän mukaisesti;
- 3) 'kuljetuksella' tarkoitetaan siirtoa ja jakelua direktiivin 2003/54/EY ja direktiivin 2003/55/EY määritelmän mukaisesti ja öljyn kuljettamista tai siirtämistä öljyputken kautta;
- 4) 'luvattomalla haltuunotolla' tarkoitetaan kaikkia toimia, joissa energiatuotteita otetaan laittomasti haltuun kiinteästä infrastruktuurista.

346 artikla

Kotimaiset säännellyt hinnat

1. Moldovan tasavallan liittymistä energiayhteisöön koskevan pöytäkirjan mukaisesti kaasun ja sähkön toimitusten hinnat muille kuin kotitalousasiakkaille määritellään yksinomaan kysynnän ja tarjonnan perusteella.

2. Edellä olevasta 1 kohdasta poiketen osapuoli voi asettaa yleisen taloudellisen edun nimissä ⁽¹⁾ yrityksille veloitteen, joka koskee maakaasun ja sähkön toimitusten hintaa, jäljempänä 'säännelty hinta'. Jos muut kuin kotitalousasiakkaat eivät voi sopia toimittajan kanssa sähkön tai maakaasun hintaa, joka on alhaisempi tai yhtä suuri kuin maakaasun tai sähkön säännelty hinta, muilla kuin kotitalousasiakkailla on oikeus tehdä sopimus sähkön tai maakaasun toimituksista toimittajan kanssa sovellettavalla säännellyllä hinnalla. Joka tapauksessa muut kuin kotitalousasiakkaat voivat vapaasti neuvotella ja allekirjoittaa sopimuksen vaihtoehtoisen toimittajan kanssa.

3. Osapuoli, joka asettaa veloitteen 2 kohdan mukaisesti, varmistaa, että velvoite on selkeästi määritelty, avoin, oikeasuhteinen, syrjimätön, todennettavissa oleva ja kestoltaan rajattu. Asettaessaan tällaisen veloitteen osapuolen on taattava myös muiden yritysten yhtäläiset mahdollisuudet saavuttaa kuluttajat.

4. Jos osapuoli sääntelee maakaasun ja sähkön myyntihintaa kotimarkkinoilla, kyseinen osapuoli varmistaa, että säännellyn hinnan laskennan perustana oleva menetelmä julkaistaan ennen säännellyn hinnan voimaantuloa.

347 artikla

Kaksoishinnoittelun kielto

1. Osapuoli tai osapuolen sääntelyviranomainen ei hyväksy tai pidä voimassa toimenpidettä, joka johtaa kotimaiseen kulutukseen tarkoitettujen energiatuotteiden hintaa korkeampaan toiseen osapuoleen vietävien energiatuotteiden vientihintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta asettaa tämän sopimuksen 346 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisia säänneltyjä hintoja.

2. Viejäosapuoli esittää toisen osapuolen pyynnöstä näytön siitä, että kotimarkkinoilla myytyjen ja vientiin myytyjen samojen energiatuotteiden hintaerot eivät johdu 1 kohdassa kielletystä toimenpiteestä.

348 artikla

Kauttakulku

Osapuolet toteuttavat kauttakulun vapauden periaatetta noudattaen tarpeelliset toimenpiteet kauttakulun helpottamiseksi GATT 1994 -sopimuksen V artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohdan sekä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 7 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti; kyseiset kohdat liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

349 artikla

Kuljetus

Sähkön ja kaasun kuljetuksen ja erityisesti kolmansien osapuolten kiinteän infrastruktuurin käytön osalta osapuolet mukauttavat tämän sopimuksen liitteessä VIII ja energiayhteisösopimuksessa tarkoitettua lainsäädäntöään varmistaakseen, että tariffit, jotka on julkaistava ennen niiden voimaantuloa, kapasiteetinjakomenettelyt ja kaikki muut edellytykset ovat objektiivisia, kohtuullisia ja avoimia eivätkä ole syrjiviä sähkön tai kaasun alkuperän, omistuksen tai määrään perusteella.

350 artikla

Tavaroiden luvaton haltuunotto kauttakulun yhteydessä

Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään ja lopetetaan energiatuotteiden luvaton haltuunotto osapuolen alueella tapahtuvan kauttakulun yhteydessä kyseisen osapuolen valvontaan tai lainkäyttövaltaan kuuluvien yksiköiden toimesta.

⁽¹⁾ Ilmaisia 'yleinen taloudellinen etu' on tulkittava samalla tavalla kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklassa ja erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.

351 artikla

Keskeytymätön kauttakulku

1. Osapuoli ei saa puuttua energiatuotteiden kauttakulkuun alueensa kautta, jollei siitä ole erikseen määrätty sopimuksessa, jolla kyseistä kauttakulkua hallitaan.
2. Jos mistään osapuolia tai yhtä tai useampaa jommankumman osapuolen lainkäyttövaltaan tai valvontaan kuuluvaa yksikköä koskevasta asiasta syntyy riitaa, osapuoli, jonka alueen kautta energiatuotteiden kauttakulku tapahtuu, pidättyy keskeyttämästä kyseistä kauttakulkua tai vähentämästä sitä tai sallimasta valvontansa tai lainkäyttövaltansa piiriin kuuluvan yksikön, mukaan luettuina valtion kaupalliset yritykset, keskeyttää kyseinen kauttakulku tai vähentää sitä muissa kuin tämän artiklan 1 kohdassa määrättyissä olosuhteissa ennen asianomaisessa sopimuksessa määrätyn riitojen ratkaisumenettelyn tai tämän sopimuksen liitteen XXXI tai tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaiseminen) mukaisen kiireellisyysmenettelyn päättämistä.
3. Osapuolta ei pidetä vastuussa tämän artiklan mukaisesta kauttakulun keskeytyksestä tai vähentämisestä, jos kyseinen osapuoli ei voi tarjota tai kauttakuljettaa energiatuotteita kolmannen maan tai kolmannen maan valvonnassa tai lainkäyttövallassa olevan yksikön toiminnan johdosta.

352 artikla

Toimijoiden kauttakulkuvelvoite

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kiinteän infrastruktuurin ylläpidosta vastaavat toimijat toteuttavat tarvittavat toimenpiteet

- a) kauttakulun tahattoman keskeyttämisen tai vähentämisen riskin minimoimiseksi; ja
- b) tavanomaisen toiminnan pikaisen palauttamiseksi tahattomasti keskeytetyn tai vähennetyn kauttakulun jälkeen.

353 artikla

Sähkön ja maakaasun sääntelyviranomaisen

1. Direktiivin 2003/55/EY ja direktiivin 2003/54/EY mukaisesti sähkön ja maakaasun alan sääntelyviranomaisen on oltava oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista muista julkisista tai yksityisistä elimistä, ja sillä on oltava riittävät valtuudet varmistaa toimiva kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta.
2. Sääntelyviranomaisen päätösten ja sen käyttämien menettelyjen on oltava tasapuoliset kaikkien markkinaosapuolten kannalta.
3. Toimijalla, johon sääntelyviranomaisen päätös vaikuttaa, on oltava oikeus valittaa päätöksestä muutoksenhakuelimeen, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista. Jos muutoksenhakuelin ei ole luonteeltaan tuomioistuin, sen päätökset on aina perusteltava kirjallisesti ja sen päätöksistä on lisäksi voitava valittaa puolueettomalle ja riippumattomalle oikeusviranomaiselle. Muutoksenhakuelinten päätökset on pantava tehokkaasti täytäntöön.

354 artikla

Suhde energiayhteisösopimukseen

1. Jos tämän luvun määräykset ja energiayhteisösopimuksen määräykset tai energiayhteisösopimuksen mukaisesti sovellettavat unionin lainsäädännön määräykset ovat keskenään ristiriidassa, sovelletaan energiayhteisösopimuksen määräyksiä tai energiayhteisösopimuksen mukaisesti sovellettavia unionin lainsäädännön määräyksiä.
2. Tämän luvun määräyksiä täytäntöönpantaessa etusija annetaan sellaisen lainsäädännön tai muiden säästöjen hyväksymiselle, jotka ovat yhdenmukaisia energiayhteisösopimuksen kanssa tai jotka perustuvat unionissa sovellettavaan lainsäädäntöön. Jos tämän luvun määräyksistä syntyy riitaa, nämä edellytykset täyttävien lainsäädännön tai muiden säästöjen katsotaan olevan yhdenmukaisia tämän luvun kanssa. Arvioitaessa sitä, täyttävätkö lainsäädäntö tai muut säädökset nämä edellytykset, otetaan huomioon kaikki energiayhteisösopimuksen 91 artiklan mukaisesti annetut päätökset.

3. Kumpikaan osapuoli ei käytä tämän sopimuksen mukaista riitojenratkaisumenettelyä energiayhteisösopimuksen määräysten rikkomisen osalta.

12 LUKU

Avoimuus

355 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa

- 1) 'yleisesti sovellettavilla toimenpiteillä' tarkoitetaan lakeja, asetuksia, tuomioistuinten päätöksiä, menettelyjä ja hallinnollisia päätöksiä, joita sovelletaan yleisesti, ja mitä tahansa yleistä tai käsitteellistä tekoa, tulkintaa tai muuta vaatimusta, joka voi vaikuttaa tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) käsiteltäviin seikkoihin. Sillä ei tarkoiteta päätöstä, joka koskee yksittäistä henkilöä;
- 2) 'asianomaisella henkilöllä' tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä, jolla voi olla yleisesti sovellettavan toimenpiteen perusteella oikeuksia tai velvoitteita tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tarkoitettulla tavalla.

356 artikla

Tavoite ja soveltamisala

Osapuolet tunnustavat sen vaikutuksen, joka sääntelyjärjestelmällä voi olla niiden väliseen kauppaan ja investointeihin, ja ottavat käyttöön talouden toimijoita koskevan ennakoitavissa olevan sääntelyjärjestelmän ja tehokkaat menettelytavat ottaen asianmukaisesti huomioon oikeusvarmuuden ja suhteellisuuden vaatimukset.

357 artikla

Julkaisu

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleisesti sovellettavat toimenpiteet
  - a) ovat nopeasti ja helposti saatavilla virallisesti nimetyn välineen kautta ja mahdollisuuksien mukaan sähköisessä muodossa niin, että henkilöt voivat tutustua niihin;
  - b) tarjoavat selityksen kyseisten toimenpiteiden tavoitteesta ja perusteluista; ja
  - c) ovat sellaisia, että niiden julkaisun ja voimaantulon välinen aika on riittävä, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta.
2. Kumpikin osapuoli
  - a) pyrkii julkaisemaan asianmukaisen varhaisessa vaiheessa kaikki ehdotukset toteuttaa tai muuttaa yleisesti sovellettavia toimenpiteitä sekä selvityksen ehdotuksen tavoitteesta ja perusteluista;
  - b) antaa asianomaisille henkilöille riittävästi mahdollisuuksia esittää huomautuksia kyseisestä ehdotuksesta ja erityisesti varaa tähän riittävästi aikaa; ja
  - c) pyrkii ottamaan huomioon asianomaisten henkilöiden tällaisen ehdotuksen johdosta esittämät huomautukset.

358 artikla

Tiedustelut ja yhteyspisteet

1. Osapuolten välisen yhteydenpidon helpottamiseksi tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) käsiteltävien seikkojen osalta kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen koordinoimaan yhteydenpitoa.
2. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää voimassa mekanismeja, joilla vastataan henkilöiden esittämiin tiedusteluihin, jotka koskevat yleisesti sovellettavaa toimenpidettä, jota on ehdotettu tai joka on voimassa, ja sen soveltamista. Tiedustelut voidaan esittää 1 kohdan mukaisesti perustetun yhteyspisteen kautta tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.

3. Osapuolet tunnustavat, että 2 kohdassa tarkoitettu vastaus ei ole välttämättä lopullinen tai oikeudellisesti sitova, vaan se on annettu vain tiedoksi, jollei niiden lainsäädännössä toisin säädetä.

4. Osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli toimittaa viipymättä tietoja ja vastaa kysymyksiin, jotka koskevat yleisesti sovellettavaa toimenpidettä tai ehdotusta hyväksyä tai muuttaa yleisesti sovellettavaa toimenpidettä, joka pyynnön esittäneen osapuolen mukaan voi vaikuttaa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) toimintaan, riippumatta siitä, onko pyynnön esittäneelle osapuolelle aiemmin ilmoitettu kyseisestä toimenpiteestä.

359 artikla

Yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hallinnointi

Osapuolet hallinnoivat objektiivisella, puolueettomalla ja kohtuullisella tavalla kaikkia yleisesti sovellettavia toimenpiteitä. Sen vuoksi kumpikin osapuoli, soveltaessaan kyseisiä toimenpiteitä yksittäistapauksissa toisen osapuolen yksittäisiin henkilöihin, tavaroihin tai palveluihin,

- a) pyrkii tarjoamaan asianomaisille henkilöille, joita menettely välittömästi koskee, kohtuullisessa määräajassa ja menettelysääntöjensä mukaisesti menettelyjen aloittamisen jälkeen selvityksen siitä oikeusviranomaisesta, jossa menettely on aloitettu, ja yleisen kuvauksen riidan aiheista sekä menettelyn luonteesta;
- b) antaa asianomaisille henkilöille kohtuullisen mahdollisuuden esittää tosiasioita ja väitteitä näkemystensä tueksi ennen lopullista hallintotoimenpidettä, jos siihen on aikaa ja jos menettelyn luonne ja yleinen etu sen sallivat; ja
- c) varmistaa, että sen menettelyt perustuvat sen lainsäädäntöön ja ovat lainsäädännön mukaisia.

360 artikla

Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää voimassa oikeudellisia tuomioistuimia, välitystuomioistuimia tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä, joiden avulla voidaan tarkastella pikaisesti uudelleen ja, jos on aihetta, korjata tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) käsiteltäviin seikkoihin liittyviä hallinnollisia toimenpiteitä. Tällaisten tuomioistuinten ja menettelyjen on oltava puolueettomia ja riippumattomia hallinnollisesta toimeenpanosta vastaavasta viranomaisesta ja niistä vastaaville ei saa koitua merkittävää etua asian lopputuloksesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että asianosaisilla on tällaisissa tuomioistuimissa tai menettelyissä oikeus
  - a) kohtuulliseen mahdollisuuteen tukea tai puolustaa kantojaan; ja
  - b) ratkaisuun, joka perustuu näyttöön ja esitettyihin asiakirjoihin tai, jos osapuolen lainsäädäntö niin edellyttää, hallintoviranomaisen kokoamiin asiakirjoihin.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kyseessä olevasta hallinnollisesta toimesta vastaava viranomainen panee kyseisen ratkaisun täytäntöön ja noudattaa sitä, jollei osapuolen lainsäädännössä säädetystä muutoksenhausta tai uudelleentarkastelusta muuta johdu.

361 artikla

Sääntelyn laatu ja toimivuus sekä hyvä hallintotapa

1. Osapuolet sopivat tekemänsä yhteistyötä sääntelyn laadun ja toimivuuden parantamiseksi muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita toimintatapoja, jotka koskevat niiden sääntelypolitiikkaa ja sääntelyn vaikutusten arviointeja.
2. Osapuolet sitoutuvat hyvän hallintotavan periaatteisiin ⁽¹⁾ ja sopivat edistävänsä niitä yhdessä muun muassa tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihdon avulla.

⁽¹⁾ Recommendation of the Committee of Ministers to member states on good administration, CM/Rec(2007)7, Euroopan neuvosto, 20.6.2007.

362 artikla

Erityiset säännöt

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan rajoittamatta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) muissa luvuissa vahvistettujen avoimuutta koskevien erityissääntöjen soveltamista.

13 LUKU

Kauppa ja kestävä kehitys

363 artikla

Tausta ja tavoitteet

1. Osapuolet palauttavat mieliin Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1992 ympäristö- ja kehityskonferenssin Agenda 21:n, ILO:n vuoden 1998 julistuksen työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista, kestävää kehitystä koskevan Johannesburgin täytäntöönpanosuunnitelman vuodelta 2002, Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston ministerikokouksen vuonna 2006 täystyöllisyydestä ja ihmisarvoisesta työstä antaman julistuksen sekä vuonna 2008 annetun ILO:n julistuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälisen kaupan kehittämistä niin, että edistetään pyrkimystä kestävään kehitykseen ja nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin, ja sitoumuksensa varmistaa, että tämä tavoite sisältyy ja otetaan huomioon niiden välisten kauppasuhteiden kaikilla tasoilla.

2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa pyrkiä kohti kestävää kehitystä ja tunnustavat, että taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä ympäristönsuojelu ovat kestävä kehityksen toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia pilareita. Ne korostavat, että on hyödyllistä tarkastella kauppaan liittyviä työ (!)- ja ympäristökysymyksiä osana kaupan ja kestävä kehityksen globaalia lähestymistapaa.

364 artikla

Oikeus sääntelyyn ja suojan tasot

1. Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden määritellä kestävää kehitystä koskevan politiikkansa ja painopisteensä, vahvistaa omat sisäiset ympäristönsuojelun ja työsuojelun tasonsa ja antaa tai muuttaa asiaa koskevaa lainsäädäntöään ja politiikkaansa tämän sopimuksen 365 ja 366 artiklassa tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja normeja ja sopimuksia noudattaen.

2. Tässä yhteydessä kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädännössä ja politiikassa määrätään korkeatasoisesta ympäristön suojelusta ja työsuojelusta ja tuetaan niitä, ja pyrkii jatkuvasti parantamaan kyseistä lainsäädäntöä ja politiikkaa ja niiden perustana olevaa suojelun tasoa.

365 artikla

Monenväliset työelämää koskevat normit ja sopimukset

1. Osapuolet tunnustavat täyden ja tuottavan työllisyyden ja ihmisarvoisen työn keskeisen merkityksen globalisaation hallitsemisessa ja vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälistä kauppaa tavalla, joka tukee täyden ja tuottavan työllisyyden ja ihmisarvoisen työn tarjoamista kaikille. Osapuolet sitoutuvat tältä osin keskustelemaan ja tekemään yhteistyötä asianmukaisella tavalla molemmille tärkeissä kauppaan liittyvissä työelämän kysymyksissä.

2. Niiden veloitteiden mukaisesti, jotka niillä on ILO:n jäseninä, ja työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen ja sen seurantamekanismin mukaisesti osapuolet sitoutuvat noudattamaan, edistämään ja toteuttamaan lainsäädännössään ja menettelytavoissaan ja koko alueellaan keskeisiin ILO:n yleissopimuksiin sisältyviä kansainvälisesti hyväksytyjä työelämän perusnormeja ja erityisesti

a) järjestäytymisoikeutta ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista;

b) kaikenlaisen pakkotyön poistamista;

(!) Viitattaessa tässä luvussa ”työhön”, siihen sisältyvät ILO:n ihmisarvoisen työn toimintaohjelmassa esitettyjen ja ILO:n vuoden 2008 julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta sovittujen strategisten tavoitteiden kannalta merkitykselliset kysymykset.

- c) lapsityövoiman käytön tosiasiallista poistamista; ja
  - d) työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.
3. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa panemaan tehokkaasti täytäntöön lainsäädännössään ja menettelytavoissaan jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan ratifioimat ILO:n keskeiset, tärkeimmät ja muut yleissopimukset.
  4. Osapuolet harkitsevat myös sellaisten tärkeimpien ja muiden yleissopimusten ratifioimista, jotka ILO on luokitellut ajan tasalla oleviksi. Osapuolet vaihtavat siltä osin säännöllisesti tietoja tilanteestaan ja edistymisestään ratifiointiprosessissa.
  5. Osapuolet tunnustavat, että työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien loukkaamiseen ei voida vedota eikä sitä voida muutenkaan käyttää oikeutettuna kilpailuetuna ja ettei työnormeja saisi käyttää kaupassa protektionistisiin tarkoituksiin.

366 artikla

Monenvälinen ympäristöhallinto ja ympäristösopimukset

1. Osapuolet tunnustavat kansainvälisen ympäristöhallinnon ja kansainvälisten ympäristösopimusten merkityksen kansainvälisen yhteisön vastauksena maailmanlaajuisiin tai alueellisiin ympäristöongelmiin sekä korostavat tarvetta kauppapolitiikan ja ympäristöpolitiikan keskinäiseen täydentävyyteen. Osapuolet sitoutuvat tältä osin keskustelemaan ja tekemään yhteistyötä asianmukaisella tavalla kauppaan liittyviä ympäristökysymyksiä koskevissa neuvotteluissa ja muissa kauppaan liittyvissä molemmille tärkeissä ympäristöasioissa.
2. Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoumuksensa panna tehokkaasti täytäntöön lainsäädännössään ja käytännössään monenväliset ympäristösopimukset, joiden osapuolia ne ovat.
3. Osapuolet vaihtavat keskenään säännöllisesti tietoja tilanteestaan ja edistymisestään monenvälisten ympäristösopimusten tai niiden muutosten ratifioinnissa.
4. Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoumuksensa pyrkiä saavuttamaan Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen ja sen Kioton pöytäkirjan lopullinen tavoite. Ne sitoutuvat tekemään yhteistyötä tulevan kansainvälisen ilmastomuutoskehityksen kehittämiseksi Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen ja siihen liittyvien sopimusten ja päätösten mukaisesti.
5. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä monenvälisten ympäristösopimusten, joiden osapuolia ne ovat, täytäntöönpanemiseksi edellyttäen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään osapuolten välillä tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

367 artikla

Kestävää kehitystä edistävä kauppa ja investointitoiminta

Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoutuvansa edistämään kaupan vaikutusta kestäväan kehityksen saavuttamiseen sen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönäkökohtien osalta. Tämän mukaisesti osapuolet

- a) tunnustavat työelämän perusnormien ja ihmisarvoisen työn myönteisen vaikutuksen talouden tehokkuuden, innovaatioiden ja tuottavuuden kannalta ja pyrkivät saamaan yhtäältä kauppapolitiikat ja toisaalta työelämää koskevat politiikat johdonmukaisemmiksi;
- b) pyrkivät helpottamaan ja edistämään ympäristöhyödykkeiden ja -palvelujen kauppaa sekä niihin tehtäviä investointeja muun muassa pyrkimällä poistamaan niihin liittyviä tullien ulkopuolisia esteitä;
- c) pyrkivät helpottamaan kaupan ja investointien esteiden poistamista sellaisten tavaroiden ja palvelujen osalta, joilla on erityistä merkitystä ilmastomuutoksen vaikutusten lieventämisen kannalta, kuten kestävä ja uusiutuva energia sekä energiatehokkaat tuotteet ja palvelut, muun muassa laatimalla poliittisia toimintakehyksiä, jotka edistävät parhaiden saatavilla olevien teknologioiden käyttöönottoa, sekä edistämällä normeja, jotka vastaavat ympäristön ja talouden tarpeita ja minimoivat kaupan teknisiä esteitä;
- d) sopivat edistävänsä sellaisten tavaroiden kauppaa, jotka parantavat sosiaalisia oloja ja edistävät ympäristöä säästäviä käytäntöjä, mukaan lukien tavarat, jotka kuuluvat kestävyuden takaavien vapaaehtoisten järjestelmien, esimerkiksi reilun kaupan, eettisen kaupan, ympäristömerkkien ja luonnonvarojen hyödyntävien tuotteiden sertifiointijärjestelmien, piiriin;

- e) sopivat edistävänä yritysten sosiaalista vastuuta muun muassa vaihtamalla tietoja ja kokemuksia parhaista toimintatavoista. Osapuolet viittaavat siltä osin asianomaisiin kansainvälisesti tunnustettuihin periaatteisiin ja ohjeisiin, joita ovat OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, Yhdistyneiden kansakuntien Global Compact -aloite ja ILO:n kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa.

368 artikla

Biologinen monimuotoisuus

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää varmistaa biologisen monimuotoisuuden suojeleminen ja kestävä käyttö keskeisenä osana kestävä kehityksen saavuttamista, ja vahvistavat uudelleen sitoutumisensa biologisen monimuotoisuuden suojelemaan ja kestäväan käyttöön biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja muiden sellaisten asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten mukaisesti, joiden osapuolia ne ovat.
2. Tätä varten osapuolet sitoutuvat
  - a) edistämään biologisten resurssien kestäväällä käytöllä saatujen luonnonvarojen hyödyntävien tuotteiden kauppaa ja biologisen monimuotoisuuden suojelemaan;
  - b) vaihtamaan tietoja luonnonvarojen hyödyntävien tuotteiden kauppaa koskevista toimista tavoitteena pysäyttää biologisen monimuotoisuuden vähenemisen ja pienentää biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita, sekä tarvittaessa toimimaan yhteistyössä politiikkojensa vaikutuksen maksimoimiseksi ja sen varmistamiseksi, että politiikat tukevat toisiaan;
  - c) edistämään lajien luettelointia luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES-sopimus) mukaisesti, jos kyseisiä lajeja pidetään uhanalaisina; ja
  - d) toimimaan yhteistyössä alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla pyrkimyksenä edistää biologisen monimuotoisuuden suojelemaan ja kestäväan käyttöä luonnon tai maatalouden ekosysteemeissä, myös uhanalaisten lajien ja niiden elinympäristöjen, erityisesti suojeletujen luonnonympäristöjen ja geneettisen monimuotoisuuden osalta, ekosysteemien tervehtämistä sekä sellaisten kielteisten ympäristövaikutusten poistamista tai vähentämistä, jotka johtuvat elollisten ja muiden kuin elollisten luonnonvarojen tai ekosysteemien käytöstä.

369 artikla

Kestävä metsätalous ja metsätuotteiden kauppa

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää varmistaa metsien suojeleminen ja kestävä metsätalous, ja metsien merkityksen osapuolten taloudellisten ja sosiaalisten sekä ympäristötavoitteiden kannalta.
2. Tätä varten osapuolet sitoutuvat
  - a) edistämään kestävästi hoidetuista metsistä peräisin olevien, alkuperämaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti korjattujen metsätuotteiden kauppaa. Tältä osin toteutettaviin toimiin voi kuulua metsälainsäädännön noudattamista, metsähallintoa ja puukauppaa koskevan vapaaehtoisen kumppanuussopimuksen tekeminen;
  - b) vaihtamaan tietoja kestäväällä tavalla hoidetuista metsistä peräisin olevan puutavaran ja puutuotteiden kulutuksen edistämistä koskevista toimenpiteistä ja tarvittaessa toimimaan yhteistyössä tällaisten toimenpiteiden kehittämiseksi;
  - c) hyväksymään toimenpiteitä, joilla edistetään metsien suojelemaan ja torjutaan laittomia hakkuuita ja niihin liittyvää kauppaa, tarvittaessa myös kolmansissa maissa;
  - d) vaihtamaan tietoja metsähallinnon tehostamista koskevista toimista ja tarvittaessa toimimaan yhteistyössä pystyäkseen maksimoimaan sellaisten politiikkojensa vaikutuksen, joiden tavoitteena on jättää laittomasti korjattu puutavara ja puutuotteet kauppavirtojen ulkopuolelle ja varmistamaan, että nämä politiikat tukevat toisiaan;
  - e) edistämään puulajien luettelointia CITES-yleissopimuksen mukaisesti, jos kyseisiä lajeja pidetään uhanalaisina; ja
  - f) toimimaan yhteistyössä alueellisesti ja maailmanlaajuisesti metsien suojelemaan ja kaikenlaisen metsien kestävä hoidon edistämiseksi käyttäen metsien vastuullista hoitoa edistävää sertifiointia.

370 artikla

Kalatuotteiden kauppa

Ottaen huomioon kalavarojen vastuullisen ja kestävä hoidon merkityksen sekä hyvän hallinnon edistämisen kaupassa osapuolet sitoutuvat

- a) edistämään parhaita käytäntöjä kalavarojen hoidossa, jotta voidaan varmistaa kalavarojen säilyttäminen ja hoito kestäväällä tavalla ja ekosysteemiin perustuvan lähestymistavan pohjalta;
- b) toteuttamaan tehokkaita toimenpiteitä kalastustoiminnan seuranta ja valvontaa varten;
- c) varmistamaan, että kaikkia alueellisten kalastusjärjestöjen hyväksymiä suojele- ja valvontatoimenpiteitä noudatetaan, sekä toimimaan mahdollisimman laajassa yhteistyössä kyseisten järjestöjen kanssa ja niiden sisällä; ja
- d) toimimaan yhteistyössä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän (LIS) kalastuksen ja kalastukseen liittyvän toiminnan torjunnassa soveltaen kattavia, tehokkaita ja avoimia toimenpiteitä. Osapuolet toteuttavat myös politiikkoja ja toimenpiteitä LIS-tuotteiden jättämiseksi kauppavirtojen ja niiden markkinoiden ulkopuolelle.

371 artikla

Suojelun tasojen säilyttäminen

1. Osapuolet tunnustavat, että ei ole asianmukaista edistää kauppaa tai investointeja alentamalla sisäisen ympäristö- tai työolainsäädännön mukaista suojaa.
2. Osapuoli ei saa jättää soveltamatta ympäristö- tai työolainsäädäntöään tai poiketa siitä tai tarjoutua jättämään sitä soveltamatta tai poikkeamaan siitä edistääkseen kauppaa tai jonkin investoijan investoinnin tekemistä, hankkimista, laajentamista tai säilyttämistä alueellaan.
3. Osapuoli ei saa laiminlyödä ympäristö- ja työolainsäädännön täytäntöönpanon valvontaa jatkuvilla tai toistuvilla toimilla tai toimimattomuudella edistääkseen kauppaa ja investointeja.

372 artikla

Tieteellinen tieto

Valmistellessaan ja toteuttaessaan toimenpiteitä, joilla pyritään suojelemaan ympäristöä tai työehtoja ja jotka saattavat vaikuttaa kauppaan tai investointeihin, osapuolet ottavat huomioon käytettävissä olevat tieteelliset ja tekniset tiedot sekä asiaankuuluvat kansainväliset normit, suuntaviivat ja mahdolliset suosituksot varovaisuusperiaate mukaan lukien.

373 artikla

Avoimuus

Kumpikin osapuoli huolehtii sisäisen lainsäädäntönsä ja tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 12 luvun (Avoimuus) mukaisesti siitä, että toimenpiteet, joilla pyritään suojelemaan ympäristöä tai työehtoja ja jotka saattavat vaikuttaa kauppaan tai investointeihin, kehitetään, otetaan käyttöön ja pannaan täytäntöön avoimesti, että niistä ilmoitetaan hyvissä ajoin ja järjestetään julkinen kuuleminen sekä että niistä tiedotetaan asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti valtiosta riippumattomille toimijoille ja annetaan näille mahdollisuus esittää näkemyksensä.

374 artikla

Kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten uudelleenarviointi

Osapuolet sitoutuvat tarkastelemaan uudelleen, seuraamaan ja arvioimaan tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) täytäntöönpanon vaikutusta kestäväan kehitykseen sekä niiden omien että tällä sopimuksella perustettujen osallistumisprosessien ja instituutioiden välityksellä ja esimerkiksi kauppaan liittyvien kestäväan kehitystä koskevien vaikutustenarviointien avulla.

375 artikla

Toimiminen yhdessä kaupan ja kestävän kehityksen alalla

Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää toimia yhdessä ympäristö- ja työmarkkinapolitiikkojen kauppaan liittyvien näkökohtien osalta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liittäistöimenpiteet) tavoitteiden saavuttamiseksi. Ne voivat toimia yhteistyössä muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) kaupan ja kestävän kehityksen työ- tai ympäristönäkökohdat kansainvälisissä yhteyksissä, erityisesti WTO:n, ILO:n, YK:n ympäristöohjelman (UNEP) ja monenvälisten ympäristösopimusten puitteissa;
- b) menetelmät ja indikaattorit, joita käytetään kaupan vaikutusta kestäväan kehitykseen koskevissa arvioinneissa;
- c) työ- ja ympäristösäännösten, -normien ja -standardien vaikutus kauppaan ja investointeihin sekä kauppaa ja investointeja koskevien sääntöjen vaikutus työ- ja ympäristölainsäädäntöön, mukaan lukien työ- ja ympäristösäännösten ja -politiikan kehitykseen;
- d) tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liittäistöimenpiteet) myönteiset ja kielteiset vaikutukset kestäväan kehitykseen ja tavat, joilla niitä voidaan lisätä, estää tai lieventää ottaen huomioon myös jommankumman tai molempien osapuolten toteuttamat kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit;
- e) keskeisten, tärkeimpien ja muiden ajanmukaisten ILO:n yleissopimusten ja monenvälisten ympäristösopimusten, jotka ovat kaupan kannalta merkittäviä, ratifioinnin ja tehokkaan täytäntöönpanon edistäminen;
- f) yksityisen ja julkisen sertifiointin sekä jäljitettävyyss- ja merkintäjärjestelmien, muun muassa ympäristömerkkijärjestelmän, edistäminen;
- g) yritysten sosiaalisen vastuun edistäminen esimerkiksi toteuttamalla toimia, jotka koskevat kansainvälisesti tunnustetuista suuntaviivoista ja periaatteista tiedottamista, niiden noudattamista, täytäntöönpanoa ja seuranta;
- h) ILO:n laatiman ihmisarvoisen työn toimintaohjelman kauppaan liittyvät näkökohdat, joihin kuuluvat kaupan ja täyden ja tuottavan työllisyyden välinen yhteys, työmarkkinoiden mukauttaminen, työelämän perusnormit, työvoimatilastot, henkilöresurssien kehittäminen ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen suojele ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu sekä sukupuolten tasa-arvo;
- i) monenvälisten ympäristösopimusten kauppaan liittyvät näkökohdat, mukaan lukien tulliyhteistyö;
- j) nykyisen ja tulevan kansainvälisen ilmastonmuutosta koskevan järjestelmän kauppaan liittyvät näkökohdat, mukaan lukien vähähiilisten teknologioiden ja energiatehokkuuden edistäminen;
- k) biologisen monimuotoisuuden suojele ja kestävää käyttöä edistävät kauppaan liittyvät toimenpiteet;
- l) kauppaan liittyvät toimenpiteet metsäkadon torjumiseksi muun muassa siten, että puututaan laittoman hakkuun aiheuttamiin ongelmiin; ja
- m) kauppaan liittyvät toimenpiteet kestävien kalastuskäytäntöjen ja kestävästi hoidetuista kalavaroista peräisin olevien kalastustuotteiden kaupan edistämiseksi.

376 artikla

Institutionaaliset ja valvontajärjestelmät

1. Kumpikin osapuoli nimeää hallinnostaan yksikön, joka toimii toisen osapuolen yhteyspisteenä tätä lukua sovellettaessa.
2. Perustetaan kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea. Se raportoi toimistaan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle. Sen jäsenenä on kunkin osapuolen korkean tason hallintovirkamiehiä.
3. Kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea kokoontuu vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä ja sen jälkeen tarvittaessa tarkastelemaan tämän luvun ja tämän sopimuksen 375 artiklan mukaisesti aloitettujen yhteistyötoimien täytäntöönpanoa. Tämä alakomitea hyväksyy työjärjestyksensä.
4. Kumpikin osapuoli kutsuu koolle yhden tai useamman uuden tai olemassa olevan sisäisen, kestävää kehitystä käsittelevän neuvonantavan ryhmän, jonka tehtävänä on antaa neuvoja tähän lukuun liittyvistä kysymyksistä. Tällaiset ryhmät voivat, myös omasta aloitteestaan, esittää näkemyksiä ja antaa suosituksia tämän luvun täytäntöönpanosta.

5. Sisäiset neuvoo-antavat ryhmät koostuvat kansalaisyhteiskuntaa edustavista riippumattomista organisaatioista, joissa on tasapainoisesti edustettuina talous-, sosiaali- ja ympäristöalan sidosryhmiä, muun muassa työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä, valtiosta riippumattomia järjestöjä, elinkeinoelämän järjestöjä sekä muita asiaan liittyviä sidosryhmiä.

377 artikla

Yhteinen kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumi

1. Osapuolet helpottavat alueelleen sijoittautuneiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden yhteisen foorumin, johon osallistuu myös osapuolten sisäisten neuvoo-antavien ryhmien jäseniä ja kansalaisia, käymää vuoropuhelua tämän sopimuksen kestävä kehityksen näkökohdista. Osapuolet edistävät asian kannalta merkityksellisten tahojen, kuten riippumattomien työnantaja-, työntekijä- ja ympäristöjärjestöjen sekä elinkeinoelämän järjestöjen ja tarvittaessa muiden asiaan liittyvien sidosryhmien, tasapuolista edustamista.

2. Yhteinen kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumi kutsutaan koolle kerran vuodessa, jolleivät osapuolet muuta sovi. Osapuolet sopivat yhteisen kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumien toiminnasta viimeistään vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

3. Osapuolet antavat yhteiselle kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumille selvityksen tämän luvun täytäntöönpanosta. Yhteisen kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumien näkemykset ja lausunnot toimitetaan osapuolille ja ne saatetaan julkisesti saataville.

378 artikla

Valtioiden väliset neuvottelut

1. Tätä lukua koskeissa kysymyksissä osapuolet voivat turvautua vain tässä artiklassa ja tämän sopimuksen 379 artiklassa määrättyihin menettelyihin.

2. Osapuoli voi ehdottaa neuvotteluja toisen osapuolen kanssa mistä tahansa tämän luvun mukaisesta kysymyksestä toimittamalla kirjallisen pyynnön toisen osapuolen yhteyspisteeseen. Pyyntöissä asia on esitettävä selkeästi, tarkennettava käsiteltävä ongelma ja esitettävä lyhyt tiivistelmä tämän luvun soveltamisalaan kuuluvista väitteistä. Neuvottelut aloitetaan viipymättä sen jälkeen kun osapuoli on toimittanut neuvottelupyynnön.

3. Osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin pääsemään asiassa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Osapuolten on otettava huomioon ILO:n tai asianomaisten monenvälisten ympäristöjärjestöjen tai -elinten toiminta, jotta voidaan edistää yhteistyötä ja johdonmukaisuutta osapuolten ja näiden organisaatioiden työssä. Osapuolet voivat pyytää tarvittaessa neuvoja näiltä organisaatioilta tai elimiltä tai muilta sopiviksi katsomiltaan henkilöiltä tai elimiltä asian perusteellista selvittämistä varten.

4. Jos osapuoli katsoo, että asiasta on keskusteltava edelleen, osapuoli voi pyytää, että kaupan ja kestävä kehityksen alakomitea kokoontuu tarkastelemaan asiaa, toimittamalla kirjallisen pyynnön toisen osapuolen yhteyspisteeseen. Alakomitean on kokoonnuttava viipymättä, ja sen on pyrittävä löytämään asiaan ratkaisu.

5. Tarvittaessa kyseinen alakomitea voi pyytää neuvoo-antavaa jommankumman osapuolen tai molempien osapuolten sisäiseltä neuvoo-antavalta ryhmältä tai ryhmiltä tai muuta asiantuntija-apua.

6. Neuvottelevien osapuolten asiassa saavuttama lopputulos on saatettava julkisesti saataville.

379 artikla

Asiantuntijaneeli

1. Kumpikin osapuoli voi 90 päivän kuluttua tämän sopimuksen 378 artiklan 2 kohdan mukaisen neuvottelupyynnön toimittamisen jälkeen pyytää, että asiantuntijaneeli kokoontuu tarkastelemaan asiaa, jota ei ole tyydyttävästi käsitelty valtioiden välisissä neuvotteluissa.

2. Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, sovelletaan tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaiseminen) 3 jakson 1 ja 3 alajakson ja 406 artiklan määräyksiä sekä tämän sopimuksen liitteessä XXXIII olevaa työjärjestystä ja tämän sopimuksen liitteessä XXXIV esitettyjä välimiesten ja sovittelijoiden käytäntösääntöjä, jäljempänä 'käytännesääntöt'.
3. Ensimmäisessä kokouksessaan tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea laatii luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan asiantuntijoina paneelin menettelyissä. Kumpikin osapuoli ehdottaa vähintään viittä henkilöä asiantuntijoina toimimista varten. Osapuolet valitsevat myös vähintään viisi henkilöä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka voivat toimia asiantuntijapaneelin puheenjohtajana. Kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea varmistaa, että luettelo on aina mainitun suuruinen.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetun luettelon on koostuttava henkilöistä, joilla on erityistietämystä tai asiantuntemusta tässä luvussa käsitellyistä oikeus-, työ- tai ympäristökysymyksistä tai kansainvälisistä sopimuksista johtuvien riitojen ratkaisemisesta. Heidän on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, he eivät saa ottaa käsiteltävänä olevaan asiaan liittyviä ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta eikä heillä ei saa olla sidoksia minkään osapuolen hallitukseen ja heidän on noudatettava tämän sopimuksen liitteessä XXXIV esitettyjä käytännesääntöjä.
5. Tämän luvun alaan kuuluvien kysymysten osalta asiantuntijapaneelin on koostuttava tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa luettelossa olevista asiantuntijoista tämän sopimuksen 385 artiklan ja tämän sopimuksen liitteessä XXXIII esitetyn työjärjestyksen 8 artiklan mukaisesti.
6. Asiantuntijapaneeli voi pyytää osapuolilta, sisäiseltä neuvoo-antavalta ryhmältä tai ryhmiltä tai kaikilta muilta asianmukaisiksi katsomiltaan tahoilta tietoja ja neuvoja. Tämän sopimuksen 365 ja 366 artiklassa tarkoitettujen monenvälisten sopimusten noudattamiseen liittyvissä asioissa asiantuntijapaneelin olisi pyydettävä tietoja ja neuvoja ILO:lta tai monenvälisten sopimusten mukaisilta elimiltä.
7. Asiantuntijapaneelin on annettava osapuolille laatimansa kertomus tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvussa (Riitojen ratkaiseminen) määrättyjä menettelyjä noudattaen. Kertomuksessa esitetään tosiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä havaintojen ja suositusten perustelut. Osapuolet saattavat kertomuksen julkisesti saataville 15 päivän kuluessa sen antamisesta.
8. Osapuolet neuvottelevat asianmukaisista toimenpiteistä, jotka pannaan täytäntöön ottaen huomioon asiantuntijapaneelin kertomuksen ja suositukset. Asianomaisen osapuolen on ilmoitettava neuvoo-antavalle ryhmälleen tai ryhmilleen ja toiselle osapuolelle päätöksensä, joka koskee toteutettavia toimia tai toimenpiteitä viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kertomuksen julkistamisesta. Kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea valvoo asiantuntijapaneelin kertomuksen ja suositusten jatkotoimia. Neuvoo-antavat elimet ja yhteinen kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumi voivat esittää huomionsa tältä osin kaupan ja kestävän kehityksen alakomitealle.

14 LUKU

Riitojen ratkaiseminen

1 Jakso

Tavoite ja soveltamisala

380 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on luoda tehokas ja toimiva järjestelmä osapuolten välisten, tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta päästäisiin mahdollisuuksien mukaan yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

381 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) määräysten tulkintaan ja soveltamiseen liittyviin riitoihin, jollei toisin määrätä.

2 Jakso

Neuvottelut ja sovittelu

382 artikla

Neuvottelut

1. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan kaikki tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitetut riidat käymällä neuvotteluja vilpittömässä mielessä ja siten, että tavoitteena on päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.
2. Osapuoli pyytää neuvotteluja esittämällä toiselle osapuolelle kirjallisen pyynnön, josta lähetetään kopio tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ja joka on perusteltava muun muassa nimeämällä kyseessä oleva toimenpide ja tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitetut määräykset, joita sen mielestä olisi sovellettava.
3. Neuvottelut on pidettävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä, ja ne on käytävä, jolleivät osapuolet muuta sovi, pyynnön kohteena olevan osapuolen alueella. Neuvottelut on katsottava loppuun suoritetuiksi 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista. Neuvottelut, erityisesti kaikki osapuolten neuvottelujen aikana paljastamat tiedot ja esittämät kannat, ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin myöhemmissä menettelyissä.
4. Neuvottelut kiireellisistä asioista, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita tai -palveluja koskevat asiat, on järjestettävä 15 päivän kuluessa siitä, kun pyynnön kohteena oleva osapuoli on vastaanottanut pyynnön, ja ne katsotaan loppuun käydyiksi kyseisten 15 päivän kuluessa, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista.
5. Jos se osapuoli, jolle pyyntö on esitetty, ei vastaa neuvottelupyyntöön kymmenen päivän kuluessa sen vastaanottamisesta tai jos neuvotteluja ei järjestetä tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa määrätyissä määräajoissa tai jos osapuolet sopivat, että neuvotteluja ei aloiteta, tai jos neuvottelut on saatettu päätökseen, mutta yhteisesti sovittuun ratkaisuun ei ole päästy, osapuoli, joka on pyytänyt neuvotteluja, voi vedota tämän sopimuksen 384 artiklaan.
6. Neuvottelujen aikana kummankin osapuolen on esitettävä tosiasioita koskevat riittävät tiedot, joiden avulla on mahdollista arvioida kattavasti tapaa, jolla kyseessä oleva toimenpide voisi vaikuttaa tämän sopimuksen toimintaan ja soveltamiseen.
7. Jos neuvottelut koskevat energiatuotteiden kuljetusta verkkojen kautta ja toinen osapuoli pitää riidan ratkaisemista kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen vuoksi, neuvottelut on järjestettävä kolmen päivän kuluessa pyynnön esittämisestä ja ne katsotaan loppuun käydyiksi kolmen päivän kuluessa pyynnön esittämisestä, ellei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista.

383 artikla

Sovittelu

Osapuoli voi pyytää toista osapuolta aloittamaan sovittelumenettelyn tämän sopimuksen liitteen XXXII mukaisesti sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka vaikuttavat haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan tai sijoituksiin.

3 Jakso

Riitojenratkaisumenettelyt

1 Alajakso

Välimiesmenettely

384 artikla

Välimiesmenettelyn aloittaminen

1. Jos osapuolet eivät ole onnistuneet ratkaisemaan riitaa tämän sopimuksen 382 artiklassa määrättyjen neuvottelujen avulla, neuvotteluja pyytänyt osapuoli voi pyytää välimiespaneelin asettamista tämän artiklan mukaisesti.

2. Välimiespaneelin asettamista koskeva pyyntö on tehtävä kirjallisesti toiselle osapuolelle ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle. Kantajaosapuolen on pyynnössään nimettävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä riittävät ja selkeät oikeudelliset perusteet esittäen, millä tavoin kyseinen toimenpide on ristiriidassa tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten kanssa.

385 artikla

Välimiespaneelin asettaminen

1. Välimiespaneeli koostuu kolmesta välimiehestä.
2. Sopiakseen välimiespaneelin kokoonpanosta osapuolet neuvottelevat keskenään kymmenen päivän kuluessa siitä, kun vastaajaosapuoli on vastaanottanut pyynnön välimiespaneelin asettamisesta.
3. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan välimiespaneelin kokoonpanosta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli voi nimetä tämän sopimuksen 404 artiklan mukaisesti laaditusta alaluettelostaan välimiehen viiden päivän kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos jompikumpi osapuolista ei pysty nimeämään välimiestä, tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtajan tai puheenjohtajan valtuuttaman henkilön on toisen osapuolen pyynnöstä valittava välimies arvalla kyseisen osapuolen alaluettelosta, joka sisältyy tämän sopimuksen 404 artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon.
4. Jolleivät osapuolet pääse sopimukseen välimiespaneelin puheenjohtajasta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtajan tai puheenjohtajan valtuuttaman henkilön on kumman tahansa osapuolen pyynnöstä valittava välimiespaneelin puheenjohtaja arvalla puheenjohtajien alaluettelosta, joka sisältyy tämän sopimuksen 404 artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon.
5. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtaja tai tämän valtuuttama henkilö valitsee välimiehet viiden päivän kuluessa siitä, kun jompikumpi osapuoli on esittänyt 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua pyynnön.
6. Välimiespaneelin asettamispäiväksi katsotaan se päivä, jona viimeinen kolmesta valitusta välimiehestä hyväksyy nimityksen tämän sopimuksen liitteessä XXXIII esitetyn työjärjestyksen mukaisesti.
7. Jos jotain tämän sopimuksen 404 artiklassa tarkoitettua luetteloa ei ole laadittu tai jos se ei sisällä riittävästi nimiä silloin kun tämän artiklan 3 ja 4 kohdan mukainen pyyntö tehdään, välimiehet valitaan arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita joko toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet.
8. Jolleivät osapuolet toisin sovi, tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 lukua (Energian kauppapoliittiset näkökohdat) koskevan riidan osalta, jonka ratkaisemista toinen osapuoli pitää kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen tai sen uhan vuoksi, sovelletaan 3 kohdan toista virkettä ja 4 kohtaa turvautumatta 2 kohtaan, ja 5 kohdassa tarkoitetuksi määräajaksi asetetaan kaksi päivää.

386 artikla

Kiireellisyttä koskeva alustava päätös

Jos osapuoli sitä pyytää, välimiespaneelin on kymmenen päivän kuluessa asettamisestaan tehtävä alustava päätös siitä, katsotaanko asia kiireelliseksi.

387 artikla

Välimiespaneelin raportit

1. Välimiespaneelin on annettava osapuolille viimeistään 90 päivän kuluttua asettamispäivästään väliraportti, jossa esitetään selvitetty toiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä päätelmien ja annettavien suositusten perustelut. Jos paneeli katsoo, että määräaikaa ei pystytä noudattamaan, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille sekä tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ja mainittava syyt viivästyksen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Väliraportti olisi joka tapauksessa annettava viimeistään 120 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.

2. Osapuoli voi 14 päivän kuluessa väliraportin antamisesta toimittaa välimiespaneelille kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia.
3. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita ja -palveluja koskevat tapaukset, välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä antamaan väliraporttinsa 45 päivän kuluessa ja joka tapauksessa viimeistään 60 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä. Osapuoli voi seitsemän päivän kuluessa väliraportin antamisesta toimittaa välimiespaneelille kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia.
4. Tarkasteltuaan osapuolten väliraportista esittämiä kirjallisia lausumia välimiespaneeli voi muuttaa raporttiaan ja tehdä tarpeelliseksi katsomiaan lisätutkimuksia. Lopullisen välitystuomion päätelmissä on käsiteltävä riittävästi alustavassa tutkintavaiheessa esitettyjä väitteitä, ja lisäksi päätelmissä on vastattava selkeästi osapuolten esittämiin kysymyksiin ja havaintoihin.
5. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 lukua (Energian kauppapoliittiset näkökohdat) koskevan riidan osalta, jonka ratkaisemista toinen osapuoli pitää kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen tai sen uhan vuoksi, kumpikin osapuoli voi pyytää välimiespaneelin puheenjohtajaa toimimaan minkä tahansa riitaan liittyvän asian sovittelijana esittämällä paneelille tätä koskevan pyynnön.

388 artikla

Kiireellisten energiaa koskevien riitojen sovittelu

1. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 lukua (Energian kauppapoliittiset näkökohdat) koskevan riidan osalta, jonka ratkaisemista toinen osapuoli pitää kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen tai sen uhan vuoksi, kumpikin osapuoli voi pyytää välimiespaneelin puheenjohtajaa toimimaan minkä tahansa riitaan liittyvän asian sovittelijana esittämällä paneelille tätä koskevan pyynnön.
2. Sovittelija pyrkii saavuttamaan sovun riidan ratkaisemiseksi tai sovun menettelystä, jolla riita voitaisiin ratkaista. Jos sovittelija ei onnistu löytämään sopua 15 päivän kuluessa nimittämistään, hän suosittelee riidan ratkaisua tai menettelyä, jolla riita voitaisiin ratkaista, ja päättää ehdoista, joita noudatetaan sovittelijan määräämästä päivämäärästä alkaen riidan ratkaisuun saakka.
3. Osapuolet ja niiden valvonnan tai lainkäyttövallan piiriin kuuluvat yksiköt noudattavat 2 kohdan mukaisesti annettuja ehtoja koskevia suosituksia kolmen kuukauden ajan sovittelijan päätöksestä tai riidan ratkaisuun saakka sen mukaan, kumpi näistä päivämääristä on aikaisempi.
4. Sovittelijan on noudatettava tämän sopimuksen liitteessä XXXIV esitettyjä käytännesääntöjä.

389 artikla

Välitystuomioiden tiedoksianto

1. Välimiespaneelin on annettava lopullinen tuomionsa tiedoksi osapuolille ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle 120 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Jos välimiespaneeli katsoo, että määräaikaa ei pystytä noudattamaan, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille sekä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ja mainittava syyt viivästyksen sekä päivämäärä, jona paneeli aikoo antaa tuomionsa. Välitystuomio olisi joka tapauksessa annettava tiedoksi viimeistään 150 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
2. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita tai -palveluja koskevat tapaukset, välimiespaneelin olisi kaikin keinoin pyrittävä antamaan tuomionsa tiedoksi 60 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä. Välitystuomio olisi joka tapauksessa annettava tiedoksi viimeistään 75 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.

3. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 lukua (Energian kaupalliset näkökohdat) koskevan riidan osalta, jonka ratkaisemista toinen osapuoli pitää kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen tai sen uhan vuoksi, välimiespaneeli antaa tuomionsa tiedoksi 40 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä.

2 Alajakso

Tuomioiden noudattaminen

390 artikla

Välitystuomioiden noudattaminen

Vastaajaosapuoli toteuttaa viipymättä ja vilpittömässä mielessä kaikki tarvittavat toimenpiteet välimiespaneelin tuomion noudattamiseksi.

391 artikla

Välitystuomioiden noudattamista koskeva kohtuullinen määräaika

1. Jos tuomion välitön noudattaminen ei ole mahdollista, osapuolet pyrkivät sopimaan välitystuomioiden noudattamista koskevasta määräajasta. Tällöin vastaajaosapuoli ilmoittaa viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun osapuolet ovat vastaanottaneet välitystuomiota koskevan tiedoksiannon, kantajaosapuolelle ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ajan, jonka se tarvitsee tuomion noudattamiseksi, jäljempänä 'kohtuullinen määräaika', ja ehdotettua kohtuullista määräaikaa koskevat perustelut.

2. Jos osapuolten välillä on erimielisyyttä välitystuomion noudattamisen edellyttämästä kohtuullisesta määräajasta, kantajaosapuolen on 20 päivän kuluessa vastaajaosapuolen tekemän 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta pyydettävä kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia määrittämään kohtuullisen määräajan pituus. Tällaisesta pyynnöstä on ilmoitettava samanaikaisesti toiselle osapuolelle sekä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle. Alkuperäinen välimiespaneeli ilmoittaa tuomiostaan osapuolille ja kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle 20 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä.

3. Vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle kirjallisesti välitystuomion noudattamisen edistymisestä viimeistään 30 päivää ennen kohtuullisen määräajan umpeutumista.

4. Kohtuullista määräaikaa voidaan jatkaa osapuolten yhteisellä sopimuksella.

392 artikla

Välitystuomion noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu

1. Vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle sekä tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ennen kohtuullisen määräajan päättymistä toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut välitystuomion noudattamiseksi.

2. Jos osapuolten välillä on erimielisyyttä 1 kohdan nojalla ilmoitettujen toimenpiteiden olemassaolosta tai yhdenmukaisuudesta tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten kanssa, kantajaosapuoli voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Pyynnössä on nimettävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä riittävät ja selkeät oikeudelliset perusteet esittäen, millä tavoin kyseinen toimenpide on ristiriidassa tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten kanssa. Alkuperäinen välimiespaneeli ilmoittaa tuomiostaan osapuolille ja kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle 45 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä.

393 artikla

Välitystuomioiden noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Jos vastaajaosapuoli ei ilmoita välitystuomion noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä ennen kohtuullisen määräajan päättymistä tai jos välimiespaneeli päättää, että mitään toimenpiteitä välitystuomion noudattamiseksi ei ole tai

että tämän sopimuksen 392 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu toimenpide ei ole tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettuista määräyksistä johtuvien osapuolen velvoitteiden mukainen, vastaajaosapuolen on kantajaosapuolen tätä vaatiessa ja kyseisen osapuolen kuulemisen jälkeen tarjottava väliaikaista korvausta.

2. Jos kantajaosapuoli päättää olla pyytämättä väliaikaista korvausta tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti tai jos tällainen pyyntö esitetään, mutta korvauksesta ei päästä sopimukseen 30 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan päättymisestä tai sellaisen tämän sopimuksen 392 artiklan nojalla annetun välitystuomion tiedoksiannosta, jonka mukaan tuomion noudattamiseksi toteutettuja toimenpiteitä ei ole tai toimenpide on ristiriidassa tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten kanssa, kantajaosapuolella on oikeus keskeyttää tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräyksistä johtuvien velvoitteiden täyttäminen rikkomisesta johtuvien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tasoa vastaavasti ilmoitettuaan tästä toiselle osapuolelle ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi velvoitteiden keskeyttämisen taso. Kantajaosapuoli voi aloittaa keskeytyksen milloin tahansa 10 päivän kuluttua siitä päivästä, jona vastaajaosapuoli on vastaanottanut ilmoituksen, jollei vastaajaosapuoli ole pyytänyt välimiesmenettelyä tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3. Jos vastaajaosapuoli katsoo, että keskeytyksen taso ei vastaa rikkomisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, se voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneeliä ratkaisemaan asian. Tällainen pyyntö on annettava tiedoksi kantajaosapuolelle ja kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ennen 2 kohdassa tarkoitettua 10 päivän ajan umpeutumista. Alkuperäisen välimiespaneelin on ilmoitettava velvoitteiden keskeyttämisen tasoa koskeva tuomionsa osapuolille ja kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle 30 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Velvoitteita ei saa keskeyttää ennen kuin alkuperäinen välimiespaneeli on ilmoittanut tuomiostaan, ja keskeytys on toteutettava välimiespaneelin tuomiota noudattaen.

4. Velvoitteiden keskeyttämisen ja tässä artiklassa määrätyn korvauksen on oltava tilapäisiä eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

- a) osapuolet ovat päässeet yhteisesti sovittuun ratkaisuun tämän sopimuksen 398 artiklan mukaisesti;
- b) osapuolet ovat sopineet, että tämän sopimuksen 392 artiklan 1 kohdan nojalla ilmoitettu toimenpide saattaa vastaajaosapuolen noudattamaan tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettuja määräyksiä; tai
- c) tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten kanssa ristiriidassa olevaksi katsottu toimenpide on peruutettu tai sitä on muutettu sen saattamiseksi mainittujen määräysten mukaiseksi tämän sopimuksen 392 artiklan 1 kohdassa määrättyllä tavalla.

394 artikla

Kiireellisten energiaa koskevien riitujen korjaavat toimenpiteet

1. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 lukua (Energian kaupalliset näkökohdat) koskevan riidan osalta, jonka ratkaisemista toinen osapuoli pitää kiireellisenä osapuolten välisen maakaasun, öljyn tai sähkön kuljetuksen täydellisen tai osittaisen keskeytymisen tai sen uhan vuoksi, sovelletaan korjaavia toimenpiteitä koskevia tämän artiklan määräyksiä.

2. Tämän sopimuksen 391, 392 ja 393 artiklasta poiketen kantajaosapuoli voi keskeyttää tämän sopimuksen V osastosta (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) johtuvien velvoitteiden täyttämisen sen osapuolen, joka ei ole noudattanut välitystuomiota 15 päivän kuluessa sen tiedoksiannosta, aiheuttamien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tasoa vastaavassa määrin. Keskeyttäminen voidaan aloittaa välittömästi. Keskeytystä voidaan jatkaa niin kauan kuin vastaajaosapuoli ei noudata välitystuomiota.

3. Jos vastaajaosapuoli kiistää noudattamatta jättämisen olemassaolon tai noudattamatta jättämisestä aiheutuvan keskeyttämisen tason, se voi aloittaa tämän sopimuksen 393 artiklan 3 kohdan tai 395 artiklan mukaiset menettelyt, joissa asiaa tarkastellaan nopeasti. Kantajaosapuolen on lopetettava keskeytys tai mukautettava sitä ainoastaan sen jälkeen kun välimiespaneeli on antanut asiassa tuomionsa, ja se voi pitää keskeytyksen voimassa, kunnes menettelyt on saatu päätökseen.

395 artikla

Välitystuomioiden noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu välitystuomioiden noudattamatta jättämisestä seuraavien väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden hyväksymisen jälkeen

1. Vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle toimenpiteestä, jonka se on toteuttanut välitystuomion

noudattamiseksi joko myönnytysten soveltamisen keskeyttämisen tai väliaikaisen korvauksen soveltamisen jälkeen. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta kantajaosapuoli lopettaa myönnytysten keskeyttämisen 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tapauksissa, joissa on sovellettu korvausta, vastaajaosapuoli voi 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta lopettaa korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä, kun se on ilmoittanut noudattavansa välitystuomiota.

2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pääse sopimukseen siitä, saako ilmoitettu toimenpide vastaajaosapuolen noudattamaan tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettuja määräyksiä, kantajaosapuoli voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Tällaisesta pyynnöstä on ilmoitettava samanaikaisesti toiselle osapuolelle sekä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle. Välitystuomio annetaan tiedoksi osapuolille ja kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle 45 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos välimiespaneeli päättää, että välitystuomion noudattamiseksi toteutettu toimenpide on tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten mukainen, joko veloitteiden keskeytys tai korvausten soveltaminen on lopetettava. Tarvittaessa kantajaosapuolen on mukautettava myönnytysten keskeytyksen taso vastaamaan välimiespaneelin määrittämää tasoa.

3 Alajakso

Yhteiset määräykset

396 artikla

Välimiesten vaihtaminen

Jos tämän luvun mukaisessa välimiesmenettelyssä alkuperäinen välimiespaneeli tai jotkut sen jäsenistä eivät pysty osallistumaan paneeliin, vetäytyvät siitä tai heidät on korvattava, koska he eivät täytä tämän sopimuksen liitteessä XXXIV esitettyjen käytännösääntöjen vaatimuksia, sovelletaan tämän sopimuksen 385 artiklassa määrättyä menettelyä. Välitystuomion tiedoksiannon määräaika jatketaan, kunnes uusi välimies on nimitetty, mutta kuitenkin enintään 20 päivällä.

397 artikla

Välimiesmenettelyjen ja tuomioiden noudattamisenmenettelyjen keskeyttäminen ja päättäminen

Välimiespaneelin on osapuolten kirjallisesta pyynnöstä milloin tahansa keskeytettävä työnsä osapuolten sopimaksi ajanjaksoksi, joka ei saa ylittää 12 perättäistä kuukautta. Välimiespaneeli jatkaa työtään ennen kyseisen ajanjakson päättymistä osapuolten kirjallisesta pyynnöstä tai kyseisen ajanjakson lopussa kumman tahansa osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pyyntö esittäneen osapuolen on ilmoitettava asiasta tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtajalle ja toiselle osapuolelle. Jos osapuoli ei pyydä välimiespaneelin työn jatkamista sovitun keskeytysajan päättyessä, menettely päätetään. Välimiespaneelin työn keskeyttäminen ja päättäminen eivät vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin muissa menettelyissä, jollei tämän sopimuksen 405 artiklasta muuta johdu.

398 artikla

Yhteisesti sovittu ratkaisu

Osapuolet voivat milloin tahansa päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun tässä luvussa tarkoitetussa riidassa. Ne ilmoittavat yhdessä tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle ja tarvittaessa välimiespaneelin puheenjohtajalle kaikista tällaisista ratkaisuksista. Jos ratkaisu edellyttää kumman tahansa osapuolen sisäisten menettelyjen mukaista hyväksyntää, ilmoituksessa mainitaan kyseinen vaatimus ja riitojenratkaisumenettely keskeytetään. Riitojenratkaisumenettely päätetään, jos tällaista hyväksyntää ei vaadita tai kyseisten sisäisten menettelyjen päätökseen saattamisesta on ilmoitettu.

399 artikla

Työjärjestys

1. Tämän luvun mukaisiin riitojenratkaisumenettelyihin sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä XXXIII esitettyä työjärjestystä ja tämän sopimuksen liitteessä XXXIV esitettyä käytännösääntöjä.
2. Välimiespaneelin istunnot ovat julkisia, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

400 artikla

Tiedot ja tekniset neuvot

Välimiespaneeli voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hankkia tietoja välimiesmenettelyä varten kaikista asianmukaisiksi katsomistaan lähteistä, myös kyseisen riidan osapuolilta. Välimiespaneelilla on myös oikeus hankkia asianmukaisiksi katsomansa asiantuntijalausunnot. Välimiespaneelin on kuultava osapuolia ennen tällaisten asiantuntijoiden valitsemista. Osapuolen alueelle sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat toimittaa *amicus curiae* -lausumia välimiespaneelille työjärjestyksen mukaisesti. Kaikki tämän artiklan mukaisesti saadut tiedot on ilmoitettava kummallekin osapuolelle, ja niiden on voitava esittää huomautuksia niiden johdosta.

401 artikla

Tulkintasäännöt

Välimiespaneelin on tulkittava tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettuja määräyksiä yleisen kansainvälisen oikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen ja valtiosopimusoikeutta koskevassa vuoden 1969 Wienin yleissopimuksessa määrättyjen tulkintasääntöjen mukaisesti. Välimiespaneelin on myös otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymissä paneelien ja valituselimen raporteissa olevat tulkinnat. Välimiespaneelin tuomioilla ei voida lisätä eikä vähentää tämän sopimuksen mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvoitteita.

402 artikla

Välimiespaneelin päätökset ja välitystuomiot

1. Välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä tekemään kaikki päätökset yksimielisesti. Jos yksimielisyyteen ei päästä, asiasta on päätettävä äänten enemmistöllä. Välimiesten eriäviä mielipiteitä ei kuitenkaan missään tapauksessa julkaista.
2. Osapuolet hyväksyvät välitystuomiot ehdoitta. Tuomiot eivät luo minkäänlaisia oikeuksia tai velvoitteita luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Välitystuomiossa esitetään selvitettyt tosiseikat, tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä selvitettyjen seikkojen ja niihin pohjautuvien päätelmien perustelut. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea asettaa välitystuomiot kokonaisuudessaan yleisön saataville kymmenen päivän kuluessa niiden tiedoksi antamisesta, jollei se toisin päättää sen varmistamiseksi, että liikesalaisuuksien luottamuksellisuus säilyy.

403 artikla

Asioiden käsittely Euroopan unionin tuomioistuimessa

1. Tässä artiklassa määrättyjä menettelyjä sovelletaan riitoihin, jotka koskevat tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 3 lukuun (Kaupan tekniset esteet), 4 lukuun (Terveys- ja kasvinsuojelutoimet), 5 lukuun (Tullimenettelyjen ja kaupan helpottaminen), 6 lukuun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa), 8 lukuun (Julkiset hankinnat) tai 10 lukuun (Kilpailu) sisältyvään asteittaiseen lähentämiseen liittyvien määräysten tulkintaa ja soveltamista tai määräyksiä, joissa osapuolelle asetetaan muutoin unionin lainsäädännön säännöksiin perustuva velvoite.
2. Kun riidassa on kysymys 1 kohdassa tarkoitettusta unionin lainsäädännön säännösten tulkinnasta, välimiespaneeli ei anna asiassa päätöstä, vaan pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan asian. Tällöin välimiespaneelin tuomioiden määräaikaisten soveltaminen keskeytetään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa. Euroopan unionin tuomioistuimen antama tuomio on välimiespaneelia sitova.

4 Jakso

Yleiset määräykset

404 artikla

Välimiesten luettelo

1. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukainen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea laatii kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan välimiehinä. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa: yksi alaluettelo kutakin osapuolta kohti ja yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka voivat toimia välimiespaneelin puheenjohtajana. Kussakin alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea varmistaa, että luettelo on aina mainitun suuruinen.

2. Välimiehillä on oltava erityistä asiantuntemusta ja kokemusta oikeudellisista kysymyksistä ja kansainvälisestä kaupasta. Välimiesten on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, he eivät saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta eikä heillä saa olla sidoksia kummankaan osapuolen hallitukseen ja heidän on noudatettava tämän sopimuksen XXXIV liitteessä olevia käytännesääntöjä.

3. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea voi laatia lisäluetteloja vähintään 12 henkilöstä, joilla on asiantuntemusta ja kokemusta tietyiltä tämän sopimuksen piiriin kuuluvilta aloilta. Osapuolten sopimuksesta kyseisiä lisäluetteloita käytetään muodostettaessa välimiespaneelia tämän sopimuksen 385 artiklan mukaisesti.

405 artikla

Suhde WTO:n asettamiin velvoitteisiin

1. Turvautuminen tämän luvun riitojenratkaisua koskeviin määräyksiin ei rajoita mahdollisia WTO:n puitteissa toteutettavia toimia, riitojenratkaisumenettelyt mukaan luettuina.

2. Osapuoli ei saa kuitenkaan minkään tietyn toimenpiteen osalta hakea korvausta molemmilta foorumeilta tapauksessa, jossa on kyse velvoitteesta, joka on olennaisilta osiltaan samanlainen tässä sopimuksessa ja WTO-sopimuksessa. Kun riitojenratkaisumenettely on tällaisessa tapauksessa aloitettu, osapuoli ei saa esittää toisella foorumilla korvausvaatimusta olennaisilta osiltaan samanlaisen veloitteen rikkomisen vuoksi toisen sopimuksen nojalla, paitsi jos ensiksi valittu foorumi ei pysty menettelyllisten tai tuomiovaltansa liittyvien syiden vuoksi tutkimaan kyseisen veloitteen rikkomista koskevaa korvausvaatimusta.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa

- a) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaisen riitojenratkaisumenettelyn, jos se pyytää paneelin asettamista WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 6 artiklan mukaisesti; ja
- b) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän luvun mukaisen riitojenratkaisumenettelyn, jos se pyytää välimiespaneelin asettamista tämän sopimuksen 384 artiklan mukaisesti.

4. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta riitojenratkaisuelimen hyväksymää velvoitteiden keskeyttämistä. WTO-sopimukseen ei voida vedota siinä tarkoituksessa, että estetään toista osapuolta keskeyttämästä tämän luvun mukaisia velvoitteitaan.

406 artikla

Määräajat

1. Kaikki tässä luvussa asetetut määräajat, myös välimiespaneelille välitystuomion tiedoksianto varten asetettu määräaika, lasketaan kalenteripäivinä alkaen sitä toimea tai tosiseikkaa seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat, jollei toisin ole määrätty.

2. Riidan osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä luvussa tarkoitettua määräaika. Välimiespaneeli voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille tässä luvussa tarkoitettujen määräaikojen muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

15 LUKU

Yleiset määräykset lainsäädännön lähentämisestä v osaston mukaisilla aloilla

407 artikla

Edistyminen lainsäädännön lähentämisessä kauppaan liittyvillä aloilla

1. Tämän sopimuksen 451 ja 452 artiklassa tarkoitetun, Moldovan tasavallan lainsäädännön lähentämisestä unionin lainsäädäntöön V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisilla kauppaan liittyvillä aloilla tehtävän arvioinnin helpottamiseksi osapuolet keskustelevat tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisessa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa tai jossakin sen tämän sopimuksen mukaisesti perustetussa alakomiteassa säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa lainsäädännön lähentämisen edistymisestä tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 3, 4, 5, 6, 8 ja 10 luvussa vahvistettujen aikataulujen mukaisesti.
2. Unionin pyynnöstä ja tällaista keskustelua varten Moldovan tasavalta toimittaa kirjallisesti kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle tai tarvittaessa jollekin sen alakomitealle tietoja lainsäädännön lähentämisen edistymisestä ja lähennetyn sisäisen lainsäädännön tehokkaasta täytäntöönpanosta ja sen soveltamisen valvonnasta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) asianomaisten lukujen osalta.
3. Moldovan tasavalta ilmoittaa unionille, kun se katsoo, että se on saattanut päätökseen missä tahansa 1 kohdassa tarkoitettussa luvussa tarkoitetun lainsäädännön lähentämisen.

408 artikla

Ristiriidassa olevan sisäisen lainsäädännön kumoaminen

Osana lainsäädännön lähentämistä Moldovan tasavalta kumoaa sellaiset sisäisen lainsäädäntönsä säännökset tai poistaa sellaiset sisäiset käytännöt, jotka ovat ristiriidassa unionin lainsäädännön kanssa tai sen unionin lainsäädäntöön lähennetyn sisäisen lainsäädännön kanssa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisilla kauppaan liittyvillä aloilla.

409 artikla

Lainsäädännön lähentämisen arviointi kauppaan liittyvillä aloilla

1. Tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tarkoitettu unionin suorittama lainsäädännön lähentämisen arviointi aloitetaan sen jälkeen, kun Moldovan tasavalta on ilmoittanut asiasta unionille tämän sopimuksen 407 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jollei tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 4 ja 8 luvussa toisin määrätä.
2. Unioni arvioi, onko Moldovan tasavallan lainsäädäntö lähennetty unionin lainsäädäntöön, onko se pantu täytäntöön ja valvotaanko sen soveltamista tehokkaasti. Moldovan tasavalta toimittaa unionille kaikki tarvittavat tiedot yhteisesti sovittavalla kielellä tämän arvioinnin mahdollistamiseksi.
3. Unionin 2 kohdan mukaisesti suorittamassa arvioinnissa on otettava huomioon Moldovan tasavallan lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon ja soveltamisen valvonnan kannalta tarpeellisten Moldovan tasavallan infrastruktuurien, elinten ja menettelyjen olemassaolo ja toiminta.
4. Unionin 2 kohdan mukaisesti suorittamassa arvioinnissa on otettava huomioon sellaisten sisäisten säännösten tai käytäntöjen olemassaolo, jotka ovat ristiriidassa unionin lainsäädännön kanssa tai unionin lainsäädäntöön lähennetyn sisäisen lainsäädännön kanssa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisilla kauppaan liittyvillä aloilla.
5. Unioni ilmoittaa Moldovan tasavallalle arvioinnin tulokset 12 kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin alkamisesta, jollei toisin määrätä. Osapuolet keskustelevat arvioinnista tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisessa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa tai sen asianmukaisissa alakomiteoissa tämän sopimuksen 452 artiklan mukaisesti, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

410 artikla

Lähentämiseen liittyvät kehityssuuntaukset

1. Moldovan tasavalta varmistaa lähennetyn sisäisen lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimet, joilla unionin lainsäädännön kehitys otetaan huomioon sen sisäisessä lainsäädännössä tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisilla kauppaan liittyvillä aloilla.
2. Moldovan tasavalta pidättäytyy kaikista toimista, jotka heikentäisivät tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisen lähentämisen tavoitteita tai tuloksia.
3. Unioni antaa Moldovan tasavallalle tiedoksi kaikki ne unionin lainsäädännön hyväksymistä tai muuttamista koskevat Euroopan komission lopulliset ehdotukset, joilla on merkitystä Moldovan tasavallalle tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisesti kuuluvien lainsäädännön lähentämisvelvoitteiden kannalta.
4. Moldovan tasavalta ilmoittaa unionille lainsäädäntöehdotuksista ja toimenpiteistä, mukaan luettuina sisäisistä käytännöistä, jotka voivat vaikuttaa sen tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisten velvoitteiden täyttämiseen.
5. Osapuolet keskustelevat pyynnöstä tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen ehdotusten tai toimien vaikutuksesta Moldovan tasavallan lainsäädäntöön tai tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisten velvoitteiden noudattamiseen.
6. Jos tämän sopimuksen 409 artiklan mukaisesti suoritettujen arvioinnin jälkeen Moldovan tasavalta muuttaa sisäistä lainsäädäntöään tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 3, 4, 5, 6, 8 ja 10 lukiin tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi, unioni tekee uuden arvioinnin tämän sopimuksen 409 artiklan mukaisesti. Jos Moldovan tasavalta toteuttaa muita toimia, joilla voi olla vaikutusta lähennetyn sisäisen lainsäädännön täytäntöönpanoon ja soveltamisen valvontaan, unioni voi suorittaa uuden arvioinnin tämän sopimuksen 409 artiklan mukaisesti.
7. Erityiset etuudet, jotka unioni on myöntänyt arvioituaan, että Moldovan tasavallan lainsäädäntö on lähennetty unionin lainsäädäntöön, pantu täytäntöön ja että sen soveltamista valvotaan tehokkaasti, voidaan olosuhteiden vaatiessa väliaikaisesti keskeyttää 8 kohdan mukaisesti, jos Moldovan tasavalta ei lähennä sisäistä lainsäädäntöään tämän sopimuksen V osastoon (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi, jos 6 kohdassa tarkoitettua arvioinnista käy ilmi, että Moldovan tasavallan lainsäädäntöä ei enää lähennetä unionin lainsäädäntöön, tai jos tämän sopimuksen 434 artiklassa perustettu assosiaationeuvosto ei tee päätöstä saattaa tämän sopimuksen V osasto (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) ajan tasalle unionin lainsäädännön kehityksen mukaisesti.
8. Jos unioni aikoo toteuttaa tällaisen keskeytyksen, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta Moldovan tasavallalle. Moldovan tasavalta voi saattaa asian tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean käsittelyyn yhden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, ja sen on annettava kirjalliset perustelut. Kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea käsittelee asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi. Jos asiaa ei saateta kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean käsittelyyn tai jos kyseinen komitea ei voi ratkaista sitä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty sen käsiteltäväksi, unioni voi keskeyttää etuudet. Keskeytys on viipymättä lopetettava, jos kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä assosiaatiokomitea myöhemmin ratkaisee asian.

411 artikla

Tietojenvaihto

V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaista lainsäädännön lähentämistä koskeva tietojenvaihto toteutetaan tämän sopimuksen 358 artiklan 1 kohdassa perustettujen yhteispisteiden kautta.

412 artikla

Yleiset määräykset

1. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean on otettava käyttöön menettelyjä, joilla helpotetaan lainsäädännön lähentämisen arviointia ja varmistetaan lähentämiseen liittyvien tietojen tehokas vaihto, myös siltä osin kuin on kyse vaihdettujen tietojen muodosta, sisällöstä ja kielestä.

2. Kaikki tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) olevat viittaukset tiettyyn unionin säädökseen kattavat *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ennen 29 päivää marraskuuta 2013 julkaistut muutokset, täydennykset ja korvaavat toimenpiteet.
3. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 3, 4, 5, 6, 8 ja 10 luvun määräyksillä on etusija suhteessa tämän luvun määräyksiin niiltä osin kuin ne ovat keskenään ristiriidassa.
4. Väitteitä tämän luvun määräysten rikkomisesta ei käsitellä tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaiseminen) mukaisesti.

VI OSASTO

RAHOITUSTUKEA, PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

Rahoitustuki

413 artikla

Moldovan tasavallalle myönnetään rahoitustukea asiaankuuluvista EU:n rahoitusmekanismeista ja -välineistä. Moldovan tasavalta voi saada lainaa myös Euroopan investointipankilta (EIP), Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta (EBRD) ja muilta kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta. Rahoitustuella edistetään tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista, ja se myönnetään tämän luvun mukaisesti.

414 artikla

Rahoitustuen pääperiaatteet määritellään asianomaisissa EU:n rahoitusvälineitä koskevissa asetuksissa.

415 artikla

Osapuolten määrittämät EU:n rahoitustuen painopistealueet vahvistetaan monivuotisiin kehyksiin perustuvissa vuotuisissa toimintaohjelmissa, joista ilmenevät yhteisesti sovitut ensisijaiset tavoitteet. Näissä ohjelmissa vahvistetuissa tuen määrissä otetaan huomioon Moldovan tasavallan tarpeet, alakohtaiset valmiudet ja edistyminen uudistuksissa erityisesti tämän sopimuksen kattamilla aloilla.

416 artikla

Jotta käytettävissä olevista varoista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty, osapuolet pyrkivät varmistamaan, että EU:n rahoitustuki pannaan täytäntöön tiiviissä yhteistyössä muiden avunantajamaiden ja -organisaatioiden ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, toimia koordinoiden ja tuen tuloksellisuutta koskevien kansainvälisten periaatteiden mukaisesti.

417 artikla

Rahoitustukea koskevat oikeudelliset, hallinnolliset ja tekniset perusmääräykset vahvistetaan asiaa koskevien, osapuolten välillä tehtävien sopimusten puitteissa.

418 artikla

Assosiaationeuvostolle ilmoitetaan rahoitustuen edistymisestä ja täytäntöönpanosta sekä sen vaikutuksesta tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen. Tätä varten osapuolten asiaankuuluvat elimet toimittavat tarvittavat seuranta- ja arviointitiedot vastavuoroisesti ja jatkuvalla tavalla.

419 artikla

Osapuolet panevat rahoitustuen täytäntöön moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti ja tekevät yhteistyötä Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan taloudellisten etujen suojaamiseksi tämän osaston 2 luvussa (Petostentorjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset) esitetyllä tavalla.

2 LUKU

Petostentorjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset

420 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa sovelletaan tämän sopimuksen pöytäkirjassa IV esitettyjä määritelmiä.

421 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolten välillä myöhemmin tehtäviin sopimuksiin tai rahoitusvälineisiin ja kaikkiin muihin EU:n rahoitusvälineisiin, joihin Moldovan tasavalta voi osallistua, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisia muita lausekkeita, jotka koskevat tilintarkastuksia, paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, todentamisia, valvontaa ja petostentorjuntatoimenpiteitä, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen toteuttamat tarkastukset mukaan lukien.

422 artikla

Toimenpiteet petosten, korruption ja muun laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Osapuolet toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä petosten, korruption ja muun laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi muun muassa osapuolten keskinäisen hallinnollisen avun ja keskinäisen oikeusavun keinoin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

423 artikla

Tietojenvaihto ja muu operatiivisen tason yhteistyö

1. Tämän luvun moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi EU:n ja Moldovan tasavallan toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja säännöllisesti ja järjestävät neuvotteluja jommankumman osapuolen niin pyytäessä.
2. OLAF voi sopia Moldovan tasavallan vastaavien organisaatioiden kanssa yhteistyön lisäämisestä petostentorjunnan alalla, mukaan lukien operatiivisista järjestelyistä Moldovan tasavallan viranomaisten kanssa.
3. Henkilötietojen siirron ja käsittelyn osalta sovelletaan tämän sopimuksen III osaston (Vapaus, turvallisuus ja oikeus) 13 artiklaa.

424 artikla

Väärinkäytösten, petosten ja korruption ehkäiseminen

1. Moldovan tasavallan viranomaisten on tarkistettava säännöllisesti, että EU:n varoin rahoitetut toimet on pantu täytäntöön asianmukaisesti. Niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet väärinkäytösten ja petosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi.
2. Moldovan tasavallan viranomaisten on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet aktiivisten tai passiivisten korrup-tiokäytäntöjen estämiseksi ja poistamiseksi sekä missä tahansa menettelyiden vaiheessa esiintyvien, EU:n varojen käyttöön liittyvien eturistiriitojen poistamiseksi.

3. Moldovan tasavallan viranomaisten on ilmoitettava Euroopan komissiolle kaikista toteutetuista ehkäisytoimenpiteistä.
4. Euroopan komissiolla on oikeus saada todisteet Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 56 artiklan mukaisesti.
5. Euroopan komissiolla on myös oikeus saada todisteet siitä, että hankintoja ja avustuksia koskevat menettelyt ovat avoimuuden, tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteiden mukaisia, että niillä estetään eturistiriidat ja että ne tarjoavat kansainvälisesti hyväksytyjen standardien tasoiset takeet ja täyttävät moitteettoman varainhoidon vaatimukset.
6. Moldovan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten on sen vuoksi toimitettava Euroopan komissiolle kaikki tiedot EU:n varojen täytäntöönpanosta ja ilmoitettava sille viipymättä kaikista menettelyjensä tai järjestelmiensä merkittävistä muutoksista.

425 artikla

Tutkinta ja syytetoimet

Moldovan tasavallan viranomaisten on varmistettava, että kansallisten tai EU:n tarkastusten yhteydessä esiin tulleiden petoksia, lahjontaa tai muita väärinkäytöksiä, mukaan lukien eturistiriitoja, koskevien epäilyjen ja havaintojen perusteella toteutetaan tutkinta- ja syytetoimet. Tarvittaessa OLAF voi avustaa Moldovan tasavallan toimivaltaisia viranomaisia tässä tehtävässä.

426 artikla

Petoksia, lahjontaa ja väärinkäytöksiä koskevien tietojen jakaminen

1. Moldovan tasavallan viranomaisten on toimitettava Euroopan komissiolle viipymättä kaikki niiden tietoon tulleet EU:n varojen täytäntöönpanoon liittyvät epäilyt tai havainnot petoksia, lahjontaa tai muita väärinkäytöksiä koskevasta tapauksista, eturistiriidat mukaan lukien. Petoksia ja korruptiota koskevista epäilyistä ilmoitetaan myös OLAFille.
2. Moldovan tasavallan viranomaisten on myös ilmoitettava kaikista tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tosiseikkojen perusteella toteutetuista toimenpiteistä. Jos epäilyjä tai havaintoja petoksista, korruptiosta tai muista väärinkäytöksistä ei ole, Moldovan tasavallan viranomaisten on ilmoitettava tästä Euroopan komissiolle kunkin kalenterivuoden päätyttyä.

427 artikla

Tarkastukset

1. Euroopan komissiolla ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on oikeus tarkastaa kaikkien EU:n varojen täytäntöönpanoon liittyvien menojen laillisuus ja asianmukaisuus sekä varainhoidon moitteettomuus.
2. Tarkastukset koskevat sekä tehtyjä sitoumuksia että suoritettuja maksuja. Tarkastukset suoritetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikan päällä sen yksikön toimitiloissa, joka hallinnoi EU:n varojen täytäntöönpanoa tai osallistuu siihen. Tarkastuksia voidaan suorittaa ennen kyseisen varainhoitovuoden tilinpäätöstä ja loppumaksun suorittamista seuraavien viiden vuoden aikana.
3. Euroopan komission tarkastajat tai muut Euroopan komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen valtuuttamat henkilöt voivat suorittaa asiakirjojen tarkastuksen tai paikan päällä tehtävän tarkastuksen sellaisen yksikön tai sen alihankkijan toimitiloissa, joka hallinnoi EU:n varojen täytäntöönpanoa tai osallistuu siihen Moldovan tasavallassa.
4. Tarkastusten suorittamiseksi Euroopan komissiolla tai muilla Euroopan komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukaiset mahdollisuudet tutustua toimitiloihin, töihin ja asiakirjoihin sekä kaikkiin, myös sähköisessä muodossa oleviin, tietoihin. Tästä oikeudesta on ilmoitettava kaikille Moldovan tasavallan julkisille laitoksille ja se on mainittava nimenomaisesti sopimuksissa, jotka tehdään tässä sopimuksessa tarkoitettujen välineiden täytäntöönpanoa varten.

5. Tässä artikkelissa tarkoitettut tarkastukset koskevat kaikkia toimeksisaajia ja niiden alihankkijoita, jotka ovat saaneet EU:n varoja joko suoraan tai epäsuorasti. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja Moldovan tasavallan tilintarkastuselimet tekevät tehtäviään suorittaessaan yhteistyötä luottamuksen hengessä mutta riippumattomuutensa säilyttäen.

428 artikla

Paikan päällä tehtävät tarkastukset

1. Tämän sopimuksen puitteissa OLAFilla on valtuudet suorittaa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ja todentamisia EU:n taloudellisten etujen suojelemiseksi petoksilta ja muilta väärinkäytöksiltä komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11 päivänä marraskuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2185/96 säännösten mukaisesti.
2. OLAF valmistelee ja suorittaa paikan päällä tehtävät tarkastukset ja todentamiset läheisessä yhteistyössä Moldovan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa.
3. Moldovan tasavallan viranomaisille ilmoitetaan hyvissä ajoin tarkastusten ja todentamisten aihe, tavoite ja oikeusperusta, jotta nämä voivat antaa kaiken tarkastuksessa tarvittavan avun. Tätä varten Moldovan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten toimihenkilöt voivat osallistua paikan päällä tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin.
4. Jos asianomaiset Moldovan tasavallan viranomaiset niin haluavat, ne voivat suorittaa paikan päällä tehtävät tarkastukset ja todentamiset yhdessä OLAFin kanssa.
5. Jos taloudellinen toimija ei suostu paikan päällä tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin, Moldovan tasavallan viranomaisten on annettava OLAFille sen tarvitsema apu, jotta se kykenisi täyttämään velvollisuutensa suorittaa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ja todentamisia.

429 artikla

Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset

Euroopan komissio voi määrätä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ja 23 päivänä joulukuuta 2002 annetun asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 sekä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 mukaisesti.

430 artikla

Takaisinperintä

1. Moldovan tasavallan viranomaiset toteuttavat kaikki asiaan kuuluvat toimenpiteet periäkseen takaisin aiheettomasti maksetut EU:n varat.
2. Jos EU:n varojen täytäntöönpano on uskottu Moldovan tasavallan viranomaisten tehtäväksi, Euroopan komissiolla on oikeus periä takaisin aiheettomasti maksetut EU:n varat erityisesti tekemällä rahoitusoikaisuja. Euroopan komissio ottaa huomioon toimenpiteet, joita Moldovan tasavallan viranomaiset ovat toteuttaneet ehkäistäkseen kyseisten EU:n varojen menettämisen.
3. Euroopan komissio kuulee asiasta Moldovan tasavaltaa ennen kuin se tekee päätöksen varojen takaisin perimisestä. Takaisinperimistä koskevista erimielisyyksistä keskustellaan assosiaationeuvostossa.
4. Jos Euroopan komissio vastaa EU:n varojen täytäntöönpanosta suoraan tai välillisesti osoittamalla talousarvion täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä kolmansille, päätös, jonka Euroopan komissio tekee tämän sopimuksen tämän osaston soveltamisalan puitteissa ja jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen Moldovan tasavallassa seuraavien periaatteiden mukaisesti:
  - a) täytäntöönpanoon sovelletaan Moldovan tasavallassa voimassa olevia siviiliprosessin sääntöjä. Päätöksen täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin päätöksen oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka Moldovan tasavallan hallitus määrää tähän tehtävään ja jonka se ilmoittaa Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin tuomioistuimelle;

- b) kun a kohdassa tarkoitettujen muodollisuuksien on hakijana olevan osapuolen vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa Moldovan tasavallan lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi;
- c) täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksellä. Moldovan tasavallan tuomioistuimen toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön virheellisesti.
5. Täytäntöönpanomääräyksen antavat, tutkimatta muuta kuin päätöksen oikeaperäisyyden, Moldovan tasavallan hallituksen nimeämät viranomaiset. Täytäntöönpano tapahtuu Moldovan tasavallan menettelysääntöjen mukaisesti. Täytäntöönpanomääräyksen muodostavan päätöksen lainvoimaisuutta valvoo Euroopan unionin tuomioistuin.
6. Päätökset, jotka Euroopan unionin tuomioistuin antaa tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin sisältyvän välityslausekkeen nojalla, ovat täytäntöönpanokelpoisia samoin edellytyksin.

431 artikla

Luottamuksellisuus

Kaikki tämän luvun nojalla toimitettujen ja saadun tiedon, niiden muodosta riippumatta, kuuluvat ammattisalaisuuden piiriin ja niillä on sama tietosuoja, joka vastaaville tiedoille on säädetty Moldovan tasavallan lainsäädännössä ja EU:n toimielimiin sovellettavissa vastaavissa säännöksissä. Tällaisia tietoja ei saa antaa muille kuin niille henkilöille EU:n toimielimissä, jäsenvaltioissa tai Moldovan tasavallassa, joiden tehtävät edellyttävät niiden tuntemista, ja niitä saa käyttää vain osapuolten taloudellisten etujen tehokkaan suojaamisen varmistamiseksi.

432 artikla

Lainsäädännön lähentäminen

Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään tämän sopimuksen liitteessä XXXV tarkoitettuihin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin sopimuksiin mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

VII OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

1 LUKU

Institutionaalinen kehys

433 artikla

Poliittinen ja toimintalinjoja koskeva vuoropuhelu, mukaan luettuina kysymykset, jotka liittyvät osapuolten väliseen alakohtaiseen yhteistyöhön, voi tapahtua millä tahansa tasolla. Korkean tason toimintapoliittista vuoropuhelua käydään määräajoin tämän sopimuksen 434 artiklalla perustetussa assosiaationeuvostossa sekä osapuolten edustajien välillä yhteisestä sopimuksesta pidettävissä säännöllisissä ministeritason kokouksissa.

434 artikla

1. Perustetaan assosiaationeuvosto. Se seuraa ja valvoo tämän sopimuksen soveltamista ja täytäntöönpanoa sekä tarkastelee määräajoin sopimuksen toimivuutta suhteessa sen tavoitteisiin.
2. Assosiaationeuvosto kokoontuu ministeritasolla ja säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, sekä olosuhteiden niin vaatiessa. Assosiaationeuvosto voi yhteisestä sopimuksesta kokoontua missä tahansa kokoonpanossa.

3. Sen lisäksi, että assosiaationeuvosto seuraa ja valvoo tämän sopimuksen soveltamista ja täytäntöönpanoa, se tarkastelee mitä tahansa tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä muita molemmille osapuolille tärkeitä kahdenvälisiä tai kansainvälisiä kysymyksiä.

435 artikla

1. Assosiaationeuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenistä ja Euroopan komission jäsenistä sekä Moldovan tasavallan hallituksen jäsenistä.
2. Assosiaationeuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.
3. Assosiaationeuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen unionin edustaja ja Moldovan tasavallan edustaja.
4. Muiden elinten edustajat voivat osallistua tarvittaessa assosiaationeuvoston työhön tarkkailijoina yhteisen sopimuksen perusteella.

436 artikla

1. Assosiaationeuvosto käyttää päätösvaltaa tämän sopimuksen soveltamisalalla sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet, tämän sopimuksen mukaisesti perustetuissa elimissä toteutettavat toimet tarvittaessa mukaan lukien. Assosiaationeuvosto voi myös antaa suosituksia. Se hyväksyy päätöksensä ja antaa suosituksensa osapuolten yhteisestä sopimuksesta sen jälkeen kun kumpikin on saattanut päätökseen omat sisäiset menettelynsä.
2. Tässä sopimuksessa vahvistetun, Moldovan tasavallan lainsäädännön asteittaista lähentämistä unionin lainsäädäntöön koskevan tavoitteen mukaisesti assosiaationeuvostossa vaihdetaan tietoja sekä valmisteltavista että jo voimassa olevista EU:n ja Moldovan tasavallan säädöksistä ja niiden täytäntöönpanoa, soveltamista ja noudattamista koskevista toimenpiteistä.
3. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti assosiaationeuvostolla on valtuudet saattaa ajan tasalle tai muuttaa tämän sopimuksen liitteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) erityismääräysten soveltamista.

437 artikla

1. Perustetaan assosiaatiokomitea. Se avustaa assosiaationeuvostoa sen tehtävien hoitamisessa.
2. Assosiaatiokomitea muodostuu osapuolten edustajista, jotka ovat yleensä korkeita virkamiehiä.
3. Assosiaatiokomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen unionin edustaja ja Moldovan tasavallan edustaja.

438 artikla

1. Assosiaationeuvosto määrittää työjärjestyksessään assosiaatiokomitean tehtävät, joihin kuuluu assosiaationeuvoston kokousten valmistelu, ja päättää komitean työskentelytavoista. Assosiaatiokomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa.
2. Assosiaationeuvosto voi siirtää assosiaatiokomitealle toimivaltaansa, myös valtuudet tehdä sitovia päätöksiä.
3. Assosiaatiokomitealla on valtuudet hyväksyä päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa ja aloilla, joilla assosiaationeuvosto on siirtänyt sille toimivallan. Nämä päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Assosiaatiokomitea hyväksyy päätöksensä osapuolten yhteisellä sopimuksella.

4. Assosiaatiokomitea kokoontuu erityisessä kokoonpanossa käsitelläkseen kaikkia tämän sopimuksen V osastoon (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) liittyviä kysymyksiä. Assosiaatiokomitea kokoontuu tässä kokoonpanossa vähintään kerran vuodessa.

439 artikla

1. Assosiaatiokomiteaa avustavat tämän sopimuksen mukaisesti perustetut alakomiteat.
2. Assosiaationeuvosto voi päättää perustaa tiettyjen alojen erityiskomiteoita tai -elimä, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten, ja se määrittää näiden erityiskomiteoiden ja -elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat. Tällaiset erityiskomiteat tai -elimet voivat myös keskustella mistä tahansa tarpeelliseksi katsomistaan kysymyksistä tämän, rajoittamatta sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) erityismääräysten soveltamista.
3. Assosiaatiokomitea voi myös perustaa alakomiteoita muun muassa tarkastelemaan tässä sopimuksessa tarkoitetun säännöllisen vuoropuhelun yhteydessä saavutettua edistymistä.
4. Alakomiteoilla on valtuudet tehdä päätöksiä tässä sopimuksessa määrättyissä tapauksissa. Niiden on tarvittaessa raportoitava toimistaan säännöllisesti assosiaatiokomitealle.
5. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisesti perustetut alakomiteat ilmoittavat tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle kokouksensa ajankohdat ja esityslistat tarpeeksi ajoissa. Ne raportoivat toimistaan kussakin tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean säännönmukaisessa kokouksessa.
6. Alakomiteoiden olemassaolo ei estä kumpaakaan osapuolta saattamasta mitään asiaa suoraan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean käsiteltäväksi.

440 artikla

1. Perustetaan parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta. Se muodostuu Euroopan parlamentin jäsenistä sekä Moldovan tasavallan parlamentin jäsenistä, ja sen tarkoituksena on tarjota puitteet tapaamista ja näkemysten vaihtoa varten. Se kokoontuu itse määrittämiensä väliajoin.
2. Parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta vahvistaa työjärjestyksensä.
3. Parlamentaarisen assosiaatiovaliokunnan puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksessä annettavien määräysten mukaisesti vuorotellen Euroopan parlamentin edustaja ja Moldovan tasavallan parlamentin edustaja.

441 artikla

1. Parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta voi pyytää tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja assosiaationeuvostolta, joka toimittaa pyydetty tiedot parlamentaariselle assosiaatiovaliokunnalle.
2. Parlamentaariselle assosiaatiovaliokunnalle tiedotetaan assosiaationeuvoston päätöksistä ja suosituksista.
3. Parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta voi antaa suosituksia assosiaationeuvostolle.
4. Parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta voi perustaa parlamentaarisia alavaliokuntia.

442 artikla

1. Osapuolet edistävät myös kansalaisyhteiskuntiansa edustajien säännöllisiä tapaamisia, jotta nämä pysyvät ajan tasalla tämän sopimuksen täytäntöönpanosta ja voivat antaa siihen oman panoksensa.

2. Perustetaan kansalaisyhteiskunnan foorumi. Se muodostuu EU:n puolelta kansalaisyhteiskunnan edustajista, mukaan lukien Euroopan talous- ja sosiaalikomitean jäsenet, sekä Moldovan tasavallan puolelta kansalaisyhteiskunnan edustajista, ja sen tarkoituksena on tarjota puitteet tapaamista ja näkemysten vaihtoa varten. Se kokoontuu itse määääääää väliäjäin.
3. Kansalaisyhteiskunnan foorumi vahvistaa työjärjestyksensä.
4. Kansalaisyhteiskunnan foorumin puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksessä annettavien määräysten mukaisesti vuorotellen Euroopan talous- ja sosiaalikomitean edustaja ja Moldovan tasavallan kansalaisyhteiskunnan edustajat.

443 artikla

1. Kansalaisyhteiskunnan foorumille tiedotetaan assosiaationeuvoston päätöksistä ja suosituksista.
2. Kansalaisyhteiskunnan foorumi voi antaa suosituksia assosiaationeuvostolle.
3. Assosiaatiokomitea ja parlamentaarinen assosiaatiovaliokunta järjestävät säännöllisen yhteydenpidon kansalaisyhteiskunnan foorumin edustajien kanssa saadakseen näiltä näkemyksiä siitä, miten tämän sopimuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

2 LUKU

Yleiset määräykset ja loppumääräykset

444 artikla

Mahdollisuus saattaa asiansa tuomioistuinten ja hallintoelinten käsiteltäväksi

Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, saattaa asiansa sen toimivaltaisten tuomioistuinten ja hallintoelinten käsiteltäväksi puolustaakseen yksilöille kuuluvia oikeuksiaan ja omistusoikeuksiaan.

445 artikla

Mahdollisuus tutustua virallisiin asiakirjoihin

Tämän sopimuksen määräykset eivät rajoita sellaisia osapuolten sisäisten lakien ja asetusten säännöksiä, jotka koskevat yleisön mahdollisuutta saada tutustua virallisiin asiakirjoihin.

446 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä,

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen luovutuksen estämiseksi;
- b) jotka liittyvät aseiden, ammusten tai sotilastarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan taikka puolustustarkoitusten kannalta välttämättömään tutkimukseen, kehitystyöhön tai tuotantoon, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön; ja
- c) jotka se arvioi tärkeiksi oman turvallisuutensa kannalta yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodan aikana tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.

447 artikla

Syrjimättömyys

1. Tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä
  - a) Moldovan tasavallan unioniin tai sen jäsenvaltioihin soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai niiden yhtiöiden tai yritysten välillä; ja
  - b) unionin tai sen jäsenvaltioiden Moldovan tasavaltaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Moldovan tasavallan kansalaisten, yhtiöiden tai yritysten välillä.
2. Edellä olevan 1 kohdan määräykset eivät rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädännön asiaan liittyviä säännöksiä verovelvollisiin, jotka ovat keskenään erilaisessa tilanteessa asuinpaikkansa suhteen.

448 artikla

Asteittainen lähentäminen

Moldovan tasavalta lähentää asteittain lainsäädäntöään tämän sopimuksen liitteissä tarkoitettuihin EU:n lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin tämän sopimuksen mukaisten sitoumusten perusteella ja kyseisten liitteiden määräysten mukaisesti. Tämä määräys ei rajoita tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisten, lainsäädännön lähentämistä koskevien erityisten määräysten ja velvoitteiden soveltamista.

449 artikla

Lainsäädännön dynaaminen lähentäminen

Moldovan tasavallan lainsäädännön asteittaiseksi lähentämiseksi EU:n lainsäädäntöön ja ottaen erityisesti huomioon tämän sopimuksen III, IV, V ja VI osaston mukaiset sitoumukset assosiaationeuvoston on tämän sopimuksen liitteiden määräysten mukaisesti säännöllisesti tarkistettava ja ajantasaistettava kyseisiä liitteitä muun muassa EU:n lainsäädännön kehityksen huomioon ottamiseksi siten se on tässä sopimuksessa määritelty. Tämä määräys ei rajoita tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) erityismääräysten soveltamista.

450 artikla

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanossa ja soveltamisen valvonnassa tapahtuvan edistymisen jatkuvaa arviointia. Osapuolet toimivat yhteistyössä tällä sopimuksella perustettujen elinten puitteissa toteutettavan seurantaprosessin helpottamiseksi.

451 artikla

Lainsäädännön lähentämistä koskeva arviointi

1. EU arvioi Moldovan tasavallan lainsäädännön lähentämistä EU:n lainsäädäntöön tässä sopimuksessa määritellyn mukaisesti. Tähän sisältyy täytäntöönpanoon ja soveltamisen valvontaan liittyviä näkökohtia. EU yksin tai Moldovan tasavallan suostumuksella tai osapuolet yhdessä voivat suorittaa kyseiset arvioinnit. Arvioinnin helpottamiseksi Moldovan tasavalta raportoi EU:lle lähentämisessä tapahtuvasta edistymisestä soveltuvin osin ennen tässä sopimuksessa EU:n säädösten suhteen asetettujen siirtymäaikojen päättymistä. Raportoinnin ja arvioinnin yhteydessä sekä arviointeja koskevien yksityiskohtien ja arviointien tiheyden määrittämisessä otetaan huomioon tässä sopimuksessa määrätty erityiset yksityiskohtaiset säännöt tai tällä sopimuksella perustettujen elinten päätökset.
2. Lähentämistä koskeva arviointi voi käsittää paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, joihin voivat tarpeen mukaan osallistua EU:n toimielimet, elimet ja virastot, valtiosta riippumattomat elimet, valvontaviranomaiset, riippumattomat asiantuntijat ja muut tahot.

452 artikla

Seurannan tulokset, lähentämistä koskevat arvioinnit mukaan lukien

1. Seurannan tuloksista, tämän artiklan 451 kohdassa tarkoitettujen lähentämistä koskevien arviointien mukaan lukien, keskustellaan kaikissa tällä sopimuksella perustetuissa asiaankuuluvissa elimissä. Tällaiset elimet voivat antaa yksimielisesti hyväksytyjä yhteisiä suosituksia, jotka esitetään assosiaationeuvostolle.
2. Jos osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltamisalaan kuuluvat tarvittavat toimenpiteet on pantu täytäntöön ja että niiden soveltamista valvotaan, assosiaationeuvosto hyväksyy sille tämän sopimuksen 436 artiklassa annettujen valtuuksien nojalla tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tarkoitettuja markkinoiden avaamiseen liittyviä lisätoimenpiteitä.
3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisten suositusten esittämistä assosiaationeuvostolle tai tällaisen suosituksen esittämättä jättämistä ei käsitellä tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) määritellyssä riitojenratkaisumenettelyssä. Tällä sopimuksella perustetun asiaa käsittelevän elimen päätöstä tai päätöksen tekemättä jättämistä ei käsitellä tämän sopimuksen V osastossa (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) määritellyssä riitojenratkaisumenettelyssä.

453 artikla

Velvoitteiden täyttäminen

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteidensa täyttämisen. Ne varmistavat, että tässä sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan.
2. Osapuolet sopivat aloittavansa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä viipymättä neuvottelut sopivia kanavia käyttäen keskustellakseen tämän sopimuksen tulkintaa, täytäntöönpanoa tai vilpittömässä mielessä tapahtuvaa soveltamista koskevista tai muista osapuolten suhteita koskevista kysymyksistä.
3. Osapuolet voivat saattaa assosiaationeuvoston käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen tulkintaa, täytäntöönpanoa tai vilpittömässä mielessä tapahtuvaa soveltamista koskevat riidat tämän sopimuksen 454 artiklan mukaisesti. Assosiaationeuvosto voi ratkaista riidan sitovalla päätöksellä.

454 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Jos osapuolten välillä syntyy tämän sopimuksen tulkintaa, täytäntöönpanoa tai vilpittömässä mielessä tapahtuvaa soveltamista koskeva riita, kumpi tahansa osapuoli voi esittää toiselle osapuolelle ja assosiaationeuvostolle riidanalaisen asian ratkaisemista koskevan virallisen pyynnön. V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) tulkintaa, täytäntöönpanoa ja vilpittömässä mielessä tapahtuvaa soveltamista koskeviin riitoihin sovelletaan tästä poiketen yksinomaan kyseisen osaston 14 lukua (Riitojen ratkaiseminen).
2. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riidan käymällä vilpittömässä mielessä neuvotteluja assosiaationeuvostossa ja tämän sopimuksen 437 ja 439 artiklassa tarkoitetuissa muissa elimissä, jotta kummankin osapuolen hyväksyttävissä oleva ratkaisu saavutetaan mahdollisimman pian.
3. Osapuolet antavat assosiaationeuvostolle ja muille asiaankuuluville elimille kaikki tilanteen perusteellista käsittelyä varten tarvittavat tiedot.
4. Riidasta neuvotellaan jokaisessa assosiaationeuvoston kokouksessa, kunnes se saadaan ratkaistua. Riita katsotaan ratkaistuksi, kun assosiaationeuvosto on tehnyt sitovan päätöksen asian ratkaisemiseksi tämän sopimuksen 453 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla tai kun se on vahvistanut, että riitaa ei enää ole. Riidasta voidaan neuvotella myös missä tahansa assosiaatiokomitean tai tämän sopimuksen 439 artiklassa tarkoitettujen muun elimen kokouksessa osapuolten yhteisestä sopimuksesta tai toisen osapuolen pyynnöstä. Neuvotteluja voidaan käydä myös kirjallisesti.
5. Kaikki neuvottelujen aikana annetut tiedot ovat luottamuksellisia.

455 artikla

Toimenpiteet siinä tapauksessa, että velvollisuuksia ei täytetä

1. Jos asiaa ei ole ratkaistu kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona virallinen pyyntö riitojen ratkaisemiseksi tämän sopimuksen 454 artiklan mukaisesti on annettu tiedoksi, ja jos valituksen tehnyt osapuoli edelleen katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, osapuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Neuvotteluille asetettua kolmen kuukauden määräaika ei sovelleta tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeustapauksissa.
2. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta näihin toimenpiteisiin ei saa kuulua minkään tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) määräyksissä mainitun oikeuden tai velvollisuuden keskeyttäminen. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisista toimenpiteistä on ilmoitettava välittömästi assosiaationeuvostolle ja niitä on käsiteltävä neuvotteluissa 453 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja riitojen ratkaisussa tämän sopimuksen 453 artiklan 3 kohdan ja 454 artiklan mukaisesti.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut poikkeukset koskevat tilanteita, joissa
  - a) sopimus on sanottu irti tavalla, joka ei ole sallittu kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen perusteella; tai
  - b) toinen osapuoli rikkoo tämän sopimuksen I osaston (Yleiset periaatteet) 2 artiklassa tarkoitettuja tämän sopimuksen olennaisia osia.

456 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

1. Kumotaan Luxemburgissa 28 päivänä marraskuuta 1994 allekirjoitettu ja 1 päivänä heinäkuuta 1998 voimaan tullut Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimus.
2. Tämä sopimus korvaa 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen. Kaikissa muissa osapuolten välisissä sopimuksissa olevat viittaukset mainittuun sopimukseen katsotaan viittauksiksi tähän sopimukseen.
3. Tämä sopimus korvaa Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan välisen sopimuksen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen suojasta, joka allekirjoitettiin Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2012 ja joka tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2013.

457 artikla

1. Tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, jotka yksilöille ja talouden toimijoille taataan voimassa olevissa, yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Moldovan tasavaltaa sitovissa sopimuksissa, ennen kuin tämän sopimuksen nojalla on saavutettu samanarvoiset yksilöitä ja talouden toimijoita koskevat oikeudet.
2. Olemassa olevat sopimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tiettyjä yhteistyöaloja, katsotaan osaksi tämän sopimuksen mukaisia yleisiä kahdenvälisiä suhteita ja osaksi yhteistä institutionaalista kehystä.

458 artikla

1. Osapuolet voivat täydentää tätä sopimusta tekemällä erityissopimuksia millä tahansa tämän sopimuksen kattamalla alalla. Tällaiset sopimukset ovat erottamaton osa tämän sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita, ja ne muodostavat osan yhteisestä institutionaalisesta kehyksestä.
2. Tämä sopimus ja sen nojalla toteutettavat toimet eivät millään tavoin rajoita jäsenvaltioiden valtuuksia tehdä kahdenvälisiä yhteistyötä Moldovan tasavallan kanssa tai tarvittaessa tehdä sen kanssa uusia yhteistyösopimuksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen sisältyvien asian kannalta merkityksellisten määräysten soveltamista.

*459 artikla***Liitteet ja pöytäkirjat**

Tämän sopimuksen liitteet ja pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

*460 artikla***Kesto**

1. Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.
2. Kumpikin osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta toiselle osapuolelle. Sopimuksen voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluttua tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

*461 artikla***Osapuolten määritelmä**

Tätä sopimusta sovellettaessa 'osapuolilla' tarkoitetaan EU:ta tai sen jäsenvaltioita taikka EU:ta ja sen jäsenvaltioita, kutakin niille Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa osoitetun toimivallan mukaisesti, ja tarvittaessa sillä tarkoitetaan myös Euratomia sille Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksessa osoitetun toimivallan mukaisesti, sekä Moldovan tasavaltaa.

*462 artikla***Alueellinen soveltaminen**

1. Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta, Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta niissä määrätyin edellytyksin, sekä Moldovan tasavallan alueeseen, tämän kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan soveltamista.
2. Tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltaminen niillä Moldovan tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Moldovan tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan, aloitetaan sitten, kun Moldovan tasavalta takaa tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) täysimääräisen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan koko alueellaan.
3. Assosiaationeuvosto tekee päätöksen siitä, milloin tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) täysimääräinen täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta on varmistettu koko Moldovan tasavallan alueella.
4. Jos osapuoli katsoo, että tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) täysimääräistä täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa ei enää voida taata tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla Moldovan tasavallan alueilla, kyseinen osapuoli voi pyytää assosiaationeuvostolta tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltamisen jatkamisen uudelleentarkastelua asianomaisten alueiden osalta. Assosiaationeuvosto tutkii tilanteen ja hyväksyy päätöksen tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltamisen jatkamisesta kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos assosiaationeuvosto ei hyväksy päätöstä kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä, tämän sopimuksen tai sen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltaminen keskeytetään asianomaisten alueiden osalta, kunnes assosiaationeuvosto hyväksyy päätöksen.
5. Tämän artiklan mukaiset assosiaationeuvoston päätökset tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) soveltamisesta kattavat kyseisen osaston kokonaisuudessaan eivätkä ainoastaan sen osia.

463 artikla

Sopimuksen tallettaja

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on tämän sopimuksen tallettaja.

464 artikla

Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen

1. Osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen sisäisten menettelyjensä mukaisesti. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön.
2. Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifiointi- tai hyväksymiskirjan talletuspäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.
3. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2 kohdassa määrätään, unioni ja Moldovan tasavalta sopivat soveltavansa tätä sopimusta väliaikaisesti unionin määrittelemältä osalta tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti ja sovellettavien sisäisten menettelyjensä ja lainsäädäntönsä mukaisesti.
4. Väliaikainen soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tämän sopimuksen tallettaja on vastaanottanut seuraavat:
  - a) tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista koskeva unionin ilmoitus, jossa määritetään ne sopimuksen osat, joita on sovellettava väliaikaisesti; ja
  - b) tämän sopimuksen väliaikaista soveltamista varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista koskeva Moldovan tasavallan ilmoitus.
5. Tämän sopimuksen asiaankuuluvien määräysten, myös sen 459 artiklassa tarkoitettujen vastaavien liitteiden ja pöytäkirjojen soveltamiseksi ilmaisulla 'tämän sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmaisua 'päivä, josta lähtien tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti'.
6. Jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen ei koske Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan 28 päivänä marraskuuta 1994 Luxemburgissa allekirjoitetun ja 1 päivänä heinäkuuta 1998 voimaan tulleen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen määräyksiä, kyseisten määräysten soveltamista jatketaan sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana.
7. Kumpikin osapuoli voi antaa tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen lopettamista koskevan kirjallisen ilmoituksen tämän sopimuksen tallettajalle. Sopimuksen väliaikaisen soveltamisen lopettaminen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona tämän sopimuksen tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

465 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalilain, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

TÄMÄN VAKUUDEKSI tätä varten asianmukaisesti valtuutetut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

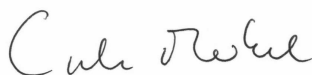
Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

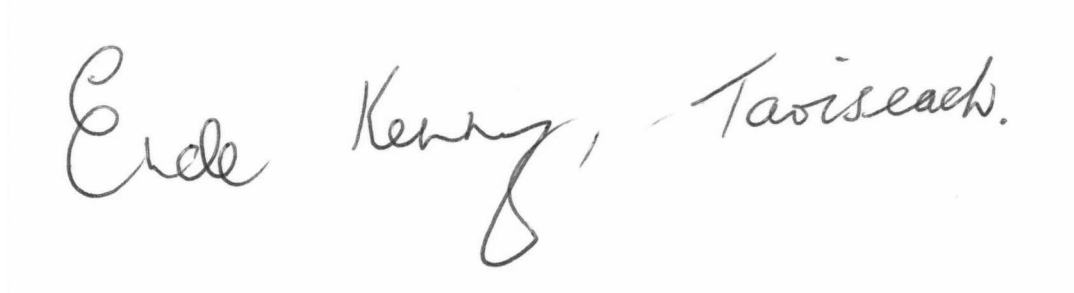

Eesti Vabariigi nimel

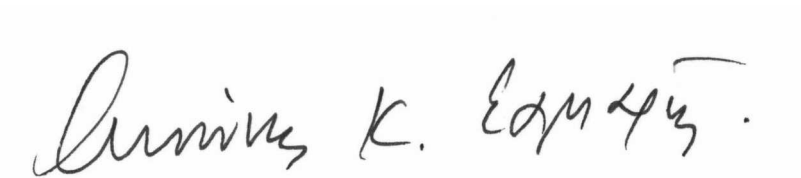

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Enda Kenny, Taoiseach.

Για την Ελληνική Δημοκρατία

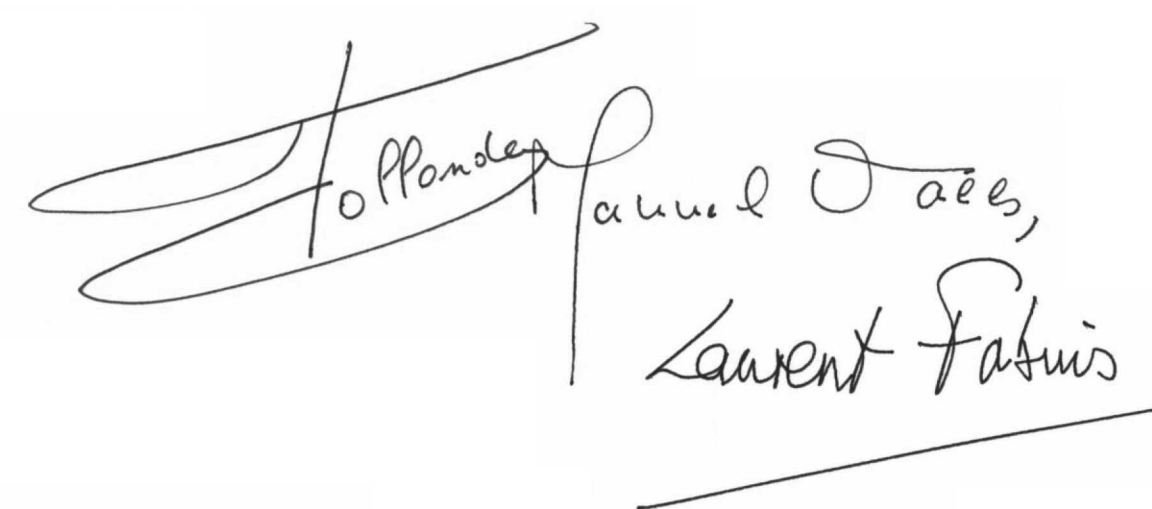
Anninos K. Esmay.

Por el Reino de España

Mariano Rajoy

Pour la République française

Laurent Fabius

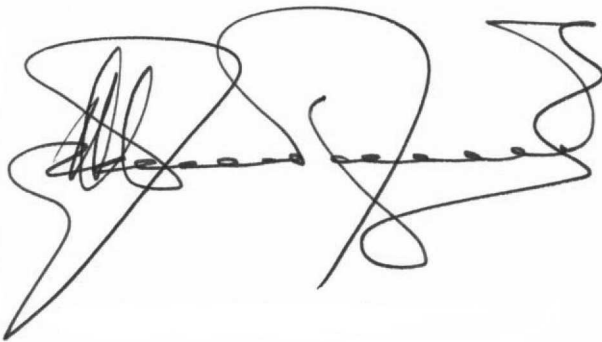
Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by several loops and a long horizontal stroke.

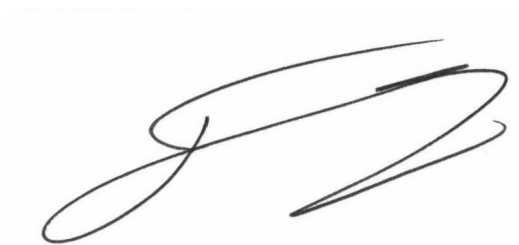
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, starting with a large, sweeping initial 'L' followed by several loops and a long horizontal stroke.

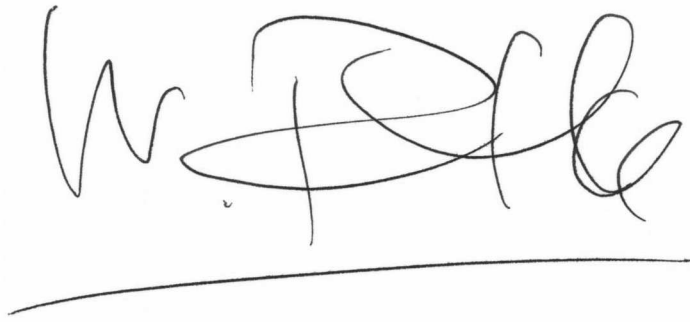
Magyarország részéről

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized initial 'M' followed by several loops and a long horizontal stroke.

Għar-Repubblika ta' Malta

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'M' followed by several loops and a long horizontal stroke.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Für die Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping initial and a long horizontal stroke.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

A handwritten signature in black ink, with a large, stylized initial and a long horizontal stroke.

Pela República Portuguesa

A handwritten signature in black ink, with a large, stylized initial and a long horizontal stroke.

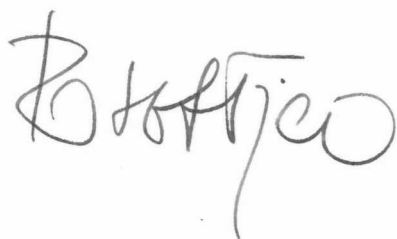
Pentru România

A handwritten signature in black ink, with a large, stylized initial and a long horizontal stroke.

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europejsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Ghall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
 Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
 Za Evropské společenství pro atomovou energii
 For Det Europæiske Atomenergifællesskab
 Für die Europäische Atomgemeinschaft
 Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
 For the European Atomic Energy Community
 Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
 Za Europejsku zajednicu za atomsku energiju
 Per la Comunità europea dell'energia atomica
 Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
 Europos atominės energijos bendrijos vardu
 Az Európai Atomenergia-közösség részéről
 Fisem il-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika
 Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
 W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
 Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
 Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
 Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
 Za Evropsko skupnost za atomsko energtjo
 Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
 För Europeiska atomenergigemenskapen

Pentru Republica Moldova

LIITE I

III OSASTOON (VAPAAUS, TURVALLISUUS JA OIKEUS)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/24/EY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä

Henkilötietojen suojaa koskevat sitoumukset ja periaatteet

1. Osapuolet varmistavat tämän ja muiden sopimusten täytäntöönpanon yhteydessä lakiin perustuvan tietosuojan tason, joka vastaa vähintään yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetussa direktiivissä 95/46/EY ja rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta 27 päivänä marraskuuta 2008 tehdyssä neuvoston puitepäättöksessä 2008/977/YOS sekä yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa ja sen 8 päivänä marraskuuta 2001 allekirjoitetussa valvontaviranomaisia ja rajat ylittäviä tietovirtoja koskevassa lisäpöytäkirjassa määriteltyä tietosuojan tasoa. Osapuolet ottavat tarvittaessa huomioon henkilötietojen käytön sääntelemisestä poliisialalla 17 päivänä syyskuuta 1987 annetun Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen R (87) 15.
2. Lisäksi sovelletaan seuraavia periaatteita:
  - a) sekä tietoja siirtävän viranomaisen että tietoja vastaanottavan viranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimet henkilötietojen oikaisemiseksi tai poistamiseksi tai niihin tutustumisen estämiseksi, kun tietojen käsittely ei tapahdu sopimuksen 13 artiklan määräysten mukaisesti, erityisesti jos tiedot eivät ole asianmukaisia, olennaisia tai täsmällisiä tai jos tiedot ovat käsitteilyn kannalta liian laajoja. Tietojen oikaisusta, poistamisesta tai suojaamisesta on ilmoitettava toiselle osapuolelle;
  - b) tiedot vastaanottaneen viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava tiedot siirtäneelle viranomaiselle siirrettyjen tietojen käytöstä ja niiden avulla saaduista tuloksista;
  - c) henkilötietoja voidaan siirtää vain toimivaltaisille viranomaisille. Tietojen siirtäminen edelleen muille viranomaisille edellyttää tiedot siirtäneen viranomaisen ennakkohyväksyntää;
  - d) henkilötiedot siirtäneellä viranomaisella ja tiedot vastaanottaneella viranomaisella on velvollisuus pitää kirjaa henkilötietojen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta.

LIITE II

IV OSASTON 3 LUKUUN (YHTIÖOIKEUS, KIRJANPITO JA TILINTARKASTUS, YRITYSTEN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Yhtiöoikeus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/101/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 92/101/ETY, 2006/68/EY ja 2009/109/EY

Aikataulu: Direktiivin 77/91/ETY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kolmas neuvoston direktiivi 78/855/ETY, annettu 9 päivänä lokakuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden sulautumisesta, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2007/63/EY ja 2009/109/EY

Aikataulu: Direktiivin 78/855/ETY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kuudes neuvoston direktiivi 82/891/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982, 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden jakautumisesta, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2007/63/EY ja 2009/109/EY

Aikataulu: Direktiivin 82/891/ETY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Yhdestoista neuvoston direktiivi 89/666/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltioon avaamia sivuliikkeitä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/102/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, yhtiöoikeuden alalla yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/25/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, julkisista ostotarjouksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/36/EY, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kirjanpito ja tilintarkastus

Neljäs neuvoston direktiivi 78/660/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Seitsemäs neuvoston direktiivi 83/349/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1983, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla, konsolidoiduista tilinpäätöksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1606/2002, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2002, kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/43/EY, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisäätteisestä tilintarkastuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission suositus, annettu 6 päivänä toukokuuta 2008, yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastuksia tekeviin lakisäätteisiin tilintarkastajiin ja tilintarkastusyhteisöihin sovellettavasta ulkoisesta laadunvarmistuksesta (2008/362/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2008, lakisäätteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen siviilioikeudellisen vastuun rajoittamisesta (2008/473/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Hyvää hallintotapaa koskevat OECD:n periaatteet (OECD Principles on Corporate Governance)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 14 päivänä joulukuuta 2004, julkisesti noteerattujen yhtiöiden hallinto- tai valvontaelinten jäsenten palkkoja ja palkkioita koskevan asianmukaisen järjestelmän edistämisestä (2004/913/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 15 päivänä helmikuuta 2005, julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten tehtävistä sekä hallinto- tai valvontaelimen komiteoista (2005/162/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2009, rahoituspalvelualan palkka- ja palkkiopolitiikasta (2009/384/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2009, suositusten 2004/913/EY ja 2005/162/EY täydentämisestä julkisesti noteerattujen yhtiöiden hallinto- tai valvontaelinten jäsenten palkkoja ja palkkioita koskevan järjestelmän osalta (2009/385/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

LIITE III

IV OSASTON 4 LUKUUN (TYÖLLISYYS, SOSIAALIPOLITIikka JA YHTÄLÄISET MAHDOLLISUUDET)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Työlainsäädäntö

Neuvoston direktiivi 91/533/ETY, annettu 14 päivänä lokakuuta 1991, työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työsopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/70/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 97/81/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä osa-aikatyötä koskevasta puitesopimuksesta — Liite: Osa-aikatyötä koskeva puitesopimus

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/383/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991, määräaikaissa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/59/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/23/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/14/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2002, työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä — Luonnos työntekijöiden edustusta koskevaksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteiseksi julistukseksi

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Syrjinnän estäminen ja sukupuolten tasa-arvo

Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/85/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/85/ETY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 79/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Työterveys ja -turvallisuus

Direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 89/654/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 89/654/ETY säännökset, mukaan lukien liitteen II mukaiset turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, on pantava uusien työpaikkojen osalta täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Niiden työpaikkojen osalta, jotka ovat jo käytössä tämän sopimuksen tullessa voimaan, direktiivin säännökset, mukaan lukien liitteen II mukaiset turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/104/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2009/104/EY säännökset, mukaan lukien liitteen I mukaiset vähimmäisvaatimukset, on pantava uusien työvälineiden osalta täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Niiden työvälineiden osalta, jotka ovat jo käytössä tämän sopimuksen tullessa voimaan, kyseisen direktiivin säännökset, mukaan lukien liitteen I mukaiset vähimmäisvaatimukset, on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 89/656/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilösuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 89/656/ETY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/57/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1992, turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla (kahdeksas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/57/ETY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/148/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä

Aikataulu: Direktiivin 2009/148/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/37/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2004/37/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/54/EY, annettu 18 päivänä syyskuuta 2000, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2000/54/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 90/270/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 90/270/ETY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/58/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1992, työssä käytettäviä turvallisuus- ja/tai terveysmerkkejä koskevista vähimmäisvaatimuksista (yhdeksäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/58/ETY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/91/ETY, annettu 3 päivänä marraskuuta 1992, vähimmäisvaatimuksista porausta käyttävän kaivannaisteollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (yhdestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/91/ETY säännökset on pantava uusien työpaikkojen osalta täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Niiden työpaikkojen osalta, jotka ovat jo käytössä tämän sopimuksen tullessa voimaan, kyseisen direktiivin säännökset, mukaan lukien liitteen mukaiset turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, on pantava täytäntöön kahdentoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/104/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1992, vähimmäisvaatimuksista avo- ja kaivoslouhinta-teollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (kahdestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/104/ETY säännökset on pantava uusien työpaikkojen osalta täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Niiden työpaikkojen osalta, jotka ovat jo käytössä tämän sopimuksen tullessa voimaan, kyseisen direktiivin säännökset, mukaan lukien liitteen mukaiset turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, on pantava täytäntöön kuudentoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/24/EY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1998, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä (neljästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 98/24/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/92/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1999, vähimmäisvaatimuksista räjähdyskelpoisten ilmaseosten aiheuttamalle vaaralle mahdollisesti alttiiksi joutuvien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (viidestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 1999/92/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/44/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (tärinä) aiheutuville riskeille (kuudestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2002/44/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/10/EY, annettu 6 päivänä helmikuuta 2003, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (melu) aiheutuville riskeille (seitsemästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2003/10/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/40/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (sähkömagneettiset kentät) aiheutuville riskeille (kahdeksastoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2004/40/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/25/EY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2006, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysisistä tekijöistä (keinotekoinen optinen säteily) aiheutuville riskeille (yhdeksästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2006/25/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 93/103/EY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1993, turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista kalastusaluksilla tehtävässä työssä (kolmastoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 93/103/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/29/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1992, terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi

Aikataulu: Direktiivin 92/29/ETY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 90/269/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, terveyttä ja turvallisuutta varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara (neljäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 90/269/ETY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 91/322/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1991, viiteraja-arvojen määrittämisestä panemalla työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fyysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä 27 päivänä marraskuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/1107/ETY täytäntöön

Aikataulu: Direktiivin 91/322/ETY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2000/39/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, ensimmäisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä annetun neuvoston direktiivin 98/24/EY täytäntöönpanemiseksi

Aikataulu: Direktiivin 2000/39/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2006/15/EY, annettu 7 päivänä helmikuuta 2006, toisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta neuvoston direktiivin 98/24/EY panemiseksi täytäntöön

Aikataulu: Direktiivin 2006/15/EY säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2009/161/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2009, kolmannen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta neuvoston direktiivin 98/24/EY panemiseksi täytäntöön

Aikataulu: Direktiivin 2009/161/EU säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE IV

IV OSASTON 5 LUKUUN (KULUTTAJANSUOJA)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Tuoteturvallisuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisudesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 87/357/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös 2009/251/EY, tehty 17 päivänä maaliskuuta 2009, jäsenvaltioiden velvoittamisesta varmistamaan, että dimetyylifumaraatti-nimistä biosidia sisältäviä tuotteita ei saateta markkinoille eikä aseteta saataville markkinoilla

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös 2006/502/EY, tehty 11 päivänä toukokuuta 2006, jäsenvaltioiden velvoittamisesta toteuttamaan toimia markkinoille saatettavien savukkeensytyttimien lapsiturvallisuuden varmistamiseksi ja muiden kuin savukkeensytyttintä muistuttavien savukkeensytyttimien markkinoille saattamisen kieltämiseksi

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaupan pitäminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/6/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, annettu 11 päivänä toukokuuta 2005, sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi)

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Sopimusoikeus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY, annettu 20 päivänä toukokuuta 1997, kuluttajansuojasta etäsopimuksissa

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 85/577/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/122/EY, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, kuluttajien suojaamisesta aikaosuuksia, pitkäkestoisia lomatuotteita, jälleenmyyntiä ja vaihtoa koskeviin sopimuksiin liittyvien tiettyjen seikkojen osalta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Rahoituspalvelut

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kulutusluotot

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, kulutusluottosopimuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Muutoksenhaku

Komission suositus, annettu 30 päivänä maaliskuuta 1998, tuomioistuinten ulkopuolisiin kuluttajariitoja ratkaiseviin elimiin sovellettavista periaatteista (98/257/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Komission suositus, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2001, kuluttajariitojen sovitteluun osallistuvia tuomioistuinten ulkopuolisia elimiä koskevista periaatteista (2001/310/EY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Täytäntöönpanon valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/27/EY, annettu 19 päivänä toukokuuta 1998, kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kuluttajansuojaa koskeva yhteistyö (asetus)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2006/2004, annettu 27 päivänä lokakuuta 2004, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä (asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä)

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE V

IV OSASTON 6 LUKUUN (TILASTOTIEDOT)

Tämän sopimuksen IV osaston (Taloudellinen ja muu alakohtainen yhteistyö) 6 luvun (Tilastotiedot) 46 artiklassa mainittu EU:n tilastoalan säännöstö esitetään vuosittain päivitettävässä tilastotietoja koskevien vaatimusten yhteenvedossa (Statistical Requirements Compendium), jonka osapuolet katsovat olevan tämän sopimuksen liitteenä.

Tilastotietoja koskevien vaatimusten yhteenvedon tuorein toisinto on saatavilla sähköisessä muodossa Euroopan unionin tilastotoimiston (Eurostatin) verkkosivustolla osoitteessa: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

LIITE VI

IV OSASTON 8 LUKUUN (VEROTUS)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Välillinen verotus

Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- Kohde ja soveltamisala (I osasto, 1 artikla, 2 artiklan 1 kohdan a, c ja d alakohta);
- Verovelvolliset (III osasto, 9 artiklan 1 kohta sekä 10–13 artikla);
- Verolliset liiketoimet (IV osasto, 14–16, 18, 19, 24–30 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Verollisten liiketoimien paikka (V osasto, 31–32 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

- Verollisten liiketoimien paikka (V osasto, 36 artiklan 1 kohta, 38, 39, 43–49, 53–56, 58–61 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Verotettava tapahtuma ja verosaatavan syntyminen (VI osasto, 62–66, 70, 71 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

- Veron peruste (VII osasto, 72–82, 85–92 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

- Verokannat (VIII osasto, 93–99, 102, 103 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Vapautukset (IX osasto, 131–137, 143 ja 144 artikla, 146 artiklan 1 kohdan a, c, d ja e alakohta, 146 artiklan 2 kohta, 147 ja 148 artikla, 150 artiklan 2 kohta, 151–161, 163 artikla)

Aikataulu: Neuvoston direktiivin 2006/112/EY säännökset on direktiivin soveltamisalaan kuuluvien, vapaa-alueella tarjottaviin tavaroihin ja palveluihin liittyvien vapautusten osalta pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden lukujen soveltamista. Kaikkien muiden vapautusten osalta nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— Vähennykset (X osasto, 167–169, 173–192 artikla)

Aikataulu: Kaikkien oikeushenkilöitä olevia verovelvollisia koskevien vähennysten osalta direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaikkien muiden vähennysten osalta direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— Verovelvollisten ja tiettyjen henkilöiden, jotka eivät ole verovelvollisia, velvollisuudet (XI osasto, 193, 194, 198, 199, 201–208, 211 ja 212 artikla, 213 artiklan 1 kohta, 214 artiklan 1 kohdan a alakohta, 214 artiklan 2 kohta, 215, 217–236, 238–242, 244, 246–248, 250–252, 255, 256, 260, 261, 271–273 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— Erityisjärjestelmät (XII osasto, 281–292, 295–344, 346–356 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— Erinäiset säännökset (XIV osasto, 401 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Neuvoston direktiivi 2007/74/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, kolmansista maista tulevien matkustajien tuomien tavaroiden vapauttamisesta arvonlisä- ja valmisteverosta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

— Määrällisiä rajoituksia koskeva 3 jakso

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tupakka

Neuvoston direktiivi 2011/64/EU, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2011, valmistettuun tupakkaan sovellettavan valmisteveron rakenteesta ja verokannoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, lukuun ottamatta direktiivin 7 artiklan 2 kohtaa, 8, 9, 10, 11 ja 12 artiklaa, 14 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaa sekä 18 ja 19 artiklaa, jotka on pantava täytäntöön vuoteen 2025 mennessä. Assosiaationeuvosto päättää täytäntöönpanon eri määräajasta, jos alueellinen toimintaympäristö sitä edellyttää.

Alkoholi

Neuvoston direktiivi 92/83/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Energia

Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta

Aikataulu: Verokantoihin liittyvät tämän direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaikki muut direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2008/118/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

— Direktiivin 1 artikla

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— Kolmastoista neuvoston direktiivi 86/560/ETY, annettu 17 päivänä marraskuuta 1986, jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteisön alueelle sijoittautumattomille verovelvollisille suoritettavaa arvonlisäveron palautusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt

Aikataulu: Oikeushenkilöitä olevien verovelvollisten osalta direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaikki muut direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE VII

IV OSASTON 12 LUKUUN (MAATALOUS JA MAASEUDUN KEHITTÄMINEN)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Laatupolitiikka

Neuvoston asetus (EY) N:o 510/2006, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2006, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1898/2006, annettu 14 päivänä joulukuuta 2006, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 510/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1898/2006 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 110/2008, annettu 15 päivänä tammikuuta 2008, tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1234/2007, annettu 22 päivänä lokakuuta 2007, maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus), viinin maantieteelliseen merkintään liittyvä osuus II osan II osaston I luvussa

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 555/2008, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2008, viinialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2008 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tukiohjelmien, kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan, tuotantokyvyn ja viinialan tarkastusten osalta, V osasto "Viinialan tarkastukset"

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 555/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston asetus (EY) N:o 509/2006, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2006, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden rekisteröimisestä aidoiksi perinteisiksi tuotteiksi

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1216/2007, annettu 18 päivänä lokakuuta 2007, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden rekisteröimisestä aidoiksi perinteisiksi tuotteiksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 509/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1216/2007 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Luonnonmukainen maatalous

Neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2007, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 889/2008, annettu 5 päivänä syyskuuta 2008, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 889/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1235/2008, annettu 8 päivänä joulukuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kolmansista maista tuotavien luonnonmukaisten tuotteiden tuonti-järjestelyjen osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1235/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kasvien, kasvien siementen, kasvipöytäisten tuotteiden, hedelmien ja vihannesten kaupan pitämistä koskevat vaatimukset

Neuvoston asetus (EY) N:o 1234/2007, annettu 22 päivänä lokakuuta 2007, maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus)

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- monialaiset kysymykset: 113 artikla, liite I, liite III ja liite IV;
- kylvämiseen tarkoitetut siemenet: 157 artikla;
- sokeri: liitteessä IV oleva B kohta;
- vilja/riisi: liitteessä IV oleva A kohta;
- raakatupakka: 123, 124 ja 126 artikla; huomattakoon, että 104 artiklaa ei sovelleta tähän sopimukseen;
- humala: 117 artikla, 121 artiklan ensimmäisen alakohdan g alakohta, 158 artikla; huomattakoon, että 185 artiklaa ei sovelleta tähän sopimukseen;
- ruokaöljyt/oliiviöljy: 118 artikla, liite XVI;
- elävät kasvit, leikkokukat ja leikkovihreä: liitteessä I oleva XIII osa;
- hedelmät ja vihannekset: 113 a artikla.

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1295/2008, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, kolmansista maista lähtöisin olevan humalan tuonnista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 66/401/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966, rehukasvien siementen pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 66/402/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1966, viljakasvien siementen pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 68/193/ETY, annettu 9 päivänä huhtikuuta 1968, viiniköynnöksen kasvullisen lisäysaineiston pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2008/72/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2008, vihannesten lisäys- ja taimiaineiston, lukuun ottamatta siemeniä, pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/34/ETY, annettu 28 päivänä huhtikuuta 1992, hedelmäntuotantoon tarkoitettujen hedelmäkasvien ja niiden lisäysaineiston pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/56/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, koristekasvien lisäysaineiston pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/105/EY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1999, metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/111/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2001, tietyistä elintarvikkeina käytettävistä sokereista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (ETY) N:o 2568/91, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1991, oliiviöljyn ja uutetun oliiviöljyn ominaisuuksista sekä niiden määrittämisestä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 76/621/ETY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1976, elintarvikkeena sellaisenaan käytettävien öljyjen ja rasvojen sekä elintarvikkeiden, joihin on lisätty öljyä ja rasvoja, sisältämän erukahapon enimmäispitoisuuden määrittämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2002/53/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2002/54/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, juurikkaiden siementen pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2002/55/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, vihannesten siementen pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2002/56/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, siemenperunoiden pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2002/57/EY, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, öljy- ja kuitukasvien siementen pitämisestä kaupan

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1019/2002, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (ETY) N:o 2568/91, annettu 11 päivänä heinäkuuta 1991, oliiviöljyn ja uutetun oliiviöljyn ominaisuuksista sekä niiden määrittämismenetelmistä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/36/EY, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2000, elintarvikkeena käytettävistä kaakao- ja suklaatuotteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/113/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2001, elintarvikkeina käytettävistä hedelmähilloista, hyytelöistä ja marmeladeista sekä makeutetusta kastanjasoseesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/4/EY, annettu 22 päivänä helmikuuta 1999, kahviuutteista ja sikuriuutteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/112/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2001, elintarvikkeena käytettävistä hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1580/2007, annettu 21 päivänä joulukuuta 2007, neuvoston asetusten (EY) N:o 2200/96, (EY) N:o 2201/96 ja (EY) N:o 1182/2007 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalalla

Kaikkia asetuksen (EY) N:o 1580/2007 säännöksiä liitteet mukaan lukien sovelletaan lukuun ottamatta sen III ja IV osastoa

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Elävien eläinten ja eläintuotteiden kaupan pitämistä koskevat vaatimukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1760/2000, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2000, nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden pakollisesta merkitsemisestä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1825/2000, annettu 25 päivänä elokuuta 2000, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1760/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden merkinnän osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1825/2000 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1234/2007, annettu 22 päivänä lokakuuta 2007, maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyä koskeva asetus)

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- monialaiset kysymykset: 113 artikla, liite I, liite III ja liite IV;
- siipikarja ja munat: liitteessä XIV oleva A, B ja C osa: kaikki artikkelit;
- vasikanliha: 113 b artikla, liite XI a: kaikki artikkelit;
- täysikasvuiset nautaeläimet, siat ja lampaat: liite V;
- maito ja maitotuotteet: 114 ja 115 artikla sekä liitteet, liite XII: kaikki artikkelit, liite XIII: kaikki artikkelit, liite XV: kaikki artikkelit

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 566/2008, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä enintään 12 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä peräisin olevan lihan kaupan pitämisen osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 566/2008 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 589/2008, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä munien kaupan pitämisen vaatimusten osalta

Kaikkia asetuksen (EY) N:o 589/2008 säännöksiä sovelletaan lukuun ottamatta sen 33–35 artiklaa ja liitteitä III ja V.

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1249/2008, annettu 10 päivänä joulukuuta 2008, naudan-, sian- ja lampaanruhojen yhteisön luokitusasteikkojen soveltamista ja ruhojen hintaselvityksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Kaikkia asetuksen säännöksiä sovelletaan lukuun ottamatta sen 18, 26, 35 ja 37 artiklaa.

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 617/2008, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä siitosmunien ja siipikarjan poikasten kaupan pitämisen vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 617/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 445/2007, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2007, levitettäviä ravintorasvoja koskevista vaatimuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2991/94 sekä maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisessä käytettävien nimitysten suojelemisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1898/87 tietyistä yksityiskohtaisista säännöistä

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 445/2007 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/114/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2001, tietyistä osittain tai kokonaan kuivatuista elintarvikkeena käytettävistä säilytyistä maidoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 273/2008, annettu 5 päivänä maaliskuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1255/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maidon ja maitotuotteiden analysointi- ja laadunarviointimenettelmien osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 273/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 543/2008, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä siipikarjanlihan kaupan pitämisen vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 543/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/110/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2001, hunajasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE VIII

IV OSASTON 14 LUKUUN (YHTEISTYÖ ENERGIA-ALALLA)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Niiden tässä liitteessä lueteltujen säännösten määräaikoja, joista osapuolet ovat jo sopineet muiden sopimusten puitteissa, sovelletaan kyseisissä sopimuksissa esitettyinä.

Sähkö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/89/EY, annettu 18 päivänä tammikuuta 2006, sähkön toimitusvarmuuden ja infrastruktuuri-investointien turvaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Kaasu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 994/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, toimista kaasunsaannin turvaamiseksi

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Öljy

Neuvoston direktiivi 2009/119/EY, annettu 14 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja/tai öljytuotevarastojen vähimmäistasoa

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiyhteisösopimuksen puitteissa.

Infrastruktuuuri

Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 617/2010, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2010, Euroopan unionin energiainfrastruktuuuriin liittyvien investointihankkeiden ilmoittamisesta komissiolle

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Hiilivetyjen etsintä ja hyödyntäminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/22/EY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1994, hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Energiatehokkuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/8/EY, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös, tehty 19 päivänä marraskuuta 2008, yksityiskohtaisista ohjeista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/8/EY liitteen II täytäntöönpanoa ja soveltamista varten (2008/952/EY)

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös, tehty 21 päivänä joulukuuta 2006, sähkön ja lämmön erillisen tuotannon yhdenmukaistettujen hyötysuhteen viitearvojen määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/8/EY soveltamiseksi (2007/74/EY)

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiyhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/33/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanodirektiivit/-asetukset:

- Komission asetus (EY) N:o 278/2009, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanosta ulkoisten teholahteiden kuormittamattoman tilan sähkönkulutuksen ja aktiivitiilan keskimääräisen hyötysuhteen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 347/2010, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2010, asetuksen (EY) N:o 245/2009 muuttamisesta loistelamppujen, joissa ei ole sisäistä virranrajoitinta, suurpaineipurkauslamppujen sekä virranrajoittimien ja valaisimien, joissa voidaan käyttää tällaisia lamppuja, ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 245/2009, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta loistelamppujen, joissa ei ole sisäistä virranrajoitinta, suurpaineipurkauslamppujen sekä virranrajoittimien ja valaisimien, joissa voidaan käyttää tällaisia lamppuja, ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 244/2009, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta ympärisäteilevien kotitalouslamppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 107/2009, annettu 4 päivänä helmikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta perusdigisovitinten ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 1275/2008, annettu 17 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanosta kotitalouksissa ja toimistoissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden lepovirtakulutuksen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 641/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta erillisten ja tuotteisiin integroitujen akselitiivisteettömien kiertovesipumppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 640/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta sähkömoottoreiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 643/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien kylmäsäilytyslaitteiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 642/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta televisioiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Neuvoston direktiivi 92/42/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, uusien nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävien kuumavesikattiloiden hyötysuhdevaatimuksista

Aikataulu: Puitedirektiivin ja asiaa koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/30/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin

Aikataulu: pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisö sopimuksen puitteissa.

Täytäntöönpanodirektiivit/-asetukset:

- Komission direktiivi 2003/66/EY, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2003, neuvoston direktiivin 92/75/ETY soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kotitalouksien sähkölaitteiden jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun direktiivin 94/2/EY muuttamisesta
- Komission direktiivi 2002/40/EY, annettu 8 päivänä toukokuuta 2002, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien sähköuunien energiamerkinneen osalta

- Komission direktiivi 2002/31/EY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2002, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien ilmastointilaitteiden energiamerkinnän osalta
- Komission direktiivi 1999/9/EY, annettu 26 päivänä helmikuuta 1999, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien astianpesukoneiden energiankulutuksen merkinnän osalta ja komission direktiivin 97/17/EY muuttamisesta
- Komission direktiivi 98/11/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 1998, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouslamppujen energiankulutusmerkinnän osalta
- Komission direktiivi 97/17/EY, annettu 16 päivänä huhtikuuta 1997, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien astianpesukoneiden energiankulutuksen merkinnän osalta
- Komission direktiivi 96/89/EY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1996, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouksien pesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun direktiivin 95/12/EY muuttamisesta
- Komission direktiivi 96/60/EY, annettu 19 päivänä syyskuuta 1996, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta
- Komission direktiivi 95/13/EY annettu 23 päivänä toukokuuta 1995, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouksien kuivausrumpujen energiankulutuksen osoittamisen osalta
- Komission direktiivi 95/12/EY annettu 23 päivänä toukokuuta 1995 neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouksien pesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta
- Komission direktiivi 94/2/EY, annettu 21 päivänä tammikuuta 1994, neuvoston direktiivin 92/75/ETY soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiankulutuksen osoittamisen osalta
- Neuvoston direktiivi 92/75/ETY, annettu 22 päivänä syyskuuta 1992, kodinkoneiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin

Aikataulu: Puitedirektiivin ja asiaa koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 106/2008, annettu 15 päivänä tammikuuta 2008, toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevasta yhteisön ohjelmasta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston päätös N:o 2006/1005/EY, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1222/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Uusiutuva energia

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösopimuksen puitteissa.

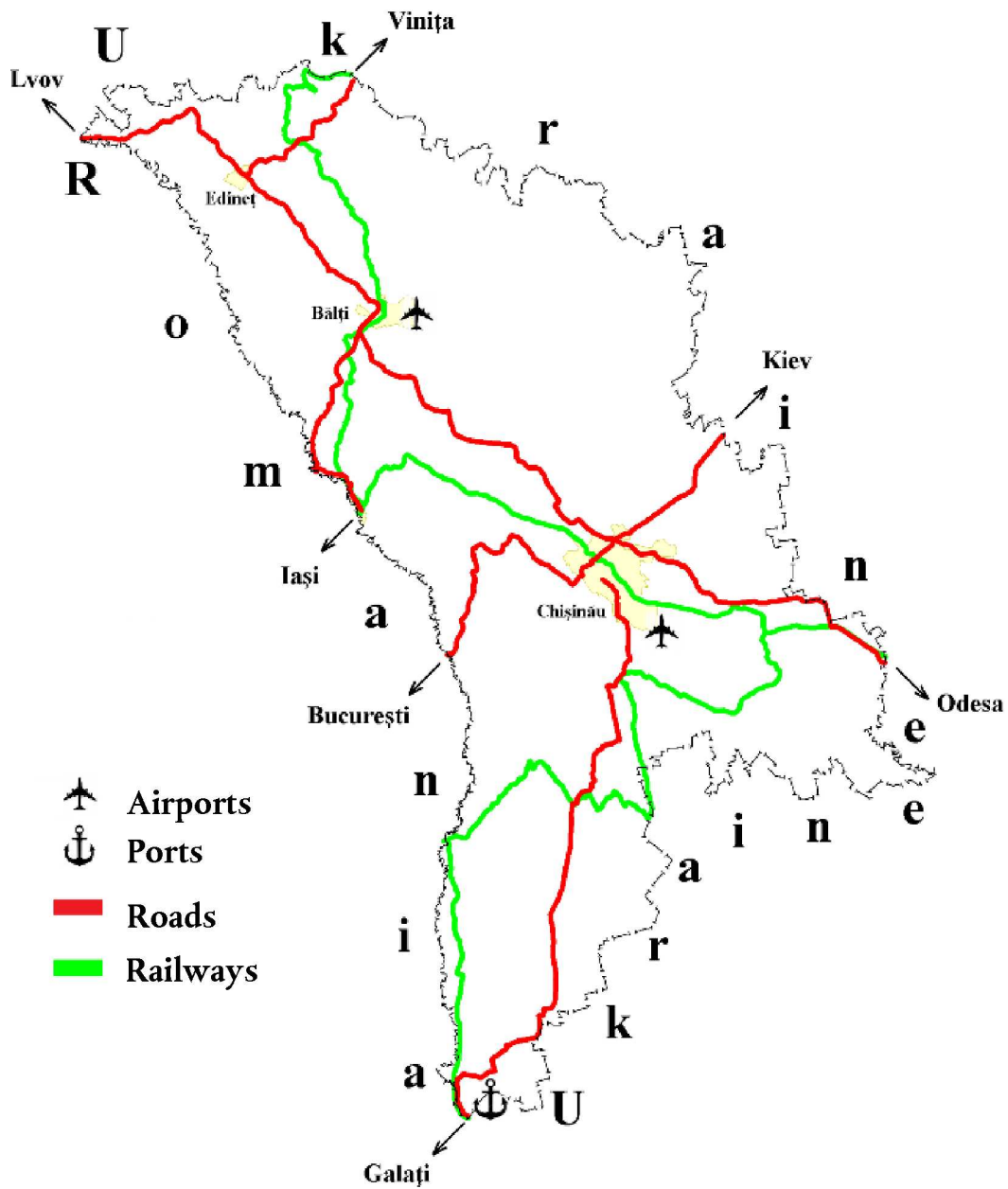
LIITE IX

IV OSASTON 15 LUKUUN (LIIKENNE)

1. Osapuolet ovat päättäneet tehdä yhteistyötä Moldovan tasavallan strategisen liikenneverkoston kehittämisessä. Tähän liitteeseen sisältyy alustava kartta Moldovan tasavallan ehdottamasta strategisesta liikenneverkostosta (ks. liitteen 6 kohta).
2. Tässä yhteydessä osapuolet tunnustavat, että on tärkeää panna Moldovan tasavallassa täytäntöön liikenneinfrastruktuureja koskevan investointistrategian tärkeimmät ensisijaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on parantaa ja laajentaa Moldovan tasavallan alueen halki kulkevia kansainvälisesti tärkeitä rautatie- ja maantieyhteyksiä aloittaen pääteistä M3 Chisinau — Giurgiulesti ja M14 Brest — Briceni — Tiraspol — Odessa sekä kohentaa ja nykyaikaistaa kansainvälisiin kuljetuksiin ja kauttakulkuliikenteeseen käytettäviä raideyhteyksiä naapurimaihin.
3. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää parantaa liikenneyhteyksien sujuvuutta, turvallisuutta ja luotettavuutta. Tämä on sekä EU:n että Moldovan tasavallan etujen mukaista. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen edelleen liikenneyhteyksiä erityisesti seuraavilla tavoilla:
  - a) poliittinen yhteistyö, rajanylityksiin liittyvien hallinnollisten menettelyjen kehittäminen ja infrastruktuurin pullonkaulojen poistaminen;
  - b) liikenneyhteistyö itäisen kumppanuuden puitteissa;
  - c) yhteistyö sellaisten kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, jotka voivat tukea liikenteen parantamista;
  - d) Moldovan tasavallan koordinaatiomekanismin ja tiedotusjärjestelmän kehittäminen edelleen, jotta voidaan varmistaa infrastruktuurin, myös liikenteenhallintajärjestelmien, maksujen ja rahoituksen, suunnittelun tehokkuus ja avoimuus;
  - e) rajanylitystä helpottavien toimien hyväksyminen tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 5 luvun (Tullimenettelyjen ja kaupan helpottaminen) määräysten mukaisesti tarkoituksena parantaa liikenneverkon toimintaa EU:n, Moldovan tasavallan ja alueellisten kumppaneiden välisten liikennevirtojen sujuvoittamiseksi;
  - f) hankkeiden rahoitusvaihtoehtoja koskevien parhaiden käytänteiden vaihto (sekä infrastruktuuri- että horisontaaliset toimet), mukaan lukien julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, asiaa koskeva lainsäädäntö ja käyttäjiltä perittävät maksut;
  - g) tämän sopimuksen IV osaston (Taloudellinen ja muu alakohtainen yhteistyö) 16 lukuun (Ympäristö) sisältyvien ympäristöä koskevien määräysten, erityisesti strategisen vaikutustenarvioinnin, ympäristövaikutusten arvioinnin sekä luontoon ja ilman laatuun liittyvän EU:n lainsäädännön ottaminen tarvittaessa huomioon;
  - h) tehokkaiden liikenteenhallintajärjestelmien, kuten Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) kehittäminen alueellisella tasolla, jotta voidaan varmistaa kustannustehokkuus, yhteentoimivuus ja laatu.
4. Osapuolet tekevät yhteistyötä yhdistääkseen Moldovan tasavallan strategisen liikenneverkon sekä Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon (TEN-T) että alueellisiin liikenneverkkoihin.
5. Osapuolet pyrkivät määrittämään molempia osapuolia kiinnostavia hankkeita, jotka sijoittuvat Moldovan tasavallan strategiseen liikenneverkkoon.

6. Kartta (Moldovan tasavallan alueen strateginen liikenneverkosto):

Map of Strategic transport networks for the territory of the Republic of Moldova

LIITE X

IV OSASTON 15 LUKUUN (LIIKENNE)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Maantiiliikenne**Tekniset ehdot**

Neuvoston direktiivi 92/6/ETY, annettu 10 päivänä helmikuuta 1992, tiettyjen moottoriajoneuvoluokkien nopeudenrajoittimien asentamisesta ja käytöstä yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kaikkien kansainvälisessä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaikkien niiden kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta, jotka on jo rekisteröity tämän sopimuksen tullessa voimaan, direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kaikkien ensimmäistä kertaa rekisteröityjen ajoneuvojen osalta direktiivin säännökset on pantava täytäntöön vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 96/53/EY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1996, tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimmista kansallisessa ja kansainvälisessä liikenteessä sallituista mitoista ja suurimmista kansainvälisessä liikenteessä sallituista painoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/40/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Liikenneturvallisuus

Neuvoston direktiivi 91/439/ETY, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1991, yhteisön ajokortista

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- Ajokorttiluokkien käyttöönotto (3 artikla);
- Ajokortin myöntämisedellytykset (4, 5, 6 ja 7 artikla);
- Ajokokeen vaatimukset (liitteet II ja III);

nämä säännökset on korvattava ajokorteista 20 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY asianmukaisilla säännöksillä viimeistään 19 päivänä tammikuuta 2013.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/68/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kaikkien kansainvälisessä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Kaikkien niiden kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta, jotka on jo rekisteröity tämän sopimuksen tullessa voimaan, direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Sosiaaliset olot

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kaikkien kansainvälisessä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Kaikkien niiden kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta, jotka on jo rekisteröity tämän sopimuksen tullessa voimaan, asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, lukuun ottamatta asetuksen 27 artiklan säännöksiä, jotka liittyvät digitaalisiin ajopiirtureihin.

Asetuksen 27 artiklan säännökset, jotka liittyvät digitaalisiin ajopiirtureihin, on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/22/EY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä annettujen neuvoston asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanoa koskevista vähimmäisedellytyksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

— sen 3, 4, 5, 6 ja 7 artikla (ilman vakavaraisuuden rahallista arvoa), 8, 10, 11, 12, 13, 14 ja 15 artikla ja liite I

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/15/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2002, maantieliikenteen liikkuviissa tehtävissä toimivien henkilöiden työajan järjestämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2003, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Verotuskohtelu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/62/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 1999, verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Rautatieliikenne

Markkinoille pääsy ja infrastruktuurin käyttö

Neuvoston direktiivi 91/440/ETY, annettu 29 päivänä heinäkuuta 1991, yhteisön rautateiden kehittämistä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- hallinnollinen riippumattomuus ja taloudellisen tilanteen parantaminen (2, 3, 4, 5 ja 9 artikla);
- rautateiden infrastruktuurin hallinnon ja kuljetustoiminnan erottaminen (6, 7 ja 8 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 95/18/EY, annettu 19 päivänä kesäkuuta 1995, rautatieyritysten toimiluvista

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- toimilupien käyttöönotto direktiivin 1, 2, 3, 4 (4 artiklan 5 kohtaa lukuun ottamatta), 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ja 15 artiklassa lueteltujen edellytysten mukaisesti

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/14/EY, annettu 26 päivänä helmikuuta 2001, rautateiden infrastruktuurikapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 913/2010, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010, kilpailukykyisen tavaraliikenteen eurooppalaisesta rautatieverkosta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tekniset ja turvallisuusolosuhteet, yhteentoimivuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/49/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, yhteisön rautateiden turvallisuudesta (rautatieturvallisuusedirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/59/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, vetureita ja junia rautateillä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/57/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/68/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kaikkien kansainvälisessä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Kaikkien niiden kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta, jotka on jo rekisteröity tämän sopimuksen tullessa voimaan, direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Yhdistetyt kuljetukset

Neuvoston direktiivi 92/106/ETY, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, tietyntyylisiä jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Muut näkökohdat

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Lentoliikenne

Kattava sopimus yhteisen ilmailualueen perustamisesta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan välillä, joka on allekirjoitettu Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2012, sisältää ilmailualan EU-säännösten täytäntöönpanoa koskevan luettelon ja aikataulun.

Sisävesiliikenne

Markkinoiden toiminta

Neuvoston direktiivi 96/75/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1996, rahtausta ja hinnanmuodostusta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tavaroiden kansallisissa tai kansainvälisissä sisävesikuljetuksissa yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ammattiin pääsy

Neuvoston direktiivi 87/540/ETY, annettu 9 päivänä marraskuuta 1987, vesiväylien kansallisen ja kansainvälisen tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsystä sekä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden tähän ammattiin muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 96/50/EY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1996, sisävesiväylien tavarajaliikenteen ja matkustajaliikenteen kansallisten pätevyyskirjojen myöntämisperusteiden harmonisoinnista yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Turvallisuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/87/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, sisävesialusten teknisistä vaatimuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/68/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kaikkien kansainvälisessä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Kaikkien niiden kansallisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta, jotka on jo rekisteröity tämän sopimuksen tullessa voimaan, direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Jokitiedotuspalvelut

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/44/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, yhdenmukaistetuista jokitiedotuspalveluista (RIS) Euroopan yhteisön sisävesillä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XI

16 LUKUUN (YMPÄRISTÖ)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Niiden tässä liitteessä lueteltujen säännösten määräaikoja, joista osapuolet ovat jo sopineet muiden sopimusten puitteissa, sovelletaan kyseisissä sopimuksissa esitettyinä.

Ympäristöhallinto ja ympäristöpolitiikan huomioon ottaminen muilla politiikan aloilla

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen;

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten vaatimusten vahvistaminen, joiden mukaan liitteen I soveltamisalaan kuuluvista hankkeista on laadittava ympäristövaikutusten arviointi, ja menettely, jonka perusteella määritetään, mistä liitteen II soveltamisalaan kuuluvista hankkeista on laadittava ympäristövaikutusten arviointi (4 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- niiden tietojen määrittäminen, jotka hankkeen toteuttajan on toimitettava (5 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ympäristöasioista vastaavien viranomaisten kuulemista ja julkista kuulemista koskevan menettelyn vahvistaminen (6 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- naapurimaiden kanssa tapahtuvaa tiedonvaihtoa ja kuulemista koskevien järjestelyjen vahvistaminen (7 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten toimenpiteiden vahvistaminen, joiden avulla yleisölle ilmoitetaan hankkeiden suunnittelua koskevien lupahakemusten perusteella tehdyistä päätöksistä (9 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten yleisöä ja valtioista riippumattomia järjestöjä koskevien tehokkaiden ja nopeiden hallinnollisen ja oikeudellisen tason uudelleentutkimismenettelyjen vahvistaminen, jotka eivät ole niin kalliita, että hinta olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle (11 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- naapurimaiden kanssa tapahtuvaa tiedonvaihtoa ja kuulemista koskevien järjestelyjen vahvistaminen;

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen menettelyn vahvistaminen, jonka perusteella määritetään, mistä suunnitelmista tai ohjelmista on laadittava strateginen ympäristöarviointi, ja sellaisten vaatimusten vahvistaminen, joiden mukaan niistä suunnitelmista tai ohjelmista, joista vaaditaan strateginen ympäristöarviointi, on laadittava tällainen arviointi (3 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ympäristöasioista vastaavien viranomaisten kuulemista ja julkista kuulemista koskevan menettelyn vahvistaminen (6 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- naapurimaiden kanssa tapahtuvaa tiedonvaihtoa ja kuulemista koskevien järjestelyjen vahvistaminen (7 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen;

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten käytännön järjestelyjen laatiminen, joiden mukaan yleisölle annetaan tietoa ympäristöasioista, ja tietojen saatavuutta koskevien poikkeusten vahvistaminen (3 ja 4 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sen varmistaminen, että viranomaiset saattavat ympäristötiedot yleisesti saataville (3 artiklan 1 kohta);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten menettelyjen vahvistaminen, joiden mukaan päätöksiä kieltäytyä ympäristötietojen toimittamisesta joko kokonaan tai osittain voidaan tutkia uudelleen (6 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ympäristötiedon levittämistä yleisölle koskevan menettelyn vahvistaminen (7 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tietojen antamista yleisölle koskevan mekanismin vahvistaminen (2 artiklan 2 kohdan a ja d alakohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- yleisön kuulemista koskevan mekanismin vahvistaminen (2 artiklan 2 kohdan b alakohta ja 2 artiklan 3 kohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen mekanismin vahvistaminen, jonka avulla yleisö voi esittää kommentteja ja mielipiteitä otettavaksi huomioon päätöksentekoprosessissa (2 artiklan 2 kohdan c alakohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen hallinnollisella ja oikeudellisella tasolla tehokkaan ja nopean muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden takaaminen, jota koskeva menettely ei ole niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, takaaminen viranomaisten päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön taikka niihin liittyvien menettelyjen laillisuuden osalta yleisölle, jota asia koskee, mukaan lukien valtioista riippumattomat järjestöt (3 artiklan 7 kohta ja 4 artiklan 4 kohta, ympäristövaikutusten arviointi ja kansainvälinen kasvinsuojeluyhteisö).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ilmanlaatu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen (3 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- alueiden ja taajamien määrittäminen ja niiden luokittelu (4 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- arviointijärjestelmän ja epäpuhtauksia koskevien ilmanlaadun mittausten asianmukaisten perusteiden laatiminen (5, 6 ja 9 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhdeksän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ilmanlaatusuunnitelmien vahvistaminen sellaisia alueita ja taajamia varten, joissa epäpuhtauksien taso ylittää raja- tai tavoitearvot (23 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhdeksän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien vahvistaminen sellaisia alueita ja taajamia varten, joissa varoituskynnys on vaarassa ylittyä (24 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhdeksän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tiedon yleisölle levittämistä koskevan menettelyn vahvistaminen (26 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- alueiden ja taajamien määrittäminen ja niiden luokittelu (3 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- arviointijärjestelmän ja epäpuhtauksia koskevien ilmanlaadun mittausten asianmukaisten perusteiden laatiminen (4 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhdeksän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ilmanlaadun ylläpitämiseksi/parantamiseksi asianomaisten epäpuhtauksien osalta koskevien toimenpiteiden toteuttaminen (3 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhdeksän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tiedon yleisölle levittämistä koskevan menettelyn vahvistaminen (7 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/32/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen;
- tehokkaan näytteidenottojärjestelmän ja tarvittavien analysointimenetelmien laatiminen (6 artikla);

- sellaisen raskaan polttoöljyn ja kaasuöljyn käytön kieltäminen, joiden enimmäisrikkipitoisuus ylittää vahvistetut raja-arvot (3 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 1 kohta);
- meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden enimmäisrikkipitoisuudelle asetettujen raja-arvojen soveltaminen (4 a ja 4 b artikla).

Aikataulu: pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösovimuksen puitteissa.

Neuvoston direktiivi 94/63/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastolueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjen torjunnasta, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- kaikkien bensiinin varasto- ja lastausalueiden yksilöiminen (2 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten teknisten toimenpiteiden vahvistaminen, joiden avulla voidaan vähentää bensiinin hävikkiä varastosäiliöistä ja huoltoasemilta sekä varastoalueilla tapahtuvan kuljetettavien bensiinisäiliöiden täyttämisen ja tyhjentämisen aikana (3, 4 ja 6 artikla sekä liite III)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sen edellyttäminen, että kaikki säiliöautojen alatäyttövarustukset ja kuljetettavat säiliöt täyttävät vaatimukset (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/42/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- maalien ja lakkojen VOC-pitoisuuden raja-arvojen vahvistaminen (3 artikla ja liite II, II vaihe);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- vaatimusten vahvistaminen sen varmistamiseksi, että markkinoille saatetut tuotteet merkitään asianmukaisella tavalla ja että ne täyttävät asiaankuuluvat vaatimukset (3 ja 4 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/81/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2001, tiettyjen ilman epäpuh-
tauksien kansallisista päästörajoista

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen huolehtimaan päästökartoitustie-
tojen ilmoittamisvelvoitteista ja muista direktiivin mukaisista ilmoittamisvelvoitteista

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantu-
lost.

- kansallisten ohjelmien kehittäminen jäsenvaltiokohtaisten rajojen noudattamiseksi

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaan-
tulosta.

- kaikkien muiden velvoitteiden noudattaminen, kansalliset päästörajat mukaan lukien.

Kansallisia päästörajoja, sellaisina kuin ne on vahvistettu alkuperäisessä happamoitumisen, rehevöitymisen ja alailma-
kehän otsonin vähentämisestä vuonna 1999 tehdyssä Göteborgin pöytäkirjassa, on sovellettava kymmenen vuoden
kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Lisäksi Moldovan tasavallan on tuon ajan kuluessa pyrittävä ratifioimaan Göteborgin pöytäkirja, mukaan lukien siihen
vuonna 2012 hyväksytyt muutokset.

Veden laatu ja vesivarojen hoito

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan
puitteista, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä N:o 2455/2001/EY

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaan-
tulosta.

- vesipiirien yksilöiminen ja kansainvälisiä jokia, järviä ja rannikkovesiä koskevien hallinnollisten järjestelyjen laati-
minen (3 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaan-
tulosta.

- vesipiirien ominaispiirteiden analysointi (5 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaan-
tulosta.

- ohjelmien laatiminen veden laadun seuranta varten (8 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaan-
tulosta.

- vesipiirien hoitosuunnitelmien laatiminen, niitä koskeva yleisön kuuleminen ja suunnitelmien julkaiseminen (13 ja
14 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen
voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- alustavan tulvariskien arvioinnin suorittaminen (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tulvavaara- ja tulvariskikarttojen laatiminen (6 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tulvariskien hallintasuunnitelmien laatiminen (7 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/15/EY ja asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Direktiivin 91/271/ETY seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- yhdyskuntajätevesien keräämisen ja käsittelyn tilan arvioiminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- haavoittumiselle alttiiden alueiden ja taajamien määrittely (5 artikla ja liite II)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- teknisten ja investointiohjelmien laatiminen taajamien jätevesien käsittelyvaatimusten täytäntöönpanoa varten (17 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/83/EY, annettu 3 päivänä marraskuuta 1998, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- juomaveden laatuvaatimusten vahvistaminen (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- seurantajärjestelmän laatiminen (6 ja 7 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- mekanismin laatiminen kuluttajille tiedottamista varten (13 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

valvontaohjelmien laatiminen (6 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

pilaantuneiden ja pilaantumisvaarassa olevien vesien sekä nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden määrittely (3 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiita vyöhykkeitä koskevien toimintasuunnitelmien ja hyvän maatalouskäytännön ohjeiden laatiminen (4 ja 5 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Jätehuolto ja resurssien hallinta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- viisiportaiseen jätehierarkiaan pohjautuvien jätehuoltosuunnitelmien ja jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmien laatiminen (V luku)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- sellaisen aiheuttamisperiaatteeseen ja laajennettua tuottajan vastuuta koskevaan periaatteeseen perustuvan mekanismin laatiminen, jonka tavoitteena on kaikkien kustannusten kattaminen (14 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- sellaisen jätteiden huolehtimis- tai hyödyntämistoimia suorittaviin laitoksiin/yrityksiin sovellettavan lupajärjestelmän laatiminen, jonka perusteella vaarallisten jätteiden käsittelylle asetetaan erityisiä velvoitteita (IV luku)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- rekisterin laatiminen laitoksista ja yrityksistä, jotka keräävät ja kuljettavat jätettä (IV luku).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

Direktiivi 1999/31/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, kaatopaikoista, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kaatopaikkojen luokittelu (4 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kansallisen strategian laatiminen kaatopaikoille sijoitettavan biohajoavan yhdyskuntajätteen määrän vähentämiseksi (5 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- hakemus- ja lupajärjestelmän ja jätteiden vastaanottomenettelyjen vahvistaminen (5–7, 11, 12 ja 14 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- valvonta- ja tarkkailumenettelyjen laatiminen käytössä olevia kaatopaikkoja varten sekä käytöstäpoistamis- ja jälkioi-
- tomenettelyjen laatiminen käytöstä poistettavia kaatopaikkoja varten (12 ja 13 artikla);

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kunnostussuunnitelmien laatiminen käytössä olevia kaatopaikkoja varten (14 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kustannusten kattamismekanismin laatiminen (10 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- jätteiden esikäsittelyn varmistaminen ennen kaatopaikalle sijoittamista (6 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/21/EY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, kaivannaisteollisuuden jätehuollosta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- järjestelmän laatiminen sen varmistamiseksi, että kaatopaikkojen pitäjät laativat jätehuoltosuunnitelmat (jätealueiden yksilöinti ja luokittelu, jätteen määrittely) (4 ja 9 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lupajärjestelmän, rahoitusvakuuksien ja tarkastusjärjestelmän vahvistaminen (7, 14 ja 17 artikla)

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- menettelyjen laatiminen tyhjen louhosten hoitoa ja seuranta varten (10 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- menettelyjen laatiminen jätealueiden käytöstä poistamista ja jälkihoitoa varten (12 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- käytöstä poistettujen jätealueiden luettelon laatiminen (20 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Luonnonsuojelu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten lintulajien, jotka tarvitsevat erityisiä suojelutoimia, ja säännöllisesti esiintyvien muuttavien lintulajien määrittely

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lintulajien erityisten suojelualueiden määrittely ja nimeäminen (4 artiklan 1 kohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- erityisten suojelutoimenpiteiden määrittely säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien suojelemiseksi (4 artiklan 2 kohta)

Aikataulu: pantava täytäntöön määräajassa, josta on sovittu energiayhteisösovimuksen puitteissa.

- sellaisen kaikkien luonnonvaraisten lintulajien yleisen suojelujärjestelmän laatiminen, jossa metsästetyt lajit ovat oma alaryhmänsä, ja tiettyjen pyydystämisen-/tappamismenetelmien kieltäminen (5, 6, 7 ja 8 artikla, 9 artiklan 1 ja 2 kohta).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 97/62/EY ja 2006/105/EY sekä asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Direktiivin 92/43/ETY seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- suojelualueiden luettelon laatiminen ja niiden nimeäminen suojelualueiksi sekä niiden hallinnoinnissa sovellettavien painopisteiden vahvistaminen (mukaan lukien luettelo mahdollisista Emerald-verkostoon kuuluvista alueista sekä suojelu- ja hallinnointitoimenpiteiden vahvistaminen näitä alueita varten) (4 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- toimenpiteiden vahvistaminen tällaisten alueiden suojelemista varten (6 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- järjestelmän laatiminen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seuranta varten (11 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- direktiivin liitteessä IV lueteltuja, Moldovan tasavallan kannalta merkityksellisiä lajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöön otto (12 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- koulutuksen ja yleisen valistuksen antamista yleisölle koskevan mekanismin laatiminen (22 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhdenaistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen)

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten laitosten määrittely, jotka tarvitsevat luvan (liite I)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttöön otto (BAT) sitä koskevissa vertailuasiakirjoissa (BREF) esitetyt BAT-päätelmät huomioon ottaen (14 artiklan 3–6 kohta ja 15 artiklan 2–4 kohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- yhdenmetyt lupajärjestelmän laatiminen (4–6 artikla, 12, 21 ja 24 artikla sekä liite IV)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- vaatimusten noudattamista koskevan seurantajärjestelmän laatiminen ja käyttöön otto (8 artikla, 14 artiklan 1 kohdan d alakohta ja 23 artiklan 1 kohta)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- raja-arvojen vahvistaminen polttolaitosten päästöille (30 artikla ja liite V)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- kansallisen siirtymäsuunnitelman laatiminen olemassa olevien laitosten kokonaisvuosipäästöjen vähentämiseksi (tai vaihtoehtoisesti raja-arvojen vahvistaminen olemassa olevien laitosten päästöille) (32 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 96/82/EY vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2003/105/EY ja asetuksella (EY) N:o 1882/2003

Direktiivin 96/82/EY seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- toimivaltaisten viranomaisten välisten tehokkaiden koordinoitimekanismien käyttöön otto

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten järjestelmien käyttöön otto, joiden avulla voidaan vastaanottaa ilmoitukset, joissa on tiedot asiaankuuluvista Seveso-laitoksista, ja raportoida suuronnettomuuksista (6, 14 ja 15 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kemikaalit

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 689/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- vienti-ilmoitusmenettelym täytäntöönpano (7 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- muilta mailta vastaanotettujen vienti-ilmoituksien käsittelyä koskevien menettelyjen täytäntöönpano (8 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lopullisten sääntelytoimien suunnittelua ja toteuttamista koskevien menettelyjen laatiminen (10 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tuontipäätösten suunnittelua ja esittämistä koskevien menettelyjen laatiminen (12 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- tiettyjen, erityisesti kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen liitteessä III lueteltujen kemikaalien vientiä koskevan PIC-menettelyn täytäntöönpano (13 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- vientikemikaaleja koskevien merkintä- ja pakkausvaatimusten täytäntöönpano (16 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- kemikaalien tuontia ja vientiä valvovien kansallisten viranomaisten nimeäminen (17 artikla).

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen (43 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- aineiden ja seosten luokittelua, merkitsemistä ja pakkaamista koskevien säännösten täytäntöönpano (4 artikla).

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH) ja Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen ja täytäntöönpanoviranomaisten nimeäminen ja virallisen seuranta- ja valvontajärjestelmän perustaminen (121 ja 125 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kansallisen kemikaalilainsäädännön rikkomisen seuraamuksia koskevien kansallisten säännösten antaminen (126 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kemiallisia aineita ja seoksia koskevan kansallisen rekisteröintijärjestelmän perustamista koskevien kansallisten säännösten antaminen (II osasto, 5, 6, 7 ja 14 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- kansallisia säännösten antaminen tiedottamisesta kemiallisten aineiden ja seosten toimitusketjussa sekä jatkokäyttäjän velvollisuuksista (IV ja V osasto, 31 ja 37 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

- sellaisten kansallisten säännösten antaminen, joilla vahvistetaan REACH-asetuksen liitteessä XVII määritetty rajoitusten luettelo (VIII osasto, 67 artikla)

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulo-

LIITE XII

IV OSASTON 17 LUKUUN (ILMASTOTOIMET)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Ilmastonmuutos ja otsonikerroksen suojelu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- asiaankuuluvien laitosten ja kasvihuonekaasujen yksilöimistä koskevan järjestelmän käyttöön otto (liitteet I ja II)
- seurantaa, raportointia, todentamista ja täytäntöönpanon valvontaa koskevien järjestelmien sekä julkisten kuulemisten järjestämistä koskevien menettelyjen käyttöön otto (9, 14–17, 19 ja 21 artikla)

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842/2006, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, tietyistä fluoraatuista kasvihuonekaasuista

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen
- asianomaisen henkilöstön ja yritysten kansallisten koulutusohjelmien ja pätevointivaatimusten perustaminen tai niiden mukauttaminen (5 artikla)
- tietojen ilmoittamista koskevien järjestelmien vahvistaminen asianomaisia aloja varten päästötietojen saamiseksi (6 artikla)
- järjestelmän käyttöön otto täytäntöönpanon valvontaa varten (13 artikla).

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, otsonikerrosta heikentävistä aineista

Tämän asetuksen seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen
- valvottavien aineiden tuotannon, lukuun ottamatta erityiskäyttöä, sekä vuoteen 2019 saakka, osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjen kieltäminen (HCFC) (4 artikla);
- valvottavien aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltäminen lukuun ottamatta, vuoteen 2015 saakka, sellaisia regeneroituja osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä, joita voitaisiin käyttää jäähdytysaineina (5 ja 11 artikla);
- sellaisten edellytysten määrittely, jotka koskevat valvottavien aineiden tuotantoa, markkinoille saattamista ja poikkeuksellisesti sallittua käyttöä (raaka-aineena, prosessireagensseina, välttämättömiin laboratorio- ja analyysitarkoituksiin ja halonien kriittisiin käyttötarkoituksiin) sekä yksittäisiä poikkeuksia, kuten metyylibromidin käyttöä hätätilanteissa (III luku)
- poikkeuksellisesti sallittuihin käyttötarkoituksiin tarkoitettujen valvottavien aineiden tuontia ja vientiä koskevan lupajärjestelmän (IV luku) sekä jäsenvaltioiden ja yritysten raportointivelvollisuuksien vahvistaminen (26 ja 27 artikla);

- sellaisten velvoitteiden asettaminen, jotka koskevat käytettyjen valvottavien aineiden talteen ottoa, kierrättämistä, regenerointia tai hävittämistä (22 artikla);
- menettelyjen laatiminen valvottavien aineiden vuotojen seurantaan ja tarkastamista varten (23 artikla).

Aikataulu: Nämä asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/70/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 1998, bensiinin ja dieselpolttoainesten laadusta

Tämän direktiivin seuraavia säännöksiä sovelletaan:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen;
- arvion laatiminen polttoaineen kulutuksesta kansallisella tasolla;
- järjestelmän laatiminen polttoaineen laadun seurantaan varten (8 artikla);
- lyijypitoisen bensiinin kaupan pitämisen kieltäminen (3 artiklan 1 kohta);
- lyijyttömän bensiinin, dieselpolttoaineen ja liikkuvien työkonien ja maatalous- ja metsätraktoreiden moottoreissa käytettävien kaasuöljyjen kaupan pitämisen salliminen vain, jos ne täyttävät niille asetetut vaatimukset (3 ja 4 artikla);
- sääntelyjärjestelmän laatiminen poikkeustilanteita varten ja järjestelmän laatiminen polttoaineen laatua koskevien kansallisten tietojen keräämistä varten (7 ja 8 artikla).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloa.

LIITE XIII

IV OSASTON 21 LUKUUN (KANSANTERVEYS)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Tupakka

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/37/EY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2001, tupakkatuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/33/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, tupakkatuotteiden mainontaa ja sponsorointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston suositus 2003/54/EY, annettu 2 päivänä joulukuuta 2002, tupakoinnin ehkäisemisestä ja aloitteista tupakoinnin torjunnan tehostamiseksi

Aikataulu: Ei sovelleta.

Neuvoston suositus, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, savuttomista ympäristöistä (2009/C 296/02)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Tartuntataudit

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2119/98/EY, tehty 24 päivänä syyskuuta 1998, tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön

Aikataulu: Päätöksen säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös N:o 2000/96/EY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1999, yhteisön verkoston piiriin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 2119/98/EY mukaisesti asteittain otettavista tartuntataudeista

Aikataulu: Päätöksen N:o 2000/96/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös N:o 2002/253/EY, tehty 19 päivänä maaliskuuta 2002, tapausmäärittelyjen vahvistamisesta tartuntatautien ilmoittamiseksi yhteisön verkostolle Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 2119/98/EY mukaisesti

Aikataulu: Päätöksen N:o 2002/253/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös 2000/57/EY, tehty 22 päivänä joulukuuta 1999, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 2119/98/EY säädetystä varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmästä

Aikataulu: Päätöksen 2000/57/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Veri

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/98/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 2003, laatu- ja turvallisuusvaatimusten asettamisesta ihmisveren ja veren komponenttien keräämistä, tutkimista, käsittelyä, säilytystä ja jakelua varten

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2004/33/EY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2004, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/98/EY täytäntöönpanosta veren ja sen komponenttien tiettyjen teknisten vaatimusten osalta

Aikataulu: Direktiivin 2004/33/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2005/62/EY, annettu 30 päivänä syyskuuta 2005, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/98/EY täytäntöönpanosta veripalvelulaitosten laatu järjestelmää koskevien yhteisön standardien ja spesifikaatioiden osalta

Aikataulu: Direktiivin 2005/62/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2005/61/EY, annettu 30 päivänä syyskuuta 2005, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/98/EY täytäntöönpanosta jäljitettävyyksivaatimusten ja vakavista epätoivotuista vaikutuksista ja vaaratilanteista ilmoittamisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2005/61/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Elimet, kudokset ja solut

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/23/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, ihmiskudosten ja -solujen luovuttamista, hankintaa, testausta, käsittelyä, säilömistä, säilytystä ja jakelua koskevien laatu- ja turvallisuusvaatimusten vahvistamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2006/17/EY, annettu 8 päivänä helmikuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/23/EY täytäntöönpanosta ihmiskudosten ja -solujen luovuttamista, hankintaa ja testausta koskevien tiettyjen teknisten vaatimusten osalta

Aikataulu: Direktiivin 2006/17/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2006/86/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/23/EY täytäntöönpanosta siltä osin kuin on kyse jäljitettävyyksivaatimuksista, vakavista haittavaikutuksista ja vaaratilanteista ilmoittamisesta sekä ihmiskudosten ja -solujen koodaukseen, käsittelyyn, säilömiseen, säilytykseen ja jakeluun liittyvistä tietyistä teknisistä vaatimuksista

Aikataulu: Direktiivin 2006/86/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/53/EU, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2010, elinsiirtoa varten tarkoitettujen ihmiselinten laatu- ja turvallisuusvaatimuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Mielenterveys — Huumeriippuvuus

Neuvoston suositus 2003/488/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2003, huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja vähentämisestä

Aikataulu: Ei sovelleta.

Alkoholi

Neuvoston suositus 2001/458/EY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2001, lasten ja nuorten alkoholinkäytöstä

Aikataulu: Ei sovelleta.

Syöpä

Neuvoston suositus 2003/878/EY, annettu 2 päivänä joulukuuta 2003, syöpäseulonasta

Aikataulu: Ei sovelleta.

Vammojen ehkäisy ja turvallisuuden edistäminen

Neuvoston suositus (2007/C 164/01), annettu 31 päivänä toukokuuta 2007, vammojen ehkäisystä ja turvallisuuden edistämisestä

Aikataulu: Ei sovelleta.

LIITE XIV

IV OSASTON 25 LUKUUN (KULTTUURIA, AUDIOVISUAALIPOLITIIKkaa JA VIESTIMIÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ)

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/65/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2007/65/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Unescon vuoden 2005 yleissopimus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä.

Aikataulu: Ei sovelleta.

LIITE XV

TULLIEN POISTAMINEN

1. Osapuolet poistavat kaikki tullit toisen osapuolen alkuperätuotteilta tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen, jollei tämän liitteen 2, 3, ja 4 kohdassa toisin määrätä ja rajoittamatta sen 5 kohdan soveltamista.
2. Liitteessä XV-A luetellut tuotteet tuodaan unioniin tullitta mainitussa liitteessä vahvistetuissa tariffikiintiöissä. Suosituimmuustullia sovelletaan tariffikiintiön ylittäviin tuontimääriin.
3. Kun liitteessä XV-B lueteltuja tuotteita tuodaan EU:hun, niistä kannetaan tuontitulli, lukuun ottamatta kyseisen tullin arvo tulliosuutta.
4. Moldovan tasavalta poistaa tietyt tullit liitteen XV-D mukaisesti seuraavasti:
  - a) Moldovan tasavallan luettelon vaiheluokkaan 5 kuuluvien tuotteiden tullit poistetaan kuudessa tasasuuressa erässä, ensinnä tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja sen jälkeen tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavien viiden vuoden 1 päivänä tammikuuta;
  - b) Moldovan tasavallan luettelon vaiheluokkaan 3 kuuluvien tuotteiden tullit poistetaan neljässä tasasuuressa erässä ensinnä tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja sen jälkeen tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavien kolmen vuoden 1 päivänä tammikuuta;
  - c) Moldovan tasavallan luettelon vaiheluokkaan 10-A kuuluvien tuotteiden tullit poistetaan kymmenessä tasasuuressa vuosierässä tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen;
  - d) Moldovan tasavallan luettelon vaiheluokkaan 5-A kuuluvien tuotteiden tullit poistetaan viidessä tasasuuressa vuosierässä tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen;
  - e) Moldovan tasavallan luettelon vaiheluokkaan 3-A kuuluvien tuotteiden tullit poistetaan kolmessa tasasuuressa vuosierässä tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen;
  - f) vaiheluokkaan 10-S (tuotteet, joihin sovelletaan viiden vuoden odotusaikaa) kuuluvien tuotteiden tullien poistaminen aloitetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan viidennen vuoden 1 päivänä tammikuuta.
5. Liitteessä XV-C lueteltujen Moldovan tasavallan alkuperätuotteiden tuontiin sovelletaan tämän sopimuksen 148 artiklassa määrättyä toimenpiteiden kiertämisen ehkäisevää unionin mekanismia.

LIITE XV-A

TUOTTEET, JOIHIN SOVELLETAAN VUOTUISTA TULLITONTA TARIFFIKIINTIÖTÄ (UNIONI)

Järjestysnumero	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Määrä (tonnia)	Tulli
1	0702 00 00	Tuoreet tai jäähdetyt tomaatit	2 000	vapaa
2	0703 20 00	Tuore tai jäähdetty valkosipuli	220	vapaa
3	0806 10 10	Tuoreet syötäväksi tarkoitetut viinirypäleet	10 000	vapaa
4	0808 10 80	Tuoreet omenat (ei kuitenkaan omenasiiderin tai omenamehun valmistukseen tarkoitetut, irtotavarana, tullattaessa 16.9.–15.12)	40 000	vapaa
5	0809 40 05	Tuoreet luumut	10 000	vapaa
6	2009 61 10	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo enintään 30 20 °C:ssa, arvo yli 18 EUR/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	500	vapaa
	2009 69 19	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 67 20 °C:ssa, arvo yli 22 EUR/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)		
	2009 69 51	Tiivistetty viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 18 EUR/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)		
	2009 69 59	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 18 EUR/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan tiivistetty eikä alkoholia sisältävä)		

LIITE XV-B

**TUOTTEET, JOIHIN SOVELLETAAN TULOHINTAA ⁽¹⁾
ja jotka vapautetaan tuontitullin arvotullisuusudesta (UNIONI)**

CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus
0707 00 05	Tuoreet tai jäähdetyt kurkut
0709 91 00	Tuoreet tai jäähdetyt latva-artisokat
0709 93 10	Tuoreet tai jäähdetyt kesäkurpitsat
0805 10 20	Tuoreet makeat appelsiinit
0805 20 10	Klementiinit
0805 20 30	Monrealit (monreales) ja satsumat
0805 20 50	Mandariinit ja wilkingit
0805 20 70	Tangeriinit
0805 20 90	Tangelot, ortanique, malaquinat ja muut niiden kaltaiset sitruhedelmähybridit (ei kuitenkaan klementiinit, monrealit [monreales], satsumat, mandariinit, wilkingit ja tangeriinit)
0805 50 10	Sitruunat (Citrus limon, Citrus limonum)
0808 30 90	Päärynät (ei kuitenkaan päärynäsiiderin tai päärynämehun valmistukseen tarkoitettut, irtotavarana, tullattaessa 1.8.–31.12)
0809 10 00	Tuoreet aprikoosit
0809 21 00	Tuoreet hapankirsikat (Prunus cerasus)
0809 29 00	Tuoreet kirsikat (ei kuitenkaan hapankirsikat)
0809 30 10	Tuoreet nektariinit
0809 30 90	Tuoreet persikat (ei kuitenkaan nektariinit)
2204 30 92	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistetty 22 ryhmän 7 lisähuomautuksen mukaisesti, tiheys enintään 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)
2204 30 94	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistämätön, tiheys enintään 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)
2204 30 96	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistetty 22 ryhmän 7 lisähuomautuksen mukaisesti, tiheys yli 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)
2204 30 98	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistämätön, tiheys yli 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)

⁽¹⁾ Ks. tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta 9 päivänä lokakuuta 2012 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 927/2012 liite 2.

LIITE XV-C

TUOTTEET, JOIHIN SOVELLETAAN TOIMENPITEIDEN KIERTÄMISEN ESTÄVÄÄ MEKANISMIA (UNIONI)

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
Maataloustuotteet			
1 Sianliha	0203 11 10	Kesyn sian ruhot ja puoliruhot, tuoreet tai jäädytetyt	4 500
	0203 12 11	Kesyn sian luullinen kinkku ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0203 12 19	Kesyn sian luullinen kinkku ja lapa sekä niiden luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0203 19 11	Kesyn sian etuosa ja sen palat, tuoreet tai jäädytetyt-	
	0203 19 13	Kesyn sian selkä ja sen palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0203 19 15	Kesyn sian kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) sekä niiden palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0203 19 55	Kesyn sian luuton lihan (ei kuitenkaan kuve ja sen palat), tuoreet tai jäädytetyt	
	0203 19 59	Kesyn sian luullinen liha (ei kuitenkaan ruhot, puoliruhot, kinkku, lapa, etuosat, selkä, kylki ja kuve sekä niiden palat), tuore tai jäädytetty	
	0203 21 10	Kesyn sian ruhot ja puoliruhot, jäädytetyt-	
	0203 22 11	Kesyn sian luullinen kinkku ja sen palat, jäädytetty	
	0203 22 19	Kesyn sian luullinen lapa ja sen palat, jäädytetty	
	0203 29 11	Kesyn sian etuosa ja sen palat, jäädytetty	
	0203 29 13	Kesyn sian luullinen selkä ja sen palat, jäädytetty	
	0203 29 15	Kesyn sian kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) ja sen palat, jäädytetty	
	0203 29 55	Kesyn sian luuton liha (ei kuitenkaan kylki ja kuve ja niiden palat), jäädytetty	
0203 29 59	Kesyn sian luullinen liha (ei kuitenkaan etuosat, selkä, kylki ja kuve sekä niiden palat), jäädytetty		
2 Siipikarjanliha	0207 11 30	Ns. 70-prosenttinen kana, tuore tai jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa	600

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0207 11 90	Ns. 65-prosenttinen kana, tuore tai jäähdytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, ja muussa muodossa oleva kana, tuore tai jäähdytetty, paloittelemattomana (ei kuitenkaan ns. 83- eikä 70-prosenttinen kana)	
	0207 12 10	Ns. 70-prosenttinen kana, jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa, jäädytetty	
	0207 12 90	Ns. 65-prosenttinen kana, jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, ja muussa muodossa oleva kana, paloittelemattomana (ei kuitenkaan ns. 70-prosenttinen kana)	
	0207 13 10	Kanan luuttomat palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 13 20	Kanan puolikkaat tai neljännekset, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 13 30	Kanan kokonaiset siivet, tuoreet tai jäähdytetyt, myös ilman siivenkärkiä	
	0207 13 50	Kanan luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 13 60	Kanan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 13 99	Kanan syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 14 10	Kanan luuttomat palat, jäädytettyt	
	0207 14 20	Kanan puolikkaat ja neljännekset, jäädytettyt	
	0207 14 30	Kanan kokonaiset siivet, jäädytettyt, myös ilman siivenkärkiä	
	0207 14 50	Kanan luullinen rinta ja sen luulliset palat, jäädytettyt	
	0207 14 60	Kanan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, jäädytettyt	
	0207 14 99	Kanan syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), jäädytettyt	
	0207 24 10	Ns. 80-prosenttinen kesy kalkkuna, tuore tai jäähdytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0207 24 90	Ns. 73-prosenttinen kesy kalkkuna, tuore tai jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, ja muussa muodossa oleva kalkkuna, tuore tai jäädytetty ja paloittelematon (ei kuitenkaan ns. 80-prosenttinen kalkkuna)	
	0207 25 10	Ns. 80-prosenttinen kesy kalkkuna, jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa	
	0207 25 90	Ns. 73-prosenttinen kesy kalkkuna, jäädytetty, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, tai muussa muodossa oleva kalkkuna paloittelemattomana (ei kuitenkaan ns. 80-prosenttinen kalkkuna)	
	0207 26 10	Kesyn kalkkunan luuttomat palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 26 20	Kesyn kalkkunan puolikkaat tai neljännekset, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 26 30	Kesyn kalkkunan kokonaiset siivet, tuoreet tai jäädytetyt, myös ilman siivenkärkiä	
	0207 26 50	Kesyn kalkkunan luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 26 60	Kesyn kalkkunan luulliset koivet ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 26 70	Kesyn kalkkunan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt (ei kuitenkaan koivet)	
	0207 26 80	Kesyn kalkkunan luulliset palat (ei kuitenkaan puolikkaat, neljännekset, kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä, selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt, siivenkärjet, rinta, koipi-reisipalat ja niiden palat), tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 26 99	Kesyn kalkkunan syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 27 10	Kesyn kalkkunan luuttomat palat, jäädytetyt	
	0207 27 20	Kesyn kalkkunan puolikkaat ja neljännekset, jäädytetyt	
	0207 27 30	Kesyn kalkkunan kokonaiset siivet, jäädytetyt, myös ilman siivenkärkiä	
	0207 27 50	Kesyn kalkkunan luullinen rinta ja sen luulliset palat, jäädytetyt	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0207 27 60	Kesyn kalkkunan luulliset koivet ja niiden luulliset palat, jäädytetyt	
	0207 27 70	Kesyn kalkkunan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, jäädytetyt (ei kuitenkaan koivet)	
	0207 27 80	Kesyn kalkkunan luulliset palat (ei kuitenkaan puolikkaat, neljännekset, kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä, selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt, siivenkärjet, rinta, koivet ja niiden palat), jäädytetyt	
	0207 27 99	Kesyn kalkkunan syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), jäädytetyt	
	0207 41 30	Ns. 70-prosenttinen kesy ankka, paloittelemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa, tuore tai jäähdytetty	
	0207 41 80	Ns. 63-prosenttinen kesy ankka, paloittelemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, tuore tai jäähdytetty, tai muulla tavalla tullille esitetty	
	0207 42 30	Ns. 70-prosenttinen kesy ankka, paloittelemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa, jäädytetty	
	0207 42 80	Ns. 63-prosenttinen kesy ankka, paloittelemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, jäädytetty, tai muulla tavalla tullille esitetty	
	0207 44 10	Kesyn ankan luuttomat palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 21	Kesyn ankan puolikkaat tai neljännekset, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 31	Kesyn ankan kokonaiset siivet, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 41	Kesyn ankan selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 51	Kesyn ankan luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 61	Kesyn ankan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 71	Puhdistetut kesyt ankat, luulliset, tuoreet tai jäähdytetyt	
	0207 44 81	Kesyn ankan luulliset palat, tuoreet tai jäähdytetyt, muualle kuulumattomat	
	0207 44 99	Kesyn ankan syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), tuoreet tai jäähdytetyt	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0207 45 10	Kesyn ankan luuttomat palat, jäädytetyt	
	0207 45 21	Kesyn ankan puolikkaat tai neljännekset, jäädytetyt	
	0207 45 31	Kesyn ankan kokonaiset siivet, jäädytetyt	
	0207 45 41	Kesyn ankan selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, jäädytetyt	
	0207 45 51	Kesyn ankan luullinen rinta ja sen palat, jäädytetty	
	0207 45 61	Kesyn ankan luulliset koipi-reisipalat ja niiden palat, jäädytetyt	
	0207 45 81	Kesyn ankan luulliset palat, jäädytetyt, muualle kuulumattomat	
	0207 45 99	Kesyn ankan syötävät osat (ei kuitenkaan liha eikä maksa), jäädytetyt	
	0207 51 10	Ns. 82-prosenttinen kesy hanhi, paloitlemattomana, kynittynä, veret laskettuna, puhdistamattomana, pään ja koipien kanssa	
	0207 51 90	Ns. 75-prosenttinen kesy ankka, paloitlemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, myös sydämen ja kivipiiraan kanssa, tuore tai jäädytetty, tai muulla tavalla tullille esitetty	
	0207 52 90	Ns. 75-prosenttinen kesy ankka, paloitlemattomana, kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, myös sydämen ja kivipiiraan kanssa, jäädytetty, tai muulla tavalla tullille esitetty	
	0207 54 10	Kesyn hanhen luuttomat palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 21	Kesyn hanhen puolikkaat tai neljännekset, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 31	Kesyn hanhen kokonaiset siivet, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 41	Kesyn hanhen selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 51	Kesyn hanhen luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 61	Kesyn hanhen luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 71	Kesyhanhet, puhdistetut, luulliset, tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 54 81	Kesyn hanhen luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt, muualle kuulumattomat	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0207 54 99	Kesyn hanhen syötävät osat (ei kuitenkaan maksa ja liha), tuoreet tai jäädytetyt	
	0207 55 10	Kesyn hanhen luuttomat palat, jäädytetyt	
	0207 55 21	Kesyn hanhen puolikkaat tai neljännekset, jäädytetyt	
	0207 55 31	Kesyn hanhen kokonaiset siivet, jäädytetyt	
	0207 55 41	Kesyn hanhen selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, jäädytetyt	
	0207 55 51	Kesyn hanhen luullinen rinta ja sen palat, jäädytetty	
	0207 55 61	Kesyn hanhen luulliset koipi-reisipalat ja niiden palat, jäädytetyt	
	0207 55 81	Kesyn hanhen luulliset palat, jäädytetyt, muualle kuulumattomat	
	0207 55 99	Kesyn hanhen syötävät osat (ei kuitenkaan liha eikä maksa), jäädytetyt	
	0207 60 05	Kesy helmikana, paloittelemattomana, tuore, jäädytetty tai jäädytetty	
	0207 60 10	Kesyn helmikanan luuttomat palat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	0207 60 31	Kesyn helmikanan kokonaiset siivet, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	0207 60 41	Kesyn helmikanan selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	0207 60 51	Kesyn helmikanan luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	0207 60 61	Kesyn helmikanan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	0207 60 81	Kesyn helmikanan luulliset palat, tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt, muualle kuulumattomat	
	0207 60 99	Kesyn helmikanan syötävät osat (ei kuitenkaan liha eikä maksa) tuoreet, jäädytetyt tai jäädytetyt	
	1602 32 11	Kypsentämättömästä kananlihasta tai muista sen osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 painoprosenttia kanan lihaa tai muita sen osia (ei kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet eivätkä maksavalmisteet)	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	1602 32 30	Kanan lihasta tai muista sen osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 mutta alle 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita sen osia (ei kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieettitarkoituksiin vähittäismyyttävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista tuotteista tehdyt valmisteet)	
	1602 32 90	Kanan lihasta tai muista sen osista saadut valmisteet ja säilykkeet (ei kuitenkaan valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 painoprosenttia siipikarjan, kalkkunan tai helmikanan lihaa tai muita niiden osia eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieettitarkoituksiin vähittäismyyttävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista tuotteista ja mehuista tehdyt valmisteet)	
3 Meijerituotteet	0402 10 11	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	1 700
	0402 10 19	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	
	0402 10 91	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	
	0402 10 99	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	
	0405 10 11	Luonnollinen voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö vähintään 1 kg (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	
	0405 10 19	Luonnollinen voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö vähintään 1 kg, eikä voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	
	0405 10 30	Uudelleen yhdistetty (recombined) voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	
	0405 10 50	Heravoi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	
	0405 10 90	Voi, rasvapitoisuus vähintään 85 mutta enintään 95 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	
4 Kuorelliset munat	0407 21 00	Tuoreet kananmunat, kuorelliset (ei kuitenkaan hedelmöityneet munat haudottamista varten)	7 000 ⁽¹⁾
	0407 29 10	Tuoreet siipikarjanmunat, kuorelliset (ei kuitenkaan kananmunat eivätkä hedelmöityneet munat haudottamista varten)	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	0407 29 90	Tuoreet linnunmunat, kuorelliset (ei kuitenkaan siipikarjanmunat eivätkä hedelmöityneet munat haudottamista varten)	
	0407 90 10	Siipikarjanmunat, kuorelliset, säilötyt tai keitetyt	
5 Munat ja alumiinit	0408 91 80	Kuivatut linnunmunat, kuorettomat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät, ihmisravinnoksi soveltuvat (ei kuitenkaan munankeltuaiset)	400
	0408 99 80	Kuorettomat linnunmunat, tuoreet, höyryssä tai vedessä keitetyt, muotoillut, jäädytetyt tai muulla tavalla säilötyt, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät, ihmisravinnoksi soveltuvat (ei kuitenkaan kuivatut eivätkä munankeltuaiset)	
6 Vehnä, hienot jauhot ja pelletit	1001 91 90	Siemenvilja, vehnää (ei kuitenkaan makaroni- eli durumvehnä, tavallinen vehnä ja spelttivehnä)	75 000
	1001 99 00	Vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja (ei kuitenkaan siemenvilja eikä makaroni- eli durumvehnä)	
7 Ohra, hienot jauhot ja pelletit	1003 90 00	Ohra (ei kuitenkaan siemenvilja)	70 000
8 Maissi, hienot jauhot ja pelletit	1005 90 00	Maissi (ei kuitenkaan siemenvilja)	130 000
9 Sokerit	1701 99 10	Valkoinen sokeri, jossa on sakkaroosia vähintään 99,5 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan maku- tai väriainetta sisältävä)	37 400

Jalostetut maataloustuotteet

10 Jalostettu vilja	1904 30 00	Bulgurvehnä, valmistettuina jyvinä tai jyväsinä, jotka on saatu kypsentämällä durumvehnän jyviä	2 500
	2207 10 00	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia	
	2207 20 00	Denaturoitu etyylialkoholi (etanoli) ja muut väkevät alkoholijuomat väkevyydestä riippumatta	
	2208 90 91	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia, enintään 2 l vetävissä astioissa	
	2208 90 99	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia, yli 2 l vetävissä astioissa	
	2905 43 00	Mannitoli	
	2905 44 11	D-glusitoli (sorbitoli) vesiliuoksena, jossa on enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna	
	2905 44 19	D-glusitoli (sorbitoli) vesiliuoksena (ei kuitenkaan enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia sisältävä d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna)	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	2905 44 91	D-glusitoli (sorbitoli), jossa on enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna)	
	2905 44 99	D-glusitoli (sorbitoli) (ei kuitenkaan vesiliuoksena eikä enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia sisältävä d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna)	
	3505 10 10	Dekstriini	
	3505 10 50	Tärkkelys, esteröity tai eetteröity (ei kuitenkaan dekstriini)	
	3505 10 90	Modifioidut tärkkelykset (ei kuitenkaan esteröidyt tai eetteröidyt tärkkelykset eikä dekstriini)	
	3505 20 30	Liimat, joissa on vähintään 25 mutta alle 55 painoprosenttia tärkkelystä, dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä (ei kuitenkaan vähittäismyyntiin tarkoitetut tuotteet, joiden nettopaino on enintään 1 kg)	
	3505 20 50	Liimat, joissa on vähintään 55 mutta alle 80 painoprosenttia tärkkelystä, dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä (ei kuitenkaan vähittäismyyntiin tarkoitetut tuotteet, joiden nettopaino on enintään 1 kg)	
	3505 20 90	Liimat, joissa on vähintään 80 painoprosenttia tärkkelystä, dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä (ei kuitenkaan vähittäismyyntiin tarkoitetut tuotteet, joiden nettopaino on enintään 1 kg)	
	3809 10 10	Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet, kuten liistausaineet ja peittausaineet, jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat, näitä aineita alle 55 painoprosenttia sisältävät	
	3809 10 30	Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet, kuten liistausaineet ja peittausaineet, jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat, näitä aineita vähintään 55 mutta alle 70 painoprosenttia sisältävät	
	3809 10 50	Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet, kuten liistausaineet ja peittausaineet, jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat, näitä aineita vähintään 70 mutta alle 83 painoprosenttia sisältävät	
	3809 10 90	Tärkkelyspitoisiin aineisiin perustuvat viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet, kuten liistausaineet ja peittausaineet, jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat, näitä aineita vähintään 83 painoprosenttia sisältävät	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	3824 60 11	Sorbitoli vesiliuoksena, jossa on enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna (ei kuitenkaan d-glusitoli [sorbitoli])	
	3824 60 19	Sorbitoli vesiliuoksena, jossa on yli 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna (ei kuitenkaan d-glusitoli [sorbitoli])	
	3824 60 91	Sorbitoli, jossa on enintään 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna (ei kuitenkaan vesiliuoksena eikä d-glusitoli [sorbitoli])	
	3824 60 99	Sorbitoli, jossa on yli 2 painoprosenttia d-mannitolia d-glusitoli-pitoisuudesta laskettuna (ei kuitenkaan vesiliuoksena eikä d-glusitoli [sorbitoli])	
11 Savukkeet	2402 10 00	Sikarit ja pikkusikarit, tupakkaa sisältävät	1 000 tai 1 miljardi kappaletta (²)
	2402 20 90	Tupakkaa sisältävät savukkeet (ei kuitenkaan mausteneilikkaa sisältävät)	
12 Jalostetut meijerituotteet	0405 20 10	Maidosta valmistetut levitteet, rasvapitoisuus vähintään 39 mutta alle 60 painoprosenttia	500
	0405 20 30	Maidosta valmistetut levitteet, rasvapitoisuus vähintään 60 mutta enintään 75 painoprosenttia	
	1806 20 70	”Chocolate milk crumb” -valmisteet, astia tai tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2 kg	
	2106 10 80	Proteiiniitivistet ja teksturoidut proteiiniaineet, joissa on maitorasvaa vähintään 1,5 painoprosenttia, sakkaroosia tai isoglukoosia vähintään 5 painoprosenttia, glukoosia tai tärkkelystä vähintään 5 painoprosenttia	
	2202 90 99	Muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeen 2009 hedelmä- ja kasvismehut, nimikkeiden 0401–0404 tuotteista saatuja rasvoja vähintään 2 painoprosenttia sisältävät	
13 Jalostettu sokeri	1302 20 10	Kuivassa muodossa olevat pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit jauheena	4 200
	1302 20 90	Nestemäisessä muodossa olevat pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit	
	1702 50 00	Kemiallisesti puhdas fruktoosi, jähmeä	
	1702 90 10	Kemiallisesti puhdas maltoosi, jähmeä	
	1704 90 99	Pastat ja massat, marsipaani, nougat ja muut kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet (ei kuitenkaan purukumi, valkoinen suklaa, kurkkupastillit, yskänkaramellit, viini- ja hedelmäkumit, geleemakeiset, hedelmäpastat, jotka ovat sokerimakeisina, keitetyt makeiset, myös täytetyt toffeet ja niiden kaltaiset makeiset, ja puristamalla valmistetut tabletit eivätkä pastat, massa ja marsipaanit, joiden tuotetta lähinnä oleva pakkaus on vähintään 1 kg)	

Tuoteluokka	CN-koodi 2012	Tavaran kuvaus	Käynnistysmäärä (tonnia)
	1806 10 30	Sokeroitu kaakaojauhe, jossa on vähintään 65 mutta alle 80 prosenttia sakkaroosia, mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna ja isoglukoosi sakkaroosina ilmaistuna	
	1806 10 90	Sokeroitu kaakaojauhe, jossa on vähintään 80 prosenttia sakkaroosia, mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna ja isoglukoosi sakkaroosina ilmaistuna	
	1806 20 95	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet, yli 2 kg:n painoisina levyinä tai tankoina taikka nesteinä, tahnana, jauheena, rakeina tai niiden kaltaisessa muodossa, astian tai muun tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino yli 2 kg, alle 18 painoprosenttia kaakaovoita sisältävät	
	1901 90 99	Hienoista jauhoista, rouheesta, karkeista jauhoista, tärkkelyksestä tai mallasuutteesta valmistetut elintarvikkeet, jotka eivät sisällä kaakaota tai jotka sisältävät kaakaota alle 40 painoprosenttia täysin rasvattomasta aineesta laskettuna, sekä maidosta, kermasta, kirnumaidosta, piimästä tai hapankermasta valmistetut elintarvikkeet	
	2101 12 98	Kahviin perustuvat valmisteet	
	2101 20 98	Teehen tai mateen perustuvat valmisteet	
	2106 90 98	Muualle kuulumattomat elintarvikkeet, joissa on maitorasvaa vähintään 1,5 painoprosenttia, sakkaroosia tai isoglukoosia vähintään 5 painoprosenttia, glukoosia vähintään 5 painoprosenttia tai tärkkelystä vähintään 5 painoprosenttia	
	3302 10 29	Hyvänhajuisiin aineisiin perustuvat valmisteet, joissa on kaikki juomalle ominaiset makuaineet ja joissa on maitorasvaa vähintään 1,5 painoprosenttia, sakkaroosia tai isoglukoosia vähintään 5 painoprosenttia, glukoosia vähintään 5 painoprosenttia tai tärkkelystä vähintään 5 painoprosenttia ja jollaisia käytetään juomateollisuudessa (ei kuitenkaan valmisteet, joiden todellinen alkoholipitoisuus on yli 0,5 tilavuusprosenttia)	
14 Sokerimaissi	0710 40 00	Jäädetytty sokerimaissi (myös höyryssä tai vedessä keitetty)	1 500
	0711 90 30	Sokerimaissi väliaikaisesti esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa säilöttyinä, mutta siinä tilassa välittömään kulutukseen soveltumattomana	
	2001 90 30	Etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty sokerimaissi (zea mays var. saccharata)	
	2004 90 10	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty sokerimaissi (zea mays var. saccharata), jäädetytty	
	2005 80 00	Sokerimaissi (zea mays var. saccharata), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty (ei kuitenkaan jäädetytty)	

(1) 140 mln × 50 gr = 7 000 t.

(2) Edellyttäen, että yksi kappale painaa noin 1 g.

LIITE XV-D

MYÖNNYTYSLUETTELO (MOLDOVAN TASAVALTA)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0203 11 10	Kesyn sian ruhot ja puoliruhot, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 12 11	Kesyn sian luullinen kinkku ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 12 19	Kesyn sian luullinen lapa ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 19 11	Kesyn sian etuosa ja sen palat, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 19 13	Kesyn sian selkä ja sen palat, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 19 15	Kesyn sian kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) sekä niiden palat, tuoreet tai jäähdtyetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 19 55	Kesyn sian luuton liha (ei kuitenkaan kuve ja sen palat), tuore tai jäähdtyetty	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 19 59	Kesyn sian luullinen liha (ei kuitenkaan ruhot, puoliruhot, kinkku, lapa, etuosat, selkä, kylki ja kuve sekä niiden palat), tuore tai jäähdtyetty	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 21 10	Kesyn sian ruhot ja puoliruhot, jäädytetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 22 11	Kesyn sian luullinen kinkku ja sen palat, jäädytetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 22 19	Kesyn sian luullinen lapa ja sen palat, jäädytetyt	20 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 29 11	Kesyn sian etuosa ja sen palat, jäädytetyt	10 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 29 13	Kesyn sian luullinen selkä ja sen palat, jäädytetyt	10 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 29 15	Kesyn sian kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) ja sen palat, jäädytetty	10 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 29 55	Kesyn sian luuton liha (ei kuitenkaan kylki ja kuve ja niiden palat), jäädytetty	10 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)
0203 29 59	Kesyn sian luullinen liha (eivät kuitenkaan ruhot, puoliruhot, kinkku, lapa, etuosat, selkä, kylki ja kuve sekä niiden palat), jäädytetty	10 % + 200 EUR/t	Tariffikiintiö 1 (4 000 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0206 30 00	Sian syötävät osat (ei kuitenkaan liha), tuoreet tai jäädytetyt	15	10-S
0206 41 00	Syötävä sian maksa, jäädytetty	15	10-S
0206 49 20	Kesyn sian syötävät osat (eivät kuitenkaan liha ja maksa), jäädytetyt	15	10-S
0207 11 10	Ns. 83-prosenttinen kana, tuore tai jäädytetty, kynitynä ja suolistettuna, päineen ja koipineen	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 11 30	Ns. 70-prosenttinen kana, tuore tai jäädytetty, kynitynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 11 90	Ns. 65-prosenttinen kana, tuore tai jäädytetty, kynitynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, ja muussa muodossa oleva kana, tuore tai jäädytetty, paloitlemattomana (ei kuitenkaan ns. 83- ja 70-prosenttinen kana)	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 12 10	Ns. 70-prosenttinen kana, jäädytetty, kynitynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiraan kanssa	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 12 90	Ns. 65-prosenttinen kana, jäädytetty, kynitynä ja puhdistettuna, ilman päätä, koipia, kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa, ja muussa muodossa oleva kana, paloitlemattomana (ei kuitenkaan ns. 70-prosenttinen kana)	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 10	Paloiteltu luuton kana, tuore tai jäädytetty	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 20	Kanan puolikkaat tai neljännekset, tuoreet tai jäädytetyt	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 30	Kanan kokonaiset siivet, tuoreet tai jäädytetyt, myös ilman siivenkärkiä	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 50	Kanan luullinen rinta ja sen luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 60	Kanan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, tuoreet tai jäädytetyt	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 13 99	Kanan syötävät osat (eivät kuitenkaan maksa ja liha), tuoreet tai jäädytetyt	20 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 10	Kanan luuttomat palat, jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 20	Kanan puolikkaat ja neljännekset, jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0207 14 30	Kanan kokonaiset siivet, jäädytetyt, myös ilman siivenkärkiä	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 40	Kanan selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet, jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 50	Kanan luullinen rinta ja sen luulliset palat, jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 60	Kanan luulliset koipi-reisipalat ja niiden luulliset palat, jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 70	Kanan luulliset palat (eivät kuitenkaan puolikkaat, neljännekset, kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä, selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt, siivenkärjet, rinta, koivet ja niiden palat), jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 91	Kanan syötävä maksa, jäädytetty	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0207 14 99	Kanan syötävät osat (eivät kuitenkaan maksa ja liha), jäädytetyt	15 % + 100 EUR/t	Tariffikiintiö 2 (4 000 t)
0210 99 41	Kesyn sian syötävä maksa, suolattu, suolavedessä, kuivattu tai savustettu	15	10-A
0210 99 49	Kesyn sian muut syötävät osat (eivät kuitenkaan maksa ja liha), suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut	15	10-A
0401 10 10	Maito ja kerma, rasvapitoisuus enintään 1 painoprosentti, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 10 90	Maito ja kerma, rasvapitoisuus enintään 1 painoprosentti, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 l)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 20 11	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 1 painoprosentti mutta enintään 3 painoprosenttia, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 20 19	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 1 painoprosentti mutta enintään 3 painoprosenttia, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 20 91	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 3 mutta enintään 6 painoprosenttia, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0401 20 99	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 3 mutta enintään 6 painoprosenttia, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 11	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 6 mutta enintään 21 painoprosenttia, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 19	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 6 mutta enintään 21 painoprosenttia, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 31	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 21 mutta enintään 45 painoprosenttia, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 39	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 21 mutta enintään 45 painoprosenttia, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 91	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 litraa, tiivistämätön ja lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0401 30 99	Maito ja kerma, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, tiivistämätön, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2 l)	15	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0402 10 11	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	10	10-A
0402 10 19	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	10	10-A
0402 10 91	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	10	10-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0402 10 99	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	10	10-A
0402 21 11	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 1,5 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	10	10-A
0402 21 17	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 1,5 mutta enintään 11 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg tai muulla tavalla pakattu	10	10-A
0402 21 19	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 11 mutta enintään 27 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg tai muulla tavalla pakattu	10	10-A
0402 21 91	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 27 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	10	10-A
0402 21 99	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 27 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	10	10-A
0402 29 15	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 1,5 mutta enintään 27 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (eivät kuitenkaan pikkulapsille tarkoitetut tuotteet, jotka ovat enintään 500 g:n ilmatiiviisti suljetuissa astioissa)	10	10-A
0402 29 19	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 1,5 mutta enintään 27 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	10	10-A
0402 29 91	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 27 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg	10	10-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0402 29 99	Maito ja kerma kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus yli 27 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg	10	10-A
0402 91 11	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus enintään 8 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 19	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus enintään 8 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 31	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 8 mutta enintään 10 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 39	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 8 mutta enintään 10 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 51	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 10 mutta enintään 45 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 59	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 10 mutta enintään 45 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 91	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 91 99	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, makeuttamaton, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0402 99 11	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus enintään 9,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 99 19	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus enintään 9,5 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 99 31	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 9,5 mutta enintään 45 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 99 39	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 9,5 mutta enintään 45 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 99 91	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0402 99 99	Maito ja kerma, tiivistetty, rasvapitoisuus yli 45 painoprosenttia, makeutettu, tuotetta lähinnä oleva pakkaus yli 2,5 kg (ei kuitenkaan kiinteässä muodossa)	10	10-A
0405 10 11	Luonnollinen voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö vähintään 1 kg (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	15 % + +500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 10 19	Luonnollinen voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan, jos tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö vähintään 1 kg, eikä voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	15 % + +500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 10 30	Uudelleen yhdistetty (recombined) voi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	15 % + +500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 10 50	Heravoi, rasvapitoisuus vähintään 80 mutta enintään 85 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	15 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 10 90	Voi, rasvapitoisuus yli 85 mutta enintään 95 painoprosenttia (ei kuitenkaan voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee")	15 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0405 20 10	Maidosta valmistetut levitteet, rasvapitoisuus vähintään 39 mutta alle 60 painoprosenttia	20 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 20 30	Maidosta valmistetut levitteet, rasvapitoisuus vähintään 60 mutta enintään 75 painoprosenttia	20 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 20 90	Maidosta valmistetut levitteet, rasvapitoisuus yli 75 mutta alle 80 painoprosenttia	20 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 90 10	Maidosta saadut rasvat ja öljyt, rasvapitoisuus vähintään 99,3 painoprosenttia ja vesipitoisuus enintään 0,5 painoprosenttia	20 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0405 90 90	Maidosta saadut rasvat ja öljyt sekä voi, josta on poistettu vettä, ja "ghee" (ei kuitenkaan, jos rasvapitoisuus vähintään 99,3 painoprosenttia ja vesipitoisuus enintään 0,5 painoprosenttia eikä luonnollinen voi, uudelleen yhdistetty (recombined) voi ja heravoi)	20 % + 500 EUR/t	Tariffikiintiö 3 (1 000 t)
0406 10 20	Tuorejuusto (kypsyttämätön), myös herajuusto ja juustoaine, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia	10	5-A
0406 10 80	Tuorejuusto (kypsyttämätön), myös herajuusto ja juustoaine, rasvapitoisuus yli 40 painoprosenttia	10	5-A
0406 20 90	Juustoraaste ja juustojauhe (ei kuitenkaan vihreää alppijuustoa, joka tunnetaan nimellä "Schabziger")	10	5-A
0406 30 10	Sulatejuusto, ei kuitenkaan raaste eikä jauhe, valmistettu yksinomaan Emmental-, Gruyère- ja Appenzell-juustoista, myös lisättyä vihreää alppijuustoa, joka tunnetaan nimellä "Schabziger", sisältävä; vähittäismyyntipakkauksissa, rasvapitoisuus enintään 56 prosenttia kuiva-aineen painosta	10	3-A
0406 30 31	Sulatejuusto, ei kuitenkaan raaste eikä jauhe, rasvapitoisuus enintään 36 painoprosenttia ja enintään 48 prosenttia kuiva-aineen painosta (eivät kuitenkaan vähittäismyyntipakkauksissa olevat sulatejuustosekoitukset, jotka on valmistettu Emmental-, Gruyère- ja Appenzell-juustoista ja jotka voivat sisältää lisättyä vihreää alppijuustoa, joka tunnetaan nimellä "Schabziger")	10	3-A
0406 30 39	Sulatejuusto, ei kuitenkaan raaste eikä jauhe, rasvapitoisuus enintään 36 painoprosenttia ja yli 48 prosenttia kuiva-aineen painosta (eivät kuitenkaan vähittäismyyntipakkauksissa olevat sulatejuustosekoitukset, jotka on valmistettu Emmental-, Gruyère- ja Appenzell-juustoista ja jotka voivat sisältää lisättyä vihreää alppijuustoa, joka tunnetaan nimellä "Schabziger", ja joiden rasvapitoisuus on enintään 56 prosenttia kuiva-aineen painosta)	10	3-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0406 30 90	Sulatejuusto, ei kuitenkaan raaste eikä jauhe, rasvapitoisuus yli 36 painoprosenttia (eivät kuitenkaan vähittäismyyntipakkauksissa olevat sulatejuustosekoitukset, jotka on valmistettu Emmental-, Gruyère- ja Appenzel-juustoista ja jotka voivat sisältää lisättyä vihreää alppijuustoa, joka tunnetaan nimellä "Schabziger", ja joiden rasvapitoisuus on enintään 56 prosenttia kuiva-aineen painosta)	10	3-A
0406 90 01	Jalostettavaksi tarkoitettu juusto (ei kuitenkaan tuorejuusto, mukaan lukien herajuusto, juustoaine, sulatejuusto, sinihomejuusto ja "Penicillium roqueforti"-homeitiöllä tuotettuja juovia sisältävä juusto eikä raastettu tai jauhettu juusto)	10	5-A
0406 90 13	Emmental (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 21	Cheddar (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 23	Edam (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 25	Tilsit (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 27	Butterkäse (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 29	Kashkaval (ei kuitenkaan raaste ja jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 50	Lampaan- tai puhvelinmaidosta valmistettu juusto, suolavettä sisältävissä astioissa tai lampaan- tai vuohennahkaisissa leileissä (ei kuitenkaan feta)	10	5-A
0406 90 69	Juusto, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus enintään 47 painoprosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A
0406 90 78	Gouda, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus yli 47 mutta enintään 72 painoprosenttia (ei kuitenkaan raaste tai jauhe eikä jalostettavaksi tarkoitettu)	10	5-A
0406 90 86	Juusto, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus yli 47 mutta enintään 72 painoprosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A
0406 90 87	Juusto, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus yli 52 mutta enintään 62 painoprosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A
0406 90 88	Juusto, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus yli 62 mutta enintään 72 painoprosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A
0406 90 93	Juusto, rasvapitoisuus enintään 40 painoprosenttia ja rasvattoman aineen vesipitoisuus yli 72 prosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0406 90 99	Juusto, rasvapitoisuus yli 40 painoprosenttia, muualle kuulumaton	10	5-A
0702 00 00	Tomaatit, tuoreet tai jäähdetyt	tullattaessa 1.1–15.3–10; tullattaessa 1.4–31.10–20; tullattaessa 16.11–31.12–10;	5-A
0703 10 19	Kepasipulit, tuoreet tai jäähdetyt (ei kuitenkaan istukassipulit)	15	5-A
0704 10 00	Kukkakaali ja parsakaalit (ei kuitenkaan Brassica oleracea var. italica), tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0704 90 10	Valko- ja punakaalit, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0706 10 00	Porkkanat ja nauriit, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0706 90 10	Mukulasellerit, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0706 90 90	Punajuuret, kaurajuuret, retiisit ja retikat sekä niiden kaltaiset syötävät juuret, tuoreet tai jäähdetyt (eivät kuitenkaan porkkanat, nauriit, mukulasellerit ja piparjuuret)	15	5-A
0707 00 05	Tuoreet tai jäähdetyt kurkut	tullattaessa 1.1–15.3–10; tullattaessa 1.4–31.10–15; tullattaessa 16.11–31.12–10;	5-A
0708 10 00	Herneet (Pisum sativum), tuoreet tai jäähdetyt, myös silvityt	15	5-A
0708 20 00	Pavut (Vigna spp. ja Phaseolus spp.), tuoreet tai jäähdetyt, myös silvityt	15	5-A
0708 90 00	Palkokasvit, tuoreet tai jäähdetyt, myös silvityt (eivät kuitenkaan herneet (Pisum sativum) eivätkä pavut (Vigna spp. ja Phaseolus spp.))	15	5-A
0709 30 00	Munakoisot, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0709 51 00	Agaricus-sukuiset sienet, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0709 60 10	Makeat ja miedot paprikat, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0709 90 70	Kesäkurpitsat, tuoreet tai jäähdetyt	15	5-A
0806 10 10	Syötäväksi tarkoitettut viinirypäleet, tuoreet	tullattaessa 1.1–14.7–10; tullattaessa 15.7–20.11–15; tullattaessa 21.11–31.12–10;	10-S

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituuimmustulli	Luokka
0808 10 80	Tuoreet omenat (eivät kuitenkaan omenasiiderin tai omenamehun valmistukseen tarkoitettut, irtotavarana, tullattaessa 16.9.–15.12)	tullattaessa 1.1–30.6–10; tullattaessa 1.7–31.7–20; tullattaessa 1.8–31.12–10;	10-S
0809 20 05	Tuoreet hapankirsikat (<i>Prunus cerasus</i>)	tullattaessa 1.1–20.5–10; tullattaessa 21.5–10.8–20; tullattaessa 11.8–31.12–10;	5-A
0809 20 95	Tuoreet kirsikat (eivät kuitenkaan hapankirsikat (<i>Prunus cerasus</i>))	tullattaessa 1.1–20.5–10; tullattaessa 21.5–10.8–20; tullattaessa 11.8–31.12–10;	10-A
0809 30 10	Tuoreet nektariinit	tullattaessa 1.1–10.6–10; tullattaessa 11.6–30.9–20; tullattaessa 1.10–31.12–10;	5-A
0809 30 90	Tuoreet persikat (eivät kuitenkaan nektariinit)	tullattaessa 1.1–10.6–10; tullattaessa 11.6–30.9–20; tullattaessa 1.10–31.12–10;	10-S
0809 40 05	Tuoreet luumut	tullattaessa 1.1–10.6–10; tullattaessa 11.6–30.9–20; tullattaessa 1.10–31.12–10;	10-S
0810 10 00	Tuoreet mansikat	tullattaessa 1.1–30.4–10; tullattaessa 1.5–31.7–20; tullattaessa 1.8–31.12–10;	5-A
0810 90 50	Tuoreet mustaherukat	10	5-A
0810 90 60	Tuoreet punaherukat	10	5-A
0810 90 70	Tuoreet valkoherukat ja karviaiset	10	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
0811 10 90	Mansikat, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, makeuttamattomat, jäädytetyt	15	5-A
0811 20 31	Vadelmat, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, jäädytetyt, makeuttamattomat	15	5-A
0811 20 39	Mustaherukat, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, jäädytetyt, makeuttamattomat	15	5-A
0811 20 51	Punaherukat, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, jäädytetyt, makeuttamattomat	15	5-A
0811 20 59	Karhunvatukat ja mulperinmarjat, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, jäädytetyt, makeuttamattomat	15	5-A
0811 20 90	Loganinmarjat, valkoherukat ja karviaiset, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, jäädytetyt, makeuttamattomat	15	5-A
0811 90 75	Hapankirsikat (<i>Prunus Cerasus</i>), myös vedessä tai höyryssä keitetyt, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämättömät, jäädytetyt	15	5-A
1601 00 10	Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, maksasta, näihin tuotteisiin perustuvat elintarvikevalmisteet	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1601 00 91	Kypsentämättömät makkarat, lihasta, muista eläimenoista tai verestä (ei kuitenkaan maksasta)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1601 00 99	Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, lihasta, muista eläimenoista tai verestä, näihin tuotteisiin perustuvat elintarvikevalmisteet (eivät kuitenkaan maksasta valmistetut makkarat ja kypsentämättömät makkarat)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 31 11	Valmisteet, joissa on ainoastaan kypsentämätöntä kalkkunan lihaa (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet)	20	10-A
1602 31 19	Kalkkunan ja siipikarjan lihasta tai muista niiden osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan pelkästään kypsentämätöntä kalkkunan lihaa sisältävät valmisteet ja säilykkeet eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista tuotteista tehdyt valmisteet)	20	10-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1602 31 30	Kalkkunan ja siipikarjan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 mutta alle 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	20	10-A
1602 31 90	Kalkkunan ja siipikarjan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet (eivät kuitenkaan valmisteet ja säilykkeet, joissa on yli 25 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia, eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista ja mehuista tehdyt valmisteet)	20	10-A
1602 32 11	Kypsentämättömästä kananlihasta tai muista kypsentämättömistä kananosista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet eivätkä maksavalmisteet)	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 32 19	Kanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 32 30	Kanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 mutta alle 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (ei kuitenkaan kalkkunaa ja helmikanaa eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin vähittäismyytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 32 90	Kanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet (eivät kuitenkaan valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 painoprosenttia siipikarjan, kalkkunan tai helmikanan lihaa tai muita osia eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin vähittäismyytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista ja mehuista tehdyt valmisteet)	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1602 39 21	Kypsentämättömästä kotieläinlajia olevan ankan, hanhen tai helmikanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 prosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet eivätkä maksavalmisteet)	20	10-A
1602 39 29	Kypsennetyistä kotieläinlajia olevan ankan, hanhen tai helmikanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	20	10-A
1602 39 40	Kotieläinlajia olevan ankan, hanhen tai helmikanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 mutta alle 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia, kypsennetyt (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	20	10-A
1602 39 80	Kotieläinlajia olevan ankan, hanhen tai helmikanan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet (eivät kuitenkaan valmisteet ja säilykkeet, joissa on vähintään 25 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia, eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista ja mehusta tehdyt valmisteet)	20	10-A
1602 41 10	Kesyn sian kinkku ja sen palat, valmistetut tai säilötyt	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 42 10	Kesyn sian lapa ja sen palat, valmistetut tai säilötyt	20	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 49 11	Kesyn sian selkä ja sen palat, myös selästä ja kinkusta (ei kuitenkaan niskasta) tehdyt sekavalmisteet, valmistetut tai säilötyt	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 49 13	Kesyn sian niska ja sen palat, myös niskasta ja lavasta tehdyt sekavalmisteet, valmistetut tai säilötyt	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 49 15	Kesyn sian kinkku, lapa, selkä, niska ja niiden osat, valmistetut tai säilötyt (eivät kuitenkaan ainoastaan selästä ja kinkusta tai ainoastaan niskasta ja lavasta tehdyt sekavalmisteet)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1602 49 19	Kesyn sian lihasta, muista osista tai niiden sekoituksesta saadut valmisteet ja säilykkeet, kaikenlaisen lihan ja kaikenlaisten muiden eläimenosien (mukaan lukien sianrasva ja muut rasvat niiden alkuperästä riippumatta) pitoisuus vähintään 80 painoprosenttia (ei kuitenkaan kinkku, lapa, selkä, niska ja niiden osat eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 49 30	Kesyn sian lihasta, muista osista tai niiden sekoituksesta saadut valmisteet ja säilykkeet, kaikenlaisen lihan ja rasvan sekä kaikenlaisten muiden eläimenosien pitoisuus vähintään 40 mutta alle 80 painoprosenttia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista tehdyt valmisteet)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 49 50	Kesyn sian lihasta, muista osista ja niiden sekoituksesta saadut valmisteet ja säilykkeet, kaikenlaisen lihan ja rasvan sekä kaikenlaisten muiden eläimenosien pitoisuus alle 40 painoprosenttia (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista uutteista ja mehusta tehdyt valmisteet)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 50 10	Kypsentämättömästä naudan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, myös kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista eläimenosista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista eläimenosista tehdyt sekavalmisteet (eivät kuitenkaan makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet eivätkä maksavalmisteet)	15	10-S
1602 50 31	Säilykeliha (corned beef) ilmanpitävissä pakkauksissa	15	10-A
1602 50 39	Naudan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet (ei kuitenkaan säilykeliha (corned beef)) ilmanpitävissä pakkauksissa (eivät kuitenkaan kypsentämättömät; kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista osista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista osista tehdyt sekavalmisteet)	15	10-S
1602 50 80	Naudan lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet (ei kuitenkaan säilykeliha (corned beef)) muissa kuin ilmanpitävissä pakkauksissa (eivät kuitenkaan kypsentämättömät; kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista osista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista osista tehdyt sekavalmisteet)	15	10-S

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1602 90 51	Lihasta tai muista osista saadut valmisteet ja säilykkeet, kesyn sian lihaa tai muita osia sisältävät (ei kuitenkaan siipikarjaa, nautaa, poroa, riistaa tai kania eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista tuotteista tehdyt valmisteet)	15	Tariffikiintiö 4 (1 700 t)
1602 90 61	Kypsentämättömästä lihasta tai muista eläimenosista saadut valmisteet ja säilykkeet, naudan lihaa tai muita osia sisältävät, myös kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista eläimenosista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista eläimenosista tehdyt sekavalmisteet (ei kuitenkaan siipikarjaa, kesyä sikaa, poroa, riistaa tai kania eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksavalmisteet)	15	10-A
1602 90 69	Kypsennetystä lihasta tai muista eläimenosista saadut valmisteet ja säilykkeet, naudan lihaa tai muita osia sisältävät (ei kuitenkaan siipikarjaa, kesyä sikaa, riistaa tai kania sisältävät eivätkä makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, nettopainoltaan enintään 250 g:n vähittäismyyntipakkauksissa olevat hienoksi homogenoidut, pikkulasten ruokina tai dieetitarkoituksiin myytävät valmisteet eivätkä maksasta ja lihasta saaduista tuotteista ja mehusta tehdyt valmisteet)	15	10-A
1701 11 10	Raaka ruokosokeri, puhdistettavaksi tarkoitettu (ei kuitenkaan lisättyä makeutus- tai väriainetta sisältävä)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 11 90	Raaka ruokosokeri (ei kuitenkaan puhdistettavaksi tarkoitettu eikä lisättyä makeutus- tai väriainetta sisältävä)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 12 10	Raaka juurikassokeri, puhdistettavaksi tarkoitettu (ei kuitenkaan lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 12 90	Raaka juurikassokeri (ei kuitenkaan puhdistettavaksi tarkoitettu eikä lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 91 00	Puhdistettu ruoko- tai juurikassokeri, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä, jähmeä	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 99 10	Valkoinen sokeri, jossa on sakkaroosia vähintään 99,5 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan maku- tai väriainetta sisältävä)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)
1701 99 90	Ruoko- ja juurikassokeri sekä kemiallisesti puhdas sakkaroosi, jähmeä (ei kuitenkaan lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä ruoko- ja juurikassokeri eikä raakasokeri ja valkoinen sokeri)	75	Tariffikiintiö 5 (5 400 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1702 30 10	Isoglukoosi, jähmeä, jossa ei ole fruktoosia tai jossa sitä on alle 20 prosenttia kuivapainosta	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 30 51	Glukoosi ja glukoosisiirappi, valkoisena kiteisenä jauheena, myös yhteenpuristettuna, jossa ei ole fruktoosia tai jossa sitä on alle 20 prosenttia kuivapainosta ja jossa on glukoosia vähintään 99 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan isoglukoosi)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 30 59	Glukoosi ja glukoosisiirappi, jossa ei ole fruktoosia tai jossa sitä on alle 20 prosenttia kuivapainosta ja jossa on glukoosia vähintään 99 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan isoglukoosi ja glukoosi ja glukoosisiirappi valkoisena kiteisenä jauheena, myös yhteenpuristettuna)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 30 91	Glukoosi ja glukoosisiirappi, valkoisena kiteisenä jauheena, myös yhteenpuristettuna, jossa ei ole fruktoosia tai jossa sitä on alle 20 prosenttia kuivapainosta ja jossa on glukoosia alle 99 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan isoglukoosi)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 30 99	Jähmeä glukoosi ja glukoosisiirappi, lisättyä makeutus- tai väriainetta sisältämätön, fruktoosia sisältämätön tai fruktoosia alle 20 prosenttia kuivapainosta sisältävä ja glukoosia alle 99 painoprosenttia kuivapainosta sisältävä (ei kuitenkaan isoglukoosi ja glukoosi (dekstroosi) valkoisena kiteisenä jauheena, myös yhteenpuristettuna)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 40 10	Jähmeä isoglukoosi, jossa on fruktoosia vähintään 20 mutta alle 50 prosenttia kuivapainosta (ei kuitenkaan inverttisokeri)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 40 90	Jähmeä glukoosi ja glukoosisiirappi, lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät, fruktoosia vähintään 20 mutta alle 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä (ei kuitenkaan isoglukoosi eikä inverttisokeri)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 50 00	Kemiallisesti puhdas fruktoosi, jähmeä	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 60 10	Jähmeä isoglukoosi, fruktoosia yli 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä (ei kuitenkaan kemiallisesti puhdas fruktoosi eikä inverttisokeri)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 60 95	Jähmeä fruktoosi ja fruktoosisiirappi, lisättyä maku- tai väriainetta sisältämätön, fruktoosia yli 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä (ei kuitenkaan isoglukoosi, inuliinisiirappi, kemiallisesti puhdas fruktoosi eikä inverttisokeri)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 10	Kemiallisesti puhdas maltoosi, jähmeä	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 30	Jähmeä isoglukoosi, fruktoosia 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä, glukoosipolymeereista saatu	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1702 90 60	Keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettu	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 71	Sokeri ja melassi, sokeriväriinä, sakkaroosia vähintään 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 75	Sokeri ja melassi, sokeriväriinä, sakkaroosia alle 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä, jauheena, myös yhteenpuristettuna	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 79	Sokeri ja melassi, sokeriväriinä, sakkaroosia alle 50 prosenttia kuivapainosta sisältävä (ei kuitenkaan sokeri ja melassi jauheena, myös yhteenpuristettuna)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1702 90 99	Jähmeät sokerit, myös inverttisokeri ja muut sokeri- ja sokerisiirappiseokset, joissa on fruktoosia 50 prosenttia kuivapainosta, lisättyä makeutus- tai väriainetta sisältämätön (ei kuitenkaan ruoko- ja juurikassokeri, kemiallisesti puhdas sakkaroosi ja maltoosi, laktoosi, vaahterasiirappi, glukoosi, fruktoosi, maltodekstriini ja sen siirapit, isoglukoosi, inuliinisiirappi, keinotekoinen hunaja eikä sokeriväri)	75	Tariffikiintiö 6 (640 t)
1902 11 00	Kypsentämättömät makaronivalmisteet, joita ei ole täytetty eikä muullakaan tavalla valmistettu, munaa sisältävät	10	3-A
1902 19 90	Kypsentämättömät makaronivalmisteet, joita ei ole täytetty eikä muullakaan tavalla valmistettu, tavallisesta vehnästä saatua hienoa tai karkeata jauhoa sisältävät mutta munia sisältämättömät	10	5-A
1904 10 10	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt elintarvikevalmisteet, maissiin pohjautuvat	15	5-A
1904 10 90	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt elintarvikevalmisteet (eivät kuitenkaan maissiin tai riisiin pohjautuvat)	15	3-A
1904 20 10	Myslin kaltaiset valmisteet, jotka perustuvat paahtamattomiin viljahiutaleisiin	15	3-A
1904 20 91	Paahtamattomista viljahiutaleista tai paahtamattomien viljahiutaleiden ja paahdettujen viljahiutaleiden tai paisutetun viljan sekoituksesta saadut elintarvikevalmisteet, maissiin pohjautuvat (eivät kuitenkaan myslin kaltaiset valmisteet, jotka perustuvat paahtamattomiin viljahiutaleisiin)	15	3-A
1904 20 99	Paahtamattomista viljahiutaleista tai paahtamattomien viljahiutaleiden ja paahdettujen viljahiutaleiden tai paisutetun viljan sekoituksesta saadut elintarvikevalmisteet (eivät kuitenkaan maissista tai riisistä saadut eivätkä myslin kaltaiset valmisteet, jotka perustuvat paahtamattomiin viljahiutaleisiin)	15	3-A
1905 10 00	Näkkileipä	15	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
1905 31 99	Makeat keksit, myös kaakaota sisältävät, alle 8 prosenttia maitorasvaa sisältävät (eivät kuitenkaan suklaalla tai kaakaovalmisteilla päällystetyt tai peitetyt eivätkä täytekeksit)	15	5-A
1905 32 11	Vohvelit ja vohvelikeksit, myös kaakaota sisältävät, suklaalla tai kaakaovalmisteilla päällystetyt tai peitetyt, tuotetta lähinnä oleva pakkaus enintään 85 g (ei kuitenkaan, jos vesipitoisuus yli 10 painoprosenttia)	15	3-A
1905 32 99	Vohvelit ja vohvelikeksit, myös kaakaota sisältävät, myös täytetyt (eivät kuitenkaan suklaalla tai kaakaovalmisteilla päällystetyt tai peitetyt, suolatut eivätkä vohvelit ja vohvelikeksit, joiden vesipitoisuus on yli 10 painoprosenttia)	15	5-A
1905 40 10	Korput	15	5-A
1905 90 30	Ruokaleipä, lisättyä hunajaa, munaa, juustoa tai hedelmää sisältämätön, myös sokeria tai rasvaa enintään 5 prosenttia kuivapainosta sisältävä	10	5-A
1905 90 45	Keksit ja pikkuleivät (eivät kuitenkaan makeat keksit)	10	5-A
1905 90 55	Puristetut tai paisutetut tuotteet, maustetut tai suolatut (ei kuitenkaan näkkileipä, korput, paahdettu leipä ja sen kaltaiset paahdetut tuotteet eivätkä vohvelit ja vohvelikeksit)	10	5-A
1905 90 60	Hedelmäpiirakat, rusinaleipä ("currant bread"), pullat ("panettone"), marengit, joulupulla ("Christmas stollen"), voisarvet ja muuta leipomatuotteet, joissa on lisättyä makeutusainetta (ei kuitenkaan näkkileipä, maustekakut ja niiden kaltaiset tuotteet, makeat keksit, vohvelit, vohvelikeksit eivätkä korput)	10	5-A
1905 90 90	Pizzat, quichet ja muut makeuttamattomat leipomatuotteet (ei kuitenkaan näkkileipä, maustekakut ja niiden kaltaiset tuotteet, makeat keksit, vohvelit, vohvelikeksit, korput ja niiden kaltaiset paahdetut tuotteet, ruokaleipä, ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikap-selit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet)	10	3-A
2001 90 70	Makeat ja miedot paprikat, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt	20	3-A
2002 10 10	Kuoritut tomaatit, kokonaiset tai paloittelut, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt	20	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2002 10 90	Kuorimattomat tomaatit, kokonaiset tai paloitetut, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt	20	5-A
2002 90 11	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus alle 12 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino yli 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	5-A
2002 90 19	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus alle 12 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	5-A
2002 90 31	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus vähintään 12 mutta enintään 30 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino yli 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	3-A
2002 90 39	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus vähintään 12 mutta enintään 30 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	3-A
2002 90 91	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus yli 30 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino yli 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	3-A
2002 90 99	Tomaatit, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, kuiva-ainepitoisuus yli 30 prosenttia, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg (eivät kuitenkaan kokonaiset tai paloitetut tomaatit)	20	3-A
2004 90 50	Herneet (<i>Pisum sativum</i>) ja vihreät pavut (" <i>Phaseolus spp.</i> "), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, jäädytetyt	10	3-A
2005 40 00	Herneet (<i>Pisum Sativum</i>), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt (eivät kuitenkaan jäädytetyt)	25	5-A
2005 51 00	Silvityt pavut (<i>Vigna spp.</i> ja <i>Phaseolus spp.</i>), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt (eivät kuitenkaan jäädytetyt)	15	5-A
2005 80 00	Sokerimaissi (<i>Zea mays var. saccharata</i>), muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistettu tai säilötty (ei kuitenkaan jäädytetty)	10	3-A
2005 99 50	Kasvissekoitukset, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, jäädyttämättömät	15	3-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2005 99 90	Kasvikset, muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, jäädyttämättömät (eivät kuitenkaan sokerilla säilötyt, alanimikkeen 2005 10 homogenoidut kasvikset eivätkä tomaatit, sienet, multasienet (tryffelit), perunat, hapankaali, herneet (Pisum sativum), pavut (Vigna spp. ja Phaseolus spp.), parsa, oliivit, sokerimaissi (Zea mays var. saccharata), bambunidut, tuliset Capsicum-sukuiset hedelmät, kaprikset, artisokat, porkkanat eivätkä kasvissekoitukset	15	3-A
2007 99 10	Keittämällä valmistettu luumusose ja -pasta, sokeripitoisuus yli 30 painoprosenttia, yli 100 kg:n pakkauksissa, teolliseen valmistukseen tarkoitetut	10	5-A
2007 99 31	Keittämällä valmistetut kirsikkahillot, -hyytelöt, -marmelaatit, -soseet ja -pastat, sokeripitoisuus yli 30 painoprosenttia (eivät kuitenkaan alanimikkeen 2007 10 homogenoidut valmisteet)	10	5-A
2007 99 33	Keittämällä valmistetut mansikkahillot, -hyytelöt, -marmelaatit, -soseet ja -pastat, sokeripitoisuus yli 30 painoprosenttia (eivät kuitenkaan alanimikkeen 2007 10 homogenoidut valmisteet)	10	5-A
2007 99 35	Keittämällä valmistetut vadelmahillot, -hyytelöt, -marmelaatit, -soseet ja -pastat, sokeripitoisuus yli 30 painoprosenttia (eivät kuitenkaan alanimikkeen 2007 10 homogenoidut valmisteet)	10	5-A
2009 50 10	Tomaattimehu, kuiva-aineen määrä alle 7 prosenttia, lisättyä sokeria sisältävä, käymätön (ei kuitenkaan lisättyä alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 50 90	Tomaattimehu, kuiva-aineen määrä alle 7 prosenttia, käymätön (ei kuitenkaan lisättyä sokeria tai alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 11	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 67 20 °C:ssa, arvo enintään 22 euroa/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 19	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 67 20 °C:ssa, arvo yli 22 euroa/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 51	Tiivistetty viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 18 euroa/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2009 69 59	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 18 euroa/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan tiivistetty eikä alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 71	Tiivistetty viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo enintään 18 euroa/100 kg, lisättyä sokeria yli 30 prosenttia sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 79	Tiivistetty viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo enintään 18 euroa/100 kg, lisättyä sokeria yli 30 prosenttia sisältävä (ei kuitenkaan tiivistetty eikä alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 69 90	Viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, Brix-arvo yli 30 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo enintään 18 €/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan yli 30 prosenttia lisättyä sokeria sisältävä eikä alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 71 10	Omenamehu, käymätön, Brix-arvo enintään 20 20 °C:ssa, arvo yli 18 €/100 kg, lisättyä sokeria sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 71 91	Omenamehu, käymätön, Brix-arvo enintään 20 20 °C:ssa, arvo enintään 18 euroa/100 kg, lisättyä sokeria sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 79 19	Omenamehu, käymätön, Brix-arvo yli 67 20 °C:ssa, arvo yli 22 euroa/100 kg, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 79 93	Omenamehu, käymätön, Brix-arvo yli 20 mutta enintään 67 20 °C:ssa, arvo enintään 18 euroa/100 kg, enintään 30 prosenttia lisättyä sokeria sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä)	15	5-A
2009 80 96	Kirsikkamehu, käymätön, Brix-arvo enintään 67 20 °C:ssa (ei kuitenkaan lisättyä sokeria sisältävä eikä alkoholia sisältävä)	10	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2009 80 99	Hedelmä- tai kasvismehu, käymätön, Brix-arvo enintään 67 20 °C:ssa (ei kuitenkaan lisättyä sokeria sisältävä, alkoholia sisältävä, sekamehu, sitrushedelmämehu, guavasta, mangosta, mangostanista, papaijasta, tamarindista, cashew-omenasta, litsistä, jakkipuun hedelmästä, sapotillasta, passiohedelmästä, karambolasta tai pitahajasta valmistettu mehu, ananasmehu, tomaattimehu, viinirypälemehu, myös rypäleen puristemehu ”grape must”, omenamehu, päärynämehu, kirsikkamehu ja Vaccinium macrocarpon -lajin hedelmistä valmistettu mehu)	10	5-A
2009 90 51	Hedelmämehestä, myös rypäleen puristemehusta (”grape must”) ja kasvismehusta, valmistettu sekamehu, käymätön Brix-arvo enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 30 euroa/100 kg, lisättyä sokeria sisältävä (ei kuitenkaan alkoholia sisältävä eivätkä omena- ja päärynämehun tai sitrushedelmä- ja ananasmehun sekoitukset)	15	3-A
2009 90 59	Hedelmämehestä, myös rypäleen puristemehusta (”grape must”) ja kasvismehusta, valmistettu sekamehu, käymätön Brix-arvo enintään 67 20 °C:ssa, arvo yli 30 euroa/100 kg (ei kuitenkaan lisättyä sokeria sisältävä eikä alkoholia sisältävä eivätkä omena- ja päärynämehun tai sitrushedelmä- ja ananasmehun sekoitukset)	15	5-A
2204 10 19	Tuoreista rypäleistä valmistettu kuohuviini, jonka todellinen alkoholipitoisuus on vähintään 8,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan samppanja)	0,5 euroa/l	5-A
2204 10 91	Asti spumante, todellinen alkoholipitoisuus alle 8,5 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 10 99	Tuoreista rypäleistä valmistettu kuohuviini, jonka todellinen alkoholipitoisuus on alle 8,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Asti spumante)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 10	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevoity viini, pulloissa, jotka on suljettu sienemuotoisella korkilla, joka on tuettu sitein tai kiinnikkein, enintään 2 litraa vetävissä astioissa; viini muissa astioissa, joissa hiilidioksidin aikaansaama ylipaine nesteessä on vähintään 1 baari, mutta alle 3 baaria 20 °C:ssa mitattuna, enintään 2 litraa vetävissä astioissa (ei kuitenkaan kuohuviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 11	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Alsace, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 12	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Bordeaux, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 13	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Burgundy, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 21 17	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Val de Loire, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 18	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Mosel-Saar-Ruwer, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 19	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Pfalz, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 22	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Rheinhesse, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 23	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Tokaj (esim. Aszu, Szamorodni, Máslás ja Fordítás), enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 24	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Lazio, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 26	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Toscana, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 27	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Trentino, Alto Adige ja Friuli, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 28	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Veneto, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 32	"Vinho verde"-luokkaan kuuluva laatuvalkoviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 34	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Penedés, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 21 36	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Rioja, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 37	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Valencia, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 38	Erityisalueilla tuotettu laatuvalkoviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Alsace, Bordeaux, Burgundy, Val de Loire, Mosel-Saar-Ruwer, Pfalz, Rheinhessen, Tokaj, Lazio, Toscana, Trentino, Alto Adige, Friuli, Veneto, vinho verde, Penedés, Rioja ja Valencia eikä kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 42	Laatuviini, tuotantoalue Bordeaux, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 43	Laatuviini, tuotantoalue Burgundy, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 44	Laatuviini, tuotantoalue Beaujolais, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 46	Laatuviini, tuotantoalue Côtes-du-Rhône, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 47	Laatuviini, tuotantoalue Languedoc-Roussillon, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 48	Laatuviini, tuotantoalue Val de Loire, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 62	Laatuviini, tuotantoalue Piemonte, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 21 66	Laatuviini, tuotantoalue Toscana, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 67	Laatuviini, tuotantoalue Trentino ja Alto Adige, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 68	Laatuviini, tuotantoalue Veneto, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 69	Laatuviini, tuotantoalue Dao, Bairrada ja Douro, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 71	Laatuviini, tuotantoalue Navarra, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 74	Laatuviini, tuotantoalue Penedés, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 76	Laatuviini, tuotantoalue Rioja, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 77	Laatuviini, tuotantoalue Valdepeñas, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 78	Erityisalueilla tuotettu laatuviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Bordeaux, Burgundy, Beaujolais, Côtes-du-Rhône, Languedoc-Roussillon, Val de Loire, Piemonte, Toscana, Trentino, Alto Adige, Veneto, Dao, Bairrada, Douro, Navarra, Penedés, Rioja, Valdepeñas, kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 79	Tuoreista rypäleistä valmistettu laatuvalkoviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä erityisalueilla tuotettu laatuviini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 21 80	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini; muu kuin nimikkeeseen 2009 kuuluva rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty tai keskeytetty alkoholia lisäämällä, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 81	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Tokaj (esim. Aszu, Szamorodni, Máslás ja Fordítás), enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 82	Erityisalueilla tuotettu laatuvalkoviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Tokaj, kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 83	Erityisalueilla tuotettu kaatuviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 84	Tuoreista rypäleistä valmistettu valkoviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä erityisalueilla tuotettu laatuviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 85	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini ja rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty tai keskeytetty alkoholia lisäämällä, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 87	Marsala, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 88	Samos ja Muscat de Lemnos, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 89	Portviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 91	Madeiraviini ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 21 92	Sherry, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 93	Tokaj (Aszu ja Szamorodni), enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 94	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, Marsala, Samos, Muscat de Lemnos, portviini, madeiraviini, Setubalista peräisin oleva muskatelliviini eikä sherry)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 95	Portviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 96	Madeiraviini, sherry ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 97	Tokaj (Aszu ja Szamorodni), enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 98	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan portviini, madeiraviini, sherry eikä Setubalista peräisin oleva muskatelliviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 21 99	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, enintään 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 10	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, pulloissa, jotka on suljettu sienemuotoisella korkilla, joka on tuettu sitein tai kiinnikkein, yli 2 litraa vetävissä astioissa; viini muissa astioissa, joissa hiilidioksidin aikaansaama ylipaine nesteessä on vähintään 1 baari, mutta alle 3 baaria 20 °C:ssa mitattuna, yli 2 litraa vetävissä astioissa (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 11	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Tokaj (esim. Aszu, Szamorodni, Máslás ja Fordítás), yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 12	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Bordeaux, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 29 13	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Burgundy, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 17	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Val de Loire, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 18	Erityisalueilla tuotettu laatuvalkoviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Tokaj, Bordeaux, Burgundy, Val de Loire, kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 42	Laatuviini, tuotantoalue Bordeaux, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 43	Laatuviini, tuotantoalue Burgundy, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 44	Laatuviini, tuotantoalue Beaujolais, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 46	Laatuviini, tuotantoalue Côtes-du-Rhône, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 47	Laatuviini, tuotantoalue Languedoc-Roussillon, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 48	Laatuviini, tuotantoalue Val de Loire, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 58	Erityisalueilla tuotettu laatuviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Bordeaux, Burgundy, Beaujolais, Côtes-du-Rhône, Languedoc-Roussillon, Val de Loire, kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituuimmustulli	Luokka
2204 29 62	Valkoviini, tuotantoalue Sisilia, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä erityisalueilla tuotettu laatuviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 64	Valkoviini, tuotantoalue Veneto, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä erityisalueilla tuotettu laatuviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 65	Tuoreista rypäleistä valmistettu valkoviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä Sisiliassa ja Venetossa tuotettu viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 71	Viini, tuotantoalue Puglia (Apulia), yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 72	Viini, tuotantoalue Sisilia, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 75	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini ja rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty tai keskeytetty alkoholia lisäämällä, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 13 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, Pugliassa (Apuliassa) ja Sisiliassa tuotettu viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 77	Laatuvalkoviini, tuotantoalue Tokaj (esim. Aszu, Szamorodni, Máslás ja Fordítás), yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 78	Erityisalueilla tuotettu laatuvalkoviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan Tokaj, kuohuviini eikä helmeilevä viini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 82	Erityisalueilla tuotettu laatuviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 83	Tuoreista rypäleistä valmistettu valkoviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan erityisalueilla tuotettu laatuviini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suositusmuustulli	Luokka
2204 29 84	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini ja rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty tai keskeytetty alkoholia lisäämällä, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 13 mutta enintään 15 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini eikä pöytävalkoviini)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 87	Marsala, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 88	Samos ja Muscat de Lemnos, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 89	Portviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 91	Madeiraviini ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 92	Sherry, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 93	Tokaj (Aszu ja Szamorodni), yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 94	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 15 mutta enintään 18 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan kuohuviini, helmeilevä viini, erityisalueilla tuotettu laatuviini, pöytävalkoviini, Marsala, Samos, Muscat de Lemnos, portviini, madeiraviini, Setubalista peräisin oleva muskatelliviini eikä sherry)	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 95	Portviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 96	Madeiraviini, sherry ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 29 98	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 18 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan portviini, madeiraviini, sherry eikä Setubalista peräisin oleva muskatelliviini)	0,5 euroa/l	5-A

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
2204 29 99	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, yli 2 litraa vetävissä astioissa, todellinen alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia	0,5 euroa/l	5-A
2204 30 10	Rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty muuten kuin alkoholia lisäämällä, todellinen alkoholipitoisuus yli 1 tilavuusprosentti (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)	0,5 euroa/l	5-A
2204 30 92	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistetty 22 ryhmän 7 lisähuomautuksen mukaisesti, tiheys enintään 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)	0,5 euroa/l	5-A
2204 30 94	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistämätön, tiheys enintään 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)	0,5 euroa/l	5-A
2204 30 96	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistetty 22 ryhmän 7 lisähuomautuksen mukaisesti, tiheys yli 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)	0,5 euroa/l	5-A
2204 30 98	Rypäleen puristemehu ("grape must"), käymätön, tiivistämätön, tiheys yli 1,33 g/cm ³ 20 °C:ssa, todellinen alkoholipitoisuus enintään 1 mutta yli 0,5 tilavuusprosenttia (ei kuitenkaan rypäleen puristemehu ("grape must"), jonka käyminen on estetty alkoholia lisäämällä)	0,5 euroa/l	5-A
2208 20 40	Raakatisleet, yli 2 litraa vetävissä astioissa	0,5 euroa/l	5-A
2208 20 62	Konjakki, yli 2 litraa vetävissä astioissa	0,5 euroa/l	5-A
2208 20 64	Armanjakki, yli 2 litraa vetävissä astioissa	0,5 euroa/l	5-A
2208 20 87	Brandy de Jerez, yli 2 litraa vetävissä astioissa	0,5 euroa/l	5-A
2208 20 89	Väkevät alkoholijuomat, rypäleviinistä tai viininvalmistuksen puristejäännöksestä tislaamalla valmistetut, yli 2 litraa vetävissä astioissa (ei kuitenkaan raakatisle, konjakki, armanjakki, grappa ja brandy de Jerez)	0,5 euroa/l	5-A
2523 10 00	Sementtiklinkkerit	10	5
2523 29 00	Portlandsementti (ei kuitenkaan valkosementti, myös keinotekoisesti värjätty)	10	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
3917 21 10	Jäykät putket, eteenipolymeereistä valmistetut, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 21 90	Jäykät putket, eteenipolymeereistä valmistetut (eivät kuitenkaan saumattomat ja ainoastaan määräpituusiksi leikatut)	6,5	5
3917 22 10	Jäykät putket, eteenipolymeereistä valmistetut, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 22 90	Jäykät putket, propeenipolymeereistä valmistetut (eivät kuitenkaan saumattomat ja ainoastaan määräpituusiksi leikatut)	6,5	5
3917 23 10	Jäykät putket, vinyylidikloridipolymeereistä valmistetut, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 23 90	Jäykät putket, vinyylidikloridipolymeereistä valmistetut (eivät kuitenkaan saumattomat ja ainoastaan määräpituusiksi leikatut)	6,5	5
3917 31 00	Taipuisat putket ja letkut, jotka kestävät vähintään 27,6 MPa:n paineen	6,5	5
3917 32 10	Taipuisat putket ja letkut, kondensaatio- tai vaelluspolymerointituotteista valmistetut, myös kemiallisesti muunnetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 32 31	Taipuisat putket ja letkut, eteenipolymeereistä valmistetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 32 35	Taipuisat putket ja letkut, vinyylidikloridipolymeereistä valmistetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut	6,5	5
3917 32 39	Taipuisat putket ja letkut, additiopolymerointituotteista valmistetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut (ei kuitenkaan eteenipolymeereistä ja vinyylidikloridipolymeereistä valmistetut)	6,5	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
3917 32 51	Taipuisat putket ja letkut, muovista valmistetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut (eivät kuitenkaan additio-, kondensaatio- tai vaelluspolymerointituotteista valmistetut, myös kemiallisesti muunnetut)	6,5	5
3917 32 91	Tekosuoli (makkarankuoret) (ei kuitenkaan kovetettua valkuaisainetta eikä selluloosamuovia)	6,5	5
3917 32 99	Taipuisat putket ja letkut, muovista valmistetut, vahvistamattomat ja muihin aineisiin muuten yhdistämättömät, joissa ei ole liitos- tai muita osia (eivät kuitenkaan saumattomat, ainoastaan määräpituusiksi leikatut eikä tekosuoli)	6,5	5
3917 39 12	Taipuisat putket ja letkut, kondensaatio- tai vaelluspolymerointituotteista valmistetut, myös kemiallisesti muunnetut, vahvistetut tai muihin aineisiin muuten yhdistetyt, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut (eivät kuitenkaan putket, jotka kestävät vähintään 27,6 MPa:n paineen)	6,5	3
3917 39 15	Taipuisat putket ja letkut, additiopolymerointituotteista valmistetut, vahvistetut tai muihin aineisiin muuten yhdistetyt, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut (eivät kuitenkaan putket ja letkut, jotka kestävät vähintään 27,6 MPa:n paineen)	6,5	3
3917 39 19	Taipuisat putket ja letkut, muovista valmistetut, vahvistetut tai muihin aineisiin muuten yhdistetyt, saumattomat, pituus suurempi kuin suurin poikkileikkausmitta, myös pintakäsitellyt mutta ei enempää valmistetut (eivät kuitenkaan additio-, kondensaatio- tai vaelluspolymerointituotteista valmistetut eivätkä tuotteet, jotka kestävät vähintään 27,6 MPa:n paineen)	6,5	3
3917 39 90	Taipuisat putket ja letkut, muovista valmistetut, vahvistetut tai muihin aineisiin muuten yhdistetyt (eivät kuitenkaan saumattomat tai ainoastaan määräpituusiksi leikatut; putket, jotka kestävät vähintään 27,6 MPa:n paineen)	6,5	3
3917 40 00	Liitos- ja muut osat, esim. liitoskappaleet, kulmakappaleet ja laipat, muovia, putkiin ja letkuihin	6,5	3
3922 10 00	Kylpyammeet, suihkualtaat, huuhtelualtaat ja pesualtaat, muovia-	6,5	3
3922 20 00	Wc-istuinrenkaat ja -kannet, muovia	6,5	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
3922 90 00	Pesuistuimet, wc-altaat, huuhtelusäiliöt ja niiden kaltaiset saniteettitarvikkeet, muovia (eivät kuitenkaan kylpyammeet, suihkualtaat, huuhtelualtaat, pesualtaat sekä wc-istuinrenkaat ja -kannet)	6,5	3
3923 10 00	Rasiat, laatikot (myös sälelaatikot), kotelot ja niiden kaltaiset tavarat, tavaroiden kuljettamiseen tai pakkaamiseen, muovia	6,5	3
3923 21 00	Säkit, kassit ja pussit (myös tötteröt), eteenipolymeeriä	6,5	3
3923 29 10	Säkit, kassit ja pussit (myös tötteröt), polyvinyylikloridia	6,5	3
3923 29 90	Säkit, kassit ja pussit (myös tötteröt), muovia (ei kuitenkaan polyvinyylikloridia tai eteenipolymeeriä)	6,5	3
3923 30 10	Pullot, myös koripullot, ja niiden kaltaiset tavarat, tavaroiden kuljettamiseen tai pakkaamiseen, muovia, enintään 2 litraa vetävät	6,5	3
3923 30 90	Pullot, myös koripullot, ja niiden kaltaiset tavarat, tavaroiden kuljettamiseen tai pakkaamiseen, muovia, yli 2 litraa vetävät	6,5	3
3923 50 90	Muoviset tulpat, kannet, kapselit, korkit ja muut sulkimet (eivät kuitenkaan pullojen korkit ja kapselit)	6,5	3
3923 90 90	Tavaroiden kuljettamiseen tai pakkaamiseen käytettävät muovitarvikkeet (eivät kuitenkaan rasiat, laatikot (myös sälelaatikot), kotelot ja niiden kaltaiset tavarat; säkit, kassit ja pussit (myös tötteröt); pullot, myös koripullot, ja niiden kaltaiset tavarat; puolat, koopit, pupiinat (bobiinit) ja niiden kaltaiset pohjalliset; tulpat, kannet, kapselit, korkit ja muut sulkimet; putkeksi valmistettu muoviverkko)	6,5	3
3924 10 00	Pöytä- ja keittiöesineet, muovia	6,5	3
3924 90 11	Regeneroidusta selluloosasta valmistetut sienet, talous- tai toalettikäyttöön	6,5	3
3924 90 90	Talous- ja toalettiesineet, muovia, muut kuin regeneroidusta selluloosasta valmistettu (eivät kuitenkaan pöytä- ja keittiöesineet, kylpyammeet, suihkualtaat, pesualtaat, pesuistuimet, wc-altaat, wc-istuinrenkaat ja -kannet, huuhtelusäiliöt ja niiden kaltaiset saniteettitarvikkeet)	6,5	3
3925 10 00	Säiliöt, altaat, sammiot ja niiden kaltaiset astiat, muovia, vetoisuus yli 300 l	6,5	3
3925 20 00	Ovet, ikkunat, ovenkarmit, ikkunankehukset ja -karmit sekä kynnykset, muovia	6,5	3
3925 30 00	Ikkunaluukut, kaihtimet (myös sälekaihtimet) ja niiden kaltaiset tavarat sekä niiden osat (eivät kuitenkaan helat ja niiden kaltaiset tavarat)	6,5	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
3925 90 10	Helat ja varusteet, jotka on tarkoitettu pysyvästi asennettaviksi oviin, ikkunoihin, portaisiin, seiniin tai muihin rakennuksen osiin, muovia	6,5	3
3925 90 20	Sähköjohtojen kaapelitelineet, muovia	6,5	3
3925 90 80	Rakennustarvikkeet lattioiden, seinien, väliseinien, kattojen yms. valmistukseen, räystäskourut ja niiden tarvikkeet, kaiteet, aidat ja niiden kaltaiset, asennettavat hyllystöt esim. myymälöihin, tehtaisiin, työpa-joihin tai varastoihin, rakennustaiteelliset koristeet esim. uurteet, holvit ja friisit, muovia, muualle kuulu-mattomat	6,5	3
3926 20 00	Vaatteet ja vaattetarvikkeet, jotka on valmistettu ompelemalla tai liimaamalla yhteen muovilevyjä, myös kintaat ja muut käsi-ineet	6,5	3
3926 90 97	Muovitavarat ja muista nimikkeiden 3901–3914 aineista valmistetut tavarat, muualle kuulumattomat	6,5	5
5702 41 10	Axminster-matot, villaa tai hienoa eläimenkarvaa, kudotut, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, nukalliset, sovitetut	12	5
5702 41 90	Matot ja muut lattianpäällysteet, villaa tai hienoa eläimenkarvaa, kudotut, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, nukalliset, sovitetut (eivät kuitenkaan kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset käsin kudotut matot eivätkä axminster-matot)	12	5
5702 42 10	Axminster-matot, tekstiilitekokuaituainetta, kudotut, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, nukalliset, sovitetut	20	5
5702 42 90	Matot ja muut lattianpäällysteet, tekstiilitekokuaituainetta, kudotut, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, nukalliset, sovitetut (eivät kuitenkaan kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset käsin kudotut matot eivätkä axminster-matot)	20	5
5702 49 00	Matot ja muut lattianpäällysteet, kasveista saatua tekstiiliainetta tai karkeaa eläimenkarvaa, kudotut, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, nukalliset, sovitettomat (eivät kuitenkaan kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset käsin kudotut matot eivätkä kookoskuidusta valmistetut lattianpäällysteet)	12	5
5703 10 00	Matot ja muut lattianpäällysteet, villaa tai hienoa eläimenkarvaa, tuftatut, neulahuopaa, myös sovitetut	12	5
5703 20 19	Matot ja muut lattianpäällysteet, nailonia tai muuta polyamidia, tuftatut, neulahuopaa, myös sovitetut, painetut (eivät kuitenkaan laatat, joiden pinta-ala on enintään 0,3 m ²)	12,5	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
5703 20 99	Matot ja muut lattianpäällysteet, nailonia tai muuta polyamidia, tuftatut, neulahuopaa, myös sovitetut (eivät kuitenkaan painetut eivätkä laatat, joiden pinta-ala on enintään 0,3 m ²)	12,5	5
5703 30 19	Matot ja muut lattianpäällysteet, polypropeenaa, tuftatut, neulahuopaa, myös sovitetut (eivät kuitenkaan laatat, joiden pinta-ala on enintään 0,3 m ²)	12,5	5
5704 90 00	Matot ja muut lattianpäällysteet, huopaa, tuftaamattomat ja flokkaamattomat, myös sovitetut (eivät kuitenkaan laatat, joiden pinta-ala on enintään 0,3 m ²)	12	5
5705 00 30	Matot ja muut lattianpäällysteet, tekstiilitekokuittainetta, myös sovitetut (eivät kuitenkaan solmitut, kudotut, tuftatut eikä neulahuopaa tai huopaa)	12	5
5705 00 90	Matot ja muut lattianpäällysteet, kasveista saatua tekstiiliainetta tai karkeaa eläimenkarvaa, myös sovitetut (eivät kuitenkaan solmitut, kudotut, tuftatut eikä neulahuopaa tai huopaa)	12	5
6101 20 90	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, lappuhaalarit ja pitkät housut)	12	5
6101 30 90	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, lappuhaalarit ja pitkät housut)	12	5
6102 20 90	Naisten tai tyttöjen anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, leningit, hameet, housuhameet, pitkät housut ja lappuhaalarit)	12	5
6102 30 90	Naisten tai tyttöjen anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, leningit, hameet, housuhameet, pitkät housut ja lappuhaalarit)	12	5
6103 32 00	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6103 33 00	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6103 42 00	Miesten tai poikien pitkät housut, lappuhaalarit, polvi-housut ja shortsit, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan uima-asut ja alushousut)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6103 43 00	Miesten tai poikien pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan uima-asut ja alushousut)	12	5
6104 32 00	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6104 33 00	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6104 39 00	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai synteettikuidusta valmistetut eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6104 42 00	Naisten tai tyttöjen leningit, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan alushameet)	12	5
6104 43 00	Naisten tai tyttöjen leningit, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan alushameet)	12	5
6104 44 00	Naisten tai tyttöjen leningit, muuntokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan alushameet)	12	5
6104 49 00	Naisten tai tyttöjen leningit, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuiduista valmistetut eivätkä alushameet)	12	5
6104 52 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan alushameet)	12	3
6104 53 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan alushameet)	12	3
6104 59 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai synteettikuidusta valmistetut eivätkä alushameet)	12	3
6104 62 00	Naisten tai tyttöjen, pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan pikkuhousut ja uima-asut)	12	3
6104 63 00	Naisten tai tyttöjen, pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, synteettikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan pikkuhousut ja uima-asut)	12	3
6104 69 00	Naisten tai tyttöjen, pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai synteettikuidusta valmistetut eivätkä pikkuhousut ja uima-asut)	12	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituuimmustulli	Luokka
6105 10 00	Miesten tai poikien paidat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan yöpaidat, T-paidat, aluspaidat ja niiden kaltaiset paidat)	12	5
6105 20 10	Miesten tai poikien paidat, synteetikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan yöpaidat, T-paidat, aluspaidat ja niiden kaltaiset paidat)	12	5
6106 10 00	Naisten tai tyttöjen puserot, myös paitapuserot, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan T-paidat ja aluspaidat)	12	5
6106 20 00	Naisten tai tyttöjen puserot, myös paitapuserot, teko-kuitua, neulosta (eivät kuitenkaan T-paidat ja aluspaidat)	12	5
6107 11 00	Miesten tai poikien alushousut, puuvillaa, neulosta	12	5
6107 12 00	Miesten tai poikien alushousut, tekokuitua, neulosta	12	5
6107 19 00	Miesten tai poikien alushousut, muuta tekstiiliainetta, neulosta (ei kuitenkaan puuvillaa eikä tekokuitua)	12	5
6107 21 00	Miesten tai poikien yöpaidat ja pyjamat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan aluspaidat ja niiden kaltaiset paidat)	12	5
6107 22 00	Miesten tai poikien yöpaidat ja pyjamat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan aluspaidat ja niiden kaltaiset paidat)	12	5
6108 21 00	Naisten tai tyttöjen pikkuhousut ja muut alushousut, puuvillaa, neulosta	12	5
6108 22 00	Naisten tai tyttöjen pikkuhousut ja muut alushousut, tekokuitua, neulosta	12	5
6108 29 00	Naisten tai tyttöjen pikkuhousut ja muut alushousut, tekstiiliainetta, neulosta (ei kuitenkaan puuvillaa eikä tekokuitua)	12	5
6108 31 00	Naisten tai tyttöjen yöpaidat ja pyjamat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan T-paidat, aluspaidat ja aamupuvut (negliges))	12	5
6108 32 00	Naisten tai tyttöjen yöpaidat ja pyjamat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan T-paidat, aluspaidat ja aamupuvut (negliges))	12	5
6108 91 00	Naisten tai tyttöjen aamupuvut (negliges), kylpytakit, aamutakit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan aluspaidat, alushameet, pikkuhousut ja muut alushousut, yöpaidat, pyjamat, rintaliivit, lantioliivit, korsetit eivätkä niiden kaltaiset tavarat)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6108 92 00	Naisten tai tyttöjen aamupuvut (negliges), kylpytakit, aamutakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan aluspaidat, alushameet, pikkuhousut ja muut alushousut, yöpaidat, pyjamat, rintaliivit, lantioliivit, korsetit eivätkä niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6109 10 00	T-paidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat, puuvillaa, neulosta	12	3
6109 90 30	T-paidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat, tekokuitua, neulosta-	12	3
6109 90 90	T-paidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai teko-kuidusta valmistetut)	12	3
6110 11 10	Neulepuserot ja pujopaidat, joissa on vähintään 50 painoprosenttia villaa ja joiden paino on vähintään 600 g/kappale, neulosta	12	5
6110 11 30	Miesten tai poikien neulepuserot, pujopaidat, neule-takit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, villaa, neulosta (eivät kuitenkaan neulepuserot ja pujopaidat, joissa on vähintään 50 painoprosenttia villaa ja joiden paino on vähintään 600 g/kappale eivätkä toppaliivit)	12	5
6110 11 90	Naisten tai tyttöjen neulepuserot, pujopaidat, neule-takit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, villaa, neulosta (eivät kuitenkaan neulepuserot ja pujopaidat, joissa on vähintään 50 painoprosenttia villaa ja joiden paino on vähintään 600 g/kappale eivätkä toppaliivit)	12	5
6110 20 10	Kevyet, tiheäsilukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pystykaulus, puuvillaa, neulosta	12	3
6110 20 91	Miesten tai poikien neulepuserot, pujopaidat, neule-takit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan kevyet, tiheäsilukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pysty-kaulus, eivätkä toppaliivit)	12	3
6110 20 99	Naisten tai tyttöjen neulepuserot, pujopaidat, neule-takit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan kevyet, tiheäsilukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pysty-kaulus, eivätkä toppaliivit)	12	3
6110 30 10	Kevyet, tiheäsilukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pystykaulus, tekokuitua, neulosta-	12	5
6110 30 91	Miesten tai poikien neulepuserot, pujopaidat, neule-takit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan kevyet, tiheäsilukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pysty-kaulus, eivätkä toppaliivit)-	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6110 30 99	Naisten tai tyttöjen neulepuserot, pujopaidat, neuletakit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, neulosta (eivät kuitenkaan kevyet, tiheäsilmukkaiset puserot tai pujopaidat, joissa on poolo- tai pysty-kaulus, eivätkä toppaliivit)	12	5
6115 21 00	Sukkahousut, synteetikuitua, neulosta, yksinkertainen lanka alle 67 desitexiä (eivät kuitenkaan tukisukat)	12	3
6115 22 00	Sukkahousut, synteetikuitua, neulosta, yksinkertainen lanka vähintään 67 desitexiä (eivät kuitenkaan tukisukat)	12	3
6115 29 00	Sukkahousut, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan tukisukat, synteetikuidusta valmistetut eivätkä vauvojen sukat)	12	3
6115 95 00	Pitkät sukat ja polvisukat, puolisukat ja niiden kaltaiset sukat, myös jalkineet, joissa ei ole kiinnitettyä anturaa, puuvillaa, neulosta (eivät kuitenkaan tukisukat, sukkahousut, naisten pitkät sukat ja polvisukat, joissa yksinkertainen lanka alle 67 desitexiä, eivätkä vauvojen sukat)	12	3
6115 96 91	Naisten sukat, synteetikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan tukisukat, sukkahousut, naisten pitkät sukat, joissa yksinkertainen lanka alle 67 desitexiä, eivätkä polvisukat)	12	3
6115 96 99	Pitkät sukat, puolisukat, ja niiden kaltaiset sukat, myös jalkineet, joissa ei ole kiinnitettyä anturaa, synteetikuitua, neulosta (eivät kuitenkaan tukisukat, naisten sukka-housut, pitkät sukat ja polvisukat eivätkä vauvojen sukat)	12	3
6115 99 00	Pitkät sukat, polvisukat, puolisukat ja niiden kaltaiset sukat, myös jalkineet, joissa ei ole kiinnitettyä anturaa, tekstiiliainetta, neulosta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai synteetikuidusta valmistetut eivätkä tukisukat, sukka-housut, naisten pitkät sukat ja polvisukat, joissa yksinkertainen lanka alle 67 desitexiä, eivätkä vauvojen sukat)	12	3
6201 11 00	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6201 12 10	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, paino enintään 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6201 12 90	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, paino yli 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6201 13 10	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, paino enintään 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6201 13 90	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, paino yli 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6201 19 00	Miesten tai poikien päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset, tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuiduista valmistetut eikä neulosta)	12	3
6201 91 00	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit ja pitkät housut)	12	3
6201 92 00	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, pitkät housut ja hiihtopukujen yläosat)	12	3
6201 93 00	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, pitkät housut ja hiihtopukujen yläosat)	12	3
6201 99 00	Miesten tai poikien anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuiduista valmistetut eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit ja pitkät housut)	12	3
6202 11 00	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6202 12 10	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, paino enintään 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6202 12 90	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa, paino yli 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6202 13 10	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, paino enintään 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6202 13 90	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua, paino yli 1 kg/kappale (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6202 19 00	Naisten tai tyttöjen päällystakit, sadetakit, autoilutakit, viitat, kaavut ja niiden kaltaiset, tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuuduista valmistetut eikä neulosta)	12	3
6202 91 00	Naisten tai tyttöjen anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit ja pitkät housut)	12	3
6202 92 00	Naisten ja tyttöjen anorakit, tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, jakut, takit, bleiserit, pitkät housut ja hiihtoasujen yläosat)	12	3
6202 93 00	Naisten tai tyttöjen anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit, pitkät housut ja hiihtopukujen yläosat)	12	3
6202 99 00	Naisten tai tyttöjen anorakit (myös hiihtotakit ja -puserot), tuulipuserot, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuuduista valmistetut eivätkä puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit ja pitkät housut)	12	3
6203 11 00	Miesten tai poikien puvut, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä verryttelypuvut, hiihtopuvut ja uima-asut)	12	3
6203 12 00	Miesten ja poikien puvut, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä verryttelypuvut, hiihtopuvut ja uima-asut)	12	3
6203 19 10	Miesten ja poikien puvut, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä verryttelypuvut, hiihtopuvut ja uima-asut)	12	3
6203 19 30	Miesten ja poikien puvut, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä verryttelypuvut, hiihtopuvut ja uima-asut)	12	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6203 19 90	Miesten ja poikien puvut, tekstiilainetta (ei kuitenkaan villasta, hienosta eläimenkarvasta, synteettikuidusta valmistetut eikä neulosta eivätkä verryttelypuvut, hiihtopuvut ja uima-asut)	12	3
6203 22 10	Miesten ja poikien työssä ja ammatissa käytettävät yhdistelmäasut, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6203 31 00	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6203 32 10	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, puuvillaa, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6203 32 90	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6203 33 10	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, synteettikuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)-	12	3
6203 33 90	Miesten tai poikien takit ja bleiserit, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6203 41 10	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	3
6203 42 11	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, työssä tai ammatissa käytettävät, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	3
6203 42 31	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, työssä tai ammatissa käytettävät, denimiä (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	3
6203 42 35	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, puuvillaa (ei kuitenkaan denimiä, leikattua vakosamettia eikä neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	3
6203 42 51	Miesten tai poikien lappuhaalarit, puuvillaa, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6203 42 59	Miesten tai poikien lappuhaalarit, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät)	12	3

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6203 42 90	Miesten ja poikien shortsit, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä uima-asut ja alushousut)	12	3
6203 43 11	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, synteettikuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	3
6203 43 19	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	3
6203 43 31	Miesten tai poikien lappuhaalarit, synteettikuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6203 43 39	Miesten tai poikien lappuhaalarit, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät)	12	3
6203 43 90	Miesten tai poikien shortsit, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushousut ja uima-asut)	12	3
6203 49 11	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, muuntokuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	3
6203 49 19	Miesten tai poikien pitkät housut ja polvihousut, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	3
6203 49 31	Miesten tai poikien lappuhaalarit, muuntokuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta)	12	3
6203 49 39	Miesten tai poikien lappuhaalarit, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät)	12	3
6203 49 50	Miesten tai poikien shortsit, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushousut ja uima-asut)	12	3
6203 49 90	Miesten ja poikien pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä alushousut ja uima-asut)	12	3
6204 12 00	Naisten tai tyttöjen puvut, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä hiihtohaalarit ja uima-asut)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituiimmuustulli	Luokka
6204 13 00	Naisten tai tyttöjen puvut, synteetikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä hiihtohaalarit ja uima-asut)	12	5
6204 19 10	Naisten tai tyttöjen puvut, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä hiihtohaalarit ja uima-asut)	12	5
6204 19 90	Naisten tai tyttöjen puvut, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä hiihtohaalarit ja uima-asut)	12	5
6204 31 00	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	3
6204 32 10	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, puuvillaa, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 32 90	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 33 10	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, synteetikuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 33 90	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, synteetikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 39 11	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, muuntokuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 39 19	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä työssä tai ammatissa käytettävät, tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 39 90	Naisten tai tyttöjen jakut, takit ja bleiserit, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä tuulitakit ja niiden kaltaiset tavarat)	12	5
6204 41 00	Naisten tai tyttöjen leningit, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	22	5
6204 42 00	Naisten tai tyttöjen leningit, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 43 00	Naisten tai tyttöjen leningit, synteetikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6204 44 00	Naisten tai tyttöjen leningit, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 49 00	Naisten tai tyttöjen leningit, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä alushameet)	12	5
6204 51 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 52 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 53 00	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, synteettikuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 59 10	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, muuntokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushameet)	12	5
6204 59 90	Naisten tai tyttöjen hameet ja housuhameet, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä alushameet)	12	5
6204 61 10	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä pikkuhousut ja uima-asut)	12	5
6204 61 85	Naisten tai tyttöjen lappuhaalarit ja shortsit, villaa tai hienoa eläimenkarvaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä alushousut ja uima-asut)	12	5
6204 62 11	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, puuvillaa, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	5
6204 62 31	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, puuvilladenimiä (eivät kuitenkaan työssä ja ammatissa käytettävät eivätkä lappuhaalarit ja alushousut)	12	5
6204 62 39	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, puuvillaa (ei kuitenkaan leikattua vakosamettia, denimiä, neulosta eivätkä työssä ja ammatissa käytettävät, lappuhaalarit, pikkuhousut ja verryttelypukujen alaosat)	12	5
6204 63 11	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, synteettikuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituuimmustulli	Luokka
6204 63 18	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, synteetikuitua (ei kuitenkaan leikattua vakosamettia, denimiä, neulosta eivätkä työssä ja ammatissa käytettävät, lappuhaalarit, pikkuhousut ja verryttelypukujen alaosat)	12	5
6204 69 11	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, muuntokuitua, työssä tai ammatissa käytettävät (ei kuitenkaan neulosta eivätkä lappuhaalarit)	12	5
6204 69 18	Naisten tai tyttöjen pitkät housut ja polvihousut, muuntokuitua (ei kuitenkaan leikattua vakosamettia, denimiä, neulosta eivätkä työssä ja ammatissa käytettävät, lappuhaalarit, pikkuhousut ja verryttelypukujen alaosat)	12	5
6204 69 90	Naisten tai tyttöjen pitkät housut, lappuhaalarit, polvihousut ja shortsit, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä villasta, hienosta eläimenkarvasta, puuvillasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä alushousut ja uima-asut)	12	5
6205 20 00	Miesten tai poikien paidat, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä yöpaidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat)	12	3
6205 30 00	Miesten tai poikien paidat, tekokuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä yöpaidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat)	12	5
6205 90 10	Miesten tai poikien paidat, pellavaa tai ramia (ei kuitenkaan neulosta eivätkä yöpaidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat)	12	5
6205 90 80	Miesten tai poikien paidat, tekstiiliainetta (ei kuitenkaan neulosta eivätkä puuvillasta, tekokuiduista, pellavasta tai ramista valmistetut eivätkä yöpaidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat)	12	5
6206 10 00	Naisten tai tyttöjen puserot, myös paitapuserot, silkkiä tai jätesilkkiä (ei kuitenkaan neulosta eivätkä aluspaidat)	12	5
6206 30 00	Naisten tai tyttöjen puserot, myös paitapuserot, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta eivätkä aluspaidat)	12	5
6206 40 00	Naisten tai tyttöjen puserot, myös paitapuserot, teko-kuitua (ei kuitenkaan neulosta eivätkä aluspaidat)	12	5
6211 32 10	Miesten tai poikien työssä ja ammatissa käytettävät vaatteet, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta)	12	5
6211 33 10	Miesten tai poikien työssä ja ammatissa käytettävät vaatteet, tekokuitua (ei kuitenkaan neulosta)	12	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6212 10 90	Rintaliivit, mitä tekstiiliainetta tahansa, myös elastiset, myös neulosta (ei kuitenkaan vähittäismyyntisarjana, jossa on rintaliivit ja pikkuhousut)	12	5
6302 21 00	Vuodeliinavaatteet, puuvillaa, painetut (ei kuitenkaan neulosta)	12	5
6302 31 00	Vuodeliinavaatteet, puuvillaa (eivät kuitenkaan painotut eikä neulosta)	12	5
6302 32 90	Vuodeliinavaatteet, tekokuitua (ei kuitenkaan kuitukangasta eikä neulosta eivätkä painetut)	12	5
6302 51 00	Pöytäliinat ja niiden kaltaiset tavarat, puuvillaa (ei kuitenkaan neulosta)	12	5
6302 53 90	Vuodeliinavaatteet, tekokuitua (ei kuitenkaan kuitukangasta eikä neulosta)	12	5
6302 60 00	Pyyheliinat, pyyheliinafrotee- tai sen kaltaista froteekangasta, puuvillaa (eivät kuitenkaan lattiarievut, tiskirievut, hankausrievut ja pölyrievut)	12	5
6302 91 00	Pyyheliinat, puuvillaa (eivät kuitenkaan froteekangasta valmistetut eivätkä lattiarievut, tiskirievut, hankausrievut ja pölyrievut)	12	5
6302 93 90	Pyyheliinat, tekokuitua (ei kuitenkaan kuitukangasta eivätkä lattiarievut, tiskirievut, hankausrievut ja pölyrievut)	12	5
6302 99 90	Pyyheliinat, tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan puuvillasta, pellavasta tai tekokuidusta valmistetut eivätkä lattiarievut, tiskirievut, hankausrievut ja pölyrievut)	12	5
6309 00 00	Käytetyt vaatteet, vaateustarvikkeet, vuode- ja matkahuovat, liinavaatteet kotitalouskäyttöön, sisustustavarat, mitä tahansa tekstiiliainetta, myös kaikenlaiset jalkineet ja päähineet, joissa on merkkejä huomattavasta käytöstä ja jotka ovat irtotavarana tai paaleissa, säkeissä tai niiden kaltaisissa pakkauksissa (eivät kuitenkaan matot, muut lattianpäällysteet ja kuvakodokset)	12,5	5
6402 20 00	Jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia ja joissa päällishihnat on kiinnitetty pohjaan tapeilla (eivät kuitenkaan lelujalkineet)	15	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6402 91 10	Jalkineet, jotka peittävät nilkan ja joissa on suojaava metallinen kärjys ja joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia (eivät kuitenkaan nimikkeeseen 6401 vedenpitävät jalkineet, urheilujalkineet ja ortopediset jalkineet)	15	5
6402 91 90	Jalkineet, jotka peittävät nilkan ja joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia (eivät kuitenkaan jalkineet, joissa on suojaava metallinen kärjys, nimikkeeseen 6401 vedenpitävät jalkineet, urheilujalkineet, ortopediset jalkineet ja lelujalkineet)	15	5
6402 99 05	Jalkineet, joissa on suojaava metallinen kärjys ja joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia (eivät kuitenkaan nilkan peittävät jalkineet, nimikkeeseen 6401 vedenpitävät jalkineet, urheilujalkineet ja ortopediset jalkineet)	15	5
6402 99 10	Jalkineet, joiden päälliset ovat kumia ja ulkopohjat kumia tai muovia (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan tai joissa päällishihnat on kiinnitetty pohjaan tapeilla, nimikkeeseen 6401 vedenpitävät jalkineet, urheilujalkineet, ortopediset jalkineet ja lelujalkineet)	15	5
6402 99 31	Jalkineet, joiden päälliset ja ulkopohjat ovat kumia tai muovia, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala ja joiden pohjan ja koron yhteenlaskettu korkeus on yli 3 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, joissa päällishihnat on kiinnitetty pohjaan tapeilla)	15	5
6402 99 39	Jalkineet, joiden päälliset ja ulkopohjat ovat kumia tai muovia, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala ja joiden pohjan ja koron yhteenlaskettu korkeus on enintään 3 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, joissa päällishihnat on kiinnitetty pohjaan tapeilla)	15	5
6402 99 50	Tohvelit ja muut sisäjalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala, eivätkä lelujalkineet)	15	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6402 99 91	Jalkineet, joiden päälliset ovat muovia ja ulkopohjat kumia tai muovia ja joiden sisäpohjan mitta on alle 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala tai joissa on suojaava metallinen kärjys, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet, nimikkeen 6401 vedenpitävät jalkineet, ortopediset jalkineet ja lelujalkineet)	15	5
6402 99 93	Jalkineet, joita ei voida tunnistaa miesten tai naisten jalkineiksi ja joiden päälliset ovat muovia ja ulkopohjat kumia tai muovia ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala tai joissa on suojaava metallinen kärjys, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet, nimikkeen 6401 vedenpitävät jalkineet ja ortopediset jalkineet)	15	5
6402 99 96	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovia ja päälliset muovia ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala tai joissa on suojaava metallinen kärjys, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet, nimikkeen 6401 vedenpitävät jalkineet, ortopediset jalkineet ja jalkineet, joita ei voida tunnistaa miesten tai naisten jalkineiksi)	15	5
6402 99 98	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovia ja päälliset muovia ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala tai joissa on suojaava metallinen kärjys, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet, nimikkeen 6401 vedenpitävät jalkineet, ortopediset jalkineet ja jalkineet, joita ei voida tunnistaa miesten tai naisten jalkineiksi)	15	5
6403 59 95	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat nahkaa ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joissa on suojaava metallinen kärjys, jotka on tehty puupohjalle ja joissa ei ole sisäpohjaa tai joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet ja ortopediset jalkineet)	15	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6403 59 99	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat nahkaa ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joissa on suojaava metallinen kärjys, jotka on tehty puupohjalle ja joissa ei ole sisäpohjaa tai joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet ja ortopediset jalkineet)	15	5
6403 91 16	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa, jotka peittävät nilkan (mutta eivät pohjetta) ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 jalkineet)	15	5
6403 91 18	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa, jotka peittävät nilkan (mutta eivät pohjetta) ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 jalkineet)	15	5
6403 91 96	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa, jotka peittävät nilkan ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 ja nimikkeen 6403 90 16 jalkineet)	15	5
6403 91 98	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa, jotka peittävät nilkan ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 ja nimikkeen 6403 91 18 jalkineet)	15	5
6403 99 36	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa (ja jotka eivät peitä nilkkaa), joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala, joiden pohjan ja koron yhteenlaskettu korkeus on enintään 3 cm ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 jalkineet)	15	5
6403 99 38	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa (ja jotka eivät peitä nilkkaa), joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala, joiden pohjan ja koron yhteenlaskettu korkeus on enintään 3 cm ja joiden sisäpohjan mitta on vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00 jalkineet)	15	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
6403 99 96	Miesten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa (jotka eivät peitä nilkkaa), sisäpohjan mitta vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan nimikkeiden 6403 11 00–6403 40 00, 6403 99 11, 6403 99 36 ja 6403 99 50 jalkineet)	15	5
6403 99 98	Naisten jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa, sisäpohjan mitta vähintään 24 cm (eivät kuitenkaan jalkineet, jotka peittävät nilkan, joissa on suojaava metallinen kärjys, jotka on tehty puupohjalle ja joissa ei ole sisäpohjaa tai joiden etupäällinen on valmistettu hihnoista tai joiden etupäällisestä puuttuu yksi tai useampi pala, eivätkä sisäjalkineet, urheilujalkineet, ortopediset jalkineet eivätkä jalkineet, joita ei voi tunnistaa miesten tai naisten jalkineiksi)	15	5
6404 11 00	Urheilujalkineet, myös tennis-, koripallo-, voimistelu- ja harjoituskengät sekä niiden kaltaiset kengät, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovia ja päälliset tekstiiliainetta	15	5
6404 19 10	Tohvelit ja muut sisäjalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovia ja päälliset tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan tennis-, voimistelu- ja harjoituskengät sekä niiden kaltaiset kengät eivätkä lelujalkineet)	15	5
6404 19 90	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovia ja päälliset tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan sisäjalkineet, urheilujalkineet, myös tennis-, koripallo-, voimistelu- ja harjoituskengät sekä niiden kaltaiset kengät, eivätkä lelujalkineet)	15	5
6405 20 91	Tohvelit ja muut sisäjalkineet, joiden päälliset ovat tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan jalkineet, joiden päälliset ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa, eivätkä lelujalkineet)	15	5
6405 20 99	Jalkineet, joiden päälliset ovat tekstiilimateriaalia (eivät kuitenkaan jalkineet, joiden päälliset ovat kumia, muovia, nahkaa, tekonahkaa, puuta tai korkkia, eivätkä sisäjalkineet, ortopediset jalkineet ja lelujalkineet)	15	5
6405 90 10	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset muuta kuin nahkaa, tekonahkaa tai tekstiiliainetta (eivät kuitenkaan ortopediset jalkineet eivätkä lelujalkineet)	15	5
7010 90 41	Värittömistä lasista valmistetut pullot, jollaisia käytetään elintarvikkeiden ja juomien kaupalliseen kuljetukseen tai pakkaamiseen, nimellisetilavuus vähintään 1 mutta alle 2,5 litraa	10	5
7010 90 43	Värittömistä lasista valmistetut pullot, jollaisia käytetään elintarvikkeiden ja juomien kaupalliseen kuljetukseen tai pakkaamiseen, nimellisetilavuus yli 0,33 mutta alle 1 litra	10	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
7010 90 51	Värillisestä lasista valmistetut pullot, jollaisia käytetään elintarvikkeiden ja juomien kaupalliseen kuljetukseen tai pakkaamiseen, nimellisetilavuus vähintään 1 mutta alle 2,5 litraa	10	5
7010 90 53	Värillisestä lasista valmistetut pullot, jollaisia käytetään elintarvikkeiden ja juomien kaupalliseen kuljetukseen tai pakkaamiseen, nimellisetilavuus yli 0,33 mutta enintään 1 litra	10	5
9401 30 10	Pyörivät istuimet, joiden korkeutta voidaan säätää, pehmustetut, selkänojalla sekä kääntöpyörillä tai liukuosilla varustetut (eivät kuitenkaan lääkintä-, hammaslääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja)	10	5
9401 30 90	Pyörivät istuimet, joiden korkeutta voidaan säätää, (eivät kuitenkaan pehmustetut, selkänojalla sekä kääntöpyörillä tai liukuosilla varustetut eivätkä lääkintä-, hammaslääkintä-, eläinlääkintä- ja kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja eivätkä parturintuolit)	10	5
9401 40 00	Vuoteiksi muutettavat istuimet (eivät kuitenkaan puutarhatuolit ja retkeilyvarusteet eivätkä lääkintä-, hammaslääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja)	10	5
9401 61 00	Pehmustetut, puurunkoiset istuimet (eivät kuitenkaan vuoteiksi muutettavat istuimet)	10	5
9401 69 00	Istuimet, puurunkoiset (eivät kuitenkaan pehmustetut)	10	5
9401 71 00	Pehmustetut, metallirunkoiset istuimet (eivät kuitenkaan ilma-aluksissa tai moottoriajoneuvoissa käytettävät istuimet, pyörivät istuimet, joiden korkeutta voidaan säätää, eivätkä lääkintä-, hammaslääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja)	10	5
9401 79 00	Metallirunkoiset istuimet (eivät kuitenkaan pehmustetut istuimet, pyörivät istuimet, joiden korkeutta voidaan säätää, eivätkä lääkintä-, hammaslääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja)	10	5
9401 80 00	Istuimet, muualle kuulumattomat	10	5
9403 20 80	Metallihuonekalut (eivät kuitenkaan toimisto-, lääkintä-, eläinlääkintä-, hammaslääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettuja huonekalut, vuoteet ja istuimet)	10	5
9403 30 11	Puurunkoiset kirjoituspöydät, toimistoissa käytettävät	10	5
9403 30 19	Puuhuonekalut, toimistoissa käytettävät, korkeus enintään 80 cm (eivät kuitenkaan kirjoituspöydät ja istuimet)	10	5
9403 30 91	Puiset kaapit, toimistoissa käytettävät, korkeus yli 80 cm	10	5
9403 30 99	Puuhuonekalut, toimistoissa käytettävät, korkeus yli 80 cm (eivät kuitenkaan kaapit)	10	5
9403 40 10	Kiinteät keittiökalusteet	10	5

Moldovan tasavallan nimikkeistö 2011	Tavaran kuvaus	Sovellettava suosituimmuustulli	Luokka
9403 40 90	Puuhuonekalut, jollaisia käytetään keittiöissä (eivät kuitenkaan istuimet ja kiinteät keittiökalusteet)	10	5
9403 50 00	Puuhuonekalut, jollaisia käytetään makuuhuoneissa (eivät kuitenkaan istuimet)	10	5
9403 60 10	Puuhuonekalut, jollaisia käytetään ruokailu- ja olohuoneissa (eivät kuitenkaan istuimet)	10	5
9403 60 30	Puuhuonekalut, jollaisia käytetään kaupoissa (eivät kuitenkaan istuimet)	10	5
9403 60 90	Puuhuonekalut (eivät kuitenkaan toimistoissa, kaupoissa, keittiöissä, ruokailuhuoneissa, olohuoneissa ja makuuhuoneissa käytettävät eivätkä istuimet)	10	5
9403 70 00	Muovihuonekalut (eivät kuitenkaan lääkintä-, hammaslääkintä-, eläinlääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettavat eivätkä istuimet)	10	5
9403 89 00	Rottingista, koripajusta tai niiden kaltaisesta aineesta valmistetut huonekalut (eivät kuitenkaan bambusta, rottinkipalmusta, metallista, puusta tai muovista valmistetut eivätkä lääkintä-, hammaslääkintä-, eläinlääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettavat)	10	5
9403 90 30	Huonekalujen osat, muualla kuulumattomat (eivät kuitenkaan istuimet)	10	5
9403 90 90	Huonekalujen osat, muualle kuulumattomat (eivät kuitenkaan metalli- tai puuhuonekalut eivätkä istuimet ja lääkintä-, hammaslääkintä-, eläinlääkintä- tai kirurgiseen käyttöön tarkoitettavat)	10	5

LIITE XVI

LUETTELO LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ SEKÄ LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISTÄ KOSKEVA AIKATAULU ⁽¹⁾

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
TUOTTEIDEN KAUPAN PITÄMISEEN LIITTYVÄ HORISONTAALINEN LAINSÄÄDÄNTÖKEHYS	
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista	Lähennetty EU:n säännöstöön 1. joulukuuta 2011 voimaan tulleella lailla N:o 235
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2014
Neuvoston direktiivi 85/374/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2012
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1025/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, eurooppalaisesta standardoinnista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Neuvoston direktiivi 80/181/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1979, mittayksiköjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/3/EY	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
UUDEN LÄHESTYMISTAVAN PERIAATTEISIIN PERUSTUVA LAINSÄÄDÄNTÖ, JOSSA SÄÄDETTÄÄN CE-MERKINNÄSTÄ	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/95/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/105/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, yksinkertaisista paineastioista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 305/2011, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta	Lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/108/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Neuvoston direktiivi 89/686/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/142/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, kaasumaisia polttoaineita käyttävistä laitteista	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/9/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015

⁽¹⁾ Tätä liitettä ja tämän sopimuksen 173 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa viittaukset unioniin säännöstöön tai lainsäädäntöön tai tiettyihin unionin säädöksiin on katsottava kattavan kaikki asiaankuuluvien säädösten aikaisemmat ja tulevat tarkistukset sekä niiden täytäntöönpanoon liittyvät toimenpiteet.

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/9/EY, annettu 23 päivänä maaliskuuta 1994, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviksi tarkoitettuja laitteita ja suojajärjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Neuvoston direktiivi 93/15/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden markkinoille saattamista ja valvontaa koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta Komission päätös 2004/388/EY, tehty 15 päivänä huhtikuuta 2004, yhteisössä tapahtuvaa räjähdystarvikkeiden kuljetusta koskevasta asiakirjasta Komission direktiivi 2008/43/EY, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2008, siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden tunnistamista ja jäljitettävyyttä koskevan järjestelmän perustamisesta	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/16/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1995, jäsenvaltioiden hissejä koskevan lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY, annettu 17 päivänä toukuuta 2006, koneista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/22/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, mittauslaitteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2014
Neuvoston direktiivi 93/42/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1993, lääkinnällisistä laitteista Neuvoston direktiivi 90/385/ETY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1990, aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/79/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 1998, in vitro-diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Neuvoston direktiivi 92/42/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, uusien neste-mäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävien kuumavesikattiloiden hyötysuhdevaati-muksista	Lainsäädännön täysimääräi-nen lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/23/EY, annettu 23 päivänä huhti-kuuta 2009, muista kuin itsetoimivista vaa-oista, sellaisena kuin se on muutettuna Euroo-pan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1025/2012, jolla se yhdenmukaistet-tiin päätöksessä 768/2008/EY vahvistettujen mallisäännösten kanssa	Lainsäädännön täysimääräi-nen lähentäminen: 2014
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/23/EY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1997, painelaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/5/EY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1999, radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 18 kuukautta tämän sopimuksen voimaantulosta
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/25/EY, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1994, huviveneitä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määr-äysten lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/48/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2009, lelujen turvallisuudesta	Tarkastelu ja lainsäädännön täysimääräinen lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/23/EY, annettu 23 päivänä touko-kuuta 2007, pyroteknisten tuotteiden markkinoille saattamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2015

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika	
DIREKTIIVIT, JOTKA PERUSTUVAT UUDEN TAI YLEISEN LÄHESTYMISTAVAN PERIAATTEISIIN MUTTA JOISSA EI SÄÄDETÄ CE-MERKINNÄSTÄ		
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Neuvoston direktiivi 1999/36/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, kuljetettavista painelaitteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
KOSMEETTISET VALMISTEET		
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, kosmeettisista valmisteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Ensimmäinen komission direktiivi 80/1335/ETY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1980, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Toinen komission direktiivi 82/434/ETY, annettu 14 päivänä toukokuuta 1982, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä		
Kolmas komission direktiivi 83/514/ETY, annettu 27 päivänä syyskuuta 1983, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä		
Neljäs komission direktiivi 85/490/ETY, annettu 11 päivänä lokakuuta 1985, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavia analyysimenetelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä		
Viides komission direktiivi 93/73/ETY, annettu 9 päivänä syyskuuta 1993, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavista analyysimenetelmistä		
Kuudes komission direktiivi 95/32/EY, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1995, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavista analyysimenetelmistä		
Seitsemäs komission direktiivi 96/45/EY, annettu 2 päivänä heinäkuuta 1996, kosmeettisten valmisteiden koostumuksen tarkastamisessa tarvittavista analyysimenetelmistä		
MOOTTORIAJONEUVOJEN VALMISTUS		
1. Moottoriajoneuvot ja niiden perävaunut		
1.1 Tyypinhyväksyntä		
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/46/EY, annettu 5 päivänä syyskuuta 2007, puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle (puitedirektiivi)	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
1.2 Yhdenmukaistetut tekniset vaatimukset		
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 78/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, jalankulkijoiden ja muiden loukkaantumiselle alttiiden tienkäyttäjien suojelun huomioon ottamisesta ajoneuvojen tyypinhyväksynnässä	Lainsäädännön lähentäminen: 2017	lähentä-

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 79/2009, annettu 14 päivänä tammi-kuuta 2009, vetykäyttöisten moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 595/2009, annettu 18 päivänä kesä-kuuta 2009, moottoriajoneuvojen ja moottorien tyyppihyväksynnästä raskaiden hyötya-joneuvojen päästöjen osalta (Euro VI) ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvit-tavien tietojen saatavuudesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2018
Komission asetus (EY) N:o 692/2008, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2008 moottoriajo-neuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saata-vuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2007 täytäntöönpanosta ja muuttamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2018
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 661/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009 moottoriajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä niihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden yleiseen turvallisuuteen liittyvistä tyyppihyväksyntävaatimuksista	Lainsäädännön lähentäminen: 2018
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2007, annettu 20 päivänä kesä-kuuta 2007, moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajo-neuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2018
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/64/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä niiden uudelleenkäytettävyyden, kierrätettävyyden ja hyödynnettävyyden osalta	Lainsäädännön lähentäminen: 2018
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/40/EY, annettu 17 päivänä touko-kuuta 2006, moottoriajoneuvojen ilmastointijärjestelmien päästöistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015

2. Kaksi- ja kolmipyöräiset moottoriajoneuvot

2.1 Tyyppihyväksyntä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/24/EY, annettu 18 päivänä maalisi-kuuta 2002, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
---	----------------------------------

2.2 Yhdenmukaistetut tekniset vaatimukset

Neuvoston direktiivi 93/14/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kaksi- ja kolmi-pyöräisten moottoriajoneuvojen jarrulaitteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/80/EY, annettu 13 päivänä heinä-kuuta 2009, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien tunnistamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Neuvoston direktiivi 93/30/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1993, kaksi- ja kolmi-pyöräisten moottoriajoneuvojen äänimerkinantolaitteesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/78/EY, annettu 13 päivänä heinä-kuuta 2009, kaksipyöräisten moottoriajoneuvojen seisontatuesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/79/EY, annettu 13 päivänä heinä-kuuta 2009, kaksipyöräisten moottoriajoneuvojen seisontatuesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
Neuvoston direktiivi 93/33/ETY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1993, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen luvattoman käytön estävästä suojalaitteesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/139/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen lakisäateisistä merkinnöistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/67/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennuksesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Neuvoston direktiivi 93/93/ETY, annettu 29 päivänä lokakuuta 1993, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen massoista ja mitoista	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/62/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen takarekisterikilven kiinnityspaikasta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/1/EY, annettu 2 päivänä helmikuuta 1995, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen suurimmasta rakenteellisesta nopeudesta, moottorin suurimmasta vääntömomentista ja suurimmasta nettotehosta	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Neuvoston ja Euroopan parlamentin direktiivi 97/24/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 1997, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen tietyistä osista ja ominaisuuksista	Lainsäädännön lähentäminen: 2017
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/7/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen nopeusmittareista	Lainsäädännön lähentäminen: 2017

3. Pyörillä varustetut maatalous- ja metsätraktorit

3.1 Tyypinhyväksyntä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/37/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, maatalous- tai metsätraktoreiden, niiden perävaunujen ja vedettävien vaihdettavissa olevien koneiden ja näihin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden tyypinhyväksynnästä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
---	----------------------------------

3.2 Yhdenmukaistetut tekniset vaatimukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/63/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden tietyistä osista ja ominaisuuksista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/60/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden suurimmasta rakenteellisesta nopeudesta ja kuormalavoista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/59/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden taustapeleistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/2/EY, annettu päivänä tammikuuta 2008, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden näkyvyysalueista ja tuulilasinpyyhkimistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/66/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjauslaitteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/64/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maatalous- ja metsätraktoreiden aiheuttamien radiohäiriöiden poistamisesta (sähkömagneettinen yhteensopivuus)	Lainsäädännön lähentäminen: 2016

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika	
Neuvoston direktiivi 76/432/ETY, annettu 6 päivänä huhtikuuta 1976, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden jarrulaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 76/763/ETY, annettu 27 päivänä heinäkuuta 1976, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden matkustajan istuimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/76/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden kuljettajalle kantautuvan äänen tasosta	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/57/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettuihin maatalous- tai metsätraktoreihin kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 77/537/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1977, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden dieselmoottojen päästöjen vähentämiseksi toteutettavia toimenpiteitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 78/764/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1978, pyörillä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden kuljettajan istuinta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/61/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennuksesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/68/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden valaisimien ja merkkivalolaitteiden osan tyyppihyväksynnästä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/58/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden kytkentälaitteista ja peruutuksesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/75/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, pyörillä varustettuihin maatalous- tai metsätraktoreihin kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista (staattiset testit)	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 80/720/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1980, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjaustilaa, pääsyä ohjauspaikalle sekä ovia ja ikkunoita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 86/297/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden voimanottolaitteita ja niiden suojausta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 86/298/ETY, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, kapearaiteisten pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden takaosaan kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 86/415/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1986, pyörillä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden hallintalaitteiden asentamisesta, sijainnista, toiminnasta ja merkitsemisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-
Neuvoston direktiivi 87/402/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, kapearaiteisiin pyörillä varustettuihin maatalous- ja metsätraktoreihin kuljettajan istuimen eteen kaatumisen varalta asennetuista suojarakenteista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016	lähentä-

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
Neuvoston direktiivi 89/173/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden tiettyihin osiin ja ominaisuuksiin liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/25/EY, annettu 22 päivänä toukuuta 2000, maatalous- ja metsätraktoreiden käyttövoimaksi tarkoitettujen moottoreiden kaasua- ja hiukkaspäästöjen vähentämiseksi toteutettavista toimenpiteistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2016

KEMIKAALIT

1. REACH-asetus ja REACH-asetuksen täytäntöönpano

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014
Komission asetus (EY) N:o 440/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, testimenetelmien vahvistamisesta kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH) annetun asetuksen (EY) N:o 1907/2006 nojalla	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014

2. Vaaralliset kemikaalit

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 689/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Neuvoston direktiivi 96/82/EY, annettu 9 päivänä joulukuuta 1996, vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa	Lainsäädännön lähentäminen: 2014
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/96/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 2003, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta	Lainsäädännön lähentäminen: 2016
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/66/EY, annettu 6 päivänä syyskuuta 2006, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014
Neuvoston direktiivi 96/59/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 1996, polykloorattujen bifenyyliden ja polykloorattujen terfenyyliden käsittelystä (PCB/PCT)	Lainsäädäntö lähennetty vuonna 2009
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 850/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, pysyvistä orgaanisista yhdisteistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014

3. Luokitus, pakkaaminen ja merkinnät

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014
---	---------------------------------------

4. Pesuaineet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, pesuaineista	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014
---	---------------------------------------

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika
5. Lannoitteet	
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2003/2003, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, lannoitteista	Lähennetty 11. kesäkuuta 2013
6. Huumausaineiden lähtöaineet	
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 273/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, huumausaineiden lähtöaineista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
7. Hyvä laboratoriokäytäntö	
Hyvän laboratoriokäytännön periaatteiden noudattaminen kemiallisten aineiden kokeissa ja sen tarkastaminen ja todentaminen	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/10/EY, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, hyvän laboratoriokäytännön periaatteiden noudattamista kemiallisten aineiden kokeissa ja periaatteiden noudattamisen todentamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/9/EY, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, hyvän laboratoriokäytännön (GLP) tarkastamisesta ja todentamisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2013–2014
LÄÄKKEET	
1. Ihmisille tarkoitetut lääkkeet	
Neuvoston direktiivi 89/105/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden hintojen sääntelytoimenpiteiden avoimuudesta ja niiden soveltamisesta kansallisissa sairausvakuutusjärjestelmissä	Lainsäädännön lähentäminen: 2014
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä	Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä: 2015
2. Eläinlääkkeet	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä	Lainsäädännön lähentäminen: 2013
Komission direktiivi 2006/130/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/82/EY täytäntöönpanosta perusteiden vahvistamiseksi poikkeusten myöntämiselle eläinlääkemääräyksen vaatimuksesta, tuotantoeläimille tarkoitettujen tiettyjen eläinlääkkeiden osalta	Lainsäädännön lähentäminen: 2014
3. Muut	
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 528/2012, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä	Lainsäädännön lähentäminen: 2014
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/18/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön	Lainsäädännön lähentäminen: 2015
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/35/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, lääkkeissä sallituista väriaineista	Lainsäädännön lähentäminen: 2015

Unionin lainsäädäntö	Lainsäädännön lähentämisen määräaika	
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/41/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, geneettisesti muunnettujen mikro-organismien suljetusta käytöstä	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Komission asetus (EY) N:o 540/95, annettu 10 päivänä maaliskuuta 1995, kertomuksenantojärjestelyistä, jotka koskevat ihmisille ja eläimille tarkoitetuista, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2309/93 säännösten mukaisesti sallituista, lääkkeitä johtuvia epäiltyjä, odottamattomia haittavaikutuksia, jotka eivät ole vakavia ja joita esiintyy joko yhteisössä tai kolmannessa maassa	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Komission asetus (EY) N:o 1662/95, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1995, yhteisön päätöksentekomenettelyn tietyistä yksityiskohtaisista säännöistä luvan antamista ihmisten ja eläinten lääkkeiden markkinoille saattamista varten	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Komission asetus (EY) N:o 2141/96, annettu 7 päivänä marraskuuta 1996, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2309/93 soveltamisalaan kuuluvan lääkkeen markkinoille saattamista koskevan luvan siirtämistä varten tehdyn hakemuksen tutkimisesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 469/2009, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta	Lainsäädännön lähentäminen: 2015	lähentä-

LIITE XVII

SOVELTAMISALA

—

LIITE XVII-A

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUTOIMENPITEET

1 OSA

Elävien eläinten pääluokkiin sovellettavat toimenpiteet

- I. Hevoseläimet (seeprat mukaan lukien) tai aasilajit tai näiden lajien risteytyksenä syntyneet jälkeläiset
- II. Nautaeläimet (myös *Bubalus bubalis* ja *Bison bison*)
- III. Lampaat ja vuohet
- IV. Siat
- V. Siipikarja (myös kanat, kalkkunat, helmikanat, ankat ja hanhet)
- VI. Elävät kalat
- VII. Äyriäiset
- VIII. Nilviäiset
- IX. Elävien kalojen mätimunat ja sukusolut
- X. Siitosmunat
- XI. Siemenneste, munasolut, alkiot
- XII. Muut nisäkkäät
- XIII. Muut linnut
- XIV. Matelijat
- XV. Sammakkoeläimet
- XVI. Muut selkärangaiset
- XVII. Mehiläiset

2 OSA

Eläintuotteisiin sovellettavat toimenpiteet

- I. **Ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläintuotteiden päätuoteluokat**
  1. Kotieläiminä pidettyjen sorkka- ja kavioläinten, siipikarjan ja jäniseläinten, tarhatun ja luonnonvaraisen riistan tuore liha, muut eläimenosat mukaan luettuina
  2. Jauheliha, raakalihavalmisteet, mekaanisesti erotettu liha ja lihavalmisteet
  3. Elävät simpukat
  4. Kalastustuotteet
  5. Raakamaito, ternimaito, meijerituotteet ja ternimaitotuotteet
  6. Munat ja munatuotteet
  7. Sammakonreidet ja etanat
  8. Renderoidut eläinrasvat ja eläinrasvan sulatusjäte
  9. Käsitellyt mahat, rakot ja suolet
  10. Gelatiini, raaka-aineet ihmisravinnoksi tarkoitettun gelatiinin tuotantoon
  11. Kollageeni
  12. Hunaja ja mehiläistuotteet

II Eläimistä saatavien sivutuotteiden päätuoteluokat

Teurastamoissa	Turkiseläinten rehuksi tarkoitetut eläimistä saatavat sivutuotteet
	Lemmikkieläinten ruoan valmistukseen tarkoitetut eläimistä saatavat sivutuotteet
	Rehuketjun ulkopuoliseen käyttöön tarkoitetut hevoseläinten veri ja verituotteet
	Tuoreet tai jäähdetyt sorkka- ja kavioeläinten vuodat ja nahat
	Eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka on tarkoitettu rehuketjun ulkopuolella käytettävien johdettujen tuotteiden valmistukseen
Meijereissä	Maito, maitopohjaiset tuotteet ja maidosta johdetut tuotteet
	Ternimaito ja ternimaitotuotteet
Muissa tiloissa, jotka on tarkoitettu eläimistä saatavien sivutuotteiden (käsittelmättömien/jalostamattomien ainesten) keräämiseen tai käsittelyyn	Rehuketjun ulkopuoliseen käyttöön tarkoitetut hevoseläinten veri ja verituotteet
	Käsittelmättömät verituotteet, lukuun ottamatta hevoseläimistä saatavia verituotteita, joita käytetään johdettujen tuotteiden valmistukseen tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolista käyttöä varten
	Käsittellyt verituotteet, lukuun ottamatta hevoseläimistä saatavia verituotteita, joita käytetään johdettujen tuotteiden valmistukseen tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolista käyttöä varten
	Tuoreet tai jäähdetyt sorkka- ja kavioeläinten vuodat ja nahat
	Afrikkalaisesta sikarutosta vapaista kolmansista maista tai niiden alueilta peräisin olevat sianharjakset
	Muuhun käyttöön kuin rehuaineiksi, orgaanisiksi lannoitteiksi tai maanparannusaineiksi tarkoitetut luut ja luutuotteet (lukuun ottamatta luujauhoa), sarvet ja sarvituotteet (lukuun ottamatta sarvijauhoa), kaviot, sorkat ja niistä valmistetut tuotteet (lukuun ottamatta sorkka- ja kaviojauhoa)
	Orgaanisten lannoitteiden tai maanparannusaineiden tuotantoon tarkoitetut sarvet ja sarvituotteet, lukuun ottamatta sarvijauhoa, sekä kaviot ja sorkat ja niistä valmistetut tuotteet, lukuun ottamatta sorkka- ja kaviojauhoa
	Gelatiini, jota ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, valokuvateollisuuden käyttöön
	Villa ja karva
	Käsittellyt sulat ja höyhenet ja niiden osat sekä untuvat
Jalostuslaitoksissa	Käsitelty eläinvalkuainen, myös seokset ja tuotteet, ei kuitenkaan eläinvalkuaista sisältävä lemmikkieläinten ruoka
	Verituotteet, joita voitaisiin käyttää rehuaineena
	Käsittellyt sorkka- ja kavioeläinten vuodat ja nahat
	Käsittellyt märehijöiden ja hevoseläinten vuodat ja nahat (21 päivää)
	Sellaisista kolmansista maista tai niiden alueilta, jotka eivät ole afrikkalaisesta sikarutosta vapaita, peräisin olevat sianharjakset
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävä kalaöljy
	Rehuaineena käytettävät renderoidut rasvat

	Renderoidut rasvat tiettyihin käyttötarkoituksiin tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolella
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävä gelatiini tai kollageeni
	Hydroloitu proteiini, dikalsiumfosfaatti tai trikalsiumfosfaatti rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettäväksi
	Ainoastaan mehiläishoidossa käytettäväksi tarkoitetut mehiläishoidon sivutuotteet
	Rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävät rasvajohdannaiset
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävät rasvajohdannaiset
	Munatuotteet, joita voitaisiin käyttää rehuaineena
Lemmikkieläinten ruokia valmistavissa laitoksissa (myös koiran puruluuta ja arominvahventeita valmistavat laitokset)	Tölkitetty lemmikkieläinten ruoka
	Käsitelty lemmikkieläinten ruoka, ei kuitenkaan tölkitetty
	Koiran puruluut
	Suoramyyntiin tarkoitettu raaka lemmikkieläinten ruoka
	Lemmikkieläinten ruoan valmistuksessa käytettävät arominvahventeet
Metsästystrofeita valmistavissa laitoksissa	Yksinomaan luista, sarvista, sorkista ja kaviosta, kynsistä, hampaista, vuodista tai nahoista koostuvat, linnuista ja sorkka- ja kaviueläimistä peräisin olevat käsitellyt metsästystrofeet ja muut esineet
	Käsittelemättömistä kokonaisista osista koostuvat, linnuista ja sorkka- ja kaviueläimistä peräisin olevat metsästystrofeet tai muut esineet
Välituotteita valmistavissa laitoksissa	Välituotteet
Lannoitteet ja maanparannusaineet	Käsitelty eläinvalkuainen, myös seokset ja tuotteet, ei kuitenkaan eläinvalkuaista sisältävä lemmikkieläinten ruoka
	Käsitelty lanta, käsitellystä lannasta johdetut tuotteet ja lepakoiden guano
Johdettujen tuotteiden varastointitiloissa	Kaikki johdetut tuotteet

III. Patogeenit

3 OSA

Kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat

Mahdollisesti kasvintuhoojia kantavat kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat ⁽¹⁾, jotka voivat luonteensa tai käsittelytapansa vuoksi muodostaa riskin tuhoojien leviämiselle ja kulkeutumiselle

⁽¹⁾ Pakkaukset, kuljetusvälineet, säiliöt, maa ja kasvialustat sekä muut organismit, tavarat ja ainekset, jotka voivat sisältää tai levittää tuhoajia.

4 OSA

Elintarvikkeiden ja rehujen lisäaineisiin sovellettavat toimenpiteet

Elintarvikkeet:

1. Elintarvikkeiden lisäaineet (kaikki elintarvikkeiden lisäaineet ja värit)
2. Valmistuksen apuaineet
3. Elintarvikearomit
4. Elintarvike-entsyymit

Rehu (¹):

5. Rehun lisäaineet
6. Rehuaineet
7. Muut kuin 2 osan II kohdassa tarkoitetut rehuseokset ja lemmikkieläinten ruoka
8. Haitalliset ainekset eläinten rehuissa

(¹) Ainoastaan sellaiset eläimistä ja niiden osista peräisin olevat sivutuotteet, jotka on todettu ihmisravinnoksi soveltuviksi, voidaan ottaa osaksi tuotantoeläinten rehuketjua.

LIITE XVII-B

ELÄINTEN HYVINVOINTINORMIT

Eläinten hyvinvointinormit, jotka koskevat

1. eläinten tainnutusta ja teurastusta
  2. eläinten kuljettamista ja siihen liittyviä toimia
  3. eläinten kasvatusta.
-

LIITE XVII-C

MUUT V OSASTON 4 LUVUN SOVELTAMISALAAN KUULUVAT TOIMENPITEET

1. Pakkausmateriaaleista irtoavista aineista peräisin olevat kemikaalit
  2. Elintarvikesekoitukset
  3. Muuntogeeniset organismit (GMO:t)
  4. Kasvuhormonit, tyreostaatit, tietyt hormonit ja beetasalpaajat
-

LIITE XVII-D

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISEN JÄLKEEN TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET

1. Kemikaalit elintarvikkeiden dekontaminoimiseksi
  2. Kloonaukset
  3. Säteililytys (ionisointi)
-

*LIITE XVIII***LUETTELO ILMOITETTAVISTA ELÄINTEN JA VESIELÄINTEN TAUDEISTA JA SÄÄNNELLYISTÄ TUHOO-
JISTA, JOIDEN OSALTA VOIDAAN MÄÄRITTÄÄ ALUEELLINEN TAUTIVAPAAUS**

LIITE XVIII-A

ILMOITETTAVAT ELÄIN- JA KALATAUDIT, JOIDEN OSALTA OSAPUOLTEN ASEMA ON TUNNUSTETTU JA VOIDAAN TEHDÄ ALUEELLISTAMISPÄÄTÖKSIÄ

1. Suu- ja sorkkatauti
  2. Sian vesikulaaritauti
  3. Vesicular stomatitis -tauti
  4. Afrikkalainen hevusrutto
  5. Afrikkalainen sikarutto
  6. Bluetongue-tauti
  7. Patogeeninen lintuinfluenssa
  8. Newcastlel tauti (NCD)
  9. Karjarutto
  10. Klassinen sikarutto
  11. Naudan tarttuva keuhkorutto
  12. Pienten märehitjään rutto
  13. Lammas- ja vuohirokko
  14. Rift Valley -kuume
  15. Lumpy skin -tauti
  16. Venezuelalainen hevosen enkefalomyeliitti (Venezuelan Equine Encephalomyelitis)
  17. Räkätauti
  18. Astumatauti
  19. Enteroviruksen aiheuttama enkefalomyeliitti (*Enterovirus encephalomyelitis*)
  20. Tarttuva vertamuodostavan kudoksen kuolio (IHN)
  21. Virusperäinen verenvuotoseptikemia (VHS)
  22. Tarttuva lohen anemia (ISA)
  23. Bonamioosi (*Bonamia ostreae*)
  24. Martelilioosi-nilviäistäuti (*Marteilia refringens*)
-

LIITE XVIII-B

TUHOOJIEI TI LANTEEN, TUHOOJISTA VAPAI DEN ALUEI DEN JA SUOJELTUJEN ALUEI DEN TUNNUSTAMINEN

A. Tuhoojien tilanteen tunnistaminen

Kukin osapuoli laatii tiedoksi annettavan luettelon seuraavista säännellyistä tuhoojista:

1. tuhoajat, joiden ei tiedetä esiintyvän missään osapuolen omalla alueella;
2. virallisesti valvottavat tuhoajat, joiden tiedetään esiintyvän jossakin osapuolen oman alueen osassa;
3. virallisesti valvottavat tuhoajat, joiden tiedetään esiintyvän jossakin osapuolen oman alueen osassa ja joita varten on perustettu tuhoojista vapaita alueita tai suojeltuja alueita.

Kaikista tuhoojien tilannetta koskevistä muutoksista on ilmoitettava välittömästi toiselle osapuolelle, jollei asiasta muuten ilmoiteta asiaankuuluvalla kansainvälisellä järjestöllä.

B. Tuhoojista vapaiden alueiden ja suojeltujen alueiden tunnistaminen

Osapuolet tunnistavat suojellut alueet, tuhoojista vapaiden alueiden käsitteen ja asiaankuuluvien kansainvälisten kasvinsuojelutoimenpidestandardien soveltamisen

---

LIITE XIX

ALUEELLISTAMINEN/ALUEJAKO, TUHOOJISTA VAPAAT ALUEET JA SUOJELLUT ALUEET

A. Eläinten ja vesieläinten taudit

1. Eläintaudit

Osapuolen alueen eläintautitilanteen tunnustamisen perustana käytetään Maailman eläintautijärjestön (OIE) maaeläinten terveyttä koskevaa säännöstöä. Eläintautien alueellistamispäätösten perustana on Maailman eläintautijärjestön (OIE) maaeläinten terveyttä koskeva säännöstö.

2. Vesieläinten taudit

Vesieläinten tautien alueellistamispäätösten perustana on OIE:n vesiviljelyeläinten terveyttä koskeva säännöstö.

B. Tuhoajat

Tuhoojista vapaiden ja tietyiltä tuhoojilta suojeltujen alueiden määrittämisessä on noudatettava jompaakumpaa seuraavista vaatimuksista:

- FAO:n kasvinsuojelutoimenpiteitä koskeva kansainvälinen standardi nro 4 kasvintuhoojista vapaiden alueiden vahvistamisedellytyksistä (FAO International Standard for Phytosanitary Measures No 4 on Requirements for the establishment of pest free areas) ja asiaankuuluvien kansainvälisten kasvinsuojelutoimenpidestandardien määritelmät tai
- Kasvien ja kasvituotteiden haitallisten organismien jäsenvaltioihin kulkeutumisen estämiseen liittyvistä suojatoimenpiteistä 8 päivänä toukokuuta 2000 annetun direktiivin 2000/29/EY 2 artiklan 1 kohdan h alakohta.

C. Kriteerit eläintautien erityistilanteen tunnustamiseksi osapuolen alueen tai alueen osan osalta

1. Jos tuojaosapuoli katsoo, että sen alue tai alueen osa on vapaa muusta kuin tämän sopimuksen liitteessä XVIII-A luetellusta eläintaudista, se esittää viejäosapuolelle asianmukaiset todistusasiakirjat, joista käyvät ilmi erityisesti seuraavat kriteerit:
  - taudin luonne ja sen esiintymisen tausta alueella;
  - serologisiin, mikrobiologisiin, patologisiin tai epidemiologisiin tutkimuksiin perustuvat valvontakokeiden tulokset ja se, että taudista on lain mukaan ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille,
  - aika, jolloin tarkkailua on harjoitettu;
  - tarvittaessa aika, jolloin rokottaminen tautia vastaan on ollut kiellettyä, ja maantieteellinen alue, jolla kieltö on ollut voimassa;
  - säännöt, joiden perusteella voidaan varmentaa, että tautia ei esiinny.
2. Yleiset tai erityiset lisätakeet, joita tuojaosapuoli voi pyytää, eivät saa olla laajempia kuin tuojaosapuolen kansallisesti soveltamat takeet.
3. Osapuolet ilmoittavat toisilleen tämän jakson 1 kohdassa tarkoitettujen tautia koskevien kriteerien muutoksista. Terveys- ja kasvinsuojeluasioiden alakomitea voi tällaisen ilmoituksen perusteella muuttaa tai peruuttaa tämän jakson kohdan 2 kohdan mukaisesti määriteltyjä lisätakeita.

LIITE XX

LAITOSTEN ALUSTAVA HYVÄKSYMINEEN

Laitosten alustavaa hyväksymistä koskevat edellytykset ja määräykset

1. Laitosten alustavalla hyväksymisellä tarkoitetaan sitä, että tuojaosapuoli hyväksyy tuontitarkoituksessa alustavasti viejäosapuolen laitokset; hyväksyntä tapahtuu tämän liitteen 4 kohdan määräysten mukaisesti kyseisen osapuolen esittämien asianmukaisten takeiden perusteella, ilman että tuojaosapuoli tarkastaa etukäteen yksittäisiä laitoksia. Tämän liitteen 4 kohdassa vahvistettuja menettelyä ja edellytyksiä sovelletaan, kun tämän liitteen 2 kohdassa määrättyjä luetteloja muutetaan tai täydennetään uusien sovellusten ja saatujen takeiden huomioon ottamiseksi. Varmennus voi olla osa menettelyä 4 kohdan d alakohdan määräysten mukaisesti ainoastaan silloin, kun kyse on laitosten alustavasta luettelosta.
2. Alustavaa hyväksyntää sovelletaan aluksi seuraaviin laitosten luokkiin:
  - 2.1 Ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden tuotantolaitokset:
    - teurastamot kotieläiminä pidettyjen sorkka- ja kavioläinten, siipikarjan, jäniseläinten ja tarhatun riistan tuotetta lihaa varten (XVII A, 1 osa)
    - riistankäsittelylaitokset
    - leikkaamot
    - laitokset jauhelihaa, raakalihavalmisteita, mekaanisesti erotettua lihaa ja lihavalmisteita varten
    - puhdistamot ja lähettämöt eläviä simpukoita varten
    - Laitokset seuraavia tuotteita varten:
      - munatuotteet
      - maitotuotteet
      - kalastustuotteet
      - käsitellyt mahat, rakot ja suolet
      - gelatiini ja kollageeni
      - kalaöljy
    - tehdasalukset
    - pakastusalukset
  - 2.2 Hyväksytyt tai rekisteröidyt laitokset, jotka tuottavat eläimistä saatavia sivutuotteita ja muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden päätuoteluokkia

Hyväksytyjen tai rekisteröityjen laitosten tyyppi	Tuote
Teurastamot	Turkiseläinten rehuksi tarkoitettujen eläimistä saatavat sivutuotteet
	Lemmikkieläinten ruoan valmistukseen tarkoitettujen eläimistä saatavat sivutuotteet
	Rehuketjun ulkopuoliseen käyttöön tarkoitettujen hevoseläinten veri ja verituotteet
	Tuoreet tai jäädytetyt sorkka- ja kavioläinten vuodat ja nahat
	Eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka on tarkoitettu rehuketjun ulkopuolella käytettävien johdettujen tuotteiden valmistukseen
Maidontuotantolaitokset	Maito, maitopohjaiset tuotteet ja maidosta johdetut tuotteet
	Ternimaito ja ternimaitotuotteet

Hyväksytyjen tai rekisteröityjen laitosten tyyppi	Tuote
Muu tila, joka on tarkoitettu eläimistä saatavien sivutuotteiden (käsittlemättömien/jalostamattomien ainesten) keräämiseen tai käsittelyyn	Rehuketjun ulkopuoliseen käyttöön tarkoitettut hevoseläinten veri ja verituotteet
	Käsittlemättömät verituotteet, lukuun ottamatta hevoseläimistä saatavia verituotteita, joita käytetään johdettujen tuotteiden valmistukseen tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolista käyttöä varten
	Käsitellyt verituotteet, lukuun ottamatta hevoseläimistä saatavia verituotteita, joita käytetään johdettujen tuotteiden valmistukseen tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolista käyttöä varten
	Tuoreet tai jäädytetyt sorkka- ja kavioeläinten vuodat ja nahat
	Afrikkalaisesta sikarutosta vapaista kolmansista maista tai niiden alueilta peräisin olevat sianharjakset
	Muuhun käyttöön kuin rehuaineiksi, orgaanisiksi lannoitteiksi tai maanparannusaineiksi tarkoitettut luut ja luutuotteet (lukuun ottamatta luujauhoa), sarvet ja sarvituotteet (lukuun ottamatta sarvijauhoa), kaviot, sorkat ja niistä valmistetut tuotteet (lukuun ottamatta sorkka- ja kaviojauhoa)
	Orgaanisten lannoitteiden tai maanparannusaineiden tuotantoon tarkoitettut sarvet ja sarvituotteet, lukuun ottamatta sarvijauhoa, sekä kaviot ja sorkat ja niistä valmistetut tuotteet, lukuun ottamatta sorkka- ja kaviojauhoa
	Gelatiini, jota ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, valokuvateollisuuden käyttöön
	Villa ja karva
	Käsitellyt sulat ja höyhenet ja niiden osat sekä untuvat
Käsittelylaitokset	Käsitelty eläinvalkuainen, myös seokset ja tuotteet, ei kuitenkaan eläinvalkuaista sisältävä lemmikkieläinten ruoka
	Verituotteet, joita voitaisiin käyttää rehuaineena
	Käsitellyt sorkka- ja kavioeläinten vuodat ja nahat
	Käsitellyt märehäjöiden ja hevoseläinten vuodat ja nahat (21 päivää)
	Sellaisista kolmansista maista tai niiden alueilta, jotka eivät ole afrikkalaisesta sikarutosta vapaita, peräisin olevat sianharjakset
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävä kalaöljy
	Rehuaineena käytettävät renderoidut rasvat
	Renderoidut rasvat tiettyihin käyttötarkoituksiin tuotantoeläinten rehuketjun ulkopuolella
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävä gelatiini tai kollageeni
	Hydroloitu proteiini, dikalsiumfosfaatti tai trikalsiumfosfaatti rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettäväksi
	Ainoastaan mehiläishoidossa käytettäväksi tarkoitettut mehiläishoidon sivutuotteet
	Rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävät rasvajohdannaiset
	Rehuaineena tai rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin käytettävät rasvajohdannaiset
Munatuotteet, joita voitaisiin käyttää rehuaineena	

Hyväksytyjen tai rekisteröityjen laitosten tyyppi	Tuote
Lemmikkieläinten ruokia valmistavat laitokset (myös koiran puruluuta ja arominvahventeita valmistavat laitokset)	Tölkitetty lemmikkieläinten ruoka
	Käsitelty lemmikkieläinten ruoka, ei kuitenkaan tölkitetty
	Koiran puruluut
	Suoramyyntiin tarkoitettu raaka lemmikkieläinten ruoka
	Lemmikkieläinten ruoan valmistuksessa käytettävät arominvahventeet
Metsästystrofeita valmistavat laitokset	Yksinomaan luista, sarvista, sorkista ja kavioista, kynsistä, hampaista, vuodista tai nahoista koostuvat, linnuista ja sorkka- ja kavioeläimistä peräisin olevat käsitellyt metsästystrofeet ja muut esineet
	Käsittelemättömistä kokonaisista osista koostuvat, linnuista ja sorkka- ja kavioeläimistä peräisin olevat metsästystrofeet tai muut esineet
Välituotteita valmistavat laitokset	Välituotteet
Lannoitteet ja maanparannusaineet	Käsitelty eläinvalkuainen, myös seokset ja tuotteet, ei kuitenkaan eläinvalkuaista sisältävä lemmikkieläinten ruoka
	Käsitelty lanta, käsitellystä lannasta johdetut tuotteet ja lepakoiden guano
Johdettujen tuotteiden varastointitilat	Kaikki johdetut tuotteet

3. Tuojaosapuoli laatii luetteloja 2.1 ja 2.2 kohdassa tarkoitetuista alustavasti hyväksytyistä laitoksista ja julkistaa kyseiset luettelot.
4. Alustavaa hyväksyntää koskevat edellytykset ja menettelyt
  - a) tuojaosapuoli on antanut luvan asianomaisen eläintuotteen tuontiin viejäosapuolen alueelta, ja asianomaisen tuotteen asiaankuuluvat tuontiedellytykset ja todistusvaatimukset on vahvistettu;
  - b) viejäosapuolen toimivaltainen viranomaisella on antanut tuojaosapuolelle riittävät takeet siitä, että sen yhdessä tai useammassa luettelossa mainitut laitokset täyttävät tuojaosapuolen asiaankuuluvat terveystaakumat ja että se on virallisesti hyväksynyt tuojaosapuolen alueelle tapahtuvaa vientiä koskevissa luetteloissa mainitun laitoksen;
  - c) viejäosapuolen toimivaltaisella viranomaisella on oltava todelliset valtuudet keskeyttää tuojaosapuolen alueelle sellaisesta laitoksesta suuntautuvan viennin, josta kyseinen viranomaisella on esittänyt takeet, jos kyseisiä takeita ei noudateta;
  - d) tuojaosapuolen tämän sopimuksen 188 artiklan määräysten mukaisesti tekemä varmennus voi olla osa alustavaa hyväksymismenettelyä. Tämä varmennus koskee laitoksen hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen rakennetta ja organisaatiota sekä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen valtuuksia sekä takeita, joita se voi esittää, kun kyse on tuojaosapuolen sääntöjen täytäntöönpanosta. Varmennukseen voi sisältyä tarkastuksia, jotka toteutetaan paikalla tietyssä edustavassa määrässä sellaisia laitoksia, jotka mainitaan viejäosapuolen esittämässä yhdessä tai useammassa luettelossa.

Ottaen huomioon toimivallan erityinen rakenne ja jakautuminen unionissa, tällainen varmennus voi unionissa koskea yksittäistä jäsenvaltiota;
  - e) tuojaosapuoli voi muuttaa nykyistä laitosten luetteloja tämän kohdan d alakohdassa tarkoitettua varmennuksen tulosten perusteella.

LIITE XXI

VASTAAVUUDEN TUNNUSTAMISMENETTELY

1. Periaatteet

- a) vastaavuus voidaan määrittellä yksittäiselle toimenpiteelle, toimenpideryhmälle, tiettyä hyödykettä koskevalle järjestelmälle, hyödykeluokalle tai niille kaikille;
- b) se, että tuojaosapuoli tutkii viejäosapuolen tiettyä hyödykettä koskevien toimenpiteiden vastaavuuden tunnustamispyyntöä, ei saa olla syy keskeyttää kyseisen hyödykkeen kauppaa tai käynnissä olevaa tuontia viejäosapuolesta;
- c) toimenpiteiden vastaavuuden tunnustamismenettely on viejäosapuolen ja tuojaosapuolen välinen vuorovaikutteinen prosessi. Tämä menettely koostuu viejäosapuolen toteuttamasta yksittäisten toimenpiteiden vastaavuuden objektiivisesta osoittamisesta ja tämän osoittamisen objektiivisesta arvioinnista, jotta tuojaosapuoli voisi mahdollisesti tunnustaa vastaavuuden;
- d) viejäosapuolen asiaankuuluvien toimenpiteiden vastaavuuden lopullinen tunnustaminen on yksinomaan tuojaosapuolen päätettävissä.

2. Ennakoedellytykset

- a) menettely riippuu terveys- ja tuhoajatilanteesta, lainsäädännöstä sekä hyödykettä koskevan tarkastus- ja valvontajärjestelmän tehokkuudesta viejäosapuolella. Tätä varten on otettava huomioon asianomaista alaa koskeva lainsäädäntö sekä viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen rakenne, määräyksenantoketju, toimivalta, toimintamenettelyt ja -valmiudet sekä toimivaltaisen viranomaisten toiminnan tehokkuus, kun kyse on tarkastus- ja valvontajärjestelmistä, mukaan lukien hyödykettä koskeva toimeenpanon taso sekä tuojaosapuolelle toimitettavien tietojen säännöllisyys ja nopeus todetuissa vaaratilanteissa. Hyväksynnän tueksi voidaan esittää asiakirjoja, toteuttaa vaatimustenmukaisuuden tarkastuksia sekä hyödyntää asiakirjoja, raportteja ja tietoja aiemmin saaduista kokemuksista;
- b) osapuolet voivat aloittaa vastaavuuden tunnustamismenettelyn tämän sopimuksen 183 nojalla sen jälkeen, kun tämän sopimuksen 181 artiklan 4 kohdan mukaisessa luettelossa olevan toimenpiteen, toimenpideryhmän tai järjestelmän sääntelyn lähentäminen on saatu onnistuneesti päätökseen;
- c) viejäosapuoli voi aloittaa menettelyn ainoastaan, kun tuojaosapuolen toteuttamat suojatoimenpiteet eivät koske viejäosapuolta hyödykkeen osalta.

3. Menettely

- a) viejäosapuoli aloittaa menettelyn esittämällä tuojaosapuolelle tietyn alan tai osa-alueen hyödykettä tai hyödykeluokkaa koskevaa tiettyä yksittäistä toimenpidettä, toimenpideryhmiä tai järjestelmän vastaavuutta koskevan tunnustamispyynnön;
- b) tarvittaessa tähän pyyntöön sisältyvät myös vaadittavat asiakirjat ja pyyntö, että tuojaosapuoli hyväksyy vastaavuuden perusteella tuojaosapuolen vaatiman viejäosapuolen ohjelman tai suunnitelman ja/tai tämän sopimuksen liitteessä XXIV määrätyn, tämän kohdan a alakohdassa kuvattuja toimenpiteitä tai järjestelmiä koskevan lähentämistilanteen edellytyksenä sille, että kyseisen hyödykkeen tai hyödykeluokan tuonti sallitaan;
- c) Pyyntönsään viejäosapuoli:
  - i) selittää kyseisen hyödykkeen tai hyödykeluokan merkityksen kaupalle;
  - ii) yksilöi tuojaosapuolen kyseistä hyödykettä tai hyödykeluokkaa koskevissa tuontiedellytyksissä ilmaistujen toimenpiteiden joukosta ne toimenpiteet, joita se voi noudattaa;
  - iii) yksilöi tuojaosapuolen kyseistä hyödykettä tai hyödykeluokkaa koskevissa tuontiedellytyksissä ilmaistujen kaikkien toimenpiteiden joukosta ne yksittäiset toimenpiteet, joille se hakee vastaavuutta;
- d) vastauksena tähän pyyntöön tuojaosapuoli selittää toimenpiteiden kokonais- ja yksittäistavoitteen sekä niiden perusteet, mukaan lukien riskien tunnistaminen;

- e) tällä selityksellä tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle kyseistä hyödykettä koskevien kotimaisten toimenpiteidensä ja tuontiedellytysten suhteesta;
- f) viejäosapuoli osoittaa tuojaosapuolelle puolueettomasti, että sen yksilöimät toimenpiteet vastaavat kyseisen hyödykkeen tai hyödykeluokan tuontiedellytyksiä;
- g) tuojaosapuoli arvioi puolueettomasti viejäosapuolen osoittaman vastaavuuden;
- h) tuojaosapuoli toteaa, onko vastaavuus saavutettu;
- i) tuojaosapuoli antaa viejäosapuolelle tämän pyynnöstä täyden selvityksen ja asiaa tukevat tiedot määrittelystään ja päätöksestään.
4. Viejäosapuolen suorittama toimenpiteiden vastaavuuden osoittaminen ja tuojaosapuolen suorittama kyseisen osoittamisen arviointi
- a) viejäosapuoli osoittaa asianmukaisesti tuojaosapuolen tuontiedellytyksissään ilmaiseman kunkin yksilöidyn toimenpiteen vastaavuuden. Tarvittaessa osoitetaan puolueettomasti sellaisen suunnitelman tai ohjelman vastavuus, jota tuojaosapuoli vaatii tuonnin sallimiseksi (esim. jäämiä koskeva suunnitelma);
- b) tässä yhteydessä puolueettoman osoittamisen ja arvioinnin olisi mahdollisuuksien mukaan perustuttava seuraaviin seikkoihin:
- kansainvälisesti tunnustetut standardit; ja/tai asianmukaiseen tieteelliseen näyttöön perustuvat standardit; ja/tai
  - riskinarviointi; ja/tai
  - aiempaan kokemukseen pohjautuvat asiakirjat, raportit ja tiedot, arvioinnit ja varmennukset; ja
  - toimenpiteiden oikeudellinen asema tai hallinnollisen aseman taso; ja
  - täytäntöönpanon ja täytäntöönpanon valvonnan taso erityisesti seuraavien seikkojen perusteella:
    - vastaavat ja asiaankuuluvat tulokset seuranta- ja valvontaohjelmista;
    - viejäosapuolen tarkastustulokset;
    - tunnustettuja analyysimenetelmiä käyttäen tehtyjen analyysien tulokset;
    - tuojaosapuolen varmennus- ja tuontitarkastustulokset;
    - viejäosapuolen toimivaltaisten viranomaisten toiminta; ja
    - aiempi kokemus.
5. Tuojaosapuolen päätelmät
- Jos tuojaosapuoli tekee kielteisen päätöksen, sen on annettava viejäosapuolelle yksityiskohtainen ja perusteltu selitys.
6. Kasveja ja kasvituotteita koskevien kasvinsuojelutoimenpiteiden vastaavuuden on pohjauduttava tämän sopimuksen 183 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin.
-

LIITE XXII

TUONTITARKASTUKSET JA TARKASTUSMAKSUT

A. Tuontitarkastuksia koskevat periaatteet

Tuontitarkastukset käsittävät asiakirjojen tarkastukset, tunnistettavuustarkastukset ja fyysiset tarkastukset.

Kun kyse on eläimistä ja eläintuotteista, fyysisten tarkastusten ja niiden taajuuden on perustuttava kyseiseen tuontiin liittyviin riskeihin.

Kasvien terveyttä koskevien tarkastusten yhteydessä tuojaosapuoli varmistaa, että kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat tarkastetaan virallisesti ja yksityiskohtaisesti joko kokonaisuudessaan tai edustavista näytteistä sen varmistamiseksi, että ne eivät ole tuhojien saastuttamia.

Jos tarkastuksissa ilmenee, että asiaankuuluvia standardeja ja/tai vaatimuksia ei ole noudatettu, tuojaosapuolen on toteutettava viralliset toimenpiteet, jotka ovat oikeassa suhteessa asianomaiseen riskiin nähden. Tuojalle tai tämän edustajalle annetaan mahdollisuuksien mukaan mahdollisuus tutustua lähetykseen ja antaa asiaankuuluvia tietoja tuojaosapuolen auttamiseksi lähetystä koskevan lopullisen päätöksen tekemisessä. Tällaisen päätöksen on oltava oikeassa suhteessa tällaiseen tuontiin liittyvään riskiin nähden.

B. Fyysisten tarkastusten taajuus

B.1. Eläinten ja eläintuotteiden tuonti Euroopan unioniin ja Moldovan tasavaltaan

Rajatarkastuksen tyyppi	Taajuus
1. Asiakirjojen tarkastus	100 %
2. Tunnistamistarkastukset	100 %
3. Fyysiset tarkastukset	
Elävät eläimet	100 %
Luokan I tuotteet Terveyttä koskevista vaatimuksista tuoreen lihan tuotannossa ja markkinoille saattamisessa 26 päivänä kesäkuuta 1964 annetussa neuvoston direktiivissä N:o 64/433/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, määritellyt tuore liha, mukaan lukien eläimenosat, ja naudasta, lampaista, vuohista, sioista ja hevoseläimistä saatavat tuotteet. Kalastustuotteet ilmatiiviisti suljetuissa astioissa, joiden tarkoituksena on pitää tuotteiden lämpötila vakaana ympäristön lämpötilasta huolimatta, tuore ja jäädytetty kala sekä kuivatut ja/tai suolatut kalastustuotteet Kokonaiset munat Sianihra (laardi) ja renderoidut rasvat Luonnonsuolet Siitosmunat	20 %
Luokan II tuotteet Siipikarjanliha ja siitä tehdyt tuotteet Kaninliha, (luonnonvaraisen tai tarhatun) riistan liha ja niistä saatavat tuotteet Ihmisravinnoksi tarkoitettut maito ja maitotuotteet Munatuotteet	50 %

Rajatarkastuksen tyyppi	Taajuus
<p>Ihmisravinnoksi tarkoitettu jalostettu eläinvalkuainen (100 % ensimmäisestä kuudesta irtotavarylähetyksestä, — neuvoston direktiivi 92/118/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1992, eläinten terveyttä ja kansanterveyttä koskevista vaatimuksista sellaisten tuotteiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa, joita eivät koske direktiivin 89/662/ETY ja, taudinaiheuttajien osalta, direktiivin 90/425/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä A olevassa I luvussa mainittujen erityisten yhteisön säädösten kyseiset vaatimukset).</p> <p>Muut kalastustuotteet kuin ne kalastustuotteet, jotka mainitaan sellaisia kolmansia maita ja alueita, joista simpukoiden, piikkinahkaisten, vaippaeläinten, merikotiloiden ja kalastustuotteiden tuonti on sallittua, koskevien luetteloiden vahvistamisesta 6 päivänä marraskuuta 2006 annetussa komission päätöksessä 2006/766/EY, sellaisena kuin se on muutettuna.</p> <p>Simpukat Hunaja</p>	
<p>Luokan III tuotteet Siemenneste Alkiot Lanta Maito ja maitotuotteet (muut kuin ihmisravinnoksi tarkoitettut) Gelatiini Sammakonreidet ja etanat Luut ja luutuotteet Vuodat ja nahat Harjakset, villa, karvat ja höyhenet Sarvet ja sarvituotteet, kaviot, sorkat ja niistä valmistetut tuotteet Mehiläistuotteet Metsästystrofeet Jalostettu lemmikkieläinten ruoka Lemmikkieläinten ruoan valmistukseen käytettävät raaka-aineet Farmaseuttiseen tai tekniseen käyttöön tarkoitettut raaka-aineet, veri, verituotteet, rauhaset ja elimet Heinä ja oljet Patogeenit Jalostettu (pakattu) eläinvalkuainen</p>	<p>Vähintään 1 prosentti Enintään 10 prosenttia</p>
<p>Muiksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitettu jalostettu eläinvalkuainen (irtotavarana)</p>	<p>100 % ensimmäisestä kuudesta lähetyksestä (muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys-säännöistä 30 päivänä lokakuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1774/2002 liitteessä VII olevan II luvun 10 ja 11 kohta).</p>

B.2. Muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden tuonti Euroopan unioniin ja Moldovan tasavaltaan

— Chilippuri (<i>Capsicum annuum</i>), murskattu tai jauhettu — ex 0904 20 90	10 % kaikista kolmansista maista tulevien sudan-värien osalta
— Chilippurituotteet (curry) — 0910 91 05	
— <i>Curcuma longa</i> (kurkuma) — 0910 30 00 (Elintarvikkeet — kuivatut mausteet)	
— Punainen palmuöljy — ex 1511 10 90	

B.3. Kasvien, kasvituohteiden ja muiden tavaroiden tuonti EU:hun ja Moldovan tasavaltaan

Direktiivin 2000/29/EY liitteessä V olevassa B osassa luetellut kasvit, kasvituohteet ja muut tavarat:

Tuojaosapuoli tarkastaa lähetyksen tai lähetysten kasvinsuojelullisen tilanteen varmentamiseksi.

Kasvien terveyttä koskevien tuontitarkastuksien taajuutta voidaan harventaa säännelyjen hyödykkeiden osalta, lukuun ottamatta tietyille neuvoston direktiivin 2000/29/EY liitteessä V olevassa B osassa luetelluille kasveille, kasvituohteille ja muille tavaroille tehtävien kasvien terveystarkastuksien vähentämiseen tarvittaviin todisteisiin sekä vähentämisen tyyppiä ja tasoa koskeviin kriteereihin sovellettavista yksityiskohtaisista edellytyksistä 11 päivänä lokakuuta 2004 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1756/2004 määritellyjä kasveja, kasvituohteita ja muita tavaroita.

LIITE XXIII

TODISTUKSET

A. Todistusten myöntämistä koskevat periaatteet

Kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat:

Toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden todistusten antamisessa kansainvälisissä kasvinsuojelutoimenpidestandardeissa vahvistettuja periaatteita.

Eläimet ja eläintuotteet:

1. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että todistusviranomaisilla on riittävä eläinlääkintäalaa koskevan lainsäädännön tuntemus eläimistä tai eläintuotteista, joista ne antava todistuksia, ja että kyseiset viranomaiset ovat yleisesti ottaen perillä todistusten laatimisesta ja antamisesta noudatettavista säännöistä ja tarvittaessa ennen todistuksen antamista tehtävien tutkimusten, testien ja tarkastusten luonteesta ja laajuudesta.
2. Todistusviranomaiset eivät saa sertifioida tietoja, joihin he eivät ole perehtyneet tai joita he eivät voi varmistaa.
3. Todistusviranomaiset eivät saa allekirjoittaa tyhjiä tai epätäydellisiä todistuksia eivätkä sellaisia eläimiä tai eläintuotteita koskevia todistuksia, joita he eivät ole tarkastaneet tai jotka eivät enää ole heidän valvonnassa. Jos todistus allekirjoitetaan toisen todistuksen tai asiakirjan perusteella, todistusviranomaisella on oltava kyseinen asiakirja hallussaan ennen allekirjoittamista.
4. Todistusviranomaisen voi sertifioida tietoja, jotka:
  - a) toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama ja sen valvonnassa toimiva henkilö on todennut oikeiksi tämän liitteen 1–3 kohdan mukaisesti, sikäli kuin todistusviranomaisen voi varmentaa näiden tietojen paikkansapitävyyden; tai
  - b) on saatu valvontaohjelmien yhteydessä virallisesti tunnustetuista laadunvalmistusjärjestelmistä tai sellaisen epidemiologisen valvontajärjestelmän avulla, joka on vahvistettu eläinlääkintälainsäädännössä.
5. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet todistusten luotettavuuden turvaamiseksi. Niiden on erityisesti huolehdittava siitä, että niiden nimeämät todistusviranomaiset ovat:
  - a) asemassa, joka takaa niiden puolueettomuuden ja sen, että ne eivät saa minkäänlaista suoraa kaupallista hyötyä niistä eläimistä tai tuotteista, joista ne antavat todistuksia, tai niistä yrityksistä tai laitoksista, joista eläimet tai tuotteet ovat peräisin; ja
  - b) täysin tietoisia jokaisen allekirjoittamansa todistuksen sisällön merkityksestä.
6. Todistusten laatimisella varmistetaan, että todistus viittaa tiettyyn lähetykseen; todistus on laadittava vähintään yhdellä todistusviranomaisen ymmärtämällä kielellä ja vähintään yhdellä tuojaosapuolen virallisista kielistä tämän liitteen C osan mukaisesti.

Todistuksen allekirjoituspäivä ei voi olla lähetyksen/lähetysten lähettämisaikajankohtaa myöhäisempi.

7. Kunkin toimivaltaisen viranomaisen on kyettävä osoittamaan todistuksen ja asiaankuuluvan todistusviranomaisen välinen yhteys ja varmistettava, että kustakin annetusta todistuksesta on saatavissa jäljennös kyseisen toimivaltaisen viranomaisen määräämän ajan.
8. Osapuolten on tehtävä tarpeelliset tarkastukset ja toteutettava tarpeelliset valvontatoimet estääkseen virheellisten tai harhaanjohtavien todistusten antamisen ja eläinlääkintälainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin annetuilta näytävien todistusten laittoman laatimisen tai käytön.

9. Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä tutkimukset tai tarkastukset ja toteutettava asianmukaiset toimet seuraamusten langettamiseksi tietoonsa saatetuista vääristä tai harhaanjohtavista todistuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta ryhtyä asiassa oikeustoimiin tai langettaa oikeudellisia seuraamuksia. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä todistusviranomaisten väliaikainen pidättäminen tehtävistään tutkimuksen ajaksi. Erityisesti on huomattava, että
- a) jos tarkastuksissa todetaan, että todistusviranomaisen on tietoisesti antanut vilpillisen todistuksen, toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan toteutettava kaikki tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, ettei asianomainen henkilö voi uusia tekoaan;
  - b) jos tarkastuksissa todetaan, että yksityishenkilö tai yritys on käyttänyt vilpillisellä tavalla tai muuttanut virallista todistusta, toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan toteutettava kaikki tarpeelliset toimet sen varmistamiseksi, ettei kyseinen yksityishenkilö tai yritys voi uusia tekoaan. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä se, että myöhemmin asianomaiselle henkilölle tai yritykselle kieltäydytään antamasta virallista todistusta.

B. Tämän sopimuksen 60 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu todistus.

Todistuksessa oleva terveystodistus osoittaa asianomaisen hyödykkeen vastaavuustilanteen. Terveystodistuksesta ilmenee, että viejäosapuolen sellaisia tuotantonormeja on noudatettu, jotka tuojaosapuoli on tunnustanut vastaaviksi.

C. Todistusten viralliset kielet

1. Tuonti Euroopan unioniin. Kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat:

Todistus on laadittava vähintään yhdellä todistusviranomaisen ymmärtämällä kielellä ja vähintään yhdellä tuojaosapuolen virallisella kielellä.

Eläimet ja eläintuotteet:

Terveystodistus on laadittava ainakin yhdellä määräjäsenvaltion virallisella kielellä ja yhdellä sen jäsenvaltion virallisista kielistä, jossa tämän sopimuksen 189 artiklan mukaiset tuontitarkastukset tehdään.

2. Tuonti Moldovan tasavaltaan

Terveystodistus on laadittava Moldovan tasavallan virallisella kielellä.

—

LIITE XXIV

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

—

LIITE XXIV-A

LÄHENTÄMISPROSESSIN EDISTYMISEN ARVIONNIN PERIAATTEET

I OSA

Asteittainen lähentäminen**1. Yleiset säännöt**

Terveyttä, kasvinsuojelua ja eläinten hyvinvointia koskevaa Moldovan tasavallan lainsäädäntöä lähennetään asteittain unionin lainsäädäntöön. Asianomainen lainsäädäntö mainitaan terveyttä, kasvinsuojelua ja eläinten hyvinvointia koskevassa EU:n lähentämisluettelossa. Luettelo jaetaan ensisijaisiin aloihin, jotka liittyvät tämän sopimuksen liitteessä XVII määriteltyihin toimenpiteisiin, jotka riippuvat Moldovan tasavallan teknisistä resursseista ja rahoitusvaroista. Tämän vuoksi Moldovan tasavallan on määritettävä omat ensisijaiset kauppatavoitteensa.

Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään EU:n säännöstöön joko

- a) vahvistamalla uusia kansallisia sääntöjä tai menettelyjä pannakseen täytäntöön asiaankuuluvan EU:n perustavanlaatuisen säännösten ja valvoakseen tätä täytäntöönpanoa; tai
- b) muuttamalla asiankuuluvia kansallisia sääntöjä tai menettelyitä sisällyttääkseen asiaankuuluvan EU:n perustavanlaatuisen säännösten kansalliseen lainsäädäntöönsä.

Molemmissa tapauksissa Moldovan tasavalta

- a) poistaa kaikki kansalliset lait, säännökset, käytännöt ja kaikki muut toimenpiteet, jotka ovat ristiriidassa EU:n säännöstöön lähennetyin kansallisen säännösten kanssa; ja
- b) varmistaa EU:n säännöstöön lähennetyin kansallisen säännösten tosiasiallisen täytäntöönpanon.

Moldovan tasavalta laatii vastaavuustaulukot lainsäädäntönsä lähentämisestä mallin mukaisesti. Taulukossa mainitaan päivä, jona kansalliset säännöt tulevat voimaan, ja virallinen lehti, jossa säännöt julkaistaan. Vastaavuustaulukkojen malli on tämän liitteen II osassa. Jos lainsäädännön lähentämistä ei ole saatu päätökseen, tarkastajat ⁽¹⁾ merkitsevät puutteet huomautuksille varattuun taulukon sarakkeeseen.

Moldovan tasavalta laatii määrittämistään ensisijaisista aloista erityiset vastaavuustaulukot, joista ilmenee, miten muun yleisen ja erityisen lainsäädännön lähentäminen on edennyt erityisesti seuraavien sääntöjen osalta:

a) Valvontajärjestelmät

- kotimaan markkinat;
- tuonti.

b) Eläinten terveys ja hyvinvointi

- eläinten yksilöiminen ja rekisteröinti sekä niiden siirtojen rekisteröinti;
- eläintautien torjuntatoimenpiteet;
- elävillä eläimillä, siemennesteellä, munasoluilla ja alkioilla käytävä kotimaan kauppa;
- eläinten hyvinvointi tiloilla sekä kuljetuksen ja teurastuksen aikana.

c) Elintarvikkeiden turvallisuus

- elintarvikkeiden ja rehun saattaminen markkinoille;
- elintarvikkeiden merkinnät, esillepano ja mainonta, mukaan lukien ravinto- ja terveysväittämät;
- jäämien valvonta;
- rehuja koskevat erityissäännöt.

⁽¹⁾ Tarkastajat ovat Euroopan komission nimittämiä asiantuntijoita.

- d) Eläimistä saatavat sivutuotteet
- e) Kasvinsuojelu
  - tuhoojat;
  - kasvinsuojeluaineet.
- f) Muuntogeeniset organismit
  - ympäristöön levitettävät;
  - muuntogeeniset elintarvikkeet ja rehut.

II OSA

Arviointi

1. Menettely ja menetelmä

Tämän sopimuksen IV osaston (Kauppa ja siihen liittyvät toimenpiteet) 4 luvussa tarkoitettua terveyttä, kasvinsuojelua ja eläinten hyvinvointia koskevaa Moldovan tasavallan lainsäädäntöä lähennetään asteittain unionin säännöstöön ja sen täytäntöönpanoa on valvottava vaikuttavalla tavalla ⁽¹⁾.

Tämän liitteen 2 kohdan mallin mukainen vastaavuustaulukko on laadittava jokaisesta yksittäisestä säädöksestä, jonka Moldovan tasavalta on lähentänyt unionin säännöstöön. Taulukko toimitetaan englannin kielellä tarkastajien arvioitavaksi.

Jos yksittäisen toimenpiteen, toimenpideryhmän, tiettyä alaa tai osa-aluetta koskevan järjestelmän, hyödykkeen tai hyödykeryhmän arvioinnin tulos on myönteinen, tämän sopimuksen 183 artiklan 4 kohdan edellytyksiä sovelletaan.

2. Vastaavuustaulukko

2.1 Vastaavuustaulukkoa laadittaessa on otettava huomioon seuraavat tekijät:

Vastaavuustaulukot laaditaan unionin säädösten pohjalta. Tätä varten on käytettävä lähentämishetkenä voimassa olevaa säädöksen toisintoa. Moldovan tasavallan on kiinnitettävä erityistä huomiota on siihen, että säädös käännetään tarkasti kansalliselle kielelle, sillä erityisesti lain soveltamisalaan liittyvät kielelliset epätarkkuudet voivat johtaa kiistoihin ⁽²⁾.

2.2 Vastaavuustaulukon malli

VASTAAVUUSTAULUKKO

EU:n säädöksen nimi, sellaisena kuin se on mahdollisesti muutettuna

JA

kansallisen säädöksen nimi

VÄLILLÄ

(Julkaisuviite)

Julkaisupäivä:

Täytäntöönpanopäivä:

EU:n säädös	Kansallinen lainsäädäntö	Moldovan tasavallan huomautukset	Tarkastajan huomautukset

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden asiantuntijat voivat tukea tätä joko erikseen tai CIB-ohjelmien kautta (twinning-hankkeet, TAIEX jne.).

⁽²⁾ Lähentämisprosessin helpottamiseksi EUR-Lex-sivustolla <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> on saatavilla konsolidoidut toisinnot eräistä EU:n säädöksistä.

Selitykset:

EU:n säädös: koko nimen ja viitetietojen ⁽¹⁾ lisäksi vastaavuustaulukon vasemmassa sarakkeessa on mainittava asianomaisen säädöksen artikkelat, kohdat, alakohdat jne.

Kansallinen lainsäädäntö: taulukon vasemmassa sarakkeessa mainittavia EU:n säännöksiä vastaavat kansallisen lainsäädännön säännökset on mainittava koko nimen ja viitetietojen lisäksi. Niiden sisältö on kuvattava yksityiskohtaisesti toisessa sarakkeessa.

Moldovan tasavallan huomautukset: Moldovan tasavalta merkitsee tähän sarakkeeseen asianomaiseen artiklaan, kohtaan, alakohtaan jne. liittyvät viitetiedot tai muut säännökset erityisesti silloin, kun kyseistä säännöstä ei ole lähennetty unionin säännöstöön. Jos lähentämistä ei ole tehty, syyt tähän on mainittava.

Tarkastajan huomautukset: jos tarkastaja katsoo, ettei lähentymistä ole tapahtunut, niiden on perusteltava tämä näkemys ja kuvattava asiaankuuluvat puutteet tässä sarakkeessa.

—

⁽¹⁾ Ks. esim. EUR-LEX-sivustolla: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

LIITE XXIV-B

LUETTELO EU:N LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ, JOHON MOLDOVAN TASAVALTA LÄHENTÄÄ OMAA LAINSÄÄDÄNTÖÄÄN

Moldovan tasavalta toimittaa tämän sopimuksen 181 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun lähentämisluettelon kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXV

VASTAAVUUSTILANNE

(...)

—

LIITE XXVI

TULLILAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

Tullikoodeksi

Neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, annettu 12 päivänä lokakuuta 1992, yhteisön tullikoodeksista

Määräaika: Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään mainitun asetuksen säännöksiin kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta

Yhteinen passitusmenettely ja hallinnollinen yhtenäisasiakirja (SAD)

Tavarakaupan muodollisuuksien yksinkertaistamisesta 20 päivänä toukokuuta 1987 tehty yleissopimus

Yhteisestä passitusmenettelystä 20 päivänä toukokuuta 1987 tehty yleissopimus

Määräaika: Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään mainittujen yleissopimusten määräyksiin kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta

Tullittomuus

Neuvoston asetus (EY) N:o 1186/2009, annettu 16 päivänä marraskuuta 2009, yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta

Määräaika: Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään tämän asetuksen I ja II osastoon kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojele

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 608/2013, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2013, teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta

Määräaika: Moldovan tasavalta lähentää lainsäädäntöään mainitun asetuksen säännöksiin kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXVII

**LUETTELO SIOITTAUTUMISTA KOSKEVISTA VARAUKSISTA;
LUETTELO RAJATYLLITTÄVÄÄ PALVELUJEN TARJONTAA KOSKEVISTA SITOUKSIKSI;
LUETTELO AVAINHENKILÖSTÖÄ, KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA HARJOTTELIJOITA JA
YRITYSMYYJIÄ KOSKEVISTA VARAUKSISTA;
LUETTELO SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITAJIA
KOSKEVISTA VARAUKSISTA**

Unioni

1. Luettelo sijoittautumista koskevista varauksista: Liite XXVII-A
2. Luettelo rajatylittävää palvelujen tarjontaa koskevista sitoumuksista: Liite XXVII-B
3. Luettelo avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevista varauksista: Liite XXVII-C
4. Luettelo sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevista varauksista: Liite XXVII-D

Moldovan tasavalta

5. Luettelo sijoittautumista koskevista varauksista: Liite XXVII-E
6. Luettelo rajatylittävää palvelujen tarjontaa koskevista sitoumuksista: Liite XXVII-F
7. Luettelo avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevista varauksista: Liite XXVII-G
8. Luettelo sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevista varauksista: Liite XXVII-H

Liitteissä XXVII-A, XXVII-B, XXVII-C ja XXVII-D käytetään seuraavia lyhenteitä:

AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EU	Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot
ES	Espanja
EE	Viro
FI	Suomi
FR	Ranska
EL	Kreikka
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LV	Latvia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
MT	Malta
NL	Alankomaat

PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SK	Slovakia
SI	Slovenia
SE	Ruotsi
UK	Yhdistynyt kuningaskunta

Liitteissä XXVII-E, XXVII-F, XXVII-G ja XXVII-H käytetään seuraavaa lyhennettä:

MD	Moldovan tasavalta
----	--------------------

LIITE XXVII-A

LUETTELO SJOITTAUTUMISTA KOSKEVISTA VARAUKSISTA (UNIONI)

1. Jäljempänä esitettävässä varauksia koskevassa luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla Moldovan tasavallan sijoittautumisiin ja sijoittajiin sovelletaan tämän sopimuksen 205 artiklan 2 kohdan nojalla unionin myöntämää kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varauksia.

Luettelossa on seuraavat osat:

- a) Luettelo horisontaalisista varauksista, joita sovelletaan kaikkiin toimialoihin tai osa-aloihin.
- b) Toimiala- tai osa-alamuotoisia varauksia koskeva luettelo, jossa ilmoitetaan asianomainen toimiala tai osa-ala sekä sovellettava varaus (sovellettavat varaukset).

Varaus, joka koskee toimintaa, jota ei vapauteta (ei sitoumuksia), ilmaistaan seuraavasti: "Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita."

Jos a tai b kohdassa tarkoitettu varauksessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot täyttävät kyseistä toimialaa koskevat tämän sopimuksen 205 artiklan 2 kohdan mukaiset velvoitteet ilman varauksia (vaikka tietyllä toimialalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai toimialakohtaisia unionin laajuisia varauksia).

2. Tämän sopimuksen 202 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
3. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.
4. Tämän sopimuksen 205 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.
5. Mikäli unioni pitää voimassa varauksen, joka edellyttää palveluntarjoajalta kansalaisuutta, pysyvää asuinpaikkaa tai asumista sen alueella edellytyksenä palvelun tarjoamiselle sen alueella, tämän sopimuksen liitteessä XXVII-C mainittua varausta pidetään soveltuvaan määrin tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvaa sijoittautunutta yksikköä koskevana varauksena.

Horisontaaliset varaukset

Yleishyödylliset palvelut

EU: Kansallisen tai paikallisen tason yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottava taloudellinen toiminta voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille palveluntarjoajille ⁽¹⁾.

Sijoittautumismuodot

EU: Jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuille (moldovalaisten yritysten) tytäryhtiöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa, myönnettyä kohtelua ei laajenneta koskemaan moldovalaisten yritysten johonkin unionin jäsenvaltioon perustamia sivuliikkeitä tai agentteureja. ⁽²⁾

⁽¹⁾ Yleishyödylliset palvelut liittyvät muun muassa seuraaviin aloihin: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöön liittyvät palvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotoihin liittyvät liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille operaattoreille, kuten viranomaisilta toimiluvan saaneille operaattoreille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluja tarjotaan usein myös keskustason alapuolella, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei olisi käytännöllinen. Tätä varausta ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

⁽²⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklan mukaisesti kyseiset tytäryhtiöt katsotaan unionin oikeushenkilöiksi. Siltä osin kuin niillä on jatkuva ja toimiva yhteys unionin talouteen, ne ovat unionin sisämarkkinoiden edunsaajia, mikä tarkoittaa muun muassa sijoittautumisvapautta ja vapautta tarjota palveluja kaikissa jäsenvaltioissa.

AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava Itävallassa; Itävallan kauppalaan noudattamisesta vastaavien, oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden kotipaikan on oltava Itävallassa.

EE: Johtokunnan jäsenistä vähintään puolen on asuttava unionissa.

FI: Ulkomaalaisen, joka harjoittaa kauppaa yksityisrittäjänä, tai vähintään yhden avoimen yhtiön kumppaneista tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisten yhtiömiesten on asuttava vakinaisesti Euroopan talousalueella (ETA). Kaikilla toimialoilla vähintään yhden johtokunnan jäsenistä ja varajäsenistä sekä toimitusjohtajan on asuttava ETA:n alueella, mutta joillekin yhtiöille voidaan myöntää poikkeuksia säännöstä. Jos moldovalainen organisaatio aikoo harjoittaa liiketoimintaa tai kauppaa perustamalla sivuliikkeen Suomeen, sen on hankittava elinkeinolupa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita valtion omaisuuden hankinnan osalta.

IT: Teollisen, kaupallisen ja käsiteollisen ammatin harjoittaminen saattaa edellyttää oleskelulupaa.

PL: Moldovalaiset sijoittajat voivat harjoittaa taloudellista toimintaa ainoastaan kommandiittiyhtiön, kommandiittiosakeyhtiön, rajoitetun vastuun yhtiön tai osakeyhtiön muodossa (lakiasianpalvelujen osalta ainoastaan rekisteröidyn yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa).

RO: Kaupallisten yhtiöiden ainoan johtajan tai hallintoneuvoston puheenjohtajan sekä puolen johtajista on oltava Romanian kansalaisia, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia.

SE: Ulkomaisen yrityksen, joka ei ole rekisteröitynyt oikeushenkilöksi Ruotsissa tai joka harjoittaa toimintaansa kauppaedustajan välityksellä, on harjoitettava kaupallista toimintaansa sellaisen Ruotsiin rekisteröidyn sivuliikkeen välityksellä, jolla on itsenäinen johto ja erillinen kirjanpito. Sivuliikkeen toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, mikäli sellainen nimitetään, on asuttava ETA:n alueella. Taloudellista toimintaa Ruotsissa harjoittavan luonnollisen henkilön, joka ei asu ETA:n alueella, on nimettävä Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta vastaava maassa asuva edustaja ja ilmoitettava tämä rekisteriin. Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Toimivaltainen viranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia sivuliike- ja asumispaikkavaatimuksesta. ETA:n alueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten tai sen ulkopuolella asuvien luonnollisten henkilöiden alle vuoden kestävä rakennushankkeet vapautetaan vaatimuksista perustaa sivuliike tai nimetä maassa asuva edustaja. Ruotsalaisen rajoitetun vastuun yhtiön voi perustaa ETA:n alueella asuva luonnollinen henkilö, ruotsalainen oikeushenkilö tai sellainen oikeushenkilö, joka on perustettu jonkin ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, päätoimipaikka tai pääasiallinen toimipaikka ETA:n alueella. Perustajana voi olla henkilöyhtiö vain, jos kaikki omistajat, joilla on rajoittamaton henkilökohmainen vastuu, asuvat ETA:n alueella. ETA:n ulkopuoliset perustajat voivat hakea lupaa toimivaltaisilta viranomaisilta. Rajoitetun vastuun yhtiöiden ja taloudellisten yhteenliittymien johtokunnan jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan sekä vähintään yhden henkilön, jolla on oikeus allekirjoittaa yhtiön puolesta, jos sellainen on, on asuttava ETA:n alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Jos yksikään yrityksen/yhteisön edustajista ei asu Ruotsissa, johtokunnan on nimettävä Ruotsissa asuva henkilö, jolla on oikeus ottaa vastaan palveluja yrityksen/yhteisön puolesta, ja ilmoitettava tämä henkilö rekisteriin. Kaikkien muuntyyppisten oikeushenkilöiden perustamiseen sovelletaan vastaavia ehtoja.

SK: Moldovalaisen luonnollisen henkilön, jonka nimi rekisteröidään kaupparekisteriin rittäjän puolesta toimimaan valtuutettuna henkilönä, on esitettävä Slovakian oleskelulupa.

Investoinnit

ES: Ulkomaan hallituksen tai ulkomaisten julkisyhteisöjen joko suoraan tai ulkomaisten hallitusten joko välittömässä tai välillisessä määräysvallassa olevien yritysten tai muiden yhteisöjen välityksellä Espanjaan tekemät investoinnit (jotka tuovat valtiolle taloudellisten etujen lisäksi yleensä myös muita etuja) edellyttävät hallituksen antamaa etukäteislupaa.

BG: Ulkomaiset sijoittajat eivät voi osallistua yksityistämiseen. Ulkomaiset sijoittajat ja sellaiset bulgarialaiset oikeushenkilöt, joissa moldovalaisella luonnollisella tai oikeushenkilöllä on määräävä omistus, tarvitsevat luvan a) luonnonvarojen etsintään, käyttöön tai talteenottoon aluevesiltä, mannerjalustasta tai talousvyöhykkeeltä ja b) määräävän omistuosuuden hankintaan yrityksissä, jotka harjoittavat a kohdassa tarkoitettua toimintaa.

FR: Moldovalaisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden ostoihin, jotka oikeuttavat yli 33,33 prosenttiin toimivien ranskalaisen yritysten osakepääomasta tai äänioikeuksista tai 20 prosenttiin ranskalaisista pörssiyrityksistä, sovelletaan seuraavaa määräystä:

- alle 7,6 miljoonan euron investoinnit ranskalaisiin yrityksiin, joiden liikevaihto on enintään 76 miljoonaa euroa, voidaan toteuttaa ennakoilmoitusta seuraavan 15 päivän määräajan jälkeen, kun on tarkistettu, että näitä määriä noudatetaan;
- lupa muihin investointeihin annetaan ennakoilmoitusta seuraavan kuukauden jälkeen ilman eri toimenpidettä, jollei talousministeri ole poikkeustapauksessa käyttänyt oikeuttaan lykätä investointia.

Ulkomaalaisomistusta hiljattain yksityistetyissä yrityksissä voidaan rajoittaa siten, että Ranskan hallitus määrittää yleisölle tarjottavien osakkeiden enimmäismäärän tapauskohtaisesti. Tietyn kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistäminen edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, joka koskee moldovalaisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden osakkuutta hiljattain yksityistetyissä yrityksissä.

IT: Hallituksella voi olla tiettyjä erityisvaltuuksia yrityksissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla (kaikkien sellaisten oikeushenkilöiden osalta, jotka toteuttavat toimia, jotka katsotaan strategisesti tärkeiksi puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta) sekä tietyissä strategisesti tärkeissä toiminnoissa energia-, liikenne- ja viestintäalalla.

PL: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt tarvitsevat kiinteistöjen suoraan tai epäsuoraan hankkimiseen luvan. Ei sitoumuksia, jotka koskisivat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämisen prosessia koskevia säännöksiä.

Kiinteistöt

Maan ja kiinteistöjen hankkimiseen sovelletaan seuraavia rajoituksia (1):

AT: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden on saatava kiinteistön hankinnalle, ostolle ja vuokraukselle lupa toimivaltaisilta alueviranomaisilta (Länder), jotka harkitsevat, onko näillä toimenpiteillä vaikutusta tärkeisiin taloudellisiin, sosiaalisiin tai kulttuurisiin etuihin.

BG: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät voi hankkia maaomaisuutta (eivät myöskään sivuliikkeen kautta). Bulgarianlaiset oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia omistukseensa maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaisten kansalaiset, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia omistukseensa rakennuksia ja rajoitettuja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasitukset).

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita.

CZ: Maatalousmaata ja metsää voivat hankkia vain sellaiset ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka Tšekissä, ja oikeushenkilöinä sijoittautuneet yritykset, joilla on pysyvä toimipaikka Tšekissä. Valtion omistuksessa olevaan maatalousmaahan ja metsään sovelletaan erityissääntöjä. Valtion omistamaa maatalousmaata voivat hankkia ainoastaan Tšekin kansalaiset, kunnat ja julkiset yliopistot (koulutusta ja tutkimusta varten). Oikeushenkilöt (oikeudellisesta muodosta ja toimipaikasta riippumatta) voivat ostaa valtion omistamaa maatalousmaata valtiolta vain, jos niiden jo omistama rakennus sijaitsee kyseisellä maa-alueella tai jos kyseinen maa-alue on välttämätön tällaisen rakennuksen käyttämiseksi. Vain kunnat ja julkiset yliopistot voivat hankkia valtion omistamaa metsää.

DK: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kiinteistöostoille on asetettu rajoituksia. Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden maatalouskiinteistöostoille on asetettu rajoituksia.

HU: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät saa hankkia viljelymaata, jollei viljelymaata koskevaan lainsäädäntöön sisältyvistä poikkeuksista muuta johdu. Ulkomaalaisten kiinteistöostoihin on hankittava lupa maan julkishallinnon virastosta, joka on toimivaltainen kiinteistön sijainnin perusteella.

EL: Lain nro 1892/90 mukaan maata raja-alueilta voi hankkia ainoastaan puolustusministeriön luvalla. Hallintokäytäntöjen mukaan suoria sijoituksia varten on helppo saada lupa.

(1) Palvelualueja koskevat rajoitukset eivät ylitä nykyisten GATS-sitoumusten mukaisia rajoituksia.

HR: Ei sitoumuksia sellaisten palveluntarjoajien kiinteistöhankintojen osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöityneet Kroatiassa. Yhtiöt, jotka ovat sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöityneet Kroatiassa oikeushenkilöinä, voivat hankkia kiinteistöjä, jotka ovat tarpeen niiden palvelujen tarjontaa varten. Sivuliikkeiden palvelujen tarjontaan tarpeellisten kiinteistöjen hankintaan tarvitaan oikeusministeriön hyväksyntä. Ulkomaiset luonnolliset tai oikeushenkilöt eivät voi hankkia maatalousmaata.

IE: Kotimaisten tai ulkomaisten yritysten tai ulkomaan kansalaisten on saatava maankäyttöä valvovan komitean kirjallinen etukäteissuostumus Irlannissa sijaitsevaa maa-aluetta koskeville hankinnoille. Jos kyseinen maa-alue on tarkoitettu teollisuuden (ei kuitenkaan maatalousteollisuuden) käyttöön, tästä vaatimuksesta voidaan poiketa yritys-, kauppa- ja työministerin tätä tarkoitusta varten antaman todistuksen perusteella. Tätä lakia ei sovelleta kaupunkien rajojen sisällä oleviin maa-alueisiin.

IT: Ulkomaisten luonnollisten ja oikeushenkilöiden kiinteistöostoihin sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

LT: Ulkomaisten luonnollisten ja oikeushenkilöiden, jotka täyttävät Euroopan ja transatlanttisen yhdentymisen kriteerit, on sallittua hankkia omistukseensa maata, sisävesiä ja metsiä. Maan hankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaissa.

LV: Maaseutualueilla ja kaupungeissa tai kaupunkialueilla sijaitsevan maan ostolle on asetettu rajoituksia; maanvuokraus on sallittu enintään 99 vuodeksi.

PL: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt tarvitsevat kiinteistöjen suoraan tai epäsuoraan hankkimiseen luvan. Ei sitoumuksia, jotka koskevat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämismisprosessia koskevia säännöksiä.

RO: Luonnolliset henkilöt, joilla ei ole Romanian kansalaisuutta eikä asuinpaikkaa Romaniassa, sekä oikeushenkilöt, jotka eivät ole romanialaisia ja joiden päätoimipaikka ei ole Romaniassa, eivät voi hankkia minkäänlaista maaomaisuutta elossa olevien kesken päätetyillä oikeustoimilla.

SI: Ulkomaisten toimijoiden Sloveniaan perustamat sivuliikkeet voivat hankkia, maata lukuun ottamatta, ainoastaan sellaista kiinteää omaisuutta, jota tarvitaan sen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, jota varten ne on perustettu.

SK: Ulkomaiset luonnolliset tai oikeushenkilöt eivät voi hankkia maatalousmaata tai metsää. Eräisiin muihin kiinteistöluokkiin sovelletaan erityissääntöjä. Ulkomaiset yksiköt voivat hankkia kiinteää omaisuutta perustamalla slovakialaisen oikeushenkilön tai osallistumalla yhteisyrityksiin. Ulkomainen henkilö tarvitsee maan hankkimiseen luvan (muodon 3 ja 4 osalta).

Alakohtaiset varaukset

A: *Maatalous, metsästys, metsätalous ja puunkorjuu*

FR: Muut kuin EU:n yhtiöt tarvitsevat luvan maatalousyritysten perustamiseen ja EU:n ulkopuoliset sijoittajat viinitarhojen hankintaan.

AT, HR, HU, MT, RO: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maataloustoiminnan osalta.

CY: Sijoittajien osallisuus sallitaan 49 prosenttiin saakka.

IE: Moldovan tasavallassa vakinaisesti asuvat tarvitsevat luvan sijoittautumiseen myllytoiminnan alalla.

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita puunkorjuun osalta.

B: *Kalastus ja vesiviljely*

EU: Biologisten resurssien ja kalavesien saatavuus ja käyttö jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla voidaan rajoittaa EU:n alueeseen kuuluvan lipun alla purjehtiville aluksille, jollei toisin määrätä.

SE: Aluksen katsotaan olevan ruotsalainen ja se voi purjehtia Ruotsin lipun alla, jos vähintään puolet siitä on Ruotsin kansalaisten tai ruotsalaisten oikeushenkilöiden omistuksessa. Hallitus voi sallia ulkomaisten alusten purjehtivan Ruotsin lipun alla, jos niiden toimintaa valvotaan Ruotsista tai omistaja asuu vakinaisesti Ruotsissa. Ruotsin rekisteriin voidaan merkitä myös alukset, jotka ovat yli 50-prosenttisesti ETA-valtioiden kansalaisten tai sellaisten yhtiöiden omistuksessa, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on ETA:n alueella ja joiden toimintaa valvotaan Ruotsista. Ammattikalastuslupa, joka tarvitaan ammatilliseen kalastukseen, myönnetään vain jos kalastuksella on yhteys Ruotsin kalateollisuuteen. Yhteys voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että puolet kalenterivuoden saaliista (arvon perusteella) päättyy Ruotsiin, puolet kalastusmatkoista lähtee ruotsalaisesta satamasta tai laivaston kalastajista puolen kotipaikka on Ruotsissa. Yli viiden metrin pituiset alukset tarvitsevat ammattikalastusluvan lisäksi aluskohtaisen luvan. Lupa myönnetään muun muassa, jos alus on rekisteröity kansalliseen rekisteriin ja sillä on tosiasiallinen taloudellinen yhteys Ruotsiin.

UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivien alusten ostoja, jollei vähintään 75 prosenttia sijoitetuista varoista ole Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja/tai sellaisten yritysten omistamia, joista vähintään 75 prosenttia on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten omistamia, ja joilla kaikilla on asuin- tai kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Alusten johdon, ohjauksen ja valvonnan on tapahduttava Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

C: Kaivostoiminta ja louhinta

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽¹⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

D: Teollisuus

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽²⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

HR: Kustantamista, painamista ja tallenteiden jäljentämistä koskee asuinpaikkavaatimus.

IT: Kustannus- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin jäsenvaltiossa.

SE: Ruotsissa painettavien ja julkaistavien aikakauslehtien omistajien on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-valtion kansalaisia, jos ne ovat luonnollisia henkilöitä. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa.

Sähkön, kaasun, höyryn ja lämminveden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun ⁽³⁾ (lukuun ottamatta ydinvoimaan perustuvaa sähköntuotantoa)

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sähkön tuotannon, omaan lukuun tapahtuvan sähkön siirron ja jakelun, kaasun tuotannon ja kaasumaisten polttoaineiden jakelun osalta.

Höyryn ja lämminveden tuotanto, siirto ja jakelu

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽⁴⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus unioniin tulevasta öljyn, sähkön ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista koskevia sitoumuksia (yhtiöittäminen vaaditaan).

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita höyryn ja lämminveden tuotannon, siirron ja jakelun osalta.

⁽¹⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽²⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽³⁾ Yleishyödyllisiä palveluja koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan.

⁽⁴⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

1. Yrityspalvelut

Ammatilliset palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériels") tarjoamien oikeudellisten neuvontapalvelujen ja oikeudellisten asiakirja- ja todistuspalvelujen osalta eikä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamien palvelujen osalta.

EU: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja/tai asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

AT: Lakiasiainpalvelujen osalta ulkomaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys kotimaassaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa lakiasiaintoimiston liikutuksesta saa olla enintään 25 prosenttia. Heillä ei saa olla ratkaisevaa vaikutusvaltaa päätöksenteossa. Ulkomaisten vähemmistösjoiittajien tai niiden ammattitaitoisen henkilöstön osalta sallittua on ainoastaan sellaisten lakiasiainpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kansainvälistä julkisoikeutta ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeutta, jolla ne ovat oikeutettuja toimimaan asianajajina; sellaisten lakiasiainpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kotimaista (EU:n ja jäsenvaltion) lainsäädäntöä, kuten edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, johon sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

Laskentatoimeen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen ja verotukseen liittyvien neuvontapalvelujen osalta ulkomaisen lainsäädännön mukaan ammatinharjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden pääomaosakkuus ja äänivalta saa olla enintään 25 prosenttia.

Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaanhoitopalvelujen (lukuun ottamatta hammashoitopalveluja sekä psykologien ja psykoterapeuttien palveluja) eikä eläinlääkintäpalvelujen osalta.

BG: Lakiasiainpalvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot ("advokatsko sadrujue" ja "advokatsko drujestvo") on varattu asianajajille, jotka ovat Bulgarian asianajajaliiton täysjäseniä. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa. Verotukseen liittyvien palvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU-kansalaisuusvaatimusta. Arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt, joilla on kansallisen lainsäädäntönsä mukainen tunnustettu suunnittelijan pätevyys ja toimilupa, voivat tehdä selvityksiä ja suunnitella töitä itsenäisesti Bulgariassa ainoastaan voitettuaan tarjouskilpailumenettelyn ja tultuaan valituiksi toimeksisaajaksi julkisia hankintoja koskevassa laissa vahvistettujen ehtojen ja menettelyn mukaisesti; kansallisesti tai alueellisesti merkittävässä hankkeissa moldovalalaisten sijoittajien on toimittava paikallisten sijoittajien yhtiökumppaneina tai alihankkijoina. Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kätilöpalvelujen ja sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelujen tai avustavan hoitohenkilöstön palvelujen osalta.

DK: Ulkomaiset kirjanpitäjät voivat muodostaa henkilöyhtiöitä tanskalaisten valtuutettujen kirjanpitäjien kanssa saatuaan luvan Tanskan liiketoimintavirastolta (Danish Business Authority).

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisesti tai yksityisesti rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta (ts. sairaanhoitopalvelut, ml. psykologit, ja hammashoitopalvelut, kätilöpalvelut, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut).

FI: Tilintarkastuspalvelujen osalta suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus.

FR: Oikeudellisten palvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot ("association d'avocats" ja "société en participation d'avocat") on varattu asianajajille, jotka ovat Ranskan asianajajaliiton täysjäseniä. Arkkitehtipalvelujen, sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuna psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa yhtiömuodoissa: "société d'exercice libéral" ("sociétés anonymes", "sociétés à responsabilité limitée" tai "sociétés en commandite par actions") ja "société civile professionnelle". Eläinlääkintäpalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja vastavuoroisuutta.

EL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hammasteknikoiden osalta. Tilintarkastajan toimiluvan saamiseen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta.

ES: Lakiasäateisiin tilintarkastajiin ja teollis- ja tekijänoikeusasiamiehiin sovelletaan EU-kansalaisuusvaatimusta.

HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kotimaan lainsäädäntöä, ulkomaista lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevaa oikeudellista neuvontaa. Vain Kroatian asianajajaliiton täysjäsenet ("odvjetnici") voivat edustaa osapuolia tuomioistuimissa. Asianajajaliiton jäsenyys edellyttää kansalaisuutta. Kansainvälisiä kysymyksiä sisältävissä menettelyissä osapuolia voivat edustaa välimiestuomioistuimissa ja väliaikaisissa tuomioistuimissa asianajajat, jotka ovat muiden maiden asianajajaliittojen jäseniä.

Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen tarvitaan lupa. Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota arkkitehtipalveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella ja teknisiä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella.

HU: Sijoittautumisen muotona on oltava avoin yhtiö unkarilaisen asianajajan ("ügyvéd") tai asianajotoimiston ("ügyvédi iroda") kanssa tai edustustoimisto. Eläinlääkintäpalvelujen osalta muita kuin ETA-valtion kansalaisia koskee asuinpaikka-vaatimus.

LV: Valantehneiden tilintarkastajien kaupallisessa yrityksessä äänioikeutetuista osakkeista yli 50 prosentin on oltava valantehneiden tilintarkastajien tai EU:n taikka ETA:n valantehneiden tilintarkastajien kaupallisten yritysten omistamia.

LT: Tilintarkastuspalvelujen osalta vähintään kolmen neljäsosan tilintarkastusyrietysten osakkeista on kuuluttava EU:n tai ETA:n tilintarkastajille tai tilintarkastusyrietyksille.

PL: EU:n asianajajille sallitaan muitakin oikeudellisia muotoja, mutta ulkomaiset asianajajat voivat toimia ainoastaan kaupparekisteriin merkityn avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa. Eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU-kansalaisuusvaatimusta.

SK: Arkkitehtipalvelujen, teknisten palvelujen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

SE: Asianajajaliiton jäsenyys, joka on tarpeen ainoastaan käytettäessä ruotsalaista "advokat"-ammattinimikettä, edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Selvitysmiehiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Taloussuunnitelman todentajan nimeämiseen liittyy ETA-vaatimuksia. Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan ETA:n asuinpaikkavaatimusta.

Tutkimus- ja kehittämisspalvelut

EU: Julkisin varoin rahoitettavien tutkimus- ja kehittämisspalvelujen osalta yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille EU:n oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on EU:ssa.

Leasing tai vuokraus ilman käyttäjää/kuljettajaa

A: Aluksiin liittyvät

LT: Alusten omistajien on oltava liettualaisia luonnollisia henkilöitä tai Liettuaan sijoittautuneita yrityksiä.

SE: Jos alukseen liittyy moldovalaisen luonnollisen tai oikeushenkilön omistukseen kytkeytyviä etuja, purjehtiminen Ruotsin lipun alla edellyttää, että määräävä ruotsalaisvaikutus toiminnassa osoitetaan.

B: Ilma-aluksiin liittyvät

EU: Ilma-alusten leasing-vuokrauksen tai vuokrauksen osalta ilma-alusten omistajien on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttäviä luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka täyttävät osakkuutta ja määräysvaltaa (sekä johtajien kansalaisuutta) koskevat erityiset perusteet, vaikka tästä vaatimuksesta voidaan poiketa, kun kyseessä on lyhytaikainen leasingsopimus.

Muut yrityspalvelut

EU, paitsi HU ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

EU, paitsi BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE, UK: Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

EU, paitsi AT ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

AT: Työnvälityspalvelujen ja työvoimaa vuokraavien yritysten osalta lupa voidaan myöntää vain oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on ETA:n alueella, ja johtokunnan jäsenien tai pääosakkaiden ja/tai osakkaiden, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä, on oltava ETA-valtion kansalaisia tai heillä on oltava kotipaikka ETA-valtiossa.

BE: Yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n alueen ulkopuolella, on todistettava, että se tarjoaa työnvälityspalveluja alkuperämaassaan. Turvallisuuspalvelujen alalla johtajilta edellytetään EU-kansalaisuutta ja asuinpaikkaa EU:ssa.

BG: Ilmavalokuvauspalvelujen ja maanmittaus-, kiinteistörekisteri- ja kartografiapalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen, työhönsijoituspalvelujen, tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelujen, etsiväpalvelujen, turvallisuuspalvelujen, teknisten testaus- ja analysointipalvelujen ja sopimuserusteisten öljy- ja kaasukenttien laitteiden korjaus- ja purkupalvelujen osalta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita virallisen kääntämisen ja tulkauksen osalta.

DE: Valantehneitä tulkkeja koskee kansalaisuusvaatimus.

DK: Turvallisuuspalvelujen osalta johtokunnan jäsenten ja johtajien enemmistöä koskee asuinpaikkavaatimus ja kansalaisuusvaatimus. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita lentokenttäturvallisuuspalvelujen osalta.

EE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita turvallisuuspalvelujen osalta. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

FI: Virallisten kielenkääntäjien on asuttava ETA:n alueella.

FR: Ei kansallisen kohtelun velvoitetta eikä suosituimmuskohtelun velvoitetta oikeuksien myöntämisessä työnvälityspalvelujen alalla.

FR: Ulkomaiset sijoittajat tarvitsevat erityisluvan malminetsintä- ja koekaivauspalveluihin tieteellisten ja teknisten konsultointipalvelujen osalta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita työnvälityspalvelujen, etsiväpalvelujen ja turvallisuuspalvelujen osalta.

IT: Tarvittavan luvan saaminen turvallisuusvartiointipalvelujen tarjoamiseksi edellyttää Italian tai EU-valtion kansalaisuutta. Kustannus- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin jäsenvaltiossa. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen osalta.

LV: Etsiväpalvelujen alalla luvan saamiseen oikeutettuja ovat ainoastaan etsiväyritykset, joiden päällikkö ja jokainen henkilö, jolla on toimisto sen hallinnollisissa tiloissa, on EU:n tai ETA-valtion kansalainen. Turvallisuuspalvelujen osalta luvan saaminen edellyttää, että vähintään puolet osakepääomasta olisi oltava EU:n tai ETA:n luonnollisten ja oikeushenkilöiden omistuksessa.

LT: Turvallisuuspalvelutoimintaa voivat ryhtyä harjoittamaan vain henkilöt, joilla on ETA-valtion tai Nato-maan kansalaisuus.

PL: Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus. Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoajilla sekä sanomalehtien ja aikakauslehtien päätoimittajilla on oltava Puolan kansalaisuus.

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen tarjoamiseksi sijoittajilta edellytetään EU-kansalaisuutta. Turvallisuuspalvelujen erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

SE: Kustantajaa ja kustannus- tai painoyrityksen omistajaa koskee asuinpaikkavaatimus. Ainoastaan saamelaiset voida omistaa poroyrityksiä ja harjoittaa porotaloutta.

SK: Etsiväpalvelujen ja turvallisuuspalvelujen osalta toimilupa voidaan myöntää ainoastaan, ellei asiaan liity turvallisuusriskiä ja jos kaikki johtajat ovat EU:n, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia.

4. Jakelupalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita aseiden, ammusten ja räjähteiden jakelun osalta.

EU: Joissakin maissa apteekkien ja tupakkakauppioiden toimintaan sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

FR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksinoikeuksien myöntämisessä tupakan vähittäiskaupan alalla.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholin ja lääkkeiden jakelun osalta.

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lääkkeiden jakelun osalta.

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholijuomien, kemiallisten tuotteiden, tupakan ja tupakkatuotteiden, lääkkeiden, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden, aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden, öljyn tai öljytuotteiden, kaasun, jalometallien jalokivien jakelun osalta.

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Muiden maiden kansalaiset tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tupakkatuotteiden jakelun osalta.

6. Ympäristöpalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse veden keruusta, puhdistuksesta ja jakelusta kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

7. Rahoituspalvelut ⁽¹⁾

EU: Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja sääntömääräisen kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa.

AT: Lupa ulkomaisen vakuutusenantajien sivuliikkeitä varten on evättävä, jos ulkomaisella vakuutusenantajalla ei ole oikeudellista muotoa, joka vastaa osakeyhtiötä tai keskinäistä vakuutusyhtiötä tai on niihin verrattavissa. Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi luonnollista henkilöä, joiden on asuttava Itävallassa.

BG: Eläkevakuutustoimintaa varten vaaditaan osakkuus yhtiötetyissä eläkevakuutusyrityksissä. Johtokunnan puheenjohtajalla ja hallituksen puheenjohtajalla on oltava vakina asuinpaikka Bulgariassa. Ennen ulkomaisen vakuutusenantajan sivuliikkeen tai asiamiehen sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten vakuutusenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia alkuperämaassaan.

⁽¹⁾ Sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden erilaista kohtelua koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan. Ulkomaiset sivuliikkeet voivat saada luvan toimia jäsenvaltion alueella ainoastaan kyseisen jäsenvaltion asianomaisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti, ja sen vuoksi niiden voidaan edellyttää täyttävän useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia.

CY: Ainoastaan Kyproksen pörssin jäsenet (meklarit) voivat harjoittaa arvopaperinvälitykseen liittyvää liiketoimintaa Kyproksessa. Meklariliike voi rekisteröityä Kyproksen pörssin jäseneksi vain, jos se on sijoittautunut ja rekisteröitynyt Kyproksen yhtiölain mukaisesti (ei sivuliikkeitä).

EL: Sijoittautumisoikeuteen ei kuulu vakuutusyhtiöiden edustustojen tai muun pysyvän edustuksen perustaminen, elleivät kyseiset edustustot ole sijoittautuneet toimistoina, sivuliikkeinä tai päätoimipaikkoina.

ES: Ennen ulkomaisen vakuutuksenantajan sivuliikkeen tai asiamiehen sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia alkuperämaassaan.

HU: Ulkomaisten yritysten sivuliikkeet eivät saa tarjota omaisuudenhoitopalveluja yksityisille eläkerahastoille eivätkä pääomasijoitusten hallinnointipalveluja. Rahoituslaitoksen johtokuntaan on kuuluttava ainakin kaksi jäsentä, jotka ovat Unkarin kansalaisia, asuvat maassa asiaa koskevien valuuttakauppaa koskevien säännösten mukaisesti ja joiden pysyvä asuinpaikka on vähintään vuoden ajan Unkari.

IE: Sijoitusrahastojen ja vaihtuvapääomaisten yhtiöiden (muut kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset) muodossa olevien yhteissijoitusten osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan ja rahastoyhtiön on oltava yhtiötetty Irlannissa tai muussa jäsenvaltiossa (ei sivuliikkeitä). Kommandiittisijoitusyhtiön osalta vähintään yhden osakkaan on oltava yhtiötetty Irlannissa. Pääsy Irlannin pörssin jäseneksi edellyttää, että yritykselle on myönnetty lupa joko a) Irlannissa, mikä edellyttää, että yrityksen on oltava yhtiötetty tai osakeyhtiö, jonka päätoimipaikka/rekisteröity kotipaikka on Irlannissa, tai b) muussa jäsenvaltiossa.

PT: Eläkerahastojen hoitoa voivat tarjota ainoastaan Portugalissa tätä tarkoitusta varten yhtiötetyt erikoistuneet yritykset, Portugaliin sijoittautuneet ja toimiluvan henkivakuutusten myyntiin saaneet vakuutusyhtiöt tai muissa jäsenvaltioissa toimiluvan eläkerahastojen hoitoon saaneet yhteisöt.

Voidakseen perustaa sivuliikkeen Portugaliin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden on osoitettava, että niillä on kokemusta toiminnan harjoittamisesta vähintään viideltä edeltävältä vuodelta. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole sallittua vakuutusten välittämistä varten, sillä se on varattu jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan muodostetuille yhtiöille.

FI: Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään puolella perustajista sekä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä on oltava vakainainen asuinpaikka EU:ssa, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta.

Muiden kuin lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa koskee asuinpaikka vaatimus.

Moldovalaisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa.

Ulkomaiset vakuutuksenantajat eivät saa lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä tarjotakseen lakisääteisiä eläkevakuutuksia.

Pankkipalvelujen osalta vähintään yhtä perustajista, yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa sekä henkilöä, jolla on allekirjoitusoikeus rahoituslaitoksen nimissä, koskee asuinpaikka vaatimus.

IT: Jotta yritys voi saada luvan arvopapereiden selvitysjärjestelmien hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiötetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Jotta yritys voi saada luvan arvopaperikeskuksen talletuspalvelujen hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiötetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Muiden yhteissijoitusjärjestelyjen kuin EU:n lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen yhteissijoitusyritysten (UCITS) osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan on oltava yhtiötetty Italiassa tai muussa jäsenvaltiossa ja sijoittautunut Italiaan sivuliikkeen kautta. Sellaisten yhteissijoitusyritysten rahastoyhtiöiden, joita ei ole yhdenmukaistettu EU:n lainsäädännöllä, on myös oltava yhtiötettyjä Italiassa (ei sivuliikkeitä). Ainoastaan sellaiset pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt ja EU:n lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen yhteissijoitusyritysten rahastoyhtiöt, joiden sääntömääräinen päätoimipaikka on EU:ssa, sekä Italiassa yhtiötetyt yhteissijoitusyritykset voivat hoitaa eläkerahastojen varoja. Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä Italian rekisteriin merkittyjä luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia. Ulkomaisten välittäjien edustustot eivät voi harjoittaa sijoituspalvelujen tarjoamiseen tähtäävää toimintaa.

LT: Varainhoitoa varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö (ei sivuliikkeitä).

Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä.

Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja jossakin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvassa valtiossa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä.

PL: Vakuutusten välittäjien on perustettava yhtiö paikan päällä (ei sivuliikkeitä).

SK: Ulkomaiden kansalaiset voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutustoimintaa tytäryhtiöidensä kautta, joilla on Slovakiassa sääntömääräinen kotipaikka (ei sivuliikkeitä).

Sijoituspalveluja voivat Slovakiassa tarjota pankit, sijoitusyhtiöt, sijoitusrahastot ja arvopaperikauppiat, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on lainmukainen pääoma (ei sivuliikkeitä).

SE: Sellaiset vakuutuksia välittävät yritykset, joita ei ole yhtiötetty Ruotsissa, voivat sijoittautua ainoastaan sivuliikkeen kautta.

Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänen on asuttava unionissa.

8. *Terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalvelut*

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisin varoin rahoitettavien terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalvelujen osalta.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden terveydenhuoltopalvelujen osalta.

EU: Yksityisesti rahoitettavien koulutuspalvelujen osalta johtokunnan jäsenten enemmistöön voidaan soveltaa kansalaisuusvaatimuksia.

EU (paitsi NL, SE ja SK): Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen (muut kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokitellut koulutuspalvelut) tarjoamisen osalta.

BE, CY, CZ, DK, FR, DE, EL, HU, IT, ES, PT, UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoamisen osalta.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta.

BG: Ulkomaiset korkea-asteen koulut eivät voi avata osastoja Bulgarian alueelle. Ulkomaiset korkea-asteen koulut voivat avata tiedekuntia, osastoja, instituutteja ja oppilaitoksia Bulgariaan ainoastaan bulgariaalaisten korkea-asteen koulujen organisaation yhteyteen ja yhteistyössä niiden kanssa.

EL: Korkea-asteen koulutuspalveluihin ei sovelleta kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten oppilaitosten perustamisen osalta, jotka myöntävät tunnustettuja valtiollisia tutkintotodistuksia. Yksityisin varoin rahoitettavien perusasteen ja keskiasteen koulujen omistajia, johtokunnan jäsenistä enemmistöä ja opettajia koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alemman perusasteen koulutuksen osalta.

SE: pidättää itsellään oikeuden ottaa käyttöön ja pitää voimassa toimenpiteitä sellaisten koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varausta sovelletaan julkisin varoin rahoitettavien koulutuspalvelujen tarjoajiin ja sellaisten yksityisin varoin rahoitettavien koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, muun muassa valtion tunnustamien koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen.

UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tai yksityisin varoin rahoitettavien muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta.

9. Matkailu ja matkailupalvelut

BG, CY, EL, ES, FR: Matkaoppaita koskee kansalaisuusvaatimus.

BG: Hotelli- ja ravintolapalvelujen sekä ateriapalvelujen (pl. ilmalikenteen ateriapalvelut) tarjoaminen edellyttää yhtiöitymistä (ei sivuliikkeitä).

IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.

10. Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Uutis- ja uutistoimistopalvelut

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia yrityksen pääomasta tai äänivallasta. Uutistoimistopalvelujen osalta oikeushenkilöiden sijoittautumisen kansallinen kohtelu edellyttää vastavuoroisuutta.

Urheilu- ja muut virkistyspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita rahapeli- ja vedonlyöntipalvelujen osalta. Oikeusvarmuuden vuoksi selvennetään, että markkinoille pääsyä ei myönnetä.

AT: Hiihtokoulupalvelujen ja vuoristo-oppaiden palvelujen osalta oikeushenkilöiden johtajien on oltava ETA-valtioiden kansalaisia.

Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut

BE, FR, HR, IT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen osalta.

11. Liikenne

Meriliikenne

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

FI: Meriliikenteen liitännäispalveluja voivat tarjota ainoastaan Suomen lipun alla purjehtivat alukset.

HR: Meriliikenteen liitännäispalvelujen osalta ulkomaisten oikeushenkilöiden edellytetään perustavan Kroatiaan yhtiön, jolle satamaviranomaisen on myönnettävä toimilupa julkisen tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa satamakapasiteetin rajoitusten mukaisesti.

Sisävesiliikenne ⁽¹⁾

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kansallisen kabotaasiliikenteen osalta. Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonava-joen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleis-sopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.

AT, HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

AT: Sisävesien osalta toimilupa myönnetään ainoastaan ETA-alueen oikeushenkilöille, ja yli 50 prosentin osuus osakepääomasta, äänivalta sekä johtokunnan enemmistö on varattu ETA-valtioiden kansalaisille.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sisävesiliikenteen osalta.

⁽¹⁾ Sisältää sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

Ilmaliikennepalvelut

EU: Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan yhteistä ilmailualuetta koskevassa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisessä sopimuksessa.

EU: EU:n lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa jäsenvaltiossa tai muualla EU:ssa. Ilma-aluksen ja siihen kuuluvan miehistön vuokrauksen osalta ilma-aluksen on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Ilma-alusta käyttävien lentoliikenteen harjoittajien on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa.

EU: Tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) osalta, jos unionin lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua (*) kuin unionin ulkopuolella toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntävät unionissa tai jos Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuoliset lentoliikenteen harjoittajat myöntävät unionissa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.

Rautatieliikenne

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita henkilö- ja tavaraliikenteen eikä hinaus- ja työntöpalvelujen osalta.

Tieliikenne

EU: Kabotaasitoiminta edellyttää yhtiöitymistä (ei sivuliikkeitä). Liikenteestä vastaavaa henkilöä koskee asuinpaikkavaatimus.

AT: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille ja unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on unionissa.

BG: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille ja unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on unionissa. Yhtiöittämistä edellytetään. Luonnollisia henkilöitä koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

EL: Tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoaminen edellyttää kreikkalaista toimilupaa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin. Kreikkaa sijoittautuneet tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoajat voivat käyttää ainoastaan Kreikassa rekisteröityjä ajoneuvoja.

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille.

FR: Ulkomaiset sijoittajat eivät saa tarjota kaukoliikenteen linja-autopalveluja.

LV: Henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen tarjoaminen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille. Sijoittautuneiden yritysten on käytettävä kansallisesti rekisteröityjä ajoneuvoja.

RO: Saadakseen luvan tieliikenteen ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien on käytettävä ainoastaan ajoneuvoja, jotka on rekisteröity Romaniassa ja jotka omistetaan ja joita käytetään hallituksen asetuksen säännösten mukaisesti.

SE: Tieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saamisen perusteisiin sisältyy se, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus — ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varaus). Muun tieliikenteen harjoittamiseksi saatavaan lupaan vaaditaan, että yritys on sijoittautunut EU:hun, että sillä on yksikkö Ruotsissa ja että se on nimennyt liikenteestä vastaavaksi henkilöksi henkilön, joka asuu EU:ssa. Luvat myönnetään syrjimättömin ehdoin, mutta yleisenä sääntönä on, että tieliikenteen ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien on käytettävä ajoneuvoja, jotka on rekisteröity kansalliseen tieliikennerekisteriin. Jos ajoneuvo on rekisteröity ulkomailla, jos sen omistaa luonnollinen tai oikeushenkilö, joka asuu pääsääntöisesti

(*) Vastaava kohtelu merkitsee unionin lentoliikenteen harjoittajien ja unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimätöntä kohtelua.

ulkomailla, ja jos se tuodaan Ruotsiin väliaikaista käyttöä varten, sitä voidaan käyttää Ruotsissa tilapäisesti. Ruotsin liikennevirasto määrittelee tilapäisen käytön yleensä enintään vuoden pituiseksi käytöksi.

14. Energiapalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽¹⁾ olevien moldovalaisten oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus EU:hun tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia ⁽²⁾, ellei EU tarjoa kyseisen maan luonnollisille ja oikeushenkilöille kattavaa pääsyä tälle sektorille kyseisen maan kanssa tehdyn taloudellista yhdentymistä koskevan sopimuksen yhteydessä.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ydinvoimaan perustuvan sähköntuotannon eikä ydinaineiden jalostuksen osalta.

EU: Kolmannesta maasta tai kolmansista maista olevan luonnollisen tai oikeushenkilön tai -henkilöiden määräysvallassa olevan siirtoverkonhaltijan sertifiointi voidaan evätä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 11 artiklan ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 11 artiklan mukaisesti, ellei siirtoverkonhaltija ole osoittanut, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jossakin jäsenvaltiossa ja/tai EU:ssa.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

BE, LV: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maakaasun putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, HU, IT, LU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, maakaasun jakeluun liittyviä palveluja lukuun ottamatta.

CY: Pidättää itselleen oikeuden edellyttää vastavuoroisuutta hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja jalostukseen liittyvien toimilupien myöntämisessä.

15. Muut muualle luokittelemattomat palvelut

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita laitteiden myynnin eikä patentin myöntämisen osalta.

SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hautaus-, tuhkaus- ja hautaustoimistopalvelujen osalta.

⁽¹⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽²⁾ Energiasta vastaavan pääosaston viimeisimmässä energia-alaa koskevassa Statistical Pocketbook -julkaisussa ilmoitettujen lukujen perusteella: raakaöljyn tuonti ilmaistuna painona, kaasuntuonti lämpöarvona.

LIITE XXVII-B

LUETTELO RAJATYLITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVISTA SITOUMUKSISTA (UNIONI)

1. Jäljempänä esitettävässä sitomusluettelossa ilmoitetaan unionin tämän sopimuksen 212 artiklan mukaisesti vapauttamat palvelualat sekä Moldovan palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varausten muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset. Luettelo rakentuu seuraavasti:
  - a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jota koskevan sitoumuksen osapuoli tekee, sekä se, millä laajuudella vapautettuihin aloihin sovelletaan varauksia;
  - b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Jos b kohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varauksia (vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai alakohtaisia unionin laajuisia varauksia).

Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.
2. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:
  - a) ”CPC” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).
  - b) ”CPC ver. 1.0” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver 1.0, 1998).
3. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 210 ja 211 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.
4. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumista koskevassa sitomusluettelossa kuvattujen julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.
5. Tämän sopimuksen 202 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
6. Sitomusluetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille tai oikeushenkilöille.
7. Muodoilla 1 ja 2 viitataan tämän sopimuksen 203 artiklan 13 alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin palvelun tarjoamisen muotoihin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
1. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
<p>a) Lakiasianpalvelut (CPC 861) ⁽¹⁾</p> <p>(pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériels") tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>AT, CY, ES, EL, LT, MT: Asianajajaliiton täysjäsenyys, joka vaaditaan kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen, edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>BE: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. "Cour de cassation" -oikeusistuimessa esiintymiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa sovelletaan kiintiöitä.</p> <p>BG: Ulkomaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan oman maansa kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa.</p> <p>FR: Asianajajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation" ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täytyessä.</p> <p>HU: Ulkomaisten asianajajien harjoittama lakiasiaintointi on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen.</p> <p>LV: Valan tehneitä asianajajia, joille on varattu rikosoikeudenkäynneissä edustaminen, koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Oikeudellisen neuvontatoiminnan markkinointi on varattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa, ja Tanskassa rekisteröityihin lakiasiaintointistoille. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto.</p> <p>SE: Asianajajaliiton jäsenyys, joka on tarpeen ainoastaan käytettäessä ruotsalaista "advokat" -ammattinimikettä, edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>HR: Ei mitään ulkomaista lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevan oikeudellisen neuvonnan osalta. Ei sitoumuksia Kroatian lain harjoittamisen osalta.</p>
<p>b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut</p> <p>(CPC 86212, muut kuin "tilintarkastuspalvelut", CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>FR, HU, IT, MT, RO, SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Kaikki jäsenvaltiot: Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Sisältää oikeudellisen neuvonnan, oikeudellisen edustuksen, välimiesmenettelyn ja sovittelun sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut. Lakiasianpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen oikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla palveluntarjoaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan asianajajana, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, kuten muidenkin palvelujen tarjontaan, jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Asianajajilta, jotka tarjoavat kansainväliseen julkisoikeuteen ja ulkomaiseen lainsäädäntöön liittyviä lakiasianpalveluja, voidaan näin ollen edellyttää paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista ja kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (ellei isäntämaan ammattinimikkeen käyttämiselle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua pääsyä isäntämaan asianajajaliittoon läpäisemällä soveltuvuuskoee sekä lainmukaista kotipaikkaa tai toimipaikkaa isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja voi periaatteessa tarjota EU:ssa asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan, ja jäsenvaltion oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja voi periaatteessa tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen EU:n tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: Ei sitoumuksia. AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa ja Itävallan erityislainsäädännössä (esim. osakeyhtiölaki, pörssilaki, pankkilaki) säädettyjen tilintarkastusten suorittaminen edellyttävät kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. HR: Ulkomaiset tilintarkastusyrietykset voivat tarjota tilintarkastuspalveluja Kroatian alueella, jos ne ovat perustaneet sivuliikkeen Kroatiaan yhtiölain säännösten mukaisesti. SE: Tiettyjen oikeushenkilöiden, mm. kaikkien osakeyhtiöiden, ja luonnollisten henkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat. Ainoastaan tällaiset henkilöt ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyrietykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa avoimen yhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrietyksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen edellyttää asumista ETA-valtiossa tai Sveitsissä. Nimikkeitä "hyväksytty tilintarkastaja" ja "valtuutettu tilintarkastaja" saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksytyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella, ellei hallitus tai hallituksen nimeämä viranomainen muuta salli yksittäistapauksissa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ⁽¹⁾	Muodon 1 osalta AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. CY: Veroasiamiehillä on oltava valtiovarainministeriön myöntämä asianmukainen lupa. Lupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Käytetään vastaavia arviointiperusteita kuin myönnettäessä lupaa ulkomaisille sijoituksille (arviointiperusteet luetellaan horisontaalisia sitoumuksia koskevassa jaksossa) siltä osin kuin kyseisiä arviointiperusteita sovelletaan myös tähän osa-alaan, ja osa-alan työllisyystilanne otetaan aina huomioon. BG, MT, RO, SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Arkkitehtipalvelut sekä e) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut	Muodon 1 osalta AT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta suunnittelupalveluja. BE, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: Ei sitoumuksia. DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin. HR: Arkkitehtipalvelut: Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailta laaditut suunnitelmat tai hankkeet Kroatian lainsäädännön mukaisuuden tarkistamiseksi. Luvan tunnustamiseen (validointiin) myöntää rakennus- ja ympäristönsuunnitteluministeriö. Kaupunkisuunnittelu: Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja saatuaan siihen luvan rakennus- ja ympäristönsuunnitteluministeriöltä.

⁽¹⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 1.A.a) Lakiasiainpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 8671 ja CPC 8674)	HU, RO: Ei sitoumuksia maisemasuunnittelupalvelujen osalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
f) Tekniset palvelut; sekä g) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	Muodon 1 osalta AT, SI: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta pelkkiä suunnittelupalveluja. CY, EL, IT, MT, PT: Ei sitoumuksia. HR: Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailla laaditut suunnitelmat tai hankkeet Kroatian lainsäädännön mukaisuuden tarkistamiseksi. Luvan tunnustamiseen (validointiin) myöntää rakennus- ja ympäristönsuunnitteluministeriö. Muodon 2 osalta Ei mitään.
h) Sairaanhoidopalvelut (ml. psyko- logit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: Ei sitoumuksia. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta telelääketiedettä, jonka osalta: Ei mitään. SI: Ei sitoumuksia sosiaalilääketieteen palvelujen, hygieniapalvelujen, epidemiologisten sekä lääketieteellis-ekologisten palvelujen, veritoimitusten, verivalmisteiden ja verensiirtojen eikä ruumiinavausten osalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK: Ei sitoumuksia. UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta eläinlääketieteellisiä laboratorio- ja eläinlääkäreille tarjottavia teknisiä palveluja, yleistä neuvontaa, opastusta ja tiedottamista, jotka koskevat esim. ravintoa, käyttäytymistä ja lemmikkieläinten hoitoa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: Ei sitoumuksia.
j) 2. Sairaanhoidaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	FI, PL: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta sairaanhoitajia. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta telelääketiedettä. Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
k) Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CZ, DE, CY, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut ⁽¹⁾	LV, LT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta postimyyntiä. HU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta koodia CPC 63211. Muodon 2 osalta Ei mitään.
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
C. Tutkimus- ja kehittämispalvelut	
a) Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 852 pl. psykologien palvelut) ⁽²⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Julkisin varoin rahoitettavien tutkimus- ja kehittämispalvelujen osalta yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on unionissa.
b) Luonnontieteen tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851) ja	
c) Tieteidenväliset tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 853)	
D. Kiinteistöpalvelut ⁽³⁾	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat palvelut (CPC 821)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia. HR: Edellytetään kaupallista läsnäoloa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
b) Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia. HR: Edellytetään kaupallista läsnäoloa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
a) Aluksiin liittyvät (CPC 83103)	Muodon 1 osalta BG, CY, DE, HU, MT, RO: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista, ja siihen sovelletaan jäsenvaltioiden pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

⁽²⁾ CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan 1.A.h). Sairaanhoidopalvelut ja hammashoitopalvelut.

⁽³⁾ Tässä tarkoitettut palvelut liittyvät kiinteistöväliittäjien ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: Ei sitoumuksia. AT, BE, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PT, SI, SE, UK: Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa jäsenvaltiossa tai muualla unionissa. Tästä vaatimuksesta voidaan poiketa, kun kyseessä on lyhytaikainen vuokrasopimus tai jos olosuhteet ovat poikkeukselliset.
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Muodon 1 osalta BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Ei sitoumuksia.
f) Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
F. Muut yrityspalvelut	
a) Mainonta (CPC 871)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
d) Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	Muotojen 1 ja 2 osalta HU: Ei sitoumuksia välimies- ja sovittelupalvelujen (CPC 86602) osalta

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia biologin tai kemistin ammattien osalta. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Ei sitoumuksia.
f) Maa-, riista- ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia agronomeille ja maatalousneuvojille (<i>"periti agrari"</i>) varattujen toimien osalta. EE, MT, RO, SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Kalastukseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 882 osittain)	Muodon 1 osalta LV, MT, RO, SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
h) Teollisuuteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 884 osittain ja CPC 885 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
i) Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut	
i) 1. Johtohenkilöiden hakupalvelut (CPC 87201)	Muodon 1 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia.
i) 2. Työnvälityspalvelut (CPC 87202)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Ei sitoumuksia.
i) 3. Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut	Muodon 1 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 87203)	Muodon 2 osalta AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia.
i) 4. Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelut (CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209)	Muotojen 1 ja 2 osalta Kaikki jäsenvaltiot paitsi HU: Ei sitoumuksia. HU: Ei mitään.
j) 1. Etsiväpalvelut (CPC 87301)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Ei sitoumuksia.
j) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	Muodon 1 osalta HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. BE, BG, CY, CZ, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Ei sitoumuksia.
k) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Ei sitoumuksia etsintäpalvelujen osalta. HR: Ei mitään, paitsi että geologiseen, geodeettiseen ja kaivostoiminnan perustutkimukseen liittyviä palveluja sekä niihin liittyviä ympäristönsuojelua koskevia tutkimuspalveluja voidaan toteuttaa Kroatian alueella vain yhdessä kroatialaisten oikeushenkilöiden kanssa tai niiden kautta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
l) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta Meriliikennealusten osalta: BE, BG, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PT, SI, UK: Ei sitoumuksia. Sisävesiliikennealusten osalta: EU, paitsi EE, HU, LV, PL: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
l) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
l) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja tieliikenteen kuljetusvälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
l) 4. Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
l) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjaus ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
m) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
n) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Muodon 1 osalta BG, EE, MT, PL: Ei sitoumuksia ilmailovalokuvauspalvelujen osalta. HR, LV: Ei sitoumuksia erikoisvalokuvauspalvelujen (CPC 87504) osalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
o) Pakkauspalvelut (CPC 876)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
p) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
q) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Kuljetusvälineiden (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) huolto- ja korjauspalvelut sisältyvät kohtiin l.F. l) 1–1.F.l) 4.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
r) Muut	
r) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	Muodon 1 osalta PL: Ei sitoumuksia valantehneiden kääntäjien ja tulkkien palvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia virallisten asiakirjojen osalta. HU, SK: Ei sitoumuksia virallisen kääntämisen ja tulkkauksen osalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
r) 2. Sisustussuunnittelu- ja muut muotoilu- ja suunnittelupalvelut (CPC 87907)	Muodon 1 osalta DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin. HR: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
r) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia.
r) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia.
r) 5. Kopiointipalvelut (CPC 87904) ⁽¹⁾	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
r) 6. Televiestinnän konsultointipalvelut (CPC 7544)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
r) 7. Puhelinvastauspalvelut (CPC 87903)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Ei sisällä tulostuspalveluja, jotka kuuluvat koodiin CPC 88442 ja jotka sisältyvät kohtaan 1.F p).

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
2. VIESTINTÄPALVELUT	
<p>A. Posti- ja kuriiripalvelut</p> <p>(Postilähetysten ⁽¹⁾ käsittelyyn ⁽²⁾ liittyvät palvelut seuraavan osaloja koskevan luettelon mukaisesti sekä koti- että ulkomaan lähetyksissä:</p>	
<p>i) osoitteellisten, mille tahansa fyysiselle välineelle ⁽³⁾ kirjoitettujen kirjallisten viestien käsittely, ml. yhdistelmäpostipalvelu ja suoraimonta,</p> <p>ii) osoitteellisten pakettien ⁽⁴⁾ käsittely,</p> <p>iii) osoitteellisten painotuotteiden ⁽⁶⁾ käsittely,</p> <p>iv) edellä kohdissa i–iii tarkoitettujen tuotteiden käsittely kirjattuna tai vakuutettuna postina,</p> <p>v) edellä kohdissa i–iii tarkoitettujen tuotteiden pikalähetyspalvelut ⁽⁷⁾,</p> <p>vi) osoitteettomien tuotteiden käsittely,</p> <p>vii) asiakirjojen vaihto ⁽⁸⁾.</p> <p>Osa-alat i, iv ja v suljetaan kuitenkin pois, jos ne kuuluvat varattavissa oleviin palveluihin eli jos ne koskevat sellaisia alle 350 gramman painoisia kirjelmähe-tyksiä ⁽⁹⁾, joiden hinta on alempi kuin 5-kertainen perustariffi, tai jos ne koskevat oikeus- ja hallintomen-nettelyjen yhteydessä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä.)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>Ei mitään ⁽⁵⁾.</p>

⁽¹⁾ "Postilähetyksellä" tarkoitetaan minkä tahansa julkisen tai yksityisen kaupallisen toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

⁽²⁾ Lähetysten "käsittelyn" katsotaan sisältävän postilähetysten keräily, lajittelu, kuljetuksen ja jakelun.

⁽³⁾ Esim. kirjeet ja postikortit.

⁽⁴⁾ Esim. kirjat ja kuvastot.

⁽⁵⁾ Aikakausjulkaisut ja sanomalehdet.

⁽⁶⁾ Osa-aloilla i–iv saatetaan vaatia yksittäisiä lupia, joissa edellytetään erityisiä yleispalveluvaihtoehtoja ja/tai osallistumista korvausra-aston rahoitukseen.

⁽⁷⁾ Pikalähetyspalveluihin voi sisältyä nopean ja luotettavan toimituksen lisäksi lisäarvoelementtejä, kuten nouto lähettäjältä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, seuranta ja paikantaminen, mahdollisuus muuttaa määränpäättä ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana sekä vastaanottovahvistus.

⁽⁸⁾ Sellaisten välineiden tarjoaminen, ml. väliaikaiset toimitilat sekä kolmannen osapuolen hoitama kuljetus, jotka mahdollistavat postilä- hetysten toimittamisen omatoimisesti tämän palvelun tilaajien kesken tapahtuvalla vaihdolla. "Postilähetyksellä" tarkoitetaan minkä tahansa kaupallisen toimijan, niin julkisen kuin yksityisenkin, käsittelemiä lähetyksiä.

⁽⁹⁾ "Kirjelähetyksillä" tarkoitetaan mille tahansa fyysiselle välineelle kirjoitettua viestiä, joka kuljetetaan ja toimitetaan lähettäjän itse lähe- tykseen tai sen kuoreen merkitsemään osoitteeseen. Kirjelähettyksiksi ei katsota kirjoja, kuvastoja, sanomalehtiä eikä aikakausjulkai- suja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 751 osittain, CPC 71235 ⁽¹⁾ osittain ja CPC 73210 ⁽²⁾ osittain)	
B. Televiestintäpalvelut (Nämä palvelut eivät kata taloudellista toimintaa, joka koostuu sellaisen sisällön tarjonnasta, jonka välittäminen edellyttää televiestintäpalveluita)	
a) Kaikki palvelut, jotka koostuvat sähkömagneettisten signaalien lähettämisestä ja vastaanottamisesta ⁽³⁾ lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa ⁽⁴⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
b) Satelliittilähetysten välityspalvelut ⁽⁵⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei mitään, paitsi että tämän toimialan palveluntarjoajiin voidaan soveltaa sähköistä viestintää koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän mukaista velvoitetta turvata yleisen edun mukaiset tavoitteet, jotka liittyvät sisällön siirtoon palveluntarjoajien verkossa. BE: Ei sitoumuksia.

3. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT

Rakennuspalvelut ja niihin liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
--	--

4. JAKELUPALVELUT

(pl. aseiden, ammusten, räjähdysaineiden ja muiden sotatarvikkeiden jakelu)

A. Komissionääripalvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta
a) Moottoriajoneuvoja, moottori- pyöriä, moottorikelkkoja ja niiden osia ja tarvikkeita koskevat komis- sionääripalvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	EU, paitsi AT, SI, SE, FI: Ei sitoumuksia kemiallisten tuotteiden ja jalometal- lien (ja jalokivien) jakelun osalta. AT: Ei sitoumuksia pyroteknisten tuotteiden, helposti syttyvien tuotteiden, räjäytysvälineiden ja myrkyllisten aineiden jakelun osalta

⁽¹⁾ Postin kuljetus omaan lukuun maitse millä tahansa välineellä.

⁽²⁾ Postin kuljetus omaan lukuun ilmateitse.

⁽³⁾ Näihin palveluihin ei sisälly sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely), joka on osa koodia CPC 843 ja joka sisältyy kohtaan 1.B. Tietokonepalvelut.

⁽⁴⁾ Yleisradiotoiminta määritellään television ja radion ohjelmasignaalien keskeyttämättömäksi siirtoketjiksi, jota tarvitaan television ja radion ohjelmasignaalien välittämiseksi suurelle yleisölle, mutta se ei kata lähetystoiminnan harjoittajien välisiä radiolinkkejä.

⁽⁵⁾ Nämä palvelut kattavat televiestintäpalvelut, jotka koostuvat radio- ja televisiolähetysten lähettämisestä ja vastaanottamisesta satelliit-
titeitse (satelliitin välityksellä tapahtuva ohjelmasignaalien keskeyttämätön siirtoketju, jota tarvitaan television ja radion ohjelma-
signaalien välittämiseksi suurelle yleisölle). Toiminta kattaa satelliittipalvelujen käytön myynnin mutta ei television ohjelmapakettien
myyntiä kotitalouksille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Muut komissionääripalvelut (CPC 621)	AT, BG: Ei sitoumuksia lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden kuten lääkinnällisten ja kirurgisten laitteiden, lääkeaineiden ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta. HR: Ei sitoumuksia tupakkatuotteiden jakelun osalta. Muodon 1 osalta
B. Tukkukaupan palvelut	AT, BG, FR, PL, RO: Ei sitoumuksia tupakan ja tupakkatuotteiden jakelun osalta.
a) Moottoriajoneuvojen, moottori- pyörien, moottorikelkkojen ja niiden osien ja tarvikkeiden tukku- kaupan palvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	BG, FI, PL, RO: Ei sitoumuksia alkoholijuomien jakelun osalta.
b) Radio- ja telepäätelaitteiden tukku- kaupan palvelut (CPC 7542 osittain)	SE: Ei sitoumuksia alkoholijuomien vähittäismyyntipalvelujen osalta. AT, BG, CZ, FI, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden jakelun osalta.
c) Muut tukkukaupan palvelut (CPC 622, pl. energiatuotteiden tukkukaupan palvelut ⁽¹⁾)	BG, HU, PL: Ei sitoumuksia hyödykkeiden välittäjien palvelujen osalta. FR: Komissionääripalvelujen osalta ei sitoumuksia niiden kauppiaiden ja välittäjien palvelujen osalta, jotka toimivat 17:llä kansallista etua koskevalla tuoreiden elintarvikkeiden markkina-alalla. Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden tukkumyynnin osalta.
C. Vähittäiskaupan palvelut ⁽²⁾ Moottoriajoneuvojen, moottori- pyörien, moottorikelkkojen ja niiden osien ja tarvikkeiden vähit- täiskaupan palvelut (CPC 61112, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain) Radio- ja telepäätelaitteiden vähit- täiskaupan palvelut (CPC 7542 osittain) Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631) Muiden tuotteiden (ei energia-) vähittäiskaupan palvelut, pl. farma- seuttiset tuotteet sekä lääkinnälliset ja ortopediset tuotteet ⁽³⁾ (CPC 632, pl. CPC 63211 ja 63297)	MT: Ei sitoumuksia komissionääripalvelujen osalta. BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Ei sitoumuksia vähittäiskaupan palvelujen osalta lukuun ottamatta postimyyntiä.
D. Franchising-toiminta (CPC 8929)	

⁽¹⁾ Nämä palvelut, joihin sisältyy CPC 62271, sisältyvät kohtaan 18.D. ENERGIAPALVELUT.

⁽²⁾ Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 1.B ja 1.F.I).

⁽³⁾ Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sisältyy AMMATILLISTEN PALVELUJEN kohtaan 1.A.k).

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>5. KOULUTUSPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)</p>	
<p>A. Alemman perusasteen koulutuspalvelut (CPC 921)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>BG, CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: Ei sitoumuksia. FR: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaiden kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: Ei sitoumuksia.</p>
<p>B. Ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelut (CPC 922)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>BG, CY, FI, HR, MT, RO, SE: Ei sitoumuksia. FR: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaiden kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta CY, FI, MT, RO, SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta LV: Ei sitoumuksia sellaisten koulutuspalvelujen osalta, jotka liittyvät vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin toisen asteen teknisen ja ammatillisen koulutuksen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224).</p>
<p>C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Ei sitoumuksia. FR: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaiden kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta CZ, SK: Ei korkea-asteen koulutuspalveluja koskevia sitoumuksia lukuun ottamatta teknisiä ja ammatillisia keskiasteen jälkeisiä koulutuspalveluja (CPC 92310).</p>
<p>D. Aikuiskoulutuspalvelut (CPC 924)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>CY, FI, MT, RO, SE: Ei sitoumuksia. AT: Ei sitoumuksia radio- tai televisiolähetysinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen osalta.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
E. Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 1 osalta HR: Ei mitään kirjukurssina tai televiestinnän välityksellä toteutettavan koulutuksen osalta.
6. YMPÄRISTÖPALVELUT	
A. Jätevesipalvelut (CPC 9401) ⁽¹⁾	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, LT, LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, LT, LV: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, HU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, HU: Ei mitään. Muodon 2 osalta
a) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402)	Ei mitään.
b) Puhtaanapito ja sen kaltaiset palvelut (CPC 9403)	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, HU, LT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, HU, LT: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
C. Ilman laadun ja ilmaston suojeleminen (CPC 9404) ⁽²⁾	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, FI, LT, PL, RO: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, FI, LT, PL, RO: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, FI, RO: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, FI, RO: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Vastaa viemärintipalveluja.⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
a) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 94060 osittain) ⁽¹⁾	
E. Melun ja värinän torjunta (CPC 9405)	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, FI, LT, PL, RO: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, FI, LT, PL, RO: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman säilyttäminen a) Luonnon- ja maisemasuojelupalvelut (CPC 9406 osittain)	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, FI, RO: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, FI, RO: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
G. Muut ympäristöpalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 94090)	Muodon 1 osalta EU, paitsi EE, FI, RO: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. EE, FI, RO: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
7. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien palvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia riskien varalta seuraavissa tapauksissa: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (ml. satelliitit), joiden yhteydessä vakuutus kattaa kokonaan tai osittain kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakuluttavara. AT: Myyninedistämis- ja välitystoimet unioniin sijoittautumattoman tytäryhtiön tai ltävaltaan sijoittautumattoman sivuliikkeen (lukuun ottamatta jälleensä ja edelleenvakuutusta) puolesta ovat kiellettyjä. Pakollisen lentovakuutuksen, lukuun ottamatta kansainvälisen kaupallisen lentoliikenteen vakuutuksia, voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai ltävaltaan sijoittautunut sivuliike.

⁽¹⁾ Vastaa osittain luonnon ja maisemasuojelupalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>DK: Pakollisen lentokuljetusvakuutuksen voivat antaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet yritykset. Muut henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt) kuin ne vakuutusyhtiöt, joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskassa toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, eivät voi antaa Tanskassa ensivakuutuksia Tanskassa asuville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle liiketoiminnallisia tarkoituksia varten.</p> <p>DE: Pakollisen lentovakuutuksen voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai Saksaan sijoittautunut sivuliike. Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutus sopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.</p> <p>FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt.</p> <p>PL: Ei sitoumuksia jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta lukuun ottamatta kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyviä riskejä.</p> <p>PT: Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvollisuuden. Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutustoiminnan asiamiehinä Portugalissa.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien välityspalvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia riskien varalta seuraavissa tapauksissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (ml. satelliitit), joiden yhteydessä vakuutus kattaa kokonaan tai osittain kuljetettavan tavarat, kuljetusvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakuluttavara. <p>BG: Ei ensivakuutuksia koskevia sitoumuksia, paitsi sellaisten palvelujen osalta, joita ulkomaiset palveluntarjoajat tarjoavat ulkomaisille henkilöille Bulgarian alueella. Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgariaan sijoittuvien riskien varalta. Ulkomainen vakuutusyhtiö voi tehdä vakuutus sopimuksia vain sivuliikkeen kautta. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja sen kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta.</p> <p>CY, LV, MT: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien palvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia riskien varalta seuraavissa tapauksissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (ml. satelliitit), joiden yhteydessä vakuutus kattaa kokonaan tai osittain kuljetettavan tavarat, kuljetusvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakuluttavara.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>LT: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien palvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia riskien varalta seuraavissa tapauksissa:</p> <p>i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (ml. satelliitit), joiden yhteydessä vakuutus kattaa kokonaan tai osittain kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p>ii) kansainvälinen kauttakuluttavara lukuun ottamatta sellaisia maakuljetuksia, joissa riskit sijoittuvat Liettuaan.</p> <p>BG, LV, LT, PL: Ei sitoumuksia vakuutusvälityksen osalta.</p> <p>ES: Aktuaaripalveluja koskee asuinpaikkavaatimus, ja lisäksi edellytetään kolmen vuoden kokemusta alalta.</p> <p>FI: Ensivakuutuspalveluja (ml. rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutusenantajat, joiden päätoimipaikka on EU:ssa tai joilla on sivuliike Suomessa. Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjonta edellyttää vakituista toimipaikkaa EU:ssa.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia ensivakuutusten tai ensivakuutuksia koskevien välityspalvelujen osalta, paitsi seuraavien osalta:</p> <p>a) henkivakuutustoiminta: henkivakuutuksen tarjoaminen Kroatiassa asuville ulkomaisille henkilöille;</p> <p>b) vahinkovakuutus: muun vahinkovakuutuksen kuin autoihin liittyvän vakuutuksen tarjoaminen Kroatiassa asuville ulkomaisille henkilöille;</p> <p>c) merenkulku, lentoliikenne, kuljetukset.</p> <p>HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:ssa, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta.</p> <p>IT: Ei sitoumuksia aktuaarien ammattikunnan osalta. Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varausta ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan.</p> <p>SE: Ensivakuutusten tarjoaminen sallitaan ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan kautta edellyttäen, että ulkomainen palveluntarjoaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan yritysryhmään tai ne ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Ei sitoumuksia välitystoiminnan osalta.</p> <p>BG: Bulgarianlaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt sekä ulkomaalaiset henkilöt, jotka harjoittavat liiketoimintaa Bulgarian alueella, voivat tehdä ensivakuutus-sopimuksia Bulgariassa harjoittamansa toiminnan osalta vain sellaisten palveluntarjoajien kanssa, joilla on lupa harjoittaa vakuutustoimintaa Bulgariassa. Näistä sopimuksista johtuvat vakuutuskorvaukset on maksettava Bulgariassa. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja sen kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>HR: Ei sitoumuksia ensivakuutusten tai ensivakuutuksia koskevien välityspalvelujen osalta, paitsi seuraavien osalta:</p> <p>a) henkivakuutustoiminta: Kroatiassa asuvien ulkomaisten henkilöiden mahdollisuudet saada henkivakuutus;</p> <p>b) vahinkovakuutus:</p> <p>i) Kroatiassa asuvien ulkomaisten henkilöiden mahdollisuudet saada muu vahinkovakuutus kuin autoihin liittyvä vakuutus;</p> <p>ii) henkilö- tai omaisuusvakuutus, jota ei ole saatavilla Kroatiassa; yritykset, jotka hankkivat ulkomailla vakuutuksen ulkomailla toteutettavien investointitöiden yhteydessä ja jotka vakuuttavat myös kyseisiin töihin käytettävän välineistön; ulkomaisten lainojen tuoton varmistaminen (takausvakuutus); sellaisten kokonaan omistettujen yritysten ja yhteisyritysten henkilö- ja omaisuusvakuutus, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa ulkomailla, jos vakuutus on kyseisen maan säännösten mukainen tai sitä edellytetään yrityksen rekisteröinnin yhteydessä; rakenteilla ja kunnostettavina olevat alukset, jos vakuutusta edellytetään ulkomaisen asiakkaan (ostajan) kanssa tehdyssä sopimuksessa;</p> <p>c) merenkulku, lentoliikenne, kuljetukset.</p> <p>IT: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varausta ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan.</p>
<p>B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut (pl. vakuutuspalvelut)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p> <p>BE: Sijoitusneuvontapalvelujen tarjonta edellyttää sijoittautumista Belgiaan.</p> <p>BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja.</p> <p>CY: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta siirtokelpoisten arvopaperien kauppaa, rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p> <p>EE: Talletusten vastaanottamiseen tarvitaan Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupa ja rekisteröityminen Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.</p> <p>Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on unionissa.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta luotonantoa, rahoitusleasingiä, maksuja rahansiirtopalveluja, takauksia ja sitoumuksia, välitystoimintaa rahamarkkinoilla, rahoitustietojen antamista ja siirtoa, neuvontaa ja alan muita liitännäispalveluja, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>LT: Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Liettuassa tai joilla on sivuliike Liettuassa.</p> <p>IE: Sijoituspalvelujen tai sijoitusneuvonnan tarjoaminen edellyttää joko (I) Irlannissa saatua lupaa, jonka edellytyksenä yleensä on, että yritys on yhtiöitetty, avoin yhtiö tai itsenäinen elinkeinonharjoittaja ja kussakin tapauksessa päätoimipaikan/sääntömääräisen kotipaikan on oltava Irlannissa (toimilupaa ei vaadita tietyissä tapauksissa, esim. jos kolmannen maan palveluntarjoajalla ei ole liiketoimintaa Irlannissa ja palveluja ei tarjota yksityishenkilöille), tai (II) muussa jäsenvaltiossa saatua lupaa EU:n sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.</p> <p>IT: Ei sitoumuksia rahoituspalvelujen tarjoajien (promotori di servizi finanziari) osalta.</p> <p>LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta osallistumista kaikenlaisien arvopapereiden liikkeeseenlaskuun sekä rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn ja neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p> <p>LT: Eläkerahastojen hoito edellyttää kaupallista läsnäoloa.</p> <p>MT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta talletusten vastaanottoa, kaikenlaisista luotonantosta sekä rahoitustietojen ja rahoitustiedon tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p> <p>PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa.</p> <p>RO: Ei sitoumuksia rahoitusleasingin osalta, rahamarkkinavälineiden, ulkomaanvaluutan, johdannaistuotteiden, valuuttakurssien ja korkovälineiden, siirtokelpoisten arvopapereiden sekä muiden markkinakelpoisten välineiden ja rahoitusvarojen kaupan, kaikenlaisien arvopapereiden liikkeeseenlaskuun osallistumisen, omaisuuden hoidon sekä rahoitusomaisuuden maksu- ja clearingpalvelujen osalta. Maksu- ja rahansiirtopalveluja saa tarjota ainoastaan maahan sijoittautuneen pankin kautta.</p> <p>SI:</p> <p>i) Osallistuminen valtion velkasitoumusten liikkeeseenlaskuun, eläkerahastojen hoito: Ei sitoumuksia.</p> <p>ii) Kaikki muut osa-alat lukuun ottamatta seuraavia: rahoitustietojen antaminen ja siirto, kotimaisten oikeussubjektien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien luotonhankinta (kaikenlaippinen lainanotto) sekä takausten ja sitoumusten hankinta ulkomaisilta luottolaitoksilta sekä rahoitusalan muut liitännäispalvelut: Ei sitoumuksia. Slovenian pörssin jäsenten on oltava yhtiöitettyjä Sloveniassa tai niiden on oltava ulkomaisten investointiyri-tysten tai pankkien sivuliikkeitä.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja.</p> <p>PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
8. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Sairaalapalvelut (CPC 9311)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Ei sitoumuksia. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta telelääketiedettä.
C. Hoitolaitosten palvelut, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193)	Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Sosiaalipalvelut (CPC 933)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BE: Ei sitoumuksia muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokotien ja vanhainkotien osalta.
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta ateriapalveluja. HR: Ei sitoumuksia.
pl. lentoliikenteen ateriapalvelut (*)	Muodon 2 osalta Ei mitään.
B. Matkatoimistopalvelut ja matkajärjestäjien palvelut (ml. matkaoppaiden palvelut) (CPC 7471)	Muodon 1 osalta BG, HU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	
A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye- ja sirkus- ja diskopalvelut)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Ei sitoumuksia.

(*) Lentoliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 12.D.a, Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 9619)	Muodon 2 osalta CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia. BG: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta teatterituottajien, lauluryhmien, yhtyeiden ja orkestereiden palveluja (CPC 96191), kirjailijoiden, säveltäjien, kuvanveistäjien, viihdetaitelijoiden ja muiden yksittäisten taiteilijoiden palveluja (CPC 96192) sekä teatterien liitännäispalveluja (CPC 96193). EE: Ei muita viihdepalveluja (CPC 96199) koskevia sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja. LT, LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateattereiden käyttöpalveluja (CPC 96199 osittain).
B. Uutis- ja uutistoimistopalvelut (CPC 962)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
C. Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia.
D. Urheilupalvelut (CPC 9641)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT: Ei sitoumuksia hiihtokoulupalvelujen eikä vuoristo-oppaiden palvelujen osalta. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: Ei sitoumuksia. Muodon 1 osalta CY, EE, HR: Ei sitoumuksia.
E. Virkistyspuistojen ja uimarantojen palvelut (CPC 96491)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
11. LIIKENNEPALVELUT	
A. Meriliikenne	Muotojen 1 ja 2 osalta
a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä ⁽¹⁾)	BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE: Syöttöliikenteen palvelut ovat luvanvaraisia.
b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä ⁽²⁾)	

⁽¹⁾ Tähän luetteloon ei sisälly kansallinen kabotaasiliikenne, jonka katsotaan käsittävän matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen EU:n jonkin jäsenvaltion sataman tai paikan ja saman jäsenvaltion toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin EU:n jäsenvaltion satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sitä, mitä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

⁽²⁾ Sisältää syöttöliikenteen sekä kansainvälisten meriliikennepalvelujen toimittajien suorittaman välineiden siirtämisen satamasta toiseen samassa valtiossa, jos siihen ei liity tuloja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Sisävesiliikenne	Muotojen 1 ja 2 osalta
a) Henkilöliikenne (CPC 7221 ilman kansallista kabo- taasiliikennettä)	EU: Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonava-joen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) ja Tonavan jokiliikennettä sääntelevän Belgradin yleissopimuksen täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.
b) Tavaraliikenne (CPC 7222 ilman kansallista kabo- taasiliikennettä)	AT: Vaatimuksena on rekisteröity yhtiö tai pysyvä toimipaikka Itävallassa. BG, CY, EE, FI, HR, HU, LT, MT, RO, SE, SI: Ei sitoumuksia. CZ, SK: Ei sitoumuksia muodon 1 osalta.
C. Rautatieliikenne	Muodon 1 osalta
a) Henkilöliikenne (CPC 7111)	EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta
b) Tavaraliikenne (CPC 7112)	Ei mitään.
D. Tieliikenne	Muodon 1 osalta
a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122)	EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta
b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. postin kuljetus omaan lukuun ⁽¹⁾)	Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoai- neiden putkijohtokuljetus ⁽²⁾ (CPC 7139)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia.

12. LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUT ⁽³⁾

A. Meriliikenteen liitännäispalvelut	
a) Meriliikenteen lastinkäsittelypal- velut	Muodon 1 osalta
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	EU: Ei sitoumuksia merirahdin lastinkäsittelypalvelujen, hinaus- ja työntöpal- velujen, tulliselvityspalvelujen eikä konttiasema- ja varastointipalvelujen osalta,
c) Tulliselvityspalvelut	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta.
d) Konttiasema- ja varastointipalvelut	

⁽¹⁾ CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 2.A. Posti- ja kuriiripalvelut.

⁽²⁾ Polttoaineiden putkijohtokuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.B.

⁽³⁾ Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 1.F.I) 1–1.F.I) 4.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
e) Varustamon edustajan palvelut f) Meriliikenteen huolintapalvelut g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213) h) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7214) i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	<p>BG: Ei sitoumuksia.</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia varastointipalvelujen osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluja.</p> <p>Muodon 2 osalta Ei mitään.</p>
B. Sisävesiliikenteen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain) b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7223) e) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7224) f) Sisävesiliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) g) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonava-joen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.</p> <p>EU: Ei sitoumuksia hinaus- ja työntöpalvelujen osalta, paitsi CZ, LV ja SK muodon 2 osalta, joissa: Ei mitään.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluja.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta.</p>
C. Rautatieliikenteen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain)	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia hinaus- ja työntöpalvelujen osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluja.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7113) e) Rautatieliikenteen tukipalvelut (CPC 743) f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Tieliikenteen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain) b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124) e) Muut tieliikenteen tukipalvelut (CPC 744) f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BG, CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Ei sitoumuksia kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä/kuljettaja, vuokrauspalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluja ja sellaisia tieliikenteen tukipalveluja, joihin tarvitaan lupa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut	
a) Maahuolintapalvelut (ml. ateriapalvelut)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta ateriapalveluja. Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
d) Ilma-alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 734)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa jäsenvaltiossa tai muualla unionissa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Poikkeuksena ulkomainen lentoliikenteen harjoittaja voi erityisissä olosuhteissa vuokrata EU:n lentoliikenteen harjoittajalle EU:n ulkopuolella rekisteröidyn ilma-aluksen tämän poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten tai toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi, jos tarvetta ei pystytä kohtuudella tyydyttämään EU:ssa rekisteröidyn ilma-aluksen vuokrauksella, edellyttäen että tähän on saatu lupa rajoitetuksi ajaksi EU:n lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan antaneelta EU:n jäsenvaltiolta.
e) Myynti ja markkinointi	Muotojen 1 ja 2 osalta
f) Tietokonepohjainen paikanvarausjärjestelmä (TPJ)	EU: Jos EU:n lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua ⁽¹⁾ kuin Euroopan unionin ulkopuolella toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntävät EU:ssa tai jos EU:n TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuoliset lentoliikenteen harjoittajat myöntävät EU:ssa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta EU:ssa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja EU:ssa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.
g) Lentoasemien hallinta	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoainoiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut ⁽²⁾	Muodon 1 osalta
a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoainoiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
13. MUUT LIIKENNEPALVELUT	
Yhdistettyjen kuljetuspalvelujen tarjoaminen	BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK: Ei mitään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta minkään tietyn liikennemuodon osalta tässä sitoumusluettelossa määrättyjen rajoitusten soveltamista. AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: Ei sitoumuksia.

⁽¹⁾ "Vastaava kohtelu" merkitsee Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien ja Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimättömää kohtelua.

⁽²⁾ Polttoainoiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.C.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
14. ENERGIAPALVELUT	
A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883) ⁽¹⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
B. Polttoaineiden putkijohtokuljetukset (CPC 7131)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia.
C. Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Kiinteiden, nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden sekä niihin liittyvien tuotteiden tukkukaupan palvelut (CPC 62271) sekä sähkön, höyryn ja lämminveden tukkukaupan palvelut	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia sähkön, höyryn ja lämminveden tukkumyyntipalvelujen osalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Moottoripolttoaineiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 613)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
F. Polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyynti (CPC 63297) sekä sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämminveden vähittäismyyntipalvelut	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämminveden vähittäismyyntipalvelujen osalta. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Ei sitoumuksia polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyyntin osalta lukuun ottamatta postimyyntiä, jossa: ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.
G. Energian jakeluun liittyvät palvelut	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja, joissa: ei mitään.

⁽¹⁾ Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimuserusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vajeripalvelut, viimeistelynesteen (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 887)	Muodon 2 osalta Ei mitään.
15. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
c) Kosmetologin käsittely, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Muut kauneushoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Televiestinnän yhteyspalvelut (CPC 7543)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Terapeuttiset hieronnat ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin Sairaanhoidopalvelut (1.A.h), Sairaanhoidaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (1.A.j) ja Terveystuotopalvelut (8.A ja 8.C).

LIITE XXVII-C

LUETTELO AVAINHENKILÖSTÖÄ, KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA HARJOITTELIJOITA JA YRITYSMYYJIÄ KOSKEVISTA VARAUKSISTA (UNIONI)

1. Jäljempänä esitettävässä varauksia koskevassa luettelossa ilmoitetaan tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kauppaan liittyvät kysymykset) 6 luvun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa) 2 ja 3 jakson mukaisesti vapautettu taloudellinen toiminta, johon sovelletaan avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 215 artiklan mukaisesti ja yritysmyyjiä koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 216 artiklan mukaisesti, sekä eritellään kyseiset rajoitukset. Luettelo rakentuu seuraavasti:

a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan, ja

b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Jos b kohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varauksia (vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai alakohtaisia unionin laajuisia varauksia).

Unioni ei tee avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei vapauteta (pysyy ilman sitoumuksia) tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kauppaan liittyvät kysymykset) 6 luvun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa) 2 ja 3 jakson nojalla.

2. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:

a) "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).

b) "CPC ver. 1.0" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver 1.0, 1998).

3. Avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita, yrityspalvelujen myyjiä ja tavaroiden myyjiä koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.

4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 215 ja 216 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka tällaiset toimenpiteet (esimerkiksi toimiluvan saamista, tutkintotodistusten tunnustamista säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen — kielitutkinnot mukaan luettuina — läpäisemistä koskevat edellytykset) eivät sisälly luetteloon, niitä sovelletaan joka tapauksessa Moldovan avainhenkilöstöön, korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin ja yritysmyyjiin.

5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia EU:n ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuna oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.

6. Tämän sopimuksen 202 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.

7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita sijoittautumista koskevassa sitoumusluettelossa kuvattujen julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.

8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena perusteena on alan markkinatilanteen arviointi siinä jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	<p style="text-align: center;">Sisäisen siirron saaneet työntekijät</p> <p>BG: Sisäisen siirron saaneiden työntekijöiden määrä ei saa olla yli 10 prosenttia kyseessä olevan bulgarialaisen oikeushenkilön vuosittain työllistämien EU:n kansalaisten määrästä. Jos työllistettyjä on vähemmän kuin 100, yrityksen sisällä siirron saaneiden määrä voi olla yli 10 prosenttia työllistettyjen koko määrästä, jos siihen saadaan lupa.</p> <p>HU: Ei sitoumuksia sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka ovat olleet osakkaina jossakin moldovalaisessa oikeushenkilössä.</p>
KAIKKI TOIMIALAT	<p style="text-align: center;">Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat</p> <p>AT, CZ, DE, ES, FR, HU: Harjoittelun on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.</p> <p>BG, HU: Korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden osalta edellytetään taloudellista tarveharkintaa. ⁽¹⁾</p>
KAIKKI TOIMIALAT	<p style="text-align: center;">Toimitusjohtajat ja tilintarkastajat</p> <p>AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava vakinaisesti Itävallassa. Oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden, jotka vastaavat Itävallan kauppalaain (Austrian Trade Act) noudattamisesta, on asuttava vakinaisesti Itävallassa.</p> <p>FI: Ulkomaalainen, joka harjoittaa kauppaa yksityisyrittäjänä, tarvitsee elinkeinoluvan, ja hänen on asuttava vakinaisesti ETA-valtiossa. Kaikilla toimialoilla toimitusjohtajia koskee ETA-asuinpaikkavaatimus; vaatimuksesta voidaan kuitenkin myöntää vapautus tietyille yrityksille.</p> <p>FR: Teollisen, kaupallisen tai käsiteollisen yrityksen toimitusjohtajalla on oltava erityisvaltuutus, jollei hänellä ole oleskelulupaa.</p> <p>RO: Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia.</p> <p>SE: Oikeushenkilön tai sivuliikkeen toimitusjohtajan on asuttava Ruotsissa.</p>
KAIKKI TOIMIALAT	<p style="text-align: center;">Tunnustaminen</p> <p>EU: Tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja EU:n direktiivejä sovelletaan ainoastaan EU:n kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa ⁽²⁾.</p>

⁽¹⁾ Palvelualoja koskevat rajoitukset eivät ylitä nykyisten GATS-sitoumusten mukaisia rajoituksia.

⁽²⁾ Jotta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko unionissa, on neuvoteltava tämän sopimuksen 222 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
6. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861) ⁽¹⁾ (pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériel") tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut)	<p>AT, CY, ES, EL, LT, MT, RO, SK: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. Espanjassa toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää tähän poikkeuksia.</p> <p>BE, FI: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Belgiassa sovelletaan kiintiöitä "Cour de cassation" -- oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa.</p> <p>BG: Moldovalaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan Moldovan tasavallan kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa.</p> <p>FR: Asianajajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation" ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täytyessä.</p> <p>HR: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen (Kroatian kansalaisuus tai jonkin muun jäsenvaltion kansalaisuus) täyttymistä.</p> <p>HU: Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ulkomaisten asianajajien harjoittamat lakiasiainpalvelut on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen, jonka on tapahduttava unkarilaisen asianajajan tai lakiasiantoimiston kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella.</p> <p>LV: Valan tehneitä asianajajia, joille on varattu rikosoikeudenkäynneissä edustaminen, koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty toimilupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto.</p> <p>LU: Luxemburgin ja EU:n oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>SE: Asianajajaliiton jäsenyys, joka on tarpeen ainoastaan käytettäessä ruotsalaista "advokat"-ammattinimikettä, edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.</p>

⁽¹⁾ Sisältää oikeudelliset neuvonta ja -edustuspalvelut, välimies- ja sovittelupalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut.

Lakiasiainpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen oikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla palveluntarjoaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan asianajajana, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, kuten muidenkin palvelujen tarjontaan, jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Kansainväliseen oikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja tarjoavilla asianajajilla kyseiset lupavaatimukset ja -menettelyt voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi periaatteessa tarjota jossakin jäsenvaltiossa asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan, ja jäsenvaltion oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi periaatteessa tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen unionin tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 86212, muut kuin ”tilintarkastuspalvelut”, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	<p>FR: Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpito- ja kirjanpidon palvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, valtiovarain- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostuksella. Asuinpaikkavaatimus ei voi olla yli viisi vuotta.</p> <p>IT: Asuinpaikkavaatimus.</p>
b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)	<p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa ja Itävallan erityislainsäädännössä (esim. osakeyhtiölaki, pörssilaki, pankkilaki jne.) säädettyjen tilintarkastusten suorittaminen edellyttävät kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>DK: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>ES: Tilintarkastajia ja sellaisten yhtiöiden, joita yhtiöoikeudesta annettu kahdeksas ETY:n direktiivi ei kata, hallintohenkilöstöä, johtajia ja osakkaita koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>FI: Suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus.</p> <p>EL: Tilintarkastajia koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HR: Ainoastaan viralliset tilintarkastajat, joilla on Kroatian tilintarkastajien kamarin virallisesti tunnustama toimilupa, voivat tarjota tilintarkastuspalveluja.</p> <p>IT: Yksittäisiä tilintarkastajia koskee asuinpaikkavaatimus.</p> <p>SE: Tiettyjen oikeushenkilöiden, mm. kaikkien osakeyhtiöiden, tilintarkastuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat. Hyväksyminen edellyttää maassa asumista.</p>
c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ⁽¹⁾	<p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>BG, SI: Asiantuntijoita koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HU: Asuinpaikkavaatimus.</p>
d) Arkkitehtipalvelut sekä e) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	<p>EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa.</p> <p>BG: Ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalaalta. Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen yhteydessä sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>EL, HU, IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>SK: Asianomaisen kamarin jäsenyys on pakollinen; asianomaisen ulkomaisen instituution jäsenyys voidaan tunnustaa. Asuinpaikkavaatimus, johon voidaan kuitenkin myöntää poikkeuksia.</p>
f) Tekniset palvelut sekä g) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	<p>EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa.</p> <p>BG: Ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalaalta.</p> <p>HR, IT, SK: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>EL, HU: Asuinpaikkavaatimus (koodin CPC 8673 osalta asuinpaikkavaatimusta sovelletaan ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin).</p>

⁽¹⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.A.a) Lakiasiainpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
h) Sairaanhoitopalvelut (ml. psyko- logit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)	<p>CZ, IT, SK: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>CZ, RO, SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan.</p> <p>BE, LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan.</p> <p>BG, MT: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista.</p> <p>FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa.</p> <p>HR: Kaikilla henkilöillä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille/hoitavat potilaita, on oltava ammattikamarin myöntämä toimilupa.</p> <p>LV: Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimiakseen luvan paikallisilta terveysviranomaisilta; lupa perustuu lääkäreitä ja hammaslääkäreitä koskevaan alueelliseen tarveharkintaan.</p> <p>PL: Ulkomaalaiset voivat harjoittaa lääkärin ammattia luvanvaraisesti. Ulkomaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa.</p> <p>PT: Psykologeja koskee asuinpaikkavaatimus.</p>
i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	<p>BG, DE, EL, FR, HR, HU: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>CZ ja SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.</p> <p>IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.</p>
j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	<p>AT: Voidakseen ryhtyä harjoittamaan ammattia Itävallassa asianomaisen henkilön on täytynyt harjoittaa kyseistä ammattia vähintään kolmen vuoden ajan ennen toiminnan aloittamista Itävallassa.</p> <p>BE, LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan.</p> <p>CY, EE, RO, SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan.</p> <p>FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa.</p> <p>HR: Kaikilla henkilöillä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille/hoitavat potilaita, on oltava ammattikamarin myöntämä toimilupa.</p> <p>HU: Ei sitoumuksia.</p> <p>IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>LV: Taloudellinen tarve määritellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien kätilöiden kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveysviranomaiset.</p> <p>PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
j) 2. Sairaanhoidaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	<p>AT: Ulkomaiset palveluntarjoajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa tehtävissä: sairaanhoitajat, fysioterapeutit, työterapeutit, puheterapeutit ja ravitsemusterapeutit. Voidakseen ryhtyä harjoittamaan ammattia Itävallassa asianomaisen henkilön on täytynyt harjoittaa kyseistä ammattia vähintään kolmen vuoden ajan ennen toiminnan aloittamista Itävallassa.</p> <p>BE, FR, LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan.</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan.</p> <p>HR: Kaikilla henkilöillä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille/hoitavat potilaita, on oltava ammattikamarin myöntämä toimilupa.</p> <p>HU: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista.</p> <p>CY, CZ, EL, IT: Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan: päätös tehdään asianomaisen alueen virkojen ja tarpeiden mukaisesti.</p> <p>LV: Taloudellinen tarve määritellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien sairaanhoidajien kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveystoimijat.</p>
k) Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut ⁽¹⁾	<p>FR: Kansalaisuusvaatimus. Moldovan tasavallan kansalaisilla on kuitenkin pääsy markkinoille vahvistettujen kiintiöiden rajoissa edellyttäen, että palveluntarjoaja on suorittanut farmasia-alan tutkinnon Ranskassa.</p> <p>DE, EL, SK: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HU: Kansalaisuusvaatimus lukuun ottamatta farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyyntiä (CPC 63211).</p> <p>IT, PT: Asuinpaikkavaatimus.</p>
D. Kiinteistöpalvelut ⁽²⁾	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat palvelut (CPC 821)	<p>FR, HU, IT, PT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>LV, MT, SI: Kansalaisuusvaatimus.</p>
b) Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	<p>DK: Asuinpaikkavaatimus, jollei Tanskan liiketoimintavirasto (Danish Business Authority) ole myöntänyt poikkeusta.</p> <p>FR, HU, IT, PT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>LV, MT, SI: Kansalaisuusvaatimus.</p>
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
e) Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	<p>EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.</p>

⁽¹⁾ Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista, ja siihen sovelletaan jäsenvaltioiden pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

⁽²⁾ Tässä tarkoitettut palvelut liittyvät kiinteistönvälittäjien ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
f) Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
F. Muut yrityspalvelut	
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	IT, PT: Biologeja ja kemistejä koskee asuinpaikkavaatimus.
f) Maa-, riista- ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	IT: Agronomeja ja maatalousneuvoja ("periti agrari") koskee asuinpaikkavaatimus.
j) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	<p>BE: Johtohenkilöstöä koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.</p> <p>BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.</p> <p>DK: Johtajiin ja lentokenttäturvallisuuspalveluihin sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.</p> <p>ES, PT: Erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>FR: Toimitusjohtajia ja johtajia koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>IT: Turvallisuusvartiointipalveluja ja arvoesineiden kuljettamista varten tarvittavan luvan saaminen edellyttää EU-kansalaisuutta tai Italian kansalaisuutta koskevan vaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.</p>
k) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	<p>BG: Asiantuntijoita koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DE: Julkisesti tehtävänsä nimitettyjä maanmittausinsinöörejä koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>FR: Omistusoikeuksien määrittämiseen ja maa- ja metsätalouteen liittyvien maanmittaustoimien osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>IT, PT: Asuinpaikkavaatimus.</p>
l) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	MT: Kansalaisuusvaatimus.
l) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	LV: Kansalaisuusvaatimus.
l) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja tieliikenteen kuljetusvälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	EU: Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien ja moottorikelkkojen huollon ja korjauksen osalta asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
l) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjaus ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus lukuun ottamatta seuraavia: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK: CPC 633, 8861, 8866; BG: Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelujen osalta (pl. korut): CPC 63301, CPC 63302, CPC 63303 osittain, CPC 63304 ja CPC 63309; AT: CPC 633, CPC 8861–8866; EE, FI, LV, LT: CPC 633, CPC 8861–8866; CZ, SK: CPC 633, CPC 8861–8865; ja SI: CPC 633, CPC 8861, CPC 8866.
m) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: Asiantuntijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
n) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	HR, LV: Erikoisvalokuvauspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. PL: Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
p) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	HR: Kustantajia koskee asuinpaikkavaatimus. SE: Kustantajia ja kustannus- tai painoyrityksen omistajia koskee asuinpaikkavaatimus. IT: Kustannus- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin jäsenvaltion kansalaisia.
q) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)	SI: Kansalaisuusvaatimus.
r) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	FI: Virallisia kielenkääntäjiä koskee asuinpaikkavaatimus. DK: Virallisia kielenkääntäjiä ja tulkkeja koskee asuinpaikkavaatimus, jolle Tanskan liiketoimintavirasto (Danish Business Authority) ole myöntänyt poikkeusta.
r) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)	BE, EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.
r) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)	BE, EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.

⁽¹⁾ Kuljetusvälineiden huolto- ja korjauspalvelut (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) sisältyvät kohtiin 6.F.1)1–6.F.1)4. Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan 6.B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
r) 5. Kopiointipalvelut (CPC 87904) ⁽¹⁾	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: Ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalalta.
9. JAKELUPALVELUT (pl. aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden jakelu)	
C. Vähittäiskaupan palvelut ⁽²⁾	
c) Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631)	FR: Tupakkakauppiaita (buraliste) koskee kansalaisuusvaatimus.
10. KOULUTUSPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Alemman perusasteen koulutuspalvelut (CPC 921)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Moldovan tasavallan kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus.
B. Ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelut (CPC 922)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Moldovan tasavallan kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus. LV: Vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin keskiasteen teknisten ja ammatillisten koulujen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224) sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

⁽¹⁾ Ei sisällä koodiin CPC 88442 luettavia tulostuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.F.p).

⁽²⁾ Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.B ja 6.F.l).

Ei sisällä energiatuotteiden vähittäismyyntipalveluja, jotka sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtiin 19.E ja 19.F.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	<p>FR: Kansalaisuusvaatimus. Moldovan tasavallan kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen.</p> <p>CZ, SK: Korkea-asteen koulutuspalveluihin, lukuun ottamatta keskiasteen jälkeisiä ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310), sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus.</p>
12. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	<p>AT: Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi Itävallassa asuvaa luonnollista henkilöä.</p> <p>EE: Ensivakuutusten osalta vakuutusosakeyhtiön, joissa moldovalainen luonnollinen tai oikeushenkilö omistaa osuuden pääomasta, johtokuntaan voi kuulua Moldovan tasavallan kansalaisia ainoastaan suhteessa moldovalaisen luonnollisen tai oikeushenkilön pääoman osuuteen ja enintään puolet johtokunnan jäsenten määrästä. Tytäryhtiön tai itsenäisen yrityksen johtajan on asuttava vakinaisesti Virossa.</p> <p>ES: Aktuaarin ammatin osalta asuinpaikkavaatimus (tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemus).</p> <p>FI: Vakuutusyhtiön toimitusjohtajien ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava EU:ssa, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Moldovalaisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa.</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>IT: Aktuaarin ammatin osalta asuinpaikkavaatimus.</p>
B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut (pl. vakuutuspalvelut)	<p>BG: Toimitusjohtajien ja liikkeenjohdon edustajan pysyvän asuinpaikan on oltava Bulgariassa.</p> <p>FI: Luottolaitosten toimitusjohtajan ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava EU:ssa, jollei Finanssivalvonta ole myöntänyt poikkeusta.</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus. Hallintoneuvoston on johdettava luottolaitoksen toimintaa Kroatian alueelta. Vähintään yhden hallintoneuvoston jäsenen on puhuttava sujuvasti kroaattia.</p> <p>IT: Rahoituspalvelujen tarjoajien (<i>"promotori di servizi finanziari"</i>) on asuttava jonkin jäsenvaltion alueella.</p> <p>LT: Vähintään yhden pankin johtajista on asuttava vakinaisesti Liettuassa.</p> <p>PL: Pankin hallituksen jäsenistä vähintään yhtä koskee kansalaisuusvaatimus.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
13. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Sairaalapalvelut (CPC 9311) B. Sairaankuljetuspalvelut (CPC 93192) C. Hoitolaitosten palvelut, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193) E. Sosiaalipalvelut (CPC 933)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Lupaa myönnettäessä otetaan huomioon se, onko paikallisia johtajia käytettävissä. HR: Kaikilla henkilöillä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille/hoitavat potilaita, on oltava ammattikamarin myöntämä toimilupa. LV: Lääkäreihin, hammaslääkäreihin, kättilöihin, sairaanhoitajiin, fysioterapeuteihin ja avustavaan hoitohenkilöstöön sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. PL: Ulkomaalaiset voivat harjoittaa lääkärin ammattia luvanvaraisesti. Ulkomaalaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa.
14. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) pl. lentoliikenteen ateriapalvelut ⁽¹⁾	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. HR: Kotitalouksissa ja pieniloilla tarjottaviin kestitys- ja ateriapalveluihin sovelletaan kansalaisvaatimusta.
B. Matkatoimistopalvelut ja matkajärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut mukaan luettuina) (CPC 7471)	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. HR: Toimistopäällikön asema edellyttää matkailuministeriön lupaa.
C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK: Kansalaisuusvaatimus. IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.
15. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	
A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Luvan osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta, jos tarvitaan yli kaksi vuotta voimassa oleva lupa.

⁽¹⁾ Lentoliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 17.E.a. Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
16. LIIKENNEPALVELUT	
A. Meriliikenne	
a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabo- taasiliikennettä)	EU: Laivojen miehistöä koskee kansalaisuusvaatimus. AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus.
b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabo- taasiliikennettä)	
D. Tieliikenne	
a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. DK, HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. BG, MT: Kansalaisuusvaatimus.
b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. posti- ja kuriirilähe- tysten kuljetus omaan lukuun ⁽¹⁾)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG, MT: Kansalaisuusvaatimus. HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoai- neiden putkijohtokuljetus ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.
17. LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPAL- VELUT ⁽³⁾	
A. Meriliikenteen liitännäispalvelut	AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus.
a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelut	BG, MT: Kansalaisuusvaatimus.
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	DK: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. EL: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
c) Tulliselvityspalvelut	
d) Konttiasema- ja varastointipalvelut	
e) Varustamon edustajan palvelut	

⁽¹⁾ CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 7.A. Posti- ja kuriiripalvelut.

⁽²⁾ Polttoaineiden putkijohtokuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.B.

⁽³⁾ Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.F.1)1.–6.F.1)4.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
f) Meriliikenteen huolintapalvelut g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213) h) Työntö- ja hinauspalvelut (CPC 7214) i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (pl. ateriapalvelut) (CPC 749 osittain)	
D. Tieliikenteen liitännäispalvelut d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantiejoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG, MT: Kansalaisuusvaatimus.
F. Muiden tuotteiden kuin polttoainneiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut ⁽¹⁾ a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoainneiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.
19. ENERGIAPALVELUT	
A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883) ⁽²⁾	SK: Asuinpaikkavaatimus.
20. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.

⁽¹⁾ Polttoainneiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.C.

⁽²⁾ Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vajjeripalvelut, viimeistelynesteen (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.

Ei sisällä suoraa pääsyä luonnonvaroihin tai niiden hyödyntämistä.

Ei sisällä maaperän rakentamista muita luonnonvaroja kuin öljyä ja kaasua koskevaa kaivostoimintaa varten (CPC 5115), joka sisältyy kohtaan 8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
c) Kosmetologin käsittely, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
d) Muut kauneudenhoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.

⁽¹⁾ Terapeuttiset hieronta- ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin 6.A.h) Sairaanhoidopalvelut ja hammashoitopalvelut ja 6.A.j)2. Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut, sekä kohtaan Terveystieteiden palvelut (13.A ja 13.C).

LIITE XXVII-D

LUETTELO SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITAJIA KOSKEVISTA VARAUKSISTA (UNIONI)

1. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 217 ja 218 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.
2. Luettelo rakentuu seuraavasti:
  - a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan, ja
  - b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Jos b kohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varauksia (vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai alakohtaisia unionin laajuisia varauksia).

Unioni ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.
3. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:
  - a) "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC *prov*, 1991).
  - b) "CPC ver. 1.0" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC *ver* 1.0, 1998).
4. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.
5. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 217 ja 218 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka tällaiset toimenpiteet (esimerkiksi toimiluvan saamista, tutkintotodistusten tunnustamista säänneltyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen — kielitutkinnot mukaan luettuina — läpäisemistä koskevat edellytykset) eivät sisälly luetteloon, niitä sovelletaan joka tapauksessa Moldovan sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin.
6. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia EU:n ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuna oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.
7. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.
8. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita unionin tämän sopimuksen liitteessä XXVII-A vahvistamien julkisten monopoliin ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.
9. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena perusteena on alan markkinatilanteen arviointi siinä jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

10. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 217 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

1. Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat lakiasianpalvelut
2. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut
3. Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut
4. Arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut
5. Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
6. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut
7. Tutkimus- ja kehityspalvelut
8. Mainonta
9. Liikkeenjohdon konsultointipalvelut
10. Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut
11. Tekniset testaus- ja analysointipalvelut
12. Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut
13. Laitteiden huolto- ja korjauspalvelut myynnin tai vuokrauksen jälkeisiä palveluja koskevan sopimuksen yhteydessä
14. Käännöspalvelut
15. Rakennuskohteen tutkimustyö
16. Ympäristöpalvelut
17. Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut
18. Viihdepalvelut

Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta 218 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

- 1) Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat lakiasianpalvelut
- 2) Arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu ja maisemasuunnittelu
- 3) Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
- 4) Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut
- 5) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut ja niihin liittyvät palvelut
- 6) Käännöspalvelut

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	Tunnustaminen EU: EU:n direktiivejä tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta sovelletaan ainoastaan jäsenvaltioiden kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa. ⁽¹⁾
Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain) ⁽²⁾	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK: Ei mitään. BE, ES, HR, IT, EL: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
	DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto.
	FR: Edellytyksenä on täysimääräinen (yksinkertaistettu) pääsy asianajajaliittoon soveltuvuuskokeen perusteella. Asianajajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation" ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täytyessä. HR: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 86212, muut kuin "tilintarkastuspalvelut", CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu. FR: Lupavaatimus. Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitopalvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, finanssi- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostumuksella. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Asuinpaikkavaatimus.
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ⁽³⁾	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Ei mitään. AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu; edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. CY: Ei sitoumuksia veroilmoitusten esittämisen osalta. PT: Ei sitoumuksia. HR, HU: Asuinpaikkavaatimus.

⁽¹⁾ Jotta kolmansien maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko EU:ssa, on neuvoteltava tämän sopimuksen 222 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

⁽²⁾ Lakiasianpalvelujen tarjoaminen edellyttää muun palveluntarjoamisen tavoin jäsenvaltioissa sovellettavien lupavaatimusten ja -menettelyjen täyttymistä. Asianajajilta, jotka tarjoavat kansainväliseen julkisoikeuteen ja ulkomaiseen lainsäädäntöön liittyviä lakiasianpalveluja, voidaan näin ollen edellyttää paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista ja kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (ellei isäntämaan ammattinimikkeen käyttämiselle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua pääsyä isäntämaan asianajajaliittoon läpäisemällä soveltuvuuskoe sekä lainmukaista kotipaikkaa tai toimipaikkaa isäntämaassa.

⁽³⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kansainväliseen julkisoikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja koskevaan kohtaan.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Arkkitehtipalvelut sekä Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. BE, ES, HR, IT: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. HR, HU, SK: Asuinpaikkavaatimus.
Tekniset palvelut sekä Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. BE, ES, HR, IT: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. HR, HU: Asuinpaikkavaatimus.
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei mitään. ES, IT: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, DE, BG, CY, CZ, FI, HU, LT, RO, SK, UK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Sopimusperusteisia palveluntarjoajia koskee asuinpaikkavaatimus. Ei sitoumuksia itsenäisten ammatinharjoittajien osalta.
Tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851, 852 pl. psykologien palvelut ⁽¹⁾ , 853)	EU, paitsi BE: Vaaditaan hyväksytyt tutkimusorganisaation kanssa tehty vastaanottosopimus. ⁽²⁾ CZ, DK, SK: Taloudellinen tarveharkinta. BE, UK: Ei sitoumuksia. HR: Asuinpaikkavaatimus.
Mainonta (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. ES, IT: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE, HR: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, FI, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. BE, ES, HR, IT: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, FI, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: ei sitoumuksia.

⁽¹⁾ CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan sairaanhoito- ja hammashoitopalvelut.

⁽²⁾ Kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta tutkimusorganisaation hyväksynnän ja vastaanottosopimuksen on oltava direktiivin 2005/71/EY nojalla vahvistettujen edellytysten mukaiset.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DE: Ei sitoumuksia julkisesti tehtävänsä nimitettyjen rakennusmittaajien osalta. FR: Ei sitoumuksia maaperätutkimuksen osalta, joka liittyy omistusoikeuksien perustamiseen ja maa- ja metsätalouteen. BG: Ei sitoumuksia.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantieliikennevälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjaus ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Kääntäminen (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)	DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. BE, ES, IT, EL: Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. CY, LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia itsenäisten ammatinharjoittajien osalta.

(¹) Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan tietokonepalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Rakennuskohteen tutkimustyö (CPC 5111)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Ympäristöpalvelut (CPC 9401 ⁽¹⁾ , CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404 ⁽²⁾ , CPC 94060 ⁽³⁾ osittain, CPC 9405, CPC 9406 osittain ja CPC 9409)	BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut mukaan luettuina ⁽⁴⁾) (CPC 7471)	AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei mitään. BG, EL, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. BE, CY, DK, FI, IE: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta matkaoppaita (henkilöt, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa). HR: Asuinpaikkavaatimus. UK: Ei sitoumuksia.
Viihdepalvelut audiovisuaalisia palveluja lukuun ottamatta (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE: Voidaan vaatia ammatillinen erikoispätevyys ⁽⁵⁾ . Taloudellinen tarveharkinta. AT: Erikoispätevyysvaatimus ja taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta henkilöitä, joiden pääasiallinen ammattitaito liittyy taidealaan ja jotka saavat pääasiallisen elantonsa kyseisestä toiminnasta sillä edellytyksellä, että kyseinen henkilö ei harjoita muuta kaupallista toimintaa Itävallassa, jolloin: Ei mitään. FR: Ei sitoumuksia sopimusperusteisten palveluntarjoajien osalta, paitsi jos — työlupa annetaan enintään yhdeksäksi kuukaudeksi ja voidaan uusia kolmeksi kuukaudeksi — taloudellinen tarveharkinta — asianomaisen viihdealan yrityksen on suoritettava maksu Office Français de l'Immigration et de l'Intégration -virastolle. CY: Taloudellinen tarveharkinta musiikkiyhtye- ja diskopalvelujen osalta. SI: Oleskelun kesto rajattu seitsemään päivään tapahtumaa kohti. Sirkus- ja huvipuistopalvelujen osalta oleskelun kesto on rajattu enintään 30 päivään kalenterivuotta kohti. BE, UK: Ei sitoumuksia.

⁽¹⁾ Vastaa viemärointipalveluja.

⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

⁽³⁾ Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

⁽⁴⁾ Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa.

⁽⁵⁾ Jos pätevyys on hankittu muualla kuin EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa, kyseinen jäsenvaltio voi arvioida, vastaako pätevyys sen alueella vaadittavaa pätevyyttä.

LIITE XXVII-E

LUETTELO SJOITTAUTUMISTA KOSKEVISTA VARAUKSISTA (MOLDOVAN TASAVALTA)

1. Jäljempänä esitettävässä luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla unionin sijoittautumisiin ja sijoittajiin sovelletaan tämän sopimuksen 205 artiklan 1 kohdan nojalla Moldovan tasavallan myöntämiä kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varauksia.

Luettelo rakentuu seuraavasti:

- a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan, ja
- b) toisessa sarakkeessa esitetään ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetulla toimialalla tai osa-alalla sovellettavat varaukset.
2. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:
- a) "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N°77, CPC prov, 1991).
- b) "CPC ver. 1.0" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N°77, CPC ver 1.0, 1998).
3. Tämän sopimuksen 202 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
4. Tämän sopimuksen 205 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.
5. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
I. HORIZONTAALISET VARAUKSET	
Maa	
Varaukset koskevat kaikkia toimialoja.	Maanvuokraus on sallittu enintään 99 vuodeksi.
	Ulkomaiset palveluntarjoajat voivat hankkia maata lukuun ottamatta maatalous- ja metsämaata.
I. ERITYISVARAUKSET	
1. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasiaainpalvelut:	
— Vastaanottajavaltion lainsäädäntöä koskevaa neuvontaa on rajoitettu (CPC 861).	EU:n jostakin jäsenvaltiosta tuleva oikeusalan ammattilainen voi tarjota lakiasiaainpalveluja, jotka liittyvät edustamiseen tuomioistuimissa tai muissa viranomaisissa, yhteistyössä paikallisen asianajajan kanssa tai toimiluvan saamiseen Moldovan tasavallassa tähtäävän yhden vuoden harjoittelun jälkeen.
	Oikeudellisten neuvontapalvelujen, lukuun ottamatta edustamista tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, tarjoaminen edellyttää ennakkorekisteröitymistä asianajajaliiton erikoisrekisteriin.
	Käännös- ja/tai tulkkaukspalvelujen tarjoaminen oikeuslaitokselle edellyttää jossakin toisessa valtiossa myönnetyn valantehneeksi tulkiksi/kielenkääntäjäksi hyväksynnän tunnustamista, jonka tekee oikeusministeriön asianomainen viranomainen.
	Sovittelupalveluja voi tarjota toisessa valtiossa sovittelijan toimiluvan saanut henkilö saatuaan todistuksen sovittelulautakunnalta.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>h) Yksityiset sairaanhoito- ja hamma- shoitopalvelut (CPC 9312) (CPC 9312 pl. julkisen sektorin palvelut)</p> <p>F. Muut yrityspalvelut</p> <p>k) Työnvälitys- ja henkilöstönhankin- tapalvelut (CPC 872)</p> <p>l) Etsivä- ja turvallisuuspalvelut (CPC 873)</p> <p>2. VIESTINTÄPALVELUT</p> <p>A. Postipalvelut</p> <p>a) Kansainväliset ja kansalliset posti- palvelut, enintään 350 grammaa painavat kirjeet (CPC 7511)</p> <p>7. RAHOITUSPALVELUT</p> <p>Pankkipalvelut ja muut rahoitus- palvelut (lukuun ottamatta vakuu- tuksia)</p> <p>Osallistuminen asiamiehenä (julki- sesti tai yksityisesti) kaikenlaisien arvopapereiden liikkeeseen- laskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlas- kuun liittyvien palvelujen tarjoa- minen</p>	<p>Hyväksytyt konkurssipesän selvittäjän palveluja voi tarjota yhden vuoden harjoittelun jälkeen ja oikeusministeriön todistus- ja menettelyasioista vastaavan viranomaisen tutkinnon suorittamisen jälkeen.</p> <p>Notaareja ja haastemiehiä koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimiakseen luvan paikallisilta terveysviranomaisilta; lupa perustuu tarveharkintaan.</p> <p>Palveluja voi tarjota ainoastaan Moldovan tasavallassa yhtiötettyjen oikeushenkilöiden kautta.</p> <p>Valtionyhtiön "Posta Moldova" monopoli.</p> <p>Moldovan valtionpankki (National Bank of Moldova) on rahoitusalan valtiotason toimija valtion joukkovelkakirjalainamarkkinoilla.</p>

LIITE XXVII-F

LUETTELO RAJATYLIITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVISTA SITOUKSIKSI

(MOLDOVAN TASAVALTA)

1. Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan Moldovan tasavallan tämän sopimuksen 212 artiklan mukaisesti vapauttamattomat palvelualat sekä unionin palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varausten muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset.

Luettelo rakentuu seuraavasti:

- a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan,
- b) toisessa sarakkeessa esitetään ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetulla toimialalla tai osa-alalla sovellettavat varaukset.

Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

2. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:

- a) "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).
- b) "CPC ver. 1.0" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver 1.0, 1998).

3. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 210 ja 211 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.
4. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumista koskevassa sitoumusluettelossa kuvattujen julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.
5. Tämän sopimuksen 202 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
6. Sitoumusluetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille tai oikeushenkilöille.
7. Muodoilla 1 ja 2 viitataan tämän sopimuksen 203 artiklan 134 alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin palvelun tarjoamisen muotoihin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
I. ERITYISVARAUKSET	
1. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasiainpalvelut:	
— Lukuun ottamatta kotimaan lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevaa neuvontaa	1) Ei sitoumuksia lukuun ottamatta oikeudellisten asiakirjojen valmistelua.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
(CPC 861)	2) Ei mitään.
— Kotimaan ja kolmannen maan lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskeva neuvonta	1) Ei mitään.
(CPC 861 osittain)	2) Ei mitään.
b) Laskentatoimen palvelut, tilintarkastuspalvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 862)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut; (CPC 863)	
d) Arkkitehtipalvelut (CPC 8671)	
e) Tekniset palvelut (CPC 8672)	
f) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8673)	
g) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8674)	
h) Yksityiset sairaanhoito- ja hammashoitopalvelut (CPC 9312) (CPC 9312 pl. julkisen sektorin palvelut)	1) Ei mitään. 2) Julkiset sairausvakuutusjärjestelmät eivät kata ulkomailla annetun hoidon kustannuksia.
i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
j) Kätilö-, sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 pl. julkisen sektorin palvelut)	1) Ei mitään. 2) Julkiset vakuutusjärjestelmät eivät kata ulkomailla käytettyjen sairaanhoitopalvelujen kustannuksia.
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	
a) Tietokonelaitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 841)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Ohjelmistojen asennuspalvelut (CPC 842)	
c) Tietojenkäsittelypalvelut (CPC 843)	
d) Tietokantapalvelut (CPC 844)	
e) Muut (CPC 845 ja CPC 849)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
C. Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	
a) Luonnontieteen tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 852)	
c) Tieteiden väliset tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 853)	
D. Kiinteistöpalvelut	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
a) Aluksiin liittyvät (CPC 83103)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104)	
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	
d) Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106–83109)	
e) Muut (CPC 832), ml. kodin viihdelaitteissa käytettävät nauhoitetut videokasetit ja optiset levyt	
F. Muut yrityspalvelut	
a) Mainospalvelut (CPC 871)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	
d) Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	
f) Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
g) Kalastukseen liittyvät palvelut (CPC 882) h) Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883 ja CPC 5115) i) Teollisuuteen liittyvät palvelut (CPC 884 ja CPC885) (pl. CPC 88442)	
j) Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887)	
k) Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut (CPC 872)	
l) Etsivä- ja turvallisuuspalvelut (CPC 873)	
m) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675) n) Laitteiden huolto- ja korjauspalvelut (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut liikennevälineet) (CPC 633 ja CPC 8861–8866) o) Rakennusten puhtaanapito- ja kunnossapitopalvelut (CPC 874)	
p) Valokuvauspalvelut (CPC 875) q) Pakkauspalvelut (CPC 876) r) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442) s) Kokouspalvelut (CPC 87909*) t) Muut (CPC 8790)	
2. VIESTINTÄPALVELUT	
A. Postipalvelut	
a) Kansainväliset ja kansalliset postipalvelut, enintään 350 grammaa painavat kirjeet (CPC 7511)	1) Valtionyhtiön "Posta Moldova" monopoli. 2) Ei mitään.
b) Postipalvelut, paketit (CPC 75112)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Postitoimistopalvelut (CPC 75113)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Kuriiripalvelut (CPC 7512)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
C. Televiestintäpalvelut	
a) Julkiset puhelinpalvelut (CPC 7521)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Analogiset matkapuhelinpalvelut (CPC 75213.1)	
c) Digitaaliset matkapuhelinpalvelut (CPC 75213.2)	
d) Matkaviestintäpalvelut (CPC 75213): — Henkilöhakupalvelut (CPC 75291) — Matkaviestinnän datapalvelut	
e) Satelliittiviestintä	
f) Yritysten verkkopalvelut (CPC 7522)	
g) Pakettivälitteiset tiedonsiirtopalvelut (CPC 75232)	
h) Piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut (CPC 7523*)	
i) Lennätin- ja teleksipalvelut (CPC 7522 ja CPC 7523)	
j) Faksipalvelut (CPC 7521* ja CPC 7529*)	
k) Yksityisiä vuokrajohtoja koskevat palvelut (CPC 7522* ja CPC 7523*)	
l) Sähköposti (CPC 7523*)	
m) Puheposti (CPC 7523*)	
n) Sähköinen tieto- ja tietokantahaku (CPC 7523*)	
o) Organisaatioiden välinen tiedonsiirto (EDI) (CPC 7523*)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
p) Parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve) (CPC 7523*)	
q) Koodin ja protokollan muuntaminen (CPC ei saatavilla) r) Sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely) (CPC 843) s) Muut televiestintäpalvelut (CPC 7529) t) Muut (CPC 7549)	
3. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT	
a) Yleiset talonrakennustyöt (CPC 512) b) Yleiset maa- ja vesirakennustyöt (CPC 513)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Asennus- ja kokoonpanotyöt (CPC 514 ja CPC 516) d) Rakentamisen sisustus- ja viimeistelytyöt (CPC 517) e) Muut (CPC 511, CPC 515 ja CPC 518)	
4. JAKELUPALVELUT	
a) Komissionääripalvelut (CPC 621) b) Tukkukaupan palvelut (CPC 611 ja CPC 622)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Vähittäiskaupan palvelut (CPC 611, CPC 613, CPC 631, CPC 632, CPC 633, CPC 6111, CPC 6113 ja CPC 6121), ml. ääni- ja kuvatallenteet ja -nauhat sekä optiset levyt (CPC 63234) d) Franchising-toiminta (CPC 8929) e) Muut jakelupalvelut	
5. KOULUTUSPALVELUT	
a) Alemman perusasteen koulutuspalvelut (CPC 921) b) Ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelut (CPC 922)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
c) Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923 osittain)	
d) Aikuiskoulutus (CPC924)	
e) Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	
6. YMPÄRISTÖPALVELUT	
A. Jätevesipalvelut (CPC 9401) ⁽¹⁾	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli	
a) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402)	
b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut (CPC 9403)	
C. Ilman laadun ja ilmaston suojeleminen (CPC 9404) ⁽²⁾	
D. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen	
a) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 94060 osittain) ⁽³⁾	
E. Melun ja värinän torjunta (CPC 9405)	
F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman säilyttäminen	
a) Luonnon- ja maisemasuojelua koskevat palvelut (CPC 9406 osittain)	
G. Muut ympäristönsuojelupalvelut (CPC 94090)	
7. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	
a) Henki-, tapaturma- ja sairausvakuutuspalvelut	1) Ei mitään.
b) Vahinkovakuutuspalvelut (CPC 8129, pl. meri-, ilma- ja kuljetusvakuutuspalvelut)	2) Ei mitään.
c) Meri-, ilma- ja kuljetusvakuutuspalvelut	
d) Jälleen- ja edelleenvakuutus	
e) Vakuutusalan liitännäispalvelut (ml. välitys- ja asiainmestointi)	

⁽¹⁾ Vastaa viemärintipalveluja.

⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

⁽³⁾ Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut (pl. vakuutuspalvelut)	
a) Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen hankinta yleisöltä b) Kaikentyyppinen luotonanto, mukaan lukien kulu- tusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liike- toimien rahoitus	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Rahoitusleasing d) Kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut e) Takaukset ja sitoumukset	
f) Kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörs- sissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla väli- neillä: — rahamarkkinavälineet (sekit, vekselit, talletustodis- tukset jne.)	
— ulkomaanvaluutta — johdannaistuotteet, esimerkiksi futuurit ja optiot — valuuttakurssit ja korkovälineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset, korkoter- miinit jne. — siirtokelpoiset arvopaperit	
— muut markkinakelpoiset välineet ja rahoitusomai- suus, mukaan luettuina jalometalliharkot g) Välitystoiminta rahamarkkinoilla h) Varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperi- salkun hoito, kaikentyyppinen yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut	
i) Rahoitusvaroihin kuten arvopapereihin, johdanna- tuotteisiin ja muihin markkinakelpoisiin välineisiin liittyvät selvitys- ja toimituspalvelut	
j) Kaikkiin asiakirjan MNT.TNC/W/50 1 B artiklassa lueteltuihin toimiin liittyvä neuvonta ja muut liitän- näisrahoituspalvelut, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoitukseen ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudis- tuksiin ja strategiaan liittyvä neuvonta	
k) Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät muiden rahoituspalvelujen tarjoajien ohjelmistot	
l) Osallistuminen asiamiehenä (julkisesti tai yksityi- sesti) kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseen- laskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
8. SAIRAALAT JA MUUT HOITOLAITOKSET	
a) Sairaalapalvelut Yksityiset sairaala- ja parantolapalvelut (CPC 9311, pl. julkisen sektorin palvelut)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Sosiaalipalvelut (CPC 933)	
c) Muut terveydenhuoltopalvelut (CPC 9319, pl. CPC 93191)	
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT-	
a) Hotellit ja ravintolat (ml. ateriapalvelut) (CPC 641–643)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (CPC 7471)	
c) Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	
d) Muut matkailuun liittyvät palvelut	
10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT	
a) Elokuvateattereiden käyttöpalvelut (CPC 96199**) ⁽¹⁾	1) Ei sitoumuksia. 2) Ei sitoumuksia.
b) Muut viihdepalvelut (CPC 96191 ja CPC 96194)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
c) Uutistoimistopalvelut (CPC 962)	
e) Urheilu- ja muut virkistyspalvelut (CPC 964)	
11. LIIKENNEPALVELUT	
a) Meriliikennepalvelut (CPC 7211, CPC 7212, CPC 7213, CPC 8868**, CPC 7214 ja CPC 745**)	1) Ei mitään. 2) Ei mitään.
b) Sisävesiliikenne (CPC 7221, CPC 7222, CPC 7223, CPC 8868**, CPC 7224 ja CPC 745**)	
c) Ilmaliikennettä koskevassa liitteessä määritellyt ilma- liikennepalvelut: a) ja b) Henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 731, CPC732) c) Alusten vuokraus miehistöineen (CPC 734)	

⁽¹⁾ ** Tässä mainittu palvelu muodostaa ainoastaan osan kyseisen CPC-koodin kattamista aloista.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
d) Ilma-alusten huolto ja korjaus (CPC 8868**) e) Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi (CPC 746*) f) Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät (CPC 746*) g) Lentoasemien hallinta h) Maahuolintapalvelut (ml. ateriapalvelut)	
d) Avaruusliikenne (CPC 733)	
e) Rautatieliikennepalvelut (CPC 7111, CPC 7112, CPC 7113, CPC 8868**, CPC 743)	
f) Tieliikennepalvelut a) Henkilöliikenne (CPC 7121, CPC 7122) b) Tavaraliikenne (CPC 7123, CPC 7123 pl. kabotaasipalvelut)	
c) Kaupallisten ajoneuvojen vuokraus kuljettajineen (CPC 7124) d) Tieliikennevälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 8867) e) Tieliikennepalvelujen tukipalvelut (CPC 744)	
g) Putkijohtokuljetukset (CPC 7131, CPC 7139)	
h) Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut, varastointipalvelut (CPC 741, CPC 742) b) Rahdin kuljetusvälityspalvelut ja muut liikenteen tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 748, CPC 749)	

LIITE XXVII-G

LUETTELO AVAINHENKILÖSTÖÄ, KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA HARJOITTELIJOITA JA YRITYSMYYJIÄ KOSKEVISTA VARAUKSISTA (MOLDOVAN TASAVALTA)

1. Jäljempänä esitettävässä varausluettelossa ilmoitetaan tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kauppaan liittyvät kysymykset) 6 luvun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa) 2 ja 3 jakson mukaisesti vapautettu taloudellinen toiminta, johon sovelletaan avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 215 artiklan mukaisesti ja yritysmyyjiä koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 216 artiklan mukaisesti, sekä eritellään kyseiset rajoitukset.

Luettelo rakentuu seuraavasti:

- a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan, ja
- b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Moldovan tasavalta ei tee avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei vapauteta (pysyy ilman sitoumuksia) tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kauppaan liittyvät kysymykset) 6 luvun (Sijoittautuminen, palvelukauppa ja sähköinen kauppa) 2 ja 3 jakson nojalla.

2. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:

- a) "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).
- b) "CPC ver. 1.0" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver 1.0, 1998).

3. Avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita, yrityspalvelujen myyjiä ja tavaroiden myyjiä koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.
4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 215 ja 216 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka tällaiset toimenpiteet (esimerkiksi toimiluvan saamista, tutkintotodistusten tunnustamista säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen — kielitutkinnot mukaan luettuina — läpäisemistä koskevat edellytykset) eivät sisälly luetteloon, niitä sovelletaan joka tapauksessa unionin avainhenkilöstöön, korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin ja yritysmyyjiin.
5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Moldovan tasavallan lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.
6. Tämän sopimuksen 202 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.
7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita sijoittautumista koskevassa sitoumusluettelossa kuvattujen julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.
8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena perusteena on alan markkinatilanteen arviointi Moldovan tasavallassa, mukaan luettuna olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.
9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>I. ERITYISVARAUKSET</p> <p>1. YRITYSPALVELUT</p> <p>A. Ammatilliset palvelut</p> <p>a) Lakiasiainpalvelut:</p> <p>— Vastaanottajavaltioon liittyvää neuvontaa on rajoitettu (CPC 861).</p> <p>j) Kätilö, sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 pl. julkisen sektorin palvelut)</p>	<p>EU:n jostakin jäsenvaltiosta tuleva oikeusalan ammattilainen voi tarjota lakiasiainpalveluja, jotka liittyvät edustamiseen tuomioistuimissa tai muissa viranomaisissa, yhteistyössä paikallisen asianajajan kanssa tai toimiluvan saamiseen Moldovan tasavallassa tähtävän yhden vuoden harjoittelun jälkeen.</p> <p>Oikeudellisten neuvontapalvelujen, lukuun ottamatta edustamista tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, tarjoaminen edellyttää ennakkorekisteröitymistä asianajajaliiton erikoisrekisteriin.</p> <p>Käännös- ja/tai tulkkauspalvelujen tarjoaminen oikeuslaitokselle edellyttää jossakin toisessa valtiossa myönnetyn valantehneeksi tulkiksi/kielenkääntäjäksi hyväksynnän tunnustamista, jonka tekee oikeusministeriön asianomainen viranomainen.</p> <p>Sovittelupalveluja voi tarjota toisessa valtiossa sovittelijan toimiluvan saanut henkilö saatuaan todistuksen sovittelulautakunnalta.</p> <p>Hyväksytyt konkurssipesän selvittäjän palveluja voi tarjota yhden vuoden harjoittelun jälkeen tai oikeusministeriön todistus- ja menettelyasioista vastaavan viranomaisen tutkinnon suorittamisen jälkeen.</p> <p>Notaareja ja haastemiehiä koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Kansalaisuusvaatimus.</p>

LIITE XXVII-H

**LUETTELO SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITAJIA
KOSKEVISTA VARAUKSISTA (MOLDOVAN TASAVALTA)**

1. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjoannon luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 217 ja 218 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.
2. Luettelo rakentuu seuraavasti:
  - a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan, ja
  - b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Moldovan tasavalta ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.
3. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen:
  - a) ”CPC” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).
  - b) ”CPC ver. 1.0” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden Kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver 1.0, 1998).
4. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.
5. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 217 ja 218 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka tällaiset toimenpiteet (esimerkiksi toimiluvan saamista, tutkintotodistusten tunnustamista säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen — kielitutkinnot mukaan luettuina — läpäisemistä koskevat edellytykset) eivät sisälly luetteloon, niitä sovelletaan joka tapauksessa unionin sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin.
6. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Moldovan tasavallan lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.
7. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.
8. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita Moldovan tasavallan tämän sopimuksen liitteessä XXVII-E vahvistamien julkisten monopoliin ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.
9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
I. ERITYISVARAUKSET	
1. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>a) Lakiasianpalvelut:</p> <p>— Lukuun ottamatta kotimaan lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevaa neuvontaa (CPC 861)</p>	<p>EU:n jostakin jäsenvaltiosta tuleva oikeusalan ammattilainen voi tarjota lakiasianpalveluja, jotka liittyvät edustamiseen tuomioistuimissa tai muissa viranomaisissa, yhteistyössä paikallisen asianajajan kanssa tai toimiluvan saamiseen Moldovan tasavallassa tähtävän yhden vuoden harjoittelun jälkeen.</p> <p>Oikeudellisten neuvontapalvelujen, lukuun ottamatta edustamista tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, tarjoaminen edellyttää ennakkorekisteröitymistä asianajajaliiton erikoisrekisteriin.</p> <p>Käännös- ja/tai tulkkauspalvelujen tarjoaminen oikeuslaitokselle edellyttää jossakin toisessa valtiossa myönnetyn valantehneeksi tulkiksi/kielenkääntäjäksi hyväksynnän tunnustamista, jonka tekee oikeusministeriön asianomainen viranomainen.</p> <p>Sovittelupalveluja voi tarjota toisessa valtiossa sovittelijan toimiluvan saanut henkilö saatuaan todistuksen sovittelulautakunnalta.</p> <p>Hyväksytyt konkurssipesän selvittäjän palveluja voi tarjota yhden vuoden harjoittelun jälkeen tai oikeusministeriön todistus- ja menettelyasioista vastaavan viranomaisen tutkinnon suorittamisen jälkeen.</p> <p>Notaareja ja haastemiehiä koskee kansalaisuusvaatimus.</p>
<p>— Kotimaan ja kolmannen maan lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskeva neuvonta (CPC 861 osittain)</p>	<p>Ei mitään.</p>
<p>b) Laskentatoimen palvelut, tilintarkastuspalvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 862)</p>	<p>Ei mitään.</p>
<p>c) Verotukseen liittyvät palvelut (CPC 863)</p>	
<p>d) Arkkitehtipalvelut (CPC 8671)</p>	
<p>e) Tekniset palvelut (CPC 8672)</p>	
<p>f) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8673)</p>	
<p>g) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8674)</p>	
<p>h) Yksityiset sairaanhoito- ja hammashoitopalvelut (CPC 9312) (CPC 9312 pl. julkisen sektorin palvelut)</p>	
<p>i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)</p>	
<p>j) Kätilö, sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 pl. julkisen sektorin palvelut)</p>	<p>Kansalaisuusvaatimus.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	
a) Tietokonelaitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 841)	Ei mitään.
b) Ohjelmistojen asennuspalvelut (CPC 842)	
c) Tietojenkäsittelypalvelut (CPC 843)	
d) Tietokantapalvelut (CPC 844)	
e) Muut (CPC 845 + CPC 849)	
C. Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	
a) Luonnontieteen tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851)	Ei mitään.
b) Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 852)	
c) Tieteiden väliset tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 853)	
D. Kiinteistöpalvelut	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821)	Ei mitään.
b) Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
a) Aluksiin liittyvät (CPC 83103)	Ei mitään.
b) Ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104)	
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	
d) Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106–83109)	
e) Muut (CPC 832), ml. kodin viihdelaitteissa käytettävät nauhoitetut videokasetit ja optiset levyt	
F. Muut yrityspalvelut	
a) Mainospalvelut (CPC 871)	Ei mitään.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	
d) Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	
f) Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881)	
g) Kalastukseen liittyvät palvelut (CPC 882)	
h) Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883 + CPC 5115)	
i) Teollisuuteen liittyvät palvelut (CPC 884 + CPC885) (pl. CPC 88442)	
j) Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887)	
k) Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut (CPC 872)	
l) Etsivä- ja turvallisuuspalvelut (CPC 873)	
m) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	
n) Laitteiden huolto- ja korjauspalvelut (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut liikennevälineet) (CPC 633 + CPC 8861–8866)	
o) Rakennusten puhtaanapito- ja kunnossapitopalvelut (CPC 874)	
p) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	
q) Pakkauspalvelut (CPC 876)	
r) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	
s) Kokouspalvelut (CPC 87909*)	
t) Muut (CPC 8790)	
2. VIESTINTÄPALVELUT	
A. Postipalvelut	
a) Kansainväliset ja kansalliset postipalvelut, enintään 350 grammaa painavat kirjeet (CPC 7511)	Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Postipalvelut, paketit (CPC 75112)	
c) Postitoimistopalvelut (CPC 75113)	
B. Kuriiripalvelut (CPC 7512)	Ei mitään.
C. Televiestintäpalvelut	
a) Julkiset puhelinpalvelut (CPC 7521)	Ei mitään.
b) Analogiset matkapuhelinpalvelut (CPC 75213.1)	
c) Digitaaliset matkapuhelinpalvelut (CPC 75213.2)	
d) Matkaviestintäpalvelut (CPC 75213)	
— Kaukohakupalvelut (CPC 75291)	
— Matkaviestinnän datapalvelut	
e) Satelliittiviestintä	
f) Yritysten verkkopalvelut (CPC 7522)	
g) Pakettivälitteiset tiedonsiirtopalvelu (CPC 75232)	
h) Piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut (CPC 7523*)	
i) Lennätin- ja teleksipalvelut (CPC 7522 ja CPC 7523)	
j) Faksipalvelut (CPC 7521* + CPC 7529*)	
k) Yksityisiä vuokrajohtoja koskevat palvelut (CPC 7522* + CPC 7523*)	
l) Sähköposti (CPC 7523*)	
m) Puheposti (CPC 7523*)	
n) Sähköinen tieto- ja tietokantahaku (CPC 7523*)	
o) Organisaatioiden välinen tiedonsiirto (EDI) (CPC 7523*)	
p) Parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve) (CPC 7523*)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
q) Koodin ja protokollan muuntaminen (CPC ei saatavilla)	
r) Sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely) (CPC 843)	
s) Muut televiestintäpalvelut (CPC 7529)	
t) Muut (CPC 7549)	
3. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT	
a) Yleiset talonrakennustyöt (CPC 512)	Ei mitään.
b) Yleiset maa- ja vesirakennustyöt (CPC 513)	
c) Asennus- ja kokoonpanotyöt (CPC 514 + CPC 516)	
d) Rakennusten viimeistelytyöt (CPC 517)	
e) Muut (CPC 511, CPC 515, CPC 518)	
4. JAKELUPALVELUT	
a) Komissionääripalvelut (CPC 621)	Ei mitään.
b) Tukkukaupan palvelut (CPC 611, CPC 622)	
c) Vähittäiskaupan palvelut (CPC 611, CPC 631, CPC 632, CPC 633, CPC 6111, CPC 6113, CPC 6121), ml. ääni- ja kuvatallenteet ja -nauhat sekä optiset levyt (CPC 63234)	
d) Franchising-toiminta (CPC 8929)	
e) Muut jakelupalvelut	
5. KOULUTUSPALVELUT	
a) Alemman perusasteen koulutuspalvelut (CPC 921)	Ei mitään.
b) Ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspal- velut (CPC 922)	
c) Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923 osittain)	
d) Aikuiskoulutus (CPC 924)	
e) Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus	
6. YMPÄRISTÖPALVELUT		
A. Jätevesipalvelut (CPC 9401) ⁽¹⁾	Ei mitään.	
B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli		
a) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402)		
b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut (CPC 9403)		
C. Ilman laadun ja ilmaston suojeleminen (CPC 9404) ⁽²⁾		
D. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen		
a) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 94060 osittain) ⁽³⁾		
E. Melun ja värinän torjunta (CPC 9405)		
F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman säilyttäminen		
a) Luonnon- ja maisemasuojelua koskevat palvelut (CPC 9406 osittain)		
G. Muut ympäristönsuojelupalvelut (CPC 94090)		
7. RAHOITUSPALVELUT		
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut		Ei mitään.
a) Henki-, tapaturma- ja sairausvakuutuspalvelut (CPC 8121)		
b) Vahinkovakuutuspalvelut (CPC 8129, pl. meri-, ilma- ja kuljetusvakuutuspalvelut)		
c) Meri-, ilma- ja kuljetusvakuutuspalvelut (CPC 8129)		
d) Jälleen- ja edelleenvakuutus (CPC 81299)		
e) Vakuutusalan liitännäispalvelut (ml. välitys- ja asiamiestoiminta) (CPC 8140)		

⁽¹⁾ Vastaa viemärintipalveluja.

⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

⁽³⁾ Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut (pl. vakuutuspalvelut)	
a) Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä (CPC 81115–81119)	Ei mitään.
b) Kaikentyyppinen luotonanto, mukaan lukien kulu- tusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liike- toimien rahoitus (CPC 8113)	
c) Rahoitusleasing (CPC 8112)	
d) Kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut (CPC 81339*)	
e) Takaukset ja sitoumukset (CPC 81199*)	
f) Kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörs- sissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla väli- neillä:	
— rahamarkkinavälineet (sekit, vekselit, talletustodis- tukset jne.) (81339*)	
— ulkomaanvaluutta (81333)	
— johdannaistuotteet, esimerkiksi futuurit ja optiot (81339*)	
— valuuttakurssit ja korkovälineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset, korkoter- miinit jne. (81339*)	
— siirtokelpoiset arvopaperit (CPC 81321*)	
— muut markkinakelpoiset välineet ja rahoitusomai- suus, mukaan luettuina jalometalliharkot (81339*)	
g) Välytystoiminta rahamarkkinoilla (81339*)	
h) Varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperi- salkun hoito, kaikentyyppinen yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut (CPC 8119**, CPC 81323*)	
i) Rahoitusvaroihin kuten arvopapereihin, johdanna- istuotteisiin ja muihin markkinakelpoisiin välineisiin liittyvät selvitys- ja toimituspalvelut (81339* or 81319*)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
j) Kaikkiin asiakirjan MNT.TNC/W/50 1 B artiklassa lueteltuihin toimiin liittyvä neuvonta ja muut liitännärahoituspalvelut, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvä neuvonta (CPC 8131 tai CPC 8133)	
k) Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät muiden rahoituspalvelujen tarjoajien ohjelmistot (CPC 8131)	
l) Osallistuminen asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen (CPC 8132)	
8. SAIRAALAT JA MUUT HOITOLAITOKSET	
a) Sairaalapalvelut Yksityiset sairaala- ja parantolapalvelut (CPC 9311, pl. julkisen sektorin palvelut)	Ei mitään.
b) Sosiaalipalvelut (CPC 933)	
c) Muut terveydenhuoltopalvelut (CPC 9319, pl. CPC 93191)	
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
a) Hotellit ja ravintolat (ml. ateriapalvelut) (CPC 641–643)	Ei mitään.
b) Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (CPC 7471)	
c) Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	
d) Muut matkailuun liittyvät palvelut	
10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT	
a) Elokuvateattereiden käyttöpalvelut (CPC 96199**) ⁽¹⁾	Ei mitään.
b) Muut viihdepalvelut (CPC 96191, CPC 96194)	
c) Uutistoimistopalvelut (CPC 962)	

⁽¹⁾ ** Tässä mainittu palvelu muodostaa ainoastaan osan kyseisen CPC-koodin kattamista aloista.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
e) Urheilu- ja muut virkistyspalvelut (CPC 964)	
11. LIIKENNEPALVELUT	
a) Meriliikennepalvelut (CPC 7211, CPC 7212, CPC 7213, CPC 8868**, CPC 7214, CPC 745**)	Ei mitään.
b) Sisävesiliikenne (CPC 7221, CPC 7222, CPC 7223, CPC 8868**, CPC 7224, CPC 745**)	
c) Ilmaliikennettä koskevassa liitteessä määritellyt ilma- liikennepalvelut:	
a) ja b) Henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 731, CPC 732)	
c) Alusten vuokraus miehistöineen (CPC 734)	
d) Ilma-alusten huolto ja korjaus (CPC 8868**)	
e) Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi (CPC 746*)	
f) Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät (CPC 746*)	
d) Avaruusliikenne (CPC 733)	
e) Rautatieliikennepalvelut (CPC 7111, CPC 7112, CPC 7113, CPC 8868**, CPC 743)	
f) Tieliikennepalvelut	
a) Henkilöliikenne (CPC 7121 + CPC 7122)	
b) Tavaraliikenne (CPC 7123, CPC 7123 pl. kabotaasipalvelut)	
c) Kaupallisten ajoneuvojen vuokraus kuljettajineen (CPC 7124)	
d) Tieliikennekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112 + CPC 8867)	
e) Tieliikennepalvelujen tukipalvelut (CPC 744)	
g) Putkijohtokuljetukset (CPC 7131, CPC 7139)	
h) Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut:	
a) Lastinkäsittelypalvelut, varastointipalvelut (CPC 741, CPC 742)	
b) Rahdin kuljetusvälityspalvelut ja muut liikenteen tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 748, CPC 749)	

LIITE XXVIII

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

—

LIITE XXVIII-A

RAHOITUSPALVELUIHIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin välineisiin:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/44/EY, annettu 5 päivänä syyskuuta 2007, neuvoston direktiivin 92/49/EY sekä direktiivien 2002/83/EY, 2004/39/EY, 2005/68/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta rahoituslalla tapahtuvaan omistusosuuksien hankintaan ja lisäämiseen sovellettavien toiminnan vakauden arviointia koskevien menettelysääntöjen ja periaatteiden osalta

Aikataulu: Direktiivin 2007/44/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/87/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriyten ja sijoituspalveluyriyten lisävalvonnasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta

Moldovan tasavallan säästö- ja luottoyhdistyksiä kohdellaan samalla tavalla kuin mainitun direktiivin 2 artiklassa lueteltuja laitoksia ja näin ollen direktiiviä ei sovelleta niihin.

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2007/18/EY, annettu 27 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/48/EY muuttamisesta tiettyjen laitosten poistamiseksi sen soveltamisalasta tai sisällyttämiseksi sen soveltamisalaan ja monenkeskisiltä kehityspankeilta saatavien saamisten käsittelemiseksi

Aikataulu: Direktiivin 2007/18/EY säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, sijoituspalveluyriyten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset, lukuun ottamatta jäljempänä esitettyä poikkeusta, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Muiden kuin mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määriteltyjen luottolaitosten osalta mainitun direktiivin 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 6 artiklassa, 7 artiklan a, b ja c alakohdassa, 8 artiklan a, b ja c alakohdassa sekä 9 artiklassa vahvistettuja perustamispääoman määrää koskevat säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/110/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sähköisen rahan liikkeenlaskijalaitosten liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakauden valvonnasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/19/EY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1994, talletusten vakuusjärjestelmistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset, lukuun ottamatta mainitun direktiivin 7 artiklan tallettajalle maksettavan vähimmäiskorvauksen määrää koskevaa säännöstä, on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Direktiivin 7 artiklan tallettajalle maksettavan vähimmäiskorvauksen määrää koskeva säännös on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 86/635/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/65/EY, annettu 27 päivänä syyskuuta 2001, direktiivien 78/660/ETY, 83/349/ETY ja 86/635/ETY muuttamisesta tietynlaisten yhtiöiden sekä pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksien ja konsolidoitujen tilinpäätöksien laadinnassa noudatettavien arvostussääntöjen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2001/65/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/51/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2003, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden, pankkien ja muiden rahoituslaitosten sekä vakuutusyriyten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annettujen direktiivien 78/660/ETY, 83/349/ETY, 86/635/ETY ja 91/674/ETY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2003/51/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/46/EY, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 78/660/ETY, konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 83/349/ETY, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun neuvoston direktiivin 86/635/ETY sekä vakuutusyriyten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 91/674/ETY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2006/46/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/24/EY, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2001, luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II)

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/674/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1991, vakuutusyriyten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission suositus, annettu 18 päivänä joulukuuta 1991, vakuutusedustajista (92/48/ETY)

Aikataulu: Ei sovelleta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/92/EY, annettu 9 päivänä joulukuuta 2002, vakuutusedustuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/103/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/41/EY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2003, ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, rahoitusvälineiden markkinoista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2006/73/EY, annettu 10 päivänä elokuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY täytäntöönpanosta sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta

Aikataulu: Direktiivin 2006/73/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 1287/2006, annettu 10 päivänä elokuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY täytäntöönpanosta tietojen kirjaamista koskevien sijoituspalveluyritysten velvoitteiden, liiketoimista ilmoittamisen, markkinoiden avoimuuden, rahoitusvälineiden kaupankäynnin kohteeksi ottamisen sekä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/71/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 809/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY täytäntöönpanosta esitteiden sisältämien tietojen, esitteiden muodon, viittauksina esitettävien tietojen, julkistamisen ja mainonnan osalta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/109/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2007/14/EY, annettu 8 päivänä maaliskuuta 2007, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin 2004/109/EY tietyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Aikataulu: Direktiivin 2007/14/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/9/EY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1997, sijoittajien korvausjärjestelmistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset, lukuun ottamatta mainitun direktiivin 4 artiklan sijoittajalle maksettavan vähimmäiskorvauksen määrää koskevaa säännöstä, on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Direktiivin 4 artiklan tallettajalle maksettavan vähimmäiskorvauksen määrää koskevat säännökset on pantava täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/6/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö)

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2004/72/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta hyväksytyjen markkinakäytäntöjen, hyödykejohdannaisia koskevan sisäpiiritiedon määrittämisen, sisäpiirilueteloiden laatimisen, johtohenkilöiden arvopaperikaupoista ilmoittamisen ja epäilyttävistä arvopaperikaupoista ilmoittamisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2004/72/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2003/124/EY, annettu 22 päivänä joulukuuta 2003, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sisäpiiritiedon määrittämisen ja julkistamisen sekä markkinoiden manipuloinnin määrittämisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2003/124/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2003/125/EY, annettu 22 päivänä joulukuuta 2003, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sijoitussuosituksen asianmukaisen esittämisen ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2003/125/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 2273/2003, annettu 22 päivänä joulukuuta 2003, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta takaisinosto-ohjelmille ja rahoitusvälineiden vakauttamiselle myönnettävien poikkeuksien osalta

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1060/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, luottoluokituslaitoksista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2007/16/EY, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2007, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY täytäntöönpanosta tiettyjen määritelmien selventämiseksi

Aikataulu: Direktiivin 2007/16/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/47/EY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2002, rahoitusvakuusjärjestelyistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/26/EY, annettu 19 päivänä toukokuuta 1998, selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/44/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä annetun direktiivin 98/26/EY ja rahoitusvakuusjärjestelyistä annetun direktiivin 2002/47/EY muuttamisesta linkitettyjen järjestelmien sekä lainasaamisten osalta

Aikataulu: Direktiivin 2009/44/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/64/EY, annettu 13 päivänä marraskuuta 2007, maksupalveluista sisämarkkinoilla

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/60/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2006/70/EY, annettu 1 päivänä elokuuta 2006, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä ”poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön” määritelmän sekä yksinkertaistettuja asiakkaan tuntemismenettelyjä sekä satunnaisesti tai hyvin rajoitetusti harjoitetun rahoitustoiminnan perusteella myönnettyjä poikkeuksia koskevien teknisten perusteiden osalta

Aikataulu: Direktiivin 2006/70/EY säännökset on pantava täytäntöön yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1781/2006, annettu 15 päivänä marraskuuta 2006, maksajaa koskevien tietojen toimittamisesta varainsiirtojen mukana

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXVIII-B

TELEVIESTINTÄPALVELUIHIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin välineisiin:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY

Seuraavia direktiivin 2002/21/EY säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden ja hallintovalmiuksien lujittaminen sähköisen viestinnän alalla,
- uusia sääntelytoimenpiteitä koskevien julkisten kuulemismenettelyjen luominen,
- kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksiä sähköisen viestinnän alalla koskevien tehokkaiden muutoksenhakumekanismien luominen,
- ennakkosääntelyn alaisiksi tulevien merkityksellisten tuote- ja palvelumarkkinoiden määrittely sähköisen viestinnän alalla ja kyseisten markkinoiden analysointi sen määrittämiseksi, onko niillä huomattavaa markkinavoimaa (HMV).

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön puolentoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/20/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista (valtuutusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY

Seuraavia direktiivin 2002/20/EY säännöksiä on sovellettava:

- sen sääntelyn täytäntöön pano, joka koskee yleisvaltuutuksia ja jolla rajoitetaan yksittäisten valtuutusten tarve erityisiin, asianmukaisesti perusteltuihin tapauksiin.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/19/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä (käyttöoikeusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY

Puitedirektiivin mukaisesti toteutetun markkina-analyysin perusteella sähköisen viestinnän alan kansallisen sääntelyviranomaisen on asetettava operaattoreille, joilla katsotaan olevan huomattavaa markkinavoimaa (HMV) merkityksellisillä markkinoilla, asianmukaisia sääntelyyn liittyviä velvoitteita, jotka liittyvät seuraaviin seikkoihin:

- erityisten verkkotoimintojen käyttöoikeudet ja käyttö,
- käyttöoikeus- ja yhteenliittämismaksuja koskeva hintavalvonta, mukaan luettuina hintojen kustannuslähtöisyyttä koskevat velvoitteet,
- avoimuus, syrjimättömyys ja erillinen kirjanpito.

Aikataulu: Nämä direktiivin 2002/19/EY säännökset on pantava täytäntöön puolentoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/22/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla (yleispalveludirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY

Seuraavia direktiivin 2002/22/EY säännöksiä on sovellettava:

- yleispalveluvollisuuksia koskevan sääntelyn täytäntöönpano ja hinnoittelua ja rahoitusta koskevien mekanismien luominen,
- käyttäjien etujen ja oikeuksien kunnioittamisesta huolehtiminen, erityisesti ottamalla käyttöön numeroiden siirrettävyys ja eurooppalainen hätänumero 112.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 2002/77/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2002, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla

Aikataulu: Direktiivin soveltamisesta seuraavat toimenpiteet on toteutettava puoleltoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY

Seuraavia direktiivin 2002/58/EY säännöksiä on sovellettava:

- säännösten täytäntöönpano perusoikeuksien ja — vapauksien, erityisesti yksityisyyttä koskevan suojan varmistamiseksi henkilötietojen käsittelyssä sähköisen viestinnän alalla sekä tällaisten tietojen ja sähköisten viestintälaitteiden ja -palvelujen vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 676/2002/EY, tehty 7 päivänä maaliskuuta 2002, Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä

- sellaisen politiikan ja sääntelyn käyttöön otto, joilla varmistetaan taajuuksien saatavuuden yhdenmukaisuus ja tehokas käyttö.

Aikataulu: Päätöksen soveltamisesta seuraavat toimenpiteet on toteutettava kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission päätös 2008/294/EY, tehty 7 päivänä huhtikuuta 2008, ilma-aluksissa tarjottavien matkaviestintäpalvelujen (MCA-palvelujen) käyttämiä radiotaajuuksia koskevien käyttöehtojen yhdenmukaistamisesta yhteisössä

Aikataulu: Päätöksen soveltamisesta seuraavat toimenpiteet on toteutettava kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/5/EY, annettu 9 päivänä maaliskuuta 1999, radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön puoleltoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä")

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- sähköisen kaupankäynnin kehityksen edistäminen,
- tietoyhteiskunnan palvelujen rajat ylittävään tarjontaan kohdistuvien esteiden poistaminen,

- oikeusvarmuuden parantaminen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien kannalta, ja
- välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuun rajoitusten yhdenmukaistaminen silloin, kun ne harjoittavat pelkkää siirtotoimintaa, välimuistiin tallentamista tai säilytystä (hosting); palveluntarjoajilla ei ole yleistä valvontavelvollisuutta.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/98/EY, annettu 17 päivänä marraskuuta 2003, julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä-

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/93/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- sellaisten toimintatapojen ja lainsäädännön hyväksyminen, joilla luodaan puitteet sähköisten allekirjoitusten käytölle ja varmistetaan, että ne tunnustetaan oikeudellisesti ja että ne kelpaavat todisteeksi oikeudellisissa menettelyissä,
- hyväksytyjä varmenteita yleisölle myöntäviä varmennepalvelujen tarjoajia koskevan pakollisen valvontajärjestelmän käyttöön otto.

Aikataulu: Nämä direktiivin säännökset on pantava täytäntöön yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXVIII-C

POSTI- JA KURIIRIPALVELUIHIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

Moldovan tasavalta sitoutuu säädetyin aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin välineisiin:

Direktiivi 97/67/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/39/EY, annettu 10 päivänä kesäkuuta 2002, direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamisen jatkamiseksi

Aikataulu: Direktiivin 2002/39/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/6/EY, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden täysimääräisen toteuttamisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2008/6/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXVIII-D

KANSAINVÄLISEEN MERILIIKENTEeseen SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

Moldovan tasavalta sitoutuu sovitun aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin välineisiin:

Meriturvallisuus — Lippuvaltio/luokituslaitokset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/15/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Lippuvaltio

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/21/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, lippuvaltiota koskevien vaatimusten noudattamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Satamavaltion suorittama valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Alusliikenteen seuranta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/59/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, alusliikennettä koskevan yhteisön seuranta- ja tietojärjestelmän perustamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Onnettomuuksien tutkinta

Neuvoston direktiivi 1999/35/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Matkustajaliikenteen harjoittajien vastuu

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 392/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 336/2006, annettu 15 päivänä helmikuuta 2006, kansainvälisen turvallisuusjohtamissäännösten täytäntöönpanosta yhteisössä

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tekniset ja toimintaa koskevat säännöt

Matkustaja-alukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/45/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/35/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/25/EY, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, ro-ro-matkustaja-alusten erityisistä vakavuusvaatimuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Öljysäiliöalukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 417/2002, annettu 18 päivänä helmikuuta 2002, yksirunkoisiin öljysäiliöaluksiin sovellettavien kaksoisrunkoa tai vastaavaa rakennetta koskevien rakennevaatimusten nopeutetusta käytönnotosta

Yksirunkoisten säiliöalusten asteittaista käytöstä poistoa koskeva aikataulu noudattaa Marpol-yleissopimuksessa määritettyä aikataulua.

Irtolastialukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/96/EY, annettu 4 päivänä joulukuuta 2001, irtolastialusten turvallisen lastaamisen ja lastinpurkamisen yhdenmukaistetuista edellytyksistä ja menettelyistä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Miehistö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/106/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ympäristö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 782/2003, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, orgaanisten tinayhdisteiden kieltämisestä aluksissa

Aikataulu: Asetuksen säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tekniset ehdot

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/65/EY, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Sosiaaliset olot

Neuvoston direktiivi 92/29/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1992, terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/63/EY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä, merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta — Liite: Eurooppalainen sopimus merenkulkijoiden työajan järjestämisestä

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/95/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, merenkulkijoiden työajan valvonnasta yhteisön satamissa käyvillä aluksilla

Aikataulu: Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Meriturvallisuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/65/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, satamien turvallisuuden parantamisesta

Aikataulu: Direktiivin säännökset (lukuun ottamatta komission tarkastuksia koskevia säännöksiä) on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 725/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta

Aikataulu: Asetuksen säännökset (lukuun ottamatta komission tarkastuksia koskevia säännöksiä) on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE XXIX

JULKISET HANKINNAT

—

LIITE XXIX-A

KYNNYSARVOT

1. Tämän sopimuksen 269 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut kynnsarvot ovat molempien osapuolten osalta seuraavat:
    - a) 130 000 euroa keskushallinnon viranomaisten tekemien julkisia tavarahankintoja tai palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta, lukuun ottamatta direktiivin 2004/18/EY 7 artiklan b alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa määriteltyjä julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia;
    - b) 200 000 euroa muiden kuin a alakohdassa tarkoitettujen julkisia tavarahankintoja tai palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta;
    - c) 5 000 000 euroa julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten ja käyttöoikeussopimusten osalta;
    - d) 5 000 000 euroa yleishyödyllisiä palveluja koskevien rakennusurakoiden osalta;
    - e) 400 000 euroa yleishyödyllisiä palveluja koskevien tavara- ja palveluhankintasopimusten osalta.
  2. Tämän sopimuksen tullessa voimaan 1 kohdassa tarkoitettuja kynnsarvoja mukautetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2004/17/EY, 2004/18/EY ja 2009/81/EY muuttamisesta hankintasopimusten tekomenetelyihin sovellettavien kynnsarvojen osalta 13 päivänä joulukuuta 2013 annetun komission asetuksen (EU) N:o 1336/2013 mukaisesti sovellettavien kynnsarvojen huomioon ottamiseksi.
-

LIITE XXIX-B

**INSTITUTIONAALISIA UUDISTUKSIA, SÄÄNTELYN LÄHENTÄMISTÄ JA MARKKINOILLEPÄÄSYÄ
KOSKEVA ALUSTAVA AIKATAULU**

Vaihe		Alustava aikataulu	Moldovan tasavallan EU:lle myöntämä markkinoillepääsy	EU:n Moldovan tasavallalle myöntämä markkinoillepääsy	
1	Tämän sopimuksen 271 artiklan täytäntöönpano Tämän sopimuksen 270 artiklan 2 kohdassa määrätyn institutionaalisen uudistuksen täytäntöönpano Tämän sopimuksen 272 artiklassa määrätyn uudistusstrategian hyväksyminen	9 kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta	Keskushallinnon viranomaisten tavara-hankinnat	Keskushallinnon viranomaisten tavara-hankinnat	
2	Direktiivien 2004/18/EY ja 89/665/ETY keskeisten osien lähentäminen ja täytäntöönpano	3 vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta	Valtiollisten, alue- ja paikallisviranomaisten sekä julkisoikeudellisten laitosten tavara-hankinnat	Valtiollisten, alue- ja paikallisviranomaisten sekä julkisoikeudellisten laitosten tavara-hankinnat	Liitteet XXIX-C ja XXIX-D
3	Direktiivien 2004/17/EY ja 92/13/ETY keskeisten osien lähentäminen ja täytäntöönpano	4 vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta	Kaikkien yleishyödyllisten palvelujen alan hankintayksiköiden tavarahankinnat	Kaikkien hankintayksiköiden tavarahankinnat	Liitteet XXIX-E ja XXIX-F
4	Direktiivin 2004/18/EY muiden osien lähentäminen ja täytäntöönpano	6 vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta	Kaikkien hankintaviranomaisten palveluhankintoja ja julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset	Kaikkien hankintaviranomaisten palveluhankintoja ja julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset	Liitteet XXIX-G, XXIX-H ja XXIX-I
5	Direktiivin 2004/17/EY muiden osien lähentäminen ja täytäntöönpano	8 vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta	Kaikkien yleishyödyllisten palvelujen alan hankintayksiköiden palveluhankintoja ja julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset	Kaikkien yleishyödyllisten palvelujen alan hankintayksiköiden palveluhankintoja ja julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset	Liitteet XXIX-J ja XXIX-K

LIITE XXIX-C

Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemennettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston**DIREKTIIVIN 2004/18/EY KESKEISET OSAT****(Vaihe 2)**

I OSASTO	Määritelmät ja yleiset periaatteet
1 artikla	Määritelmät (1, 2, 8, 9 kohta, 11 kohdan a, b ja d alakohta, 12, 13, 14 ja 15 kohta)
2 artikla	Julkisissa hankintasopimuksissa noudatettavat periaatteet
3 artikla	Erityis- tai yksinoikeuksien myöntäminen: syrjimättömyyslauseke
II OSASTO	Julkisiin hankintoihin sovellettavat säännöt
I LUKU	Yleiset säännökset
4 artikla	Taloudelliset toimijat
6 artikla	Luottamuksellisuus
II LUKU	Soveltamisala
1 jakso	Kynnysarvot
8 artikla	Sopimukset, joita hankintaviranomaiset rahoittavat yli 50 prosentin osuudella
9 artikla	Julkista hankintaa koskevien sopimusten, puitejärjestelyjen ja dynaamisten hankintajärjestelmien ennakoitun arvon laskentamenetelmät
2 jakso	Erityistilanteet
10 artikla	Puolustusalan hankintasopimukset
3 jakso	Hankintasopimukset, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan
12 artikla	Vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla tehdyt hankintasopimukset (vasta kun direktiivin 2004/17/EY perussäännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä)
13 artikla	Erityiset poikkeukset teletoiminnan alalla
14 artikla	Salaiset tai erityisiä turvatoimenpiteitä edellyttävät hankintasopimukset
15 artikla	Kansainvälisten sääntöjen nojalla tehtävät hankintasopimukset
16 artikla	Erityiset poikkeukset
18 artikla	Yksinoikeuden perusteella tehdyt palveluja koskevat hankintasopimukset
4 jakso	Erityisjärjestelmä
19 artikla	Varatut hankintasopimukset
III LUKU	Julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimukseen sovellettavat järjestelyt
20 artikla	Liitteessä II A lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset
21 artikla	Liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset
22 artikla	Sekä liitteessä II A että liitteessä II B lueteltuja palveluja sisältävät hankintasopimukset

IV LUKU	Tarjouspyyntöasiakirjoja ja hankintasopimusasiakirjoja koskevat erityissäännöt
23 artikla	Tekniset eritelvät
24 artikla	Vaihtoehdot
25 artikla	Alihankinta
26 artikla	Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot
27 artikla	Verotukseen, ympäristönsuojeluun sekä työsuojelua ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvät velvoitteet
V LUKU	Menettelyt
28 artikla	Avointen menettelyjen, rajoitettujen menettelyjen ja neuvottelumenettelyjen sekä kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö
30 artikla	Tapaukset, joissa on perusteltua noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisemalla samalla hankintailmoitus
31 artikla	Tapaukset, joissa neuvottelumenettelyä voidaan noudattaa julkaisematta hankintailmoitusta
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
35 artikla	Ilmoitukset: 1 kohta soveltuvin osin, 2 kohta ja 4 kohdan ensimmäinen, kolmas ja neljäs alakohta
36 artikla	Ilmoitusten laatiminen ja julkaisemistapa: 1 kohta ja 7 kohta
2 jakso	Määräajat
38 artikla	Määräaika osallistumishakemusten ja/tai tarjousten vastaanottamiselle
39 artikla	Avoimet menettelyt: tarjouspyyntöasiakirjat, täydentävät asiakirjat ja lisätiedot
3 jakso	Tietojen sisältö ja toimittamistavat
40 artikla	Tarjouspyyntö, kutsu osallistua vuoropuheluun tai neuvottelukutsu
41 artikla	Ehdokkaille ja tarjoajille tiedottaminen
4 jakso	Viestintä
42 artikla	Viestintään sovellettavat säännöt
VII LUKU	Menettelyn kulku
1 jakso	Yleiset säännökset
44 artikla	Osanottajien soveltuvuuden tarkistaminen ja valinta, hankintasopimusten tekeminen
2 jakso	Laadulliset valintaperusteet
45 artikla	Ehdokkaan tai tarjoajan henkilökohtainen asema
46 artikla	Kelpoisuus harjoittaa ammattitoimintaa
47 artikla	Taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat
48 artikla	Tekninen ja/tai ammatillinen pätevyys

49 artikla	Laadunvarmistusstandardit
50 artikla	Ympäristöasioiden hallintaa koskevat standardit
51 artikla	Täydentävät asiakirjat ja lisätiedot
3 jakso	Hankintasopimuksen tekeminen
53 artikla	Hankintasopimuksen tekoperusteet
55 artikla	Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset
LIITTEET	
Liite I	Luettelo 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista toiminnoista
Liite II	1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettut palvelut
Liite II A	
Liite II B	
Liite V	Luettelo puolustusalan hankintaviranomaisten tekemiin sopimuksiin kuuluvista 7 artiklassa tarkoitetuista tuotteista
Liite VI	Tiettyjen teknisten eritelmien määrittely
Liite VII	Hankintailmoitukseen sisällytettävät tiedot
Liite VII A	Julkisia hankintoja koskeviin hankintailmoitukseen sisällytettävät tiedot
Liite X	Tarjousten, osallistumishakemusten tai suunnittelukilpailuja koskevien suunnitelmien ja hankkeiden sähköisiä vastaanottomenetelmiä koskevat vaatimukset

---

LIITE XXIX-D

Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimukseen liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun

NEUVOSTON DIREKTIIVIN 89/665/ETY KESKEISET OSAT,

sellaisena kuin direktiivi on muutettuna neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimukseen liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2007/66/EY

(Vaihe 2)

1 artikla	Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys
2 artikla	Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset
2 a artikla	Odotusaika
2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset: 2 b artiklan ensimmäisen kohdan b alakohta
2 c artikla	Muutoksenhakua koskevat määräajat
2 d artikla	Pätemättömyys 1 kohdan b alakohta, 2 ja 3 kohta
2 e artikla	Tämän direktiivin rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset
2 f artikla	Määräajat

—

LIITE XXIX-E

Vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamennettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston**DIREKTIIVIN 2004/17/EY KESKEISET OSAT****(Vaihe 3)**

I OSASTO	Hankintasopimuksiin ja suunnittelukilpailuihin sovellettavat yleiset säännökset
I LUKU	Peruskäsitteet
1 artikla	Määritelmät (2, 7, 9, 11, 12 ja 13 kohta)
II LUKU	Soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden ja toimintojen määritelmät
1 jakso	Yksiköt
2 artikla	Hankintayksiköt
2 jakso	Toiminnot
3 artikla	Kaasu, lämpö ja sähkö
4 artikla	Vesi
5 artikla	Kuljetuspalvelut
6 artikla	Postipalvelut
7 artikla	Öljyn, kaasun, hiilen ja muiden kiinteiden polttoaineiden etsiminen ja talteen ottaminen sekä satamat ja lentokentät
9 artikla	Useita toimintoja koskevat hankintasopimukset
III LUKU	Yleiset periaatteet
10 artikla	Hankintasopimusten teossa noudatettavat periaatteet
II OSASTO	Hankintasopimuksiin sovellettavat säännöt
I LUKU	Yleiset säännökset
11 artikla	Taloudelliset toimijat
13 artikla	Luottamuksellisuus
II LUKU	Kynnysarvot ja poikkeussäännökset
1 jakso	Kynnysarvot
16 artikla	Julkisten hankintojen kynnysarvot
17 artikla	Hankintasopimusten, puitejärjestelyjen ja dynaamisten hankintajärjestelmien ennakoidun arvon laskentamenetelmät
2 jakso	Sopimukset ja käyttöoikeussopimukset sekä sopimukset, joihin sovelletaan erityisjärjestelyjä
2 alajakso	Kaikkiin hankintayksiköihin ja kaikytyyppeihin hankintasopimuksiin sovellettavat poikkeukset
19 artikla	Hankintasopimukset, joiden tarkoituksena on jälleenmyynti tai vuokraus kolmannelle
20 artikla	Hankintasopimukset, jotka tehdään muutoin kuin tässä direktiivissä tarkoitettun toiminnon harjoittamiseksi tai tällaisen toiminnon harjoittamiseksi kolmannessa maassa: 1 kohta

21 artikla	Salaiset tai erityisiä turvatoimia vaativat hankintasopimukset
22 artikla	Kansainvälisten sääntöjen nojalla tehtävät hankintasopimukset
23 artikla	Sidosyrityksen, yhteisyrityksen tai yhteisyritykseen kuuluvan hankintayksikön kanssa tehtävät hankintasopimukset
3 alajakso	Kaikkiin hankintayksiköihin, mutta ainoastaan palveluja koskeviin hankintasopimuksiin sovellettavat poikkeukset
24 artikla	Tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jääviä tiettyjä palveluja koskevat hankintasopimukset
25 artikla	Yksinoikeuden perusteella tehdyt palveluja koskevat hankintasopimukset
4 alajakso	Yksinomaan tiettyihin hankintayksiköihin sovellettavat poikkeukset
26 artikla	Tiettyjen hankintayksiköiden tekemät hankintasopimukset veden hankkimiseksi ja energian tai energian tuottamiseen tarkoitetun polttoaineen toimittamiseksi
III LUKU	Palveluja koskeviin hankintasopimuksiin sovellettavat säännöt
31 artikla	Liitteessä XVII A lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset
32 artikla	Liitteessä XVII B lueteltuja palveluja koskevat hankintasopimukset
33 artikla	Yhdistetyt sopimukset, jotka sisältävät sekä liitteessä XVII A että liitteessä XVII B lueteltuja palveluja
IV LUKU	Eritelmiä ja hankintaa koskevia asiakirjoja koskevat erityissäännöt
34 artikla	Tekniset eritelmät
35 artikla	Teknisten eritelmien ilmoittaminen
36 artikla	Vaihtoehdot
37 artikla	Alihankinta
39 artikla	Verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvät velvollisuudet
V LUKU	Menettelyt
40 artikla	(lukuun ottamatta 3 kohdan i ja l alakohtaa) Avointen ja rajoitettujen sekä neuvottelumenettelyjen käyttö
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
41 artikla	Ohjeelliset kausi-ilmoitukset ja ilmoitukset kelpuuttamisjärjestelmästä
42 artikla	Tarjouskilpailua koskevat ilmoitukset: 1 ja 3 kohta
43 artikla	Tehtyjä hankintasopimuksia koskevat ilmoitukset (lukuun ottamatta 1 kohdan toista ja kolmatta alakohtaa)
44 artikla	Ilmoitusten laatiminen ja julkaiseminen (lukuun ottamatta 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 4, 5 ja 7 kohtaa)
2 jakso	Määräajat
45 artikla	Määräajat osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamiselle
46 artikla	Avoimet menettelyt: eritelmät, muut asiakirjat ja lisätiedot

47 artikla	Tarjouspyyntö tai neuvottelukutsu
3 jakso	Viestintä ja tietojenvaihto
48 artikla	Viestintään sovellettavat säännöt
49 artikla	Tiedottaminen kelpuuttamista hakeneille, ehdokkaille ja tarjoajille
VII LUKU	Menettelyn kulku
51 artikla	Yleiset säännökset
1 jakso	Kelpuuttaminen ja laatuun perustuva valinta
52 artikla	Hallinnollisia, teknisiä ja rahoitusta koskevien ehtojen sekä todistusten, testauksen ja selvitysten vastavuoroinen tunnustaminen
54 artikla	Laadulliset valintaperusteet
2 jakso	Hankintasopimuksen tekeminen
55 artikla	Hankintasopimuksen tekoperusteet
57 artikla	Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset
Liite XIII	Hankintailmoitukseen sisällytettävät tiedot A. Avoimet menettelyt B. Rajoitetut menettelyt C. Neuvottelumenettelyt
Liite XIV	Kelpuuttamisjärjestelmää koskevaan ilmoitukseen sisällytettävät tiedot
Liite XV A	Ohjeelliseen kausi-ilmoitukseen sisällytettävät tiedot
Liite XV B	Hankkijaprofiilia koskevan ohjeellisen kausi-ilmoituksen, jolla ei kutsuta tarjouskilpailuun, julkaisemiseen sisällytettävät tiedot
Liite XVI	Tehtyjä hankintasopimuksia koskevaan ilmoitukseen sisällytettävät tiedot
Liite XVII A	Palvelut, joita tarkoitetaan 31 artiklassa
Liite XVII B	Palvelut, joita tarkoitetaan 32 artiklassa
Liite XX	Julkaisemista koskevat tiedot
Liite XXI	Tiettyjen teknisten eritelmien määritelmät
Liite XXIII	59 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut kansainvälisen työoikeuden määräykset
Liite XXIV	Tarjousten, osallistumishakemusten, kelpuuttamishakemusten tai suunnittelukilpailuja koskevien suunnitelmien ja hankkeiden sähköisiä vastaanottolaitteita koskevat vaatimukset

---

LIITE XXIX-F

Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun

**NEUVOSTON DIREKTIIVIN 92/13/ETY KESKEISET OSAT,
sellaisena kuin direktiivi on muutettuna direktiivillä 2007/66/EY**

(Vaihe 3)

1 artikla	Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys
2 artikla	Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset
2 a artikla	Odotusaika
2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset 2 b artiklan ensimmäisen kohdan b alakohta
2 c artikla	Muutoksenhakua koskevat määräajat
2 d artikla	Pätemättömyys 1 kohdan b alakohta 2 ja 3 kohta
2 e artikla	Tämän direktiivin rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset
2 f artikla	Määräajat

LIITE XXIX-G

MUUT DIREKTIIVIN 2004/18/EY MUUT KUIN PAKOLLISET OSAT

(Vaihe 4)

Tässä liitteessä esitetyt direktiivin 2004/18/EY osat eivät ole pakollisia, mutta lähentämisen kannalta suositeltavia. Moldovan tasavalta voi toteuttaa näiden osien lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XXIX-B esitetyssä aikataulussa.

I OSASTO	Määritelmät ja yleiset periaatteet
1 artikla	Määritelmät (5, 6, 7 ja 10 kohta ja 11 kohdan c alakohta)
II OSASTO	Julkisiin hankintoihin sovellettavat säännöt
II LUKU	Soveltamisala
2 jakso	Erityistilanteet
11 artikla	Yhteishankintaviranomaisten tekemät hankintasopimukset ja puitejärjestelyt
4 jakso	Erityisjärjestelmä
19 artikla	Varatut hankintasopimukset
V LUKU	Menettelyt
29 artikla	Kilpailullinen neuvottelumenettely
32 artikla	Puitejärjestelyt
33 artikla	Dynaamiset hankintajärjestelmät
34 artikla	Julkisia rakennusurakoita koskevat hankintasopimukset: yhteiskunnan tukemia asuntohankkeita koskevat erityissäännöt
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
35 artikla	Ilmoitukset: 3 kohta ja 4 kohdan 2 ja 3 alakohta
VII LUKU	Menettelyn kulku
2 jakso	Laadulliset valintaperusteet
52 artikla	Hyväksytyjen taloudellisten toimijoiden viralliset luettelot ja yksityis- tai julkisoikeudellisten laitosten suorittama varmentaminen
3 jakso	Hankintasopimuksen tekeminen
54 artikla	Sähköisen huutokaupan käyttäminen

LIITE XXIX-H

DIREKTIIVIN 2004/18/EY MUUT PAKOLLISET OSAT

(Vaihe 4)

I OSASTO	Määritelmät ja yleiset periaatteet
1 artikla	Määritelmät (3 ja 4 kohta ja 11 kohdan e alakohta)
II OSASTO	Julkisiin hankintoihin sovellettavat säännöt
II LUKU	Soveltamisala
3 jakso	Hankintasopimukset, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan
17 artikla	Palveluja koskevat käyttöoikeussopimukset
III OSASTO	Julkisten käyttöoikeusurakoiden alaa koskevat säännöt
I LUKU	Julkisia käyttöoikeusurakoita koskeviin sopimukseen sovellettavat säännöt
56 artikla	Soveltamisala
57 artikla	Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen (viimeistä kohtaa lukuun ottamatta)
58 artikla	Julkisista käyttöoikeusurakoista tehtäviä sopimuksia koskevan ilmoituksen julkaiseminen
59 artikla	Määräajat
60 artikla	Alihankinta
61 artikla	Lisäurakasopimusten tekeminen käyttöoikeusurakan saajien kanssa
II LUKU	Hankintaviranomaisina toimivien käyttöoikeusurakan saajien tekemiin sopimukseen sovellettavat säännöt
62 artikla	Sovellettavat säännöt
III LUKU	Muiden kuin hankintaviranomaisina toimivien käyttöoikeusurakan saajien tekemiin sopimukseen sovellettavat säännöt
63 artikla	Julkaisemista koskevat säännöt: kynnysarvo ja poikkeukset
64 artikla	Ilmoituksen julkaiseminen
65 artikla	Osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamisen määräaika
IV OSASTO	Suunnittelukilpailuihin palvelujen alalla sovellettavat säännöt
66 artikla	Yleiset säännökset
67 artikla	Soveltamisala
68 artikla	Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen
69 artikla	Ilmoitukset
70 artikla	Kilpailuilmoitusten laatiminen ja julkaisemistapa
71 artikla	Viestintätavat
72 artikla	Kilpailevien tarjoajien valinta

73 artikla	Valintalautakunnan kokoonpano
74 artikla	Valintalautakunnan päätökset
Liite VII B	Tiedot, jotka on sisällytettävä julkisia käyttöoikeusurakoita koskeviin ilmoituksiin
Liite VII C	Tiedot, jotka on sisällytettävä sellaisten käyttöoikeusurakoiden saajien hankintasopimuksia koskeviin ilmoituksiin, jotka eivät ole hankintaviranomaisia
Liite VII D	Tiedot, jotka on sisällytettävä palveluja koskeviin suunnittelukilpailuilmoituksiin

---

LIITE XXIX-I

**MUUT DIREKTIIVIN 89/665/ETY OSAT,
sellaisena kuin direktiivi on muutettuna direktiivillä 2007/66/EY
(Vaihe 4)**

2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset 2 b artiklan ensimmäisen kohdan c alakohta
2 d artikla	Pätemättömyys 2 d artiklan 1 kohdan c alakohta 5 kohta

---

LIITE XXIX-J

MUUT DIREKTIIVIN 2004/17/EY MUUT KUIN PAKOLLISET OSAT

(Vaihe 5)

Tässä liitteessä esitetyt direktiivin 2004/17/EY osat eivät ole pakollisia, mutta lähentämisen kannalta suositeltavia. Moldovan tasavalta voi toteuttaa näiden osien lähentämisen tämän sopimuksen liitteessä XXIX-B esitetyssä aikataulussa.

I OSASTO	Hankintasopimuksiin ja suunnittelukilpailuihin sovellettavat yleiset säännökset
I LUKU	Peruskäsitteet
1 artikla	Määritelmät (4, 5, 6 ja 8 kohta)
II OSASTO	Hankintasopimuksiin sovellettavat säännöt
I LUKU	Yleiset säännökset
14 artikla	Puitejärjestelyt
15 artikla	Dynaamiset hankintajärjestelmät
2 jakso	Sopimukset ja käyttöoikeussopimukset sekä sopimukset, joihin sovelletaan erityisjärjestelyjä
5 alajakso	Erityisjärjestelyjen, yhteishankintayksiköitä koskevien säännösten sekä yleisen järjestelmän alaiset hankintasopimukset tapauksissa, joissa hankinnat ovat suoraan avoimia kilpailulle
28 artikla	Varatut hankintasopimukset
29 artikla	Yhteishankintayksiköiden tekemät hankintasopimukset ja puitejärjestelyt
V LUKU	Menettelyt
40 artiklan 3 kohdan i ja l alakohta	
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
42 artikla	Tarjouskilpailua koskevat ilmoitukset: 2 kohta
43 artikla	Tehtyjä hankintasopimuksia koskevat ilmoitukset (ainoastaan 1 kohdan toinen ja kolmas alakohta)
VII LUKU	Menettelyn kulku
2 jakso	Hankintasopimuksen tekeminen
56 artikla	Sähköisen huutokaupan käyttäminen
Liite XIII	Hankintailmoitukseen sisällytettävät tiedot
	D. Dynaamisen hankintajärjestelmän yhteydessä käytettävä lyhennetty hankintailmoitus

---

LIITE XXIX-K

**MUUT DIREKTIIVIN 92/13/ETY OSAT,
sellaisena kuin direktiivi on muutettuna direktiivillä 2007/66/EY
(Vaihe 5)**

2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset 2 b artiklan ensimmäisen kohdan c alakohta
2 d artikla	Pätemättömyys 2 d artiklan 1 kohdan c alakohta 5 kohta
-

LIITE XXIX-L

**DIREKTIIVIN 2004/18/EY SÄÄNNÖKSET, JOTKA EIVÄT KUULU LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISEN SOVELTAMIS-
ALAAN**

Tässä liitteessä luetellut osat eivät kuulu lähentämisen piiriin.

II OSASTO	Julkisiin hankintoihin sovellettavat säännöt
I LUKU	Yleiset säännökset
5 artikla	Maaoman kauppajärjestön puitteissa tehtyihin sopimuksiin liittyvät ehdot
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
36 artikla	Ilmoitusten laatiminen ja julkaisemistapa: 2, 3, 4, 5, 6 ja 8 kohta
37 artikla	Ilmoitukset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista
5 jakso	Selvitykset
43 artikla	Selvitysten sisältö
V OSASTO	Tilastoja koskevat velvollisuudet, täytäntöönpanovalta ja loppusäännökset
75 artikla	Tilastoja koskevat velvollisuudet
76 artikla	Tilastaselvitysten sisältö
77 artikla	Neuvoa-antava komitea
78 artikla	Kynnysarvojen tarkistus
79 artikla	Muutokset
80 artikla	Täytäntöönpano
81 artikla	Valvontamekanismit
82 artikla	Kumoaminen
83 artikla	Voimaantulo
84 artikla	Osoitus
LIITTEET	
Liite III	Luettelo 1 artiklan 9 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuista julkisoikeudellisista laitoksista ja niiden ryhmistä
Liite IV	Keskushallinnon viranomaiset
Liite VIII	Julkaisemista koskevat tiedot
Liite IX	Rekisterit
Liite IX A	Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset
Liite IX B	Julkisia tavarahankintoja koskevat sopimukset
Liite IX C	Julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset
Liite XI	Määräajat kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiselle ja soveltamiselle (80 artikla)
Liite XII	Vastaavuustaulukko

LIITE XXIX-M

**DIREKTIIVIN 2004/17/EY SÄÄNNÖKSET, JOTKA EIVÄT KUULU LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISEN SOVELTAMIS-
ALAAN**

Tässä liitteessä luetellut osat eivät kuulu lähentämisen piiriin.

I OSASTO	Hankintasopimuksiin ja suunnittelukilpailuihin sovellettavat yleiset säännökset
II LUKU	Soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden ja toimintojen määritelmät
2 jakso	Toiminnot
8 artikla	Hankintayksiköiden luettelot
II OSASTO	Hankintasopimuksiin sovellettavat säännöt
I LUKU	Yleiset säännökset
12 artikla	Maailman kauppajärjestön puitteissa tehtyihin sopimuksiin liittyvät ehdot
2 jakso	Sopimukset ja käyttöoikeussopimukset sekä sopimukset, joihin sovelletaan erityisjärjestelyjä
1 alajakso	
18 artikla	Rakennusurakoita tai palveluja koskevat käyttöoikeussopimukset
2 alajakso	Kaikkiin hankintayksiköihin ja kaikyntyyppisiin hankintasopimuksiin sovellettavat poikkeukset
20 artikla	Hankintasopimukset, jotka tehdään muutoin kuin tässä direktiivissä tarkoitetun toiminnon harjoittamiseksi tai tällaisen toiminnon harjoittamiseksi kolmannessa maassa: 2 kohta
5 alajakso	Erityisjärjestelyjen, yhteishankintayksiköitä koskevien säännösten sekä yleisen järjestelmän alaiset hankintasopimukset tapauksissa, joissa hankinnat ovat suoraan avoimia kilpailulle
27 artikla	Erityisjärjestelyjen alaiset hankintasopimukset
30 artikla	Menettely sen määrittelemiseksi, onko tietty toiminto suoraan avoin kilpailulle
IV LUKU	Eritelmiä ja hankintaa koskevia asiakirjoja koskevat erityissäännöt
38 artikla	Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot
VI LUKU	Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
44 artikla	Ilmoitusten laatiminen ja julkaiseminen (ainoastaan 2 kohdan ensimmäinen alakohta sekä 4, 5 ja 7 kohta)
3 jakso	Viestintä ja tietojenvaihto
50 artikla	Tehtyjä hankintasopimuksia koskevat säilytettävät tiedot
VII LUKU	Menettelyn kulku
3 jakso	Kolmansista maista peräisin olevia tuotteita sisältävät tarjoukset ja suhteet kyseisiin kolmansiin maihin
58 artikla	Kolmansista maista peräisin olevia tuotteita sisältävät tarjoukset
59 artikla	Suhteet kolmansiin maihin rakennusurakoita, tavaran hankintaa ja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta

IV OSASTO	Tilastoja koskevat velvollisuudet, täytäntöönpanovalta ja loppusäännökset
67 artikla	Tilastoja koskevat velvollisuudet
68 artikla	Komiteamenettely
69 artikla	Kynnysarvojen tarkistus
70 artikla	Muutokset
71 artikla	Direktiivin täytäntöönpano
72 artikla	Valvontamekanismit
73 artikla	Kumoaminen
74 artikla	Voimaantulo
75 artikla	Osoitus
LIITTEET	
Liite I	Kaasun tai lämmön siirron tai jakelun alalla toimivat hankintayksiköt
Liite II	Sähkön tuotannon, siirron tai jakelun alalla toimivat hankintayksiköt
Liite III	Juomaveden tuotannon, siirron tai jakelun alalla toimivat hankintayksiköt
Liite IV	Hankintayksiköt rautatiepalvelujen alalla
Liite V	Kaupunkirautatie-, raitiotie-, johdinauto- tai linja-autopalvelujen alan hankintayksiköt
Liite VI	Postipalvelujen alalla toimivat hankintayksiköt
Liite VII	Öljyn ja kaasun etsinnän tai talteenoton alalla toimivat hankintayksiköt
Liite VIII	Hiilen ja muiden kiinteiden polttoaineiden etsinnän tai talteenoton alalla toimivat hankintayksiköt
Liite IX	Meri- tai sisävesisatamien taikka muiden terminaalipalvelujen alan hankintayksiköt
Liite X	Lentokenttäalan hankintayksiköt
Liite XI	Luettelo 30 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta lainsäädännöstä
Liite XII	Luettelo 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista toiminnoista
Liite XXII	Yhteenvetotaulukko 45 artiklassa tarkoitetuista määräajoista
Liite XXV	Määräajat, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamista
Liite XXVI	Vastaavuustaulukko

LIITE XXIX-N

DIREKTIIVIN 89/665/EY, SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA DIREKTIIVILLÄ 2007/66/EY, SÄÄNNÖKSET, JOTKA EIVÄT KUULU LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISEN SOVELTAMISALAAN

Tässä liitteessä luetellut osat eivät kuulu lähentämisen piiriin.

2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset 2 b artiklan ensimmäisen kohdan a alakohta
2 d artikla	Pätemättömyys 2 d artiklan 1 kohdan a alakohta 4 kohta
3 artikla	Oikaisumenettely
3 a artikla	Vapaaehtoista <i>ex ante</i> -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö
3 b artikla	Komiteamenettely
4 artikla	Täytäntöönpano
4 a artikla	Uudelleentarkastelu

LIITE XXIX-O

**DIREKTIIVIN 92/13/EY, SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA DIREKTIIVILLÄ 2007/66/EY, SÄÄNNÖKSET, JOTKA EIVÄT KUULU LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISEN SOVELTAMIS-
ALAAN**

Tässä liitteessä luetellut osat eivät kuulu lähentämisen piiriin.

2 b artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset 2 b artiklan ensimmäisen kohdan a alakohta
2 d artikla	Pätemättömyys 2 d artiklan 1 kohdan a alakohta 1 kohta
3 a artikla	Vapaaehtoista <i>ex ante</i> -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö
3 b artikla	Komiteamenettely
8 artikla	Oikaisumenettely
12 artikla	Täytäntöönpano
12 a artikla	Uudelleentarkastelu

LIITE XXIX-P

MOLDOVAN TASAVALTA: ALUSTAVA LUETTELO YHTEISTYÖN AIHEISTA

1. Julkisten hankintojen alalla toimivien Moldovan tasavallan valtionhallinnon elinten virkamiesten koulutus unionissa ja Moldovan tasavallassa.
2. Julkisiin hankintoihin osallistumisesta kiinnostuneiden tavarantoimittajien koulutus.
3. Julkisten hankintojen alan parhaita käytänteitä ja sääntöjä koskevien tietojen ja kokemusten vaihto.
4. Julkisia hankintoja koskevan internet-sivuston toimivuuden parantaminen ja julkisten hankintojen valvontaa koskevan järjestelmän perustaminen.
5. Kuulemiset ja unionin tarjoama menetelmiin liittyvä apu nykyaikaisen sähköisen teknologian soveltamisessa julkisten hankintojen alalla.
6. Poliitiikan johdonmukaisuudesta kaikilla julkisiin hankintoihin liittyvillä aloilla vastuussa olevien elinten lujittaminen ja hankintaviranomaisten päätösten puolueeton tarkastelu (uudelleentarkastelu) (Vrt. tämän sopimuksen 270 artikla).

LIITE XXX

MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

—

LIITE XXX-A

SOPIMUKSEN 297 ARTIKLAN 1 JA 2 KOHDASSA TARKOITETTUIJEN MAANTIETEELLISTEN MERKINTÖJEN REKISTERÖINTIIN JA VALVONTAAN LIITTYVÄT TEKIJÄT

A OSA

Sopimuksen 297 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö

Maantieteellisten merkintöjen, alkuperänimitysten ja aito perinteinen tuote -merkintöjen suojasta 27 päivänä maaliskuuta 2008 annettu laki N:o 66-XVI ja sen täytäntöönpanosäännöt, joita sovelletaan maantieteellisten merkintöjen, alkuperänimitysten ja aito perinteinen tuote -merkintöjen hakemista, tarkastelua ja rekisteröintiä koskevaan menettelyyn Moldovan tasavallassa.

B OSA

Sopimuksen 297 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö

1. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21 päivänä marraskuuta 2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012.
2. Maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) 22 päivänä lokakuuta 2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 II osan II osaston I luvun 1 a jakso ja sen täytäntöönpanosäännöt.
3. Tislattujen alkoholijuomien määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta 15 päivänä tammikuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 110/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöt.
4. Maustettujen viinien, maustettujen viinipohjaisten juomien ja maustettujen viinistä valmistettujen juomasekoitusten määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 10 päivänä kesäkuuta 1991 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1601/91 ja sen täytäntöönpanosäännöt.

C OSA

Sopimuksen 297 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiin ja valvontaan liittyvät tekijät

1. Rekisteri, jossa luetellaan asianomaisella alueella suojatut maantieteelliset merkinnät.
2. Hallinnollinen menettely, jolla varmennetaan, että maantieteellisillä merkinnöillä määritellään tavaran olevan peräisin tietyltä yhden tai useamman valtion alueelta, seudulta tai paikkakunnalta, jos kyseisen tavaran laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään.
3. Vaatimus siitä, että rekisteröidyn nimen on vastattava tiettyä tuotetta tai tiettyjä tuotteita, jolle tai joille on vahvistettu tuote-eritelmä, jota voidaan muuttaa vain asianmukaisella hallinnollisella menettelyllä.
4. Valvontamääräykset, joita sovelletaan tuotantoon.
5. Vastaväitemenettely, jonka avulla nimien aiempien käyttäjien oikeudet edut voidaan ottaa huomioon, olivatpa kyseiset nimet teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattuja tai eivät.
6. Sääntö, jonka mukaan suojatuista nimistä ei saa tulla yleisnimiä.
7. Rekisteröintiä koskevat määräykset, joihin voi kuulua sellaisten ilmausten rekisteröinnin epääminen, jotka ovat kokonaan tai osittain homonyymisiä rekisteröityjen ilmausten kanssa, jotka ovat yleiskielessä kyseisistä tavaroista tavanno- maisesti käytettäviä yleisnimityksiä tai jotka koostuvat kasvilajikkeiden tai eläinrotujen nimistä tai sisältävät niitä. Tällaisissa määräyksissä otetaan huomioon kaikkien asianomaisten osapuolten oikeudet edut.

LIITE XXX-B

PERUSTEET, JOTKA ON SISÄLLYTETTÄVÄ SOPIMUKSEN 297 ARTIKLAN 3 JA 4 KOHDASSA TARKOITETTUJA TUOTTEITA KOSKEVAAN VASTAVÄITEMENETTELYYN

1. Luettelo nimistä ja tapauksen mukaan niiden latinalaisin kirjaimin kirjoitetuista vastineista.
2. Tiedot tuoteluokasta.
3. Kaikille EU:n jäsenvaltioille ja kolmansille maille sekä EU:n johonkin jäsenvaltioon, Moldovan tasavaltaan tai kolmannen maahan sijoittuneille tai näissä maissa asuville luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, joiden oikeutettua etua asia koskee, osoitettu kehotus esittää vastaväitteitä suojaamisesta toimittamalla asianmukaisesti perusteltu lausuma.
4. Vastaväitteet on toimitettava Euroopan komissiolle tai Moldovan tasavallan hallitukselle kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.
5. Vastaväitteet voidaan ottaa tutkittaviksi ainoastaan, jos ne on toimitettu 4 kohdassa mainitussa määräajassa ja niissä osoitetaan, että ehdotetun kaltainen nimen suojaaminen
  - aiheuttaisi ristiriidan kasvilajikkeen, viininvalmistukseen käytettävä rypälälajike mukaan luettuna, tai eläinrodun nimen kanssa, minkä takia kuluttajaa johdettaisiin harhaan tuotteen todellisesta alkuperästä,
  - aiheuttaisi ristiriidan sellaisen homonymisen nimityksen kanssa, joka saisi kuluttajan virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltain muulta alueelta,
  - saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden sekä sen käytössäoloajan pituuden vuoksi,
  - vaarantaisi kokonaan tai osittain samankaltaisen nimityksen tai tavaramerkin olemassaolon tai vähintään viiden vuoden ajan ennen ilmoituksen julkaisupäivää markkinoilla laillisesti olleiden tuotteiden olemassaolon,
  - aiheuttaisi ristiriidan yleisnimenä pidetyn nimen kanssa.
6. Edellä 5 kohdassa mainittuja perusteita on arvioitava niin, että huomioidaan EU:n alue, jolla teollis- ja tekijänoikeuksien osalta tarkoitetaan ainoastaan yhtä tai useampaa aluetta, jolla kyseiset oikeudet on suojattu, tai Moldovan tasavallan alue.

LIITE XXX-C

**SOPIMUKSEN 297 ARTIKLAN 3 JA 4 KOHDASSA TARKOITETUT TUOTTEIDEN MAANTIE-
TEELLISET MERKINNÄT**

Moldovan tasavallassa suojattavat EU:n maataloustuotteet ja elintarvikkeet, jotka ovat muita kuin viinejä, väkeviä alkoholijuomia ja maustettuja viinejä

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
AT	Gailtaler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
AT	Tiroler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
AT	Gailtaler Almkäse	Juustot	
AT	Tiroler Almkäse; Tiroler Alpkäse	Juustot	
AT	Tiroler Bergkäse	Juustot	
AT	Tiroler Graukäse	Juustot	
AT	Vorarlberger Alpkäse	Juustot	
AT	Vorarlberger Bergkäse	Juustot	
AT	Steirisches Kübiskernöl	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
AT	Marchfeldspargel	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
AT	Steirischer Kren	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
AT	Wachauer Marille	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
AT	Waldviertler Graumohn	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
BE	Jambon d'Ardenne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
BE	Fromage de Herve	Juustot	
BE	Beurre d'Ardenne	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
BE	Brussels grondwitloof	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
BE	Vlaams-Brabantse Tafeldruif	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
BE	Pâté gaumais	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
BE	Geraardsbergse Mattentaart	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
BE	Gentse azalea	Kukat ja koristekasvit	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Loukoumi Geroskipou
CZ	Nošovické kysané zelí	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
CZ	Všestarská cibule	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
CZ	Pohořelický kapr	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
CZ	Třeboňský kapr	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
CZ	Český kmín	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
CZ	Chamomilla bohemica	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
CZ	Žatecký chmel	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
CZ	Brněnské pivo; Starobrněnské pivo	Olut	
CZ	Březnický ležák	Olut	
CZ	Budějovické pivo	Olut	
CZ	Budějovický měšťanský var	Olut	
CZ	České pivo	Olut	
CZ	Černá Hora	Olut	
CZ	Českobudějovické pivo	Olut	
CZ	Chodské pivo	Olut	
CZ	Znojenské pivo	Olut	
CZ	Hořické trubičky	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
CZ	Karlovarský suchar	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
CZ	Lomnické suchary	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
CZ	Pardubický perník	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
CZ	Štramberké uši	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
CZ	Jihočeská Niva	Juustot	
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	Juustot	
DE	Diepholzer Moorschnucke	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
DE	Lüneburger Heidschnucke	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
DE	Schwäbisch-Hällisches Qualitätsschweinefleisch	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
DE	Ammerländer Dielenrauchschinken; Ammerländer Katenschinken	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Greußener Salami	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Schwarzwälder Schinken	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Thüringer Leberwurst	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Thüringer Rostbratwurst	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Thüringer Rotwurst	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Allgäuer Bergkäse	Juustot	
DE	Allgäuer Emmentaler	Juustot	
DE	Altenburger Ziegenkäse	Juustot	
DE	Odenwälder Frühstückskäse	Juustot	
DE	Lausitzer Leinöl	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
DE	Feldsalate von der Insel Reichenau	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Gurken von der Insel Reichenau	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Salate von der Insel Reichenau	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Spreewälder Gurken	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Spreewälder Meerrettich	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
DE	Holsteiner Karpfen	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
DE	Oberpfälzer Karpfen	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
DE	Schwarzwaldforelle	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
DE	Bayerisches Bier	Olut	
DE	Bremer Bier	Olut	
DE	Dortmunder Bier	Olut	
DE	Hofer Bier	Olut	
DE	Kölsch	Olut	
DE	Kulmbacher Bier	Olut	
DE	Mainfranken Bier	Olut	
DE	Münchener Bier	Olut	
DE	Reuther Bier	Olut	
DE	Wernesgrüner Bier	Olut	
DE	Aachener Printen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Lübecker Marzipan	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Meißner Fummel	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
DE	Nürnberger Lebkuchen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Schwäbische Maultaschen; Schwäbische Suppenmaultaschen	Pasta	
DE	Hopfen aus der Hallertau	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
DK	Danablu	Juustot	
DK	Esrom	Juustot	
DK	Lammefjordsgulerod	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
EL	Ανεβαστό	Juustot	Anevato
EL	Γαλοτύρι	Juustot	Galotyri
EL	Γραβιέρα Αγράφων	Juustot	Graviera Agrafon
EL	Γραβιέρα Κρήτης	Juustot	Graviera Kritis
EL	Γραβιέρα Νάξου	Juustot	Graviera Naxou
EL	Καλαθάκι Λήμνου	Juustot	Kalathaki Limnou
EL	Κασέρι	Juustot	Kasseri
EL	Κατικι Δομοκού	Juustot	Katiki Domokou
EL	Κεφαλογραβιέρα	Juustot	Kefalograviera
EL	Κοπανιστή	Juustot	Kopanisti
EL	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	Juustot	Ladotyri Mytilinis
EL	Μανούρι	Juustot	Manouri
EL	Μετσοβόνη	Juustot	Metsovone
EL	Μπάτζος	Juustot	Batzos
EL	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	Juustot	Xynomyzithra Kritis
EL	Πηχτόγαλο Χανίων	Juustot	Pichtogalo Chanion
EL	Σαν Μιχάλη	Juustot	San Michali
EL	Σφέλα	Juustot	Sfela

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
EL	Φέτα	Juustot	Feta
EL	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	Juustot	Formaella Arachovas Parnassou
EL	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Agios Mattheos Kerkyras
EL	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Apokoronas Chanion Kritis
EL	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Arxanes Irakliou Kritis
EL	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Viannos Irakliou Kritis
EL	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Vorios Mylopotamos Rethymnis Kritis
EL	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο "Τροιζηνία"	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Exeretiko partheno eleo-lado "Trizinia"
EL	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θραψανό	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Exeretiko partheno eleo-lado Thrapsano
EL	Ζάκυνθος	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Zakynthos
EL	Θάσος	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Thassos
EL	Καλαμάτα	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kalamata
EL	Κεφαλονιά	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kefalonia
EL	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kolymvari Chanion Kritis
EL	Κρανίδι Αργολίδας	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kranidi Argolidas
EL	Κροκεές Λακωνίας	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Krokees Lakonias
EL	Λακωνία	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Lakonia
EL	Λέσβος; Μυτιλήνη	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Lesvos; Mytilini
EL	Λυγουριό Ασκληπείου	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Lygourio Asklepiou
EL	Ολυμπία	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Olympia
EL	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Peza Irakliou Kritis
EL	Πέτρινα Λακωνίας	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Petrina Lakonias
EL	Πρέβεζα	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Preveza

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
EL	Ρόδος	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Rodos
EL	Σάμος	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Samos
EL	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Sitia Lasithiou Kritis
EL	Φοινίκι Λακωνίας	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Finiki Lakonias
EL	Χανιά Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Chania Kritis
EL	Ακτινίδιο Περίας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Aktinidio Pierias
EL	Ακτινίδιο Σπερχειού	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Aktinidio Sperchiou
EL	Ελιά Καλαμάτας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Elia Kalamatas
EL	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Throumpa Ampadias Rethymnis Kritis
EL	Θρούμπα Θάσου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Throumpa Thassou
EL	Θρούμπα Χίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Throumpa Chiou
EL	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Kelifoto fystiki Fthiotidas
EL	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Kerassia Tragana Rodochoriou
EL	Κονσερβολιά Αμφίσσης	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Amfissis
EL	Κονσερβολιά Άρτας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Artas
EL	Κονσερβολιά Αταλάντης	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Atalantis
EL	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Piliou Volou
EL	Κονσερβολιά Ροβίων	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Rovion
EL	Κονσερβολιά Στυλίδας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Konservolia Stylidas
EL	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Korinthiaki Stafida Vostitsa
EL	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Koum kouat Kerkyras
EL	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Mila Zagoras Piliou

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
EL	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Mila Delicious Pilafa Tripoleos
EL	Μήλο Καστοριάς	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Milo Kastorias
EL	Ξερά σύκα Κύμης	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Xera syka Kymis
EL	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Patata Kato Nevrokopiou
EL	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Portokalia Maleme Chanion Kritis
EL	Ροδάκινα Νάουσας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Rodakina Naoussas
EL	Σταφίδα Ζακύνθου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Stafida Zakynthou
EL	Σύκα Βραβρώνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Syka Vavronas Markopoulou Messongion
EL	Τσακόνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Tsakoniki Melitzana Leonidiou
EL	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fassolia Gigantes Elefantas Prespon Florinas
EL	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fassolia (plake megalosperma) Prespon Florinas
EL	Φασόλια γίγαντες — ελέφαντες Καστοριάς	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fassolia Gigantes-Elefantes Kastorias
EL	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fassolia Gigantes Elefantas Kato Nevrokopiou
EL	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fassolia kina Messosperma Kato Nevrokopiou
EL	Φυστίκι Αίγινας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fystiki Eginas
EL	Φυστίκι Μεγάρων	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Fystiki Megaron
EL	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Avgotaracho Messolongiou
EL	Κρόκος Κοζάνης	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Krokos Kozanis
EL	Μέλι Ελάτης Μανάλου Βανίλια	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Meli Elatis Menalou Vanilia
EL	Κρητικό παξιμάδι	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Kritiko paximadi

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
EL	Μαστίχα Χίου	Luonnonkumit ja kumihartsit	Masticha Chiou
EL	Τσίχλα Χίου	Luonnonkumit ja kumihartsit	Tsikla Chiou
EL	Μαστιχέλαιο Χίου	Haihtuvat öljyt	Mastichelαιο Chiou
ES	Arzúa-Ulloa	Juustot	
ES	Carne de Ávila	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Carne de Cantabria	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Carne de Morucha de Salamanca	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Carne de Vacuno del País Vasco; Euskal Okela	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Cordero Manchego	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Lacón Gallego	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Lechazo de Castilla y León	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Pollo y Capón del Prat	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Ternasco de Aragón	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Ternera Asturiana	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Ternera de Extremadura	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Ternera de Navarra; Nafarroako Aratxea	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Ternera Gallega	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
ES	Botillo del Bierzo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
ES	Cecina de León	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
ES	Chorizo Riojano	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
ES	Dehesa de Extremadura	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
ES	Guijuelo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
ES	Jamón de Huelva	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
ES	Jamón de Teruel	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
ES	Jamón de Trevélez	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
ES	Sobrasada de Mallorca	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
ES	Afuega'l Pitu	Juustot	
ES	Cabrales	Juustot	
ES	Cebreiro	Juustot	
ES	Gamoneu; Gamonedo	Juustot	
ES	Idiazábal	Juustot	
ES	Mahón-Menorca	Juustot	
ES	Picón Bejes-Tresviso	Juustot	
ES	Queso de La Serena	Juustot	
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	Juustot	
ES	Queso de Murcia	Juustot	
ES	Queso de Murcia al vino	Juustot	
ES	Queso de Valdeón	Juustot	
ES	Queso Ibores	Juustot	
ES	Queso Majorero	Juustot	
ES	Queso Manchego	Juustot	
ES	Queso Nata de Cantabria	Juustot	
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	Juustot	
ES	Queso Tetilla	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
ES	Queso Zamorano	Juustot	
ES	Quesucos de Liébana	Juustot	
ES	Roncal	Juustot	
ES	San Simón da Costa	Juustot	
ES	Torta del Casar	Juustot	
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
ES	Miel de Granada	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
ES	Miel de La Alcarria	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
ES	Aceite de La Alcarria	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite de la Rioja	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquí; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite del Bajo Aragón	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Aceite Monterrubio	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Antequera	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Baena	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Gata-Hurdes	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Les Garrigues	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
ES	Mantequilla de Soria	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Montes de Granada	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Montes de Toledo	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Poniente de Granada	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Priego de Córdoba	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Sierra de Cadiz	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Sierra de Cazorla	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Sierra de Segura	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Sierra Mágina	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Siurana	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Ajo Morado de las Pedroñeras	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Alcachofa de Tudela	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Alubia de La Bañeza-León	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Arroz del Delta del Ebro; Arròs del Delta de l'Ebre	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Avellana de Reus	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Berenjena de Almagro	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Calasparra	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Calçot de Valls	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Cereza del Jerte	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Cerezas de la Montaña de Alicante	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Málaga	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Cítricos Valencianos; Cítrics Valencians	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Coliflor de Calahorra	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Espárrago de Navarra	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Faba Asturiana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Faba de Lourenzá	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Garbanzo de Fuentesauco	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Judías de El Barco de Ávila	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Kaki Ribera del Xúquer	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Lenteja de La Armuña	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Lenteja Pardina de Tierra de Campos	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Manzana Reineta del Bierzo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Melocotón de Calanda	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Pataca de Galicia; Patata de Galicia	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Pera de Jumilla	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Peras de Rincón de Soto	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
ES	Pimiento Asado del Bierzo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Pimiento Riojano	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Uva de mesa embolsada "Vinalopó"	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Caballa de Andalucia	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
ES	Melva de Andalucia	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
ES	Azafrán de la Mancha	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Chufa de Valencia	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Pimentón de la Vera	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Pimentón de Murcia	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Pemento do Couto	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Alfajor de Medina Sidonia	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Ensaïmada de Mallorca; Ensaïmada mallorquina	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Jijona	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Mantecadas de Astorga	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Mazapán de Toledo	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Pan de Cea	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Tarta de Santiago	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Turrón de Alicante	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
FI	Lapin Poron liha	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FI	Lapin Puikula	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FI	Kainuun rönttönen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
FR	Agneau de l'Aveyron	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau de Lozère	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau de Pauillac	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau de Sisteron	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau du Bourbonnais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau du Limousin	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau du Poitou-Charentes	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Agneau du Quercy	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Barèges-Gavarnie	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Boeuf de Bazas	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Bœuf de Chalosse	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Bœuf du Maine	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Dinde de Bresse	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Pintadeau de la Drome	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Porc de la Sarthe	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
FR	Porc de Normandie	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Porc de Vendée	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Porc du Limousin	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Taureau de Camargue	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Veau de l'Aveyron et du Ségala	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Veau du Limousin	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles d'Alsace	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles d'Ancenis	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles d'Auvergne	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Bourgogne	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Bresse	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Bretagne	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Challans	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Cholet	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Gascogne	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Houdan	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Janzé	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de la Champagne	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de la Drôme	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de l'Ain	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Licques	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de l'Orléanais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Loué	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Normandie	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles de Vendée	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles des Landes	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
FR	Volailles du Béarn	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Berry	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Charolais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Forez	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Gatinais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Gers	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Languedoc	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Lauragais	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Maine	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du plateau de Langres	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Val de Sèvres	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Volailles du Velay	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
FR	Boudin blanc de Reithel	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Jambon de Bayonne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Abondance	Juustot	
FR	Banon	Juustot	
FR	Beaufort	Juustot	
FR	Bleu d'Auvergne	Juustot	
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	Juustot	
FR	Bleu des Causses	Juustot	
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	Juustot	
FR	Brie de Meaux	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
FR	Brie de Melun	Juustot	
FR	Brocciu Corse; Brocciu	Juustot	
FR	Camembert de Normandie	Juustot	
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantalet	Juustot	
FR	Chabichou du Poitou	Juustot	
FR	Chaource	Juustot	
FR	Chevrotin	Juustot	
FR	Comté	Juustot	
FR	Crottin de Chavignol; Chavignol	Juustot	
FR	Emmental de Savoie	Juustot	
FR	Emmental français est-central	Juustot	
FR	Époisses	Juustot	
FR	Fourme d'Ambert; Fourme de Montbrison	Juustot	
FR	Laguiole	Juustot	
FR	Langres	Juustot	
FR	Livarot	Juustot	
FR	Maroilles; Marolles	Juustot	
FR	Mont d'or; Vacherin du Haut- Doubs	Juustot	
FR	Morbier	Juustot	
FR	Munster; Munster-Géromé	Juustot	
FR	Neufchâtel	Juustot	
FR	Ossau-Iraty	Juustot	
FR	Pélarдон	Juustot	
FR	Picodon de l'Ardèche; Picodon de la Drôme	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
FR	Pont-l'Évêque	Juustot	
FR	Poulligny-Saint-Pierre	Juustot	
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	Juustot	
FR	Rocamadour	Juustot	
FR	Roquefort	Juustot	
FR	Sainte-Maure de Touraine	Juustot	
FR	Saint-Nectaire	Juustot	
FR	Salers	Juustot	
FR	Selles-sur-Cher	Juustot	
FR	Tome des Bauges	Juustot	
FR	Tomme de Savoie	Juustot	
FR	Tomme des Pyrénées	Juustot	
FR	Valençay	Juustot	
FR	Crème d'Isigny	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Crème fraîche fluide d'Alsace	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Miel d'Alsace	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Miel de Provence	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Miel de sapin des Vosges	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
FR	Œufs de Loué	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Beurre d'Isigny	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse-Oliu di Corsica	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de Haute-Provence	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de Nice	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de Nîmes	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile d'olive de Nyons	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
FR	Ail blanc de Lomagne	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Ail de la Drôme	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Ail rose de Lautrec	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Asperge des sables des Landes	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Chasselas de Moissac	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Clémentine de Corse	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Coco de Paimpol	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Fraise du Périgord	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Haricot tarbais	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Kiwi de l'Adour	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
FR	Lentille vert du Puy	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Lentilles vertes du Berry	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Lingot du Nord	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Mâche nantaise	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Melon du Haut-Poitou	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Melon du Quercy	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Mirabelles de Lorraine	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Muscat du Ventoux	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Noix de Grenoble	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Noix du Périgord	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Oignon doux des Cévennes	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Olive de Nice	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux-de-Provence	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Olives noires de Nyons	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Petit Epeautre de Haute Provence	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Poireaux de Créances	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Pomme de terre de l'île de Ré	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Pomme du Limousin	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Pommes de terre de Merville	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Pommes et poires de Savoie	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Riz de Camargue	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
FR	Anchois de Collioure	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d'Armor	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Cidre de Normandie; Cidre Normand	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Cornouaille	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Domfront	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Farine de Petit Épeautre de Haute Provence	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Huîtres Marennes Oléron	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Cambremer	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette — Ezpeletako Biperra	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
FR	Bergamote(s) de Nancy	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
FR	Brioche vendéenne	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
FR	Pâtes d'Alsace	Pasta	
FR	Raviole du Dauphiné	Pasta	
FR	Foin de Crau	Heinä	
HU	Budapesti téliszalámi	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
HU	Hajdúsági torma	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IE	Timoleague Brown Pudding	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IE	Imokilly Regato	Juustot	
IE	Clare Island Salmon	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
IT	Abbacchio Romano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IT	Agnello di Sardegna	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IT	Mortadella Bologna	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IT	Prosciutto di S. Daniele	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IT	Vitellone bianco dell'Appennino Centrale	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
IT	Bresaola della Valtellina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Capocollo di Calabria	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Ciauscolo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Coppa Piacentina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Cotechino Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Culatello di Zibello	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Lardo di Colonnata	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Pancetta di Calabria	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Pancetta Piacentina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto di Carpegna	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto di Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto di Norcia	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto di Parma	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto Toscano	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Prosciutto di Sauris	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame Brianza	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame Cremona	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame di Varzi	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame d'oca di Mortara	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame Piacentino	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salame S. Angelo	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salamini italiani alla cacciatora	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Salsiccia di Calabria	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Soppressata di Calabria	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Soprèssa Vicentina	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Speck dell'Alto Adige; Südtiroler Markenspeck; Südtiroler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Zampone Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
IT	Asiago	Juustot	
IT	Bitto	Juustot	
IT	Bra	Juustot	
IT	Caciocavallo Silano	Juustot	
IT	Canestrato Pugliese	Juustot	
IT	Casatella Trevigiana	Juustot	
IT	Casciotta d'Urbino	Juustot	
IT	Castelmagno	Juustot	
IT	Fiore Sardo	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Fontina	Juustot	
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	Juustot	
IT	Gorgonzola	Juustot	
IT	Grana Padano	Juustot	
IT	Montasio	Juustot	
IT	Monte Veronese	Juustot	
IT	Mozzarella di Bufala Campana	Juustot	
IT	Murazzano	Juustot	
IT	Parmigiano Reggiano	Juustot	
IT	Pecorino di Filiano	Juustot	
IT	Pecorino Romano	Juustot	
IT	Pecorino Sardo	Juustot	
IT	Pecorino Siciliano	Juustot	
IT	Pecorino Toscano	Juustot	
IT	Provolone Valpadana	Juustot	
IT	Provolone del Monaco	Juustot	
IT	Quartirolo Lombardo	Juustot	
IT	Ragusano	Juustot	
IT	Raschera	Juustot	
IT	Ricotta Romana	Juustot	
IT	Robiola di Roccaverano	Juustot	
IT	Spessa delle Giudicarie	Juustot	
IT	Stelvio; Stilsfer	Juustot	
IT	Taleggio	Juustot	
IT	Toma Piemontese	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	Juustot	
IT	Valtellina Casera	Juustot	
IT	Miele della Lunigiana	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
IT	Alto Crotonese	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Aprutino Pescarese	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Brisighella	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Bruzio	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Canino	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Cartoceto	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Chianti Classico	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Cilento	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Collina di Brindisi	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Colline di Romagna	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Colline Salernitane	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Colline Teatine	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Colline Pontine	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Dauno	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Garda	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Irpinia — Colline dell'Ufita	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Laghi Lombardi	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Lametia	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Lucca	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Molise	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Monte Etna	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Monti Iblei	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Penisola Sorrentina	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Riviera Ligure	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Sabina	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Sardegna	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Tergeste	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Terra di Bari	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Terra d'Otranto	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Terre di Siena	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Terre Tarentine	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Toscana	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Tuscia	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Umbria	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Val di Mazara	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Valdemone	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Valle del Belice	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Valli Trapanesi	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
IT	Arancia del Gargano	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Arancia Rossa di Sicilia	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
IT	Asparago Bianco di Bassano	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Asparago verde di Altedo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Basilico Genovese	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Cappero di Pantelleria	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Carciofo di Paestum	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Castagna Cuneo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Castagna del Monte Amiata	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Castagna di Montella	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Castagna di Vallerano	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Ciliegia di Marostica	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Cipollotto Nocerino	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Clementine del Golfo di Taranto	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Clementine di Calabria	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Crudo di Cuneo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Fagiolo di Sarconi	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Fagiolo di Sorana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Farro della Garfagnana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Fico Bianco del Cilento	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Ficodindia dell'Etna	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Fungo di Borgotaro	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Kiwi Latina	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	La Bella della Daunia	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Limone Costa d'Amalfi	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Limone di Sorrento	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Limone Femminello del Gargano	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Marrone del Mugello	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Marrone di Castel del Rio	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Marrone di Roccadaspide	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Marrone di San Zeno	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Mela Val di Non	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Mela di Valtellina	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Melannurca Campana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Nocciola Romana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Nocciola di Giffoni	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
IT	Nocellara del Belice	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Oliva Ascolana del Piceno	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Patata di Bologna	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Peperone di Senise	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pera dell'Emilia Romagna	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pera mantovana	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pesca di Verona	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pesca e nettarina di Romagna	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pistacchio Verde di Bronte	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pomodorino del Piennolo del Vesuvio	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pomodoro di Pachino	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Radicchio di Chioggia	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Radicchio di Verona	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Radicchio Rosso di Treviso	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Radicchio Variegato di Castelfranco	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Riso Nano Vialone Veronese	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Scalognò di Romagna	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Sedano Bianco di Sperlona	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Uva da tavola di Canicattì	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
IT	Acciughe Sotto Sale del Mar Ligure	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
IT	Zafferano di Sardegna	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Aceto Balsamico di Modena	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Zafferano dell'Aquila	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Zafferano di San Gimignano	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Coppia Ferrarese	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Pagnotta del Dittaino	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Pane casareccio di Genzano	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Pane di Altamura	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Pane di Matera	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Ricciarelli di Siena	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
IT	Bergamotto di Reggio Calabria — Olio essenziale	Haihtuvat öljyt	
LU	Viande de porc, marque nationale grand-duché de Luxembourg	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
LU	Salaisons fumées, marque nationale grand-duché de Luxembourg	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
LU	Miel — Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
LU	Beurre rose — Marque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
NL	Boeren-Leidse met sleutels	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnekaas	Juustot	
NL	Noord-Hollandse Edammer	Juustot	
NL	Noord-Hollandse Gouda	Juustot	
NL	Opperdoezer Ronde	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
NL	Westlandse druif	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PL	Bryndza Podhalańska	Juustot	
PL	Oscypek	Juustot	
PL	Wielkopolski ser smażony	Juustot	
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolno- śląskich	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PL	Andruty kaliskie	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuot- teet, keksit ja muut leipomotuotteet	
PL	Rogal świętomarciński	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuot- teet, keksit ja muut leipomotuotteet	
PL	Wiśnia nadwiślanka	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Borrego da Beira	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Borrego do Baixo Alentejo	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Borrego Serra da Estrela	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Borrego Terrincho	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cabrito da Beira	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cabrito da Gralheira	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cabrito de Barroso	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cabrito Transmontano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carnalentejana	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
PT	Carne Arouquesa	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Barrosã	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Cachena da Peneda	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne da Charneca	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne de Porco Alentejano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne dos Açores	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Marinhosa	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Maronesa	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Mertolenga	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Carne Mirandesa	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cordeiro Bragançano	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Vitela de Lafões	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Alheira de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Chouriça de carne de Barroso- Montalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
PT	Chouriça doce de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Farinheira de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Linguiça de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Linguiça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Lombo Branco de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Morcela de Assar de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Morcela de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Paia de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Painho de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Paio de Beja	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
PT	Presunto de Barrancos	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Presunto de Barroso	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Presunto de Vinhais/Presunto Bísaro de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Salpicão de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Sangureira de Barroso-Montalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, savustetut jne.) suolatut,	
PT	Queijo de Azeitão	Juustot	
PT	Queijo de cabra Transmontano	Juustot	
PT	Queijo de Nisa	Juustot	
PT	Queijo do Pico	Juustot	
PT	Queijo mestiço de Tolosa	Juustot	
PT	Queijo Rabaçal	Juustot	
PT	Queijo S. Jorge	Juustot	
PT	Queijo Serpa	Juustot	
PT	Queijo Serra da Estrela	Juustot	
PT	Queijo Terrincho	Juustot	
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisiin kirjaimiin
PT	Azeite do Alentejo Interior	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel da Serra da Lousã	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel da Serra de Monchique	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel da Terra Quente	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel das Terras Altas do Minho	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel de Barroso	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel do Alentejo	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel do Parque de Montezinho	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Mel dos Açores	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Requeijão Serra da Estrela	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
PT	Azeite de Moura	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
PT	Azeite de Trás-os-Montes	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
PT	Azeites do Norte Alentejano	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
PT	Azeites do Ribatejo	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
PT	Queijo de Évora	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
PT	Ameixa d'Elvas	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Amêndoa Douro	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Ananás dos Açores/São Miguel	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Anona da Madeira	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Arroz Carolino Lezírias Ribatejanas	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Batata Doce de Aljezur	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Batata de Trás-os-montes	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Castanha da Terra Fria	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Castanha de Padrela	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Castanha Marvão-Portalegre	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Cereja da Cova da Beira	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Citrios do Algarve	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maçã da Beira Alta	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maçã da Cova da Beira	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maçã de Alcobaça	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maçã de Portalegre	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Maracujá dos Açores/S. Miguel	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
PT	Pêra Rocha do Oeste	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Pêssego da Cova da Beira	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
PT	Ovos moles de Aveiro	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
SE	Svecia	Juustot	
SE	Skånsk spettekaka	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
SK	Slovenská bryndza	Juustot	
SK	Slovenská parenica	Juustot	
SK	Slovenský oštiepok	Juustot	
SK	Skalický trdelník	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
UK	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Orkney beef	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Orkney lamb	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Scotch Beef	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Scotch Lamb	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Shetland Lamb	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Welsh Beef	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Welsh lamb	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	
UK	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	Juustot	
UK	Bonchester cheese	Juustot	
UK	Buxton blue	Juustot	
UK	Dorset Blue Cheese	Juustot	
UK	Dovedale cheese	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotetyyppi	Vastine latinalaisin kirjaimin
UK	Exmoor Blue Cheese	Juustot	
UK	Single Gloucester	Juustot	
UK	Staffordshire Cheese	Juustot	
UK	Swaledale cheese; Swaledale ewes' cheese	Juustot	
UK	Teviotdale Cheese	Juustot	
UK	West Country farmhouse Cheddar cheese	Juustot	
UK	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	Juustot	
UK	Melton Mowbray Pork Pie	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
UK	Cornish Clotted Cream	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)	
UK	Yorkshire Forced Rhubarb	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
UK	Jersey Royal potatoes	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
UK	Arbroath Smokies	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
UK	Scottish Farmed Salmon	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
UK	Whitstable oysters	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	
UK	Gloucestershire cider/perry	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
UK	Herefordshire cider/perry	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
UK	Worcestershire cider/perry	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
UK	Kentish ale and Kentish strong ale	Olut	
UK	Rutland Bitter	Olut	

EU:ssa suojattavat Moldovan tasavallan maataloustuotteet ja elintarvikkeet, jotka ovat muita kuin viinejä, väkeviä alkoholijuomia ja maustettuja viinejä

(...)

LIITE XXX-D

SOPIMUKSEN 297 ARTIKLAN 3 JA 4 KOHDASSA TARKOITETUT TUOTTEIDEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

A OSA

Moldovan tasavallassa suojattavat EU:n viinit

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
BE	Côtes de Sambre et Meuse	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Hagelandse wijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Haspengouwse Wijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Heuvellandse Wijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Cremant de Wallonie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Vin mousseux de qualite de Wallonie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BE	Vin de pays des Jardins de Wallonie	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
BE	Vlaamse landwijn	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
BG	Асеновград, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Asenovgrad	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Болярово, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Bolyarovo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Брестник, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Brestnik	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Варна, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Varna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Велики Преслав, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Veliki Preslav	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Видин, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Vidin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
BG	Враца, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Vratsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Върбица, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Varbitsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Долината на Струма, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Struma valley	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Драгоево, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Dragoevo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Евксиноград, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Evksinograd	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Ивайловград, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Ivaylovgrad	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Карлово, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Karlovo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Карнобат, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Karnobat	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Ловеч, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Lovech	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Лозица, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Lozitsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Лом, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Lom	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Любимец, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Lyubimets	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Лясковец, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Lyaskovets	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Мелник, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Melnik	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Монтана, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Montana	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
BG	Нова Загора, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Nova Zagora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Нови Пазар, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Novi Pazar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Ново село, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Novo Selo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Оряховица, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Oryahovitsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Павликени, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Pavlikeni	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Пазарджик, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Pazardjik	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Перушица, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Perushitsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Плевен, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Pleven	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Пловдив, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Plovdiv	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Поморие, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Pomorie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Русе, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Ruse	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Сакар, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Sakar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Сандански, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Sandanski	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Свищов, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Svishtov	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Септември, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Septemvri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
BG	Славянци, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Slavyantsi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Сливен, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Sliven	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Стамболово, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Stambolovo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Стара Загора, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Stara Zagora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Сунгурларе, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Sungurlare	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Сухиндол, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Suhindol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Търговище, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Targovishte	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Хан Крум, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Han Krum	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Хасково, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Haskovo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Хисаря, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Hisarya	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Хърсово, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Harsovo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Черноморски, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Black Sea	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Шивачево, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Shivachevo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Шумен, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Shumen	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
BG	Ямбол, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Yambol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Южно Черноморие, jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Southern Black Sea Coast	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
BG	Дунавска равнина Vastaava nimitys: Danube Plain	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
BG	Тракийска низина Vastaava nimitys: Thracian Lowlands	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CZ	Čechy, jota voi seurata Litoměřická	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	Čechy, jota voi seurata Mělnická	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	Morava, jota voi seurata Mikulovská	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	Morava, jota voi seurata Slovácká	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	Morava, jota voi seurata Velkopavlovická	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	Morava, jota voi seurata Znojemská	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CZ	České	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CZ	Moravské	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Ahr, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Baden, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Franken, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Hessische Bergstraße, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Mittelrhein, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Mosel-Saar-Ruwer, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Mosel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Nahe, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Pfalz, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
DE	Rheingau, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Rheinhessen, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Saale-Unstrut, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Sachsen, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Württemberg, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
DE	Ahrtaler	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Badischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Bayerischer Bodensee	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Mosel	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Ruwer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Saar	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Main	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Mecklenburger	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Mitteldeutscher	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Nahegauer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Pfälzer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Regensburger	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Rheinburgen	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Rheingauer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Rheinischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
DE	Saarländischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Sächsischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Schwäbischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Starkenburger	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Taubertäler	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Brandenburger	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Neckar	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Oberrhein	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Rhein	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Rhein-Neckar	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
DE	Schleswig-Holsteinischer	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αγχιάλος Vastaava nimitys: Anchialos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Αμύνταιο Vastaava nimitys: Amynteo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Αρχάνες Vastaava nimitys: Archanes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Γουμένισσα Vastaava nimitys: Goumenissa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Δαφνές Vastaava nimitys: Dafnes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Ζίτσα Vastaava nimitys: Zitsa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Λήμνος Vastaava nimitys: Lemnos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μαντινεία Vastaava nimitys: Mantinia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας Vastaava nimitys: Mavrodaphne of Cephalonia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μαυροδάφνη Πατρών Vastaava nimitys: Mavrodaphne of Patras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μεσενικόλα Vastaava nimitys: Messenikola	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μοσχάτος Κεφαλληνίας Vastaava nimitys: Cephalonia Muscatel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μοσχάτος Λήμνου Vastaava nimitys: Lemnos Muscatel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μοσχάτος Πατρών Vastaava nimitys: Patras Muscatel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μοσχάτος Ρίου Πατρών Vastaava nimitys: Muscat of Rio Patras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Μοσχάτος Ρόδου Vastaava nimitys: Rhodes Muscatel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Νάουσα Vastaava nimitys: Naoussa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Νεμέα Vastaava nimitys: Nemea	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Πάρος Vastaava nimitys: Paros	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Πάτρα Vastaava nimitys: Patras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Πεζά Vastaava nimitys: Peza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Πλαγιές Μελίτων Vastaava nimitys: Cotes de Meliton	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Ραψάνη Vastaava nimitys: Rapsani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Ρόδος Vastaava nimitys: Rhodes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Ρομπόλα Κεφαλληνίας Vastaava nimitys: Robola of Cephalonia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Σάμος Vastaava nimitys: Samos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Σαντορίνη Vastaava nimitys: Santorini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Σητεία Vastaava nimitys: Sitia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
EL	Αβδηρα Vastaava nimitys: Avdira	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Άγιο Όρος Vastaava nimitys: Mount Athos/Holy Mountain	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ήπειρος Vastaava nimitys: Epirus	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ίλιον Vastaava nimitys: Ilion	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ίσμαρος Vastaava nimitys: Ismaros	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αγορά Vastaava nimitys: Agora	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αδριανή Vastaava nimitys: Adriani	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αιγαίο Πέλαγος Vastaava nimitys: Aegean Sea	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ανάβυσσος Vastaava nimitys: Anavyssos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αργολίδα Vastaava nimitys: Argolida	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αρκαδία Vastaava nimitys: Arkadia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αταλάντη Vastaava nimitys: Atalanti	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αττική Vastaava nimitys: Attiki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Αχαΐα Vastaava nimitys: Achaia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Βίλτσια Vastaava nimitys: Vilitsa	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Βελβεντός Vastaava nimitys: Velventos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Βερντέα Ονομασία κατά παράδοση Ζακύνθου Vastaava nimitys: Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Γεράνεια Vastaava nimitys: Gerania	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Γρεβενά Vastaava nimitys: Grevena	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Δράμα Vastaava nimitys: Drama	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Δωδεκάνησος Vastaava nimitys: Dodekanese	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Επανομή Vastaava nimitys: Epanomi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Εύβοια Vastaava nimitys: Evia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ηλεία Vastaava nimitys: Ilia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ημαθία Vastaava nimitys: Imathia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ηράκλειο Vastaava nimitys: Heraklion	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Θήβα Vastaava nimitys: Thebes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Θαψανά Vastaava nimitys: Thapsana	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Θεσσαλία Vastaava nimitys: Thessalia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Θεσσαλονίκη Vastaava nimitys: Thessaloniki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Θράκη Vastaava nimitys: Thrace	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ικαρία Vastaava nimitys: Ikaria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ιωάννινα Vastaava nimitys: Ioannina	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κάρυστος Vastaava nimitys: Karystos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κέρκυρα Vastaava nimitys: Corfu	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Κίσσαμος Vastaava nimitys: Kissamos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Καρδίτσα Vastaava nimitys: Karditsa	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Καστοριά Vastaava nimitys: Kastoria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κιθαιρώνας Vastaava nimitys: Kitherona	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κλημέντι Vastaava nimitys: Klimenti	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κνημίδα Vastaava nimitys: Knimida	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κοζάνη Vastaava nimitys: Kozani	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κορωπί Vastaava nimitys: Koropi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κρήτη Vastaava nimitys: Crete	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κρασιά Vastaava nimitys: Krania	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κραννώνα Vastaava nimitys: Krannona	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κυκλάδες Vastaava nimitys: Cyclades	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κω Vastaava nimitys: Kos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Κόρινθος Vastaava nimitys: Korinthos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Λακωνία Vastaava nimitys: Lakonia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Λασιθί Vastaava nimitys: Lasithi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Λετρίνα Vastaava nimitys: Letrines	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Λευκάδας Vastaava nimitys: Lefkada	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Ληλάντιο Πεδίο Vastaava nimitys: Lilantio Pedio	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μέτσοβο Vastaava nimitys: Metsovo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μαγνησία Vastaava nimitys: Magnissia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μακεδονία Vastaava nimitys: Macedonia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μαντζαβινάτα Vastaava nimitys: Mantzavinata	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μαρκόπουλο Vastaava nimitys: Markopoulo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μαρτίνο Vastaava nimitys: Martino	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μεσσηνία Vastaava nimitys: Messinia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μετέωρα Vastaava nimitys: Meteora	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μεταξάτα Vastaava nimitys: Metaxata	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Μονεμβασία Vastaava nimitys: Monemvasia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Νέα Μεσσήμβρια Vastaava nimitys: Nea Messimvria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Οπούντια Λοκρίδος Vastaava nimitys: Opountia Lokridos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πέλλα Vastaava nimitys: Pella	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Παγγαίο Vastaava nimitys: Pangeon	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Παιανία Vastaava nimitys: Peanea	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Παλλήνη Vastaava nimitys: Pallini	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Παρνασσός Vastaava nimitys: Parnasos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Πελοπόννησος Vastaava nimitys: Peloponnese	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πιερία Vastaava nimitys: Pieria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πισάτιδα Vastaava nimitys: Pisatis	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Αιγιαλείας Vastaava nimitys: Slopes of Egialia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Πάικου Vastaava nimitys: Slopes of Paiko	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Αμπέλου Vastaava nimitys: Slopes of Ambelos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Βερτίσκου Vastaava nimitys: Slopes of Vertiskos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Πάρνηθας Vastaava nimitys: Slopes of Parnitha	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Πεντελικού Vastaava nimitys: Slopes of Pendeliko	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές Πετρωτού Vastaava nimitys: Slopes of Petroto	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πλαγιές του Αίνου Vastaava nimitys: Slopes of Enos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Πυλία Vastaava nimitys: Pylia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Αττικής, <i>johon voi liittyä pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i> Vastaava nimitys: Retsina of Attiki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Βοιωτίας, <i>johon voi liittyä pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i> Vastaava nimitys: Retsina of Viotia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Γιάλτρων, <i>johon voi liittyä Εύβοια</i> Vastaava nimitys: Retsina of Gialtra (Evvia)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Ευβοίας, <i>johon voi liittyä pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i> Vastaava nimitys: Retsina of Evvia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Θηβών, <i>johon voi liittyä Βοιωτία</i> Vastaava nimitys: Retsina of Thebes (Viotia)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Καρύστου, <i>johon voi liittyä Εύβοια</i> Vastaava nimitys: Retsina of Karystos (Evvia)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Ρετσίνα Κρωπίας tai Ρετσίνα Κορωπίου, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Kropia tai Retsina of Koropi (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Μαρκοπούλου, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Markopoulo (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Μεγάρων, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Megara (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Μεσογείων, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Mesogia (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Παιανίας tai Ρετσίνα Λιοπεσίου, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Peania tai Retsina of Liopesi (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Παλλήνης, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Pallini (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Πικερμίου, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Pikermi (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Σπάτων, <i>johon voi liittyä</i> Αττική Vastaava nimitys: Retsina of Spata (Attika)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ρετσίνα Χαλκίδας, <i>johon voi liittyä</i> Εύβοια Vastaava nimitys: Retsina of Halkida (Evvia)	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Ριτσώνα Vastaava nimitys: Ritsona	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Σέρρες Vastaava nimitys: Serres	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Σιάτιστα Vastaava nimitys: Siatista	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Σιθωνία Vastaava nimitys: Sithonia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Σπάτα Vastaava nimitys: Spata	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Στερεά Ελλάδα Vastaava nimitys: Sterea Ellada	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Σύρος Vastaava nimitys: Syros	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Τεγέα Vastaava nimitys: Tegea	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
EL	Τριφυλία Vastaava nimitys: Trifilia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Τύρναβος Vastaava nimitys: Tyrnavos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Φλώρινα Vastaava nimitys: Florina	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Χαλκικόνα Vastaava nimitys: Halikouna	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
EL	Χαλκιδική Vastaava nimitys: Halkidiki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Ajaccio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Aloxe-Corton	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace, jota voi seurata viiniköynnöslajikkeen nimi ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vastaava nimitys: Vin d'Alsace	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Altenberg de Bergbieten	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Altenberg de Bergheim	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Altenberg de Wolxheim	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Brand	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Bruderthal	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Eichberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Engelberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Florimont	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Frankstein	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Froehn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Furstentum	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Geisberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Gloeckelberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Goldert	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Hatschbourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Hengst	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kanzlerberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kastelberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kessler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kirchberg de Barr	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kirchberg de Ribeauvillé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Kitterlé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Mambourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Mandelberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Marckrain	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Moenchberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Muenchberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Ollwiller	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Osterberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Pfersigberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Pflingstberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Praelatenberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Rangen	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Saering	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Schlossberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Schoenenbourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Sommerberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Sonnenglanz	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Spiegel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Sporen	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Steinen	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Steingrubler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Steinklotz	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Vorbourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Wiebelsberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Wineck-Schlossberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Winzenberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Zinnkoepflé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Alsace Grand Cru, jota seuraa Zotzenberg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Alsace Grand Cru, <i>jota edeltää</i> Rosacker	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Anjou, <i>jota voi seurata</i> Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Anjou Coteaux de la Loire, <i>jota voi seurata</i> Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Anjou Villages, <i>jota voi seurata</i> Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Anjou-Villages Brissac, <i>jota voi seurata</i> Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Arbois, <i>jota voi seurata</i> Pupillin, <i>jota voi seurata</i> "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Auxey-Duresses, <i>jota voi seurata</i> "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bandol Vastaava nimitys: Vin de Bandol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Banyuls, <i>jota voi seurata</i> "Grand Cru" ja/tai "Rancio"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Barsac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bâtard-Montrachet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Béarn, <i>jota voi seurata</i> Bellocq	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Beaujolais, <i>jota voi seurata</i> pienemmän maantieteellisen yksikön nimi, <i>jota voi seurata</i> "Villages", <i>jota voi seurata</i> "Supérieur"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Beaune	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bellet Vastaava nimitys: Vin de Bellet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bergerac, <i>jota voi seurata</i> "sec"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Blagny, <i>jota voi seurata</i> Côte de Beaune/Côte de Beaune-Villages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Blanquette de Limoux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Blanquette méthode ancestrale	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Blaye	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bonnes-mares	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bonnezeaux, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bordeaux, jota voi seurata "Clairet", "Rosé", "Mousseux" tai "supérieur"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bordeaux Côtes de Francs	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bordeaux Haut-Benauge	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourg Vastaava nimitys: Côtes de Bourg/Bourgeois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Chitry	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Côte Chalonnaise	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Côte Saint-Jacques	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Côtes d'Auxerre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Côtes du Couchois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Coulanges-la-Vineuse	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Épineuil	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Hautes Côtes de Beaune	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Hautes Côtes de Nuits	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi La Chapelle Notre-Dame	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Le Chapitre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Montrecul/Montre-cul/En Montre-Cul	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi Vézelay	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne, jota voi seurata "Clairet", "Rosé", "ordinaire" tai "grand ordinaire"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne aligoté	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgogne passe-tout-grains	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bourgueil	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bouzeron	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Brouilly	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Bugey, jota voi seurata Cerdon tai edeltää "Vins du", "Mousseux du", "Pétillant" tai "Roussette du" tai jota voi seurata "Mousseux" tai "Pétillant" tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Buzet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cabardès	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cabernet d'Anjou, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cabernet de Saumur, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cadillac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cahors	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cassis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cérons	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Beauroy, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Chablis, jota voi seurata Berdiot, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Beugnons	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Butteaux, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Chapelot, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Chatains, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Chaume de Talvat, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Bréchain, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Cuissy	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Fontenay, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Jouan, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Léchet, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Savant, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte de Vaubarousse, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Côte des Prés Girots, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Forêts, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Fourchaume, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata L'Homme mort, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Les Beauregards, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Chablis, jota voi seurata Les Épinottes, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Les Fourneaux, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Les Lys, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Mélinots, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Mont de Milieu, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Montée de Tonnerre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Montmains, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Morein, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Pied d'Aloup, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Roncières, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Sécher, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Troesmes, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vaillons, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vau de Vey, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vau Ligneau, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vaucoupin, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vaugiraut, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vaulorent, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Chablis, jota voi seurata Vaupulent, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vaux-Ragons, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis, jota voi seurata Vosgros, jota voi seurata "premier cru"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Blanchot	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Bougros	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Grenouilles	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Les Clos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Preuses	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Valmur	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chablis grand cru, jota voi seurata Vaudésir	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chambertin-Clos-de-Bèze	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chambolle-Musigny	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Champagne	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chapelle-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Charlemagne	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Charmes-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chassagne-Montrachet, jota voi seurata Côte de Beaune/Côte de Beaune-Villages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Château Grillet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Château-Chalon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Châteaumeillant	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Châteauneuf-du-Pape	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Châtillon-en-Diois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chaume — Premier Cru des coteaux du Layon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chenas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chevalier-Montrachet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cheverny	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chinon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chiroubles	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Chorey-les-Beaune, jota voi seurata Côte de Beaune/Côte de Beaune-Villages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clairette de Bellegarde	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clairette de Die	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clairette de Languedoc, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clos de la Roche	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clos de Tart	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clos de Vougeot	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clos des Lambrays	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Clos Saint-Denis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Collioure	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Condrieu	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Corbières	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cornas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi seurata Calvi, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi seurata Coteaux du Cap Corse, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi seurata Figari, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi seurata Porto-Vecchio, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi seurata Sartène, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corse, jota voi edeltää "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corton	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Corton-Charlemagne	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Costières de Nîmes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte de Beaune, jota voi edeltää pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte de Beaune-Villages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte de Brouilly	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte de Nuits-villages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte roannaise	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côte Rôtie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux champenois, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux d'Ancenis, jota seuraa viiniköynnöslajikkeen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Coteaux de Die	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux de l'Aubance, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux de Pierrevet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux de Saumur, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Giennois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Cabrières	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Coteaux de la Méjanelle/La Méjanelle	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Coteaux de Saint-Christol/Saint-Christol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Coteaux de Vérargues/Vérargues	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Grès de Montpellier	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata La Clape	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Montpeyroux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Pic-Saint-Loup	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Quatourze	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Saint-Drézéry	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Saint-Georges-d'Orques	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Saint-Saturnin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Languedoc, jota voi seurata Picpoul-de-Pinet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Layon, jota voi seurata Val de Loire, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Coteaux du Layon Chaume, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Loir, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Lyonnais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Quercy	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Tricastin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux du Vendômois, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Coteaux varois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes Canon Fronsac Vastaava nimitys: Canon Fronsac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes d'Auvergne, jota voi seurata Boudes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes d'Auvergne, jota voi seurata Chanturgue	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes d'Auvergne, jota voi seurata Châteaugay	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes d'Auvergne, jota voi seurata Coirent	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes d'Auvergne, jota voi seurata Madargue	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Bergerac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Blaye	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Bordeaux Saint-Macaire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Castillon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Duras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Millau	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Montravel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Côtes de Provence	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Saint-Mont	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes de Toul	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Brulhois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Forez	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Jura, jota voi seurata "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Lubéron	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Marmandais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Rhône	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Roussillon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Roussillon Villages, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Ventoux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Côtes du Vivarais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Cour-Cheverny, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant d'Alsace	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant de Bordeaux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant de Bourgogne	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant de Die	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant de Limoux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crémant de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Crémant du Jura	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crépy	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Criots-Bâtard-Montrachet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Crozes-Hermitage Vastaava nimitys: Crozes-Ermitage	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Échezeaux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Entre-Deux-Mers	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Entre-Deux-Mers-Haut-Benauges	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Faugères	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fiefs Vendéens, jota voi seurata Brem	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fiefs Vendéens, jota voi seurata Mareuil	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fiefs Vendéens, jota voi seurata Pissotte	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fiefs Vendéens, jota voi seurata Vix	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fitou	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fixin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fleurie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Floc de Gascogne	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fronsac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Frontignan, jota voi edeltää "Muscat de" tai "Vin de"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Fronton	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Gaillac, jota voi seurata "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Gaillac premières côtes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Gevrey-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Gigondas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Givry	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Grand Roussillon, jota voi seurata "Rancio"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Grand-Échezeaux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Graves, jota voi seurata "supérieures"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Graves de Vayres	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Griotte-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Gros plant du Pays nantais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Haut-Médoc	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Haut-Montravel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Haut-Poitou	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Hermitage Vastaava nimitys: l'Hermitage/Ermitage/l'Ermitage	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Irancy	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Irouléguay	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Jasnières, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Juliéas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Jurançon, jota voi seurata "sec"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	L'Étoile, jota voi seurata "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	La Grande Rue	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Ladoix, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Lalande de Pomerol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Latricières-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Les Baux de Provence	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Limoux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Lirac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Listrac-Médoc	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Loupiac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Lussac-Saint-Émilion	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Mâcon, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi, jota voi seurata "Supérieur" tai "Villages" Vastaava nimitys: Pinot-Chardonnay-Mâcon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Macvin du Jura	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Madiran	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Malepère	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata Clos de la Boutière	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata La Croix Moines	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata La Fussièrè	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata Le Clos des Loyères	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata Le Clos des Rois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Maranges, jota voi seurata Les Clos Roussots	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Maranges, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Marcillac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Margaux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Marsannay, jota voi seurata "rosé"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Mauray, jota voi seurata "Rancio"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Mazis-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Mazoyères-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Médoc	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Menetou-Salon, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Mercrey	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Meursault, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Minervois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Minervois-La-Livinière	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Monbazillac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Montagne Saint-Émilion	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Montagny	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Monthélie, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Montlouis-sur-Loire, jota voi seurata Val de Loire, jota voi seurata "mousseux" tai "pétillant"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Montrachet	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Montravel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Morey-Saint-Denis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Morgon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Moselle	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Moulin-à-Vent	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Moulis Vastaava nimitys: Moulis-en-Médoc	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscadet, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscadet-Coteaux de la Loire, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscadet-Côtes de Grandlieu, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscadet-Sèvre et Maine, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscat de Lunel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscat de Mireval	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minvervois	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Muscat du Cap Corse	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Musigny	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Néac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Nuits Vastaava nimitys: Nuits-Saint-Georges	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Orléans, jota voi seurata Cléry	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Pacherenc du Vic-Bilh, jota voi seurata "sec"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Palette	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Patrimonio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pauillac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pécharmant	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pernand-Vergelesses, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pessac-Léognan	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Petit Chablis, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pineau des Charentes Vastaava nimitys: Pineau Charentais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pomerol	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pommard	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pouilly-Fuissé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pouilly-Loché	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pouilly-sur-Loire, jota voi seurata Val de Loire Vastaava nimitys: Blanc Fumé de Pouilly/Pouilly-Fumé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Pouilly-Vinzelles	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Premières Côtes de Blaye	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Premières Côtes de Bordeaux, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Puisseguin-Saint-Emilion	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Puligny-Montrachet, <i>jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Quarts de Chaume, <i>jota voi seurata Val de Loire</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Quincy, <i>jota voi seurata Val de Loire</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rasteau, <i>jota voi seurata "Rancio"</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Régnié	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Reuilly, <i>jota voi seurata Val de Loire</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Richebourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rivesaltes, <i>jota voi seurata "Rancio", jota voi edeltää "Muscat"</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Romanée (La)	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Romanée Contie	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Romanée Saint-Vivant	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rosé de Loire, <i>jota voi seurata Val de Loire</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rosé des Riceys	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rosette	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rosé d'Anjou	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Roussette de Savoie, <i>jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Ruchottes-Chambertin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Rully	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Sardos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Amour	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Saint-Aubin, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Bris	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Chinian	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Émilion	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Émilion Grand Cru	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Estèphe	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Georges-Saint-Émilion	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Joseph	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Julien	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint Mont	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Péray, jota voi seurata "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Pourçain	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Romain, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saint-Véran	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Sainte-Croix du Mont	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Sainte-Foy Bordeaux	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Sancerre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Santenay, jota voi seurata "Côte de Beaune" tai "Côte de Beaune-Villages"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Saumur, jota voi seurata Val de Loire, jota voi seurata "mousseux" tai "pétillant"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saumur-Champigny, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Saussignac	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Sauternes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Savennières, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Savennières-Coulée de Serrant, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Savennières-Roche-aux-Moines, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Savigny-les-Beaune, jota voi seurata Côte de Beaune/Côte de Beaune-Villages Vastaava nimitys: Savigny	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Seyssel, jota voi seurata "mousseux"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Tâche (La)	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Tavel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Touraine, jota voi seurata Val de Loire, jota voi seurata "mousseux" tai "pétillant"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Touraine Amboise, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Touraine Azay-le-Rideau, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Touraine Mestand, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Touraine Noble Joué, jota voi seurata Val de Loire	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Tursan	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vacqueyras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Valençay	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vin d'Entraygues et du Fel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vin d'Estaing	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vin de Lavedieu	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vin de Savoie, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi, jota voi seurata "mousseux" tai "pétillant"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vins du Thouarsais	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vins Fins de la Côte de Nuits	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Viré-Clessé	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Volnay	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Volnay Santenots	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vosnes Romanée	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vougeot	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Vouvray, jota voi seurata Val de Loire, jota voi seurata "mousseux" tai "pétillant"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
FR	Agenais	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Aigues	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Ain	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Allier	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Allobrogie	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Alpes de Haute Provence	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Alpes Maritimes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Alpilles	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Ardèche	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Argens	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Ariège	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Aude	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Aveyron	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Balmes Dauphinoises	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bénovie	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bérange	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bessan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bigorre	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bouches du Rhône	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Bourbonnais	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Calvados	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cassan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cathare	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Caux	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cessenon	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cévennes, jota voi seurata Mont Bouquet	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Charentais, jota voi seurata Ile d'Oléron	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Charentais, jota voi seurata Ile de Ré	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Charentais, jota voi seurata Saint Sornin	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Charente	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Charentes Maritimes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cher	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cité de Carcassonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Collines de la Moure	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Collines Rhodaniennes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Comté de Grignan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Comté Tolosan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Comtés Rhodaniens	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Corrèze	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côte Vermeille	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux Charitois	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Bessilles	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Cèze	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Coiffy	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Fontcaude	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Glanes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de l'Ardèche	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Coteaux de la Cabrerisse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Laurens	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de l'Auxois	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Miramont	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Montélimar	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Murviel	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Narbonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Peyriac	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux de Tannay	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux des Baronnies	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Grésivaudan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Libron	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Littoral Audois	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Pont du Gard	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Salagou	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux du Verdon	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux d'Enserune	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux et Terrasses de Montauban	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Coteaux Flaviens	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Côtes Catalanes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Ceressou	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Gascogne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Lastours	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Meuse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Montestruc	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Pérignan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Prouilhe	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Thau	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes de Thongue	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes du Brian	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes du Condomois	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes du Tarn	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Côtes du Vidourle	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Creuse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Cucugnan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Deux-Sèvres	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Dordogne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Doubs	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Drôme	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Duché d'Uzès	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Franche-Comté, jota voi seurata Coteaux de Champlitte	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Gard	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Gers	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute Vallée de l'Orb	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute Vallée de l'Aude	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute-Garonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute-Marne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute-Saône	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Haute-Vienne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hauterive, jota voi seurata Coteaux du Termenès	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hauterive, jota voi seurata Côtes de Lézignan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hauterive, jota voi seurata Val d'Orbieu	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hautes-Alpes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hautes-Pyrénées	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hauts de Badens	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Hérault	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Île de Beauté	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Indre	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Indre et Loire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Isère	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Landes	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Loir et Cher	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Loire-Atlantique	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Loiret	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Lot	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Lot et Garonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Maine et Loire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Maures	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Méditerranée	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Meuse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Mont Baudile	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Mont-Caume	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Monts de la Grage	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Nièvre	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Oc	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Périgord, jota voi seurata Vin de Domme	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Petite Crau	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Principauté d'Orange	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Puy de Dôme	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Pyrénées Orientales	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Pyrénées-Atlantiques	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Sables du Golfe du Lion	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Saint-Guilhem-le-Désert	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Sainte Baume	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Sainte Marie la Blanche	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Saône et Loire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Sarthe	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Seine et Marne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Tarn	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Tarn et Garonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Terroirs Landais, jota voi seurata Coteaux de Chalosse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Terroirs Landais, jota voi seurata Côtes de L'Adour	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Terroirs Landais, jota voi seurata Sables de l'Océan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Terroirs Landais, jota voi seurata Sables Fauves	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Thézac-Perricard	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Torgan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
FR	Urfé	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Val de Cesse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Val de Dagne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Val de Loire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Val de Montferrand	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vallée du Paradis	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Var	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vaucluse	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vaunage	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vendée	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vicomté d'Aumelas	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vienne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Vistrenque	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
FR	Yonne	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Aglianico del Taburno <i>Vastaava nimitys:</i> Taburno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Aglianico del Vulture	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Albana di Romagna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Albugnano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alcamo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Aleatico di Gradoli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Aleatico di Puglia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alezio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alghero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alta Langa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Colli di Bolzano Vastaava nimitys: Südtiroler Bozner Leiten	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Meranese di collina Vastaava nimitys: Alto Adige Meranese/Südtirol Meraner Hügel/Südtirol Meraner	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Santa Maddalena Vastaava nimitys: Südtiroler St.Magdalener	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Terlano Vastaava nimitys: Südtirol Terlaner	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Valle Isarco Vastaava nimitys: Südtiroler Eisacktal/Eisacktaler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige, jota seuraa Valle Venosta Vastaava nimitys: Südtirol Vinschgau	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige Vastaava nimitys: dell'Alto Adige/Südtirol/Südtiroler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige tai dell'Alto Adige, jota voi seurata Bressanone Vastaava nimitys: dell'Alto Adige Südtirol tai Südtiroler Brixner	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Alto Adige tai dell'Alto Adige, jota voi seurata Burgraviato Vastaava nimitys: dell'Alto Adige Südtirol tai Südtiroler Buggrafler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ansonica Costa dell'Argentario	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Aprilia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Arborea	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Arcole	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Assisi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Asti, jota voi seurata "spumante" tai edeltää "Moscato d"	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Atina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Aversa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bagnoli di Sopra Vastaava nimitys: Bagnoli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbaresco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera d'Alba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera d'Asti, jota voi seurata Colli Astiani o Astiano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera d'Asti, jota voi seurata Nizza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera d'Asti, jota voi seurata Tinella	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera del Monferrato	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barbera del Monferrato Superiore	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Barco Reale di Carmignano Vastaava nimitys: Rosato di Carmignano/Vin santo di Carmignano/Vin Santo di Carmignano occhio di pernice	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bardolino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bardolino Superiore	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Barolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianchello del Metauro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco Capena	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco dell'Empolese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco della Valdinievole	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco di Custoza Vastaava nimitys: Custoza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco di Pitigliano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bianco Pisano di San Torpè	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Biferno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bivongi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Boca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bolgheri, jota voi seurata Sassicaia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bosco Eliceo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Botticino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Brachetto d'Acqui Vastaava nimitys: Acqui	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Bramaterra	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Breganze	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Brindisi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Brunello di Montalcino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cacc'e' mmitte di Lucera	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cagnina di Romagna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Campi Flegrei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Campidano di Terralba Vastaava nimitys: Terralba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Canavese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Candia dei Colli Apuani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cannonau di Sardegna, jota voi seurata Capo Ferrato	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cannonau di Sardegna, jota voi seurata Jerzu	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cannonau di Sardegna, jota voi seurata Oliena/Nepente di Oliena	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Capalbio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Capri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Capriano del Colle	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Carema	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Carignano del Sulcis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Carmignano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Carso	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Castel del Monte	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Castel San Lorenzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Casteller	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Castelli Romani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cellatica	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cerasuolo di Vittoria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cerveteri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cesanese del Piglio Vastaava nimitys: Piglio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cesanese di Affile Vastaava nimitys: Affile	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cesanese di Olevano Romano Vastaava nimitys: Olevano Romano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Colli Aretini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Colli Fiorentini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Colli Senesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Colline Pisane	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Montalbano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Montespertoli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti, jota voi seurata Rufina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Chianti Classico	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cilento	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Cinque Terre, jota voi seurata Costa da Posa Vastaava nimitys: Cinque Terre Sciacchetrà	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cinque Terre, jota voi seurata Costa de Campu Vastaava nimitys: Cinque Terre Sciacchetrà	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cinque Terre, jota voi seurata Costa de Sera Vastaava nimitys: Cinque Terre Sciacchetrà	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Circeo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cirò	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cisterna d'Asti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Albani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Altotiberini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Amerini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Asolani — Prosecco Vastaava nimitys: Asolo- Prosecco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Berici	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Colline di Oliveto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Colline di Riosto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Colline Marconiane	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Monte San Pietro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Serravalle	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Terre di Montebudello	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata Zola Predosa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Colli Bolognesi, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Bolognesi Classico — Pignoletto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli d'Imola	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli del Trasimeno Vastaava nimitys: Trasimeno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli dell'Etruria Centrale	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli della Sabina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Conegliano, jota voi seurata Fregona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Conegliano, jota voi seurata Refrontolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Faenza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Luni	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Parma	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Rimini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli di Scandiano e di Canossa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Etruschi Viterbesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Euganei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Lanuvini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Maceratesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Colli Martani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Orientali del Friuli, jota voi seurata Cialla	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Orientali del Friuli, jota voi seurata Rosazzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Orientali del Friuli, jota voi seurata Schiopettino di Prepotto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit, jota voi seurata Cialla	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Perugini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Pesaresi, jota voi seurata Focara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Pesaresi, jota voi seurata Roncaglia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Piacentini, jota voi seurata Gutturnio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Piacentini, jota voi seurata Monterosso Val d'Arda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Piacentini, jota voi seurata Val Trebbia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Piacentini, jota voi seurata Valnure	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Piacentini, jota voi seurata Vigoleno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Romagna centrale	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colli Tortonesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Collina Torinese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colline di Levante	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colline Joniche Tarantine	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Colline Lucchesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colline Novaresi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Colline Saluzzesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Collio Goriziano Vastaava nimitys: Collio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Conegliano — Valdobbiadene, jota voi seurata Cartizze Vastaava nimitys: Conegliano tai Valdobbiadene	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cònero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Contea di Sclafani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Contessa Entellina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Controguerra	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Copertino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cori	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cortese dell'Alto Monferrato	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Corti Benedettine del Padovano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Cortona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Costa d'Amalfi, jota voi seurata Furore	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Costa d'Amalfi, jota voi seurata Ravello	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Costa d'Amalfi, jota voi seurata Tramonti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Coste della Sesia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Curtefranca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Delia Nivolelli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto d'Acqui	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto d'Alba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto d'Asti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto delle Langhe Monregalesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto di Diano d'Alba Vastaava nimitys: Diano d'Alba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto di Dogliani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto di Dogliani Superiore Vastaava nimitys: Dogliani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto di Ovada Vastaava nimitys: Dolcetto d'Ovada	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Dolcetto di Ovada Superiore or Ovada	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Donnici	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Elba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Eloro, jota voi seurata Pachino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Erbaluce di Caluso Vastaava nimitys: Caluso	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Erice	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Esino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Est!Est!!Est!!! di Montefiascone	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Etna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Falerio dei Colli Ascolani Vastaava nimitys: Falerio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Falerno del Massico	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Fara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Faro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Fiano di Avellino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Franciacorta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Frascati	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Freisa d'Asti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Freisa di Chieri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Friuli Annia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Friuli Aquileia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Friuli Grave	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Friuli Isonzo Vastaava nimitys: Isonzo del Friuli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Friuli Latisana	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Gabiano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Galatina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Galluccio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Gambellara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Garda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Garda Colli Mantovani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Gattinara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Gavi Vastaava nimitys: Cortese di Gavi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Genazzano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ghemme	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Gioia del Colle	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Girò di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Golfo del Tigullio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Gravina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Greco di Bianco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Greco di Tufo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Grignolino d'Asti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Grignolino del Monferrato Casalese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Guardia Sanframondi Vastaava nimitys: Guardiolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	I Terreni di San Severino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Irpinia, jota voi seurata Campi Taurasini	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ischia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lacrima di Morro Vastaava nimitys: Lacrima di Morro d'Alba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lago di Caldaro Vastaava nimitys: Caldaro/Kalterer/Kalterersee	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lago di Corbara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Lambrusco di Sorbara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lambrusco Mantovano, jota voi seurata Oltre Po Mantovano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lambrusco Mantovano, jota voi seurata Viadanese-Sabbionetano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lamezia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Langhe	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lessona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Leverano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lison-Pramaggiore	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lizzano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Loazzolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Locorotondo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Lugana	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Malvasia delle Lipari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Malvasia di Bosa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Malvasia di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Malvasia di Casorzo d'Asti Vastaava nimitys: Cosorzo/Malvasia di Cosorzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Mamertino di Milazzo Vastaava nimitys: Mamertino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Mandrolisai	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Marino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Marsala	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Martina Vastaava nimitys: Martina Franca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Matino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Melissa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Menfi, jota voi seurata Bonera	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Menfi, jota voi seurata Feudo dei Fiori	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Merlara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Molise Vastaava ilmaisu: del Molise	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monferrato, jota voi seurata Casalese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monica di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monica di Sardegna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monreale	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montecarlo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montecompatri-Colonna Vastaava nimitys: Montecompatri/Colonna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Montecucco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montefalco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montefalco Sagrantino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montello e Colli Asolani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montepulciano d'Abruzzo, <i>johon voi liittyä Casauria/Terre di Casauria</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montepulciano d'Abruzzo, <i>johon voi liittyä Terre dei Vestini</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montepulciano d'Abruzzo, <i>jota voi seurata Colline Teramane</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monteregio di Massa Marittima	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Montescudaio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Monti Lessini <i>Vastaava nimitys: Lessini</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Morellino di Scansano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscadello di Montalcino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Pantelleria <i>Vastaava nimitys: Passito di Pantelleria/Pantelleria</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Sardegna, <i>jota voi seurata Gallura</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Sardegna, <i>jota voi seurata Tempio Pausania</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Sardegna, <i>jota voi seurata Tempo</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Siracusa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Moscato di Sorso-Sennori <i>Vastaava nimitys: Moscato di Sorso/Moscato di Sennori</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Moscato di Trani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Nardò	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Nasco di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Nebbiolo d'Alba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Nettuno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Noto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Nuragus di Cagliari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Offida	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Oltrepò Pavese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Orcia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Orta Nova	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Orvieto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ostuni	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pagadebit di Romagna, jota voi seurata Bertinoro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Parrina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Penisola Sorrentina, jota voi seurata Gagnano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Penisola Sorrentina, jota voi seurata Lettere	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Penisola Sorrentina, jota voi seurata Sorrento	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pentro di Isernia Vastaava nimitys: Pentro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pergola	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Piemonte	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pietraviva	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pinerolese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pollino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pomino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Pornassio Vastaava nimitys: Ormeasco di Pornassio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Primitivo di Manduria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Prosecco	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ramandolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Recioto di Gambellara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Recioto di Soave	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Reggiano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Reno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Riesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Riviera del Brenta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Riviera del Garda Bresciano <i>Vastaava nimitys:</i> Garda Bresciano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Riviera ligure di ponente, <i>jota voi seurata</i> Albenga/Albengalese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Riviera ligure di ponente, <i>jota voi seurata</i> Finale/Finalese	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Riviera ligure di ponente, <i>jota voi seurata</i> Riviera dei Fiori	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Roero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Romagna Albana spumante	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rossese di Dolceacqua <i>Vastaava nimitys:</i> Dolceacqua	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso Barletta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso Canosa, <i>jota voi seurata</i> Canusium	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso Conero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso di Cerignola	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso di Montalcino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso di Montepulciano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso Orvietano <i>Vastaava nimitys:</i> Orvietano Rosso	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rosso Piceno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Rubino di Cantavenna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Ruchè di Castagnole Monferrato	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Salaparuta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Salice Salentino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sambuca di Sicilia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Colombano al Lambro Vastaava nimitys: San Colombano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Gimignano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Ginesio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Martino della Battaglia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Severo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	San Vito di Luzzi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sangiovese di Romagna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sannio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sant'Agata de' Goti Vastaava nimitys: Sant'Agata dei Goti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sant'Anna di Isola Capo Rizzuto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sant'Antimo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Santa Margherita di Belice	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sardegna Semidano, jota voi seurata Mogoro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Savuto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Scanzo Vastaava nimitys: Moscato di Scanzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Scavigna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Sciacca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Serrapetrona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sforzato di Valtellina Vastaava nimitys: Sfursat di Valtellina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sizzano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Soave, jota voi seurata Colli Scaligeri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Soave Superiore	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Solopaca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Sovana	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Squinzano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Strevi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Tarquinia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Taurasi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Teroldego Rotaliano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Terracina Vastaava nimitys: Moscato di Terracina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Terratico di Bibbona, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Terre di Casole	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Terre Tollesi Vastaava nimitys: Tullum	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Torgiano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Torgiano rosso riserva	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trebbiano d'Abruzzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trebbiano di Romagna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trentino, jota voi seurata Isera/d'Isera	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trentino, jota voi seurata Sorni	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trentino, jota voi seurata Ziresi/dei Ziresi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Trento	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Val d'Arbia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Val di Cornia, jota voi seurata Suvereto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Val Polcèvera, jota voi seurata Coronata	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valcalepio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valdadige, jota voi seurata Terra dei Forti Vastaava nimitys: Etschtaler	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valdadige Terradeiforti Vastaava nimitys: Terradeiforti Valdadige	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valdichiana	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Arnad-Montjovet Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Blanc de Morgex et de la Salle Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Chambave Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Donnas Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Enfer d'Arvier Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Nus Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valle d'Aosta, jota voi seurata Torrette Vastaava nimitys: Vallée d'Aoste	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valpolicella, johon voi liittyä Valpantena	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valsusa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valtellina Superiore, jota voi seurata Grumello	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valtellina Superiore, jota voi seurata Inferno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valtellina Superiore, jota voi seurata Maroggia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valtellina Superiore, jota voi seurata Sassella	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Valtellina Superiore, jota voi seurata Valgella	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Velletri	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Verbicaro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Verdicchio di Matelica	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Verduno Pelaverga Vastaava nimitys: Verduno	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vermentino di Gallura	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vermentino di Sardegna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Vernaccia di Oristano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vernaccia di San Gimignano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vernaccia di Serrapetrona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vesuvio	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vicenza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vignanello	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vin Santo del Chianti	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vin Santo del Chianti Classico	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vin Santo di Montepulciano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vini del Piave Vastaava nimitys: Piave	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vino Nobile di Montepulciano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Vittoria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Zagarolo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
IT	Allerona	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Alta Valle della Greve	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Alto Livenza	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Alto Mincio	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Alto Tirino	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Argilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Barbagia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Basilicata	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Benaco bresciano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Beneventano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Bergamasca	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Bettona	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Bianco del Sillaro Vastaava nimitys: Sillaro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Bianco di Castelfranco Emilia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Calabria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Camarro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Campania	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Cannara	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Civitella d'Agliano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli Aprutini	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli Cimini	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli del Limbara	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli del Sangro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli della Toscana centrale	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli di Salerno	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colli Trevigiani	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Collina del Milanese	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colline di Genovesato	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colline Frentane	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colline Pescaresi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colline Savonesi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Colline Teatine	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Condoleo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Conselvano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Costa Viola	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Daunia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Del Vastese Vastaava nimitys: Histonium	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Delle Venezie	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Dugenta	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Emilia Vastaava nimitys: Dell'Emilia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Epomeo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Esaro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Fontanarossa di Cerda	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Forlì	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Fortana del Taro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Frusinate Vastaava nimitys: del Frusinate	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Golfo dei Poeti La Spezia Vastaava nimitys: Golfo dei Poeti	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Grottino di Roccanova	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Isola dei Nuraghi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Lazio	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Lipuda	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Locride	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Marca Trevigiana	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Marche	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Maremma Toscana	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Marmilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Mitterberg tra Cauria e Tel Vastaava nimitys: Mitterberg/Mitterberg zwischen Gfrill und Toll	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Modena Vastaava nimitys: Provincia di Modena/di Modena	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Montecastelli	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Montenetto di Brescia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Murgia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Narni	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Nurra	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Ogliastra	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Oscò Vastaava nimitys: Terre degli Osci	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Paestum	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Palizzi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Parteolla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Pellaro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Planargia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Pompeiano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Provincia di Mantova	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Provincia di Nuoro	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Provincia di Pavia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Provincia di Verona Vastaava nimitys: Veronese	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Puglia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Quistello	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Ravenna	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Roccamonfina	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Romangia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Ronchi di Brescia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Ronchi Varesini	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Rotae	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Rubicone	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Sabbioneta	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Salemi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Salento	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Salina	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Scilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Sebino	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Sibiola	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Sicilia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Spello	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Tarantino	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terrazze Retiche di Sondrio	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terre Aquilane Vastaava nimitys: Terre dell'Aquila	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terre del Volturno	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terre di Chieti	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terre di Veleja	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Terre Lariane	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Tharros	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Toscano Vastaava nimitys: Toscana	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
IT	Trexenta	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Umbria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Val di Magra	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Val di Neto	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Val Tidone	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valcamonica	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valdamato	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Vallagarina	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valle Belice	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valle d'Itria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valle del Crati	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valle del Tirso	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valle Peligna	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Valli di Porto Pino	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Veneto	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Veneto Orientale	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Venezia Giulia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
IT	Vigneti delle Dolomiti Vastaava nimitys: Weinberg Dolomiten	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CY	Bouvi Παναγιάς — Αμπελίτη Vastaava nimitys: Vouni Panayia — Ampelitis	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
CY	Κουμανδάρια Vastaava nimitys: Commandaria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού, jota voi seurata Αφάμης Vastaava nimitys: Krasohoria Lemesou — Afames	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού, jota voi seurata Λαόνα Vastaava nimitys: Krasohoria Lemesou — Laona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CY	Λαόνα Ακάμα Vastaava nimitys: Laona Akama	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CY	Πιτσιλιά Vastaava nimitys: Pitsilia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
CY	Λάρνακα Vastaava nimitys: Larnaka	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CY	Λεμεσός Vastaava nimitys: Lemesos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CY	Λευκωσία Vastaava nimitys: Lefkosia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
CY	Πάφος Vastaava nimitys: Pafos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
LU	Crémant du Luxembourg	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
LU	Moselle luxembourgeoise, jota seuraa Ahn/Assel/Bech-Kleinmacher/Born/Bous/Bumerange/Canach/Ehnen/Ellingen/Elvange/Erpeldingen/Gostingen/Greveldingen/Grevenmacher, jota seuraa Appellation contrôlée	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
LU	Moselle luxembourgeoise, jota seuraa Lenningen/Machtum/Mechtert/Moersdorf/Mondorf/Niederdonven/Oberdonven/Oberwormelding/Remich/Rolling/Rosport/Stadtbredimus, jota seuraa Appellation contrôlée	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
LU	Moselle luxembourgeoise, jota seuraa Remerschen/Remich/Schengen/Schwebsingen/Stadtbredimus/Trintingen/Wasserbillig/Wellenstein/Wintringen tai Wormeldingen, jota seuraa Appellation contrôlée	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
LU	Moselle luxembourgeoise, jota seuraa viiniköynnöslajikkeen nimi, jota seuraa Appellation contrôlée	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Ászár-Neszmélyi borvidék, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
HU	Badacsony, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Balaton	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Balaton-felvidéki, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Balatonboglári, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Balatonfüred-Csopaki borvidék, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Balatoni	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Bükk, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Csongrád, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Debrői Hárslevelű	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Duna	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Egri Bikavér	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Egri Bikavér Superior	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Egr, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Etyek-Buda, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Hajós-Baja, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Izsáki Arany Sárfehér	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Kunság, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
HU	Mátra, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Mór, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Nagy-Somló, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Pannonhalma, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Pécs, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Somló	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Somló Arany	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Somló Nászéjszakák Bora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Sopron, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Szekszárd, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Tokaj, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Tolna, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Villány, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Villányi védett eredetű classicus	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Zala, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Egerszóláti Olaszrizling	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Káli	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
HU	Neszmély, jota voi seurata osa-alueen, kunnan tai paikan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Pannon	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Tihany	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
HU	Alföldi, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Balatonmelléki, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Dél-alföldi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Dél-dunántúli	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Duna melléki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Duna-Tisza közi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Dunántúli	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Észak-dunántúli	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Felső-magyarországi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Nyugat-dunántúli	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Tisza melléki	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Tisza völgyi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
HU	Zempléni	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
MT	Gozo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
MT	Malta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
MT	Maltese Islands	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
NL	Drenthe	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Flevoland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Friesland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Gelderland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Groningen	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Limburg	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Noord Brabant	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Noord Holland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Overijssel	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Utrecht	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Zeeland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
NL	Zuid Holland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
AT	Burgenland, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Carnuntum, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Donauland, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Kamptal, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Kärnten, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Kremstal, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Leithaberg, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
AT	Mittelburgenland, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Neusiedlersee, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Neusiedlersee-Hügelland, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Niederösterreich, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Oberösterreich, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Salzburg, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Steiermark, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Süd-Oststeiermark, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Südburgenland, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Südsteiermark, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Thermenregion, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Tirol, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Traisental, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Vorarlberg, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Wachau, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Wagram, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Weinviertel, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
AT	Weststeiermark, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Wien, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
AT	Bergland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
AT	Steierland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
AT	Weinland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
AT	Wien	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Alenquer	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Borba	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Évora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Granja-Amareleja	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Moura	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Portalegre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Redondo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Reguengos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Alentejo, jota voi seurata Vidigueira	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Arruda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Bairrada	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Beira Interior, jota voi seurata Castelo Rodrigo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Beira Interior, jota voi seurata Cova da Beira	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Beira Interior, jota voi seurata Pinhel	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
PT	Biscoitos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Bucelas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Carcavelos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Colares	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Alva	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Besteiros	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Castendo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Serra da Estrela	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Silgueiros	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Terras de Azurara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão, jota voi seurata Terras de Senhorim	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Dão Nobre	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Douro, jota voi seurata Baixo Corgo Vastaava nimitys: Vinho do Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Douro, jota voi seurata Cima Corgo Vastaava nimitys: Vinho do Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Douro, jota voi seurata Douro Superior Vastaava nimitys: Vinho do Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Encostas d'Aire, jota voi seurata Alcobça	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Encostas d'Aire, jota voi seurata Ourém	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Graciosa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Lafões	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Lagoa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
PT	Lagos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Madeirense	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Madeira Vastaava nimitys: Madera/Vinho da Madeira/Madeira Weine/ Madeira Wine/Vin de Madère/Vino di Madera/Madeira Wijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Moscatel de Setúbal	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Moscatel do Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Óbidos	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Porto Vastaava nimitys: Oporto/Vinho do Porto/Vin de Porto/Port/ Port Wine/Portwein/Portvin/Portwijn	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Palmela	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Pico	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Portimão	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Almeirim	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Cartaxo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Chamusca	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Coruche	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Santarém	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Ribatejo, jota voi seurata Tomar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Setúbal	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Setúbal Roxo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Tavira	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
PT	Távora-Varosa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Torres Vedras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Trás-os-Montes, jota voi seurata Chaves	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Trás-os-Montes, jota voi seurata Planalto Mirandês	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Trás-os-Montes, jota voi seurata Valpaços	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho do Douro, jota voi seurata Baixo Corgo Vastaava nimitys: Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho do Douro, jota voi seurata Cima Corgo Vastaava nimitys: Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho do Douro, jota voi seurata Douro Superior Vastaava nimitys: Douro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Amarante	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Ave	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Baião	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Basto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Cávado	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Lima	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Monção e Melgaço	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Paiva	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde, jota voi seurata Sousa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde Alvarinho	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
PT	Vinho Verde Alvarinho Espumante	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
PT	Lisboa, jota voi seurata Alta Estremadura	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Lisboa, jota voi seurata Estremadura	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Península de Setúbal	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Tejo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Espumante Beiras, jota voi seurata Beira Alta	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Espumante Beiras, jota voi seurata Beira Litoral	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Espumante Beiras, jota voi seurata Terras de Sico	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Licoroso Algarve	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Açores	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Alentejano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Algarve	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Beiras, jota voi seurata Beira Alta	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Beiras, jota voi seurata Beira Litoral	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Beiras, jota voi seurata Terras de Sico	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Duriense	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Minho	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Terras do Sado	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Terras Madeirenses	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
PT	Vinho Regional Transmontano	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Aiud, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
RO	Alba Iulia, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Babadag, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Banat, jota voi seurata Dealurile Tirolului	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Banat, jota voi seurata Moldova Nouă	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Banat, jota voi seurata Silagiu	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Banu Mărăcine, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Bohotin, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Cernătești — Podgoria, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Cotești, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Cotnari	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Crișana, jota voi seurata Biharia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Crișana, jota voi seurata Diosig	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Crișana, jota voi seurata Șimleu Silvaniei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Bujorului, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Mare, jota voi seurata Boldești	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Mare, jota voi seurata Breaza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Mare, jota voi seurata Ceptura	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Mare, jota voi seurata Merei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealul Mare, jota voi seurata Tohani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
RO	Dealu Mare, jota voi seurata Urlați	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealu Mare, jota voi seurata Valea Călugărească	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Dealu Mare, jota voi seurata Zorești	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Drăgășani, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Huși, jota voi seurata Vutcani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Iana, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Iași, jota voi seurata Bucium	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Iași, jota voi seurata Copou	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Iași, jota voi seurata Uricani	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Lechința, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Mehedinți, jota voi seurata Corcova	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Mehedinți, jota voi seurata Golul Drâncei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Mehedinți, jota voi seurata Orevița	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Mehedinți, jota voi seurata Severin	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Mehedinți, jota voi seurata Vânju Mare	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Miniș, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Murfatlar, jota voi seurata Cernavodă	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Murfatlar, jota voi seurata Medgidia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Nicorești, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
RO	Odobesti, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Oltina, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Panciu, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Pietroasa, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Recaș, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Sâmburești, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Sarica Niculițel, jota voi seurata Tulcea	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Sebeș — Apold, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Segarcea, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Ștefănești, jota voi seurata Costești	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Târnave, jota voi seurata Blaj	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Târnave, jota voi seurata Jidvei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Târnave, jota voi seurata Mediaș	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
RO	Colinele Dobrogei, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Crișanei, jota voi seurata osa-alueen nimi	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei tai tapauksen mukaan Dealurile Covurluiului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei tai tapauksen mukaan Dealurile Hârlăului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei tai tapauksen mukaan Dealurile Hușilor	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei tai tapauksen mukaan Dealurile Iașilor	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
RO	Dealurile Moldovei <i>tai tapauksen mukaan</i> Dealurile Tutovei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei <i>tai tapauksen mukaan</i> Terasale Siretului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Moldovei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Munteniei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Olteniei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Sătmarului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Transilvaniei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Vrancei	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Dealurile Zarandului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Terasale Dunării	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Viile Caraşului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
RO	Viile Timişului	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SI	Bela krajina, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Belokranjec, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Bizeljsko-Sremič, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi Vastaava nimitys: Sremič-Bizeljsko	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Bizeljčan, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Cviček, Dolenjska, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Dolenjska, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
SI	Goriška Brda, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi Vastaava nimitys: Brda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Kras, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Metliška črnina, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Prekmurje, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi Vastaava nimitys: Prekmurčan	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Slovenska Istra, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Štajerska Slovenija, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Teran, Kras, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Vipavska dolina, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi ja/tai viinitilan nimi Vastaava nimitys: Vipava, Vipavec, Vipavčan	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SI	Podravje, jota voi seurata ilmaisu "mlado vino"; nimiä voidaan käyttää myös adjektiivimuodossa	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SI	Posavje, jota voi seurata ilmaisu "mlado vino"; nimiä voidaan käyttää myös adjektiivimuodossa	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SI	Primorska, jota voi seurata ilmaisu "mlado vino"; nimiä voidaan käyttää myös adjektiivimuodossa	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Dunajskostredský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Hurbanovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Komárňanský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Palárikovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Štúrovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Šamorínský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Strekovský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Galantský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Vrbovský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Trnavský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Skalický vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Orešanský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Hlohovecký vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Doľanský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata osa-alueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Senecký vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Stupavský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Modranský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Bratislavský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Pezinský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Záhorský vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata Pukanecký vinohradnícky rajón</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Žitavský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Želiezovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata osa-alueen ja/ tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Nitriansky vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Vrábeľský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Tekovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Zlatomoravecký vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Šintavský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Radošínský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata osa-alueen ja/ tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi</i>	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Fil'akovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Gemerský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Hontiansky vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Ipeľský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Vinický vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Tornaľský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, <i>jota voi seurata</i> Modrokamencký vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Viničky	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Veľká Trňa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Malá Trňa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Čerhov	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Slovenské Nové Mesto	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Černochoh	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj, jota voi seurata Bara	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Michalovský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata osaluueen ja/tai pienemmän maantieteellisen yksikön nimi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Kráľovskochľmecký vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Moldavský vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, jota voi seurata Sobranecký vinohradnícky rajón	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
SK	Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, johon voi liittyä ilmaisu "oblastné víno"	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SK	Malokarpatská vinohradnícka oblasť, johon voi liittyä ilmaisu "oblastné víno"	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SK	Nitrianska vinohradnícka oblasť, johon voi liittyä ilmaisu "oblastné víno"	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SK	Stredoslovenská vinohradnícka oblasť, johon voi liittyä ilmaisu "oblastné víno"	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
SK	Východoslovenská vinohradnícka oblasť, johon voi liittyä ilmaisu "oblastné víno"	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Abona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Alella	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Alicante, jota voi seurata Marina Alta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Almansa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ampurdán-Costa Brava	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Arabako Txakolina Vastaava nimitys: Txakolí de Álava	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Arlanza	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Arribes	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Bierzo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Binissalem	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Bizkaiko Txakolina Vastaava nimitys: Chacolí de Bizkaia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Bullas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Calatayud	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Campo de Borja	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Campo de la Guardia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Cangas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Cariñena	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Cataluña	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Cava	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Chacolí de Bizkaia Vastaava nimitys: Bizkaiko Txakolina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Chacolí de Getaria Vastaava nimitys: Getariako Txakolina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Cigales	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Conca de Barberá	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Condado de Huelva	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Costers del Segre, jota voi seurata Artesa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Costers del Segre, jota voi seurata Les Garrigues	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Costers del Segre, jota voi seurata Raimat	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Costers del Segre, jota voi seurata Valls de Riu Corb	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Dehesa del Carrizal	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Dominio de Valdepusa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	El Hierro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Empordá	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Finca Élez	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Getariako Txakolina Vastaava nimitys: Chacolí de Getaria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Gran Canaria	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Granada	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Guijoso	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Jerez/Xérès/Sherry	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Jumilla	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	La Gomera	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	La Mancha	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	La Palma, jota voi seurata Fuencaliente	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	La Palma, jota voi seurata Hoyo de Mazo	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	La Palma, jota voi seurata Norte de la Palma	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Lanzarote	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Lebrija	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Málaga	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Manchuela	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Manzanilla Sanlúcar de Barrameda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Méntrida	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Mondéjar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Monterrei, jota voi seurata Ladera de Monterrei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Monterrei, jota voi seurata Val de Monterrei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Montilla-Moriles	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Montsant	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Navarra, jota voi seurata Baja Montaña	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Navarra, jota voi seurata Ribera Alta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Navarra, jota voi seurata Ribera Baja	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Navarra, jota voi seurata Tierra Estella	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Navarra, jota voi seurata Valdizarbe	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Pago Florentino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Pago de Arínzano Vastaava nimitys: Vino de pago de Arinzano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Pago de Otazu	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Penedés	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Pla de Bages	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Pla i Llevant	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Prado de Irache	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Priorat	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rías Baixas, jota voi seurata Condado do Tea	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rías Baixas, jota voi seurata O Rosal	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rías Baixas, jota voi seurata Ribeira do Ulla	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rías Baixas, jota voi seurata Soutomaior	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rías Baixas, jota voi seurata Val do Salnés	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeira Sacra, jota voi seurata Amandi	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeira Sacra, jota voi seurata Chantada	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeira Sacra, jota voi seurata Quiroga-Bibei	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeira Sacra, jota voi seurata Ribeiras do Miño	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeira Sacra, jota voi seurata Ribeiras do Sil	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribeiro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Duero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Cañamero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Matanegra	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Montánchez	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Ribera Alta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Ribera Baja	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Guadiana, jota voi seurata Tierra de Barros	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ribera del Júcar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rioja, jota voi seurata Rioja Alavesa	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rioja, jota voi seurata Rioja Alta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rioja, jota voi seurata Rioja Baja	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Rueda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Sierras de Málaga, jota voi seurata Serranía de Ronda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Somontano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Tacoronte-Acentejo, jota voi seurata Anaga	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Tarragona	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Terra Alta	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Tierra de León	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Tierra del Vino de Zamora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Toro	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Txakolí de Álava Vastaava nimitys: Arabako Txakolina	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Uclés	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Utiel-Requena	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valdeorras	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Valdepeñas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valencia, jota voi seurata Alto Turia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valencia, jota voi seurata Clariano	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valencia, jota voi seurata Moscatel de Valencia	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valencia, jota voi seurata Valentino	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valle de Güímar	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valle de la Orotava	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Valles de Benavente	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Vino de Calidad de Valtiendas	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Vinos de Madrid, jota voi seurata Arganda	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Vinos de Madrid, jota voi seurata Navalcarnero	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Vinos de Madrid, jota voi seurata San Martín de Valdeiglesias	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Ycoden-Daute-Isora	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	Yecla	Viini, jolla on suojattu alkuperänimitys (SAN)
ES	3 Riberas	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Abanilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Altiplano de Sierra nevada	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Bajo Aragón	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Ribera del Gállego-Cinco Villas	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Ribera del Jiloca	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Valdejalón	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Valle del Cinca	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Bailén	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Barbanza e Iria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Betanzos	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Cádiz	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Campo de Cartagena	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Cangas	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Castelló	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Castilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Castilla y León	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Contraviesa-Alpujarra	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Córdoba	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Costa de Cantabria	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Cumbres de Guadalfeo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Desierto de Almería	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	El Terrerazo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Extremadura	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Formentera	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Gálvez	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Granada Sur-Oeste	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Ibiza	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Illes Balears	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Isla de Menorca	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Laujar-Alpujarra	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Lederas del Genil	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Liébana	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Los Palacios	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Mallorca	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Murcia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Norte de Almería	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Norte de Granada	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Pozohondo	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Ribera del Andarax	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Ribera del Queiles	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Sierra de Las Estancias y Los Filabres	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Sierra Norte de Sevilla	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Sierra Sur de Jaén	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
ES	Torreperogil	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Valle del Miño-Ourense	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Valles de Sadacia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
ES	Villaviciosa de Córdoba	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	English Vineyards	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Welsh Vineyards	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Berkshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Buckinghamshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Cheshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Cornwall	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Derbyshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Devon	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Dorset	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata East Anglia	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Gloucestershire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Hampshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Herefordshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Isle of Wight	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Isles of Scilly	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Kent	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
UK	England, jonka voi korvata Lancashire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Leicestershire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Lincolnshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Northamptonshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Nottinghamshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Oxfordshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Rutland	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Shropshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Somerset	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Staffordshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Surrey	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Sussex	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Warwickshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata West Midlands	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Wiltshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Worcestershire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	England, jonka voi korvata Yorkshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Cardiff	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Cardiganshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Carmarthenshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	
UK	Wales, jonka voi korvata Denbighshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Gwynedd	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Monmouthshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Newport	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Pembrokeshire	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Rhondda Cynon Taf	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Swansea	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata The Vale of Glamorgan	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)
UK	Wales, jonka voi korvata Wrexham	Viini, jolla on suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)

EU:ssa suojattavat Moldovan tasavallan viinit

Ciumai/Чумай

Românești

B OSA

Moldovan tasavallassa suojattavat EU:n väkevät alkoholijuomat

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Rhum de la Martinique	Rommi
FR	Rhum de la Guadeloupe	Rommi
FR	Rhum de la Réunion	Rommi
FR	Rhum de la Guyane	Rommi
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Rommi

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Rhum des Antilles françaises	Rommi
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Rommi
ES	Ron de Málaga	Rommi
ES	Ron de Granada	Rommi
PT	Rum da Madeira	Rommi
UK (Skotlanti)	Scotch Whisky	Whiskey/Whisky
IE	Irish Whiskey/Uisce Beatha Eireannach/Irish Whisky	Whiskey/Whisky
ES	Whisky español	Whiskey/Whisky
FR	Whisky breton/Whisky de Bretagne	Whiskey/Whisky
FR	Whisky alsacien/Whisky d'Alsace	Whiskey/Whisky
LU	Eau-de-vie de seigle de marque nationale luxembourgeoise	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE, AT, BE (saksankielinen yhteisö)	Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Münsterländer Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Sendenhorster Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Bergischer Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Emsländer Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Haselünner Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
DE	Hasetaler Korn/Kornbrand	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
LT	Samanė	Viljasta tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de Cognac	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie des Charentes	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de Jura	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Konjakki (Nimitystä ”Cognac” voidaan täydentää seuraavilla ilmaisuilla: — Fine — Grande Fine Champagne — Grande Champagne — Petite Fine Champagne — Petite Champagne — Fine Champagne — Borderies — Fins Bois — Bons Bois)	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Fine Bordeaux	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Fine de Bourgogne	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Armagnac	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Bas-Armagnac	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Haut-Armagnac	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Armagnac-Ténarèze	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Blanche Armagnac	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire d’Aquitaine	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin de Bourgogne	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Centre-Est	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire de Franche-Comté	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin de Savoie	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire des Coteaux de la Loire	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de vin originaire de Provence	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
FR	Eau-de-vie de Faugères/Faugères	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho Douro	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes de Alvarinho	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Сунгурларска гроздова ракия/Гроздова ракия от Сунгурларе/Sungurlarska grozdova rakya/Grozdova rakya from Sungurlare	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия/Гроздова ракия от Сливен)/Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya/Grozdova rakya from Sliven)	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Стралджанска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Стралджа/Straldjanska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Straldja	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Поморийска гроздова ракия/Гроздова ракия от Поморие/Pomoriyska grozdova rakya/Grozdova rakya from Pomorie	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Русенска бисерна гроздова ракия/Бисерна гроздова ракия от Русе/Russenska biserna grozdova rakya/Biserna grozdova rakya from Russe	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Бургаска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Бургас/Bourgaska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Bourgas	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Добруджанска мускатова ракия/Мускатова ракия от Добруджа/Dobrudjanska muscatova rakya/muscatova rakya from Dobrudja	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Сухиндолска гроздова ракия/Гроздова ракия от Сухиндол/Suhindolska grozdova rakya/Grozdova rakya from Suhindol	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
BG	Карловска гроздова ракия/Гроздова Ракия от Карлово/Karlovсka grozdova rakya/Grozdova Rakya from Karlovo	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
RO	Vinars Târnavă	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
RO	Vinars Vaslui	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
RO	Vinars Murfatlar	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
RO	Vinars Vrancea	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
RO	Vinars Segarcea	Viinistä tislattu väkevä alkoholi-juoma
ES	Brandy de Jerez	Brandy/Weinbrand
ES	Brandy del Penedés	Brandy/Weinbrand
IT	Brandy italiano	Brandy/Weinbrand
EL	Brandy Αττικής/Brandy of Attica	Brandy/Weinbrand
EL	Brandy Πελοποννήσου/Brandy of the Peloponnese	Brandy/Weinbrand
EL	Brandy Κεντρικής Ελλάδας/Brandy of central Greece	Brandy/Weinbrand
DE	Deutscher Weinbrand	Brandy/Weinbrand
AT	Wachauer Weinbrand	Brandy/Weinbrand
AT	Weinbrand Dürnstein	Brandy/Weinbrand
DE	Pfälzer Weinbrand	Brandy/Weinbrand
SK	Karpatské brandy špeciál	Brandy/Weinbrand
FR	Brandy français/Brandy de France	Brandy/Weinbrand
FR	Marc de Champagne/Eau-de-vie de marc de Champagne	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc d'Aquitaine/Eau-de-vie de marc originaire d'Aquitaine	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc de Bourgogne/Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc du Centre-Est/Eau-de-vie de marc originaire du Centre-Est	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc de Franche-Comté /Eau-de-vie de marc originaire de Franche-Comté	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc du Bugey/Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Marc de Savoie/Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc des Coteaux de la Loire/Eau-de-vie de marc originaire des Coteaux de la Loire	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc des Côtes-du-Rhône/Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc de Provence/Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc du Languedoc/Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc de Lorraine	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc d'Auvergne	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Marc du Jura	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes de Alvarinho	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
ES	Orujo de Galicia	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa di Barolo	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa piemontese/Grappa del Piemonte	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa lombarda/Grappa di Lombardia	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa trentina/Grappa del Trentino	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa friulana/Grappa del Friuli	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa veneta/Grappa del Veneto	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Grappa/Grappa dell'Alto Adige	Rypäiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
IT	Grappa Siciliana/Grappa di Sicilia	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Grappa di Marsala	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσικουδιά/Tsikoudia	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia of Crete	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσίπουρο/Tsipouro	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσίπουρο Μακεδονίας/ Tsipouro of Macedonia	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro of Thessaly	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
EL	Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de marc de marque nationale luxembourgeoise	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
CY	Ζιβανία/Τζιβανία /Ζιβάνα/Zivania	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Törkölypálinka	Rypäleiden puristejäännöksestä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Fränkisches Kirschwasser	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
DE	Fränkischer Obstler	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Mirabelle de Lorraine	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Kirsch d'Alsace	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Quetsch d'Alsace	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Framboise d'Alsace	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Mirabelle d'Alsace	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Kirsch de Fougerolles	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Williams d'Orléans	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Williams/Williams dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Aprikot/Aprikot dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Marille/Marille dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Kirsch/Kirsch dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Zwetschgeler/Zwetschgeler dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Obstler/Obstler dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Gravensteiner/Gravensteiner dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Südtiroler Golden Delicious/Golden Delicious dell'Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Williams friulano/Williams del Friuli	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Sliwovitz del Veneto	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Sliwovitz del Trentino-Alto Adige	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Distillato di mele trentino/Distillato di mele del Trentino	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Williams trentino/Williams del Trentino	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Sliwovitz trentino/Sliwovitz del Trentino	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Aprikot trentino/Aprikot del Trentino	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Medronho do Algarve	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
PT	Medronho do Buçaco	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Kirsch Friulano/Kirschwasser Friulano	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Kirsch Trentino/Kirschwasser Trentino	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
IT	Kirsch Veneto/Kirschwasser Veneto	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
PT	Aguardente de pêra da Lousã	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de pommes de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de poires de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de kirsch de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de quetsch de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de mirabelle de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
LU	Eau-de-vie de prunelles de marque nationale luxembourgeoise	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
AT	Wachauer Marillenbrand	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Szatmári Szilvapálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Békési Szilvapálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Szabolcsi Almapálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU	Gönci Barackpálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
HU, AT (yksinomaan Niederösterreichin, Burgenlandin, Steiermarkin ja Wienin osavaltioissa aprikoosista valmistetut väkevät alkoholijuomat)	Pálinka	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
SK	Bošácka slivovica	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
SI	Brinjevec	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
SI	Dolenjski sadjevec	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
BG	Троянска сливова ракия/Сливова ракия от Троян/Troyanska slivova rakya/Slivova rakya from Troyan	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
BG	Силистренска кайсиева ракия/Кайсиева ракия от Силистра/Silistrenska kaysieva rakya/Kaysieva rakya from Silistra	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
BG	Тервелска кайсиева ракия/Кайсиева ракия от Тервел/Tervelska kaysieva rakya/Kaysieva rakya from Tervel	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
BG	Ловешка сливова ракия/Сливова ракия от Ловеч/Loveshka slivova rakya/Slivova rakya from Lovech	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
RO	Pălincă	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică de Valea Milcovului	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică de Buzău	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică de Argeș	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică de Zalău	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Țuică Ardelenească de Bistrița	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Horincă de Maramureș	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Horincă de Cămărzana	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Horincă de Seini	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Horincă de Chioar	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Horincă de Lăpuș	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Turț de Oaș	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
RO	Turț de Maramureș	Hedelmistä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Calvados	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Calvados Pays d'Auge	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Calvados Domfrontais	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de poiré de Bretagne	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
FR	Eau-de-vie de poiré du Maine	Omena- tai päärynäsiideristä tislattu väkevä alkoholijuoma
SE	Svensk Vodka/Swedish Vodka	Vodka
FI	Suomalainen Vodka/Finsk Vodka/Vodka of Finland	Vodka
PL	Polska Wódka/Polish Vodka	Vodka
SK	Laugarício vodka	Vodka
LT	Originali lietuviška degtinė/ Original Lithuanian vodka	Vodka
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass/Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Vodka
LV	Latvijas Dzidrais	Vodka
LV	Rīgas Degvīns	Vodka
EE	Estonian vodka	Vodka
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Geist
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Gentian
IT	Südtiroler Enzian/Genziana dell'Alto Adige	Gentian
IT	Genziana trentina/Genziana del Trentino	Gentian
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit), DE (Saksan osavaltiot (Bundesländer) Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre/Jenever/Genever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit)	Genièvre de grains, Graanjenever, Graangenever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE, NL	Jonge jenever, jonge genever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE, NL	Oude jenever, oude genever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever/Hasselt	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander-Oost-Vlaamse Graanjenever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
BE (Région wallonne)	Peket-Pékêt/Peket-Pékêt de Wallonie	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit)	Genièvre Flandres Artois	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
DE	Ostfriesischer Korngenever	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
DE	Steinhäger	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
UK	Plymouth Gin	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Gin de Mahón	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
LT	Vilniaus džinas/Vilnius Gin	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SK	Spišská borovička	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SK	Slovenská borovička Juniperus	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SK	Slovenská borovička	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SK	Inovecká borovička	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SK	Liptovská borovička	Katajanmarjoilla maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
DK	Dansk Akvavit/Dansk Aquavit	Akvavit/ Aquavit
SE	Svensk Aquavit/Svensk Akvavit/Swedish Aquavit	Akvavit/ Aquavit
ES	Anis español	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Hierbas de Mallorca	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Hierbas Ibicencas	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
PT	Évora anisada	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Cazalla	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Chinchón	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Ojén	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
ES	Rute	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
SI	Janeževc	Aniksella maustettu tislattu väkevä alkoholijuoma-
CY, EL	Ouzo/Oúço	Tislattu anis

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
EL	Ούζο Μυτιλήνης/Ouzo of Mitilene	Tislattu anis
EL	Ούζο Πλωμαρίου/Ouzo of Plomari	Tislattu anis
EL	Ούζο Καλαμάτας/Ouzo of Kalamata	Tislattu anis
EL	Ούζο Θράκης/Ouzo of Thrace	Tislattu anis
EL	Ούζο Μακεδονίας/Ouzo of Macedonia	Tislattu anis
SK	Demänovka bylinná horká	Katkero/bitter
DE	Rheinberger Kräuter	Katkero/bitter
LT	Trejos devyneries	Katkero/bitter
SI	Slovenska travarica	Katkero/bitter
DE	Berliner Kümmel	Likööri
DE	Hamburger Kümmel	Likööri
DE	Münchener Kümmel	Likööri
DE	Chiemseer Klosterlikör	Likööri
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Likööri
IE	Irish Cream	Likööri
ES	Palo de Mallorca	Likööri
PT	Ginjinha portuguesa	Likööri
PT	Licor de Singeverga	Likööri
IT	Mirto di Sardegna	Likööri
IT	Liquore di limone di Sorrento	Likööri
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Likööri
IT	Genepì del Piemonte	Likööri
IT	Genepì della Valle d'Aosta	Likööri
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Likööri
DE	Ettaler Klosterlikör	Likööri
FR	Ratafia de Champagne	Likööri
ES	Ratafia catalana	Likööri

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
PT	Anis português	Likööri
FI	Suomalainen Marjalikööri/Suomalainen Hedelmälikööri/Finsk Bärlikör/Finsk Fruktlikör/Finnish berry liqueur/Finnish fruit liqueur	Likööri
AT	Grossglockner Alpenbitter	Likööri
AT	Mariazeller Magenlikör	Likööri
AT	Mariazeller Jagasaftl	Likööri
AT	Puchheimer Bitter	Likööri
AT	Steinfelder Magenbitter	Likööri
AT	Wachauer Marillenlikör	Likööri
AT	Jägertee/Jagertee/Jagatee	Likööri
DE	Hüttentee	Likööri
LV	Allažu Ķimelis	Likööri
LT	Čepkelių	Likööri
SK	Demänovka bylinný likér	Likööri
PL	Polish Cherry	Likööri
CZ	Karlovarská Hořká	Likööri
SI	Pelinkovec	Likööri
DE	Blutwurz	Likööri
ES	Cantueso Alicante	Likööri
ES	Licor café de Galicia	Likööri
ES	Licor de hierbas de Galicia	Likööri
FR, IT	Génépi des Alpes/Genepi degli Alpi	Likööri
EL	Μαστίχα Χίου/Masticha of Chios	Likööri
EL	Κίτρο Νάξου/Kitro of Naxos	Likööri
EL	Κουμκουάτ Κέρκυρας/Koum Kouat of Corfu	Likööri
EL	Τεντούρα/Tentoura	Likööri
PT	Poncha da Madeira	Likööri

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
FR	Cassis de Bourgogne	Crème de Cassis
FR	Cassis de Dijon	Crème de Cassis
FR	Cassis de Saintonge	Crème de Cassis
FR	Cassis du Dauphiné	Crème de Cassis
LU	Cassis de Beaufort	Crème de Cassis
IT	Nocino di Modena	Nocino
SI	Orehovec	Nocino
FR	Pommeau de Bretagne	Muu väkevä alkoholijuoma
FR	Pommeau du Maine	Muu väkevä alkoholijuoma
FR	Pommeau de Normandie	Muu väkevä alkoholijuoma
SE	Svensk Punsch/Swedish Punch	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Pacharán navarro	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Pacharán	Muu väkevä alkoholijuoma
AT	Inländerrum	Muu väkevä alkoholijuoma
DE	Bärwurz	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Muu väkevä alkoholijuoma
DE	Königsberger Bärenfang	Muu väkevä alkoholijuoma
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Ronmiel	Muu väkevä alkoholijuoma
ES	Ronmiel de Canarias	Muu väkevä alkoholijuoma
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit), DE (Saksan osavaltiot (Bundesländer) Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre aux fruits/Vruchtenjenever/Jenever met vruchten/Fruchtgenever	Muu väkevä alkoholijuoma
SI	Domači rum	Muu väkevä alkoholijuoma

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuotelaji
IE	Irish Poteen/Irish Póitín	Muu väkevä alkoholijuoma
LT	Trauktinė	Muu väkevä alkoholijuoma
LT	Trauktinė Palanga	Muu väkevä alkoholijuoma
LT	Trauktinė Dainava	Muu väkevä alkoholijuoma

EU:ssa suojattavat Moldovan tasavallan tislattut alkoholijuomat

(...)

C OSA

Moldovan tasavallassa suojattavat EU:n maustetut viinit

Jäsenvaltio	Suojattava nimi
IT	Vermouth di Torino
FR	Vermouth de Chambéry
DE	Nürnberger Glühwein
DE	Thüringer Glühwein

EU:ssa suojattavat Moldovan tasavallan maustetut viinit

(...)

LIITE XXXI

VARHAISVAROITUSJÄRJESTELMÄ

1. Unioni ja Moldovan tasavalta perustavat 'varhaisvaroitusjärjestelmän', jonka tarkoituksena on määritellä käytännön toimenpiteitä, joiden avulla voidaan ehkäistä hätätilanteita tai niiden uhkia ja reagoida niihin nopeasti. Järjestelmän avulla voidaan arvioida jo varhaisessa vaiheessa potentiaaliset riskit ja ongelmat, joita voi liittyä maakaasun, öljyn tai sähkön toimituksiin ja kysyntään, sekä ehkäistä hätätilanteita tai niiden uhkia ja reagoida niihin nopeasti.
2. Tätä liitettä sovellettaessa hätätilanteella tarkoitetaan tilannetta, joka aiheuttaa Moldovan tasavallan ja unionin välisissä maakaasun, öljyn tai sähkön toimituksissa huomattavan häiriön tai johtaa niiden katkeamiseen.
3. Tätä liitettä sovellettaessa koordinaattoreina toimivat Moldovan tasavallan energia-asioista vastaava ministeri ja energia-asioista vastaava Euroopan komission jäsen.
4. Osapuolten olisi yhdessä toteutettava energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden toimituksiin ja kysyntään liittyvien potentiaalisten riskien ja ongelmien säännöllisiä arviointeja, ja niistä olisi raportoitava koordinaattoreille.
5. Jos jompikumpi osapuoli saa tiedon hätätilanteesta tai tilanteesta, joka sen mielestä voisi johtaa hätätilanteen syntymiseen, kyseisen osapuolen on ilmoitettava asiasta viipymättä toiselle osapuolelle.
6. Edellä 5 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa koordinaattorit ilmoittavat toisilleen mahdollisimman nopeasti tarpeesta käynnistää varhaisvaroitusjärjestelmän toiminta. Ilmoituksessa on mainittava muun muassa niiden henkilöiden nimet, jotka koordinaattorit ovat valtuuttaneet pitämään yllä jatkuvaa keskinäistä yhteyttä.
7. Edellä 6 kohdassa tarkoitettujen ilmoituksen jälkeen kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle oman arvionsa tilanteesta. Siinä on esitettävä muun muassa arvio siitä, missä ajassa hätätilanne tai sen uhka voitaisiin poistaa. Osapuolet reagoivat viipymättä toisen osapuolen esittämään arvioon ja täydentävät sitä saatavilla olevilla lisätiedoilla.
8. Jos jompikumpi osapuoli ei pysty asianmukaisella tavalla arvioimaan tilannetta tai hyväksymään toisen osapuolen tilannearviota tai arviota aikataulusta, jonka mukaisesti hätätilanne tai sen uhka voidaan poistaa, tämän osapuolen koordinaattori voi pyytää neuvottelujä, jotka on aloitettava viimeistään 3 päivän kuluttua tämän liitteen 6 kohdassa tarkoitettujen ilmoituksen toimittamisesta. Neuvottelut käydään asiantuntijaryhmässä, joka muodostuu koordinaattorien valtuuttamista edustajista. Neuvottelujen tarkoituksena on:
  - a) laatia yhteinen arvio tilanteesta ja tapahtumien mahdollisesta kehityskulusta;
  - b) laatia suosituksia, joiden avulla hätätilanne voidaan korjata tai sen uhka poistaa;
  - c) laatia suosituksia yhteiseksi toimintasuunnitelmaksi, jonka avulla hätätilanteen vaikutukset voidaan minimoida ja hätätilanne mahdollisuuksien mukaan korjata, esimerkiksi perustamalla erityinen seurantaryhmä.
9. Neuvottelujen, yhteisten arvioiden ja ehdotettujen suositusten on perustuttava avoimuuden, syrjintäkiellon ja oikeasuhteisuuden periaatteisiin.
10. Koordinaattorit pyrkivät toimivaltuuksiensa rajoissa korjaamaan hätätilanteen tai poistamaan sen uhkan ottaen huomioon neuvottelujen tuloksena laaditut suositukset.
11. Edellä 8 kohdassa mainittu asiantuntijaryhmä raportoi toiminnastaan koordinaattoreille viipymättä mahdollisen yhteisesti sovitun toimintasuunnitelman täytäntöönpanon jälkeen.
12. Hätätilanteen ilmetessä koordinaattorit voivat perustaa erityisen seurantaryhmän, jonka tehtävä on tarkastella vallitsevia olosuhteita ja tilanteen kehitystä ja laatia niistä puolueettoman selonteon. Erityisen seurantaryhmän muodostavat:
  - a) molempien osapuolten edustajat;
  - b) osapuolten energiayhtiöiden edustajat;

- c) kansainvälisten energiajärjestöjen edustajat, joita osapuolet ovat ehdottaneet ja jotka ne ovat yhdessä hyväksyneet;
- d) riippumattomat asiantuntijat, joita osapuolet ovat ehdottaneet ja jotka ne ovat yhdessä hyväksyneet.
13. Erityinen seurantaryhmä aloittaa työnsä viipymättä ja jatkaa työskentelyä tarvittaessa siihen asti, että hätätilanne on ratkennut. Koordinaattorit tekevät yhdessä päätöksen erityisen seurantaryhmän työn lopettamisesta.
14. Siitä alkaen, kun osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle 5 kohdassa kuvatuista olosuhteista, siihen asti, kun tämän liitteen mukaiset menettelyt on saatettu päätökseen ja hätätilanne on ratkaistu tai sen uhka on poistettu, osapuolet pyrkivät parhaansa mukaan minimoimaan toiselle osapuolelle aiheutuvat haitalliset seuraukset. Osapuolet tekevät yhteistyötä löytääkseen tilanteeseen välittömän ratkaisun avoimuuden hengessä. Osapuolet pidättyvät toteuttamasta toimenpiteitä, jotka eivät liity meneillään olevaan hätätilanteeseen ja jotka voisivat aiheuttaa Moldovan tasavallan ja unionin välisille maakaasun, öljyn tai sähkön toimituksille haitallisia seurauksia tai pahentaa niitä.
15. Kumpikin osapuoli vastaa itse tämän liitteen täytäntöönpanosta johtuvista kustannuksista.
16. Osapuolet pitävät luottamuksellisina kaikki niiden välillä vaihdetut tiedot, jotka on luokiteltu luottamuksellisiksi. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet suojatakseen luottamuksellisia tietoja asiaa koskevien Moldovan tasavallan tai unionin ja/tai sen jäsenvaltioiden lainsäädännön tai muiden normatiivisten asiakirjojen ja sovellettavien kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten mukaisesti.
17. Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta kutsua kolmansien osapuolten edustajia osallistumaan 8 ja 12 kohdassa tarkoitettuihin neuvotteluihin tai seurantatoimiin.
18. Osapuolet voivat sopia tämän liitteen määräysten muuttamisesta perustaakseen varhaisvaroitussjärjestelmän itsensä ja muiden osapuolten välille.
19. Varhaisvaroitussjärjestelmän loukkaamiseen ei voida soveltaa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) mukaisia riitojenratkaisumenettelyjä. Osapuoli ei myöskään voi tällaisten riitojenratkaisumenettelyjen yhteydessä käyttää tai esittää todisteena
- a) toisen osapuolen tässä liitteessä esitetyn menettelyn aikana esittämiä kantoja tai ehdotuksia; tai
- b) sitä seikkaa, että toinen osapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään varhaisvaroitussjärjestelmän kohteena olevaa hätätilannetta koskevan ratkaisun.
-

LIITE XXXII

SOVITTELUJÄRJESTELMÄ*1 artikla***Tavoite**

Tämän liitteen tavoitteena on helpottaa sovintoratkaisua soveltamalla kattavaa ja nopeaa menettelyä sovittelijan avustuksella.

1 jakso

Sovittelujärjestelmän mukainen menettely*2 artikla***Tietopyyntö**

1. Ennen sovittelumenettelyn aloittamista osapuoli voi pyytää milloin tahansa kirjallisesti tietoja toimenpiteestä, joka haittaa osapuolten välistä kauppaa tai investointeja. Osapuoli, jolta on pyydetty tietoja, toimittaa 20 päivän kuluessa kirjallisen vastauksen, johon se on liittänyt pyyntöön sisältyviä tietoja koskevia huomautuksiaan.
2. Jos vastaajana oleva osapuoli katsoo, ettei se voi toimittaa vastausta 20 päivän kuluessa, se ilmoittaa pyynnön esittävälle osapuolelle syyt viivästykseen sekä arvion lyhimmästä määräajasta, jonka kuluessa se pystyy toimittamaan vastauksensa.

*3 artikla***Menettelyn aloittaminen**

1. Osapuoli voi milloin tahansa pyytää, että osapuolet aloittavat sovittelumenettelyn. Pyyntö on esitettävä toiselle osapuolelle kirjallisena. Pynnön on oltava niin yksityiskohtainen, että siitä käyvät selvästi ilmi pyynnön esittävän osapuolen havaitsemat ongelmat, ja siinä on
  - a) yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide;
  - b) esitettävä selvitys niistä kielteisistä vaikutuksista, joita pyynnön esittävä osapuoli epäilee toimenpiteellä olevan nyt tai tulevaisuudessa osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin; ja
  - c) selostettava, miten nämä vaikutukset pyynnön esittävän osapuolen näkemyksen mukaan liittyvät kyseessä olevaan toimenpiteeseen.
2. Sovittelumenettely voidaan aloittaa vain sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella. Osapuoli, jolle 1 kohdan mukainen pyyntö on osoitettu, harkitsee pyyntöä myötämielisesti ja vastaa hyväksymällä tai hylkäämällä sen kirjallisesti 10 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

*4 artikla***Sovittelijan valinta**

1. Kun sovittelumenettely aloitetaan, osapuolet pyrkivät sopimaan sovittelijasta 15 päivän kuluessa tämän liitteen 3 artiklassa tarkoitetun sovittelupyynnön annettua vastauksen vastaanottamisesta.
2. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan sovittelijasta tämän artiklan 1 kohdassa määrättyssä määräajassa, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtajaa tai puheenjohtajia tai heidän valtuuttamia henkilöitä valitsemaan sovittelijan arvalla tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdan mukaisesti laaditusta luettelosta. Molempien osapuolten edustajat on hyvässä ajoin etukäteen kutsuttava paikalle, kun arvonta suoritetaan. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa läsnä olevan osapuolen/läsnä olevien osapuolten kanssa.

3. Tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtaja tai puheenjohtajat tai heidän valtuuttamansa henkilöt valitsevat sovittelijan viiden työpäivän kuluessa kumman tahansa osapuolen esittämästä 2 kohdassa tarkoitettua pyynnöstä.
4. Jos tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luetteloa ei ole laadittu, kun tämän liitteen 3 artiklan mukainen pyyntö tehdään, sovittelija valitaan arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita joko toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet.
5. Sovittelija ei saa olla kummankaan osapuolen kansalainen, elleivät osapuolet toisin sovi.
6. Sovittelija auttaa puolueettomasti ja avoimesti toimien osapuolia selvittämään kyseessä olevaa toimenpidettä ja sen mahdollisia vaikutuksia kauppaan sekä pääsemään sovintoratkaisuun asiassa. Tämän sopimuksen liitteessä XXXIV vahvistettuja välimiesten ja sovittelijoiden käytännesääntöjä sovelletaan sovittelijoihin soveltuvin osin. Tämän sopimuksen liitteessä XXIV vahvistetun työjärjestyksen 3–7 (Ilmoitukset) ja 41–45 kohtaa (Kääntäminen ja määräaikaisten laskeminen) sovelletaan myös tarvittavin muutoksin.

5 artikla

Sovittelumenettelyä koskevat säännöt

1. Sovittelumenettelyn vireille pannut osapuoli esittää kymmenen päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä sovittelijalle ja toiselle osapuolelle kirjallisesti yksityiskohtaisen kuvauksen ongelmasta ja erityisesti kyseessä olevan toimenpiteen toiminnasta ja vaikutuksista kauppaan. Toinen osapuoli voi esittää kyseistä ongelman kuvausta koskevat kirjalliset huomautuksensa 20 päivän kuluessa kuvauksen toimittamisesta. Osapuolet voivat sisällyttää kuvaukseensa tai huomautuksiinsa kaikki tarpeelliseksi katsomansa tiedot.
2. Sovittelija voi päättää asianmukaisimmasta tavasta selvittää kyseessä olevaa toimenpidettä ja sen mahdollisia vaikutuksia kauppaan. Sovittelija voi erityisesti järjestää osapuolten välisiä tapaamisia, kuulla osapuolia yhdessä tai erikseen, pyytää apua alan asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä ja kuulla niitä sekä antaa osapuolten pyytämää lisätukea. Sovittelijan on kuitenkin kuultava osapuolia ennen avun pyytämistä alan asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä ja ennen niiden kuulemista.
3. Sovittelija voi tarjota neuvoja ja ehdottaa ratkaisua osapuolten tarkasteltavaksi. Osapuolet voivat hyväksyä tai hylätä ehdotetun ratkaisun tai sopia muusta ratkaisusta. Sovittelija ei kuitenkaan saa antaa neuvoja tai huomautuksia siitä, onko kyseessä oleva toimenpide tämän sopimuksen mukainen.
4. Sovittelumenettely toteutetaan sen osapuolen alueella, jolle pyyntö osoitettiin, tai yhteisestä sopimuksesta missä tahansa muualla tai millä tahansa muulla tavalla.
5. Osapuolet pyrkivät pääsemään yhteisesti sovittuun ratkaisuun 60 päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä. Lopulliseen sopimukseen pääsemiseen asti osapuolet voivat harkita tilapäisiä ratkaisuja, erityisesti jos toimenpide koskee helposti pilaantuvia tuotteita.
6. Ratkaisu voidaan hyväksyä tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean päätöksellä. Kukin osapuoli voi päättää, että tällainen ratkaisu edellyttää sisäisten menettelyjen päätökseen saattamista. Yhteisesti sovitut ratkaisut julkistetaan. Julkistettava versio ei saa sisältää mitään osapuolen luottamukselliseksi luokittelemia tietoja.
7. Osapuolten pyynnöstä sovittelija antaa osapuolille kirjallisesti raporttiluonnoksen, jossa on lyhyt tiivistelmä menettelyn kohteena olevasta toimenpiteestä, noudatetusta menettelystä ja näiden menettelyiden seurauksena mahdollisesti saavutetusta yhteisesti hyväksytyistä ratkaisusta, myös mahdollisista tilapäisistä ratkaisuksista. Sovittelijan on annettava osapuolille 15 työpäivää aikaa esittää huomautuksensa raporttiluonnoksesta. Osapuolten määräajassa antamia huomautuksia tarkasteltuaan sovittelija antaa osapuolille 15 päivän kuluessa lopullisen kirjallisen raportin. Raporttiin ei saa sisältyä tämän sopimuksen tulkintoja.
8. Menettely päättyy
  - a) osapuolten yhteisesti sopimaan ratkaisuun sen hyväksymispäivänä;
  - b) osapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa menettelyn vaiheessa päivänä, jona tällaiseen sopimukseen päästään;

- c) sovittelijan osapuolia kuultuaan tekemällä kirjallisella ilmoituksella siitä, että sovittelupyrkimysten jatkaminen ei enää ole hyödyllistä, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä; tai
- d) osapuolen kirjallisella ilmoituksella, jonka tämä tekee tarkasteltuaan sovittelumenettelyssä yhteisesti hyväksytyjä sovintoratkaisuja ja sovittelijan mahdollisesti antamia neuvoja ja ehdotuksia, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä.

2 jakso

Täytäntöönpano

6 artikla

Yhteisesti hyväksytyin sovintoratkaisun täytäntöönpano

1. Jos osapuolet ovat päässeet sopimukseen ratkaisusta, kummankin osapuolen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sovintoratkaisun täytäntöön panemiseksi sovituissa määräajassa.
2. Täytäntöön panevan osapuolen on ilmoitettava toiselle osapuolelle kirjallisesti kaikista sovintoratkaisun täytäntöön panemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

3 jakso

Yleiset määräykset

7 artikla

Luottamuksellisuus ja suhde riitojen ratkaisuun

1. Rajoittamatta tämän liitteen 5 artiklan 6 kohdan soveltamista kaikki menettelyn vaiheet, mukaan luettuina kaikki neuvot ja ehdotetut ratkaisut, ovat luottamuksellisia, jolleivät osapuolet toisin sovi. Osapuoli voi kuitenkin julkistaa sen, että sovittelu on käynnissä.
2. Sovittelumenettelyllä ei rajoiteta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) tai minkään muun sopimuksen määräysten mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.
3. Ennen sovittelumenettelyn aloittamista ei edellytetä tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) mukaisia neuvotteluja. Osapuolen olisi kuitenkin yleensä käytettävä hyväkseen tämän sopimuksen yhteistyötä tai neuvotteluja koskevia muita määräyksiä ennen sovittelumenettelyn aloittamista.
4. Osapuoli ei voi muiden tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen mukaisten riitojenratkaisumenettelyjen yhteydessä käyttää tai esittää todisteena eikä paneeli saa ottaa huomioon
  - a) toisen osapuolen sovittelumenettelyn aikana esittämiä kantoja tai tämän liitteen 5 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla kerättyjä tietoja;
  - b) sitä seikkaa, että toinen osapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään sovittelun kohteena olevaa toimenpidettä koskevan ratkaisun; tai
  - c) sovittelijan antamia neuvoja tai tekemiä ehdotuksia.
5. Sovittelija ei saa toimia tämän sopimuksen tai WTO-sopimuksen alaisessa riitojenratkaisumenettelyssä paneelin jäsenenä samassa asiassa, jossa hän on ollut sovittelijana.

8 artikla

Määräajat

Sovittelumenettelyn osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä liitteessä tarkoitettua määräaikaa.

*9 artikla***Kustannukset**

1. Kukin osapuoli vastaa itse sovittelumenettelyyn osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan.
  2. Osapuolet jakavat yhdessä ja tasapuolisesti järjestelyistä aiheutuvat kustannukset, sovittelijan palkkio ja kulukorvaukset mukaan luettuina. Sovittelijan palkkio on työjärjestyksen 8 kohdan e alakohdan mukaisesti välimiespaneelin puheenjohtajalle maksettavan palkkion mukainen.
-

LIITE XXXIII

RIITOJENRATKAISUMENETTELYN TYÖJÄRJESTYS

Yleiset määräykset

1. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liittäistöimenpiteet) 14 luvussa (Riitojen ratkaisu) ja tässä työjärjestyksessä
  - a) 'neuvonantajalla' tarkoitetaan henkilöä, jonka riidan osapuoli on palkannut neuvomaan tai avustamaan itseään välimiespaneelimenettelyn yhteydessä;
  - b) 'välimiehellä' tarkoitetaan tämän sopimuksen 385 artiklan mukaisesti perustetun välimiespaneelin jäsentä;
  - c) 'välimiespaneelilla' tarkoitetaan tämän sopimuksen 385 artiklan mukaisesti asetettua paneelia;
  - d) 'avustajalla' tarkoitetaan henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä;
  - e) 'valituksen tehneellä osapuolella' tarkoitetaan osapuolta, joka pyytää välimiespaneelin perustamista tämän sopimuksen 384 artiklan mukaisesti;
  - f) 'päivällä' tarkoitetaan kalenteripäivää;
  - g) 'valituksen kohteena olevalla osapuolella' tarkoitetaan osapuolta, jonka väitetään rikkovan tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettuja määräyksiä;
  - h) 'osapuolen edustajalla' tarkoitetaan osapuolen ministeriön, viraston tai muun julkisen elimen nimeämää työntekijää tai henkilöä, joka edustaa osapuolta tähän sopimukseen liittyvässä riidassa;
2. Valituksen kohteena oleva osapuoli vastaa riitojenratkaisumenettelyn logistisesta hallinnosta, erityisesti istuntojen järjestämisestä, jollei toisin sovita. Osapuolet jakavat järjestelyistä aiheutuvat kustannukset, välimiesten palkkiot ja kulukorvaukset mukaan luettuina.

Ilmoitukset

3. Riidan ja sovittelupaneelin osapuolen on pyynnöstä toimitettava sähköpostitse kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat toiselle osapuolelle ja välimiesmenettelyyn liittyvät kirjalliset lausumat ja pyynnöt kullekin välimiehelle. Välimiespaneeli toimittaa asiakirjat osapuolille myös sähköpostitse. Jollei toisin todisteta, sähköpostiviesti katsotaan vastaanotetuksi sen lähettämispäivänä. Jos jokin tausta-asiakirja on kooltaan yli kymmenen megatavua, se on toimitettava toiselle osapuolelle ja tarvittaessa kullekin välimiehelle muussa sähköisessä muodossa kahden päivän kuluessa sähköpostin lähettämisestä.
4. Edellä olevan 3 kohdan mukaisesti lähetetyistä asiakirjoista on sähköpostin lähetyspäivänä toimitettava kopio toiselle osapuolelle ja tarvittaessa kullekin välimiehelle käyttämällä telekopiota, rekisteröityä postilähetystä, kuriiria tai toimistusta vastaanottotodistusta vastaan taikka jotkin muuta sellaista televiestintävälinettä, josta saa lähetystodistuksen.
5. Kaikki ilmoitukset on osoitettava Moldovan tasavallan talousministeriölle ja Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolle.
6. Hakemuksissa, ilmoituksissa, kirjallisissa lausumissa tai muissa välimiespaneelimenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan oikaista toimittamalla uusi asiakirja, johon muutokset on merkitty selvästi.
7. Jos asiakirjan toimittamiselle asetettu viimeinen määräpäivä osuu unionin tai Moldovan tasavallan viralliselle juhlapäivälle, asiakirja katsotaan määrääjässä toimitetuksi seuraavana arkipäivänä.

Välimiesmenettelyn aloittaminen

8. a) Jos välimies valitaan tämän sopimuksen 385 artiklan tai tämän työjärjestyksen 20 kohdan mukaisesti arvalla, arvonta toimitetaan paikassa ja aikana, jotka valituksen tehnyt osapuoli on valinnut ja jotka on viipymättä ilmoitettu valituksen kohteena olevalle osapuolelle. Valituksen kohteena oleva osapuoli voi halutessaan olla läsnä arvonnassa. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa läsnä olevan osapuolen/läsnä olevien osapuolten kanssa.

- b) Jos välimies valitaan tämän sopimuksen 385 artiklan tai tämän työjärjestyksen 20 kohdan mukaisesti arvalla ja tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdassa mukaisessa kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevässä assosiaatiokomiteassa on kaksi puheenjohtajaa, valinnan tekevät kumpikin puheenjohtaja tai heidän valtuuttamansa henkilöt tai ainoastaan yksi puheenjohtaja, jos toinen puheenjohtaja tai hänen valtuuttamansa henkilö ei suostu osallistumaan arvontatilaisuuteen.
- c) Osapuolet ilmoittavat valinnasta nimitetyille välimiehille.
- d) Välimiehen, joka on nimitetty tämän sopimuksen 385 artiklassa vahvistettua menettelyä noudattaen, on vahvistettava tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle pystyvänsä toimimaan välimiehenä viiden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä. Jos ehdokas perustellusta syystä kieltäytyy nimityksestä, valitaan uusi välimies käyttäen samaa menettelyä, jolla kieltäytynyt ehdokas oli valittu.
- e) Jolleivät riidan osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat välimiespaneelin kanssa seitsemän päivän kuluessa sen perustamisesta määrittääkseen osapuolten tai välimiespaneelin aiheellisiksi katsomat asiat, myös välimiehille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset, joiden on oltava WTO:n standardien mukaiset. Kunkin välimiehen avustajan palkkio on enintään 50 % kyseisen välimiehen palkkioista. Välimiehet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen myös puhelin- tai videoyhteyden kautta.
9. a) Jolleivät osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa välimiesten valintapäivästä, välimiespaneelin toimeksiantona on 'tarkastella välimiespaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa riidan osapuolten mainitsemien, asian kannalta merkityksellisten sopimuksen määräysten pohjalta ja päättää, onko tarkasteltavana oleva toimenpide tämän sopimuksen 381 artiklassa tarkoitettujen määräysten mukainen, sekä antaa tuomio tämän sopimuksen 387 ja 402 artiklan mukaisesti.'
- b) Osapuolten on ilmoitettava sovituista tehtävistä välimiespaneelille kolmen päivän kuluessa siitä, kun niistä on sovittu.

Ensimmäiset lausumat

10. Valituksen tehneen osapuolen on toimitettava ensimmäinen kirjallinen lausumansa 20 päivän kuluessa välimiespaneelin perustamispäivästä. Valituksen kohteena olevan osapuolen on toimitettava kirjallinen vastineensa 20 päivän kuluessa ensimmäisen kirjallisen lausuman vastaanottamisesta.

Välimiespaneelien työskentely

11. Välimiespaneelin puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa paneelin kokouksissa. Välimiespaneeli voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia ja menettelytapapäätöksiä.
12. Jollei tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvussa (Riitojen ratkaisu) toisin määrätä, välimiespaneeli voi hoitaa tehtäviään erilaisin välinein, kuten puhelimella, telekopiolla tai tietokoneyhteyttä käyttäen.
13. Ainoastaan välimiehet voivat osallistua välimiespaneelin päätöksentekoon, mutta välimiespaneeli voi sallia avustajensa läsnäolon päätöksenteossa.
14. Ratkaisujen laatiminen on yksinomaan välimiespaneelin vastuulla, eikä sitä saa siirtää muille.
15. Jos ilmenee menettelytapakysymys, joka ei kuulu tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) ja tämän sopimuksen liitteiden XXXII, XXXIII ja XXXIV soveltamisalaan, välimiespaneeli voi osapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva mainittujen määräysten kanssa.
16. Kun välimiespaneeli katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin sen menettelyyn sovellettavaa määräaika, lukuun ottamatta tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvussa (Riitojen ratkaisu) vahvistettuja määräaikoja, tai tehdä muita menettelyllisiä tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava riidan osapuolille kirjallisesti muutoksen tai mukautuksen syistä ja tarvittavasta määräajasta tai mukautuksesta.

Välimiehen korvaaminen toisella

17. Jos välimies ei kykene osallistumaan välimiesmenettelyyn, jättää tehtävänsä tai on korvattava toisella henkilöllä, koska hän ei täytä tämän sopimuksen liitteessä XXXIV vahvistetuissa käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia, on valittava uusi välimies tämän sopimuksen 385 artiklan ja tämän työjärjestyksen 8 kohdan mukaisesti.
18. Jos riidan osapuoli katsoo, ettei välimies täytä käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia ja että hänet olisi tästä syystä vaihdettava, kyseisen osapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle riidan osapuolelle 15 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jona se sai todisteita seikoista, joiden perusteella välimiehen voidaan katsoa rikkoneen käytännesääntöjä.
19. Jos riidan osapuoli katsoo, että muu kuin puheenjohtajana toimiva välimies ei täytä käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia, osapuolten on käytävä neuvotteluja ja ne voivat niin sopiessaan valita uuden välimiehen tämän sopimuksen 385 artiklan ja tämän työjärjestyksen 8 kohdan mukaisesti.

Jos riidan osapuolet eivät pääse sopimukseen tarpeesta korvata välimies, kumpi tahansa riidan osapuoli voi pyytää asian siirtämistä välimiespaneelin puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen.

Jos puheenjohtaja toteaa tällaisen pyynnön nojalla, että joku välimies ei täytä käytännesääntöjen vaatimuksia, on valittava uusi välimies tämän sopimuksen 385 artiklan ja tämän työjärjestyksen 8 kohdan mukaisesti.

20. Jos osapuoli katsoo, että välimiespaneelin puheenjohtaja ei täytä käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia, osapuolten on käytävä neuvotteluja ja ne voivat niin sopiessaan valita uuden puheenjohtajan tämän sopimuksen 385 artiklan ja tämän työjärjestyksen 8 kohdan mukaisesti.

Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen tarpeesta vaihtaa puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että asian käsittely annetaan jollekin niistä jäljellä olevista henkilöistä, jotka ovat tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa puheenjohtajia koskevassa aluettelossa. Tällaisen henkilön valitsee arvalla tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaisen kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevän assosiaatiokomitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö viiden päivän kuluessa pyynnöstä. Näin valitun henkilön tekemä päätös siitä, onko puheenjohtaja tarpeen vaihtaa, on lopullinen.

Jos näin valittu henkilö päättää, että alkuperäinen puheenjohtaja ei täytä käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia, hänen on valittava uusi puheenjohtaja arvalla tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa puheenjohtajia koskevassa aluettelossa jäljellä olevien henkilöiden keskuudesta. Uusi puheenjohtaja on valittava viiden päivän kuluessa tässä kohdassa tarkoitetun päätöksen päivämäärästä.

21. Välimiespaneelimenettely on keskeytettävä tämän työjärjestyksen 18, 19 ja 20 kohdan mukaisten menettelyjen edellyttämäksi ajaksi.

Istunnot

22. Välimiespaneelin puheenjohtaja vahvistaa istunnon päivämäärän ja kellonajan riidan osapuolia ja välimiespaneelin muita jäseniä kuullen ja vahvistaa tämän kirjallisesti riidan osapuolille. Jollei istunto ole yleisöltä suljettu, menettelyn logistisesta hallinnosta vastaavan osapuolen on asetettava kyseiset tiedot julkisesti saataville. Välimiespaneeli voi päättää olla järjestämättä istuntoa, paitsi jos jokin osapuoli ei tähän suostu.
23. Jolleivät osapuolet toisin sovi, istunnot pidetään Brysselissä, kun valituksen tehnyt osapuoli on Moldovan tasavalta, ja Chisinaussa, kun valituksen tehnyt osapuoli on unioni.
24. Välimiespaneeli voi järjestää ylimääräisiä istuntoja, jos osapuolet niin sopivat.
25. Kaikkien välimiesten on oltava läsnä istuntojen koko keston ajan.

26. Seuraavat henkilöt voivat osallistua istuntoon riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:
- riidan osapuolten edustajat;
  - riidan osapuolten neuvonantaja;
  - hallintohenkilöstö, tulkit, kääntäjät ja istuntopöytäkirjojen laatijat; ja
  - välimiesten avustajat.
- Ainoastaan riidan osapuolten edustajat ja neuvonantajat voivat esittää lausumia välimiespaneelille.
27. Riidan kummankin osapuolen on viimeistään viisi päivää ennen istuntoa toimitettava välimiespaneelille luettelo henkilöistä, jotka esittävät istunnossa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen osapuolen puolesta, ja muista edustajista tai neuvonantajista, jotka osallistuvat istuntoon.
28. Välimiespaneeli järjestää istunnon seuraavassa esitetyllä tavalla ja varmistaa, että sekä valituksen tehneelle että valituksen kohteena olevalle osapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa:
- Väite*
- valituksen tehneen osapuolen väite;
  - valituksen kohteena olevan osapuolen vastaväite;
- Vastaväite*
- valituksen tehneen osapuolen väite;
  - valituksen kohteena olevan osapuolen vastaväite.
29. Välimiespaneeli voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa riidan osapuolista istunnon missä vaiheessa tahansa.
30. Välimiespaneeli laadituttaa kustakin istunnosta tarkkan kirjallisen selostuksen, joka toimitetaan mahdollisimman nopeasti riidan osapuolille. Riidan osapuolet voivat esittää huomautuksensa kirjallisesta selostuksesta, ja välimiespaneeli voi tarkastella tällaisia huomautuksia.
31. Riidan kumpikin osapuoli voi toimittaa 10 päivän kuluessa istuntopäivästä täydentävän kirjallisen lausuman istunnon aikana esille tulleista asioista.

Kirjalliset kysymykset

32. Välimiespaneeli voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana kirjallisia kysymyksiä jommallekummalle riidan osapuolista tai niille molemmille. Riidan kummankin osapuolen on saatava jäljennös kaikista välimiespaneelin esittämistä kysymyksistä.
33. Riidan osapuolen on myös toimitettava riidan toiselle osapuolelle jäljennös välimiespaneelin kysymyksiin antamista kirjallisista vastauksista. Kummallekin riidan osapuolelle on annettava tilaisuus toimittaa kirjallisia huomautuksia toisen osapuolen vastauksesta viiden päivän kuluessa tällaisen vastauksen vastaanottamisesta.

Luottamuksellisuus

34. Riidan kummankin osapuolen ja niiden neuvonantajien on pidettävä luottamuksellisina riidan toisen osapuolen välimiespaneelille toimittamia ja luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja. Jos riidan osapuoli toimittaa välimiespaneelille luottamuksellisen version kirjallisista lausumistaan, sen on toisen osapuolen pyynnöstä myös toimitettava julkinen tiivistelmä niistä lausumiensa sisältämistä tiedoista, jotka voidaan julkistaa, viimeistään 15 päivän kuluessa joko pyynnön tai lausuman päivästä, sen mukaan kumpi niistä on myöhempi, sekä selvitys siitä, miksi tiedot, joita ei julkisteta, ovat luottamuksellisia. Mikään tässä työjärjestyksessä ei estä riidan osapuolta julkistamasta yleisölle omaa kantaansa koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen osapuolen toimittamiin tietoihin viitattaessaan paljasta toisen osapuolen luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja. Välimiespaneeli kokoontuu suljetuin ovin silloin, kun osapuolen lausuma ja väitteet sisältävät luottamuksellisia tietoja. Osapuolten ja niiden neuvonantajien on huolehdittava siitä, että välimiespaneelin istunnot säilyvät luottamuksellisina, kun ne järjestetään suljetuin ovin.

Yksipuoliset yhteydet

35. Välimiespaneeli ei saa tavata osapuolta tai ottaa yhteyttä osapuoleen, jos toinen osapuoli ei ole paikalla.
36. Kukaan välimies ei saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista riidan kummankaan osapuolen tai molempien osapuolten kanssa muiden välimiesten poissa ollessa.

Amicus curiae -lausumat

37. Jolleivät osapuolet toisin sovi kolmen päivän kuluessa välimiespaneelin perustamisesta, välimiespaneeli voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia sellaisilta riidan osapuolten alueelle sijoittautuneilta luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, jotka ovat riidan osapuolten hallituksista riippumattomia, edellyttäen, että ne on laadittu kymmenen päivän kuluessa välimiespaneelin perustamisesta, että ne ovat lyhyitä ja enintään 15 sivua rivivälillä kaksi kirjoitettuna ja että niillä on välitöntä merkitystä välimiespaneelin tarkasteltavana olevan asian tosiseikkojen ja oikeudellisten kysymysten kannalta.
38. Lausumaan on sisällyttävä sen esittävän luonnollisen tai oikeushenkilön kuvaus, kansalaisuus tai sijoittautumispaikka mukaan luettuna, sekä kuvaus tämän toiminnan luonteesta, sen oikeudellisesta asemasta, yleisistä tavoitteista ja rahoituslähteestä, ja siinä on mainittava, mikä on kyseisen henkilön intressi välimiesmenettelyssä. Lausuma on laadittava riidan osapuolten valitsemilla kielillä tämän työjärjestyksen 41 ja 42 kohdan mukaisesti.
39. Välimiespaneeli luettelee tuomiossaan kaikki vastaanottamansa lausumat, jotka ovat tämän työjärjestyksen 37 ja 38 kohdan mukaisia. Välimiespaneeli ei ole velvollinen käsittelemään ratkaisussaan kyseisissä lausumissa esitettyjä väitteitä. Välimiespaneelin on ilmoitettava riidan osapuolille kaikista tällaista lausumista, jotta ne voivat esittää huomautuksiaan. Riidan osapuolten on toimitettava huomautuksensa kymmenen päivän kuluessa, ja välimiespaneelin on otettava huomioon kaikki tällaiset huomautukset.

Kiireelliset tapaukset

40. Osapuolia kuultuaan välimiespaneeli mukauttaa tarvittaessa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 11 luvussa (Energian kauppapoliittiset näkökohdat) tarkoitetuissa kiireellisissä tapauksissa tässä työjärjestyksessä tarkoitetut määräajat ja ilmoittaa osapuolille tällaisista mukautuksista.

Kääntäminen ja tulkkaus

41. Riidan osapuolet pyrkivät sopimaan yhteisestä työkielestä välimiespaneelinmenettelyä varten tämän sopimuksen 382 artiklassa tarkoitettujen neuvottelujen aikana ja viimeistään tämän työjärjestyksen 8 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa kokouksessa.
42. Jos riidan osapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, kumpikin osapuoli esittää kirjalliset lausumansa valitsemallaan kielellä. Tässä tapauksessa osapuoli toimittaa samaan aikaan käännöksen toisen osapuolen valitsemalla kielellä, jollei sen lausumaa ole kirjoitettu jollakin WTO:n työkielistä. Valituksen kohteena olevan osapuolen on järjestettävä suullisten lausumien tulkkaus riidan osapuolten valitsemille kielille.
43. Välimiespaneelin tuomiot annetaan tiedoksi niillä yhdellä tai useammalla kielellä, jotka riidan osapuolet ovat valinneet.
44. Riidan osapuolet voivat esittää huomautuksia tämän työjärjestyksen mukaisesti laadittujen asiakirjojen käännösten tarkkuudesta.
45. Kukin osapuoli vastaa kirjallisten lausumiensa käännöskustannuksista. Välitustuomioiden kääntämisestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan riidan osapuolten kesken.

Muut menettelyt

46. Tätä työjärjestystä sovelletaan myös tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) 382 artiklan, 391 artiklan 2 kohdan, 392 artiklan 2 kohdan, 393 artiklan 2 kohdan 395 artiklan 2 kohdan mukaisesti menettelyihin. Välimiespaneelin on kuitenkin mukautettava tässä työjärjestyksessä mainitut määräajat välimiespaneelin tuomion antamisen erityisiin määräaikoihin kyseisissä muissa menettelyissä.

LIITE XXXIV

VÄLIMIESTEN JA SOVITTELIJOIDEN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

Määritelmät

1. Näissä käytäntesäännöissä

- a) 'välimiehellä' tarkoitetaan tämän sopimuksen 385 artiklan mukaisesti perustetun välimiespaneelin jäsentä;
- b) 'avustajalla' tarkoitetaan henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä;
- c) 'ehdokkaalla' tarkoitetaan henkilöä, jonka nimi on tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa välimiesten luettelossa ja jonka valitsemista välimieheksi harkitaan tämän sopimuksen 385 artiklan mukaisesti;
- d) 'sovittelijalla' tarkoitetaan henkilöä, joka panee toimeen sovittelumenettelyn tämän sopimuksen liitteen XXXII (Sovittelujärjestelmä) mukaisesti;
- e) 'menettelyllä', jollei toisin määrätä, tarkoitetaan tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) mukaista välimiespaneelimenettelyä;
- f) 'henkilöstöllä', tarkoitetaan välimiehen osalta muita välimiehen ohjauksessa ja valvonnassa olevia henkilöitä kuin avustajia.

Menettelyä koskevat velvollisuudet

2. Koko menettelyn ajan jokaisen ehdokkaan ja välimiehen on vältettävä käyttäytymistä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä, oltava riippumaton ja puolueeton, vältettävä välittömiä ja välillisiä eturistiriitoja sekä varmistettava käyttäytymisellään riitojenratkaisumenettelyn luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttäminen. Entisten välimiesten on noudatettava näiden käytäntesääntöjen 15, 16, 17 ja 18 kohdassa vahvistettuja velvoitteita.

Ilmoittamisvelvollisuudet

3. Ennen kuin ehdokkaan valinta välimieheksi voidaan vahvistaa tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) mukaisesti, ehdokkaan on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa taikka jotka voisivat perustellusti luoda vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai menettelyn puolueellisuudesta. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet ja seikat.
4. Ehdokas tai välimies saa ilmoittaa näiden käytäntesääntöjen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevia seikkoja ainoastaan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdan mukaiselle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle, jotta osapuolet voivat tarkastella niitä.
5. Välimiehen on valintansa jälkeen edelleen kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään näiden käytäntesääntöjen 3 kohdassa tarkoitetut intressit, suhteet ja seikat sekä ilmoitettava niistä. Ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus, joka edellyttää välimieheltä kaikkien menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevien intressien, suhteiden ja seikkojen ilmoittamista. Välimiehen on ilmoitettava tällaiset intressit, suhteet ja seikat kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle kirjallisesti, jotta osapuolet voivat tarkastella niitä.

Välimiesten tehtävät

6. Tämän sopimuksen 404 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun välimiesten luetteloon kuuluva välimies voi kieltäytyä välimieheksi nimittämisestä ainoastaan perustelluista syistä, joita ovat esimerkiksi sairaus, osallistuminen muuhun oikeus- tai paneelimenettelyyn tai eturistiriita. Kun välimiehen valinta on vahvistettu, hänen on oltava käytettävissä ja suoritettava tehtävänsä täsmällisesti ja joutuisasti koko menettelyn ajan oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.
7. Välimiehen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille menettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä tuomiota varten, eikä hän saa siirtää tehtävänsä kenellekään muulle.

8. Välimiehen on varmistettava kaikin soveltuvin keinoin, että hänen avustajansa ja henkilöstönsä ovat tietoisia näiden käytännesääntöjen 2, 3, 4, 5, 16, 17 ja 18 kohdan säännöistä ja noudattavat niitä.
9. Välimiehellä ei saa olla menettelyä koskevia yksipuolisia yhteyksiä.

Välimiesten riippumattomuus ja puolueettomuus

10. Välimiehen on oltava riippumaton ja puolueeton ja vältettävä antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta; hänen toimintaansa eivät saa vaikuttaa oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, julkiset vaatimukset, lojaalius osapuolelle tai arvostelun pelko.
11. Välimies ei saa suoraan eikä välillisesti sitoutua mihinkään velvoitteeseen tai hyväksyä mitään etua, joka voisi jollain tavalla estää tai näyttää estävän hänen tehtäviensä asianmukaisen suorittamisen.
12. Välimies ei saa käyttää asemaansa välimiespaneelissa omien henkilökohtaisten etujensa ajamiseen. Välimiehen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa vaikutelman siitä, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.
13. Välimies ei saa antaa talous-, liike-, ammatti- tai henkilökohtaisten tai sosiaalisten suhteiden taikka niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.
14. Välimiehen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

Entisten välimiesten velvollisuudet

15. Kaikkien entisten välimiesten on vältettävä toimia, jotka voivat luoda vaikutelman, että he olivat tehtäviään suorittaessaan puolueellisia tai hyötyivät välimiespaneelin päätöksestä tai ratkaisusta.

Luottamuksellisuus

16. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista tai käyttää menettelyä koskevia tai menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja muihin tarkoituksiin kuin kyseistä menettelyä varten, eikä hän saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää edellä mainittuja tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi.
17. Välimies ei saa ilmaista välimiespaneelin ratkaisun sisältöä tai osia siitä ennen ratkaisun julkaisemista tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaisu) mukaisesti.
18. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista välimiespaneelin päätösneuvottelujen sisältöä eikä kenenkään välimiehen mielipidettä.

Kulut

19. Kunkin välimiehen on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys menettelyyn käytetystä ajasta ja kuluistaan sekä avustajansa ja henkilöstönsä ajasta ja kuluista.

Sovittelijat

20. Näissä käytännesäännöissä olevia välimiehiin tai entisiin välimiehiin sovellettavia määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijoihin.
-

LIITE XXXV

VI OSASTON 2 LUKUUN (PETOSTEN VASTAISET JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)

Moldovan tasavalta sitoutuu säädetyin aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin EU:n säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehty yleissopimus Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta

Yleissopimuksen seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artikla — Yleiset määräykset, määritelmät;
- 2 artiklan 1 kohta — Moldovan tasavalta toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitetut teot sekä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin liittyvä avunanto rikokseen, siihen yllyttäminen tai rikoksen yritys säädetään tehokkain, suhteellisin ja vakuuttavin seuraamuksin rikoksina rangaistaviksi;
- 3 artikla — Yritysjohdajien rikosoikeudellinen vastuu

Aikataulu: Nämä yleissopimuksen määräykset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä pöytäkirja

Pöytäkirjan seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 1 artiklan 2 kohta — Asiaankuuluvat määritelmät;
- 2 artikla — Lahjuksen ottaminen;
- 3 artikla — Lahjuksen antaminen;
- 5 artiklan 1 kohta — Moldovan tasavalta toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 ja 3 artiklassa tarkoitetut teot sekä näihin tekoihin liittyvä avunanto ja yllytys säädetään tehokkain, suhteellisin ja vakuuttavin seuraamuksin rikoksina rangaistaviksi;
- 7 artikla siltä osin kuin siinä viitataan yleissopimuksen 3 artiklaan.

Aikataulu: Nämä pöytäkirjan määräykset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä toinen pöytäkirja

Pöytäkirjan seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artikla — Määritelmät;
- 2 artikla — Rahanpesu;
- 3 artikla — Oikeushenkilöiden vastuu;
- 4 artikla — Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset;
- 12 artikla siltä osin kuin siinä viitataan yleissopimuksen 3 artiklaan.

Aikataulu: Nämä pöytäkirjan määräykset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

PÖYTÄKIRJA I**MOLDOVAN TASAVALLAN OSALLISTUMISTA UNIONIN OHJELMIIN SÄÄTELEVISTÄ YLEISISTÄ PERIAATTEISTA KOSKEVASTA EUROOPAN UNIONIN JA MOLDOVAN TASAVALLAN PUITESOPIMUKSESTA***1 artikla*

Moldovan tasavalta saa osallistua kaikkiin niihin nykyisiin ja tuleviin unionin ohjelmiin, joihin Moldovan tasavalta voi näiden ohjelmien hyväksymistä koskevien päätösten mukaisesti osallistua.

2 artikla

Moldovan tasavallan on suoritettava EU:n yleiseen talousarvioon rahoitusosuus, joka määräytyy niiden ohjelmien perusteella, joihin se osallistuu.

3 artikla

Moldovan tasavallan edustajat saavat osallistua tarkkailijoina Moldovan tasavaltaa koskevien asioiden käsittelyyn hallintokomiteoissa, jotka vastaavat niiden ohjelmien seurannasta, joiden rahoitukseen Moldovan tasavalta osallistuu.

4 artikla

Moldovan tasavallan osallistujien esittämiin hankkeisiin ja aloitteisiin sovelletaan mahdollisuuksien mukaan samoja edellytyksiä, sääntöjä ja menettelyjä kuin asianomaisissa ohjelmissa sovelletaan jäsenvaltioihin.

5 artikla

Moldovan tasavallan osallistumista kuhunkin ohjelmaan koskevista erityisohjeista, erityisesti suoritettavasta rahoitusosuudesta sekä raportointi- ja arviointimenettelyistä, määrätään Euroopan komission ja Moldovan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten välisessä yhteisymmärryspöytäkirjassa asianomaisissa ohjelmissa vahvistettujen perusteiden mukaisesti.

Jos Moldovan tasavalta hakee johonkin tiettyyn unionin ohjelmaan osallistumista varten unionin ulkoista apua eurooppalaista naapuruuden ja kumppanuuden välinettä koskevista yleisistä määräyksistä 24 päivänä lokakuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1638/2006 3 artiklan nojalla tai muun sellaisen tulevaisuudessa mahdollisesti annettavan unionin säädöksen nojalla, jossa säädetään unionin ulkoisen avun antamisesta Moldovan tasavallalle, ehdot unionin avun käytölle Moldovan tasavallassa määritellään rahoitussopimuksessa noudattaen erityisesti asetuksen (EY) N:o 1638/2006 20 artiklaa.

6 artikla

Kussakin tämän pöytäkirjan 5 artiklan nojalla tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa määrätään Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 mukaisesti, että Euroopan komissio, Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja Euroopan petostentorijuntavirasto suorittavat varainhoidon valvonnan, tilintarkastukset tai muut tarkastukset, myös hallinnolliset tutkimukset, tai ne suoritetaan kyseisten elinten alaisuudessa.

Varainhoidon valvonnasta ja tilintarkastuksista, hallinnollisista toimenpiteistä, seuraamuksista ja perinnästä laaditaan yksityiskohtaiset määräykset, joiden nojalla Euroopan komissiolle, Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle ja Euroopan petostentorijuntavirastolle myönnetään valtuudet, jotka vastaavat näillä toimielimillä unioniin sijoittautuneiden edunsaajien tai toimeksisaajien osalta olevia valtuuksia.

7 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan niin kauan kuin tämä sopimus on voimassa.

Kumpi tahansa osapuoli voi irtisanoa tämän pöytäkirjan ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle osapuolelle. Pöytäkirjan voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluttua tällaisesta ilmoituksesta.

Pöytäkirjan voimassaolon päättymisen kumman tahansa osapuolen irtisanomisen johdosta ei vaikuta 5 ja 6 artiklan määräysten mukaisiin tarkastuksiin ja valvontaan.

8 artikla

Osapuolet voivat tarkastella pöytäkirjan täytäntöönpanoa Moldovan tasavallan tosiasiallisen unionin ohjelmiin osallistumisen perusteella viimeistään kolmen vuoden kuluttua pöytäkirjan voimaantulopäivästä ja sen jälkeen joka kolmas vuosi.

ALKUPERÄTUOTTEIDEN KÄSITTEEN MÄÄRITELMÄÄ JA HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMIÄ

KOSKEVA PÖYTÄKIRJA II

SISÄLLYSLUETTELO

I OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla Määritelmät

II OSASTO

ALKUPERÄTUOTTEIDEN KÄSITTEEN MÄÄRITELMÄ

- 2 artikla Yleiset vaatimukset
3 artikla Alkuperäkumulaatio
4 artikla Kokonaan tuotetut tuotteet
5 artikla Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet
6 artikla Riittämätön valmistus tai käsittely
7 artikla Kelpuuttamisen yksikkö
8 artikla Tarvikkeet, varaosat ja työkalut
9 artikla Sarjat
10 artikla Neutraalit tekijät

III OSASTO

ALUEESEEN LIITTYVÄT VAATIMUKSET

- 11 artikla Alueperiaate
12 artikla Suora kuljetus
13 artikla Näyttelyt

IV OSASTO

TULLINPALAUTUS TAI TULLEISTA VAPAUTTAMINEN

- 14 artikla Tullinpalautuksen tai tulleista vapauttamisen kieltäminen

V OSASTO

ALKUPERÄSELVITYS

- 15 artikla Yleiset vaatimukset
16 artikla EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely
17 artikla Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset
18 artikla EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen
19 artikla EUR.1-tavaratodistuksen antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella
20 artikla Kirjanpidollinen erottelu
21 artikla Alkuperäilmoituksen laatimisedellytykset
22 artikla Valtuutettu viejä

- 23 artikla Alkuperäselvityksen voimassaolo
24 artikla Alkuperäselvityksen antaminen
25 artikla Tuonti osalähetyksinä
26 artikla Poikkeukset alkuperäselvityksen antamiseen
27 artikla Täydentävät asiakirjat
28 artikla Alkuperäselvitysten ja todistusasiakirjojen säilyttäminen
29 artikla Poikkeavuudet ja muotovirheet
30 artikla Euroina ilmaistut määrät

VI OSASTO

HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMÄT

- 31 artikla Hallinnollinen yhteistyö
32 artikla Alkuperäselvitysten tarkastaminen
33 artikla Riitojen ratkaiseminen
34 artikla Seuraamukset
35 artikla Vapaa-alueet

VII OSASTO

CEUTA JA MELILLA

- 36 artikla Tämän pöytäkirjan soveltaminen
37 artikla Erityisedellytykset

VIII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

- 38 artikla Tämän pöytäkirjan muuttaminen
39 artikla Matkalla tai varastossa olevia tavaroita koskevat siirtymämääräykset

Liiteluettelo

- Liite I: Alkuhuomautukset liitteessä II olevaan luetteloon
Liite II: Luettelo ei-alkuperäaineisiin sovellettavista valmistus- tai käsittelytoimista, jotka on tehtävä, jotta valmistettu tuote voi saada alkuperäaseman
Liite III: EUR.1-tavaratodistuksen ja EUR.1-tavaratodistushakemuksen mallit
Liite IV: Alkuperäilmoituksen teksti

Yhteiset julistukset

Yhteinen julistus Andorran ruhtinaskunnasta

Yhteinen julistus San Marinon tasavallasta

Yhteinen julistus alkuperätuotteiden käsitteen määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevassa pöytäkirjassa II olevien alkuperäsääntöjen tarkistuksesta

I OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

- a) 'valmistuksella' kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista tai erityistoimia;
- b) 'aineksella' kaikkia aineosia, raaka-aineita, komponentteja, osia jne., joita käytetään tuotteen valmistuksessa;
- c) 'tuotteella' valmistettavaa tuotetta, vaikka se olisi tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin toisessa valmistustoiminnossa;
- d) 'tavaroilla' sekä aineksia että tuotteita;
- e) 'tullausarvolla' tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VII artiklan soveltamisesta vuonna 1994 tehdyn sopimuksen mukaisesti määritettyä arvoa;
- f) 'vapaasti tehtaalla -hinnalla' sille osapuolella olevalle valmistajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus tai käsittely on tehty, tuotteesta maksettua vapaasti tehtaalla -hintaa, johon sisältyy kaikkien valmistuksessa käytettyjen aineiden arvo ja josta on vähennetty sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä;
- g) 'ainesten arvolla' valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa tuontihetkellä tai, jos sitä ei tiedetä tai voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista viejäosapuolella maksettua hintaa;
- h) 'alkuperäainesten arvolla' tällaisten aineiden arvoa määriteltynä soveltuvin osin sovelletun g alakohdan mukaisesti;
- i) 'arvonlisäyksellä' vapaasti tehtaalla -hintaa, josta on vähennetty kaikkien sellaisten käytettyjen aineiden tullausarvo, jotka ovat sellaisten muiden osapuolten, joihin voidaan soveltaa kumulaatiota, alkuperä tuotteita, tai jos tullausarvoa ei tiedetä tai voida todeta, ensimmäinen todettavissa oleva aineksista viejäosapuolella maksettu hinta;
- j) 'ryhmillä' ja 'nimikkeillä' harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän, jäljempänä tässä pöytäkirjassa 'harmonoitu järjestelmä' tai 'HS', muodostavan nimikkeistön ryhmiä ja nimikkeitä (nelinumeroiset koodit);
- k) ilmaisulla 'luokitella' tuotteen tai aineksen luokittelua tiettyyn nimikkeeseen;
- l) 'lähetyksellä' tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai kuljetetaan yhdellä kuljetusasiakirjalla taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle;
- m) 'alueilla' myös aluevesiä;
- n) 'osapuolella' yhtä tai useampaa Euroopan unionin jäsenvaltiota tai kaikkia Euroopan unionin jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia tai Moldovan tasavaltaa;
- o) 'osapuolen tulliviranomaisilla' Euroopan unionin osalta kaikkia Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisia.

II OSASTO

ALKUPERÄTUOTTEIDEN KÄSITTEEN MÄÄRITELMÄ

2 artikla

Yleiset vaatimukset

Tätä sopimusta sovellettaessa seuraavia tuotteita pidetään osapuolen alkuperätuotteina:

- a) 4 artiklan mukaiset osapuolella kokonaan tuotetut tuotteet;
- b) osapuolella tuotetut tuotteet, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin siellä kokonaan tuotettuja aineksia, jos näille aineksille on tehty kyseisessä osapuolella 5 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely.

3 artikla

Alkuperäkumulaatio

Sen estämättä, mitä 2 artiklassa määrätään, tuotteita pidetään osapuolen alkuperätuotteina, jos ne on tuotettu siellä käytäen toisen osapuolen alkuperäaineita, edellyttäen että niitä on valmistettu tai käsitelty 6 artiklassa tarkoitettuja toimintoja enemmän, mutta näiden toisen osapuolen aineiden ei tarvitse olla riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä.

4 artikla

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavia on pidettävä osapuolella kokonaan tuotettuina:
  - a) sen maaperästä tai sen merenpohjasta louhitut kivennäistuotteet;
  - b) siellä korjatut kasvituotteet;
  - c) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;
  - d) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;
  - e) siellä metsästämyllä tai kalastamalla saadut tuotteet;
  - f) viejäosapuolen alusten sen aluevesien ulkopuolelta pyytämät merikalastustuotteet ja muut sen merestä saamat tuotteet;
  - g) sen tehdasaluksilla ainoastaan f alakohdassa tarkoitettuja tuotteita valmistetut tuotteet;
  - h) siellä kerätyt yksinomaan raaka-aineiden talteenottoon soveltuvat käytetyt tavarat, myös yksinomaan uudelleen pinnoitettaviksi tai jätekäyttöön soveltuvat käytetyt ulkorengkaat;
  - i) siellä tehdyistä valmistustoiminnosta syntyneet jätteet ja romu;
  - j) sen aluevesien ulkopuolisesta merenpohjasta tai merenpohjan alaisista kerrostumista saadut tuotteet, jos sillä on yksinoikeus hyödyntää tätä merenpohjaa tai sen alaisia kerrostumia;
  - k) siellä yksinomaan a–j alakohdassa eritellyistä tuotteista valmistetut tavarat.
2. Edellä 1 kohdan f ja g alakohdassa käytettyjä ilmaisia 'viejäosapuolen alusten' ja 'sen tehdasaluksilla' sovelletaan ainoastaan aluksiin ja tehdasaluksiin:
  - a) jotka on merkitty tai ilmoitettu Euroopan unionin jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan alusrekisteriin;
  - b) jotka purjehtivat Euroopan unionin jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lipun alla;
  - c) jotka vähintään puoliksi ovat Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisten tai sellaisen yhtiön omistuksessa, jonka kotipaikka sijaitsee jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa ja jonka johtaja tai johtajat, hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja ja näiden elinten jäsenten enemmistö ovat Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisia ja jonka pääomasta lisäksi henkilöyhtiöiden ja yhtiöiden, joiden osakkaiden vastuu on rajoitettu, osalta vähintään puolet kuuluu näille valtioille tai niiden julkisille laitoksille taikka kansalaisille;
  - d) joiden päällystö koostuu Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisista; ja
  - e) joiden miehistöstä vähintään 75 prosenttia on Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisia.

*5 artikla***Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet**

1. Edellä 2 artiklaa sovellettaessa pidetään tuotteita, jotka eivät ole kokonaan tuotettuja, riittävästi valmistettuina tai käsiteltyinä, jos tämän pöytäkirjan liitteessä II olevassa luettelossa määrätyt edellytykset täyttyvät.

Näissä edellytyksissä ilmoitetaan valmistus tai käsittely, joka on tehtävä valmistuksessa käytetyille ei-alkuperäaineiksille, ja niitä sovelletaan ainoastaan tällaisiin aineksiin. Näin ollen jos tuotetta, joka on saanut alkuperäaseman luettelossa määrätyt edellytykset täyttämällä, käytetään toisen tuotteen valmistuksessa, siihen ei sovelleta sitä tuotetta koskevia edellytyksiä, jonka valmistuksessa sitä käytetään, eikä sen valmistuksessa mahdollisesti käytettyjä ei-alkuperäaineita oteta huomioon.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, ei-alkuperäaineiksi, joita tämän pöytäkirjan liitteessä II olevassa luettelossa määrättyjen edellytysten mukaan ei saa käyttää tuotteen valmistuksessa, saadaan kuitenkin käyttää, jos

- a) niiden yhteisarvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta;
- b) mitään niistä prosenttimääristä, jotka luettelossa annetaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoksi, ei ylitetä tämän kohdan soveltamisen johdosta.

Tätä kohtaa ei sovelleta harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmän tuotteisiin.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, jollei 6 artiklassa toisin määrätä.

*6 artikla***Riittämätön valmistus tai käsittely**

1. Seuraavia toimintoja pidetään riittämättöminä valmistus- ja käsittelytoimintoina antamaan alkuperäasema riippumatta siitä, täytyvätkö 5 artiklan vaatimukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan soveltamista:

- a) toiminnot tuotteiden kunnan säilymisen varmistamiseksi kuljetuksen ja varastoinnin aikana;
- b) koolien jakaminen ja yhdistäminen;
- c) pesu, puhdistus; pölyn, oksidin, öljyn, maalin tai muun peiteaineen poistaminen;
- d) tekstiilien silytys tai prässäys;
- e) yksinkertainen maalaus ja kiillotus;
- f) viljan ja riisin esikuorinta, valkaisu osittain tai kokonaan, kiillotus ja lasitus;
- g) sokerin värjäys tai sokeripalojen muodostus;
- h) hedelmien, pähkinöiden ja vihannesten kuoriminen ja kivien poisto;
- i) teroitus, yksinkertainen hiominen tai yksinkertainen leikkaaminen;
- j) seulonta, lajittelu, luokittelu, ryhmittely, yhteensovitus (myös tavaroiden järjestäminen sarjoiksi);
- k) yksinkertainen pullotus, tölkitys, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille tai levyille kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoiminnot;
- l) merkkien, nimilappujen, logojen ja muiden vastaavanlaisten tunnusten kiinnittäminen tai painaminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;
- m) erilaistenkin tuotteiden yksinkertainen sekoittaminen;
- n) sokerin sekoittaminen muiden aineiden kanssa;
- o) osien yksinkertainen yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi tai tuotteiden purkaminen osiin;

- p) kahden tai useamman a–o alakohdassa mainitun toiminnon toteuttaminen yhdessä;
- q) eläinten teurastus.

2. Kaikki tietylle tuotteelle osapuolella tehty toiminnot on otettava kokonaisuutena huomioon määritettäessä, pidetäänkö tälle tuotteelle tehtyä valmistusta tai käsittelyä 1 kohdan mukaisena riittämättömänä toimintona.

7 artikla

Kelpuuttamisen yksikkö

1. Kelpuuttamisen yksikkö tämän pöytäkirjan määräyksiä sovellettaessa on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä määritettäessä harmonoidun järjestelmän nimikkeistön mukainen luokittelu.

Tästä seuraa, että

- a) kun tavaryhmästä tai -yhdistelmästä koostuva tuote luokitellaan harmonoidussa järjestelmässä yhteen ainoaan nimikkeeseen, tämä kokonaisuus muodostaa kelpuuttamisen yksikön;
- b) kun lähetys koostuu useasta samanlaisesta tuotteesta, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan kuhunkin tuotteeseen erikseen.

2. Jos harmonoidun järjestelmän 5 yleisen tulkintasäännön mukaan pakkausta pidetään tuotteeseen kuuluvana luokiteltaessa, sitä on pidettävä tuotteeseen kuuluvana myös alkuperää määritettäessä.

8 artikla

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, jotka kuuluvat tavanomaisena varustuksena tähän laitteistoon, koneeseen, laitteeseen tai ajoneuvoon ja jotka sisältyvät sen hintaan taikka joita ei laskuteta erikseen, katsotaan muodostavan kyseisen laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa yhden kokonaisuuden.

9 artikla

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän 3 yleisen tulkintasäännön mukaisia sarjoja pidetään alkuperätuotteina, jos kaikki sarjaan kuuluvat tuotteet ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, sitä on kuitenkin kokonaisuutena pidettävä alkuperätuotteena, jos ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta.

10 artikla

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko tuote alkuperätuote, ei ole tarpeen todeta seuraavien tuotteen valmistuksessa mahdollisesti käytettyjen tuotteiden alkuperää:

- a) energia ja polttoaineet;
- b) laitokset ja laitteistot;
- c) koneet ja työkalut;
- d) tavarat, jotka eivät sisälly ja joiden ei ole tarkoitus sisältyä tuotteen lopulliseen koostumukseen.

III OSASTO

ALUEESEEN LIITTYVÄT VAATIMUKSET

11 artikla

Alueperiaate

1. Alkuperäaseman saamiselle II osastossa määrättyjen edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä osapuolella, jollei 3 artiklassa ja tämän artiklan 3 kohdassa toisin määrätä.
2. Jos osapuolesta johonkin muuhun maahan viedyt alkuperätuotteet palautetaan, niitä on, jollei 3 artiklassa toisin määrätä, pidettävä ei-alkuperätuotteina, jollei tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että
  - a) palautetut tavarat ovat samat kuin osapuolesta viedyt tavarat; ja
  - b) palautetuille tavaroille ei ole tehty kyseisessä maassa tai viennin aikana muita kuin niiden kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimintoja.
3. Osapuolen ulkopuolella tehty valmistus tai käsittely osapuolesta viedyille ja sinne jälleentuoduille aineksille ei vaikuta siihen, että alkuperäasema saadaan II osastossa määrättyin edellytyksin, jos
  - a) kyseiset ainekset on tuotettu kokonaan osapuolella tai niitä on valmistettu tai käsitelty siellä 6 artiklassa tarkoitettuja toimintoja enemmän ennen niiden vientiä;ja
  - b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voidaan osoittaa, että
    - i) jälleentuodut tavarat on saatu vietyjä aineksia valmistamalla ja käsittelemällä;ja
    - ii) osapuolen ulkopuolella tämän artiklan määräyksiä soveltamalla yhteensä saavutettu arvonlisäys on enintään 10 prosenttia sen valmiin tuotteen, jolle alkuperäasemaa vaaditaan, vapaasti tehtaalla -hinnasta.
4. Sovelletaessa 3 kohdan määräyksiä II osastossa määrättyjä edellytyksiä alkuperäaseman saamiselle ei sovelleta osapuolen ulkopuolella tehtyyn valmistukseen tai käsittelyyn. Kuitenkin silloin, kun valmiin tuotteen alkuperäaseman määrittämiseksi sovelletaan tämän pöytäkirjan liitteessä II olevan luettelon mukaista sääntöä, joka määrää kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten enimmäisarvon, asianomaisen osapuolen alueella käytettyjen ei-alkuperäainesten yhteisarvo ja tämän artiklan määräysten mukaisesti osapuolen ulkopuolella yhteensä saavutettu arvonlisäys eivät saa ylittää mainittua prosenttimäärää.
5. Sovelletaessa 3 ja 4 kohdan määräyksiä 'yhteensä saavutettu arvonlisäys' tarkoittaa kaikkia osapuolen ulkopuolella syntyneitä kustannuksia, mukaan lukien siellä käytettyjen aineiden arvo.
6. Edellä 3 ja 4 kohdan määräyksiä ei sovelleta tuotteisiin, jotka eivät täytä tämän pöytäkirjan liitteessä II olevassa luettelossa mainittuja edellytyksiä tai joita voidaan pitää riittävästi valmistettuina tai käsiteltyinä vain soveltamalla 5 artiklan 2 kohdassa määrättyä yleistä poikkeamaa.
7. Tämän artiklan 3 ja 4 kohtaa ei sovelleta harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmän tuotteisiin.
8. Tämän artiklan määräysten mukainen valmistus tai käsittely osapuolen ulkopuolella on tehtävä ulkoisen jalostuksen menettelyssä tai sen kaltaisessa järjestelmässä.

*12 artikla***Suora kuljetus**

1. Tämän sopimuksen mukaista etuuskohtelua sovelletaan ainoastaan tämän pöytäkirjan vaatimukset täyttäviin tuotteisiin, jotka kuljetetaan suoraan osapuolten välillä. Yhden lähetyksen muodostavat tuotteet voidaan kuitenkin kuljettaa muiden alueiden kautta, tarvittaessa uudelleen lastaten tai väliaikaisesti varastoiden näillä alueilla, jos tuotteet pysyvät kauttakuljetus- tai varastointimaan tulliviranomaisten valvonnassa ja niille ei tehdä muita toimintoja kuin purkaminen, uudelleenlastaus tai niiden kunnan säilyttämiseksi tarvittavat toiminnot.

Alkuperä tuotteet voidaan kuljettaa putkijohdoissa muun kuin viejä- tai tuojasopimuspuolen alueen kautta.

2. Edellä 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyminen osoitetaan tuojaosapuolen tulliviranomaisille esittämällä

a) yksi ainoa kuljetusasiakirja, jolla tavarat on kuljetettu viejäosapuolesta kauttakuljetusmaan kautta; tai

b) kauttakuljetusmaan tulliviranomaisten antama todistus, jossa:

i) on tarkka kuvaus tuotteista;

ii) ilmoitetaan tuotteiden purkamisen ja uudelleenlastauksen päivämäärät ja tarvittaessa käytettyjen alusten tai muiden kuljetusvälineiden nimet; ja

iii) vahvistetaan ne olosuhteet, joissa tavaroita on pidetty kauttakuljetusmaassa; tai

c) muussa tapauksessa muita asian kannalta olennaisia asiakirjoja.

*13 artikla***Näyttelyt**

1. Muussa maassa kuin osapuolella pidettävään näyttelyyn lähetettyihin tavaroihin, jotka myydään näyttelyn jälkeen osapuoleen tuotaviksi, sovelletaan tuonnissa asiaankuuluvan sopimuksen määräyksiä, jos tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että

a) viejä on lähettänyt kyseiset tuotteet osapuolesta maahan, jossa näyttely pidetään, ja pitänyt niitä näytteillä siellä;

b) kyseinen viejä on myynyt tai muuten luovuttanut tuotteet jollekin osapuolella olevalle henkilölle;

c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyyn; ja

d) sen jälkeen kun tuotteet on lähetetty näyttelyyn, niitä ei ole käytetty muihin tarkoituksiin kuin näyttelyssä esittelyyn.

2. Alkuperäselvitys on annettava tai laadittava V osaston määräysten mukaisesti ja esitettävä tavanomaisella tavalla tuojaosapuolen tulliviranomaisille. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite. Tarvittaessa voidaan vaatia kirjallinen lisäselvitys olosuhteista, joissa tuotteita on pidetty näytteillä.

3. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovelletaan kaikkiin kaupan, teollisuuden, maatalouden ja käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joita ei ole järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kauppoissa tai liiketiloissa ulkomaisten tuotteiden myymiseksi ja joiden aikana tuotteet pysyvät tullivalvonnassa.

IV OSASTO

TULLINPALAUTUS TAI TULLEISTA VAPAUTTAMINEN

14 artikla

Tullinpalautuksen tai tulleista vapauttamisen kieltäminen

1. Ei-alkuperäaineiksille, joita on käytetty sellaisten osapuolen alkuperätuotteiden valmistuksessa, joille on annettu tai laadittu alkuperäselvitys V osaston määräysten mukaisesti, ei myönnetä osapuolella minkäänlaista tullinpalautusta tai tulleista vapauttamista.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan kaikkiin tullien tai vaikutukseltaan niitä vastaavien maksujen osittaista tai täydellistä palauttamista, peruuttamista tai niistä vapauttamista koskeviin järjestelyihin, joita osapuoli soveltaa valmistuksessa käytettyihin aineksiin, kun tällaista palauttamista, peruuttamista tai vapauttamista nimenomaisesti tai tosiasiallisesti sovelletaan siinä tapauksessa, että näistä aineksista valmistetut tuotteet viedään, mutta ei siinä tapauksessa, että ne on tarkoitettu kotimaiseen käyttöön siellä.
3. Alkuperäselvityksessä tarkoitettujen tuotteiden viejän on oltava valmis milloin tahansa tulliviranomaisten pyynnöstä esittämään kaikki asianmukaiset asiakirjat, joilla todistetaan, ettei asianomaisten tuotteiden valmistuksessa käytetyistä ei-alkuperäaineiksista ole saatu tullinpalautusta ja että kaikki tällaisiin aineksiin sovellettavat tullit tai vaikutukseltaan niitä vastaavat maksut on tosiasiallisesti maksettu.
4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan määräyksiä sovelletaan myös 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin pakkauksiin, 8 artiklassa tarkoitettuihin tarvikkeisiin, varaosiin ja työkaluihin ja 9 artiklassa tarkoitettuihin sarjaan kuuluviin tuotteisiin silloin, kun kyseiset tavarat eivät ole alkuperätuotteita.
5. Edellä 1–4 kohdan määräyksiä sovelletaan ainoastaan aineksiin, jollaisiin tätä pöytäkirjaa sovelletaan.

V OSASTO

ALKUPERÄSELVITYS

15 artikla

Yleiset vaatimukset

1. Osapuolen alkuperätuotteet saavat toiseen osapuoleen tuotaessa tämän sopimuksen mukaiset etuudet, jos niistä esitetään jokin seuraavista alkuperäselvityksistä:
  - a) tämän pöytäkirjan liitteessä III olevan mallin mukainen EUR.1-tavaratodistus;
  - b) 21 artiklan 1 kohdassa eritellyissä tapauksissa ilmoitus, jäljempänä 'alkuperäilmoitus', jonka viejä antaa kauppalaskussa, lähetysluettelossa tai muussa sellaisessa kaupallisessa asiakirjassa, jossa asianomaisten tuotteiden kuvaus on riittävän yksityiskohtainen niiden tunnistamiseksi. Alkuperäilmoituksen teksti on tämän pöytäkirjan liitteessä IV.
2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, tämän pöytäkirjan mukaiset alkuperätuotteet saavat 26 artiklassa eritellyissä tapauksissa tämän sopimuksen määräysten mukaiset etuudet ilman, että on tarpeen esittää mitään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista alkuperäselvityksistä.

16 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely

1. Viejäosapuolen tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen viejän tai, viejän vastuulla, tämän valtuuttaman edustajan tekemästä kirjallisesta hakemuksesta.

2. Tätä varten viejä tai tämän valtuuttama edustaja täyttää tämän pöytäkirjan liitteessä III olevien mallien mukaiset EUR.1-tavaratodistuksen ja hakemuslomakkeen. Nämä lomakkeet täytetään jollakin niistä kielistä, joilla asiaankuuluva sopimus on tehty, ja viejään kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jos lomakkeet täytetään käsin, ne on täytettävä musteella painokirjaimin. Tuotteiden kuvaus on merkittävä sille varattuun kohtaan jättämättä väliin tyhjiä rivejä. Jos kohtaa ei täytetä kokonaan, kuvauksen viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva ja täyttämätön tila on suljettava viivalla.
3. EUR.1-tavaratodistusta hakevan viejän on oltava valmis milloin tahansa sen viejäosapuolen tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa EUR.1-tavaratodistus annetaan, esittämään kaikki asianmukaiset asiakirjat, joilla todistetaan asianomaisten tuotteiden alkuperäasema sekä tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.
4. Euroopan unionin jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, jos asianomaisia tuotteita voidaan pitää Euroopan unionin tai Moldovan tasavallan alkuperätuotteina ja jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 kohdan soveltamista.
5. EUR.1-tavaratodistuksia antavien tulliviranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimet tuotteiden alkuperäaseman ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täytymisen tarkastamiseksi. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todisteita ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita asianmukaisiksi katsomiaan tarkastuksia. Niiden on valvottava myös, että 2 kohdassa tarkoitetut lomakkeet on täytetty asianmukaisesti. Niiden on erityisesti tarkastettava, onko tavarankuvaukselle varattu kohta täytetty siten, että siihen on mahdollonta tehdä vilpillisiä lisäyksiä.
6. EUR.1-tavaratodistuksen antamispäivä merkitään todistuksen 11 kohtaan.
7. Tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, ja se annetaan viejän käyttöön heti, kun vienti on tosiasiallisesti tapahtunut tai varmistunut.

17 artikla

Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset

1. Sen estämättä, mitä 16 artiklan 7 kohdassa säädetään, EUR.1-tavaratodistus voidaan poikkeuksellisesti antaa siihen merkittyjen tuotteiden viennin jälkeen, jos:
  - a) sitä ei ole annettu vientihetkellä erehdyksen, tahattomien laiminlyöntien tai erityisolosuhteiden vuoksi; tai
  - b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että EUR.1-tavaratodistus on annettu, mutta sitä ei ole tuonnissa hyväksytty teknisistä syistä.
2. Sovellettaessa 1 kohtaa viejän on ilmoitettava hakemuksessaan EUR.1-tavaratodistukseen merkittävien tuotteiden vientipaikka ja -päivä sekä perusteet pyynnölleen.
3. Tulliviranomaiset voivat antaa EUR.1-tavaratodistuksen jälkikäteen vasta todettuaan viejän hakemuksessa annettujen tietojen olevan vastaavien asiakirjojen mukaisia.
4. Jälkikäteen annettuihin EUR.1-tavaratodistuksiin on tehtävä seuraava englanninkielinen merkintä:

”ISSUED RETROSPECTIVELY”
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettu merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen 7 kohtaan.

18 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen

1. Jos EUR.1-tavaratodistus varastetaan tai se katoaa tai tuhoutuu, viejä voi pyytää todistuksen antaneilta tulliviranomaisilta kaksoiskappaleen, joka laaditaan niiden hallussa olevien vientiasiakirjojen perusteella.
2. Näin annettuun kaksoiskappaleeseen on tehtävä seuraava englanninkielinen merkintä:

”DUPLICATE”

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu merkintä tehdään kaksoiskappaleena annetun EUR.1-tavaratodistuksen 7 kohtaan.
4. Kaksoiskappale, johon on merkittävä alkuperäisen EUR.1-tavaratodistuksen antopäivämäärä, on voimassa kyseisestä päivästä alkaen.

19 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella

Kun alkuperätuotteet asetetaan osapuolella tullitoimipaikan valvontaan, alkuperäinen alkuperäselvitys voidaan korvata yhdellä tai useammalla EUR.1-tavaratodistuksella kaikkien näiden tuotteiden tai niistä osan lähettämiseksi muualle samaan osapuoleen. Korvaavat EUR.1-tavaratodistukset antaa tullitoimipaikka, jonka valvontaan tuotteet asetetaan.

20 artikla

Kirjanpidollinen erottelu

1. Jos samanlaisten tai keskenään korvattavissa olevien alkuperä- ja ei-alkuperäainesten erillisvarastointi aiheuttaa huomattavia kustannuksia tai merkittäviä vaikeuksia, tulliviranomaiset voivat asianomaisten kirjallisesta pyynnöstä antaa luvan käyttää "kirjanpidollisen erottelun" menetelmää, jäljempänä 'menetelmä', kyseisten varastojen hallinnoimiseksi.
2. Menetelmällä on varmistettava, että tietyinä viiteajanjaksona tuotettujen tuotteiden, joita voidaan pitää alkuperätuotteina, lukumäärä on sama kuin jos varastot olisivat olleet fyysisesti erillään.
3. Tulliviranomaiset voivat myöntää 1 kohdassa tarkoitettun luvan asianmukaisina pitämillään edellytyksillä.
4. Menetelmää on sovellettava ja sen soveltaminen dokumentoitava siinä maassa sovellettavien yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti, jossa tuote oli valmistettu.
5. Menetelmän luvanhaltija voi tapauksen mukaan antaa tai hakea alkuperäselvityksiä tuotemäärälle, jonka voidaan katsoa muodostuvan alkuperätuotteista. Luvanhaltijan on tulliviranomaisten pyynnöstä annettava selvitys siitä, kuinka määriä on hallinnoitu.
6. Tulliviranomaisten on valvottava luvan käyttöä, ja ne voivat milloin tahansa peruuttaa sen, jos luvanhaltija käyttää lupaa sääntöjenvastaisesti tai ei täytä jotain muuta tässä pöytäkirjassa vahvistettua edellytystä.

21 artikla

Alkuperäilmoituksen laatimisedellytykset

1. Edellä 15 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettun alkuperäilmoituksen voi laatia
  - a) jäljempänä 22 artiklassa tarkoitettu valtuutettu viejä; tai
  - b) kuka tahansa viejä yhdestä tai useammasta kollista muodostuvalle, yhteensä enintään 6 000 euron arvosta alkuperätuotteita sisältävälle lähetykselle.
2. Alkuperäilmoitus voidaan laatia, jos kyseisiä tuotteita voidaan pitää Euroopan unionin tai Moldovan tasavallan alkuperätuotteina ja jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.
3. Alkuperäilmoituksen laativan viejän on oltava valmis esittämään milloin tahansa viejäosapuolen tulliviranomaisten pyynnöstä kaikki asianmukaiset asiakirjat, joilla todistetaan asianomaisten tuotteiden alkuperäasema ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.
4. Viejä laatii alkuperäilmoituksen kirjoittamalla koneella, leimaamalla tai painamalla kauppalaskuun, lähetysluetteloon tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan tämän pöytäkirjan liitteessä IV olevan tekstin mukaisen ilmoituksen käyttäen yhtä liitteessä annetuista erikielisistä toisoinnoista ja viejämäärän kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jos ilmoitus kirjoitetaan käsin, se on kirjoitettava musteella painokirjaimin.

5. Alkuperäilmoituksissa on oltava viejän käsin kirjoittama alkuperäinen allekirjoitus. Jäljempänä 22 artiklassa tarkoitettua valtuutettua viejää ei kuitenkaan vaadita allekirjoittamaan tällaisia ilmoituksia, jos hän antaa viejäosapuolen tulliviranomaisille kirjallisen sitoumuksen, että hän ottaa jokaisesta alkuperäilmoituksesta, josta hänet voidaan tunnistaa, täyden vastuun, niin kuin hän olisi itse käsin allekirjoittanut sen.
6. Viejä voi laatia alkuperäilmoituksen, kun siinä tarkoitettut tuotteet viedään tai viennin jälkeen, jos se esitetään tuojamaassa viimeistään kahden vuoden kuluttua siitä, kun siinä tarkoitettut tuotteet on tuotu.

22 artikla

Valtuutettu viejä

1. Viejäosapuolen tulliviranomaiset voivat antaa tämän pöytäkirjan mukaista säännöllistä vientiä harjoittavalle viejälle, jäljempänä 'valtuutettu viejä', luvan laatia alkuperäilmoituksia asianomaisten tuotteiden arvosta riippumatta. Tällaista lupaa hakevan viejän on annettava kaikki tulliviranomaisten tarpeellisia pitämät takeet tuotteiden alkuperäaseman ja muiden tässä pöytäkirjassa asetettujen vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi.
2. Tulliviranomaiset voivat asettaa valtuutetun viejän aseman myöntämiselle kaikki tarpeellisena pitämänsä edellytykset.
3. Tulliviranomaisten on annettava valtuutetulle viejälle tullin lupanumero, joka on merkittävä alkuperäilmoitukseen.
4. Tulliviranomaisten on valvottava valtuutetun viejän luvankäyttöä.
5. Tulliviranomaiset voivat milloin tahansa peruuttaa luvan. Niiden on tehtävä näin silloin, kun valtuutettu viejä ei enää anna 1 kohdassa tarkoitettuja takeita, ei enää täytä 2 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä tai muutoin käyttää lupaa väärin.

23 artikla

Alkuperäselvityksen voimassaolo

1. Alkuperäselvitys on voimassa neljä kuukautta siitä päivästä, jona se on annettu viejäosapuolella, ja se on annettava mainitun ajan kuluessa tuojaosapuolen tulliviranomaisille.
2. Tuojaosapuolen tulliviranomaisille 1 kohdassa mainitun määräajan päätyttyä annetut alkuperäselvitykset voidaan hyväksyä etuuskohtelun soveltamiseksi, jos näitä asiakirjoja ei ole annettu määräajan kuluessa poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.
3. Muissa myöhästymistapauksissa tuojaosapuolen tulliviranomaiset voivat hyväksyä alkuperäselvitykset, jos tuotteet on toimitettu ennen mainitun määräajan päättymistä.

24 artikla

Alkuperäselvityksen antaminen

Alkuperäselvitys on annettava tuojaosapuolen tulliviranomaisille kyseisessä maassa sovellettavia menettelyjä noudattaen. Mainitut viranomaiset voivat vaatia alkuperäselvityksen käännöksen, ja ne voivat lisäksi vaatia, että tuonti-ilmoitusta täydennetään tuojan vakuutuksella siitä, että tuotteet täyttävät tämän sopimuksen soveltamiseksi vaadittavat edellytykset.

25 artikla

Tuonti osalähetysinä

Jos tuojan pyynnöstä harmonoidun järjestelmän XVI ja XVII jaksoon tai nimikkeeseen 7308 tai 9406 kuuluva harmonoidun järjestelmän 2 yleisen tulkintasäännön a alakohdassa tarkoitettu osiin purettu tai kokoamaton tuote tuodaan osalähetysinä tuojaosapuolen tulliviranomaisten määräämin edellytyksin, tulliviranomaisille annetaan tällaisesta tuotteesta yksi alkuperäselvitys ensimmäistä osalähetystä tuotaessa.

26 artikla

Poikkeukset alkuperäselvityksen antamiseen

1. Yksityishenkilöiden yksityishenkilöille pikkulähetyksinä lähettämät tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda alkuperätuotteina ilman, että alkuperäselvityksen antamista vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä pöytäkirjassa määrätyt vaatimukset ja kun ei ole syytä epäillä annetun ilmoituksen todenmukaisuutta. Jos tuotteet lähetetään postitse, tämä ilmoitus voidaan tehdä tullilmoitukseen CN22/CN23 tai kyseiseen asiakirjaan liitettävälle erilliselle paperille.
2. Tuontia, joka on satunnaista ja muodostuu ainoastaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena, jos tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen.
3. Näiden tuotteiden yhteisarvo ei kuitenkaan saa olla yli 500 euroa pikkulähetysten osalta eikä yli 1 200 euroa matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

27 artikla

Täydentävät asiakirjat

Edellä 16 artiklan 3 kohdassa ja 21 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, joita käytetään todisteena siitä, että EUR.1-tavaratodistuksessa tai alkuperäilmoituksessa tarkoitettuja tuotteita voidaan pitää osapuolen alkuperätuotteina ja että ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset, voivat olla muun muassa seuraavia:

- a) esimerkiksi viejän tai hankkijan tileihin tai sisäiseen kirjanpitoon sisältyvät välittömät todisteet toimista, jotka tämä on tehnyt tavaroiden tuottamiseksi;
- b) asiakirjat, joilla osoitetaan tuotteiden valmistuksessa käytettyjen aineiden alkuperäasema ja jotka on annettu tai laadittu asiaankuuluvassa sopimuspuolessa, jossa näitä asiakirjoja käytetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- c) asiakirjat, joilla osoitetaan aineiden valmistus tai käsittely asiaankuuluvassa osapuolella tai jotka on annettu tai laadittu asiaankuuluvassa osapuolella, jossa näitä asiakirjoja käytetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- d) EUR.1-tavaratodistukset tai alkuperäilmoitukset, joilla osoitetaan käytettyjen aineiden alkuperäasema ja jotka on annettu tai laadittu asiaankuuluvassa osapuolella tämän pöytäkirjan mukaisesti;
- e) asiaankuuluvan osapuolen ulkopuolella 11 artiklan mukaisesti tehtyjä valmistus- tai käsittelytoimia koskevat asianmukaiset todisteet, jotka osoittavat, että mainitun artiklan vaatimukset ovat täyttyneet.

28 artikla

Alkuperäselvitysten ja todistusasiakirjojen säilyttäminen

1. EUR.1-tavaratodistusta hakevan viejän on säilytettävä 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja vähintään kolme vuotta.
2. Alkuperäilmoituksen laativan viejän on säilytettävä tämän alkuperäilmoituksen jäljennös ja 21 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja vähintään kolme vuotta.
3. Viejäosapuolen tulliviranomaisten, jotka antavat EUR.1-tavaratodistuksen, on säilytettävä 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakemuslomake vähintään kolme vuotta.
4. Tuojaosapuolen tulliviranomaisten on säilytettävä niille annetut EUR.1-tavaratodistukset ja alkuperäilmoitukset vähintään kolme vuotta.

29 artikla

Poikkeavuudet ja muotovirheet

1. Pienet poikkeavuudet alkuperäselvityksen merkintöjen ja tuotteiden tuontimuodollisuuksien täyttämiseksi tullitoimipaikassa annettujen asiakirjojen merkintöjen välillä eivät sinänsä tee alkuperäselvityksestä mitätöntä, jos asianmukaisesti osoitetaan, että se vastaa toimitettuja tuotteita.

2. Alkuperäselvityksessä olevat lyöntivirheiden kaltaiset selvät muotovirheet eivät saa johtaa kyseisen asiakirjan hylkäämiseen, elleivät nämä virheet ole sellaisia, että ne antavat aiheita epäillä asiakirjassa annettujen tietojen oikeellisuutta.

30 artikla

Euroina ilmaistut määrät

1. Edellä 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 26 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamiseksi tapauksissa, joissa tuotteet laskutetaan muuna valuuttana kuin euroina, kukin asianomainen maa vahvistaa vuosittain euroina ilmaistavia määriä vastaavat määrät osapuolten kansallisena valuuttana.
2. Lähetykseen sovelletaan 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 26 artiklan 3 kohdan määräyksiä sen valuutan perusteella, jona kauppalasku on laadittu, asianomaisen maan vahvistaman määrän mukaisesti.
3. Jonakin kansallisena valuuttana käytettävät määrät ovat euroina ilmaistavien määrien vasta-arvot kyseisenä valuuttana euron lokakuun ensimmäisen työpäivän kurssin mukaisesti. Nämä määrät on annettava tiedoksi Euroopan komissiolle viimeistään 15 päivänä lokakuuta, ja niitä sovelletaan seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta. Euroopan komissio ilmoittaa asiaankuuluvat määrät kaikille asianomaisille maille.
4. Maa voi pyöristää ylöspäin tai alaspäin määrää, joka saadaan muunnettaessa euroina ilmaistu määrä sen kansalliseksi valuutaksi. Pyöristyksen tuloksena saatu määrä voi poiketa muuntamisen tuloksena saadusta määrästä enintään viisi prosenttia. Maa voi pitää euroina ilmaistun määrän kansallisena valuuttana ilmaistun vasta-arvon muuttumattomana, jos kyseisen määrän muuntaminen 3 kohdassa määrättyä vuotuisen tarkistuksen ajankohtana ilman mahdollista pyöristystä korottaisi kansallisena valuuttana ilmaistua vasta-arvoa alle 15 prosenttia. Kansallisena valuuttana ilmaistu vasta-arvo voidaan pitää samana, jos kyseinen vasta-arvo alenisi muuntamisen tuloksena.
5. Tulliasioiden alakomitea tarkastelee euroina ilmaistuja määriä osapuolen pyynnöstä. Tätä tarkastelua tehdessään tulliasioiden alakomitea harkitsee, onko aiheellista säilyttää näiden arvorajojen reaali vaikutus entisellään. Tätä tarkoitusta varten se voi päättää euroina ilmaistujen määrien muuttamisesta.

VI OSASTO

HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMÄT

31 artikla

Hallinnollinen yhteistyö

1. Osapuolten tulliviranomaiset toimittavat toisilleen Euroopan komission välityksellä tullitoimipaikkojensa EUR.1-tavaratodistusten antamiseen käyttämien leimasinten leimanäytteet ja niiden tulliviranomaisten osoitteet, jotka vastaavat mainittujen todistusten ja alkuperäilmoitusten tarkastamisesta.
2. Sen varmistamiseksi, että tätä pöytäkirjaa sovelletaan oikein, osapuolet avustavat toisiaan toimivaltaisten tullihallintojen välityksellä tarkastaessaan EUR.1-tavaratodistusten ja alkuperäilmoitusten aitoutta sekä näissä asiakirjoissa annettujen tietojen oikeellisuutta.

32 artikla

Alkuperäselvitysten tarkastaminen

1. Alkuperäselvitysten jälkitarkastus tehdään pistokokein tai aina kun tuojaosapuolen tulliviranomaisilla on perusteltua aiheita epäillä tällaisten asiakirjojen aitoutta, tuotteiden alkuperäasemaa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrättyjen vaatimusten täyttymistä.
2. Sovelletaessa 1 kohdan määräyksiä tuojaosapuolen tulliviranomaiset palauttavat viejäosapuolen tulliviranomaisille EUR.1-tavaratodistuksen ja kauppalaskun, jos se on annettu, alkuperäilmoituksen tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja esittävät tarvittaessa syyt jälkitarkastuspyyntöön. Jälkitarkastuspyynnön tueksi toimitetaan kaikki asiakirjat ja saadut tiedot, joiden perusteella alkuperäselvityksessä olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Viejäosapuolen tulliviranomaiset tekevät tarkastuksen. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todisteita ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita asianmukaisiksi katsomiaan tarkastuksia.
4. Jos tuojaosapuolen tulliviranomaiset päättävät lykätä etuuskohtelun myöntämistä asianomaisille tuotteille tarkastuksen tulosten saamiseen asti, niiden on tarjottava tuojalle mahdollisuutta luovuttaa tavarat, jos tarpeellisiksi katsotut varotoimenpiteet toteutetaan.
5. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko kyseisiä tuotteita pitää osapuolen alkuperätuotteina ja täyttävätkö ne tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.
6. Jos perustellun epäilyn tapauksessa vastausta ei ole saatu kymmenen kuukauden kuluessa tarkastuspyynnön päivämäärästä tai saadussa vastauksessa ei ole riittävästi tietoja sen määrittämiseksi, onko kyseinen asiakirja aito tai mikä on tuotteiden tosiasiallinen alkuperä, tarkastusta pyytäneet tulliviranomaiset epäävät etuuskohtelun, paitsi kun kyseessä ovat poikkeukselliset olosuhteet.

33 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Jos tämän pöytäkirjan 32 artiklassa määrättyistä tarkastusmenettelyistä syntyy riita, jota tarkastusta pyytävät tulliviranomaiset ja tarkastuksen tekemisestä vastaavat tulliviranomaiset eivät pysty keskenään sopimaan, riita-asia saatetaan tämän sopimuksen 438 artiklan 4 kohdalla perustetulle kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle assosiaatiokomitealle sen ratkaistavaksi. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 lukua (Riitojen ratkaiseminen) ei sovelleta.
2. Jos tämän pöytäkirjan tulkinnasta syntyy riita, joka ei liity tämän pöytäkirjan 32 artiklassa määrättyihin tarkastusmenettelyihin, riita-asia saatetaan tulliasioiden alakomitean ratkaistavaksi. Tämän sopimuksen V osaston (Kauppa ja kaupan liitännäistoimenpiteet) 14 luvun (Riitojen ratkaiseminen) mukainen riitojenratkaisumenettely saadaan käynnistää ainoastaan, jos tulliasioiden alakomitea ei ole pystynyt ratkaisemaan riita-asiaa kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona riita-asia saatettiin tulliasioiden alakomitean ratkaistavaksi.
3. Tuojan ja tuojaosapuolen tulliviranomaisten väliset riita-asiat ratkaistaan aina mainitun osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

34 artikla

Seuraamukset

Seuraamuksia määrätään jokaiselle, joka laatii tai laadituttaa vääriä tietoja sisältävän asiakirjan saadakseen tuotteille etuuskohtelun.

35 artikla

Vapaa-alueet

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarpeelliset toimet varmistaakseen, että kaupan kohteena olevia tuotteita, joista on annettu alkuperäselvitys ja joita kuljetuksen aikana pidetään niiden alueilla sijaitsevilla vapaa-alueilla, ei vaihdeta toisiin tuotteisiin ja että niille ei tehdä muita toimintoja kuin niiden kunnan säilyttämiseksi tarkoitetut tavonomaiset toiminnot.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, kun osapuolen alkuperä tuotteita, joista on annettu alkuperäselvitys, tuodaan vapaa-alueelle ja niitä valmistetaan tai käsitellään siellä, asianomaisten viranomaisten on viejän pyynnöstä annettava uusi EUR.1-tavaratodistus, jos tehty valmistus tai käsittely on tämän pöytäkirjan mukainen.

VII OSASTO

CEUTA JA MELILLA

36 artikla

Tämän pöytäkirjan soveltaminen

1. Ceuta ja Melilla eivät sisälly ilmaisuun ”Euroopan unioni”.
2. Ceutaan tai Melillaan tuotaville Moldovan tasavallan alkuperätuotteille myönnetään kaikilta osin sama tullikohtelu kuin Euroopan unionin tullialueen alkuperätuotteille Espanjan ja Portugalin Euroopan yhteisöihin liittymisestä tehdyn asiakirjan pöytäkirjan N:o 2 mukaisesti. Moldovan tasavalta myöntää sopimuksen soveltamisalaa kuuluvien Ceutan ja Melillan alkuperätuotteiden tuonnille saman tullikohtelun kuin Euroopan unionista tuotaville Euroopan unionin alkuperätuotteille.
3. Tämän artiklan 2 kohdan soveltamiseksi Ceutan ja Melillan alkuperätuotteisiin tätä pöytäkirjaa sovelletaan soveltuvin osin 37 artiklassa asetettujen erityisedellytysten mukaisesti.

37 artikla

Erityisedellytykset

1. Jos seuraavat tuotteet on kuljetettu suoraan 12 artiklan määräysten mukaisesti, pidetään:
  - 1) Ceutan ja Melillan alkuperätuotteina
    - a) Ceutassa ja Melillassa kokonaan tuotettuja tuotteita;
    - b) Ceutassa ja Melillassa tuotettuja tuotteita, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin a alakohdassa tarkoitettuja tuotteita, jos:
      - i) näille tuotteille on tehty 5 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely,
tai jos
      - ii) nämä tuotteet ovat osapuolen alkuperätuotteita, edellyttäen että niitä on valmistettu tai käsitelty 6 artiklassa tarkoitettuja toimintoja enemmän;
  - 2) Moldovan tasavallan alkuperätuotteina
    - a) Moldovan tasavallassa kokonaan tuotettuja tuotteita;
    - b) Moldovan tasavallassa tuotettuja tuotteita, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin a alakohdassa tarkoitettuja tuotteita, jos:
      - i) näille tuotteille on tehty 5 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely,
tai jos
      - ii) nämä tuotteet ovat Ceutan ja Melillan tai Euroopan unionin alkuperätuotteita, edellyttäen että niitä on valmistettu tai käsitelty 6 artiklassa tarkoitettuja toimintoja enemmän.
2. Ceutaa ja Melillaa pidetään yhtenä alueena.
3. Viejän tai tämän valtuuttaman edustajan on tehtävä merkintä ”Moldovan tasavalta” sekä ”Ceuta ja Melilla” EUR.1-tavaratodistuksen 2 kohtaan tai alkuperäilmoitukseen. Kun kyseessä ovat Ceutan ja Melillan alkuperätuotteet, EUR.1-tavaratodistuksen 4 kohtaan tai alkuperäilmoitukseen on lisäksi tehtävä alkuperäasemaa koskeva merkintä.
4. Espanjan tulliviranomaiset vastaavat tämän pöytäkirjan soveltamisesta Ceutassa ja Melillassa.

VIII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

38 artikla

Tämän pöytäkirjan muuttaminen

Tulliasioiden alakomitea voi päättää tämän pöytäkirjan määräysten muuttamisesta.

39 artikla

Matkalla tai varastossa olevia tavaroita koskevat siirtymämääräykset

Tämän sopimuksen määräyksiä voidaan soveltaa tämän pöytäkirjan määräykset täyttäviin tavaroihin, jotka ovat tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kuljetettavina, osapuolissa tai väliaikaisesti varastoituina tullivarastoissa tai vapaa-alueilla, jos neljän kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulopäivästä tuojaosapuolen tulliviranomaisille esitetään jälkikäteen laadittu alkuperäselvitys ja asiakirjat, jotka osoittavat, että tavarat on kuljetettu suoraan 12 artiklan mukaisesti.

PÖYTÄKIRJAN II LIITE I

Alkuhuomautukset PÖYTÄKIRJAN II liitteessä II olevaan luetteloon

1 huomautus:

Luettelossa asetetaan edellytykset, jotka tuotteiden on täytettävä, jotta niitä voitaisiin pitää tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti riittävästi valmistettuina tai käsiteltyinä.

2 huomautus:

- 2.1 Luettelon kahdessa ensimmäisessä sarakkeessa kuvataan tuotettu tuote. Ensimmäisessä sarakkeessa on harmonoidussa järjestelmässä käytetty nimikkeen tai ryhmän numero ja toisessa sarakkeessa harmonoidussa järjestelmässä tästä nimikkeestä tai ryhmästä käytetty tavaran kuvaus. Jokaisen kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnän osalta on sääntö sarakkeessa 3 tai 4. Jos ensimmäisen sarakkeen numeron edellä on "ex", tämä tarkoittaa, että sarakkeessa 3 tai 4 olevaa sääntöä sovelletaan ainoastaan sarakkeessa 2 mainitun nimikkeen osaan.
- 2.2 Kun sarakkeeseen 1 on ryhmitelty useita nimikkeitä tai siinä on mainittu ryhmän numero ja sarakkeessa 2 on tämän vuoksi yleisluonteinen tavaran kuvaus, sarakkeessa 3 tai 4 vahvistettuja vastaavia sääntöjä sovelletaan kaikkiin niihin tuotteisiin, jotka luokitellaan harmonoidussa järjestelmässä kyseisen ryhmän nimikkeisiin tai johonkin 1 sarakkeessa ryhmiteltyihin nimikkeisiin.
- 2.3 Kun luettelossa on eri sääntöjä, joita sovelletaan samaan nimikkeeseen kuuluviin eri tuotteisiin, jokaisessa luettelukohtassa on sen nimikkeen osan tavaran kuvaus, jota viereinen sarakkeessa 3 tai 4 oleva sääntö koskee.
- 2.4 Kun kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnälle on sääntö sarakkeissa 3 ja 4, viejä voi valintansa mukaan soveltaa joko sarakkeessa 3 tai 4 olevaa sääntöä. Jos sarakkeessa 4 ei ole alkuperäsääntöä, on sovellettava sarakkeessa 3 olevaa sääntöä.

3 huomautus:

- 3.1 Pöytäkirjan 5 artiklan määräyksiä alkuperäaseman saaneista, muiden tuotteiden valmistuksessa käytettävistä tuotteista sovelletaan riippumatta siitä, onko tämä asema saatu siinä tehtaassa, jossa nämä tuotteet käytetään vai jossakin muussa osapuolen tehtaassa.

Esimerkki:

Nimikkeen 8407 moottori, jonka osalta säännössä määrätään, että käytettävien ei-alkuperäainesten arvo saa olla enintään 40 prosenttia vapaasti tehtaalla -hinnasta, on valmistettu nimikkeen ex 7224 "muusta takomalla esimuokattusta seosteräksestä".

Jos tämä esimuokattu teräs on taottu Euroopan unionissa ei-alkuperätuotetta olevasta valanteesta, se on jo saanut alkuperäaseman luettelossa vahvistetun nimikkeen ex 7224 tuotteita koskevan säännön nojalla. Esimuokattua terästä voidaan pitää moottorin arvoa laskettaessa alkuperätuotteena riippumatta siitä, onko esimuokattu teräs tuotettu samassa tehtaassa vai jossakin muussa Euroopan unionin tehtaassa. Valanteen, joka ei ole alkuperätuote, arvoa ei siten oteta huomioon laskettaessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa.

- 3.2 Luettelon säännössä vahvistetaan tehtävän valmistuksen tai käsittelyn vähimmäismäärä, jonka ylittävä valmistus tai käsittely antaa myös alkuperäaseman; sen sijaan sitä vähäisempi valmistus tai käsittely ei voi antaa alkuperäasemaa. Toisin sanoen, jos säännössä määrätään, että tietyllä valmistusasteella olevia ei-alkuperäaineita voidaan käyttää, on sitä aiemmalla valmistusasteella olevien tällaisten aineiden käyttö myös sallittua, mutta sen sijaan myöhemmällä valmistusasteella olevien aineiden käyttö ei ole.
- 3.3 Rajoittamatta 3.2 huomautuksen soveltamista, kun säännössä käytetään ilmaisua "Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista", minkä tahansa nimikkeen aineksia voidaan käyttää (myös sellaisia, joiden kuvaus ja nimike ovat samat kuin tuotteella) ottaen kuitenkin huomioon sääntöön mahdollisesti sisältyvät erityisrajoitukset.

Ilmaisulla "Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen... aineksista" tai "Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvista aineksista" tarkoitetaan kuitenkin, että minkä tahansa nimikkeen aineksia voidaan käyttää paitsi niitä, joiden kuvaus on sama kuin luettelon sarakkeessa 2 oleva tuotteen kuvaus.

- 3.4 Kun luettelon säännössä eritellään, että tuote voidaan valmistaa useammasta kuin yhdestä aineksesta, tämä tarkoittaa, että yhtä tai useampaa näistä aineksista voidaan käyttää. Niitä kaikkia ei tarvitse käyttää.

Esimerkki:

Nimikkeiden 5208–5212 kankaisiin sovellettavassa säännössä määrätään, että luonnonkuituja voidaan käyttää ja että muun muassa kemiallisia aineita voidaan myös käyttää. Tämä sääntö ei tarkoita, että on käytettävä molempia; on mahdollista käyttää vain toista näistä aineksista tai molempia yhdessä.

- 3.5 Kun luettelon säännössä määrätään, että tuote on valmistettava tietyistä aineksesta, tämä edellytys ei estä käyttämästä muita aineksia, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät voi täyttää sääntöä. (Ks. myös 6.2 huomautus tekstiilien osalta.)

Esimerkki:

Nimikkeen 1904 elintarvikevalmisteita koskeva sääntö, jossa nimenomaan suljetaan pois viljan ja viljatuotteiden käyttö, ei estä kivennäissuolojen, kemikaalien ja muiden sellaisten lisäaineiden käyttöä, joita ei valmisteta viljasta.

Tätä ei kuitenkaan sovelleta tuotteisiin, joita, vaikka niitä ei voida valmistaa luettelossa nimenomaisesti mainituista aineksista, voidaan valmistaa luonteeltaan samanlaisesta, aiemmalla valmistusasteella olevasta aineksesta.

Esimerkki:

Jos ex 62 ryhmän vaateen osalta, joka on tehty kuitukankaasta, ainoastaan ei-alkuperätuotetta olevan langan käyttö on sallittua, ei ole mahdollista aloittaa valmistusta kuitukankaasta, vaikka kuitukangasta ei tavallisesti voidakaan tehdä langasta. Tällaisissa tapauksissa lähtöaineksen olisi tavallisesti oltava lankaa edeltävällä asteella, toisin sanoen kuituasteella.

- 3.6 Jos luettelon säännössä annetaan kaksi prosenttimäärää enimmäisarvoksi käytettävälle ei-alkuperäaineksille, näitä prosenttimääriä ei saada laskea yhteen. Toisin sanoen kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten enimmäisarvo ei saa koskaan olla suurempi kuin korkeampi kyseisistä prosenttimääristä. Lisäksi yksittäisiä prosenttimääriä ei saa ylittää niiden nimenomaisten ainesten osalta, joita ne koskevat.

4 huomautus:

- 4.1 Luettelossa käytetyllä ilmaisulla ”luonnonkuidut” tarkoitetaan muita kuituja kuin muunto- ja synteetikuituja. Ilmaisua koskee vain kehruuta edeltävillä valmistusasteilla olevia kuituja, mukaan lukien kuitujäte, ja, jollei toisin mainita, karstattuja, kammattuja tai muulla tavoin käsiteltyjä kuituja, joita ei ole kehrätty.

- 4.2 Ilmaisuun ”luonnonkuidut” kuuluvat nimikkeen 0511 jouhi, nimikkeiden 5002 ja 5003 silkki, nimikkeiden 5101–5105 villakuidut ja hieno ja karkea eläimenkarva, nimikkeiden 5201–5203 puuvillakuidut ja nimikkeiden 5301–5305 muut kasvitekstiilikuidut.

- 4.3 Ilmaisuja ”tekstiilimassa”, ”kemialliset aineet” ja ”paperinvalmistusaineet” käytetään luettelossa kuvaamaan 50–63 ryhmään kuulumattomia aineksia, joita voidaan käyttää muunto-, synteetti- tai paperikuitujen tai -lankojen valmistukseen.

- 4.4 Luettelossa käytettyyn ilmaisuun ”katkotut tekokuidut” kuuluvat nimikkeiden 5501–5507 synteetti- tai muuntokuitufilamenttittouvi, synteetti- ja muuntokatkokuidut ja niiden jätteet.

5 huomautus:

- 5.1 Kun luettelossa mainittuun tuotteeseen liittyy viittaus tähän huomautukseen, luettelon 3 sarakkeessa vahvistettuja edellytyksiä ei sovelleta kyseisen tuotteen valmistuksessa käytettyihin perustekstiiliaineisiin, joiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden yhteispainosta. (Ks. myös 5.3 ja 5.4 huomautus).

- 5.2 Edellä 5.1 huomautuksessa mainittua poikkeamaa voidaan kuitenkin soveltaa ainoastaan sekoitetuotteisiin, jotka on tehty kahdesta tai useammasta perustekstiiliaineesta.

Perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

- silkki,
- villa,
- karkea eläimenkarva,

- hieno eläimenkarva,
- jouhet,
- puuvilla,
- paperinvalmistusaineet ja paperi;
- pellava,
- hamppu,
- juutti ja muut niitekstiilikuidut,
- sisali ja muut Agave-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut,
- kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut,
- synteetikuitufilamentit,
- muuntokuitufilamentit,
- virtaa johtavat filamentit,
- polypropeenista valmistetut synteetikatkokuidut,
- polyesteristä valmistetut synteetikatkokuidut,
- polyamidista valmistetut synteetikatkokuidut,
- polyakrylonitriilistä valmistetut synteetikatkokuidut,
- polyimidistä valmistetut synteetikatkokuidut,
- polytetrafluorieteenistä valmistetut synteetikatkokuidut,
- poly(fenyleenisulfidista) valmistetut synteetikatkokuidut,
- poly(vinyylidikloridista) valmistetut synteetikatkokuidut,
- muut synteetikatkokuidut,
- viskoosista valmistetut muuntokatkokuidut,
- muut muuntokatkokuidut,
- segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, myös kierrepäälystetty,
- segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyesterisegmenttejä, myös kierrepäälystetty,
- nimikkeen 5605 tuotteet (metalloitu lanka), joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetyistä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydäimestä,
- muut nimikkeen 5605 tuotteet.

Esimerkki:

Nimikkeen 5205 lanka, joka on tehty nimikkeen 5203 puuvillakuiduista ja nimikkeen 5506 synteetikatkokuiduista, on sekoitelanka. Sen vuoksi ei-alkuperätuotteita olevia synteetikatkokuituja, jotka eivät täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta), voidaan käyttää, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia langan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeen 5112 villakangas, joka on tehty nimikkeen 5107 villalangasta ja nimikkeen 5509 synteetikatkokuitulangasta, on sekoitekangas. Sen vuoksi synteetikuitulankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta), tai villalankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmistusta karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista), tai näiden kahden lankatyypin sekoitusta voidaan käyttää, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia kankaan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeeseen 5802 tuftattu tekstiilikangas, joka on tehty nimikkeeseen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeeseen 5210 puuvillakankaasta, on sekoitetuote ainoastaan, jos puuvillakangas itsessään on sekoitekangas, joka on tehty kahdesta eri nimikkeeseen luokiteltavasta langasta, tai jos käytetyt puuvillalangat itsessään ovat sekoitetuotteita.

Esimerkki:

Jos kyseinen tuftattu tekstiilikangas on tehty nimikkeeseen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeeseen 5407 synteetikuitukan-
kaasta, on selvää, että käytetyt langat ovat kahta eri perustekstiiliainetta ja tuftattu tekstiilikangas on näin ollen sekoitetuote.

- 5.3 Tuotteissa, joissa on ”segmentoitua polyuretaania olevaa lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, myös kierrepäälystettyä”, tämä poikkeama on tällaisen langan osalta 20 prosenttia.
- 5.4 Tuotteissa, joissa on ”kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä”, tämä poikkeama on 30 prosenttia tällaisen kaistaleen osalta.

6 huomautus:

- 6.1 Kun luettelossa on viittaus tähän huomautukseen, voidaan käyttää tekstiiliaineita (vuoria ja välivuoria lukuun ottamatta), jotka eivät täytä kyseistä sovitettua tuotetta koskevaa luettelon 3 sarakkeen sääntöä, jos ne luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote ja jos niiden arvo on enintään 8 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta.
- 6.2 Rajoittamatta 6.3 huomautuksen soveltamista aineksia, joita ei luokitella 50–63 ryhmään, voidaan käyttää vapaasti tekstiilituotteiden valmistuksessa riippumatta siitä, sisältävätkö ne tekstiiliainetta.

Esimerkki:

Jos luettelon säännössä määrätään, että tietyn tekstiilitavaran (esimerkiksi housujen), valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä nappien kaltaisten metallitavaroiden käyttöä, koska nappeja ei luokitella 50–63 ryhmään. Samasta syystä se ei estä vetoketjujen käyttöä, vaikka vetoketjut tavallisesti sisältävät tekstiiliainetta.

- 6.3 Kun prosenttisääntöä sovelletaan, on käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa laskettaessa otettava huomioon niiden aineiden arvo, joita ei luokitella 50–63 ryhmään.

7 huomautus:

- 7.1 Nimikkeissä ex 2707, 2713–2715, ex 2901, ex 2902 ja ex 3403 ilmaisulla ”tietty käsittely” tarkoitetaan seuraavia toimintoja:
- tyhjötislaus;
  - toistotislaus perusteellisen jakotislausmenetelmän avulla;
  - krakkaus;
  - reformointi;
  - uuttaminen valikoivien liuottimien avulla;
  - käsittely, jossa yhdistyvät kaikki seuraavat toiminnot: käsittely tiivistetyllä rikkihapolla, oleumilla tai rikki-trioksidilla; neutralointi emäksisillä aineilla; värinpoisto ja puhdistus luonnostaan aktiivisilla maalajeilla, aktivoituilla maalajeilla, aktiivihieillä tai bauksiitilla;
  - polymerointi;
  - alkylointi;
  - isomerointi.
- 7.2 Nimikkeissä 2710, 2711 ja 2712 ilmaisulla ”tietty käsittely” tarkoitetaan seuraavia toimintoja:
- tyhjötislaus;
  - toistotislaus perusteellisen jakotislausmenetelmän avulla;

- c) krakkaus;
  - d) reformointi;
  - e) uuttaminen valikoivien liuottimien avulla;
  - f) käsittely, jossa yhdistyvät kaikki seuraavat toiminnot: käsittely tiivistetyllä rikkihapolla, oleumilla tai rikkiatrioksidilla; neutralointi emäksisillä aineilla; värinpoisto ja puhdistus luonnostaan aktiivisilla maalajeilla, aktivoiduilla maalajeilla, aktiivihieillä tai bauksiitilla;
  - g) polymerointi;
  - h) alkylointi;
  - i) isomerointi;
  - j) ainoastaan nimikkeen ex 2710 raskasöljyjen osalta rikinpoisto vedyn avulla, jonka tuloksena valmistettujen tuotteiden rikkipitoisuus alenee vähintään 85 prosenttia (ASTM D 1266–59 T -menetelmä);
  - k) ainoastaan nimikkeen 2710 tuotteiden osalta parafiinin poisto muun menetelmän avulla kuin suodattamalla;
  - l) ainoastaan nimikkeen ex 2710 raskasöljyjen osalta vetykäsittely yli 20 baarin paineessa ja yli 250 °C:n lämpötilassa katalysaattoria käyttäen, muussa kuin rikinpoistotarkoituksessa, kun vety on aktiivisena aineena kemiallisessa reaktiossa. Nimikkeen ex 2710 voiteluöljyjen jatkokäsittelyä vedyn avulla (esimerkiksi vedyn avulla tapahtuva viimeistely eli "hydrofinishing" tai värinpoisto) erityisesti värin tai stabiliteetin parantamiseksi ei kuitenkaan pidetä tietynä käsittelynä;
  - m) ainoastaan nimikkeen ex 2710 polttoöljyjen osalta ilmatislaus, jos alle 30 tilavuusprosenttia näistä tuotteista (hävikki mukaan lukien) tislautuu 300 °C:n lämpötilassa ASTM D 86 -menetelmän avulla määritettynä;
  - n) ainoastaan nimikkeen ex 2710 raskasöljyjen, muiden kuin kaasuöljyjen ja polttoöljyjen, osalta käsittely suurtaajuudella toimivan sähköisen huiskupurkauksen avulla;
  - o) ainoastaan nimikkeen ex 2712 raakatavaroiden, muiden kuin vaseliinin, otsokeriitin, ruskohiilivahan, turvehahan ja alle 0,75 painoprosenttia öljyä sisältävän parafiinin, osalta rasvanpoisto kiteyttämällä jakotislausmenetelmän avulla.
- 7.3 Nimikkeissä ex 2707, 2713–2715, ex 2901, ex 2902 ja ex 3403 yksinkertaiset toiminnot kuten puhdistus, dekantointi, suolan poisto, veden erotus, suodatus, värjäys, merkintä, rikkipitoisuuden lisääminen sekoittamalla tuotteita, joilla on erilaiset rikkipitoisuudet, näiden toimintojen tai niitä vastaavien toimintojen yhdistelmät eivät anna alkuperäisemää.
-

LUETTELO EI-ALKUPERÄAINEKSIIN SOVELLETTAVISTA VALMISTUS- TAI KÄSITTELYTOIMISTA, JOTKA ON TEHTÄVÄ, JOTTA VALMISTETTU TUOTE VOI SAADA ALKUPERÄASEMAN

Luettelossa mainituista tuotteista kaikki eivät välttämättä kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan. Tämän vuoksi on otettava huomioon tämän sopimuksen muut osat.

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1 ryhmä	Elävät eläimet	Kaikkien 1 ryhmän eläinten on oltava kokonaan tuotettuja	
2 ryhmä	Liha ja muut syötävät eläimenosat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 1 ja 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
3 ryhmä	Kalat sekä äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 4 ryhmä	Maito ja meijerituotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualla kuulumattomat eläinperäiset syötävät tuotteet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
0403	Kirnumaito ja kirnupiimä, juoksetettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri ja muu käynyt tai hapatettu maito ja kerma, myös tiivistetty tai maustettu tai lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta, hedelmää, pähkinää tai kaakaota sisältävä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja, — kaikki käytetyt nimikkeen 2009 hedelmämehut (lukuun ottamatta ananas-, limetti- ja greippimehuja) ovat alkuperä tuotteita, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 5 ryhmä	Muualla kuulumattomat eläinperäiset tuotteet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 5 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 0502	Sian ja villisian harjakset ja muut karvat, valmistetut	Harjasten ja muiden karvojen puhdistus, desinfiointi, lajittelu ja järjestäminen	
6 ryhmä	Elävät puut ja muut elävät kasvit; sipulit, juuret ja niiden kaltaiset tuotteet; leikkokukat ja leikkovihreä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt 6 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja, ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta;	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7 ryhmä	Syötävät kasvikset ja tietyt juuret ja mukulat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 7 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
8 ryhmä	Syötävät hedelmät ja pähkinät; sitrushedelmien ja melonin kuoret	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt hedelmät ja pähkinät ovat kokonaan tuotettuja, ja — kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 9 ryhmä	Kahvi, tee, mate ja mausteet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 9 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
0901	Kahvi, myös paahdettu tai kofeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
0902	Tee, myös maustettu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
ex 0910	Maustesekoitukset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
10 ryhmä	Viljat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 10 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 11 ryhmä	Myllyteollisuustuotteet; maltaat; tärkkelys; inuliini; vehnägluteeni; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt viljat, syötävät kasvikset, nimikkeen 0714 juuret ja mukulat taikka hedelmät ovat kokonaan tuotettuja	
ex 1106	Nimikkeen 0713 kuivatusta, silvitystä palkoviljasta valmistetut hienot ja karkeat jauhot sekä jauhe	Nimikkeen 0708 palkokasvien kuivaus ja jauhaminen	
12 ryhmä	Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 12 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1301	Kumilakat; luonnonkumit ja -hartsit, kumihartsit ja oleohartsit (esimerkiksi palsamit)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 1301 aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1302	Kasvimehut ja -uutteet: pektiiniaineet, pektinaatit ja pektaatit; agar-agar ja muut kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, myös modifioidut:		
	— kasviaineista saadut kasvilimat ja paksunnosaineet, modifioidut	Valmistus modifioimattomista kasvilimoista ja paksunnosaineista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
14 ryhmä	Kasvipäriset punonta- ja palmikointiaineet; muualle kuulumatomat kasvituotteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 14 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 15 ryhmä	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden pilkkoutumistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
1501	Sianrasva, myös sianihra (laardi) ja siipikarjanrasva, muut kuin nimikkeeseen 0209 tai 1503 kuuluvat:		
	— luu- ja jäterasvat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0203, 0206 tai 0207 aineksista eikä nimikkeen 0506 luista	
	— muut	Valmistus nimikkeen 0203 tai 0206 sianlihasta tai sian muista syötävistä osista taikka nimikkeen 0207 siipikarjan lihasta tai siipikarjan muista syötävistä osista	
1502	Nautaeläinten, lampaan tai vuohen rasva, muut kuin nimikkeeseen 1503 kuuluvat		
	— luu- ja jäterasvat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0201, 0202, 0204 tai 0206 aineksista taikka nimikkeen 0506 luista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1504	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat:		
	— jähmeät jakeet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1504 aineksista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 2 ja 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 1505	Puhdistettu lanoliini	Valmistus nimikkeen 1505 raa'asta villarasvasta	
1506	Muut eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat:		
	— jähmeät jakeet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1506 aineksista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
1507–1515	Kasviöljyt ja niiden jakeet:		
	— soija-, maapähkinä-, palmu-, kookos- (kopra-), palmunydin-, babassu-, kiinanpuu- (tung-) ja oiticicaöljy, myrttivaha ja japaninvaha, jojobaöljyn jakeet ja muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettuja öljyt	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
	— jähmeät jakeet, ei kuitenkaan jojobaöljyn jähmeät jakeet	Valmistus muista nimikkeiden 1507–1515 aineksista	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt kasviainekset ovat kokonaan tuotettuja	
1516	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, osittain tai kokonaan hydratut, vaihtoesteröidyt, uudelleen esteröidyt tai elaidinoidut, myös puhdistetut, mutta ei enempää valmistetut	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja, ja — kaikki käytetyt kasviainekset ovat kokonaan tuotettuja. Nimikkeiden 1507, 1508, 1511 ja 1513 aineksia voidaan kuitenkin käyttää	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1517	Margariini; syötävät seokset ja valmisteet, jotka on valmistettu eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista, muut kuin nimikkeen 1516 syötävät rasvat ja öljyt sekä niiden jakeet	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt 2 ja 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja, ja — kaikki käytetyt kasviainekset ovat kokonaan tuotettuja. Nimikkeiden 1507, 1508, 1511 ja 1513 aineksia voidaan kuitenkin käyttää	
16 ryhmä	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut tuotteet	Valmistus: — 1 ryhmän eläimistä, ja/tai — jossa kaikki käytetyt 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 17 ryhmä	Sokeri ja sokerivalmisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 1701	Ruoko- ja juurikassokeri sekä kemiallisesti puhdas sakkaroosi, jähmeä, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1702	Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoosi ja fruktoosi, jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisiirapit; keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:		
	— kemiallisesti puhdas maltoosi ja fruktoosi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1702 aineksista	
	— muut sokerit, jähmeät, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset ovat alkuperätuotteita	
ex 1703	Sokerin erottamisessa ja puhdistamisessa syntyvä melassi, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1704	Kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet (myös valkoinen suklaa)	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
18 ryhmä	Kaakao ja kaakaovalmisteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1901	Mallasuute; muualle kuulumattomat hienoista tai karkeista jauhoista, rouheista, tärkkelyksestä tai mallasuutteesta tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaota tai joissa sitä on alle 40 painoprosenttia täysin rasvattomasta aineesta laskettuna; muualle kuulumattomat nimikkeiden 0401–0404 tuotteista tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaota tai joissa sitä on alle 5 painoprosenttia täysin rasvattomasta aineesta laskettuna:		
	— mallasuute	Valmistus 10 ryhmän viljasta	
	— muut	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1902	Makaronivalmisteet, kuten spagetti, makaroni, nuudelit, lasagne, gnocchi, ravioli ja cannelloni, myös kypsennetyt tai (lihalla tai muulla aineella) täytetyt tai muulla tavalla valmistetut; couscous, myös valmistettu:		
	— joissa on enintään 20 painoprosenttia lihaa, muita eläimenosia, kalaa, äyriäisiä tai nilviäisiä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt viljat ja niiden johdannaistuotteet (ei kuitenkaan durumvehnä ja sen johdannaistuotteet) ovat kokonaan tuotettuja	
	— joissa on yli 20 painoprosenttia lihaa, muita eläimenosia, kalaa, äyriäisiä tai nilviäisiä	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt viljat ja niiden johdannaistuotteet (eivät kuitenkaan durumvehnä ja sen johdannaistuotteet) ovat kokonaan tuotettuja, ja — kaikki käytetyt 2 ja 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
1903	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvänä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1108 perunatärkkelyksestä	
1904	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt elintarvikevalmisteet (esim. maissihiutaleet); vilja (ei kuitenkaan maissi) jyvänä tai jyväsinä tai hiutaleina tai muulla tavalla valmistettuina jyvänä tai jyväsinä (lukuun ottamatta jauhoja ja rouheita), esikypsennetty tai muulla tavalla valmistettu, muualle kuulumatottomat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1806 aineksista, — jossa kaikki käytetyt viljat ja hienot jauhot (ei kuitenkaan durumvehnä, <i>Zea indurata</i> -lajin maissi ja niiden johdannais tuotteet) ovat kokonaan tuotettuja, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
1905	Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät (biscuits) sekä muut leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota; ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan 11 ryhmän aineksista	
ex 20 ryhmä	Kasviksista, hedelmistä, pähkinöistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt hedelmät, pähkinät ja kasvikset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 2001	Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt jamssit, bataatit ja niiden kaltaiset syötävät kasvinosat, joissa on vähintään 5 painoprosenttia tärkkelystä	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 2004 ja ex 2005	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt hienoina tai karkeina jauhoina taikka hiutaleina olevat perunat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
2006	Sokerilla säilötyt (valellut, lasitetut tai kandeeratut) kasvikset, hedelmät, pähkinät, hedelmänkuoret ja muut kasvinosat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2007	Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähyttelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 2008	— pähkinät, lisättyä sokeria tai alkoholia sisältämättömät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeiden 0801, 0802 ja 1202–1207 alkuperäpähkinöiden ja -öljysiementen arvo on yli 60 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— maapähkinävoi; viljaan perustuvat sekoitukset; palmunsydamet; maissi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
	— muut, eivät kuitenkaan muulla tavalla kypsennetyt kuin vedessä tai höyryssä keitetyt, lisättyä sokeria sisältämättömät, jäädytetyt hedelmät ja pähkinät	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2009	Käymättömät ja lisättyä alkoholia sisältämättömät hedelmämehut, myös rypälemehu ("grape must") ja kasvismehut, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 21 ryhmä	Erinäiset elintarvikevalmisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
2101	Kahvi-, tee-, ja mateuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin tuotteisiin tai kahviin, teehen tai mateen perustuvat valmisteet; paahdettu juurisikuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteen, esanssit ja tiivistet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikki käytetty juurisikuri on kokonaan tuotettua	
2103	Kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset; sinappijauho ja valmistettu sinappi:		
	— kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Sinappijauhoa tai valmistettua sinappia voidaan kuitenkin käyttää	
	— sinappijauho ja valmistettu sinappi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
ex 2104	Keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 2002–2005 valmistetuista tai säilytyistä kasviksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
2106	Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 22 ryhmä	Juomat, väkevät alkoholijuomat ja etikka; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikki käytetyt viinirypäleet tai viinirypäleistä saadut ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
2202	Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä tai maustettu, ja muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeen 2009 hedelmä- ja kasvismehut	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen 17 ryhmän aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikki käytetyt hedelmämeihat (lukuun ottamatta ananas-, limetti- ja greippimehua) ovat alkuperätuotteita	
2207	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia; denaturoitu etyylialkoholi (etanoli) ja muut denaturoidut väkevät alkoholijuomat, väkevyydestä riippumatta	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 2207 tai 2208 aineksista, ja — jossa kaikki käytetyt viinirypäleet tai viinirypäleistä saadut ainekset ovat kokonaan tuotettuja tai, jos kaikki muut käytetyt ainekset ovat jo alkuperätuotteita, käytetyn arrakin osuus voi olla enintään 5 tilavuusprosenttia	
2208	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholijuomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 2207 tai 2208 aineksista, ja — jossa kaikki käytetyt viinirypäleet tai viinirypäleistä saadut ainekset ovat kokonaan tuotettuja tai, jos kaikki muut käytetyt ainekset ovat jo alkuperätuotteita, käytetyn arrakin osuus voi olla enintään 5 tilavuusprosenttia	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 23 ryhmä	Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 2301	Valaasta valmistettu jauho; kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut ihmisravinnoksi soveltumattomat jauhot, jauheet ja pelletit	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 2 ja 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 2303	Maissitärkkelyksen valmistuksessa saadut jätetuotteet (ei kuitenkaan tiivistetty maissinvaleluvesi), kuiva-aineen valkuaisainepitoisuus yli 40 painoprosenttia	Valmistus, jossa kaikki käytetty maissi on kokonaan tuotettua	
ex 2306	Öljykakut ja muut oliiviöljyn erottamisessa syntyneet kiinteät jätetuotteet, joissa on yli 3 painoprosenttia oliiviöljyä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt oliivit ovat kokonaan tuotettuja	
2309	Valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokintaan	Valmistus, jossa: — kaikki käytetyt viljat, sokeri, melassi, liha tai maito ovat alkuperätuotteita, ja — kaikki käytetyt 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
ex 24 ryhmä	Tupakka ja valmistetut tupakankorvikkeet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 24 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja	
2402	Tupakasta tai tupakankorvikkeesta valmistetut sikarit, pikkusikarit ja savukkeet	Valmistus, jossa vähintään 70 painoprosenttia käytetyistä nimikkeen 2401 valmistamattomasta tupakasta tai tupakanjätteistä on alkuperätuotteita	
ex 2403	Piippu- ja savuketupakka	Valmistus, jossa vähintään 70 painoprosenttia käytetyistä nimikkeen 2401 valmistamattomasta tupakasta tai tupakanjätteistä on alkuperätuotteita	
ex 25 ryhmä	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 2504	Kiteinen luonnongrafiitti, jonka hiilipitoisuutta on rikastamalla kohotettu ja joka on puhdistettu ja jauhettu	Kiteisen raakagrafiitin hiilipitoisuuden kohottaminen rikastamalla, sen puhdistaminen ja jauhaminen	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 2515	Marmori, ainoastaan sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoisiksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Yli 25 cm paksun marmorin (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla	
ex 2516	Graniitti, porfyryri, basaltti, hiekkakivi ja muu muistomerkki- ja rakennuskivi, ainoastaan sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoisiksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Yli 25 cm paksun kiven (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla	
ex 2518	Kalsinoitu dolomiitti	Kalsinoimattoman dolomiitin kalsinointi	
ex 2519	Murskattu luonnon magnesiumkarbonaatti (magnesiitti) ilmanpitiävissä astioissa ja magnesiumoksidi, myös puhdas, ei kuitenkaan sulatettu magnesiumoksidi (magnesia) tai perkipoltettu (sintrattu) magnesiumoksidi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Luonnon magnesiumkarbonaattia (magnesiittia) voidaan kuitenkin käyttää	
ex 2520	Erityisesti hammaslääkintäkäyttöön valmistettu kipsi	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 2524	Asbestikuidut	Valmistus asbestimineraalista (asbestirikasteesta)	
ex 2525	Kiillejauhe	Kiilteen tai kiillejätteen jauhaminen	
ex 2530	Maavärit, kalsinoidut tai jauhetut	Maavärien kalsinointi tai jauhaminen	
26 ryhmä	Malmi, kuona ja tuhka	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 27 ryhmä	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 2707	Korkean lämpötilan kivihiilitervasta tislaamalla saatujen kivennäisöljyjen kaltaiset öljyt, joissa aromaattisten aineosien paino ylittää muiden kuin aromaattisten aineosien painon ja joista 250 °C:een tislattaessa tislautuu yli 65 tilavuusprosenttia (myös bensiini- ja bentsoliseokset), moottori- tai lämmityspolttoaineena käytettävät	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽¹⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 2709	Raa'at bitumisista kivennäisistä saadut öljyt	Bitumisten aineiden kuivatuslaus	
2710	Maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut öljyt, muut kuin raa'at; muualle kuulumattomat valmisteet, joissa on perusaineosana maaöljyä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä vähintään 70 painoprosenttia; jäteöljyt	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽²⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2711	Maaöljykaasut ja muut kaasumaiset hiilivedyt	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽²⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2712	Vaseliini; parafiini, mikrokiteinen maaöljyvaha, puristettu parafiini (slack wax), otsokeriitti, ruskohiilivaha, turvevaha ja muut kivennäisvahat sekä niiden kaltaiset synteettisesti tai muulla menetelmällä valmistetut tuotteet, myös värjätty	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽²⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
2713	Maaöljykoksi, maaöljybitumi ja muut maaöljyjen tai bitumisista aineksista saatujen öljyjen jätetuotteet	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽¹⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2714	Luonnonbitumi ja -asfaltti; bitumi- tai öljyliuske ja bitumipitoinen hiekka; asfalttiitit ja asfalttikivi	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽¹⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
2715	Luonnonasfalttiin, luonnonbitumiin, maaöljybitumiin, kivennäistervaahan tai kivennäistervapikeen perustuvat bitumiset seokset (esim. bitumimastiksi ja "cut-backs")	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽¹⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 28 ryhmä	Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2805	"Seosmetalli"	Elektrolyyttisellä tai termisellä käsittelyllä toteutettava valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 2811	Rikkiatrioksidi	Valmistus rikkidioksidista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 2833	Alumiinisulfaatti	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 2840	Natriumperboraatti	Valmistus dinatriumtetraaboraattipentahydraatista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2852	Elohopeayhdisteet — sisäiset eetterit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeen 2909 aineiden arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	Elohopeayhdisteet — nukleiinihapot ja niiden suolat, myös kemiallisesti määrittelemättömät; muut heterosykliset yhdisteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeiden 2852, 2932, 2933 ja 2934 aineiden arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 29 ryhmä	Orgaaniset kemialliset yhdisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2901	Asykliset hiilivedyt, moottori- tai muuna polttoaineena käytettävät	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely (1) tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 2902	Syklaanit ja sykleenit (muut kuin atsuleenit), bentseeni, tolueeni ja ksyleenit, moottori- tai muuna polttoaineena käytettävät	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽¹⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 2905	Tämän nimikkeen alkoholien ja etanolin metallialkoholaatit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 2905 aineksista Tämän nimikkeen metallialkoholaatteja voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2915	Tyydyttyneet asykliset monokarboksyylilihapot sekä niiden anhydritit, halogenidit, peroksidit ja peroksihapot; niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeiden 2915 ja 2916 aineiden arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2932	— Sisäiset eetterit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeen 2909 aineiden arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— Sykliset asetaalit ja sisäiset puoliasetaalit sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2933	Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan typpiheteroatomia tai -atomeja	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeiden 2932 ja 2933 aineiden arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
2934	Nukleiinihapot ja niiden suolat, myös kemiallisesti määrittelemättömät; muut heterosykliset yhdisteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Kaikkien käytettyjen nimikkeiden 2932, 2933 ja 2934 ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2939	Unikkouutteet, väkevöidyt, joissa on alkaloideja vähintään 50 painoprosenttia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 30 ryhmä	Farmaseuttiset tuotteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3002	Ihmisveri; terapeutista, ennalta ehkäisevää tai taudinmäärityskäyttöä varten valmistettu eläimenveri; antiseerumit ja muut verifraktiot sekä modifioidut immunologiset tuotteet, myös bioteknisellä menetelmällä saadut; rokotteet, toksiinit, mikro-organismiviljelmät (ei kuitenkaan hiivat) ja niiden kaltaiset tuotteet:		
	— tuotteet, joissa on terapeutista tai ennalta ehkäisevää käyttöä varten keskenään sekoitettuna kaksi tai useampia aineosia, tai sekoittamattomat tuotteet tällaista käyttöä varten, annosteltuina tai vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut		
	— ihmisveri	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— terapeutista tai ennalta ehkäisevää käyttöä varten valmistettu eläimenveri	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— verifraktiot, ei kuitenkaan antiseerumit, hemoglobiini, veriglobuliinit ja seerumiglobuliinit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— hemoglobiini, veriglobuliinit ja seerumiglobuliinit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3003 ja 3004	Lääkkeet (eivät kuitenkaan nimikkeiden 3002, 3005 tai 3006 tuotteet):		
	— nimikkeen 2941 amikasiinista valmistetut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeiden 3003 ja 3004 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeiden 3003 ja 3004 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 3006	— Tämän ryhmän 4 huomautuksen k alakohdassa eritellyt farmaseuttiset jätteet	Tuote säilyttää alkuperäisen nimikkeensä mukaisen alkuperän	
	— steriilit sidekudoskiinnikkeiden muodostumisen estäjät kirurgiseen tai hammaslääkintäkäyttöön, myös absorboituvat:		

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muovia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 39 ryhmän aineiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ⁽⁵⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— kangasta	Valmistus ⁽⁷⁾ : — luonnonkuiduista, — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömiä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
	— avanneleikauksen jälkeen käytettävät tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 31 ryhmä	Lannoitteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineista. Saman nimikkeen aineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3105	Kivennäis- tai kemialliset lannoitteet, joissa on kahta tai kolme seuraavista lannoittavista aineista: tyypeä, fosforia tai kaliumia; muut lannoitteet; tämän ryhmän lannoitteet tableteina tai niiden kaltaisessa muodossa taikka bruttopainoltaan enintään 10 kg:n pakkauksissa, ei kuitenkaan: — natriumnitraatti — kalsiumsyanamidi — kaliumsulfaatti — kaliummagnesiumsulfaatti	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineista. Saman nimikkeen aineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 32 ryhmä	Parkitus- ja väriainet; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat; painovärit, muste ja tussi; musteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineista. Saman nimikkeen aineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 3201	Tanniinit sekä niiden suolat, eetterit, esterit ja muut johdannaiset	Valmistus kasvipärisistä parkitusuutteista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3205	Substraattipigmentit; tämän ryhmän 3 huomautuksessa eritelty substraattipigmentteihin perustuvat valmisteet ⁽³⁾	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3203, 3204 ja 3205 aineksista. Nimikkeen 3205 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 33 ryhmä	Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajuste-, kosmeettiset ja toalettilvalmisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3301	Haihtuvat öljyt (terpeenittömät tai terpeenipitoiset), myös jähmeät (concretes) ja vahaa poistamalla saadut nesteet (absolutes); resinoidit; uutetut oleohartsit; haihtuvien öljyjen väkevöidyt rasva-, rasvaöljy- ja vahaliuokset tai niiden kaltaiset liuokset, kylmänä uuttamalla (enfleurage) tai maseroimalla saadut; terpeenipitoiset sivutuotteet, joita saadaan poistettaessa terpeenejä haihtuvista öljyistä; haihtuvien öljyjen vesitisleet ja -liuokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös tämän nimikkeen eri tuoteryhmän ⁽⁴⁾ aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 34 ryhmä	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, "hammasvahat" ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3403	Voiteluvalmisteet, joissa on alle 70 painoprosenttia maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä	Puhdistus ja/tai yksi tai useampi tietty käsittely ⁽⁴⁾ tai Muut toiminnot, joissa kaikki käytetyt ainekset luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
3404	Tekovahat ja valmistetut vahat:		
	— jotka perustuvat parafiiniin, maaöljyvahoihin, bitumisista kivennäisistä saatuihin vahoihin, puristettuun parafiiniin (slack wax) tai öljyttömään parafiiniin (scale wax)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan: — nimikkeen 1516 vahamaiset hydratut öljyt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
		— nimikkeen 3823 vahamaiset kemiallisesti määrittelemättömät rasvahapot ja teolliset rasva-alkoholit, ja	
		— nimikkeen 3404 ainekset	
		Näitä aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 35 ryhmä	Valkuaisaineet; modifioitu tärkkelys; liimat ja liisterit; entsyymit; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3505	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys (esim. esihyytelöity tai esteröity tärkkelys); tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun modifioituun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit:		
	— tärkkelyksen eetterit ja esterit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3505 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1108 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3507	Muualle kuulumattomat entsyymivalmisteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
36 ryhmä	Räjähdyksineet; pyrotekniset tuotteet; tulitikut; pyroforiset seokset; tietyt helposti syttyvät aineet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 37 ryhmä	Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3701	Valokuvauslevyt ja -laakafilmit, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuvafilmit, laa'at, säteilyherkät, valottamattomat, myös pakkafilmeinä:		
	— pikakuvafilmit, värivalokuvausta varten tarkoitettut, pakkafilmeinä	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3701 ja 3702 aineksista. Nimikkeen 3702 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3701 ja 3702 aineksista. Nimikkeiden 3701 ja 3702 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
3702	Valokuvausfilmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuva-filmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3701 ja 3702 aineksista.	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3704	Valokuvauslevyt, -filmit, -paperi, -kartonki, -pahvi ja -tekstiilit, valotetut mutta kehittämättömät	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3701–3704 aineksista.	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 38 ryhmä	Erinäiset kemialliset tuotteet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3801	— kolloidinen grafiitti suspensionä öljyssä ja puolikolloidinen grafiitti; hiilipitoiset elektrodimassat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— grafiitti massana, jossa on seoksena kivennäisöljyjä ja yli 30 painoprosenttia grafiittia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 3403 ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3803	Puhdistettu mäntyöljy	Raa'an mäntyöljyn puhdistus	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3805	Puhdistettu sulfaattitärpättiöljy	Raa'an sulfaattitärpättiöljyn puhdistus tislamalla tai raffinoimalla	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 3806	Hartsiesterit	Valmistus hartsihapoista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3807	Puutervapiki	Puutervan tislauk	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3808	Hyönteisten torjunta-aineet, rotanmyrkyt, sienitautien ja rikkakasvien torjunta-aineet, itämistä estävät aineet, kasvien kasvua säättävät aineet, desinfiomisaineet ja niiden kaltaiset tuotteet, vähittäismyymintimuodoissa tai -pakkauksissa tai valmisteina tai tavaroina (esim. rikitetyt nauhat, sydämet ja kynttilät sekä kärpäs-paperi)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3809	Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä, sekä muut tuotteet ja valmisteet (esim. liistausaineet ja peittäusaineet), jollaisia käytetään tekstiili-, paperi-, nahka- tai niiden kaltaisessa teollisuudessa, muualle kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3810	Metallipintojen peittäusvalmisteet; sulamista edistävät aineet ja muut apuvalmisteet metallien juottamista tai hitsausta varten; juotos- tai hitsausjauheet ja -tahnat, joissa on metallia ja muita aineita; valmisteet, jollaisia käytetään hitsauselektrodien ja -puikkojen täytteenä tai päällysteenä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3811	Nakutusta, hapettumista, hartsiutumista tai syöpymistä estävät valmisteet, viskositeettia parantavat valmisteet ja muut kivennäisöljyjen (myös bensiinin) ja muiden nesteiden, joita käytetään samaan tarkoitukseen kuin kivennäisöljyjä, lisäainevalmisteet:		
	— voiteluöljyjen lisäainevalmisteet, joissa on maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 3811 aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
3812	Valmistetut vulkanoinnin kiihdyttimet; muualla kuulumattomat kumin tai muovin pehmitinseokset; hapettumisen estoaineet ja muut kumin tai muovin stabiilatoriseokset	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3813	Valmisteet ja panokset tulensammuttimia varten; tulensammutuskranaatit ja -pommit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3814	Orgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset, muualla kuulumattomat; valmistetut maalin- ja lakanpoistoaineet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3818	Kemialliset alkuaineet, jotka on seostettu (doped) elektroniikassa käyttöä varten, kiekkoina, levyinä tai niiden kaltaisissa muodoissa; kemialliset yhdisteet, jotka on seostettu (doped) elektroniikassa käyttöä varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3819	Hydrauliset jarrunesteet ja muut hydraulisessa voimansiirrossa käytettävät nestemäiset valmisteet, joissa ei ole lainkaan tai on alle 70 painoprosenttia maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3820	Jäätymistä estävät valmisteet sekä valmistetut huurteen- ja jäänpoistonesteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 3821	Valmistetut elatusaineet mikro-organismien (myös virusten ja niiden kaltaisten organismien) tai kasvi-, ihmis- ja eläinsoluviljelmien kehittämistä ja ylläpitoa varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3822	Taudinmääritysreagenssit ja laboratorioreagenssit, alustalla, sekä valmistetut taudinmääritysreagenssit ja valmistetut laboratorioreagenssit, alustalla tai ilman sitä, eivät kuitenkaan nimikkeeseen 3002 tai 3006 kuuluvat; varmennetut vertailumateriaalit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3823	Teolliset monokarboaksyylirasvahapot; puhdistuksessa saadut happamat öljyt; teolliset rasva-alkoholit;		
	— teolliset monokarboaksyylirasvahapot; puhdistuksessa saadut happamat öljyt	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— teolliset rasva-alkoholit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3823 aineksista	
3824	Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten; kemialliset tuotteet ja kemian- tai siihen liittyvän teollisuuden valmistetut (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat:		
	<ul style="list-style-type: none"> — seuraavat tämän nimikkeen tuotteet: — luonnon hartsituotteisiin perustuvat valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten — naftteenihapot ja niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit — sorbitoli, ei kuitenkaan nimikkeeseen 2905 kuuluva 	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	<ul style="list-style-type: none"> — maaöljysulfonaatit, ei kuitenkaan alkalimetallien, ammoniumin tai etanoliamiinien maaöljysulfonaatit; bitumisista kivennäisistä saatujen öljyjen tiofeenisulfonihapot ja niiden suolat — ioninvaihtimet — kaasua imevät aineet tyhjöputkia varten 		
	<ul style="list-style-type: none"> — alkalinen rautaoksidi, jota käytetään kaasun puhdistukseen — valokaasun puhdistuksessa tuotettu ammoniakkikaasuvesi ja käytetty kaasun puhdistusmassa — sulfonaftteenihapot sekä niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit — sikuna- eli finkkeliöljy ja dippel- eli hirvensarviöljy — sellaisten suolojen seokset, joilla on erilaiset anionit — gelatiinipohjaiset monistusmassat, myös paperi- tai tekstiilainepohjalla 		

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
3901–3915	Muovijätteet, -leikkeet ja -romu; eivät kuitenkaan nimikkeiden ex 3907 ja 3912 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä:		
	— additiohomopolymeroitutuotteet, joissa yhden monomeerin osuus on yli 99 painoprosenttia polymeerin kokonaispitoisuudesta	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 39 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (5)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (5)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3907	— polykarbonaattikopolymeereista ja akryliniiriili-butadieeni-styreeni- (ABS)-kopolymeereista valmistetut kopolymeerit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Saman nimikkeen aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (5)	
	— polyesteri	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 39 ryhmän ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja/tai valmistus tetrabromi-(bisfenoli a)-polykarbonaatista	
3912	Selluloosa ja sen kemialliset johdannaiset, muualle kuulumattomat, alkumuodossa	Valmistus, jossa kaikkien samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
3916–3921	Puolivalmisteet, muovia, ja muovitavarat; ei kuitenkaan nimikkeiden ex 3916, ex 3917, ex 3920 ja ex 3921 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä:		
	— litteät tuotteet, joita on valmistettu enemmän kuin pelkästään pintakäsittelmällä tai leikkaamalla muuhun kuin neliön tai suorakaiteen muotoon; muut tuotteet, joita on valmistettu enemmän kuin pelkästään pintakäsittelmällä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 39 ryhmän aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla hinnasta
	— muut		
	— additiohomopolymeroituotteet, joissa yhden monomeerin osuus on yli 99 painoprosenttia polymeerin kokonaispitoisuudesta	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta; — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 39 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ⁽⁵⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen 39 ryhmän aineiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ⁽⁵⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla hinnasta
ex 3916 ja ex 3917	Profiilit, putket ja letkut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien aineiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3920	— ionomeerilevyt tai -kalvot	Valmistus osittain suolamuotoisesta kestumuovista, joka on eteenin ja pääasiallisesti sinkkiä ja natriumia olevilla metallioneilla osittain neutraloidun metakryylihapon kopolymeeri	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— regeneroidusta selluloosasta, polyamideista tai polyeteenistä valmistetut levyt	Valmistus, jossa kaikkien samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien aineiden arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla hinnasta	
ex 3921	Metalloidut muovikalvot	Valmistus erittäin läpinäkyvistä polyesterikalvoista, joiden paksuus on alle 23 mikronia ⁽⁶⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3922–3926	Muovitavarat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 40 ryhmä	Kumi ja kumitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 4001	Kerrostetut kumikreppilaatat kenkiä varten	Luonnonkumilevyjen laminointi	
4005	Seostettu kumi, vulkanoimaton, alkumuodossa tai laattoina, levyinä tai kaistaleina	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden paitsi luonnonkumin arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
4012	Uudelleen pinnoitetut tai käytetyt pneumaattiset ulkorenkaat, kumia; umpikumirenkaat, joustorenkaat, vaihdettavat ulkorenkaiden kulutuspinnat sekä vannenauhat, kumia:		
	— uudelleen pinnoitetut pneumaattiset ulkorenkaat, umpikumirenkaat tai joustorenkaat, kumia	Käytettyjen renkaiden uudelleen pinnoittaminen	
	— muut	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 4011 ja 4012 aineksista.	
ex 4017	Kovakumitavarat	Valmistus kovakumista	
ex 41 ryhmä	Raakavuodat ja -nahat (muut kuin turkisinahat) sekä muokattu nahka; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 4102	Lampaan ja karitsan raakanahat, villapeitteettömät	Villan poistaminen villapeitteisistä lampaan ja karitsan raakanahoista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
4104–4106	Parkitut tai viimeistelemättömät vuodat ja nahat, villa- tai karvapeitteettömät, myös halkaistut, mutta ei enempää valmistetut	Esiparkitun nahan jälkiparkitus tai Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
4107, 4112 ja 4113	Nahka, parkituksen tai viimeistelyn jälkeen edelleen valmistettu, myös pergamenttinahaksi valmistettu, villa- tai karvapeitteetön, myös halkaistu, ei kuitenkaan nimikkeen 4114 nahka-	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 4104–4113 aineksista	
ex 4114	Kiiltonahka ja laminoitu kiiltonahka; metallipinnoitettu nahka	Valmistus nimikkeiden 4104–4106, 4107, 4112 tai 4113 aineksista, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
42 ryhmä	Nahkatavarat; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset säilytysesineet; suolesta valmistetut tavarat (ei kuitenkaan silkkitoukan suolesta)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 43 ryhmä	Turkisinahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 4302	Parkitut tai muokatut turkisinahat, yhdistetyt:		
	— levyt, ristit ja niiden kaltaiset muodot	Yhdistämättömien parkittujen tai muokattujen turkisinahkojen valkaisu tai värjäys leikkuun ja yhdistämisen lisäksi	
	— muut	Valmistus yhdistämättömistä parkituista tai muokatuista turkisna- hoista	
4303	Vaatteet, vaatetustarvikkeet ja muut turkisinahasta valmistetut tavarat	Valmistus nimikkeen 4302 yhdistämättömistä parkituista tai muokatuista turkisna- hoista	
ex 44 ryhmä	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 4403	Karkeasti syrjäyty puu	Valmistus raakapuusta, myös kuoritusta tai karsitusta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 4407	Puu, sahattu tai veistetty (chipped) pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus yli 6 mm, höylätty, hiottu tai päistään jatkettu	Höyläminen, hiominen tai päistä jatkaminen	
ex 4408	Viilut vanerointia (myös kerrostettua puuta tasoleikkaamalla saadut) ja ristiinliimattua vaneria varten, paksuus enintään 6 mm, saumattu, sekä muu puu, sahattu pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuun enintään 6 mm, höylätty, hiottu tai päistään jatkettu	Saumaaminen, höyläminen, hiominen tai päistä jatkaminen	
ex 4409	Puu, yhdeltä tai useammalta syrjältä, pinnalta tai päästä koko pituudelta muotoiltu, myös höylätty, hiottu tai päistään jatkettu:		
	— hiottu tai päistä jatkettu	Hiominen tai päistä jatkaminen	
	— muoto- ja kehyslista	Muoto- tai kehyslistaksi työstäminen	
ex 4410 — ex 4413	Muoto- ja kehyslista, myös muotoiltu jalkalista ja niiden kaltainen muotolauta	Muoto- tai kehyslistaksi työstäminen	
ex 4415	Puiset pakkauslaatikot, -rasiat, -häkit, -pytyt ja niiden kaltaiset päällykset	Valmistus määräkokoontoon leikkaamattomista laudoista	
ex 4416	Drittelit, tynnyrit, sammiot, saavit ja muut tynnyriteokset puusta sekä niiden puuosat	Valmistus halkaisemalla tehdyistä puisista kimmistä, molemmilta lapepinnoilta saatuista, mutta ei enempää valmistetuista	
ex 4418	— Puiset rakennuspuusepän ja kirvesmiehen tuotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Puisia solulevyjä, kattopäreitä ja -paanuja voidaan kuitenkin käyttää	
	— muoto- ja kehyslista	Muoto- tai kehyslistaksi työstäminen	
ex 4421	Tulitikkutikut; jalkineiden puunaulat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen puusta paitsi nimikkeen 4409 puulangasta	
ex 45 ryhmä	Korkki ja korkkitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
4503	Luonnonkorkkitavarat	Valmistus nimikkeen 4501 korkista	
46 ryhmä	Oljesta, espartosta tai muista punonta- tai palmikointiaineista valmistetut tavarat; kori- ja punontateokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
47 ryhmä	Puusta tai muusta kuituisesta selluloosa-aineesta valmistettu massa; keräyspaperi, -kartonki ja -pahvi (-jäte)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 48 ryhmä	Paperi, kartonki ja pahvi; paperimassa-, paperi-, kartonki- ja pahvitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 4811	Pelkästään saroitettu, viivoitettu tai ruudutettu paperi, kartonki ja pahvi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
4816	Hiilipaperi, itsejäljentävä paperi ja muut jäljentävät tai siirtopaperit (eivät kuitenkaan nimikkeeseen 4809 kuuluvat), paperiset vahakset ja offsetlevyt, myös rasioissa	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
4817	Kirjekuoret, kirjekortit, kuvattomat postikortit ja kirjeenvaihtokortit, paperia, kartonkia tai pahvia; paperiset, kartonkiset tai pahviset rasiat, kotelot, kansiot, salkut yms., joissa on lajitelma kirjepaperia, kirjekuoria jne.	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 4818	Toalettipaperi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	
ex 4819	Kotelot, rasiat, laatikot, pussit ja muut pakkauspäällykset, paperia, kartonkia, pahvia, selluloosavanua tai selluloosaharsoa	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 4820	Kirjepaperilehtiöt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 4823	Muu paperi, kartonki, pahvi, selluloosavanu ja selluloosakuituharso, määräkokoontai tai -muotoon leikattu	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 49 ryhmä	Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpöyrustukset; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
4909	Painetut postikortit ja kuvapostikortit; painetut kortit, joissa on henkilökohtainen tervehdys, onnittelu, viesti tai tiedonanto, myös kuvalliset, myös kirjekuorineen tai koristeineen	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 4909 ja 4911 aineksista.	
4910	Kaikenlaiset painetut kalenterit, myös irtolehtikalenterit:		
	— ns. ikuiset kalenterit tai kalenterit vaihdettavin lehtiöin, jotka on kiinnitetty muulle alustalle kuin paperille, kartongille tai pahville	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 4909 ja 4911 aineksista.	
ex 50 ryhmä	Silkki; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 5003	Silkkijätteet (myös kelauskelvottomat kokongit, lankajätteet ja garnetoidut jätteet ja lumput), karstatut tai kammattut	Silkkijätteiden karstausta tai kampausta	
5004 — ex 5006	Silkkilanka ja silkkijätteistä kehrätty lanka	Valmistus (?): — raakasilkistä tai silkkijätteistä, karstatuista tai kammattuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä muista luonnonkuituista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5007	Kudotut silkki- ja silkkijättekankaat:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (?)	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus (7):	
		<ul style="list-style-type: none"> — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai 	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 51 ryhmä	Villa sekä hieno ja karkea eläimenkarva; jouhilanka ja jouhesta kudotut kankaat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
5106–5110	Lanka, villaa, hienoa tai karkeaa eläimenkarvaa tai jouhta	Valmistus (7): <ul style="list-style-type: none"> — raakasilkistä tai silkkijätteistä, karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista 	
5111–5113	Kudotut kankaat, villaa, hienoa tai karkeaa eläimenkarvaa tai jouhta:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (7)	
	— muut	Valmistus (7):	
		<ul style="list-style-type: none"> — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai 	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 52 ryhmä	Puuvilla; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
5204–5207	Puuvillalanka ja puuvillaompelelanka	Valmistus (?): — karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsi-tellyistä raakasilkistä tai silkkijätteistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5208–5212	Kudotut puuvillakankaat:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (?)	
	— muut	Valmistus (?):	
		— kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 53 ryhmä	Muut kasviteksiilikuidut; paperilanka ja kudotut paperilankakaa-kaat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
5306–5308	Lanka, muista kasviteksiilikuiduista valmistettu; paperilanka	Valmistus (7): — karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsi-tellyistä raakasilkistä tai silkkijätteistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5309–5311	Kudotut kankaat, muista kasviteksiilikuiduista valmistetut; kudotut paperilankakankaat		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (7)	
	— muut	Valmistus (7): — kookoskuitulangasta — juuttilangasta, — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5401–5406	Lanka, monofilamenttilanka ja ompelulanka, tekokuitufilamenttia	Valmistus (7): — karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsi-tellyistä raakasilkistä tai silkkijätteistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5407 ja 5408	Kudotut kankaat, tekokuitufilamenttilankaa:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (7)	
	— muut	Valmistus (7):	
		— kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpi-dettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
5501–5507	Katkotut tekokuidut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
5508–5511	Lanka ja ompelulanka, katkottua tekokuitua	Valmistus (7): — karstatuista tai kammatuista tai muuten kehruuta varten käsitellyistä raakasilkistä tai silkkijätteistä — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5512–5516	Kudotut kankaat, katkottua tekokuitua:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (7)	
	— muut	Valmistus (7): — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperistatai	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 56 ryhmä	Vanu, huopa ja kuitukangas; erikoislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmistetut tavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus (7): — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
5602	Huopa, myös kyllästetty, päällystetty, peitetty tai kerrostettu:		
	— neulahuopaa	Valmistus (7): — luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta. Kuitenkin:	
		— nimikkeen 5402 polypropeenifilamenttia, — nimikkeen 5503 tai 5506 polypropeenikuituja, tai — nimikkeen 5501 polypropeenifilamenttitouvia, joissa jokainen yksittäinen filamentti tai kuitu on alle 9 desitexiä, voidaan käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — kaseiinista tehdyistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta.	
5604	Yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty; tekstiililangat ja nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, muovilla tai kumilla kyllästetyt, päällystetyt tai peitettyt tai kumi- tai muovivaippaiset:		
	— yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty	Valmistus yksinkertaisesta tai kerratusta tekstiilillä päällystämättömästä kumilangasta	
	— muut	Valmistus (7): — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
5605	Metalloitu lanka, myös kierrepäällystetty, eli tekstiililanka tai nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on yhdistetty lankana, kaistaleena tai jauheena olevaan metalliin tai päällystetty metallilla	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
5606	Kierrepäällystetty lanka sekä kierrepäällystetyt nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet (muut kuin nimikkeen 5605 tuotteet ja kierrepäällystetty jouhilanka); chenillelanka (myös flokki-chenillelanka); chainettelanka	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai — paperinvalmistusaineista	
57 ryhmä	Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta:		
	— neulahuopaa	Valmistus (7): — luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta. Kuitenkin:	
		— nimikkeen 5402 polypropeenifilamenttia, — nimikkeen 5503 tai 5506 polypropeenikuituja, tai — nimikkeen 5501 polypropeenifilamenttitouvia, joissa jokainen yksittäinen filamentti tai kuitu on alle 9 desitexiä, voidaan käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Juuttikangasta voidaan käyttää pohjana	
	— muuta huopaa	Valmistus (7): — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta.	
	— muut	Valmistus (7): — kookoskuitu- tai juutilangasta — synteetti- tai muuntokuitufilamenttilangasta — luonnonkuiduista, tai — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista Juuttikangasta voidaan käyttää pohjana	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 58 ryhmä	Kudotut erikoiskankaat; tuftatut tekstiilikankaat; pitsit; kuvakudokset; koristepunokset; korusuompeukset; ei kuitenkaan:		
	— joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta (?)	
	— muut	Valmistus (?):	
		— luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassastatai	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5805	Käsin kudotut kuvakudokset (kuten gobeliinit, flander-, aubusson-, beauvais- ja niiden kaltaiset kudokset) ja käsin neulatyönä (esim. petit point- tai ristipistoilla) kirjoitetut kuvakudokset, myös sovitettut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
5810	Korusuompeukset metritavarana, kaistaleina tai koristekuviaina	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5901	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään kirjankansien päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kuultokangas; maalausta varten käsitellyt kankaat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset jäykistetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään hatunrunkoihin	Valmistus langasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
5902	Kordikangas ulkorenkaita varten, nailonia tai muuta polyamidia, polyesteriä tai viskoosia olevasta erikoislujasta langasta valmistettu:		
	— jossa on enintään 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus langasta	
	— muut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
5903	Muovilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat, muut kuin nimikkeeseen 5902 kuuluvat	Valmistus langasta tai Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, deka-tointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5904	Linoleumi, myös määrämuotoiseksi leikattu; lattianpäällysteet, joissa on tekstiiliainepohjalla muu päällyste- tai peitekerros, myös määrämuotoisiksi leikatut	Valmistus langasta (?)	
5905	Seinäpäällysteet tekstiiliainetta:		
	— kumilla, muovilla tai muilla aineilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut	Valmistus langasta	
	— muut	Valmistus (?):	
		— kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassastatai	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
		Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5906	Kumilla käsitellyt tekstiilikankaat, muut kuin nimikkeeseen 5902 kuuluvat:		
	— Neulokset	Valmistus (?): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai	
	— muut synteettikuitufilamenttilangasta valmistetut kankaat, joissa on yli 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus kemiallisista aineista	
	— muut	Valmistus langasta	
5907	Muulla tavoin kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tekstiilikankaat; teatterikulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoi-tusta varten maalattu kangas	Valmistus langasta tai Painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpi-dettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, deka-tointi, kyllästämisen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamat-toman kankaan arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
5908	Lampun-, kamiinan-, sytyttimen-, kynttilän- ja niiden kaltaisten tavaroiden sydämet, tekstiiliaineesta kudotut, palmikoidut, punotut tai neulotut; hehkusukat ja pyöröneulottu hehkusukka-kangas, myös kyllästetyt:		
	— kyllästetyt hehkusukat	Valmistus pyöröneulotusta hehkusukkakankaasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
5909–5911	Tekstiilitavarat, jollaiset soveltuvat teolliseen käyttöön:		
	— nimikkeen 5911 kiillotuslaikat ja -renkaat, muut kuin huovasta valmistetut	Valmistus langasta tai nimikkeen 6310 jätekankaista tai lumpuista	
	— nimikkeen 5911 kudotut kankaat, myös huovutetut, jollaisia tavallisesti käytetään paperikoneissa tai muihin teknisiin tarkoituksiin, myös kyllästetyt tai päällystetyt, letkumaiset tai päättömät, yksinkertaisin tai moninkertaisin loimin ja/tai kutein kudotut, taikka litteäksi moninkertaisin loimin ja/tai kutein kudotut	Valmistus (7): — kookoskuitulangasta — seuraavista aineksista: — polytetrafluorieteenilanka (8) — kerrattu polyamidilanka, fenolihartsilla päällystetty, kyllästetty tai peitetty — m-fenyleenidiamiinin ja isoftaalihapon polykondensaatiossa saatua aromaattista polyamidia olevista synteettisistä tekstiilikuiduista valmistettu lanka	
		— polytetrafluorieteenistä valmistettu monofilamenttilanka (8), — poly(p-fenyleenitereftalamidia) olevista synteettisistä tekstiilikuiduista valmistettu lanka — lasikuitulanka, fenolihartsilla päällystetty ja akryylilangalla kierrepäällystetty (8)	
		— kopolyesterimonofilamentit, jotka on valmistettu polyesteristä sekä tereftaalihaposta, 1,4-sykloheksaanidietanolista ja isoftaalihaposta muodostuneesta hartsista, — luonnonkuidut — karstaamattomat, kampaamattomat tai muuten kehruuta varten käsittelemättömät katkotut tekokuidut — kemialliset aineet tai tekstiilimassa, tai	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus (7): — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai	
60 ryhmä	Neulokset	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai	
61 ryhmä	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, neulosta:		
	— kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai suoraan määrämuotoon neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistetut	Valmistus langasta (7) (9))	
	— muut	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
ex 62 ryhmä	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, muuta kuin neulosta; ei kuitenkaan:	Valmistus langasta (7) (9)	
ex 6202, ex 6204, ex 6206, ex 6209 ja ex 6211	Naisten ja tyttöjen vaatteet ja vauvanvaatteet ja vauvanvaateustarvikkeet, koruommellut	Valmistus langasta (9) tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos käytetyn koruompelemattoman kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (9)	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 6210 ja ex 6216	Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta	Valmistus langasta (°) tai Valmistus päällystämättömästä kankaasta, jos käytetyn päällystämättömän kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (°)	
6213 ja 6214	Nenäliinat ja taskuliinat, hartiahuivit, kaulaliinat ja muut huivit, mantiljat, hunnut ja niiden kaltaiset tavarat:		
	— koruommellut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta (°) (°) tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos käytetyn koruompelemattoman kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (°)	
	— muut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta (°) (°) tai	
		Sovittaminen, jota seuraa painaminen ja vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kesto viimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos käytettyjen nimikkeen 6213 ja 6214 painamattomien tavaroiden arvo on enintään 47,5 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
6217	Muut sovitetut vaateustarvikkeet; vaatteiden ja vaateustarvikkeiden osat, muut kuin nimikkeeseen 6212 kuuluvat:		
	— koruommellut	Valmistus langasta (°) tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos käytetyn koruompelemattoman kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (°)	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta	Valmistus langasta (°) tai Valmistus päällystämättömästä kankaasta, jos käytetyn päällystämättömän kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta (°)	
	— väliuorit kauluksia ja kalvosimia varten, määrämuotoon leikatut	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus langasta (°)	
ex 63 ryhmä	Muut sovitetut vaateustarvikkeet; sarjat; käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat; lumput; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
6301–6304	Vuode- ja matkahuovat, vuodeliinavaatteet jne.; verhot jne.; muut sisustustavarat:		
	— huopaa, kuitukangasta	Valmistus (7): — luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta, tai	
	— muut		
	— koruommellut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta (°) (10) tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta (muusta kuin neuloksesta), jos käytetyn koruompelemattoman kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus valkaisuomattomasta yksinkertaisesta langasta (°) (10)	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
6305	Säkit ja pussit, jollaisia käytetään tavaroiden pakkaamiseen	Valmistus (7): — luonnonkuiduista — karstaamattomista, kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä katkotuista tekokuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
6306	Tavarapeitteet, ulkokihtimet ja aurinkokatokset; teltat; purjeet veneitä, purjelautoja tai maakulkuneuvoja varten; leirintävarusteet:		
	— kuitukangasta	Valmistus (7) (9): — luonnonkuiduista, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta	
	— muut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta (7) (9)	
6307	Muut sovitetut tavarat, myös vaatteiden leikkuukaavat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
6308	Sarjat, joissa on kudottua kangasta ja lankaa (ja joissa voi olla myös tarvikkeita), mattojen, kuvakudosten, koruommentujen pöytäliinojen tai lautasliinojen tai niiden kaltaisten tekstiilitavaroitten valmistusta varten, vähittäismyyntipakkauksissa	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 64 ryhmä	Jalkineet, nilkkaimet ja niiden kaltaiset tavarat; niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 6406 kokoonpannuista päällisistä, jotka on kiinnitetty sisäpohjiin tai muihin pohjan osiin	
6406	Jalkineiden osat (mukaan lukien päälliset, myös jos ne on kiinnitetty muihin pohjiin kuin ulkopohjiin); irtopohjat, kantapäätynyt ja niiden kaltaiset tavarat; nilkkaimet, säärystimet ja niiden kaltaiset tavarat sekä niiden osat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 65 ryhmä	Päähineet ja niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
6505	Hatut ja muut päähineet, neulotut tai virkatut tai neuloksesta, pitsistä, pitsikankaasta, huovasta tai muusta tekstiilimetritavarasta (ei kuitenkaan kaistaleista) tehdyt, myös vuoratut ja somistetut; mitä ainetta tahansa olevat hiusverkot, myös vuoratut ja somistetut	Valmistus langasta tai tekstiilikuiduista (9)	
ex 66 ryhmä	Sateenvarjot, päivänvarjot, kävelykepit, istuinkepit, ruoskat, ratsupiiskat sekä niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
6601	Sateenvarjot ja päivänvarjot (myös kävelykeppisateenvarjot, puutarhavarjot ja niiden kaltaiset päivänvarjot)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
67 ryhmä	Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhenistä tai untuvista valmistetut tavarat; tekokukat; hiuksista valmistetut tavarat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 68 ryhmä	Kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta valmistetut tavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 6803	Liuskekivitavarat, myös yhteenpuristettua liuskekiveä	Valmistus työstetystä liuskekivestä	
ex 6812	Asbestista valmistetut tavarat; asbestiin perustuvista sekoituksista tai asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista sekoituksista valmistetut tavarat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista	
ex 6814	Kiillettävät, myös yhteenpuristettu tai rekonstruoitu kiille, paperi-, kartonki-, pahvi- tai muulla alustalla	Valmistus työstetystä kiilteestä (myös yhteenpuristetusta tai rekonstruoitusta kiilteestä)	
69 ryhmä	Keraamiset tuotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 70 ryhmä	Lasi ja lasitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 7003, ex 7004 ja ex 7005	Lasi, jossa on heijastamaton kerros	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7006	Nimikkeen 7003, 7004 tai 7005 lasi, taivutettu, reunoista työstetty, kaiverrettu, porattu, emaloitu tai muulla tavalla työstetty, mutta ei kehystetty eikä yhdistetty muihin aineisiin:		
	— lasilevyt (alustat), dielektrisellä ohutkalvolla päällystetyt, SEMI:n standardien mukaan puolijohtavat ⁽¹¹⁾	Valmistus nimikkeen 7006 päällystämättömistä lasilevyistä (alustoista)	
	— muut	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7007	Karkaistu tai laminoitu varmuuslasi	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7008	Monikerroksiset eristyslaselementit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7009	Lasipeilit, kehystetyt tai kehystämättömät, myös taustapeilit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista	
7010	Lasiset pullot, myös koripullot, tölkit, ruukut, ampullit ja muut astiat, jollaisia käytetään tavaroiden kuljetukseen tai pakkaamiseen; lasiset säilöntätölkit; lasiset tulpat, kannet ja muut sulkimet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista tai Lasiesineiden hiominen, jos hiomattomien lasiesineiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta	
7013	Lasiesineet, jollaisia käytetään pöytä-, keittiö-, toaletti- tai toimistoesineinä, sisäkoristeluun tai sen kaltaiseen tarkoitukseen (muut kuin nimikkeeseen 7010 tai 7018 kuuluvat)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista tai Lasiesineiden hiominen, jos hiomattomien lasiesineiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta tai Käsinpuhallettujen lasiesineiden käsin tehty koristelu (lukuun ottamatta silkkipainoa), jos käsinpuhallettujen lasiesineiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla-hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 7019	Lasikuiduista valmistetut tavarat (muu kuin lanka)	Valmistus: — värjäämättömästä raakalangasta (slivers), jatkuvakuutuisesta kiertämättömästä langasta (rovings), langasta tai silvotuista säkeistä, tai — lasivillasta	
ex 71 ryhmä	Luonnonhelmet ja viljellyt helmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat; epäaidot korut; metallirahat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 7101	Lajitellut luonnonhelmet ja viljellyt helmet, kuljetuksen helpottamiseksi väliaikaisesti lankaan pujotetut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 7102, ex 7103 ja ex 7104	Luonnonjalo- ja puolijalokivet ja synteettiset tai rekonstruoidut jalo- ja puolijalokivet, valmistetut	Valmistus valmistamattomista jalo- ja puolijalokivistä	
7106, 7108 ja 7110	Jalometallit:		
	— muokkaamattomat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista paitsi nimikkeiden 7106, 7108 ja 7110 aineksista tai Nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen tai Nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa	
	— puolivalmisteina tai jauheena	Valmistus muokkaamattomista jalometalleista	
ex 7107, ex 7109 ja ex 7111	Jalometallilla pleteroidut metallit, puolivalmisteina	Valmistus muokkaamattomista jalometalleilla pleteroiduista metalleista	
7116	Tavarat, jotka on valmistettu luonnonhelmistä tai viljellyistä helmistä tai luonnon-, synteettisistä tai rekonstruoiduista jalo- tai puolijalokivistä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7117	Epäaidot korut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista tai	
		Valmistus epäjaloa metallia olevista osista, joita ei ole pinnoitettu jalometalleilla, jos kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 72 ryhmä	Rauta ja teräs; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
7207	Välituotteet, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7201, 7202, 7203, 7204 tai 7205 aineksista	
7208–7216	Levyvalmisteet, tangot ja profiilit, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206 valanteista tai muista alkumuodoista	
7217	Lanka, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7207 välituotteista	
ex 7218, 7219–7222	Välituotteet, levyvalmisteet, tangot ja profiilit, ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 valanteista tai muista alkumuodoista	
7223	Lanka, ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 välituotteista	
ex 7224, 7225–72128	Välituotteet, levyvalmisteet, kuumavalssatut tangot, säännöttömästi kiepityt; profiilit, muuta seosterästä; ontot poratangot, seosterästä tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7218 tai 7224 valanteista tai muista alkumuodoista	
7229	Lanka, muuta seosterästä	Valmistus nimikkeen 7224 välituotteista	
ex 73 ryhmä	Rauta- ja terästavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 7301	Ponttirauta ja -teräs	Valmistus nimikkeen 7206 aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7302	Rautatie- tai raitiotieradan rakennusosat, rautaa tai terästä, kuten kiskot, johtokiskot, hammaskiskot, vaihteenkielet, risteyskappaleet, vaihdetangot ja muut raideristeyksien tai -vaihteiden osat, ratapölkyt, sidekiskot, kiskontuolit ja niiden kiilat, aluslaatat, puristuslaatat, liukulaatat, sideraudat ja muut kiskojen asentamiseen, liittämiseen tai kiinnittämiseen käytettävät erityistavarat	Valmistus nimikkeen 7206 aineksista	
7304, 7305 ja 7306	Putket ja profiiliputket, rautaa (muuta kuin valurautaa) tai terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7207, 7218 tai 7224 aineksista	
ex 7307	Putkien liitos- ja muut osat, ruostumatonta terästä (ISO No X5CrNiMo1712), joissa on useita osia	Taottujen teelmien sorvaaminen, poraus, väljentäminen, kierteittäminen, purseenpoisto ja hiekkapuhallus, jos käytettyjen teelmien yhteisarvo on enintään 35 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7308	Rakenteet (ei kuitenkaan nimikkeen 9406 tehdasvalmisteiset rakennukset) ja rakenteiden osat (esim. sillat ja siltaelementit, sulkuportit, tornit, ristikkomastot, katot, kattorakenteet, ovet, ikkunat, oven-karmit, ikkunankehyykset ja -karmit, kynnykset, ikkunaluukut, portit, kaiteet ja pylväät), rautaa tai terästä; levyt, tangot, profiilit, putket ja niiden kaltaiset tavarat, rakenteissa käytettäväksi valmistetut, rautaa tai terästä	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 7301 hitsattuja profiileja ei kuitenkaan voida käyttää	
ex 7315	Lumi- ja muut liukuesteketjut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 7315 ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 74 ryhmä	Kupari ja kuparitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7401	Kuparikivi; sementoitu kupari (saostettu kupari)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
7402	Puhdistamaton kupari; kuparianodit elektrolyyttistä puhdistusta varten	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7403	Puhdistettu kupari ja kupariseokset, muokkaamattomat:		
	— puhdistettu kupari	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
	— kupariseokset ja puhdistettu kupari, joka sisältää muita aineita	Valmistus muokkaamattomasta, puhdistetusta kuparista tai kuparijätteistä ja -romusta	
7404	Kuparijätteet ja -romu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
7405	Kupariesiseokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 75 ryhmä	Nikkeli ja nikkelitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7501–7503	Nikkelikivi, nikkelioksidisinterit ja muut nikkelin valmistuksen välituotteet; muokkaamaton nikkeli; nikkelijätteet ja -romu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 76 ryhmä	Alumiini ja alumiinitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7601	Muokkaamaton alumiini	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnastatai Valmistus seostamattomasta alumiinista tai alumiinijätteistä ja -romusta termisen tai elektrolyyttisen käsittelyn avulla	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7602	Alumiinijätteet ja -romu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 7616	Alumiinitavarat, ei kuitenkaan metallikangas, ristikko, aitaus-, betoni- ja muut verkot ja niiden kaltaiset alumiinilangasta valmistetut tavarat (myös päättömät nauhat), eikä alumiinileikkoverkko	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Alumiinilangasta valmistettua metallikangasta, ristikkoa, aitaus-, betoni- ja muuta verkkoa tai niiden kaltaisia tavaroita (myös päättömiä kankaita) sekä alumiinileikkoverkkoa voidaan kuitenkin käyttää, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
77 ryhmä	Varattu mahdolliselle tulevalle käytölle harmonoidussa järjestelmässä		
ex 78 ryhmä	Lyijy ja lyijytavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
7801	Muokkaamaton lyijy:		
	— puhdistettu lyijy	Valmistus raakalyijystä	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 7802 jätteitä ja romua ei kuitenkaan voida käyttää	
7802	Lyijyjätteet ja -romu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 79 ryhmä	Sinkki ja sinkkitavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
7901	Muokkaamaton sinkki	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 7902 jätteitä ja romua ei kuitenkaan voida käyttää	
7902	Sinkkijätteet ja -romu	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 80 ryhmä	Tina ja tinatavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8001	Muokkaamaton tina	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 8002 jätteitä ja romua ei kuitenkaan voida käyttää	
8002 ja 8007	Tinajätteet ja -romu; muut tinatavarat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
81 ryhmä	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat:		
	— muut epäjalot metallit, muokatut; niistä valmistetut tavarat	Valmistus, jossa kaikkien samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 82 ryhmä	Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden epäjaloa metallia olevat osat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
8206	Sarjoiksi vähittäismyyntiä varten pakatut, kahteen tai useampaan nimikkeistä 8202–8205 kuuluvat työkalut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 8202–8205 aineksista. Nimikkeiden 8202–8205 työkaluja voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8207	Vaihdettavat työkalut käsityökaluja (myös mekaanisia) tai työstökoneita varten (esim. puristusta, meistausta, kierteittämistä, porausta, avartamista, aventamista, jyrsimistä, sorvaamista tai ruuvinkiertämistä varten), myös metallinvetolevyt, metallinpuristussuulakkeet sekä työkalut kallionporausta tai maankairausta varten	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8208	Koneiden ja mekaanisten laitteiden veitset ja leikkuuterät	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 8211	Veitset, leikkaavin, myös hammastetuin terin (myös puutarhaveitset), nimikkeeseen 8208 kuulumattomat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Epäjaloa metallia olevia veitsen teriä ja kahvoja voidaan kuitenkin käyttää	
8214	Muut leikkaamisvälineet (esim. tukan- ja karvanleikkuuvälineet, teurastajien ja talouskäyttöön tarkoitetut liha- ja muut veitset ja hakkurit sekä paperiveitset); manikyysi- ja pedikyriivälinessarjat ja -välineet (myös kynsiviilat)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Epäjaloa metallia olevia kahvoja voidaan kuitenkin käyttää	
8215	Lusikat, haarukat, liemikauhat, reikäkauhat, kakkulapiot, kala-veitset, voiveitset, sokeripihdit ja niiden kaltaiset keittiö- ja ruokailuvälineet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Epäjaloa metallia olevia kahvoja voidaan kuitenkin käyttää	
ex 83 ryhmä	Erinäiset epäjaloista metallista valmistetut tavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 8302	Muut helat, varusteet ja niiden kaltaiset tavarat, rakennuksiin soveltuvat, ja itsetoimivat ovensulkimet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 8302 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 8306	Pienoispatsaat ja muut koriste-esineet, epäjaloa metallia	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 8306 aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 84 ryhmä	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8401	Ydinpolttoaine-elementit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista ⁽¹²⁾	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8402	Höyrykattilat ja muut höyrykehittimet (muut kuin keskuslämmityskattilat, joilla voidaan kehittää myös matalapaineista höyryä); kuumavesikattilat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8403 ja ex 8404	Keskuslämmityskattilat, muut kuin nimikkeeseen 8402 kuuluvat, ja keskuslämmityskattiloiden apulaitteet	Valmistus, minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 8403 ja 8404 aineksista.	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8406	Höyryturbiinit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8407	Kipinäsytytteiset iskumäntä- tai kiertomäntämoottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8408	Puristusytytteiset mäntämoottorit (diesel- tai puolidieselmoottorit)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8409	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeen 8407 tai 8408 moottoreissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8411	Suihkuturbiinimoottorit, potkuturbiinimoottorit ja muut kaasuturbiini	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8412	Muut voimakoneet ja moottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 8413	Pyörivät syrjäytyspumput	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8414	Teollisuustuulettimet, -puhaltimet ja niiden kaltaiset laitteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8415	Ilmastointilaitteet, joissa on moottorituuletin ja laitteet lämpötilan ja kosteuden muuttamista varten, myös ilmastointilaitteet, joissa kosteutta ei voida säätää erikseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8418	Jääkaapit, pakastimet ja muut jäähdytys- tai jäädytyslaitteet ja -laitteistot, sähköllä toimivat ja muut; lämpöpumput, muut kuin nimikkeen 8415 ilmastointilaitteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 8419	Koneet puu-, paperimassa-, kartonki- ja pahviteollisuutta varten	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8420	Kalanterikoneet ja muut valssauskoneet, muut kuin metallin ja lasin valssaukseen tarkoitetut, sekä niiden telat	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8423	Punnituslaitteet (ei kuitenkaan vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g), myös painon perusteella toimivat lasku- tai tarkkailulaitteet; punnituslaitteiden kaikenlaiset punnukset	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8425–8428	Nosto-, käsittely-, lastaus- tai purkauskoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8431 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8429	Itseliikkuvat puskutraktorit (bulldozerit ja angledozerit), tiehöylät, raappauskoneet, kaivinkoneet, kauhakuormaajat, maantiivistyskoneet ja tiejyrät:		
	— tiejyrät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8431 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8430	Muut maan, kivennäisten tai malmien siirto-, höyläys-, tasoitus-, raappaus-, kaivin-, tiivistys-, junttaus-, louhinta- tai porauskoneet ja -laitteet; paalujuntat ja paalunylösvetäjät; lumiaurat ja lumilingot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8431 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8431	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti tiejyryissä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8439	Koneet ja laitteet, joilla valmistetaan massaa kuituisesta selluloosa-aineesta tai valmistetaan tai jälkikäsitellään paperia, kartonkia tai pahvia	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8441	Muut koneet ja laitteet paperimassan, paperin, kartongin tai pahvin edelleenkäsittelemiseksi varten, myös kaikenlaiset leikkauskoneet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, samaan nimikkeeseen kuin käytetty tuote luokiteltavien aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8443	Kirjoittimet, toimistokoneita ja -laitteita varten (esim. automaattiset tietojen- ja tekstinkäsittelykoneet)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8444–8447	Näiden nimikkeiden tekstiiliteollisuudessa käytettävät koneet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 8448	Nimikkeiden 8444 ja 8445 koneiden apukoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8452	Ompelukoneet, muut kuin nimikkeen 8440 kirjannitmakoneet; erityisesti ompelukoneita varten suunnitellut huonekalut, alustat, kotelot ja suojukset; ompelukoneenneulat:		
	— ompelukoneet (ainoastaan lukkotikkikoneet), joiden konevarren paino ilman moottoria on enintään 16 kg ja moottorin kanssa enintään 17 kg	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta; — kaikkien konevarren (moottoria lukuun ottamatta) kokoamiseen käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo, ja — käytetyt langankiristys-, langansieppaus- ja siksakmekanismit ovat alkuperätuotteita	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8456–8466	Nimikkeiden 8456–8466 koneet, työstökoneet sekä niiden osat ja tarvikkeet-	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8469–8472	Toimistokoneet ja -laitteet (esim. kirjoituskoneet, laskukoneet, automaattiset tietojenkäsittelykoneet, monistuskoneet ja nitomallitteet)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8480	Kaavauskehykset metallinvalua varten; mallipohjat; valumallit; muotit metallia (muut kuin valukokillit), metallikarbideja, lasia, kivennäisaineita, kumia tai muovia varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8482	Kuulalaakerit ja rullalaakerit	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8484	Tiivisteet, jotka on valmistettu metallilevystä ja muusta aineesta tai kahdesta tai useammasta metallikerroksesta; erilaisten tiivisteiden sarjat ja lajitelmät, pusseissa, rasioissa tai niiden kaltaisissa pakkauksissa; mekaaniset tiivisteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 8486	<ul style="list-style-type: none"> — Kaikkia aineita työstävät koneet, jotka irrottavat ainetta laserilla tai muulla valo- tai fotonisäteellä, ultraäänellä, sähköpurkauksella, sähkökemiallisella prosessilla, elektronisuihkulla, ionisäteellä tai plasmakaarella sekä niiden osat ja tarvikkeet — koneet (myös puristimet) metallin työstämiseen taivuttamalla, särmäämällä, oikaisemalla, leikkaamalla, meistäällä tai loveamalla ja niiden osat ja tarvikkeet — koneet kiven, keraamisten tuotteiden, betonin, asbestisementin tai niiden kaltaisten kivennäisaineiden työstöön tai lasin kylmätyöstöön sekä niiden osat ja tarvikkeet — merkintäkojeet, jotka ovat kuvioita kehittäviä laitteita, jollaisia käytetään maskien tai hiusristikoiden valmistamiseen valonkestävistä päällystetyistä alustoista; niiden osat ja tarvikkeet 	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muotit ruiskupuristusta tai painevalua varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— nosto-, käsittely-, lastaus- tai purkauskoneet ja-laitteet	Valmistus, jossa: <ul style="list-style-type: none"> — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8431 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta 	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8487	Koneiden ja laitteiden osat, joissa ei ole sähkökytkinosa, -eristimiä, -käämejä tai -koskettimia eikä muita sähkötekniisiä osia, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 85 ryhmä	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänen tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8501	Sähkömoottorit ja -generaattorit (ei kuitenkaan sähkögeneraattoriyhdistelmät)	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8503 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8502	Sähkögeneraattoriyhdistelmät ja pyörivät sähkömuuttajat	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, nimikkeiden 8501 ja 8503 käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8504	Automaattisten tietojenkäsittelykoneiden virtalähdeyksiköt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 8517	Äänen, kuvan tai muiden tietojen lähettämiseen tai vastaanottamiseen käytettävät muut laitteet, myös laitteet langallisissa tai langattomissa verkoissa (kuten lähi- ja kaukoverkoissa) tapahtuvaa tietoliikennettä varten, eivät kuitenkaan nimikkeiden 8443, 8525, 8527 ja 8528 lähettimet ja vastaanottimet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8518	Mikrofonit ja niiden jalustat; kaiuttimet, myös koteloidut; sähköllä toimivat äänitaajuusvahvistimet; sähköllä toimivat äänenvahvistinyhdistelmät	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8519	Äänentallennus- tai äänentoistolaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8521	Videosignaalien tallennus- tai toistolaitteet, myös samaan ulko-kuoreen yhdistetyin videovirittimin	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8522	Osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat ainoastaan tai pääasiallisesti käytettäviksi nimikkeiden 8519–8521 laitteisiin	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8523	— tallentamattomat levyt, nauhat, puolijohdeteknologiaa käyttävät haihtumattomat puolijohdemuistit ja muut tiedonkantajat äänen tai muiden ilmiöiden tallennukseen, eivät kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet;	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— tallennetut levyt, nauhat, puolijohdeteknologiaa käyttävät haihtumattomat puolijohdemuistit ja muut tiedonkantajat äänen tai muiden ilmiöiden tallennukseen, eivät kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet;	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8523 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— matriisit ja isiöt levyjen valmistusta varten, eivät kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8523 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta-

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
	— etälukukortit ja toimikortit, joissa on vähintään kaksi elektrolaista integroitua piiriä	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— toimikortit, joissa on yksi elektroninen integroitu piiri	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, nimikkeiden 8541 ja 8542 käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnastatai Diffuusio, jossa integroidut piirit muodostuvat puolijohdealustalle sopivan seostusaineen selektiivisellä käytöllä, myös jos kokoaaminen ja/tai testaus tehdään muussa kuin 3 ja 4 artiklassa mainitussa maassa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8525	Radiopuhelin-, radiolennätin-, yleisradio- tai televisiolähettimet, myös vastaanottimet tai äänentallennus- tai toistolaitteet; televisiokamerat, digitaalikamerat ja videokameranauhurit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8526	Tutkalaitteet, radionavigointilaitteet ja radiokauko-ohjauslaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8527	Yleisradiovastaanottimet, myös jos samaan koteloon on yhdistetty äänen tallennus- tai toistolaite tai kello	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8528	— Monitorit ja projektorit, joissa ei ole yhteenrakennettua televisiovastaanotinta ja jollaisia käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeen 8471 automaattisissa tietojenkäsittelyjärjestelmissä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— Muut monitorit ja projektorit, joissa ei ole yhteenrakennettua televisiovastaanotinta; televisiovastaanottimet, myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin yleisradiovastaanottimin tai äänen tai videosignaalin tallennus- tai toistolaittein	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8529	Osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 8525–8528 laitteissa		
	— Soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti videosignaalien tallennus- tai toistolaitteissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— Soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti sellaisten monitorien ja projektorien kanssa, joissa ei ole yhteenrakennettua televisiovastaanotinta ja jollaisia käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeen 8471 automaattisissa tietojenkäsittelyjärjestelmissä	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8535	Sähkölaitteet sähkövirtapiiriin kytkemistä, katkaisemista tai suojaamista varten tai siihen liittämistä varten, yli 1 000 voltin nimellisjännitettä varten	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8538 ryhmän käytettyjen ainesten arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8536	— Sähkölaitteet sähkövirtapiiriin kytkemistä, katkaisemista tai suojaamista varten tai siihen liittämistä varten, yli 1 000 voltin nimellisjännitettä varten	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8538 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— Liittimet valokuituja, valokuitukimppuja tai valokaapeleita varten		
	— muovia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— keramiikkaa	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
	— kuparia	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8537	Taulut, paneelit, konsolit, pöydät, kaapit ja muut alustat, joissa on vähintään kaksi nimikkeen 8535 tai 8536 laitetta, sähköistä ohjausta tai sähkönjakelua varten, myös sellaiset, joissa on 90 ryhmän kojeita tai laitteita, sekä numeeriset ohjauslaitteet, eivät kuitenkaan nimikkeen 8517 kytkentälaitteet	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 8538 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8541	Diodit, transistorit ja niiden kaltaiset puolijohdekomponentit, eivät kuitenkaan piikiekot, joita ei vielä ole leikattu puolijohdesiruiksi	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
ex 8542	Elektroniset integroidut piirit		
	— integroidut monoliittipiirit	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, nimikkeiden 8541 ja 8542 käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnastatai Diffuusio, jossa integroidut piirit muodostuvat puolijohdealustalle sopivan seostusaineen selektiivisellä käytöllä, myös jos kokoaaminen ja/tai testaus tehdään muussa kuin 3 ja 4 artiklassa mainitussa maassa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— monisirumikropiirit, jotka ovat koneen tai laitteen osia, muualla tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien, nimikkeiden 8541 ja 8542 käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8544	Eristetty (myös emaloitu tai anodisoitu) lanka ja kaapeli (myös koaksiaalikaapeli) sekä muut eristetyt sähköjohtimet, myös jos niissä on liittimiä; optiset kuitukaapelit, joissa kullakin kuidulla on oma kuorensa, myös jos niihin on yhdistetty sähköjohtimia tai jos niissä on liittimiä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8545	Hiilielektrodit, hiiliharjat, lampunhiilet, paristohiilet ja muut grafiitista tai muusta hiilestä valmistetut tavarat, jollaisia käytetään sähkötarkoituksiin, myös jos niissä on metallia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8546	Mitä ainetta tahansa olevat sähköeristimet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8547	Sähkökoneiden tai -laitteiden eristystarvikkeet, joitakin vähäisiä valettaessa tai puristettaessa ainoastaan yhteenliittämistarkoituksessa kiinnitettyjä metalliosia (esim. kierteitettyjä hylsyjä) lukuun ottamatta, kokonaan eristysaineesta, eivät kuitenkaan nimikkeeseen 8546 eristimet; sähköjohdinputket ja niiden liitoskappaleet, epäjaloa metallia, eristysaineella vuoratut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8548	— Galvaanisten parien, galvaanisten paristojen ja sähköakkujen jätteet ja romu; loppuunkäytetyt galvaaniset parit ja paristot sekä loppuunkäytetyt sähköakut; koneiden ja laitteiden sähköosat, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 86 ryhmä	Rautatieveturit, raitiomoottorivaunut ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet sekä niiden osat; kaikenlaiset mekaaniset (myös sähkömekaaniset) liikennemerkinantolaitteet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8608	Rautatie- tai raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet; mekaaniset (myös sähkömekaaniset) merkinanto-, turva- tai liikenteenvalvonta- tai -ohjauslaitteet rautateitä, raitioteitä, katuja, teitä, sisävesiväyliä, paikoitustiloja, satamia tai lentokenttiä varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 87 ryhmä	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
8709	Itseliikkuvat trukit, joissa ei ole nosto- eikä käsittelylaitteita ja jollaisia käytetään tehtaissa, varastoissa, satama-alueilla tai lentokentillä tavarankuljetukseen lyhyitä matkoja; traktorit, jollaisia käytetään rautatieasemilla; edellä mainittujen ajoneuvojen osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8710	Panssarivaunut ja muut panssaroidut taisteluajoneuvot, moottoroidut, myös aseistetut, sekä tällaisten ajoneuvojen osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8711	Moottoripyörät (myös mopot) ja apumoottorilla varustetut polkupyörät, myös sivuvaunuineen; sivuvaunut;		
	— joissa on iskumäntäpolttomoottori, jonka iskutilavuus on		
	— enintään 50 cm ³	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— yli 50 cm ³	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— Muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8712	Polkupyörät, joissa ei ole kuulalaakereita	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 8714 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
8715	Lastenvaunut ja niiden osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8716	Perävaunut ja puoliperävaunut; muut kuljetusvälineet, ilman mekaanista kuljetuskoneistoa; näiden osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 88 ryhmä	Ilma-alukset, avaruusalukset sekä niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8804	Roottorivarjot (rotouchutes)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 8804 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8805	Ilma-alusten lähetyslaitteet; lentotukialusten kannella käytettävät jarrutuslaitteet ja niiden kaltaiset laitteet; laitteet maassa tapahtuvaa lentokoulutusta varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
89 ryhmä	Alukset ja uivat rakenteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Nimikkeen 8906 alusten runkoja ei kuitenkaan voida käyttää	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 90 ryhmä	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan:	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9001	Optiset kuidut ja optiset kuitukimput; optiset kuitukaapelit, eivät kuitenkaan nimikkeeseen 8544 kuuluvat; polarisoivasta aineesta valmistetut laatat ja levyt; mitä ainetta tahansa olevat kehystämättömät linssit (myös piilolasit), prismat, peilit ja muut optiset elementit, eivät kuitenkaan tällaiset elementit optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9002	Mitä ainetta tahansa olevat kehystetyt linssit, prismat, peilit ja muut optiset elementit, kun ne ovat kojeiden tai laitteiden osia tai tarvikkeita, eivät kuitenkaan tällaiset elementit optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9004	Silmälasit ja niiden kaltaiset esineet, näön korjaamiseen, silmien suojaamiseen tai muuhun tarkoitukseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 9005	Kiikarit ja kaukoputket sekä niiden jalustat, lukuun ottamatta tähtitieteellisiä linssikaukoputkia ja niiden jalustoja	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9006	Valokuvauskamerat (muut kuin elokuvakamerat); valokuvaussalamalaitteet ja valokuvaussalamalamput, muut kuin sähköisesti sytyttävät salamalamput	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9007	Elokvakamerat ja -projektorit, myös jos niissä on äänen tallennus- tai toistolaitteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9011	Optiset mikroskoopit, myös mikrovalokuvausta, mikroelokuvausta tai mikroprojisointia varten	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9014	Muut navigointikojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9015	Geodeettiset (myös fotogrammetriset), hydrografiset, oseanografiset, hydrologiset, meteorologiset tai geofysikaaliset kojeet ja laitteet, ei kuitenkaan kompassit; etäisyysmittarit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9016	Vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g, myös punnuksineen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9017	Piirustus- tai merkintäkojeet ja matemaattiset laskukojeet (esim. piirustuskoneet, pantografit, astelevyt, harpikot, laskutikut ja laskulevyt); kädessä pidettävät pituuksien mittaukseen käytettävät kojeet (esim. mittatangot ja -nauhat sekä mikrometrit ja työntömitat), muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9018	Lääketieteessä, myös hammas- tai eläinlääketieteessä tai kirurgiassa käytettävät kojeet ja laitteet, mukaan lukien skintigrafiset laitteet, muut sähkölääkintälaitteet ja näöntarkastuskojeet:		
	— Hammaslääkärintuolit, joissa on hammaslääkintälaitteita tai sylkyastia	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 9018 aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— Muut	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9019	Mekanoterapeuttiset laitteet; hierontalaitteet; laitteet psykologisia soveltuvuustestejä varten; otsoni-, happi- tai aerosolihoitolaitteet, tekohengityslaitteet ja muut terapeuttiset hengityslaitteet	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9020	Muut hengityslaitteet ja kaasunaamarit (ei kuitenkaan suojanaamarit, joissa ei ole mekaanisia osia eikä vaihdettavia suodattimia)	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9024	Koneet ja laitteet aineiden (esim. metallin, puun, tekstiilitavaroitten, paperin tai muovin) kovuuden, lujuuden, kokoonpuristuvuuden, kimmoisuuden tai muiden mekaanisten ominaisuuksien testausta varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9025	Densimetrit, areometrit ja niiden kaltaiset uppomittarit, lämpömittarit, pyrometrit, ilmapuntarit, hygrometrit ja psykrometrit, myös rekisteröivät, sekä näiden kojeiden yhdistelmät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9026	Kojeet ja laitteet nesteiden tai kaasujen virtauksen, pinnan korkeuden, paineen tai muiden vaihtelevien ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten (esim. virtausmittarit, pinnan korkeuden osoittimet, painemittarit ja lämmönkulutusmittarit), eivät kuitenkaan nimikkeen 9014, 9015, 9028 tai 9032 kojeet ja laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9027	Kojeet ja laitteet fysikaalista tai kemiallista analyysiä varten (esim. polarimetrit, refraktometrit, spektrometrit sekä kaasu- ja savuanalyysilaitteet); kojeet ja laitteet viskositeetin, huokoisuuden, laajenemisen, pintajännityksen tai niiden kaltaisten ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten; kojeet ja laitteet lämpö määrän, äänitason tai valon voimakkuuden mittaamista tai tarkkailua varten (myös valotusmittarit); mikrotomit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9028	Kaasun, nesteen tai sähkön kulutus- tai tuotantomittarit, myös niiden tarkistusmittarit:		
	— Osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— Muut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9029	Kierroslaskurit, tuotannonlaskurit, taksamittarit, matkamittarit, askelmittarit ja niiden kaltaiset kojeet; nopeusmittarit ja takometrit, muut kuin nimikkeeseen 9014 tai 9015 kuuluvat; stroboskoopit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9030	Oskilloskoopit, spektrianalysointilaitteet ja muut sähkösuureiden mittausta- tai tarkkailukojeet ja -laitteet, ei kuitenkaan nimikkeen 9028 mittarit; alfa-, beeta-, gamma-, röntgen-, kosmisen tai muun ionisoivan säteilyn mittausta- tai toteamiskojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9031	Mittaus- tai tarkkailukojeet, -laitteet ja -koneet, muualle tähän ryhmään kuulumattomat; profiiliprojektorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9032	Automaattiset säätö- tai valvontakojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9033	90 ryhmän koneiden, laitteiden ja kojeiden osat ja tarvikkeet (muualle tähän ryhmään kuulumattomat)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 91 ryhmä	Kellot ja niiden osat; ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9105	Muut kellot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9109	Muut täydelliset kellokoneistot, kootut	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — jossa kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään käytettyjen alkuperäainesten arvo	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9110	Täydelliset kellokoneistot, kokoamattomat tai osittain kootut (kellokoneistosarjat); epätäydelliset kellokoneistot, kootut; kellojen raakakoneistot	Valmistus, jossa: — kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikkien edellä mainittua rajoitusta noudattavien 9114 ryhmän käytettyjen aineiden arvo on enintään 10 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9111	Ranne-, tasku- tai niiden kaltaisten kellojen kuoret ja niiden osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9112	Muut kellonkuoret, kellonkotelot ja niiden kaltaiset, muiden tähän ryhmään kuuluvien tavaroiden kuoret tai kotelot sekä niiden osat	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9113	Kellonhihnat ja -rannekkeet sekä niiden osat:		
	— epäjaloa metallia, myös kullattua tai hopeoitua epäjaloa metallia, tai jalometallilla plateroitua metallia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
	— Muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
92 ryhmä	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
93 ryhmä	Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 94 ryhmä	Huonekalut; vuoteiden joustin pohjat ja vuodevarusteet, kuten patjat ja tyynyt, sekä niiden kaltaiset pehmustetut sisustustavarat; valaisimet ja valaistusvarusteet, muualla kuulumattomat; valokilvet ja niiden kaltaiset tavarat; tehdasvalmisteiset rakennukset; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9401 ja ex 9403	Huonekalut, epäjaloa metallia, joissa on käytetty pehmustamattomaa puuvillakangasta, jonka paino on enintään 300 g/m ²	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista tai Valmistus puuvillakankaasta, joka on valmiiksi sovitettu käytettäväksi nimikkeen 9401 tai 9403 ainesten kanssa, jos:	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
		— kankaan arvo on enintään 25 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — kaikki muut käytetyt ainekset ovat alkuperä tuotteita ja ne luokitellaan muuhun nimikkeeseen kuin 9401 tai 9403	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9405	Valaisimet ja valaistusvarusteet, myös hakuvalot ja valonheittimet, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat; valokilvet, kuten valaistut merkit ja valaistut nimikilvet, joissa on pysyvästi asennettu valonlähde, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9406	Tehdasvalmisteiset rakennukset	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 95 ryhmä	Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 9503	Muut lelut; pienoismallit ja niiden kaltaiset mallit ajanvietetarkoituksiin, myös liikkuvat; kaikenlaiset palapelit	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 9506	Golfmailat ja niiden osat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Karkeasti muotoiltuja teelmiä golfmailojen päiden valmistusta varten voidaan kuitenkin käyttää	
ex 96 ryhmä	Erinäiset valmistetut tavarat; ei kuitenkaan:	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	
ex 9601 ja ex 9602	Eläinkunnasta saaduista, kasvi- tai kivennäisveistoaineista tehdyt tavarat	Valmistus tuotteen oman nimikkeen valmistetuista veistoaineista	
ex 9603	Luudat, harjat ja siveltimet (eivät kuitenkaan varpuluudat ja niiden kaltaiset tavarat eivätkä näädän tai oravan karvoista tehdyt harjat ja siveltimet), käsikäyttöiset mekaaniset lattianlakaisimet, moottorittomat; maalaustyyny ja -telat, kumi- ja muut kuivauspyyhkimet ja mopit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9605	Toaletti-, ompelu- tai kengänkiillotustarvikkeita tai vaatteiden puhdistukseen käytettäviä tarvikkeita sisältävät matkapakkaukset	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta	

HS-nimike	Tavaran kuvaus	Ei-alkuperäaainesten valmistus tai käsittely, joka antaa alkuperäaseman	
(1)	(2)	(3) tai (4)	
9606	Napit, myös painonapit, napinsydämet ja muut näiden tavaroiden osat; napinteelmät	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
9608	Kuulakärkikynät; huopa-, kuitu- tai muulla huokoisella kärjellä varustetut kynät; täytekynät ja niiden kaltaiset kynät; monistus-kynät; lyijytäkynät; kynänvarret, kynäpitiimet ja niiden kaltaiset pitiimet; edellä mainittujen tavaroiden osat (myös hylsyt ja pidikkeet), eivät kuitenkaan nimikkeeseen 9609 kuuluvat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista. Tuotteen oman nimikkeen kynänteriä ja niiden kärkiä voidaan kuitenkin käyttää	
9612	Kirjoituskoneiden värinauhut ja niiden kaltaiset värinauhut, joihin on imeytetty väri tai joita on muuten valmistettu jättämään painantajälkeä, myös keloilla tai kaseteissa; värityynyt, myös jos niihin on imeytetty väri, koteloineen tai ilman	Valmistus: — minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista, ja — jossa kaikkien käytettyjen aineiden arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 9613	Sytyttimet, joissa on pietsosähköinen sytytysjärjestelmä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 9613 aineiden arvo on enintään 30 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta	
ex 9614	Tupakkapiiput ja piipunpesät	Valmistus karkeasti muotoilluista teelmistä	
97 ryhmä	Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan tuotteen oman nimikkeen aineksista	

(1) Ks. tiettyjä käsittelyjä koskevat erityisedellytykset 7 alkuhuomautuksen 1 ja 3 kohdassa.

(2) Ks. tiettyjä käsittelyjä koskevat erityisedellytykset 7 alkuhuomautuksen 2 kohdassa.

(3) 32 ryhmän 3 huomautuksen mukaan kyseessä ovat väriaineisiin perustuvat valmisteet, jollaisia käytetään minkä tahansa aineen värjäämiseen tai aineosina väri valmistetuotannossa, edellyttäen ettei niitä luokitella muuhun 32 ryhmän nimikkeeseen.

(4) Tuoteryhmällä tarkoitetaan nimiketekstin puolipisteellä erotettua osaa.

(5) Sellaisten tuotteiden osalta, jotka on valmistettu sekä nimikkeiden 3901–3906 että nimikkeiden 3907–3911 aineksista, tätä rajoitusta sovelletaan ainoastaan siihen ainesryhmään, joka on tuotteessa painoltaan hallitseva.

(6) Erittäin läpinäkyvinä pidetään kalvoja, joiden Gardnerin nefelometrillä ASTM-D 1003–16:n mukaisesti mitattu optinen himmeneminen (haittatekijä) on alle 2 prosenttia.

(7) Ks. tekstiiliaineiden sekoituksista valmistettuja tuotteita koskevat erityisedellytykset 5 alkuhuomautuksessa.

(8) Tämän aineksen käyttö rajoitetaan paperikoneissa käytettävien kudottujen kankaiden valmistukseen.

(9) Ks. 6 alkuhuomautus.

(10) Neuloskappaleita (määrämuotoon leikattuja tai suoraan määrämuotoon neulottuja) yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistettujen neulostavaroiden, ei kuitenkaan kimmoisten tai kumilla käsiteltyjen, osalta katso 6 alkuhuomautus.

(11) SEMI — Semiconductor Equipment and Materials Institute Incorporated.

(12) Tätä sääntöä sovelletaan 31. joulukuuta 2005 asti.

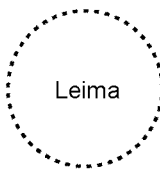
PÖYTÄKIRJAN II LIITE III

EUR.1-TAVARATODISTUKSEN MALLI JA EUR.1-TAVARATODISTUSHAKEMUKSEN MALLI

Paino-ohjeet

1. Kummankin lomakkeen koon on oltava 210 × 297 mm; lomakkeen pituus saa kuitenkin olla enintään 5 mm määrämittä pienempi tai enintään 8 mm sitä suurempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, hiokkeetonta kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 25 g/m². Siinä on oltava vihreä painettu aaltomainen taustakuvio, joka tekee kaikki mekaanisin tai kemiallisin keinoin tehdyt väärennykset havaittaviksi.
2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat pitää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava maininta tästä hyväksymisestä. Jokaisessa lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa. Siinä on myös oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

TAVARATODISTUS

1. Viejä (nimi, täydellinen osoite, maa)	EUR.1 No A 000.000	
	Luekaa kääntöpuolella olevat huomautukset ennen lomakkeen täyttämistä.	
3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)	2. Todistus, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kaupassa ..... ja ..... välillä (mainitkaa asianomaiset maat, maaryhmät tai alueet)	
	4. Maa, maaryhmä tai alue, jonka alkuperää tavaroiden katsotaan olevan	5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue
6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)	7. Huomautukset	
8. Järjestysnumero; merkit ja numerot; koolien lukumäärä ja laji ⁽¹⁾ ; tavar an kuvaus	9. Bruttopaino (kg) tai muu mitta (l, m ³ jne.)	10. Kauppalaskut (merkintä ei pakollinen)
11. TULLIVIRANOMAISEN VAHVISTUS <i>Ilmoitus vahvistetaan oikeaksi</i> Vientiasiakirja ⁽²⁾ Lomake ..... Nro ..... Päivämäärä ..... Tullitoimipaikka ..... Todistuksen antava maa tai alue .... <i>(Paikka ja päiväys)</i> ..... <i>(Allekirjoitus)</i>	 Leima	12. VIEJÄN ILMOITUS I Allekirjoittanut ilmoittaa, että yllä mainitut tavarat täyttävät tämän todistuksen saamiseksi vaadittavat edellytykset ..... <i>(Paikka ja päiväys)</i> ..... <i>(Allekirjoitus)</i>
⁽¹⁾ Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irtotavaraa". ⁽²⁾ Täytetään vain mikäli viej ä maan tai -alueen määräykset sitä vaativat.		

<p>13. TARKASTUSPYYNTÖ, lähetetään osoitteeseen:</p>	<p>14. TARKASTUKSEN TULOS</p>
<p>Pyydetään tarkastamaan tämän todistuksen aitous ja oikeellisuus.</p> <p>..... (Paikka ja päiväys)</p> <p>..... (Allekirjoitus)</p> <p style="text-align: center;">Leima</p>	<p>Tarkastus on osoittanut, että tämä todistus ⁽¹⁾</p> <p>☐ on mainitun tullitoimipaikan antama, ja siinä olevat tiedot ovat oikeita.</p> <p>☐ ei vastaa vaadittuja aitous- tai oikeellisuusedellytyksiä (ks. oheiset huomautukset).</p> <p>..... (Paikka ja päiväys)</p> <p>..... (Allekirjoitus)</p> <p style="text-align: center;">Leima</p> <p>⁽¹⁾ Merkitään rasti asianomaiseen kohtaan.</p>

HUOMAUTUKSIA

1. Todistuksesta ei saa pyyhkiä pois merkintöjä eikä siihen saa tehdä uusia merkintöjä vanhojen päälle. Mahdolliset muutokset on tehtävä viivaamalla yli virheelliset merkinnät ja tarvittaessa lisäämällä halutut merkinnät. Lomakkeen täyttäneen on varmennettava näin tehdyt muutokset ja todistuksen antavan maan tai alueen tulliviranomaisten on vahvistettava ne.
2. Tavarat on merkittävä todistukseen jättämättä väliin tyhjää tilaa, ja kunkin tavaran eteen on merkittävä järjestysnumero. Välittömästi viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva. Käyttämättömät tilat on viivattava siten, että niihin on mahdotonta tehdä myöhemmin lisäyksiä.
3. Tavarat ilmaistaan tavanomaisin kaupanimityksin ja riittävän yksityiskohtaisesti, jotta ne voidaan tunnistaa.

TAVARATODISTUSHAKEMUS

1. Viejä (nimi, täydellinen osoite, maa)	EUR.1 No A 000.000	
	Luekaa kääntöpuolella olevat huomautukset ennen lomakkeen täyttämistä.	
3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)	2. Haetaan todistusta, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kaupassa ..... ja ..... välillä (mainitkaa asianomaiset maat, maaryhmät tai alueet)	
	4. Maa, maaryhmä tai alue, jonka alkuperää tavaroiden katsotaan olevan	5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue
6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)	7. Huomautukset	
8. Järjestysnumero; merkit ja numerot; lukumäärä ja laji ⁽¹⁾ ; tavar an kuvaus	9. Bruttopaino (kg) tai muu mitta (l, m ³ jne.)	10. Kauppalaskut (merkintä ei pakollinen)
⁽¹⁾ Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irtotavaraa".		

VIEJÄN ILMOITUS

Allekirjoittanut kääntöpuolella mainittujen tavaroiden viejä

ILMOITTAA että nämä tavarat täyttävät oheisen todistuksen saamiseksi vaadittavat edellytykset;

MAINITSEE seuraavassa seikat, joiden nojalla nämä tavarat täyttävät mainitut edellytykset:

.....
.....
.....
.....

ESITTÄÄ seuraavat todistusasiakirjat ⁽¹⁾:

.....
.....
.....
.....

SITOUTUU toimittamaan asianomaisten viranomaisten pyynnöstä kaiken sen lisätodistusaineiston, jonka ne voivat katsoa tarpeelliseksi oheisen todistuksen antamiseksi, sekä tarvittaessa hyväksymään kaikki mainittujen viranomaisten suorittamat, kirjanpitoonsa ja yllä mainittujen tavaroiden valmistusolosuhteisiin kohdistuvat tarkastukset;

PYYTÄÄ että näille tavaroille annettaisiin oheinen todistus.

(Paikka ja päiväys)

.....

(Allekirjoitus)

.....

_____

⁽¹⁾ Esimerkiksi tuontiasiakirjat, tavaratodistukset, kauppalaskut, valmistajan ilmoitukset jne., jotka koskevat valmistukseen käytettyjä tuotteita tai samassa tilassa jälleenvietyjä tavaroita.

PÖYTÄKIRJAN II LIITE IV

ALKUPERÄILMOITUKSEN TEKSTI

Alkuperäilmoitus, jonka teksti on jäljempänä, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

Bulgariankielinen toisinto

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... ⁽¹⁾) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с ... преференциален произход ⁽²⁾.

Espanjankielinen toisinto

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... ⁽²⁾.

Tšekinkielinen toisinto

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ... ⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených mají tyto výrobky preferenční původ v ... ⁽²⁾.

Tanskankielinen toisinto

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... ⁽¹⁾), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... ⁽²⁾.

Saksankielinen toisinto

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... ⁽²⁾ Ursprungswaren sind.

Vironkielinen toisinto

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli kinnitus nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ... ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

Kreikankielinen toisinto

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ... ⁽²⁾.

Ranskankielinen toisinto

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾.

Kroatiankielinen toisinto

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br..... ⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi..... ⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.

Italiankielinen toisinto

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... ⁽²⁾.

Latviankielinen toisinto

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ... (1)), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme ... (2).

Liettuankielinen toisinto

Šiame dokumente išvardytų produktų eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ... (1)) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ... (2) preferencinės kilmės produktai.

Unkarinkielinen toisinto

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... (1)) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális ... (2) származásúak.

Maltankielinen toisinto

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana nru. ... (1)) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ... (2).

Hollanninkielinen toisinto

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... (1)), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn (2).

Puolankielinen toisinto

Eksporтер produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ... (1)) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... (2) preferencyjne pochodzenie.

Portugalinkielinen toisinto

O abaixo-assinado, exportador dos produtos abrangidos pelo presente documento (autorização aduaneira nº. ... (1)), declara que, salvo indicação expressa em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... (2).

Romaniankielinen toisinto

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ... (1)) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... (2).

Sloveeninkielinen toisinto

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št ... (1)) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ... (2) poreklo.

Slovakinkielinen toisinto

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia ... (1)) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... (2).

Suomenkielinen toisinto

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa n:o ... (1)) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita (2).

Ruotsinkielinen toisinto

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr. ... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung ⁽²⁾.

Englanninkielinen toisinto

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... ⁽²⁾ preferential origin.

Moldovan tasavallan toisinto

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ... ⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... ⁽²⁾.

..... ⁽³⁾

(Paikka ja päiväys)

..... ⁽⁴⁾

(Viejän allekirjoitus; lisäksi ilmoituksen allekirjoittajan nimi on selvennettävä)

⁽¹⁾ Kun alkuperäilmoituksen laatii valtuutettu viejä, tähän kohtaan on merkittävä valtuutetun viejän lupanumero. Kun alkuperäilmoitusta ei laadi valtuutettu viejä, suluisia olevat sanat jätetään pois tai kohta jätetään tyhjäksi.

⁽²⁾ Tuotteiden alkuperä on ilmoitettava. Kun alkuperäilmoitus koskee kokonaan tai osittain Ceutan ja Melillan alkuperä tuotteita, viejän on selvästi osoitettava ne tunnuksella "CM" asiakirjassa, jolle ilmoitus laaditaan.

⁽³⁾ Nämä merkinnät voidaan jättää pois, jos tiedot sisältyvät itse asiakirjaan.

⁽⁴⁾ Tapauksissa, joissa ei vaadita viejän allekirjoitusta, vapautus allekirjoituksesta merkitsee myös vapautusta allekirjoittajan nimen merkitsemisestä.

YHTEINEN JULISTUS**ANDORRAN RUHTINASKUNNASTA**

1. Moldovan tasavalta hyväksyy Andorran ruhtinaskunnan alkuperätuotteet, jotka kuuluvat harmonoidun järjestelmän 25–97 ryhmään, tämän sopimuksen mukaisiksi Euroopan unionin alkuperätuotteiksi.
  2. Alkuperätuotteiden käsitteen määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevaa pöytäkirjaa II sovelletaan soveltuvin osin 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden alkuperäaseman määrittämiseksi.
-

YHTEINEN JULISTUS**SAN MARINON TASAVALLASTA**

1. Moldovan tasavalta hyväksyy San Marinon alkuperätuotteet tämän sopimuksen mukaisiksi Euroopan unionin alkuperätuotteiksi.
  2. Alkuperätuotteiden käsitteen määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevaa pöytäkirjaa II sovelletaan soveltuvin osin 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden alkuperäaseman määrittämiseksi.
-

YHTEINEN JULISTUS**ALKUPERÄTUOTTEIDEN KÄSITTEEN MÄÄRITELMÄÄ JA HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMIÄ
KOSKEVASSA PÖYTÄKIRJASSA II OLEVIENTÄÄN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN TARKISTUKSESTA**

1. Osapuolet sopivat tarkistavansa alkuperätuotteiden käsitteen määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevaan pöytäkirjaan II sisältyvät alkuperäsäännöt ja keskustelevansa tarvittavista muutoksista, kun toinen osapuolista sitä pyytää. Osapuolten on otettava näissä keskusteluissa huomioon teknologian, tuotantoprosessien, hintavaihtelun ja kaikkien muiden sellaisten tekijöiden kehitys, jotka voivat edellyttää muutoksia sääntöihin.
2. Alkuperätuotteiden käsitteen määritelmää ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevan pöytäkirjan II liitettä II mukautetaan harmonoituun järjestelmään määräajoin tehtävien muutosten mukaisesti.

PÖYTÄKIRJA III**KESKINÄINEN HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA***1 artikla***Määritelmät**

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä tai määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, passitusta ja asettamista mihin tahansa muuhun tullimenettelyyn, mukaan lukien kielto-, rajoitus- ja valvonta-toimenpiteet;
- b) 'pyynnön esittävällä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, joka esittää avunantopyynnön tämän pöytäkirjan nojalla ja jonka osapuoli on nimennyt tätä tarkoitusta varten;
- c) 'pyynnön vastaanottavalla viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, joka vastaanottaa avunantopyynnön tämän pöytäkirjan nojalla ja jonka osapuoli on nimennyt tätä tarkoitusta varten;
- d) 'henkilötiedoilla' kaikkia tietoja, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön;
- e) 'tullilainsäädännön vastaisella toimella' mitä tahansa tullilainsäädännön rikkomista tai yritystä rikkoa kyseistä lainsäädäntöä.

*2 artikla***Soveltamisala**

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrättyllä tavalla ja siinä määrättyin edellytyksin varmistaakseen tullilainsäädäntönsä moitteettoman soveltamisen, ja tämä on tehtävä erityisesti ehkäisemällä, tutkimalla ja torjumalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.
2. Tämän pöytäkirjan mukainen avunanto tulliasioissa koskee sitä osapuolten hallintoviranomaista, jolla on toimivalta soveltaa tätä pöytäkirjaa. Avunanto ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien sääntöjen soveltamista. Avunannon piiriin ei myöskään kuulu sellaisten tietojen vaihtaminen, jotka on saatu oikeusviranomaisen pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä viranomaiset ole ennakolta hyväksyneet kyseisten tietojen luovuttamista.
3. Tämän pöytäkirjan soveltamisalaan ei kuulu tullien, verojen ja sakkojen kantamisessa annettava apu.

*3 artikla***Pyynnöstä annettava apu**

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava pyynnön esittäville viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka voivat auttaa pyynnön esittävää viranomaista varmistamaan, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.
2. Pynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittäville viranomaiselle seuraavat tiedot:
  - a) ovatko osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu;
  - b) ovatko osapuolen alueelle tuodut tavarat viety sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelta, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu.
3. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä omien lakiansa ja muiden säädöstensä mukaisesti tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että valvonta kohdistetaan erityisesti:
  - a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden voidaan perustellusti uskoa olevan tai olleen osallisina tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
  - b) paikkoihin, joihin tavaroita on koottu tai voidaan koota varastoitaviksi siten, että on perusteltua uskoa, että tavarat on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;

- c) tavaroihin, jotka kuljetetaan tai voidaan kuljettaa siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- d) kuljetusvälineisiin, joita käytetään tai voidaan käyttää siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat omasta aloitteestaan toisilleen apua säännöstensä ja määräystensä mukaisesti, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisena, erityisesti antamalla seuraavia seikkoja koskevia tietoja:

- a) toimet, jotka ovat tai näyttävät olevan tullilainsäädännön vastaisia ja joilla saattaa olla merkitystä toiselle osapuolelle;
- b) tullilainsäädännön vastaisissa toimissa käytettävät uudet keinot tai menetelmät;
- c) tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden voidaan perustellusti uskoa olevan tai olleen osallisina tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- e) kulkuneuvot, joita voidaan perustellusti uskoa käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisiin toimiin.

5 artikla

Toimittaminen ja ilmoittaminen

1. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä säännöstensä ja määräystensä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi tai sellaisista päätöksistä ilmoittamiseksi, jotka tulevat pyynnön esittävaltä viranomaiselta ja jotka kuuluvat tämän liitteen soveltamisalaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen alueella asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle.

2. Asiakirjojen toimittamista tai päätösten ilmoittamista koskevat pyynnöt on tehtävä kirjallisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

6 artikla

Avunantopyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt pyynnöt on tehtävä kirjallisesti. Pyyntöön on liitettävä asiakirjat, jotka katsotaan tarpeellisiksi sen täyttämiseksi. Myös suulliset pyynnöt voidaan hyväksyä asian kiireellisyyden perusteella, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti esitetyissä pyynnöissä on oltava seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpide;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvät lait ja muut säädökset sekä muu oikeudellinen aineisto;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimusten kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaankuuluvista seikoista ja jo suoritetuista tutkimuksista.

3. Pyyntö on laadittava pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksyttävissä olevalla kielellä. Tämä vaatimus ei koske 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön liitetyjä asiakirjoja.
4. Jos pyyntö ei täytä tässä artiklassa määrättyjä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan pyytää, ja sillä välin voidaan määrätä varotoimenpiteitä.

7 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pynnön vastaanottava viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti avunpyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä antamalla jo käytössään olevat tiedot ja tekemällä tai teettämällä asianmukaisia tutkimuksia. Tämä määräys koskee myös kaikkia muita viranomaisia, joille pyynnön vastaanottava viranomainen on välittänyt pyyntönsä, kun se ei voi toimia itse.
2. Avunantopyynnot on täytettävä viipymättä pyynnön vastaanottavan osapuolen säännöksiä ja määräyksiä noudattaen.
3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat asianomaisen toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottavalta viranomaisesta tai 1 kohdan mukaiselta muulta asiaankuuluvalla viranomaiselta näiden toimipaikassa tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittävä viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.
4. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut viranomaiset voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

8 artikla

Ilmoitettavien tietojen muoto

1. Pynnön vastaanottava viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäville viranomaiselle kirjallisesti ja liittää mukaan asiaankuuluvat asiakirjat, oikeaksi todistetut jäljennökset tai muun aineiston.
2. Nämä tiedot voivat olla sähköisessä muodossa.
3. Asiakirjojen alkuperäiskappaleita voidaan toimittaa pyynnöstä ainoastaan tapauksissa, joissa oikeiksi todistetut jäljennökset eivät riitä. Alkuperäiset asiakirjat on palautettava mahdollisimman pian.

9 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Avunannosta voidaan kieltäytyä tai sen antamiselle voidaan asettaa tiettyjä edellytyksiä tai vaatimuksia, jos osapuoli katsoo, että tämän pöytäkirjan mukainen avunanto
  - a) todennäköisesti vaarantaisi Moldovan tasavallan tai sellaisen jäsenvaltion täysivaltaisuuden, jolta on tämän pöytäkirjan mukaisesti pyydetty apua;
  - b) todennäköisesti uhkaisi yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja erityisesti tämän pöytäkirjan 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, tai
  - c) loukkaisi elinkeino-, liike- tai ammattisalaisuuksia.
2. Pynnön vastaanottava viranomainen voi lykätä avun antamista, jos se katsoo avunannon häiritsevän vireillä olevia tutkimuksia, syytetoimia tai oikeuskäsittelyjä. Tällaisessa tapauksessa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on neuvoteltava pyynnön esittäjän viranomaisen kanssa määrittääkseen, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen mahdollisesti vaatimia ehtoja tai edellytyksiä noudattaen.

3. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää apua, jota se ei itse voisi pyydettyä antaa, sen on ilmoitettava tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottava viranomainen päättää tämän jälkeen, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.
4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyynnön vastaanottavan viranomaisen päätöksestä ja sen perusteista on ilmoitettava pyynnön esittäville viranomaiselle viipymättä.

10 artikla

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja, riippuen kummassakin osapuolella sovellettavista säännöistä. Tiedot kuuluvat virka-asioita koskevan salassapitovelvollisuuden piiriin, ja niille taataan suoja, joka tarjotaan samankaltaisille tiedoille tiedot vastaanottavan osapuolen asiaankuuluvissa laissa ja unionin toimielimiin sovellettavissa vastaavissa määräyksissä.
2. Henkilötietoja saa vaihtaa ainoastaan, jos tietoja mahdollisesti vastaanottava osapuoli sitoutuu suojaamaan ne tavalla, jota tietoja mahdollisesti antava osapuoli pitää riittävänä.
3. Tämän pöytäkirjan mukaisesti saatujen tietojen käytön tullilainsäädännön vastaisia toimia koskevissa oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä katsotaan olevan tämän pöytäkirjan mukaista. Tästä syystä osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja näyttönä todistusasiakirjoissa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettujen kanteiden ja syytteiden yhteydessä. Tällaisesta käytöstä ilmoitetaan tiedot toimittaneelle tai asiakirjat käyttöön antaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle.
4. Tämän pöytäkirjan nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tässä pöytäkirjassa määrättyihin tarkoituksiin. Jos toinen osapuoli haluaa käyttää kyseisiä tietoja muihin tarkoituksiin, sen on hankittava tiedot antaneelta viranomaiselta kirjallinen ennakkosuostumus. Tietojen käytössä on noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

11 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottavan viranomaisen edustaja voidaan valtuuttaa myönnettyssä valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä taikka asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Pyyntöön esittävä viranomainen esittää edustajalle pyynnön ja ilmoittaa nimenomaisesti, minkä hallinto- tai oikeusviranomaisen eteen edustajan on saavuttava ja missä asiassa ja missä ominaisuudessa (nimike tai pätevyys) edustajaa kuullaan.

12 artikla

Avunantokustannukset

Osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuvista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä tulkkien ja kääntäjien kustannuksia silloin, kun nämä eivät ole julkishallinnon palveluksessa.

13 artikla

Täytäntöönpano

1. Tämän pöytäkirjan täytäntöönpano annetaan Moldovan tasavallan tulliviranomaisten sekä Euroopan komission toimivaltaisten yksiköiden ja soveltuvin osin jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä, ja ne ottavat huomioon erityisesti tietosuoja koskevat voimassa olevat säännöt.
2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohtaisista täytäntöönpanosäännöistä, jotka annetaan tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

*14 artikla***Muut sopimukset**

1. Ottaen huomioon unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan tämän pöytäkirjan määräykset
  - a) eivät vaikuta muista kansainvälisistä sopimuksista tai yleissopimuksista johtuviin osapuolten velvoitteisiin,
  - b) katsotaan sellaisiksi, että ne täydentävät yksittäisten jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan välillä tehtyjä tai mahdollisesti tehtäviä keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, ja
  - c) eivät vaikuta niihin unionin säännöksiin ja määräyksiin, jotka koskevat tämän pöytäkirjan perusteella saatujen, unionille mahdollisesti merkityksellisten tietojen toimittamista Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tämän pöytäkirjan määräykset ovat ensisijaisia niiden kahdenvälisten, keskinäistä avunantoa koskevien sopimusten määräyksiin nähden, joita EU:n yksittäiset jäsenvaltiot ja Moldovan tasavalta ovat tehneet tai mahdollisesti tekevät, jos tällaisen kahdenvälisen sopimuksen määräykset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan määräysten kanssa.

*15 artikla***Neuvottelut**

Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan tämän pöytäkirjan soveltamista koskevat kysymykset tämän sopimuksen 200 artiklalla perustetussa tulliasioiden alakomiteassa käytävissä neuvotteluissa.

PÖYTÄKIRJA IV**MÄÄRITELMÄT**

Tätä sopimusta sovellettaessa

1. *'Väärinkäytöksellä'* tarkoitetaan kaikenlaista EU:n oikeuden säännöksen tai tämän sopimuksen tai niiden perusteella laadittujen sopimusten määräyksen rikkomista, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko EU:n yleiselle talousarviolle tai EU:n hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan EU:n puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai menettämisen taikka perusteettoman menon takia.
2. *'Petoksella'* tarkoitetaan
  - a) menojen osalta tahallista tekoa tai laiminlyöntiä, joka koskee
    - väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa, että EU:n yleiseen talousarvioon tai EU:n hoidossa oleviin tai sen puolesta hoidettuihin talousarvioihin sisältyviä varoja nostetaan tai pidätetään oikeudettomasti,
    - erityistä veloitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on tämän kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa kuvattu seuraus,
    - tämän kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa tarkoitettujen varojen väärinkäyttöä muihin tarkoituksiin kuin mihin ne on alun perin myönnetty.
  - b) tulojen osalta tahallista tekoa tai laiminlyöntiä, joka koskee
    - väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa, että EU:n yleiseen talousarvioon tai EU:n hoidossa oleviin tai sen puolesta hoidettuihin talousarvioihin sisältyvät varat vähenevät oikeudettomasti,
    - erityistä veloitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on tämän kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa kuvattu seuraus,
    - laillisesti saadun edun väärinkäyttämistä, jolla on tämän kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa kuvattu seuraus.
3. *'Aktiivisella korruptiolla'* tarkoitetaan tahallista tekoa, jolla luvataan tai annetaan suoraan taikka kolmannen välityksellä virkamiehelle itselleen tai kolmannelle minkä tahansa laatuinen etu siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa EU:n taloudellisia etuja.
4. *'Passiivisella korruptiolla'* tarkoitetaan virkamiehen tahallista tekoa, jolla hän pyytää tai ottaa vastaan suoraan tai kolmannen välityksellä mitä tahansa etuja itselleen tai kolmannelle tai hyväksyy lupauksen sellaisista eduista korvaukseksi siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa EU:n taloudellisia etuja.
5. *'Eturistiriidalla'* tarkoitetaan kaikkia sellaisia tilanteita, jotka saattaisivat kyseenalaistaa henkilöstön kyvyn toimia puolueettomasti perhe- tai tunnesiteisiin, poliittiseen tai kansalliseen yhteenkuuluvuuteen tai taloudellisiin etuihin liittyvästä tai mistä tahansa muusta syystä, jonka perusteella asianomaisella ja tarjouskilpailun osanottajalla, hakijalla tai edunsaajalla on yhteinen etu, tai jotka saattaisivat luoda tällaisen vaikutelman ulkopuoliselle kolmannelle taholle.
6. *'Aiheettomasti maksetuilla'* määrillä tarkoitetaan määriä, jotka on maksettu EU:n varoihin sovellettavien sääntöjen vastaisesti.
7. *'Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF)'* tarkoitetaan petostentorjuntaan erikoistunutta Euroopan komission yksikköä. OLAF on operatiivisesti itsenäinen yksikkö, joka vastaa hallinnollisten tutkimusten suorittamisesta petosten, lahjonnan ja EU:n taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjumiseksi, kuten säädetään Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) perustamisesta 28 päivänä huhtikuuta 1999 tehdyssä komission päätöksessä 1999/352/EY, EHTY, Euratom, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25 päivänä toukokuuta 1999 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1073/1999 ja komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11 päivänä marraskuuta 1996 annetussa neuvoston asetuksessa (Euratom, EY) N:o 2185/96.

NEUVOSTON PÄÄTÖS,**annettu 16 päivänä heinäkuuta 2014,****hyväksynnän antamisesta sille, että Euroopan komissio tekee Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen Euroopan atomienergiayhteisön puolesta**

(2014/493/Euratom)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 15 päivänä kesäkuuta 2009 komission aloittamaan Moldovan tasavallan kanssa neuvottelut kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ⁽¹⁾ korvaavan unionin ja Moldovan välisen uuden sopimuksen tekemisestä.
- (2) Ottaen huomioon osapuolten läheiset historialliset siteet ja vähitellen tiivistyvät yhteydet sekä niiden halun lujittaa ja laajentaa suhteitaan kunnianhimoisesti ja innovatiivisesti Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välistä assosiaatiosopimusta, jäljempänä 'sopimus', koskevat neuvottelut on saatu menestyksekkäästi päätökseen parafoimalla sopimus 29 päivänä marraskuuta 2013.
- (3) Komissio ehdotti 10 päivänä maaliskuuta 2014 neuvostolle, että sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta ja että sitä olisi sovellettava väliaikaisesti sen 464 artiklan mukaisesti siihen saakka, kunnes sopimuksen tekeminen on saatettu päätökseen.
- (4) Sopimus kattaa sen 77 artiklan i alakohdassa Euroopan atomienergiayhteisön toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä.
- (5) Sopimus olisi sen vuoksi tehtävä Euroopan atomienergiayhteisön puolesta Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kysymysten osalta.
- (6) Sopimuksen allekirjoittamiseen ja tekemiseen sovelletaan Euroopan unionin perustamissopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kysymysten osalta erillistä menettelyä.
- (7) Euratomin perustamissopimuksen 102 artiklan mukaisesti sopimus ei tule Euroopan atomienergiayhteisön osalta voimaan ennen kuin jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle, että sopimusta sovelletaan kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (8) Sen vuoksi olisi annettava hyväksyntä sille, että komissio tekee sopimuksen Euroopan atomienergiayhteisön puolesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

*1 artikla*Annetaan hyväksyntä sille, että komissio tekee Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen Euroopan atomienergiayhteisön puolesta ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimus (EYVL L 181, 24.6.1998, s. 3).

⁽²⁾ Sopimuksen teksti on liitetty Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta annettuun päätökseen (katso tämän virallisen lehden sivu 1).

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Luxemburgissa 16 päivänä heinäkuuta 2014.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
G. KARASMANIS

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI